Ч. 85. [Чернівці, субота, дня 1. (13) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Втомлена перемиска капітула.

(Допись з Перемишля).

В числї 137-ім *Дѣла* в дописи з Перемишля читаємо між иньшим такі слова: „Єсть се публичний секрет, що руска капітула в Перемишли єсть безпощадно засуджена на вимерте. Се треба довести документно. Епархія перемиска числить около 700 парохій і около міліона вірних. Ціле діловодство так великої епархії спочиває на раменах епископа і в сїй хвили чотирох членів капітули, з котрих один єсть поважного віку і не повинен бути перетяжений працею. Пятий член капітули мусить в купелях шукати ратунку для здоровля підорваного через перетяжене працею. Доки витримають оставші? Сли так піде дальше, то ся безпощадність мусить убити і їх. Від чотирьох лїт (!!) не обсаджена посада архипресвитера, від трех лїт не обсаджена посада канцлера, від майже пів року не обсаджена посада архидіякона. Відоме чей кождому, чим має бути капітула як епископови так і клирови — а чи таке необсаджуване вакуючих посад не має дійстно на мисли замученя епископа і заглади цїлої капітули? Річ се дразлива, але годї нарештї о нїй раз не заговорити“.

Справдї, годї нарештї о сїй річи не заговорити, а заговоривши не оглянути єї зі всїх боків, бо справа важна. Audiatur et altera pars, що она каже про „утому, перетяжене і загладу“ перемиской капітули, бо з дописи *Дѣла* готов би хто думати, що річ має ся зовсїм так, як там написав протектор перемиской ерархії. Тимчасом річ має ся значно инакше.

Сказано, що причиною незвичайної утоми перемиской капітули єсть се, що опорожнені посади крилошан не обсаджують ся в своїм часї. Річ не виглядає так страшно, коли скажемо, що до недавна була опорожнена посада лише одного архипресвитера, а аж з весною сего року опорожнила ся друга т. є. архидіякона. Чи се щось таке дуже дивне, що в капітулї необсаджені дві посади крилошан? Чи давнїйше може сего не бувало, н. пр. в роках 1880—1884 аж два рази? Проте-ж ми не чули, щоби давнїйші крилошани по часописях нарікали на утому. То правда, що посада архипресвитера уже четвертий рік не обсаджена, але-ж хто тому винен, що она доси не обсаджена помимо урґенсів не з Перемишля але в Перемишль?... Що друга посада канонїка доси не обсаджена, то також не велике диво, бо конкурс на ню скінчив ся доперва з маєм с. р.

Впв. протектор перемиской ерархії має, видко, великі очи на новий курс, але як було за старого курсу, от хоч би в Перемишли, того він не хоче тямити. Тутешня ерархія, що нарікає тепер на утому, загирила тодї посаду дійстного професора права канонїчного в духовній семинариї. Сей професор був би без сумнїву дуже придав ся в консисториї. Сю посаду системізовало правительство з нагоди реґуляциї пенсиї семинарских духовних професорів. Але що тодїшний кандидат на сю посаду, теперішний катихит ґімназиї в Дрогобичи о. Кмить, не був „благонадежним“ мимо своїх богословских риґорозів, учительскої практики, габілїтациї на сю посаду та перекладу канонїчного права Айхнера на руску мову, як не можна лучшого, то посада професора права раз на все пропала. А все те пішло з „ласки“ москвофільскої...

Мало сего. Ще пок. епископ Снїгурский вивінував посаду одного канонїка при тутешній капітулї, то значить ще перед 48 роками. Повинна се знати вся галицка Русь, що ся посада доси анї раз не була обсаджена, бо се комусь там завсїгди було не на руку. Ми навіть не чули, щоби коли на сю посаду був розписаний конкурс. Се справдї „не-

---

5)

ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

— Менї нараз якось сумно стало — відповів Орест спокійно — і я прийшов сюди подумати.

— А в хатї лишили ви предмет своїх думок вашому соперникови! Мушу сказати, що так не годить ся — сказав Галицкий жартом.

Орест взяв єго за руку і потяг до хати; сї слова діткнули залюбленого дуже немило.

— Де ви так довго були? — запитала Мария, а голос єї звучав жалібно і обиджено.

— Я хотїв охолонути від того щастя, якого дізнав я, танцюючи з вами — відповів Орест.

— Таке то й щастє для вас, коли ви єго другий раз не пробували — сказала Мария вже жартуючи.

— Чи вам того було жаль? — запитав Орест дивлячись їй в очи.

— Ви хочете видко, комплїменту. Нї, не скажу! відповіла Мария сьміючись.

Панна Ольга заграла якоїсь польки, Орест подивив ся благально на Марию, она кивнула головою і за хвильку улетїли обоє на крилах музики.

Через цїлий вечер не мав Орест нагоди поговорити свобідно з Марией. Прощаючись сердив ся на цїлу родину Горецких, що перешкодила єго розмові з коханою дївчиною.

V.

Сим разом не повертав Орест з гостини в такім самім настрою духа, як два попередні рази. Меланя зауважала те й допитувала ся про причину єго злого гумору. Він не відповідав щиро, з чого она догадувала ся, що певне справа з єго панною єму не гладко йде. Нетерпеливо чекала вівтірка, щоби вже раз побачити тую, що так змінила єї любимого брата. І Орест ждав єго дня, єму хотїло ся почути суд сестри про Марию.

Прийшов вівторок. Ціла родина о. Мартинова зібрала ся на празник до сусїдного пароха о. Біленького. Давно жили они собі в приязни, але через якесь непорозуміне не сходили ся вже кілька лїт. Тепер рішив ся о. Мартинів, на просьбу своїх дїтий, поїхати до свого давного приятеля.

Приїхали вже по богослуженю. О. Біленький повитав їх з нетаєною втїхою і попровадив до просторої салї. Зараз на входї побачила Меланя високу, струнку дївчину чудової вроди, убрану в яснорожеву сукню й догадала ся, що се певне Мария. Привитавши ся з кількома знакомими приступила Меланя до тої панни.

— Коли не помиляю ся, то маю певне честь з панною Лїсковскою говорити — сказала усьміхаючись.

— Так є — відповіла Мария — але я не мала ще нагоди вас пізнати, то й дивно менї, звідки ви мене знаєте.

— З опису одної особи — усьміхала ся Меланя і дивила ся на заклопотане лице Марії.

— Хтоби міг мене так добре описати? — сказала Мария, дивлячись в очи Меланї.

— Вже там хтось такий був — говорила дальше Меланя.

— Чи може ви сестра пана Мартинова? — спитала Мария.

— А бачите, що ви вгадали.

— Ви дуже подібні до свого брата — сказала Мария червонїючи.

— То ви мене таким способом пізнали? — засьміяла ся Меланя. Треба єму се сказати, що зза брата і сестру пізнають.

Мария відповіла весело і так завязала ся межи ними жива бесїда. Орест приглядав ся їм з далека, він рад був приступити до них, але доматор балакав з ним, то годї було єго самого лишати.

О. Біленький, маючи дві доньки, справляв гучний празник, а що се був час вакациї, то можна було справляти забаву з музикою, бо було досить танцюючих, котрих иньшим часом дуже тяжко дістати. Они порозїздять ся по містах, а панни можуть хиба одна з другою крутити ся, що їм не дуже приємно.

Вся зібрана тут молодїж чекала нетерпеливо на приїзд музики, що десь по дорозї забавила ся. Паничі позасїдали коло панночок і старали ся бути забавними. Видко, що се їм вдавало ся, бо панни сьміяли ся й балакали мов сороки.

рукотворний“ памятник для найбільшого епископа перемиской диецезиї, бо на „рукотворний“ якось тяжко здобути ся вдячній перемиській Руси.

Так то у нас затрачують ся посади або їх не обсаджує ся, щоби можна нарікати на утому. Але все-ж мусить ту бути щось таке, що видобуло з грудий протектора тутешної ерархії такий жалібний стон. Справді, є щось таке і я розповім коротко.

Звістна річ, що давнїйші тутешні каноніки, абстрагуючи від їх закостенїлих „историческихъ началъ,“ були люди глубокої богословскої ерудициї і невсипучої праці, а реферати їх ставлено за взір навіть у львівскім намістництві. Але они повимирали і остали ся люди, що — не криймо правди! — не доросли до своїх обовязків, за те-ж мають великі претенсиї не тілько до мітри, бо сю можна і „виплакати“, але й до університетскої професури. Та дарма! до того треба не тілько родити ся і красним і щасним, але й ще мати відповідні студиї. Недостача сил в нашій капітулї дала ся почути зараз по смерти о. Юзичиньского. Всї те добре памятаємо, як цїла юрба „фахових“ людий не знала, з котрої сторони приступити до скінченя маленької каплички сьв. о. Миколая в тутешній катедрі — і аж мусїли прикликати проф. Захаревича зі Львова. Таке „фахове“ знане видко і на иньших полях диецезальної роботи.

Тому то мало хто тут дивує ся, що коли з пок. архидияконом Вен. Літиньским нішов до гробу послїдний рутинований референт зпоміж капітули, дав ся зараз чути такий зойк на утому в нашім Ватиканї. Hier liegt der Hund begraben! Мимо найщирійшої волї, котрої нїхто теперішній нашій капітулї не відмавляє, нема кому робити, бо не стало людий спосібних до праці, як се давнїйше бувало. На се лихо не порадить і правильне доповнюване капітули, коли не буде добирати ся людий з кваліфікациєю на церковних достойників, лишень таких, що будучи неспосібними до принятих обовязків, мусять танцювати на всїлякі нути...

Дивна річ, що такий совістний протектор нашої ерархії — як отсей в *Дїлї* — не був ласкав анї словечком згадати про др-а М. Людкевича, котрий над 20 лїт працює в тутешній консисториї „за гонор,“ не їздить анї на вакациї анї до купелїв, тілько працює за всїх пять крилошан і не нарікає на утому. Може би „дехто“ раз уже застановив ся поважно над пекучими потребами нашої диецезиї; не пошкодило би також повторити собі другий том „Унії рускої церкви з Римом“, замість бавити диецезию несподїванками, яких уже і місцевим паламарям за богато, — а тодї не буде потреби нарікати анї на тягар диецезальний анї на утому.

Dixi et salvavi conscientiam meam!

ѡ.

ДОПИСЬ.

Зі Львова

(Кілька слів в справі церковній).

Коли заглянемо у Львові до котрої небудь церкви лат. обряду, в кождій найдемо не тілько велику чистість і порядок, але й красоту: стіни гарно помальовані, прибори церковні артистично дібрані й викінчені, образи так само, не згадуючи уже біленьких обрусів, позмітаних порог в і т. д. То-ж само можна сказати і про зверхний вигляд церков лат. обряда.

Не таке вражінє роблять деякі наші львівскі церкви. Правда, в послїднім часї зроблено дещо з того огляду: Церков сьвятоюрска представляє ся гарно і видно на нїй догляд печаливого ока. Церковцї Преп. оо. Василїян також нїчо закинути не можна, а печаливість сих Отців около богослуженя, проповідий, обходів і т п. треба навіть з великим натиском піднести: з уст кождого Русина, що мав лише нагоду власними очима придивити ся їх тутешній дїяльности, можна лише похвали почути. Ми говорили з убогими передміщанами, а они не мали доволї слів признаня для наших оо. Василїян. І церкви сьв. Петра і Павла, сьв. Параскевії і сьв. Николая, хоть невеликі і на предмістях, представляють ся досить добре. Велику заслугу положив теперішний ВПреосьв. о. митрополит через збудоване каплицї на улици Стрийскій (тепер Зибликевича). Як ся церковка була потрібна, найлїпшим доказом сего товпи вірних, що спішать до неї кождої недїлї і сьвята. Она вправдї ще не зовсїм викінчена, але роботи коло неї поступають все дальше наперед. Пожадане було-б може системізоване при сїй каплицї одної посади сотрудника архикатедральної церкви; а може побачимо колись і женьский монастир при сїй церковцї у Львові. Такий монастир був би пожаданий.

Та що-ж сказати про церков т. зв. волоску (першу мійску)? Є то церков, що до неї ходять обовязково товпи молодїжи шкільної, мужеской і женьской. А як она представляє ся? На кождім кроцї, в кождій дрбници видко запущене, й таки й пряму і то крайну неохайність. А се-ж одна з найкрасших і найповажнїйших львівских церков, церков удержувана одною з найбогатших наших інституций — Ставропигійским Інститутом! Не знаємо, кого тут винити, але справдї сором великий, що головна міска церков, в столици галицкої Руси, під оком гр. кат. консисториї митрополитальної, під оком сенїорату Ставроп. Інститута і в опіцї одного з найповажнїйших руских братств — що ся церков в такім станї! Старі ґобелїни, розвішені нї сїло нї пало по ґалериях, не можуть самі про себе нїчого тут помочи: для них місце хиба в бідний каплици, для цїкавих та знатоків. Додаймо до того перетяги, страшне зимно в зимі, понурий вигляд задля недостачі сьвітла та й немитих вкон — то лиш жалувати можемо сеї молодїжи, що мусить до такої сьвятинї ходити. Зовсїм не дивно, що чуте релїґійне у нашої молодїжи часто слабо розвинене, коли так мало бачимо заходу для его плеканя.

Супротив сего мусимо виразити признане „Народному Домови“ і інжинерови сов. Гавришкевичови, що дякуючи їх заходам можемо мати надію, що друга мійска церков (коло „Народного Дому“) буде дуже хороша. Роботи коло неї поступають все дальше наперед, она представляє ся щораз красше, і буде справдї окрасою Львова.

Сьміли-б ми ще на одну річ звернути увагу. Є у нас у Львові деякі специяльні „школи“: слїпих, глухонїмих, слуг, учеників, ремісничих і т. п. Подумаймо лише собі, що в таких школах не учили би релїґії після обряду латиньского —

В комнатах було душно, хтось порадив прогульку до огорода. Всї висипали ся мов пчоли з улия на огород. Мария з Меланею були послїдні в тім походї; Орест прилучив ся до них, витаючись аж тепер з богинею свого серця.

Они ходили всї троє чисто виструганими стежками огорода і розмавляли весело, безжурно. Помалу споважнїли, а Орест запитав Марию, чи читала его книжки.

Мария потакнула живо. — Я читала і они відкрили менї новий, менї незнаний сьвіт, котрого краса мене одушевила. Я читала радо і подивляла ту віщу силу, що обертаючись в так вузких границях, якими суть малі оповіданя, може їм надати так богато краси й природности. От на примір оповідане „Маруся“, — аке оно поединче, а оно зробило на мене найбільше вражінє, через те, що там все природно, не штучно написане.

— Бо автор пізнав добре нарід і змалював нам вірно образ сїльскої любови, що нас так зворушує — сказав Орест поважно.

— О, що вже оповідане „Маруся“ говорить до самого серця, те я дізнала сама на собі, наплакавшись до волї над долею бідних родичів та нещасного Василя. Ще нїколи не плакала я так сердечно, як при тій сценї, де старий батько випроваджає свою одиначку до гробу — сказала Мария зворушеним, дрожачим голосом.

Меланя стиснула єї за руку. — Як мило менї почути з ваших уст такі щирі нештучні слова — сказала — они доказують, що ви маєте один з найбільших скарбів, а тим є добре чутливе серце.

Орест дякував сестрі поглядом, він догадав ся, що она тими словами одобряє его вибір.

— Читала я й Шевченка, але Боже мій, мушу зі встидом признати ся, що не маю ще такої осьвіти, щоби я могла его високі ідеї розуміти. Я так мучила ся, щоби вияснити собі всї его слова, кожду думку, але не завсїгди се менї вдавало ся. Тут ще й та біда, що я не знаю історії українського народу, отже Шевченкові полїтичні поезиї були менї цїлком не зрозумілі; на примір „Гайдамаки“ відложила я з сльозами в очах, бо не знала, хто то був Ґонта, Залїзняк і другі герої сеї поеми, та чому они так страшно збиткували ся над Ляхами.

— Се була відплата за столїтню неволю та злиднї, які наш бідний нарід зносив — відповів Орест. — Але ви правду кажете, що не знаючи історії народу не можна розуміти творів его поетів, як якийсь Нїмець казав: „Wer den Dichter will verstehen, muss in des Dichters Lande gehen“ Я дам вам історию Руси-України і ви зрозумієте тодї деякі неясні місця в поезиях нашого найбільшого ґенія.

— Ви не можете собі уявити, яка я вам вдячна за те, що ви даєте менї нагоду познакомити ся з нашою лїтературою. Читаючи я все згадаю вас — говорила Мария.

— Як приємно менї таке чути! Я готов стати ся зарозумілим через те, що ви про мене думаєте — підхопив Орест весело.

— Ваша зарозумілість принесла би вам злі плоди, бо я не терплю зарозумілих людий — відповіла Мария жартівливо.

— А що поробляють там обоє молоді Горецкі? — запитав Орест гей ненароком.

Мария подивила ся на него, але побачивши веселий, безжурний вираз его лиця, відповіла сьміючись:

— Она грає сонати Бетовена, а він читає фільозофію Канта. Прийшовши до нас мучать мене грою та фільозофією.

— Чи ви не любите гри та фільозофії? — запитала Меланя.

— Добру гру люблю, а фільозофії не розумію, отже не можу сказати, чи єї люблю, чи нї — відповіла Мария.

Орест почав якось пустотливо сьміяти ся. — В паньства Горецких нема десь певне й одної мишки — сказав.

— Чому? — запитали дївчата.

— Бо від чудесної гри панни Ольги мусїли десь в сусїдство повтїкати, така гра і для мишачих нервів не здорова.

Обі дївчинї засьміяли ся сердечно. Меланя погрозила братови пальцем.

— Як можна з чиєїсь гри так сьміяти ся, се не гарно з твоєї сторони, братчику.

— Я-ж кажу, що гра чудесна, і та, що грає, о тім найбільше переконана. Не правда, панно Мариє?

— Так є, она грає дуже зле, а хоче, щоби єї хвалити. Хоть ми в однім селї мешкаємо і часто сходимо ся, то все я не можу бути сердечною приятелькою панни Горецкої, бо наші характери не згоджують ся.

Тут надбігли паничі і просили паннів до танцю, бо музика вже надійшла і вабила молодїж до себе.

(Дальше буде.)

що-б то на се сказала лат. консистория і лат. духовеньство ?!! А чей між слугами, термінаторами і т. д. є і Русини обр. грецкого? Та у нас якось нікого про се голова не заболить..., ба, навіть катихитури при численних школах людових у Львові ледво-ледво заміщені ..

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 12. липня 1895. р.

Іменованя. Рада міска у Львові іменувала: Альбина Пшепилиньского управителем школи сьв. Мартина і Володислава Монсо управителем школи сьв. Софії; дальше одержали від ради міскої посади дійстних учителів: Фавстин Урбаньский, Володислав Ґонсевич, Кароль Вінкентий Моняк, Лев Зелиньский, Антін Павенцкий, Мартин Фридель, Ґустав Кубик, Леонард Леґ, Ем. Теод. Левицкий, Кароль Станиславский, Ант. Фр. Гарашкевич, Винк. Валашкевич, Адам Завирский, Самуїл Френкель. — Станіслава Залеска іменована учителькою школи вправ в семинариї женьский в Перемишли. — Ад'юнкт салінарний Еразм Баронч у Львові іменований концепістою при галицкій дирекциї фінансовій, а Максиміліян Мішке ад'юнктом салінарним.

Перенесеня. Львівска дирекция почт і телеґрафів перенесла почтових офіциялів: Володисл. Терликовского зі Станіславова до Львова, Альфреда Віктора зі Львова до Перемишля, дальше почтових асистентів: Тому Фоку з Кракова до Перемишля, Петра Кутковского і Фр. Гашку зі Львова до Станіславова, Л. Зальцмана і Мих. Кочиркевича з Перемишля до Кракова, Мариана Заренкевича зі Станіславова до Скали, Івана Поповчака з Кракова, Авраама Хармана зі Щакової, Альфреда Бучака зі Снятина і Людвика Лінка з Тарнова до Львова, вкінци Рудольфа Вуйцицкого зі Скали до Щакової.

40-літний ювилей служби Директор православної школи реальної в Чернівцях, др. Вячислав Кори, обходить нині свій 40-літний ювилей службовий. З тої нагоди зробили професори реальної школи своєму директорови овацию.

Маркиз Бакегем, бувший міністер внутрішних справ, прибув — як пише N-ue fr. Presse — на довший побут до Галичини. Именно перебуває тепер в домі п. Володислава Федоровича.

Відозва. Русини в Америці задумали видати перший руский Календар для нашого народу в Америці на рік 1896.

Щоби календар відповідав цілковито тій цїли, яку ми собі поставили, удаєм ся до наших писателів в Галичині і на Буковині з просьбою, щоби схотїли надіслати нам кілька популярних оповідань знародного житя в Галичині і Буковині коротке справозда-не з теперішного руху еміґрацийного як також коротенький погляд на наші просьвітні товариства.

Позаяк ми — крім календаря — задумали видавати і популярні книжочки для нашого робучого народу в Америці, котрі познакомляли би его зі справами житевими — в першій лінії в Америці,а відтак — з взгляду на лучність з батьківщи-ною також зі справами старого краю, о скількотакі справи можуть обходити наших людий в Америці, — то просимо тямучих людий, щоб не жалували пера і допомогли нам в нашій роботі. Не потребуємо підносити, якої незмірної ваги для рускої справи есть орґанізация наших кольоній в Америці і витворене нової галузи в нашій літературі. То ачей-же кождий зрозуміє. Ми готові за добрі праці дати добру ренумерацию сейчас по одершаню і оцінену материялу.

Здаєть ся, що сих кілька слів вистане для наших тямучих людий; на довгі і шумні відозви нам не стає часу.

Рукописи просимо присилати на адресу: Rev. Nestor Dmytriw Russian Cath. Priest Mt. Carmel, Pa. Box 599. North America.

За комітет редакцийний *І. Констанкевич, Іван Ґлоба, Теодосий Талпаш, Нестор Дмитрів.*

В фаховій школї кошикарскій в Кімполюнзї є місце начальника (Werkmeister) від 1-го жовтня с. р. до обсадженя. Подання, стилїзовані до міністерства шкільництва, треба подавати до кінця липня с. р. на руки буковиньского правительства.

Рільництво в радї державній. На засїданю ради державної дня 27. червня запитав др. Дворжак голову комісиї рільничої посла Бреннера, що діє ся з его внесенем, котре він вже давнїйше поставив, аби рада державна застановила ся і придумала способи, якими би треба поборювати рільничу кризу. Бреннер відповів на се питане дня 28. червня так, що комісия рільнича ухвалила вже в засаді скликати рільничу анкету і то у всїх краях з осібна, а відтак анкету знавців у Відни в осени сего року, а также вибрати постійну комісию з 17 членів, котра мала-б занятп ся переведенем нарад сеї анкети. Комітет комісиї вибрав вісім справоздавців, котрі мають виробити питаня для анкет. Питаня ті мають дотикати отсих предметів: ветеринарство, обезпечене худоби, щеплене, перевіз (транспорт), достарчуване поживи, ярмарки, наука рільництва, статистика, справозданя обжинкові, рільничі машини, будівництво, меліорациї, рогата худоба, коні, безроги, дріб, паша; способи уставодайні, товариства, робітничі питаня; управа ріллї, сїножать, садовина, управа лену, лїсництво, гноєне; рільничий промисл, молочарство. Ор над такими питанями хоче рада державна застановити ся, аби рільництву допомочи піднести ся із занепаду. Ті питаня поставлені і руским рільникам, а що они про се гадають? — Мабуть нїчого, або нехай буде як бувало... Аж страшно подумати, як може нарід рільничий так мало займати ся справами рільництва! Цікаві ми, чи відозве ся який голос, аби хоть деяке із тих питань обговорити.

Повінь. З Перемишля доносять, що в наслїдок послїдної слоти прибула дуже сильно вода в Сяні і вилила на значнім просторі. З Сянока прошено о відділ піонїрів до помочи при ратунку. Найбільші шкоди наробила повінь в Риманові, Синявій і Одреховій.

Нова читальня „Просьвіти“ завязує ся в Бранівцях ad Побереже, станіславівского повіта. Статут вже внесено до галицкого намістництва.

Фестин товариства театрального в Чернівцях відбуде ся в недїлю, дня 14-го с. м.

З львівскої архиепархії. Презенти одержали оо. Людомир Зарицкий на Устє і Стефан Донарович на Протеси.

Убийства. В Чернівцях знайдено у вівторок зраня на торговици старого селянина, на котрім видко знаки удушеня. Убийник забрав гроші, які незнаний селянин уторгував за безроги, і одїж. Доси не удало ся викрити злочинця. — В Іспасї, лучило ся дня 8. с. м. — як нам відтам пишуть — велике нещасте. Ґеорґій Демко мав кусник свого ґрунту відступити на громадску дорогу. Отже того дня прийшла в тій цїли громадска комісия. Громадский двірник Василь Кузек казав викинути пліт Демка і з того розпочала ся бійка, в котрій по стороні Демка були его син Іван і зять Михайло Микитюк. Двірника они убили, а Стефана Дінеса покалїчили тяжко на голові, иньших ранили легко. Слїдство карне вже зачало ся.

Лік против укушеня пчолою. Якийсь аматор пчіл винайшов, що сок з листя хріну усмиряє біль і пухлину, яку викликує укушене пчоли. Натирає ся ужалене місце сьвіжим листком або смарує ся витисненим з старого листка соком. Він навіть помагає в разї попареня або попеченя тїла, спухлини як у людий так й у звірят.

Добре собі зажартував З Праги доносять про таку пригоду: Один маґазинер на передмістю Виногради хотів в жартї показати свому товаришеви, з котрим разом мешкав, як можна повісити ся. Зробив сильку і вложив в неї голову, але на жаль, его жарт скінчив ся дуже сумно. Силька затягнула ся і нерозважний чоловік стратив притомність у воздусї. Тягар тїла перервав шнурок і завішений упав на землю, але вже неживий. Прикликані лїкарі могли сконстатувати лише смерть.

Хитрий Німець. Один дуже скупий Німець згодив ся з лїкарем, що заплатить ему 100 марок (60 зр.), если ему здойме катаракту з очий. По щасливій операциї на однім оцї, коли лїкар прийшов на другий день, щоби здоймити катаракту з другого ока, недужий не позволив, бо — як казав — бачить досить добре на одно око і тому заплатить лише 50 марок. Лїкар не хотів на те пристати і жадав цїлої умовленої суми, а коли Німець не платив, обжалував его в суді. Тепер всї цікаві, як суд порішить справу. — Німець гадає, що в его користь і дивить ся з насьмішкою на лїкаря своїм одним оком.

Анґлїйский фільозоф против социялїзму. Знаний фільозоф анґлїйский Герберт Спенсер дуже розгнївав ся за те, що один автор приписав ему склонність до социялїзму. Автором тим є Італїянець Любіо Фіорентінї, котрий видав тепер дві книжки під заголовками: „La Marcia de Socialismo“ і „Socialism ed Anarch a“. Спенсер написав до автора такий лист: „Дїгкнуло мене дуже, що ви мене в своїй книжцї оскаржуєте о склонність до социялїзму. Мушу навіть сказати, що то мене обурює. Жадний суд о моїй особі не обминув ся доси так дуже з правдою, як ваш. В Анґлїї і заграницею мене радше уважають прихильником індівідуалїзму. Вже тому не можу укрити свого здивованя, як хто небудь міг мене посудити о підпиране социялїзму. Рівно-ж мене дивує, коли й імя Дарвіна уживають в такий спосіб. Коли я тілько зачав писати, зараз заявив ся против социялїзму, а мої твори з років 1850-1852, як і твір Дарвіна „О походженю родів“, стоять в найбільшій супротивности з наукою социялїзму. Хто читав мої письма, не може сказати, що я социялїст, а коли таки так каже, то дуже грубо помиляє ся. Прецїнь я завсїгди доказував, що впроваджене социялїзму в житє булоби найбільшим нещастєм, яке могло би коли стрінути сьвіт і людий.

Як карано в Росиї часто за недоказану вину ще в першій четвертинї сего віку, поучає нас Турґенев в „Историческ-ім Вѣстнику“. Майстром у винайденю всяких мук був міністер війни ґр. Аракчеєв. Ґенерала Куткіна, котрий був дуже великого зросту (2 аршини і 12 цалів) вислав він до Оренбурґа, де его поміщено в малій комнатцї, високій тілько 2 аршини і $9^1/_2$ цалів. Через 12 лїт не міг ґенерал Куткін анї випростоватись, анї шию зігнути, анї голову піднести. Вкінци казано его отруїти, що виконав бувший ґубернатор тобольский. Дивна ще й та обставина, що в роцї 1824 був росийский цар Александер I. в Оренбурзї і побачив там ґенерала Куткіна в осібній, душній, переповненій випарами комнатцї, блїдого, виглядаючого як тїнь майже голого. Цар був обурений, розплакав ся бо не знав, за яку вину Куткін, люблений царем за свої заслуги, так страшно терпів. Тому він казав ґубернаторови постарати ся для Куткіна вигіднїйше уміщене і лїпшу їду. Але в Петербурзї мабуть переконав ґр. Аракчеєв царя о винї Куткіна, бо для поліпшеня долї вязня не зроблено нїчого.

Старий вояк з під Ватерльо. З нагоди річницї битви під Ватерльо відвидів справоздавець француской ґазети „Petit Parisien“ одного з тих трьох ветеранів Наполеона, котрі брали участь в згаданій війнї і тепер ще жиють. Старий вояк називає ся Віктор Бельо, має 102 років. Він розповідав ось що: „Я належав до послїдної бранки Наполеона. Нас взято трьох з села, але одного дали між карабінерів і я его більше не бачив. Я і той другий служили при 102-ім полку в Штрасбурґу. Ми були разом при облозї Гамбурґа і в битві коло Ватерльо. Ах се Ватерльо! Там було тілько війска і канонів! Пшениця була така як тепер; але коли кіннота переїжджала через поля, то все було знищене. Я бачив також Наполеона. Коли ми мали против неприятеля іти, він переїжджав з своїм штабом попри нас. Ми пішли наперед. Але небавком я впав. Падаючи дістав я від одного Анґлїйця шаблею по голові, але моє чако і річи в нїм стримали той сильний удар. А мусите знати, що наше чако було як яка шафка. В нїй все було, і щітки і всї військові дрібницї до чищеня річий. А яке оно тяжке було, ми не могли зігнути ся! Мене разом з другими взяли до неволї, а при повороті

до вітчини мене випустили з війска яко — сухітника". А сей сухітник жиє вже 102-гий рік.

Пустиня раєм? Загально думають, що пустиня Сагара є неплодна, незалюднена сторона, в котрій взагалі люди не можуть мешкати, і що переїжджаючі каравани виставлені на страшну смерть від бурий пісковий. Але нічо не є так фальшивим, як таке поняте. Один француский подорожний пустельник запевняє, що Сагара з виїмкою малої части має всюда плодоносну землю; там знаходить богато людий і звірів захист, особливо в зимі. В роцї 1892 начислено після урядової статистики в альжірскій Сагарі не меньше як девять мілїонів овець, за котрі заплачено 1,763.000 франків податку. Рахувавши кожду вівцю по 20 франків, виходить сума вартости 180 мілїонів. Окрім овець оподатковано в тім роцї ще два мілїони кіз і 60.000 верблюдів. В альжірских оазах цвитуть апрікози, цитрини, перець, цибуля і всяка ярина. Коли оно так, то повинні люди для відпочинку виїжджати в пустиню, бо там жите певно дешевше як по великих европейских містах. Може ще дійде до того, що родини в зимі будуть виїжджати в Сагару.

Померли. О. Онуфрій Луцкий, гр.-кат. парох-ювилат в Рiпчицях, дрогобицкого деканата, в 83-ім роцї житя, а 58-ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 11. липня. (Приватна тел.) Вчера промовляв в імени руского клюбу пос. Вахнянин. Бесїдник говорив за словіньскою ґімназиєю в Цілеї, а потім упімнув ся о рускі паралельки при черновецкій ґімназиї. Позиция буджету в справі цілейскій перейшла 1.3 голосами против 143. Сей результат викликав у Словінцїв велику радість і одушевлене.

Відень, 12. липня. (Приватна тел.) Виїмковий стан в Празї ухвалено знести. Се має стояти в звязи з приєднанем молодо-Чехів для правительственної партиї. — Цїсар відвідає етноґрафічну виставу в Празї.

Відень, 12. липня. Wiener Zeitung оповіщує перенесене судового ад'юнкта Скінтеуци з Дорни до Ґурагумори, а судового ад'юнкта Апеля з Солки до Дорни. Авскультант Григорович іменований ад'юнктом судовим в Солцї.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ҐІМНАЗИСТ-РУСИН,

— укінчивший VII. клясу ґімназияльну, —

шукає

приватної лекциї

на село або й в містї.

Ласкаві зголошеня надсилати до нашої редакциї.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Лезенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма" — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-україньский ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Україньство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Рілєнько. „Іфіґенія в Тавриді", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1	20
— Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові творя перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд україньского народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 66. Чернівцї, недїля, дня 2. (14.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Письма з Відня.

(Полагоджене справи цілейскої. Промова посла Вахнянина.)

Відень, 10. липня 1895.

День 10. липня буде в лїтописї Словінцїв записаний більшими буквами. По кільколїтних великих та тяжких заходах повелось їм побороти ті значні трудности, які виходили не лиш від Нїмцїв стирийских, але і від Нїмцїв австрийских взагалї, з виїмкою одних консерватистів нїмецких, що засїдають переважно в клюбі ґр. Гогенварта, а частиною в клюбі Коронїнього. Нинї Словінцї побідили, а піддержали їх щиро-патріотичні змаганя всї Словяни палати посольскої без виїмки і згадані Нїмцї-консерватисти. 173 голосами против 143 голосів приняла палата позицию буджетову на засноване утраквістичної низшої ґімназиї в Цілеї в високости 1.500 зр.

По сторонї Словінцїв станув весь клюб польский з виїмкою двох Ґневошів, всї молодо-Чехи і ті три посли рускі, котрі на той час були в палатї: Вахнянин, Підляшецкий і Романчук. І прочі посли рускі були би зовсїм певно піддержали братів Словінцїв, та задля нездоровля всї они виїхали з Відня.

Заким прийшло до голосованя, в палатї залягла дуже душна атмосфера. Послїдні бесїдники з табору нїмецкого докладали всїх сил, добирали найострійших слів, навіть грозьби, щоби лиш Нїмцїв-консерватистів притягнути до себе. Притім показалась цїла душа Нїмцїв австрийских як націоналів так і лїбералів, як демократів социяльних так і антисемітів з всїм своїм завзятєм против всего, що словяньске. Показалось, як оправданими суть жалї Словінцїв, Чехів та Моравян на той гнет, з яким они що дня зустрічають ся та мусять боротись. Бесїдники Менґер, Газе, Форегер, Кравс та другі кидали ся страшно не лиш на послів славяньских, але ще в більшій мірі на Нїмця-консерватиста пос. Кальтенеґера, котрому просто закидано зраду на народї нїмецкім длятого, що він промавляв за Цілеєю. Показало ся притім і те, що Нїмцї завсїгди ще хотять уважати Австрию державою нїмецкою, в котрій належить ся їм пановане над всїма другими народами немов над гельотами. Не засоромившись навіть, балакали они на той темат і чули ся неначе обиджені, що другі народи посягають рукою за рівними правами. При річи пос. Кальтенерґера падали інтерекциї повні брутальности.

А о що розходило ся? Розходило ся о то, щоб в Цілеї, в чотирох низших клясах, постепенно заведено утраквізм язиковий нїмецко-словіньский та і то в такім відношеню, щоби в кождій клясї три предмети: релїґія, латина і математика були викладані в язицї словіньскім. Нїмцям не взято при тім нї одної трісочки. Їм полишила ся цїла ґімназия нїмецка в Цілеї, а в другій мали мати також своє право язикове достаточно заступлене. А мимо того підняли они крик та зойк, мов би справдї ходило о небезпечність затрати та гибели нїмецкого елементу в полудневій Стириї.

З послів руских промовляв нинї Вахнянин. Він розвів свою річ історично-полїтичну досить широко; з неї виходило, що системою управи Долитавщини може бути лиш система рівноправности всїх народів. Палата слухала з увагою виводи посла руского і дуже часто голосними окликами заявляла згоду свою з предметом, котрий бесїдник порушив. Пос. Вахнянин упімнув ся також о заснованє ґімназиї рускої в Чернівцях і вніс резолюцию, щоб в слїдуючий буджет була на те вложена відповідна сума.

---

6)

ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—о—

(Дальше.)

Всї паничі лекше відотхнули, що танцюючи не треба буде паннів забавляти і говорити їм проповіди о сухих дубах та білих березах, бо розмовляючи на сесю тему знудили ся вже паничі добре. Сухі дуби та білі берези притягають увагу лиш на короткий час, а коли нема якої розумної теми, то знудиш ся так, що тобі й празнику відхоче ся. Тому повитали всї, крім Ореста, єго сестри і Мариї, з нетаєною втїхою спасительну музику. Батьки позасїдали до карт, мами попідпирали стїни дивлячись гордо за своїми танцюючими доньками й рахуючи, котрий панич з котрою панною найбільше гуляє. Коло домашних паннів крутило ся найбільше паничів, чи з вдячности за добру гостину, чи тому, що чули грубий посаг, не знати. Меланя й Мария гуляли також дуже богато, їх хороші лиця впадали кождому в очи.

Коло опівночи подали вечерю, при котрій підношено несчисленні „многая лїта.“ По вечері танцювала молодїж ще з більшою охотою. Не одно щире слівце, котре иньшим разом не вимовило би ся, перелїтало між паннами та паничами й наповняло щастєм не одну дївочу грудь. Але те щастє триває нераз лиш до ранку, бо паничі побачивши, що трохи немов позагонились, стають зимні мов камінь і старають ся здимидїти. Але тепер ще всї веселі щасливі, жадна думка о хмарній будуччинї не мутить їх веселого сьвітогляду.

Рано почали ся гостї розїзджати. Не одно потаємне стиснене руки, не одна на глубину дївочої душі упавша сльоза товаришили молодим паничам, але декотрі з них не зважали на сї ознаки симпатиї, що єї своїм поведенєм викликали, й від'їздили з „свобідним серцем і душею.“

Панї Лїсковска і добродїйка Мартинова, що сидїли через цїлий час забави біля себе і добре познакомили ся, тепер при прощаню запрошували одна другу до себе в гостї. Орест і Меланя чули се і дуже дивували ся, бо їх мати мало кого до себе запрошувала. Меланя додала ще й свою просьбу до материної, впевняючи Марию, що знакомство з нею справило їй велику приємність.

Орест стиснув руку Мариї і сказав тихо:

— До побаченя!

Мария не могла стримати ся і запитала:

— Але коли?

В Ореста очи заблисли. — Буду старати ся, щоби як найскорше — сказав з щасливим усьміхом.

Приїхавши до дому поклала ся Меланя й єї мати на спочинок, бо безсонна ніч змучила їх. Ще перед сном розмовляли обидві про красу Мариї і що она була би під пару Орестови.

І о. Мартинів задрімав трохи, тілько Орест не клав ся навіть, він пішов в поле на прохід, щоби подїлити ся з цїлою природою своїм щастєм.

Над вечер сїв з сестрою в садку й запитав ся єї, як їй Мария подобала ся.

Меланя відповіла усьміхаючись:

— Ти маєш незаслужене щастє, Оресте, бо такої дївчини, як панна Лїсковска я ще не стрічала.

— Отже ти не маєш нїчого против неї? — спитав Орест.

— Нї, брате, і як тодї казала я: „не йди та стережись“, так тепер кажу: „щасливий будеш з такою жінкою, як Мария.“

— Меланю, ти найлїпша з сестер! як твої слова менї милі!

— Для такого брата, як ти, не штука бути доброю сестрою — сказала Меланя усьміхаючись.

— А як ти думаєш, буде она мене любити?

— Менї здає ся, що вже любить, але ти сам запитай єї про те.

— Добрий вечер вам — сказав хтось і зараз появила ся огрядна фіґура Галицкого в садку.

— Добрий вечер і вам — відказав Орест втїшно — що там у вас чувати?

— У людий, що незадовго женять ся, все добре — відповів Галицкий — але знаєте, я прийшов до вас з просьбою.

— Зроблю все, хиба що зажадаєте чогось неможливого — сказав Орест.

— Неможливим оно не є, бо де би я від вас чогось такого вимагав, але ви чей не про-

Відень, 11. липня 1895.

Нинїшні дневники нїмецкі всяких відтїнїй з виїмкою офіцияльних, півофіцияльних і Vaterland-у накинулись мокрим рядном на всїх, що причинились до вчерашної побіди Словінців. Напасти ті будуть продовжатись. Праса лїберальна має на цїли повну опозицию. Прийде може до того, що всї Нїмцї одноголосно відкинуть буджет в третім читаню, хоч есть межи ними люди, що раді би вивести бодай умірковaних Нїмців з сеї затонї, в котру попали лїберали в наслїдок своєї загорілости національної. Однакож становище лїбералів незавидне. Будуть они голосувати за буджетом, де есть позиция цїлейска, то ослабять становище своє в долинї, у виборцїв; будуть голосувати против, то ослаблять до тла своє становиско в горі, у корони.

В палатї посольскій повіяло крихту иньшим духом. Молодо-Чехи раді би заняти иньше становиско. Познаки такої зміни є вже. Як донїс я вам телеґрафічною дорогою, то правительство рішило нинї в порозуміню з ґр. Туном, намістником ческим, котрий сюди вчера прибув, знести стан виїмковий Праги, а цїсар відвідає в вересни етноґрафічну виставу ческу. Сьвідчить се заразом, що Молодо-Чехи набрали пересьвідчеия, що настала для них пора, зійти з дороги опозицийної для самої опозициї. Єсть надія, що клюб молодо-ческий, числячий тепер 40 членів сполучить ся з ческими послами з Морави в одну цїлість і буде числити 45 послів. Наколи-ж Словінцї-опозицийовісти вступлять назад до клюбу ґр. Гогенварта, то сей клюб, з 54 членів зложений, дійде числа 73 членів. Єсть се поважне сторонництво, з котрого по прилученю послів руских, польских і клюбу Коронїнїого (?) можи виробитись і будуча більшість парляментарна ради державної.

Дневники віденьскі з річи пос. Вахнянина подала лиш дуже короткі уступи. Річ посла Вахнянина була їм дуже не на руку. Тож зараз на тім самім засїданю ґенеральний бесїдник лїбералів нїмецких Менґер звернув ся против неї. Менґер (Нїмець ческий) сказав: „Послїдний бесїдник (Вахнянин) накликував нас до справедливости, заявляючи, що становиско австрийске велить нам бути справедливими супротив всїх народів в рівній мірі. Засада ся хороша, на котру і я годжу ся. Але его річ була би зробила ще більше вражінє, наколи би перед кількома днями не вичитали ми в ґаз-тах, що на однім бенкетї (в честь Мадейского. Ред.), в котрім і сей посол взяв участь, він дякував польским послам за се, що они в справі цїлейскій станули на становиску загально словяньскім, на становиску братерства словяньского.“ Своєю дорогою пос. Вахнянин за се не хвалив польских послів. Він сказав лиш дословно: „що коли колись Спартанка радовалась мертвим тїлом сина, полягшого за добро вітчини, то ми можемо тїшити ся поворотом борця з боєвища парляментарного, котрий станув в обороні високої мисли рівноправности народів австрийских, в тім случаю в обороні интересів братнього нам народу словіньского.“ Братний нарід словіньский не одно що ідея панславістична (der allgemein slavische Standpunkt), котрої Менґер так мабуть налякав ся. Чи річ пос. Вахнянина зробила вражінє, се питанє міг би лиш той рішити, хто на справу цїлейску дивить ся з боку і обективно. Річи посла прислухувались з увагою не лиш др. Менґер але і ґр. Гогенварт з своїми сторонниками, польскі, рускі і словіньскі посли, котрі відтак в лице і поза лицем бесїдника о річи посла Вахнянина виражались з повним узнанем.

Критику річи пос. Вахнянина подав також нинїшний Vaterland. Він каже: „З посеред малодушної сварнї (leinliches Gezänke) о дрібницю (um eine Kirchturmfrage) визначилась вчера побіч річи Кальтенеґера річ посла руского Вахнянин, котрий на Галичинї перевів доказ, о скілько монархія через обективне і справедливе трактованє народів своїх може скріпитись“ Vaterland мав на думцї той уступ з річи пос. Вахнянина, де він каже, що патріотизм правдивий збудив ся аж тогдї в Галичинї, коли упала система ґерманїзацийна в 60-их роках.

З вчерашного голосованя над справою цїлейскою могла би і Галичина витягнути для себе одну науку. Ото показалось дуже наглядно, чим суть в рішучій хвили посли Люеґер (провідник антисемітів), Кронаветер (демократ) і Пернерсторфер (социяльний демократ). Трійку ту величали в д довшого часу деякі дневники польскі і рускі, представляючи їх послами ідеальними, послами, що одні як Брут і Катони стоять за свободою народів і в защитї правди та справедливости. До сих послів удавались з різними петициями галицкі москвофіли, як і учителї народнї. Однакож вчера показалось, що та трійця посольска зовсїм не лучша від других Нїмців, як йде о справу словіньску, а про правду та справедливість у неї таке понятє, що Словянин одно що гельот Вчера виявилось також, що союз молодо-Чехів з антисемітами був також дуже неприродний.

ДОПИСЬ.

—o—

Зі Станїславова, дня 10. липня с. р.

(Відчити для членів філїї „Просьвіти“. — Представленє театральне для селян.)

Філїя „Просьвіти“ в Станїславові урядила 7-ого липня с. р. в салї Седельмаера о годинї 5. для своїх членів 2 відчити і упросила до тих д-ра Коцюбу, професора тутейшої учительскої семинариї, знаного уже з своїх популярних відчитів по ріжних товариствах так в тутейшім містї як і в околичних містах, а також о Николу Бачиньского, котрий вже раз в „Просьвітї“ тутейшій держав відчит знаменитий о касах Райфайзена. Помимо зливного дощу того дня зібрало ся до 200 осіб, селян переважно, тутейших Русин в з ріжних верств і кількох сьвященників. Др. Коцюба вибрав собі за предмет до свого відчиту годівлю товару. В приступний, ясний і зрозумілий спосіб представив прелеґент важність тої галузи господарства і потребу єї піднесеня у Русинів, перейшов коротко заходи в тій справі, які поробив сойм, рільничі товариства і поодинокі люди для піднесеня годівлї рогатої худоби в краю через систематичне впроваджене худоби раси сіментальскої посредством зародових обор краєвих і лїценціонованих розплодників.

Вказавши на закони краєві о заборону вводу заграничної худоби і о примусї уживаня лїценціонованих розплодників, підніс др. Коцюба докладно і ясно користні прикмети раси сіментальскої, яко худоби рослої, молочної і опасової, заохотив до старанного плеканя молодинку, без чого і найлїпша раса не може оправдати покладачих в нїй надій і звернув увагу селян на занедбану галузь господарства молочного і вказав на заведений лучший хів худоби в селах поблизьких Станїславова, як в Камінній, Тисьменичанах і и. та на хороші окази худоби селяньскої преміованої недавно в Станїславові. Відчит викликав живу дискусию, при котрій порушено много з годівлею худоби звязаних питань. В дискусиї брали участь оо: Шепарович з Колодіївки, Бачиньский з Милованя, проф. Мостович, один учитель сільский, один ґазда і посол Гурик. Хор письменних міщан розпочав і закінчив відчит піснею, за що вибирав заслужені оплески. Понеже дискусия довше протягнула ся, а час наближив ся іти до театру, відчит другий відложено на иньший день, а зібраних запрошено на представленє, котре дирекция театру відповідно вибрала, даючи виставу: З а с ь в я т у з е м л ю Севера, штуку, що відзначає ся поєдинчим своїм змістом і додатною тенденциєю, через що селянам дуже до вподоби припала. Тут належить піднести заслугу дирекциї руского театру, котра передала до розпорядимости філїї 120 білетів для селян по дуже низькій цїнї, так що театр приємно докінчив науку відчиту, показуючи образ перед ними, як ту сьвяту землю утримати, т. є. через працю і родинну моральність, як і через що тая земля з рук усуває ся: піяньство, очайдушність і легкодушні довги по банках.

Театр руский дав до тепер 12 вистав. Помимо несприяючої пори купелевої, або і слотної театр бувае, виявши з три представленя, достаточно повний і поводженє материяльне назвати би можна цїлковито добрим, если би не великі видатки з виставами тут получені. Сама саля коштує від представленя 30 зр. Загально сказавши грають добре, вправно і рутиновано. Штуки дають майже виключно сьпівні; з тих було 5 народних руских, 6 представлень дано по раз перший, але 3 з них вже були знані з польского театру тутейшого. Піднести належить що місцеве дневникарство як Kurjer Stanisławowski, так і Gazeta Stanisławowska дуже симпатично віднеслись до нашого руского театру і признають в рецензиях знамениту гру і сьпів акторів. На дохід „Шкільної Помочи“ в Станїславові виставив театр 11-го липня драму: К а т р я Ч а й к і в н а.

(Як довідуємось з письма иньшого нашого дописувателя зі Станїславівщини, то на другий відчит для членів станїславівскої філїї „Просьвіти“ приготовив о. Бачиньский з Милованя виклад о способі веденя селяньских крамниць).

гніваєте ся на мене, що я по так короткій знакомости, осьміляю ся вас просити за дружбу на моє весїлє — сказав Галицкий.

Орест подав єму руку. — Ви знаєте, як мене сї запросини утїшили, з охотою вам послужу — сказав сердечно.

— А хто буде дружкою? — запитала Меланя.

— Панна Лїсковска і сестра моєї судженої, другим дружбою буде пан Горецкий, син тамошного сьвященика — відповів Галицкий.

— Гарну дружку будеш мати, Оресте — сказала Меланя, дивлячись на брата.

— Ви знаєте панну Лїсковску? — запитав задивований Галицкий.

— Знаю; я познакомила ся вчера на празнику з нею — дуже гарна і розумна дївчина.

— А як она чудесно сьпіває — почав Галицкий — як би я ще не був залюблений в свою суджену, то певно любив би лиш панну Лїсковску. — При послїдних словах глянув скоса на Ореста.

— Які ви мужчини мотильковаті! — сказала Меланя сьміючись. — Небавом у вас весїлє, а тут вам уже друга панна подобає ся.

— Кожду красну дївчину можна боготворити — сказав Галицкий жартуючи — бо красні дївчата чей нате жиють, щоби ми їх любили; не правда, пане Мартинів?

— Се правда, а панна Лїсковска одна з тих, що може не одному розум відобрати.

— Так як відобрала вже Горецкому. Ще дожиєм, що він собі через ню житє відбере.

Орест зачервонів ся. — Що ви кажете, він мав би єї так любити?

— Виразно як дурний — сказав Галицкий — я сьмію ся нераз з него, бо він оповідає менї свою любов.

В Ореста забило серце, він ледви вимовив:

— А она що на те?

— Она не знає нїчого про его любов, бо він не має на тілько сьмілости, щоби їй осьвідчити ся. Та хоч би й осьвідчив ся, то се мало би єму помогло, бо Мария єму відказала би, се я добре знаю.

Орестови полекшало на серцї.

Меланї не була ся розмова до смаку. — Коли ваше весїлє? — запитала в Галицкого, щоб дати розмові иньший напрям, бо не хотїла, щоби Галицкий відгадав чувства Ореста.

— Від сеї недїлї за тиждень — відповів Галицкий.

— То вже дуже близький час!

— Коби вже борше перейшов — зітхнув Галицкий.

— Коби!... сказав Орест також...

(Дальше буде.)

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 13. липня 1895. р.

Іменоване. Управитель міністерства просьвіти іменував Тому Токарского, директора ґімназиї в Сяноці, окружним інспектором шкільним для міста Львова.

З Просьвіти. На засіданю головного виділу „Просьвіти" дня 25-го червня с. р. полагоджено між иньшими також сї справи: 1. Принято з вдячностию до відомости, що архітект п. Голейко жертвував безинтересовно свій труд для дому „Просьвіти". 2. Товариства „Руска Бесїда" „Просьвіта" і Ватра" займуть від 1. серпня с. р. мешканя в домі „Просьвіти". 3. Принято з подякою щедрий дар від члена виділу красвого Вп. д-ра Д Савчака для товариства, іменно 600 примірників его „Збірника законів адміністрацийних". 4. По трох совістних рецензиях принято на конкурс з фонду Дубравского нову рукопись „Сольо-терно". По отвореню куверти дізнали ся члени виділу, що автором сеї праці есть п. Лев Зиновий Лопатиньский, артист нашого театру. — На засіданю дня 2-го липня с. р.: 1. Принято до відомости справоздане з адміністрациї дому товариства. По конець червня було приходів brutto 4.106·45 і пів зр., розходів 1795·29 зр., рішено поробити деякі нові винайми і адаптациї. 2. З огляду на те, що „Просьвіти" крамниці не можуть набувати товарів в складах „Народної Торговлї" з причини за високої цїни, рішено внести до дирекциї „Народної Торговлї" умотивоване письмо з представленем, щоби для успішного розвою наших крамниць і взагалї нашої дрібної міскої торговлї постаратись для крамниць о відповідні товари по низьких цїнах. — Всякі ради і близші поясненя в тій важній для товариства справі приймає виділ від всїх дуже радо і стараєсь по можности їм вдоволити. 3. Принято 8 нових членів.

Пожежа. Дня 12. м. м. лучила ся пожежа в Стриганцях пов. товмацкого. З двох погорілих господарів один обезпечений був в нашім товаристві „Днїстер" на суму 180 зл. До шістьох день зліквідована винагорода за шкоду в квотї 170 зр. находила ся уже в руках пошкодованого, за що тойже уповажнив при сьвідках делеґата до письменного висказаня подяки хв. дирекциї товариства за скоре полагоджене цїлої справи. Ліквідацию переводив місцев й делеґат при співучасти двох член в товариства і двох знатоків будівництва зпосеред місцевих громадян, що немало скріпило довре селян до нашого товариства, бо тут наглядно пізнали, що суть у своїй хатї!

Старі гроші. Шість штук золотих монет венецких знайшов селянин Яків Собецкий з Довгого пов. товмацкого. На пасовиску в провалї вижолобленім водою усунула ся коневи зпід копита грудка землї, а з неї висипалось 6 штук золотих дукатів з часу дожів венецких. Гроші заховані дуже добре, а хотяй в нічім не завинені, були чисті і блискучі. На одній сторонї монети видніє образ правдоподібно сьв. Марка, подаючого ключі дожи, що клячить з шапкою дожаньскою на голові. В округ находить ся виразна напись латиньска: Domin. Comt. Venetiae Dux. З другого боку образ Спасителя і напись в скороченю: Sit tibi Xristo datos iste dukates. Монети ті, котрі мусять здає ся мати вартість нумізматичну, забрало посредством жандармериї староство товмацке, мабуть в обаві, щоб рідкі окази перших дукатів не запропастились де в некомпетентних руках. Не знаємо, кому в сїм случаю прислугує право власности, та все-ж звертаю увагу людий чи інститутів публичних на тую нах дку, а може і бідному селянинова впаде за то на тяжкім передновку який крейцар — на закупно хлїба для дїтий! **Лев. С.**

Нещасна пригода. Піонер 11-го баталїону в Перемишли найшов по вправах артилериї капслю вибухову, а передержавши єї якийсь час коло себе, передав відтак фрайтерови Козакевичеви. Той, не знаючи, що се капсля набита, виняв ножик і почав коло неї шпортати. Тому придивляв ся піонер Лукасевич. Нараз динаміт котрий був в капсли, експльодував, відорвав Козакевичеви всї пальцї лївої руки і два правої а також сильно покалїчив ему лице й тїло, а Лукасевичеви відламок капслї впав у око і сейчас оно витекло. Обох на цїле житє нещасливих віддано до шпиталю військового і заряджено судово карне доходжене.

Фабрика калїк-волоцюг. Сими днями відбула ся у Львові перед звичайним трибуналом карним розправа против шайки обманців, котра, підроблюючи документи і сьвідоцтва громадскі, розсилала по краю хлопців і дївчата з підробленими документами, а ті, удаючи калїк і неспосібних до працї, витуманювали від милосердних осіб гроші, котрими відтак дїлили ся з обманцями. Головну канцелярию тої фабрики глухо-нїмих, епилептиків і погорільців відкрив аґент поліциї Ґінсберґ в мешканю Давида і Ройзи Ерльштайнів у Львові. Найдено там підроблені печатки громадскі міст Миколаєва і Нового-Санча, а також богато підготовлених сьвідоцтв. Перед трибуналом стали Давид і Ройза Ерльштайни Абрагам Цінер і Мария Райс з Любачева. Давид Кац, Лейба Цінс з Мостиск, Шайна Гальперн і Мошко Брод зі Львова. По переведеній розправі трибунал засудив Давида і Ройзу Ерльштайнів на 6 місяців. Маєря Райса і Давида Каца на 2 місяцї, а Шайна Гальперна на 8 місяців вязниці.

Академія моди. В Липску в Німеччинї, засновує ся школа, котра буде називати ся „Академія моди". В тій школї будуть професорами кравцї, а їх челядники займуть місця доцентів, т. є. тимчасових учителїв. Основателї школи поставили собі за задачу зреформувати цїле теперішне кравецтво, так, щоби оно відповідало красоті і гіґієнї. Дїяльність академії має обіймити цїлу Німеччину. Очивидно, що цїла тото „академія" обчислена на визиск, бо панове професори скажуть собі солоно платити за науку.

Підлоги з срібла. В Ню-Йорку є підлога маленької кнайпи „Сілвер Доляр Тарн" з срібла; до того спотребовано 700 срібних долярів. Таку саму підлогу має одна голярня в Шікаґо, на ню ужито 500 долярів; а в Буфальо є „Сальон Дренкінґа", для пластрованя котрого употреблено 5000 ріжних монет срібних.

Хто був винахідником друку? „Foaia diecesana", ґазета видавана під протекторатом епископства в Карашебес на Угорщинї, доносить, що архитекторови Адриянови Діякону удало ся в звалинах старого римского castrum Bersovia під Воґзапом, недалеко Темешвару, знайти докази, що Римляни вже в другім вицї п. Хр. знали штуку друкованя черенками. Зрештою і Цицеро говорить про се досить ясно в своїх письмах. Таким способом отже було би твердженє Нїмців, що Ґутенберґ винайшов штуку друкарску, фальшивим, а так само фальшивим є твердженє Італїянців що їх земляк Памфілїо Кастальді з Фельтре винайшов ту штуку за часів венецкої републики.

За прикладом ґр. Льва Толстого. Князь Дмитро Хилков, котрий має великий маєток і досї жив розпустним житєм, перечитав послїдними місяцями твори ґр. Льва Толстого і під їх вражінем прийшов до переконаня, що щасте чоловіка не лежить в розгульнім житю, а противно в скромнім, трудолюбивім житю, як то приписує наука християньска. Прийшовши до такого переконаня, князь Хилков розділив своє майно між селян, собі лишив лише маленький кусник землї і почав сам своїми власними руками єї обрабляти та з неї жити. То поведенє князя має дуже добрий плив на его окруженє. Селяни зачали також жити житєм моральним і трудолюбивим, бо пересьвідчили ся, що лише таким способом зможуть бути щасливими.

Ювилей нумерованя домів. Берлинцї обходять сего року столїтні роковини введеня нумерованя домів в своїм містї. Перед сто роками не знало ще в Европі нї одно місто тої догідности і в першім Берлинї війшов той звичай в житє. В роцї 1795 розпочали там нумерувати реальности, але в досить невигідний спосіб. Числа розпочинали ся від Бранденбурґских воріт і відтак ішли цїлим містом, однако без увзглядненя улиць. І нинї ще система нумерованя домів в Берлинї невигідна; числа розпочинають ся від рогу улицї і наступають по собі за порядком аж до кінця одної єї сторони, відтак переходять на противну сторону і біжать в відворотнім напрямі аж до початку улицї. Відень завів нумероване довів 1893 року, Париж 1805 р. Порядок нумерованя, який приймав Відень, відтак Париж, став тепер загальний. іменно числа паристі ідуть одною стороною улицї, непаристі другою. Початок улицї числить ся від кінця близшого до середини міста.

Про бувших президентів францускої републики. Парискій „Figaro" празднує двайцятьпятьлїтний ювилей третої републики в свій спосіб. Він старає ся доказати, що стала би ся францускам президентам кривда, коли-б хтось твердив, що они своє становиско уживали для свого збогаченя. Се твердженє він робить навіть що-до особи Ґреве, хоч той позваляв свому зятеви Вільзонови на ріжні надужитя. Перед роком 1879 мав Ґреве рентового доходу річно 20.000 франків. Коли він 1891-го року помер, лишив окрім тої ренти замок Монсу Водре, каменицї в Парижи в вартости двох мілїонів і чотири мілїони в паперах. Але сї велик суми Ґреве дїйстно заощадив, бо мав через девять лїт річної пенсиї 1.200 000 франків, а видавав що найбільше половину того. За житя докоряли Ґревому, що він не відзначає ся бажаною репрезентациєю і гостинностию, але він таки не поправив ся. Що „Figaro" тепер числить его ощаджений гріш, се дуже лихий спосіб оправданя. Тієр був 26 місяців президентом, але певно нічого не „заробив" при тім. В роцї 1833 одружив ся він з дуже богатою панною Досен. Єго письма, особливо „Історія консуляту і цїсарства" принесли ему немалий гріш. Цїлий его маєток, який лишив по своїй смерти, не досягав навіть три мілїони франків. Маршалок Мак Магон (1873—1879) через свою президентуру стратив лише на своїм маєтку. По своїм уступленю жив він з своєї пенсиї яко маршалок. Карно мав в роцї 1894-ім той самий маєток що року 1887-го. Він мав річної ренти 50.000 франків. Шкода, що не всї францускі мужі державні в теперішности кажуть собі виставити так гарне сьвідоцтво в справах грошевих. Треба би лише спитати Корнелїя Герца, щоби дізнати ся цїкавих річий — коли би він хотїв говорити.

Страйк хіньских голярів. Ostasiatische Lloyd, що виходить в Шанґаю, пише таке: В Ганґ-Янґ відбувають ся тепер військові іспити. Між кандидатами був молодий чоловік, котрий своїми здібностями звернув на себе загальну увагу і збудив у своїх товаришів-кандидатів зависть. Щоби его зробити неможливим, вивідали они, що дїд того здібного молодця був голярем. А в Хінах є закон, котрий не допускає потомків голярів, акторів, слуг на пароходах і т. п. аж в трете поколїнє бути лїтератом або військовим старшим. Коли завистні товариші повідомили о тім начальника військової комісиї, сей вичеркнув зараз імя нещасливого молодця зі спису кандидатів. На се відповіли голярі в Ганкау і Ганк-Янґ загальною змовою. Третього дня правительство дало наказ, щоби голярі пильнували свого ремесла, але се не помогло. Тодї правительство казало військови, щоби вишукали страйкуючих голярів і їх арештували. Арештованим під загрозою смерти казали голити людий по звичайним цїнам. Але арештованих було дуже мало і они не могли всїх оголити. Надто і голярі поблизького цїста Ву Чанґ страйкують. Правительство видало проклямацию до голярів і грозить знищенем міст. Як ся справа скінчить ся, сего не знати, але тимчасом велика часть мужеского пола в трьох найбільших містах мусить ходити неголена, мов їжаки заросла, а се і правовірному Хінцеви не пристоїть.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 13. липня. Завтра буде оповіщене знесенє виїмкового стану в Празї.

Відень, 1 . липня. Будова льокаль-

них зелізниць на Буковині по мисли рішеня бук. сойму на послідній сесиї є запевнена.

Кольонїя, 13. липня. Kölner Zeitung доносить, що російский цар прийме болгарску депутацию. Здає ся, що наступить цїлковите поєднане Росиї з Болгариєю.

Рим, 13. липня. На засїданю палати послів рішено при тайнім голосованю 204 голосами против 62, щоби день 25-го вересня, яко річницю входу війска італїйского в Рим, узнати сьвятом народним.

Льондон, 13. липня. В Японї опінїя публична дуже роздражнена, що півостров Лїаотонґ має бути відданий Хінцям. Правительство не може опанувати тим чувством народу.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданє о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямін Фраклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ҐІМНАЗИСТ-РУСИН,

— укінчивший VII. клясу ґімназияльну, —

шукає

приватної лекциї

на село або й в містї.

Ласкаві зголошеня надсилати до нашої редакциї.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імени Шевченка

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темраві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Рілєнько. „Іфіґенїя в Тавриді“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1	20
— Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛЇОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 83 Чернівцї, четвер, дня 6. (18.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Руско-волоскі консерватисти.

Межи буковиньскими Волохами кипить від якогось часу. Проти партиї „консервативної“ під проводом Мустаци стала „молода“ партия. Борба вибухла тепер явно і веде ся в орґанї Мустаци Bukowinaer Post і волоскій Gazeta Bucovinei, котра до недавна була орґаном полїтичного товариства Concordia, тепер же видає єї парох руского (!) села Михальча Захарий Воронка. Перша партия бажає головно дїдичівскої, а друга волоскої геґемонії на Буковинї, одна рада-б над усїма панувати, а друга хотїла-б усїх зрумунщити. Перша воює хитрощами, друга-ж хоче дійти до цїли насильством; відти взялось противеньство, що обявилось ось в чім

Нові редактори Gazet-и Bucovinei виступили оногди проти теперішних послів волоских із закидом, що не заступають волоскої справи так, як треба, і піднесли яко головну хибу їх полїтики союз із т. зв. „консервативними“ Русинами Воляном і Тиміньским, котрий то союз по думцї G. B. спиняє волоских послів виступати рішучо против рущеня (!) Волохів. На ті закиди обізвав ся якийсь „консервативний“ Волох в Мустацовій Buk. Post, і боронить там союз волоско-„руский“ тим, що на Буковинї Волох а Русин братя одної мами, не роздїлені способом мисленя, хоч инакше висловлюють свої думки. та й тим ще, „що спільному поступованю консервативних Русинів з Волохами завдячують Волохи виключно всї свої успіхи.“

На се виступила Gaz. Buc. з відповідею, в котрій збиває оба сї виводи. І ми годимо ся з нею в тім, що час вже й на Буковинї прийти хоч з кінцем 19. віку до сьвідомости, що Русин а Волох не одно, і що не тілько мова, але й история, походжене і пр. у обох відмінні. Годимось на се тим більше, що отся фальшива теория наробила бук. Русинам найбільше шкоди, бо піддержує й доси національну байдужність, а вслїд за нею витворила тьму перекинчиків, ба через так звану „волоску“ віру принялась у руского православного народу навичка називати себе „Волохами“. Віримо, що „консерваторам“ старосьвіцких порядків на Буковинї: як національної несьвідомости, народної темноти, неволї й недолї дуже на руку ся теория, скоро лише, як слушно завважала Gaz. Buc., ті слїпі маси при виборах голосують на них консерваторів (додати-б: консерваторів своїх особистих і паньских интересів; чи ті консерватори-дїдичі називають ся Мустацами чи Волянами).

Що-до другої точки, себто союзу волоско-„руского“, то мусимо проти Gaz. Buc. сказати, що він приніс лише одним Волохам користь, хоч правда дуже проблиматичної вартости. Через переловлене двох Русинів у волоский табор осягнули Волохи більшість в соймі; се придбало їм і більшість у видїлї краєвім, чим віддано всю силу в їх руки. Ся більшість вибрала аж двох Волохів, а нї одного Русина до краєвої ради шкільної і т. д. Правда, тоту силу п. Мустаца вживає на свій лад, певно не завсїгди користний для волоского народу. Але сему не Русини винні.

Не будемо тепер розбирати, які користи могли-б вийти для руского й волоского народу із згідного поступованя єго щирих заступників; бо покищо нема між Волохами з ким про се говорити, а се видно также із дальших виводів Gaz. Buc., котра нїбито чванить ся своєю щирою волею до труду над добром народним і краєвим, а аж палає ненавистию до Русинів.

Gaz. Buc. закидує волоским послам, що не відперли енерґічно(!) закиду

---

8)

ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

Темнота не дала єму бачити зворушене лице дївчини. На тім лицї пробивала ся радість, щастє змішане з непевностию.

— Ви не відповідаєте менї — сказав Орест сумно — видко, що мене не любите... Нї, ви ненавидите мене, сего я не міг сподївати ся.

— Я вас не ненавиджу — сказала Мария тихо, подаючи єму руку.

— То любиш мене, люба моя, щастє моє, радости моя! — говорив Орест, в запалї обіймаючи гнучкий стан коханої дївчини. Она похилила голову на єго груди, а осьмілений хлопець поцїлував єї червоні уста.

Она вирвала ся з єго обіймів. — Боже, що ви робите — сказала страшно заклопотана — коли-б се хто побачив, то що би собі подумав?

— Подумав би собі, що ми дуже щасливі — відповів Орест весело. — Але, Марие, серце, ти ще не сказала менї, що любиш мене. Скажи дорога, скажи се слово, бо инакше не буду в своє щастє вірити.

— Я люблю тебе, мій милий і вічно любити буду — сказала засоромлена дївчина, тулячись до него.

Орест обіймив єї одною рукою, а другою гладив єї головку. Зворушенє не дало єму слова промовити. За хвильку стали на лїсничівцї. Мати вийшла з хлїбом й солию против молодих, благословлячи їх вхід в дім. Орест попровадив Марию також під благословенє.

— Поблагословіть і нас — сказав нїби то весело жартуючи, але зворушеним голосом.

Панї Радоска приймила єго слова за жарт, але Галицкий поміркував собі, що они мають глубше значінє.

Поприїздили й другі гостї. В комнатах були вже столи позастелювані; зараз засїли до вечері. Молодята сидїли на першім місци, поруч з ними батько й матка, потім близше них знатнїйші гостї.

Подали вино. Пан Лїсковский встав і випив в здоровє новоженцїв. Загремїло гучне „многая лїта.“ Потім вніс доматор здоровє батьків весїльних, дякуючи своїй сестрі і шваґрови, що віддали єго дїтям таку честь і зробили їм таку услугу. Говорили й другі особи, а за кождим тостом гремів хор паничів. Денис увидївши, що вже старі потомились орациями й не будуть уже більше говорити, встав і красними словами переплїтаними віршами, вніс здоровє дружок, порівнюючи їх з зорями та рожами, котрі своїм сьвітлом та цьвітом цїле товариство украшають. Се все було до Марії звернене, бо він собі з Галї нїчого не робив. Знаючи поетичну вдачу Марії, думав, що здобуде собі сею мовою єї серце. Орест дивив ся підчас Денисової мови на свою кохану; она слухала байдуже, мов би се не о ню йшло, а побачивши сильний погляд Ореста на собі, почервонїла дуже. Денис замітив се і рахував на свою користь, думаючи, що Мария почервонїла з утїхи, що він єї так звеличав.

По вечері наступили танцї. Орест не відступав Марії, розмавляв, жартував і танцював з нею. Денис дивив ся з боку на все те й при другім кадрилю, що єго танцював з Марією, почав їй натякати на Ореста та остерігати єї, щоби собі не дуже з ним заходила.

— Тії ґалїцияньскі паничі, то дуже великі дурисьвіти; закрутять дївчинї голову, а потім сьміють ся з неї — сказав так мимоходом.

Мария удала, що не розуміє, що то він против неї говорить. — Нїби то наші буковиньскі лїпші? Я вже нераз чула, що не один „любив і кохав, а потому понехав“ — сказала весело. — От признайте ся і ви, що вже не одній панні присягали вічну любов.

— Я лиш одну, однїсеньку люблю, але я їй того ще нїколи не казав — сказав Денис.

Марії стало якось дуже неприємно, она не відповіла нїчого.

— Ви й не питаєте ся, хто она — сказав Денис — чи ви так мало цїкаві?

— Чужі таємницї обходять мене дуже мало — відповіла Мария холодно.

— А коли-б тота таємниця пана Ореста обходила, то ви певно були би цїкаві — сказав іронїчно; холодна, байдужна відповідь Марії взлостила єго, в обуреню забув, що говорить.

— Я не знаю, відки ви до сего приходите менї пана Мартинова витикати! Прошу сего

Русинів о румунїзациї руских дїтий в школах Чорнавскій, Михалецкій, Чагорскій і Кучурівскій. Школа в Чорнавцї руска, то правда, бо нема там і **одної, однїської дитини** волоскої, але прото силують всїх їх учити ся й волоскої мови, се також факт, котрий можна й сегодня ще сконстатувати. Що-ж було ту відпирати, та ще енерґічно, коли, як показано, в тій громадї справдї нема волоских дїтий?! Де-ж то фальшоване конскрипциї в користь Русинів, про котре сальше плете Gaz. Buc.? Покажіть нам дих Волохів записаних за Русинів, а ми тоставимо за кождого по сотцї Русинів із Чорнавки, Михальча, Кучурова, Чагра, Роґожешт, Костинців і многих иньших громад записаних за Волохів. Нї, панове, пустий крик не поможе, бо факта доказують, чия правда. Питаємо далї таки видавця Gaz. Buc., що є парохом в Михальчу, най він яко честний чоловік назве нам хоч одного Волоха з Михальча, котрого дитину силують вчитись по руски. Противно в Михальчу приневолює він сам ріжними способами всїх родичів руских, аби їх дїти вчились по волоски. Нема про те що закидувати волоским послам; они про се доста неправди наговорили й так; на більше вже хиба чоловік без найменьшого сорому і стиду поважив би ся. Сумна проте правда у Gaz. Buc. і крайна загорілість.

Gaz. Buc. закидує далї послам своїм, що не спинили рускої ґімназиї та іменованя руского інспектора. І сей закид несправедливий, бо волоскі посли заходились добре коло того, щоби інспектором руских шкіл став румунїзатор, а щиро помагали їм Волян і Тиміньский: ті посли і Concordia спинили вже дїйстно отворене рускої ґімназиї, котру нїби то про слїпе око своїх союзників в соймі піддержали, але против котрої поза плечима працювали, що сили стало.

Резолюция дотично отвореня рускої школи народної в Чернівцях, що також вколола Gazet-у Buc., се дарунок на папері з чужої кишенї, зроблений едино на збитки лїбералам; за те відмовлено того, що могло-б мати скуток, а то рускої школи православної, тай то едино за помочню Воляна і Тиміньского! Чому мовчить Gaz Buc. про се, чого жадано на користь Волохів, та про волоску ґімназию?

На сї головні виводи Gaz. Buc. відповіла Buk. Post, закидуючи їй „неправду, перекручуванє, бріхню, порожнечу, нерозум“ і т. п. прикмети. Buk. P. боронить ся тілько проти закиду G. B., що она жидівска ґазета, та що она підтримує піяньство; каже дальше, що Русини, Поляки і Нїмцї тїшать ся тою незгодою Волохів, та що G. B. служить тепер недозрілим, зеленим чоловічкам Про все проче мовчить, бо розумієсь не може відкривати всего того, на що ми висше вказали. а що доказує, яке підступне і для Русинів шкідливе поведенє волоских консерватистів, з котрими звязали ся наші рускі „консерватисти“ Волян і Тиміньский. Врештї Buk. Post доста ясно висловилась, що Волохи всї свої успіхи, хоч они тілько ограничались на відвернене небезпечних шкід (читай: здобутків Русинів), завдячують союзови з „старорусами“, тому мабуть і кінчить ся статя В. Р. словами Sapienti sat

Ми згадали про сю справу, о она обходить всїх Русинів і доказує, що полїтика послів Стоцкого і Пігуляка, котрій бук. Русини виключно мають завдячити все то, що помимо зради Воляна і Тиміньского доси здобули, показала ся вже тепер едино розумною, бо йде природною дорогою; обороняючи права руского народу не посягає она на чужі, не знає проте безмежного підданьства для приятелів та нї безмежного вороговання проти нїкого.

Такій щирій і правій полїтицї не страшно перед нїякими новими констеляциями і союзами, она скорше чи пізнїйше мусить побідити, а поки-що поступає крок за кроком вперед. Дай Боже, щоб єї хосенність порозуміли всї Русини, та стали як один муж до роботи для добра рідного народу, чого й надїємось тим більше, що хто не нарозумить ся й не поверне на праву дорогу, того відпекують ся не тілько свої а й чужі, як отсе судилось нашим „консерватистам“.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 17. липня 1895. р.

Іменованя. Львівска дирекция почт і телеґрафів надала посади експедиентів почтових: в Білобожници експедиторови почтовому Кар. Мишкевичеви; в Петранцї експедиторцї почтовій Марії Стояловскій; в Куриях Фел. Гербови експедиторови почтовому з Майдану сїнявского; в Ігровици Люд. Шульцови емеритованому капітанови і експедиторови почтовому; в Новім Селї коло Сирия Ів. Малицкому експедиторови почтовому з Свйонтник горішних; в Лиці експедиторцї почтовій Ядвизї Ковальскій; в Стратинї експедиторцї почтовій Аделї Керник; в Домажирах Марії Чиржицкій, женї управителя обшару двірского. — Інспектори податкові Зоге і Кубек іменовані надінспекторами при черновецкій дирекциї фінансовій. — Галицка дирекция скарбу у Львові іменувала провізоричних офіциялів ґоралень: Брон. Рожаньского, Йос Кендзерского, Ів. Сливиньского і Йос Тулею дїйстними офіциялами ґоралень — Президия галицкої краєвої дирекциї скарбу іменувала: рахункових офіциялів Йос. Блихарского і Стан. Колькевича ревідентами; провізоричного офіцияла Павл. Вінцковского та рахункових асистентів Ів. Горбачевского і Казим. Конюшевского офіциялами; асистента Ів. Грабовского провізоричним офіциялом рахунковим, провізоричного асистента Ів. Неруна і практикантов Валер. Теслика і Вяч. Дашиньского асистентами; вкінци практиканта Петра Шихульского провізоричним асистентом рахунковим. — Почтові асистенти Яків Прос, Іларіон Останович, Едмунд Озаркевич і Еміль Гельвіґ іменовані почтевими офіциялами при буковиньскій дирекциї почтовій.

не чинити, бо се менї неприємно — сказала Мария, гордо випрямившись.

— Перепрашаю вас, я не думав, що жарт зможе вас так обурити — говорив Денис, проклинаючи в дусї свій дурний розум, через котрий розгнївав Марию.

По кадрилю присїв Денис коло Марії і не відступав єї аж до слїдуючого танцю, до котрого єї заанґажував. Она не могла єго позбути ся, але слухала терпеливо єго розмови, бо не хотїла в нїм розбудити підозріня, що займає ся Орестом. Аж якийсь панич освободив єї від Дениса, покликавши єго до другої комнати на слово.

Над ранком зачали гостї розходити ся до сну. Горецкі від'їхали разом з Лїсковскими, давши слово, що в одинайцятій годинї знов приїдуть. Ольга не була в дуже добрім гуморі. Паничі якось не дуже коло неї ходили, хоть она усьміхала ся до них найсолодшим усьміхом, хоть старала ся затримати їх при собі розмовою о своїх домашних занятях. Она не була дурна дївчина і уміла иньшу бесїду як о господарстві провадити, коли вже в нас така звич, що панни, хоть що знають, то старають ся не показати того, боять ся, що через своє знанє не дістануть жениха. Та оно одним боком і правда, що тутешні мужчини, особливо семинаристи, боять ся розумної жінки, як огню; кажуть, що така жінка не буде доброю господинею, хоть теперішні не дуже просьвічені і не дуже розумні жінки також не дуже славні господинї, та лиш по забавах товчуть ся і обсуджують там, з недостачі розумнїйшого предмету до розмови, любезних ближнїх.

Отже Ольга, не будучи гарна собою, мусїла провадити розмову о господарстві, щоби дістати жениха. Але й тота розмова не притягала нїкого до себе. Коли з гарних уст виходять і найгірші дурницї, то они притягають мужчин до себе і подобають ся їм, а з поганих уст нехай виходять і найрозумнїйші слова, то не задержать молодого хлопця коло себе. Тож не вело ся Ользї й она заздростила всїм красним дївчатам, особливо Марії і постановила добре висварити Дениса за красну промову, якою він звеличав дружок. Тимчасом не могла сего учинити, бо Денис лишив ся з другими паничами на лїсничівцї, де в великій стодолї вистеленій соломою, веренями та подушками, полягали всї мужчини спати. Морфей приймив їх зараз в свої обійми і довго не випускав молодих хлопців від себе, показуючи їм красні, милі образки. Аж як увидїв, що єго образки не займають їх вже, почав їх одного за другим від своєї власти освободжувати. Перший проснув ся Денис, нехотячи торкнув спячого коло себе Ореста і збудив єго.

— Добрий день — сказав Денис, позїваючи протяжно — чи ви виспали ся вже?

— Чому нї, я чую ся цїлком здоровим — відповів Орест.

— Ой я нї, я над ранком заглянув трохи за глубоко в очи панни склянки, та якось менї, як то кажуть, не мудро.

— Яка то панна Склянка? — запитав пробудивший ся як раз може вісїмнайцятьлїтний ґімназист, що цїлу ніч танцював мов наймлений — чи тота в білій сукнї?

Орест і Денис засьміяли ся так голосно, що решта паничів схопила ся мов опарена — Що таке, що? — питали.

— Та нїчого нема, пан Горецкий каже, що задивив ся в очи панни Склянки; я питав ся, чи то тота, що в білій сукнї — відповів наївно ґімназист.

— Нї, edler Jüngling, єї сукня часом білява, часом жовтава, часом червона, а часом, як то кажуть, schwarzbraun— відповідав флеґматично один правник, протягнувшись назад на соломі. — Чекайте, коли вступите в університет, то й ви познакомите ся з панною Склянкою.

Всї сьміяли ся до розпуку, а ґімназист сховав голову в подушку, щоб зі своїм засоромленєм скрити ся. Він порозумів тепер значінє Денисових слів і єму було соромно, що вирвав ся з своїми необачними домислами.

— Уф! як то неприємно вставати по такій оказії! — почав один панич — мене болять всї кости, а в голові немов загнїздив ся цїлий мілїярд щурів.

(Дальше буде.)

Перенесеня. Намістник Галичини переніс ц. к. старших інжинерів Казим. Махневича зі Львова до Кракова і Фр. Дутковского з Тарнобжеґа до Перемишля.

В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ видано з місяця червня с. р. 2446 важних поліс на обезпечену вартість 1,391.625 зр. Разом з попередними було в I. півроцї сего року 13.819 важних поліс (по потрученю сторн) на суму 8,429.655 зр. обезпеченої вартости з приходом 69.804 зр. 53. кр. чистої премії. Попередного року було в тім самім часї 8.633 важних поліс на суму 5,673.809 зр. з премією 46.526 зр. 59 кр., з того оказує ся в сїм роцї приріст о 50 процент більший. Обезпечень конкуренцийних прибуло в т м півроцї: 155 церков і 184 приходств, разом з попередними есть обезпечених в „Днїстрі“ 1.107 церков і 764 приходств. Шкід було в червни с. р. 58 випадків, отже разом з попередними було від 1-го січня до 30-го червня с. р. 211 випадків, з котрих виплачено до кінця червня 193 відшкодовань і 15 відшкодовань в перших днях липня, а в 3 випадках (разом на суму 514 зр.) здержано виплату. Сума всїх повисших шкід виносить на власний рахунок 34.631 зр. 49 кр;, при чім єднак належить звернути увагу, що сей рік кр м приходу з премій одержує від попередного року суму 35.597 зр. 47 кр. зарезервовану. Фонд резервовий зріс до суми 29.521 зр. 76 кр. і есть ульокований в пупілярних цїнних паперах.

З православної школи реальної в Чернівцях. Зі справоздания дирекциї православної школи реальної в Чернівцях виймаємо сї дати; В роцї 1894/95 було 471 учеників. З них було з Чернівцїв 212, в Буковини 134, з Галичини 64, решта з иньших країв. Після матерної мови було Нїмцїв 325, Поляків 72, Русинів 32, Волохів 31. Після віроісповіданя було римо-кат. 135, православних 60, гр.-кат. 15, вірм.-кат. 2, протестантів 23, жидів 236.

Зріст шкільництва в містї Львові. В роцї 1884-ім було у Львові 25 шкіл, 260 учителїв і 7.340 учеників і учениць, — а нинї есть уже 33 шкіл, 470 учителїв і 12.000 учеників і учениць. Одинайцять шкіл має власні будинки.

Зміна властителїв. Добра Лукавцї Вишші і Нисші вдкупив назад Николай Василько від др-а Конецкого за цїну 500.000 зр. — Маєтність Камінку струмилову, власність ґр. Мірової, купив ґр. Роман Потоцкий за два міліони зр.

Зелїзниці на росийско-австрийскій граници. В Росиї затверджено проєкт сполучення Каменця Подільского зелїзницею з Ларгою (Ново елиця-Могилїв подільский) і з Плоскоровом а евентуально з Гусятином.

На ческу етноґрафічну виставу в Празї вибирають ся дві рускі прогульки: одна богословів, що виїдуть зі Львова дня 30-го липня с. р., друга прогулька ширшого кружка Русинів при участи львівского товариства „Сокіл“. Ся друга прогулька вибере ся зі Львова дня 3-го серпня вечером, приїде до Праги дня 5-го серпня і забавить там три дни. З Праги переїде до Відня і буде там гостити 9-го і 10-го серпня. Дня 11-го серпня виїдуть участники Дунаєм до Будапешту і забавлять в столици Угорщини один день, дня 14-го серпня будуть в Мункачи, а 15-го вернуть до Львова. Ближші подробицї про услівя подорожи подає п. В. Лаврівский в товаристві ґімнастичнім „Сокіл“ у Львові (ул. Підвале ч. 7).

Маркизови Бакеґемови, о котрім ми оногди доносили, що він гостить у п. Федоровича, лучила ся прикра пригода. Підчас проїздки на кони упав — як подає Dziennik Polski — Маркиз Бакеґем з коня і потовк собі горішне рамя. Після оречень лїкарів буде маркиз Бакеґем мусїв через кілька днїв перележати в ліжку

Перше галицке товариство акцийне будови возів зелїзничих і машин в Сяноцї по одержаню концесиї від міністерства справ внутрішних і затвердженю статутів намістництвом львівским, має уконституувати ся 26-го с. м. на зборах акціонерів в львівским Банку краєвім. Цїлию товариства есть фабричний виріб, переробльоване і направа возів для зелїзниць, приладів і уряджень механїчних для руху зелїзничого, машин, приладів і знадібя до верченя і взагалї до руху фабрик всякого рода, як копальнї вугля, нафти і пр. Товариство закупове варстати від Казимира Литяньского в Сяноцї та вкладаючи капітал на разї пів міліона, маючий зібрати ся через видане 2000 акций по 250 зр., має надію розширити велику дїяльність, бо кромі дотеперішних замовлень від зелїзниць державних долучать ся ще замовленя від зелїзниць льокальних. Край буде мати з сего товариства таку користь, що гріш видаваний на вози остане ся в краю, що вироби потрібнї для зелїзниць як і для иньших фабрик можуть бути дешевші і ріжницю коштів транспорту; промисл нафтовий і рільничий зискує через то, що буде можна на місци, в краю, набути всякі потрібні знаряди; вкінци сотки робітників знайдуть заняте в сих варстатах. Оснувателями сего товариства есть Банк краєвий і Казим. Литяньский, дотеперішний властитель фабрики. Зголошеня до субскрипциї акций приймає Банк краєвий найдальше до 15-го с. м., а обняте фабрики в посїдане товариства наступить 1-го серпня с. р.

Додаток для урядників державних. Урядова Wiener Zeitung оголошує, що на підставі найвисшого рішеня з 15-го марта і з 28-го червня с. р. почне ся виплачувати урядникам державним чотирох найнизших кляс ранґи, о скілько не побирають они додатків з титулу часу служби; додатки сустентацийні по 60 зр. для урядників XI-ої кляси ранґи, по 80 зр. для X-ої, по 100 зр. для IX-ої і VIII-ої кляси ранґи. Додатки сї не вчисляють ся до пенсиї. Виплата буде відбувати ся квартальними ратами: 1-го січня, 1-го цвітня, 1-ого липня і 1-го жовтня з гори. Позаяк призволене на сї додатки дїлає взад від 1-ого січня 1895, то на підставі конституцийного уповноміщеня, уділеного законом з 28-го січня с. р, має на разї зліквідувати ся ті додатки, котрі належать ся за перші два квартали сего року. Лїквідация дальших рат наступить по приписанім конституциєю затвердженю потрібних кредитів, а іменно рата, котра припадає за третій квартал с. р., буде зліквідована зараз, а пізнїйші рати квартально почавши від 1-ого жовтня с. р.

Видїл товариства міского театру в Чернівцях складає сим щиру подяку всїм тим, котрі своїми дарами для пристани щастя, буфету, базарів і ріжних торговиць причинили ся до гарного фестину, котрий удав ся під кождим взглядом. — Николай барон Мустаца, голова видїлу. Антін Захар, голова комітету.

Грім в школї. Дня 9-го с. м. ударив грім в будинок шкільний в селї Корчести (повіта сторожинецкого) на Буковинї і тяжко поранив жінку учителя Сорочана. Нещастній виплило око а еї саму кинув грім на кільканайцять кроків від хати.

Справа обезпеченя служниць на випадок старости. Сими днями ув'йшла до ради державної петиция з 8.000 підписами служниць, в котрій петентки домагають ся утвор ня в дорозї законодатній, державної або громадскої институциї обезпеченя служниць на випадок старости. Коли-б така институция не дала ся завести в цїлій державі, то петентки просять, щоби завести еї бодай для міста Відня в такий спосіб: утворити фонд з місячних вкладок плачених служницями. Вкладки такі назначано би від хвилї оголошеня обовязуючого закона на 10 кр. для служниць повисше 25 лїт, а на 20 кр. для служниць котрі вже скінчили 25-ий рік житя. До плаченя вкладок завести карти обезпеченя на спосіб теперішних карт вкладкових в почтових щадницяхь. На верхній сторонї карти умістити імя, місце уродженя, вік, заняте, а також місце служби дотичної особи, а на противній 12 зазначених місць на приліплене марок. Марки ті, продавані по трафіках, мають приліпляти що місяця службодавцї. Гроші за ті марки ужити н аутворене институциї обезпеченя служниць на старість. Петентки надіють ся, що від дня 50-лїтного ювілею панованя нашого цїсаря можна би проценти від капіталу з тих вкладок обернути на першу рату для того рода институциї і виплачувати по 10 зр. місячно, а пізнїйше, як капітал побільшить ся, по 15 зр неспосібним до працї служницям, котрі переступили 50-ий рік житя. Право до побираня такої премиї мали би служницї, котрі викажуть ся, що до институциї обезпеченя належать що-найменьше 10 лїт. Контролю над взладками вела би поліция при мельдованях слуг, котрі до карт мельдункових мусїли би долучити також карти обезпеченя. Виплату підмог вели би дотичнї повітові заведеня убогих.

Сегорічні маневри, в котрих возьме участь також черновецка залога, відбудуть ся між Галичом і Бережанами. Черновецка залога виїздить дня 26-го серпня а верне дня 10-го вересня с. р.

Глузоване судьби. В Берні на Зеленi сьвята сего року угопили ся пекарчук В Сгшелецкий і его суджена тому, позаяк не було звідки взяти гроша на покрите коштів вінчаня. А тепер, підчас послїдного тягненя льосів „Червоного хреста“ головна виграна як раз припала на льос, котрий був власностию Сгшелецкого, а по его смерти перейшов в спадщинї на матір.

Страшний батько. В селї Вієнвіль коло Мецу в Альзациї хотїв один селянин покарати свого дванайцятьлїтного сина за непослух. В тій цїли звязав ему ноги, закинув ему шнур під рамена, підніс его під саму стелю і прибив ему долонї до бальків цьвяхами. Розпучний крик жертви звабили сусїдів, котрі зараз звільнили нещасливу жертву від тої страшної муки. Обурене против батька, що так тяжко покарав свого сина, було так велике, що жандармерия лише з трудностию могла его вирвати з рук мстителїв.

Обманьство льосами. Віденьскі власти напали на слїд великого обманьства льосами турецкими. Кілька предприємчивих осіб закупило велике число льосів турецких в Парижи, де льоси ті нотують ся на біржи о 8 до 12 зр. низше, а відтак приліпивши сфальшований стемпель з року 1889 (в котрім то роцї вийшов закон о примусовім стемпльованю льосів заграничних) пускали ті льоси в обіг. На слїд обманьства впровадило поліцию велике закупно зужитих стемплів з року 1889. Подібне обманьство дїяло ся в Кракові, де, також кілька осіб арештовано.

Повени. Дня 8-го с. м. вода на Сянї піднесла ся о три метри над стан нормальний. Дорога з Перемишля до Сянока під водою, а до Бірчи нема приступу. Предмістя Перемишля: Вильче, Перекопи, Бушковички і Пралківцї під водою. — В наслїдок послїдних дощів вилила в повітї стрийскім ріка Колодниця і наробила богато шкоди на сїножатях і по полях. Кілька селяньских хат в селї Заплатинї залила майже по стріху.

Електричне місто. Дневник Cosmos доносить, що жадне місто на сьвітї не має тілько уряджень електричних що Ґрест-Фельс в Монтанї, териториї в Сполучених Державах американьских. Всюда панує в тім невеликім містї електрика. На улицях не здибаєш коний, бо всї поїзди рушають ся електрикою, котра є також добрим мотором по фабриках. Електрика рухає і сикавки міскі і молотки до розбиваня камінїв, що служать до брукованя улиць. Всї домашні роботи роблять ся за помочию електрики. Се все тому, бо електрика там дуже тано коштує, она не достарчає ся динамичними машинами, а водоспадом, від котрого й місто має своє імя.

Померли славний болгарский писатель Петко Славейко в Софії в 69-ім роцї житя; — у Львові бувший директор ґімназиї Крушиньский в 73-ім роцї житя.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 17. липня. Країньский сойм скликаний на день 14-го с. м.

Софія, 17. липня. Булетін про стан здоровля Стамбулова, котрого вчера вечером тяжко зробила публика на дорозї,

констатує, що оно поліпшило ся значно. Против опозицийної ґазети, що одобрила той злочин, заряджено карне слідство. Правительственний орґан висказує своє обурене про той каригідний злочин і жадає строгого покараня виновників. Одна ескадра жандармів пошукує в околици міста слідів убийників.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. І. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. І. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. І.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Лезенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без праці. оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-україньский ч. І. і II. по	2	50
І. Баштовий. Україньство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленько. „Іфіґенія в Тавриді“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. І., II., III., IV. і V. по	1	20
— Кенан. Сибір ч. І. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роланда	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. І.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. І	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том І.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сімя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: І.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарні Г. Чопа.

Ч. 69. Чернівці, субота, дня 8. (20.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

СТАМБУЛОВ.

Ще тоді, коли з рук політичних ворогів згинув міністер болгарский Белчев, казали що убийники помилили ся в особі і замісць Стамбулова убили Белчева. Небавом потім в Царгороді згинув з рук убийників Вулкович, права рука Стамбулова. А дня 15. с. м. вечером, коли Стамбулов вертав з клюбу „Унія“ в Софії, на улици досягнула і его рука убийників. Стамбулова покалїчили так тяжко, що зразу не було ніякої надії удержати его при житю. Єму відтято обі руки і він довго лежав без памяти, покровавлений страшенно. За які-ж то провини політичні вороги переслїдують так Стамбулова і его прихильників?

Стамбулов був тим чоловіком, що здушив революцию, яка в свій час повстала була против Александра Батенберґа з намови росийских посїпак. Він зложив контрреволюцию і спровадив князя Александра наново до краю. Стамбулов був тим, що по зреченю князя Александра управляв краєм і потайки вишукав князя Фердинанда Кобурского та посадив его на престолї Болгариї против волї Росиї. Стамбулов був тим, що бувши президентом міністрів особистим своїм впливом потрафив змінити конституцию і дав змогу князеви подружити ся та утворити династию. Отже Стамбулов був головою і душею політики болгарскої, зверненої против Росиї.

Тимчасом настали иньші часи. Росия не хотїла признати князя Фердинанда. Щоби еї переблагати, усунено торік Стамбулова зі всїх урядів, пороблено ріжні заходи, щоби приподобати ся Росиї і в хвили, коли прихильник Росиї, болгарский митрополит Климентий разом з депутациєю складав вінець на домовинї царя Александра III. в Петербурзї, в Софії трохи на смерть не убито ворога Росиї, Стамбулова. Дивно зложили ся ті обставини, так дивно, що мало хто хоче вірити, щоби Стамбулов згинув з якоїсь особистої мести; всї кажуть, що се убийство має характер політичний, подібно, як убийство Белчева і Вулковича. Стамбулов нераз казав, що его жде така сама доля, як тих двох приятелїв і здійстнили ся его слова.

В понедїлок дня 15. с. м. вечером вертав Стамбулов о 8. годинї з клюбу „Унія“ разом з Петковом до дому і сїли до наймленого фіякра. На кізлї сїв старий слуга Стамбулова Ґунчо. Коли они їхали, ішло дорогою як до помешканя Стамбулова чотирох людий, двох по однім а двох по другім боцї улиці. Коли они вже доїздили до дому, кинулось двох із тих людий до коний і задержали їх, а двох узброєних в ганджар і широкий ніж турецкий кинулось на Стамбулова і стали его рубати по голові а опісля так єму руки порубали, що аж треба їх було відоймити. По замаху пустились злочинцї втїкати а слуга Стамбулова біг за ними, але поліция его задержала і арештувала. Недалеко від місця замаху стояло двох жандармів, але они анї не рушили ся.

Аж в кілька годин по замаху стала поліция слїдити за злочинцями, та, розуміє ся, і доси їх не вислїдила, хоч правительство визначило за їх зловленє 10.000 франків нагороди. Правительство представляє сю подію яко факт особистої мести, але тому нїхто не вірить. Єсть загальне переконанє, що то були наймлені убийники, лиш не знати в чиїм интересї они дїлали: чи в интересї Росиї і росийскої партиї, чи в интересї кн. Кобурґа і его правительства. Фактом єсть, що держави европейскі крім Росиї і Франциї, винують за се болгарске правительство.

Стамбулова привезено до дому безпритомного і зараз треба було приступити до ампутациї рук. Около півночи відзискав він був притомність і навіть говорив, але в наслїдок великого упливу

---

9)

ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

— Де щурів, може миший; чи ти такі на правду знаєш, що щурів? — підхопив другий.

— В людий, що перериваютъ другим бесїду нема нї щурів, нї миший, лиш сама солома — відповів перший флеґматично.

Другий зробив ся, що не чує того комплїменту, з котрого всї так сьміялись, що аж стодола трясла ся.

— Час вже вставати, братчики — сказав якийсь знов — панни вже певне давно повставали й чекають на нас.

— Добре їм чекати, коли они не пропустили через горло тілько Stoff-у як ми! Се чоловіка цїлом знищило — сказав третїй.

— Знаєте, що — відізвав ся Денис — тут недалеко Днїстер, ходїм хиба та скупаймо ся, може купіль вигонить щурів з голови.

— Славно! славно! — закричали хором паничі і схопившись почали убирати ся.

За годину прийшли всї сьвіжо вимиті, вичесані, причепурені; нїхто би був не пізнав, що се ті самі, що лежали в стодолї з блїдими лицями та запаленими очима.

З вовчим апетитом кинули ся до снїданя, а попоївши добре позапалювали циґара і аж тодї почали за паннами обглядати ся.

Панни були вже повставали і пішли в лїс на прохід. Паничі побачили їх ясні сукнї, як виднїли ся зпомежи дерев і нуж собі в лїс! Небавом залунав воздух веселим сьміхом, жартами, сьпівами.

Орест не йшов в лїс. Галя сказала єму, що Мария й Ольга ще не приїхали. Отже сїв собі коло Галицкого і Емілії, що в чорній суконї дуже поважно виглядала, і дожидав свого щастя. Оно небавом появило ся. Мария знаючи, що Орест любить народний стрій, була убрана по народному. Орестові очи засіяли від вдоволеня, він догадяв ся, що то она для него так прибралась.

— Марийцю, прошу тебе йди та проси всїх з лїса до хати; тепер, коли вже матка й дружка приїхали, треба молоду в чипок убирати — сказала панї Радоска до Мариї.

— Я піду з вами — сказав Орест — таже то так годить ся, щоби дружка з дружбою гостий просили.

Він подав їй руку і обоє пішли разом в лїс.

— Скажіть, чи любите ви мене ще? — запитав Орест, відійшовши кілька кроків від хати і не думаючи спішити ся до гостий.

— Я казала, що вас завсїгди буду любити — відповіла Мария червонїючи — то чому не мала би я вас нинї любити?

— Я невірний; щастє, що ви мене любите, здає ся менї таке велике, що я все думаю, що то лиш чарівний сон, з котрого боюсь пробудити ся.

— Се не сон, а правда гарна, мила правда, мій любий Оресте — сказала дївчина, дивлячись єму в очи.

Він взяв еї руку і поцїлував.

— Щож ви на се, коли я сеї руки в ваших родичів просити буду.

Мария почервонїла цїла. — Я з охотою пристану — сказала ніжно.

— А ваші родичі?

— Пристануть на те також, коли побачать, що в тім моє щастє.

— А ви чи схочете на мене через рік чекати, бо тілько часу потрібно менї ще до укінченя моїх студий.

— Чому нї, я готова й довше чекати, лиш дивіть ся: будьте менї вірним.

— Аж до смерти — сказав Орест рішучим голосом. — Отже то так буде — почав знов — я тепер не буду з вашими родичами говорити; бо тут гамір, неспокій, але як прийду до дому, то напишу до вас лист з просьбою о вашу руку, ви покажете его родичам і роскажете про нашу любов, тай відпишете менї відповідь, на котру я разом з моєю родиною приїду, щоби з вами заручити ся, а за рік буде наше весїлє.

Мария слухала его слів, мов би якої чудової музики, а коли він скінчив, стиснула горячо его руку.

— Добре, я на все радо пристаю — сказала усьміхаючись і вже не гнївала ся, як він еї поцїлував.

крови був так ослаблений, що не було надії удержати его при житю. Жінка Стамболова, котра з донькою перебувала на проході, на вість о замаху на свого мужа приїхала до дому. В помешканю Стамбулова зараз по замаху з'явили ся всї репрезентанти держав заграничних, але з членів болгарского правительства нїхто не прийшов.

Вість о замаху на Стамбулова зробила всюди крім Росиї і Франциї дуже пригноблююче враженє. Берлиньскі і віденьскі круги полїтичні складають одвічальність за замах на теперішних керманичів болгарскої полїтики. В Білгородї суть переконані, що замах сей мав причини полїтичні і не вірять тому, щоби то була месть особиста. Більша часть францускої праси тїшить ся з замаху, бо тим способом усунено найбільшого противника Росиї. Лиш одна Liberté каже, що цїла Европа відверне ся з відразою від Болгариї.

Нїхто анї князя Фердинанда, анї президента мінїстрів Стойлова, анї митрополита Климентия не дасть під суд за замах на Стамбулова, але в остатних часах в Болгариї складають ся річи так, що все показують на них як на моральних виновників подібних пригод. Князь Фердинанд усуває Стамбулова, собранє починає против бувшого реґента процес, правительство не хоче Стамбулову видати пашпорту, щоби виїхав за границю на лїченє, і хоть лїкарі кажуть ему виїхати до Карльсбаду, він мусить остати ся в краю. Депутация собраня з митрополитом на чолї їде в Петербург благати прощеня за непослух і невдячність і щоби заявити, що головний „грішник" Болгариї вже не має значіня, а тут в хвилї, коли та депутация має вдарити чолом перед царем, Стамбулов єсть майже — трупом. Се такий давний і нелюдский склад обставин, що істория болгарска проклене колись всїх тих, що до таких обставин причинили ся, а коли з тих проклонів дістане ся що й Стамбулову, то хиба за те, що прикликав на престол чоловіка, зовсїм не дорівнуючого попередникови Александрови. Нещасний Стамбулов і нещасний край, для котрого він працював і через котрий так марно погиб.

Стамбулов справдї погиб. Передвчера іменно (дня 18. с. м.) прийшла вість з Софії, що він помер досьвіта.

ДОПИСЬ.

—o—

З Станїславова.

(Представленє аматорске для селян).

В недїлю дня 7. с. м. відограно в театрі рускім в Станїславові штуку: *Задля сьвятої землї*, перерібку п. Льва Лопатиньского, артиста нашої сцени, з польскої повісти Севера. З огляду на се, що штуку сю вибрано нарочно для селян, зібраних на сходинах Станїславскої філії „Просьвіти", в котрій то цїли управа театру обнизила вступ для селян на 15 кр., годить ся дещо о представленю єї сказати. — Не місце однак в сїй дописи розбирати цїлу штуку; скажемо лиш загалом, що як всї перерібки з повістий так і ся штука грішить недостачою живої акциї і представляє дуже малу вартість сценїчну Бо головний мотив: вказанє горячого привязаня нашого селянина до рідної землї, дуже взнеслий і поучаючий, особливо для деяких людий, що в часах послїдних еміґраций посуджували наш нарід о легкодушне покиданє своєї батьківщини, — то все-ж спосіб переведеня мотиву, котрий може бути добрий а навіть драматизований в повісти, не може вдоволити вимог, які ставляє ся для твору сценїчного. Ту жадає ся не тілько моралї, але й акциї, в котрій розвивають ся і виповняють ся виведені в штуцї характери. Сего власне в сїй штуцї нема, а цїла акция ограничає ся на пяничій забаві в коршмі, на пересаднім заявлюваню любовних афектів героя і героїнї, та огидливім, мерзкім спокушуваню молодої жінки війтівским сином за посередництвом жида-арендаря. Хоч се можливе — бо щож на сьвітї неможливо? — то все-ж у нашого народа дуже річ незвичайна. Тому то присутний на представленю сїльский нарід не міг в сїй штуцї добачити відтвореного житя свого, а бачив хиба сьміх та глузованє над ним. Бо-ж треба знати, що нарід наш і так переконаний, що виводженє селянина на сценї має намір тілько насьмішку та глузованє, а пересьвідченя иньшого не міг він набрати з таких штук, які звичайно на представленя для селян вибирають ся, та зі способу відтвореня тихже, майже завсїгди карикатурного. В таких штуках, які уважано штуками par excellence для народу, що їх давано при нагоді всяких зборів селяньских, приміром: Українцї і т. п. иньші немислимий хлоп без горівки, а так само і я нинїшній. Тут пють в коршмі до обридженя, старі ґазди і паробки, ґаздинї, навіть війтиха і дївчата за покотом, а вже за війтом і війтихою то жид носить горівку таки по дорозї, та частує їх.

Не диво-ж, що нарід наш не бачить в театрі школи житя, а як сам виражає ся: туманьство, кумедию та „витребеньки панів", котрі, щоб посьміяти ся, виводять на сцену пяного хлопа, та кажуть єму мов старому медведеви танцювати. Пiятика, се недуга нашого народу, наслїдок єго гіркої минувшини і хоть неулїчена ще цїлком, то все-ж межи жіноцтвом та дївками лучає ся хиба дуже спорадично і то не на публичних місцях. До того-ж пiяченє таке гуртове, коли де трафляє ся, повинно викликувати у нас скорше жаль і сочувство над ним, бо-ж се хиба докір для інтелїґенциї, що в такій місцевости нїхто над піднесенєм того народа не працював. Длятого місцевостий таких для схарактеризованя нашого народа брати не годить ся.

Не знаю, чи ті, що намавляли селян до відвіданя театру, могли по першім акті сьміливо поглянути їм в очи? Се-ж бо верх грубої нечемности запросити когось до театру на то, щоб почастувати єго таким любим компліментом: дивись мов, який ти пяниця — худобина чиста. Ну, але тут вже богато такі винна неоглядність видїлу філії „Просьвіти", котрий маючи такі штуки як: Учитель, Рябина, Украдене щастє і иньші, не виміг на дирекциї театру представленя одної з них, а позволив збувати селян будь чим. Справдї жаль збирав дивити ся відтак, як ті люди по таким пирі духовім, що скінчив ся пів до 11. години, ждали до 4. години рано на зелїзничім двірци потягу, поневіряючись на камянім помостї коритарів зелїзничих, тим більше, що по таких невигодах ждала їх дома тяжка будденна праця. Штука для селян, де би були представлені додатні сторони їх характеру, їх поважні родинні відносини, котрих чистоти і патриярхальности береже нарід мимо зубоженя свого, та вкінци борикане їх з нуждою та ріжними невзгодинами, мало-б велике значінє — і вплинуло би сильно на піднесенє почутя єго придавленого достоїньства народного, та на жаль не вихіснувано так численного збору селян. Нагода проминула безкористно. Вина-ж тут не в злій воли, а лиш в за легкім трактованю річи, котру треба більше серіо брати.

На висше піднесені спостереженя звертаєм увагу і шан. автора штуки, котрий, ведений видко патріотизмом і любовию свого народу, попри тяжку свою працю на сценї та невигоди вандрівного житя, не жалує крихти вільного часу, яка єму лишає ся, щоб причинити ся до збогаченя репертуару театрального. До того можем єго лиш заохотити, бо посїдає він справдї талант писательский і знанє бесїди народної. Піднесенєм повисших хиб нехай не зражує ся; грішать ними автори і більші досьвідні в писаню. Загалом сказавши, належить п. Лопатиньский до найсимпатичнїйших членів нашого дуже поважного персоналу театрального. Яко чоловік з висшим образованєм, загальним і специяльним, не глядить на сцену як на жерело заробкованя, бо тоє-ж о много користнїйше найшов би при иньших институциях, а з гідним признаня патріотизмом посьвячує свої сили, щоб сцену нашу поставити на висотї народної сьвятинї, призначеної до сповненя важної задачі в розвою орґанїзму народного. Длятого публика руска, знаючи як тверда у нас служба народна на кождім поли, правдивою і щирою симпатиєю окружає п. Лопатиньского і єго подруги, а відзначенє єго працї при конкурсї Дубравского приняла з правдивим вдоволенєм. Підносячи се, не можемо не висказати єму дружного „Щасть Боже" на тім поли. Тяжко однак замовчати, що Руска Бесїда у Львові не оцїнює п. Лопатиньского так, як він на се в повні заслугує. Дає єму платню просто понижаючу (40 злр.), подібно як і иньш-

---

Зближившись до гостий прибрали обоє поважну, холодну міну і просили всїх до хати. Панни не дуже раді були тій просьбі, їм було тут так приємно, паничі були такі свобідні та милі і говорили тут красші компліменти, як в хатї, тож неохотно поступали они за старшими дамами, що відходили, жалуючи, що не можуть дальше слухати ексальтованих річий, о яких їм паничі верзли.

В салї позасїдали всї на лавочки. На середину салї положили тоалетове зеркало, коло него посадили на кріслї Емілїю, убрану тепер в слюбний вінець. Потім винесли дружби на тацї чипок й почали з ним кругом молодої танцювати. Тимчасом матка, що стояла за Емілїєю, відчепляла їй вінець. Відчепивши поклала єго так, щоби молода не бачила, на тацу і прикрила хусткою, а чипок причепила Галицкій на голову. Дружби обернули зеркало і Галицка побачила себе вже в жіночім чипку. Матка взяла єї під руку і повела до молодого, передаючи єму єго жінку та наказуючи, щоби єї шанував.

Потім танцювали ще всї панни в вінци, а Орест, танцючи з Мариєю, шепнув їй до уха:

— За рік побачу тебе так само наряджену — на котрі слова она щасливо усьміхнула ся.

Тепер ще мусїли дружби танцювати з подарунками, які батько й матка молодим принесли. Дружби не вийшли також на сухо, бо дістали від молодої гарні шовкові хустки, а від молодого срібні пушки на тютюн з виґравірованими своїми іменами.

Як сеся цїла церемонія скінчила ся, подали обід. По обідї наступили знов танцї, але тепер вже й старші брали в них участь. Гуляли до півночи, а змучившися уже до живого, порозходили ся спати.

Рано зійшли ся ще на снїданє і аж потім почали роз'їзджати ся. Всїх паничів запросив Денис до себе, бо так велїли єму мати і сестра. Орест перепрашав, що не може йти, бо мусить над вечір з молодою парою від'їздити.

Наплакавшись до волї, почала Емілїя збиратись в дорогу. Все придане було вже спаковане на двох возах. Радоский вислав вози й бричку Галицкого до перевозу, бо молодята хотїли ще йти в село попрощати ся з Лїсковскими.

Орест був рад тій нагоді, бо міг ще побачити ся з своєю милою. В Лїсковских не забавили довго, бо Галицкий спішив ся до дому, тай вози чекали коло перевозу. Голосно плачучи, прощала ся Галицка з своїми кревними, котрі відвели єї аж до Днїстра. При прощаню сказав ще Орест до Марий:

— Найдальше за тиждень дістанете від мене лист.

— Не дайте менї довго чекати — сказала дївчина й сльози появили ся в єї гарних очах.

(Дальше буде.)

шим артистам. Борба о хліб насущний, охолоджує і морозить найгорячійші ідеали і аайкрасші пориви молодечого чувства патріотичного. Русь узнає посьвячене хиба по смерти. Субвенция для нашого одинокого театру, що старає ся всіми силами удержати на висоті свого призначеня, дуже мала -- і підвисшеня еї конечно треба домагати ся, але-ж і артисти при так лихій платї не в силї его на тій висоті удержати. Тож caveant consules, бо то наша найлюбійша інституция народна. Богато людий косим оком на еї розцьвіт поглядає, — не даваймо-ж видїти їй.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 19. липня 1895. р.

Видїл товарисєва „Руска Школа“ в Чернівцях скликує на недїлю, дня 28. лат. липня с. р. о 3 год. пополудни до салї „Народного Дому“ сегорічні головні збори своїх членів і Русинів, що до сего многоважного товариства приступити хотять. Належить надїяти ся, що особливо всї учителї й учительки, котрі з нагоди ювилею уч. семинариї і краевої конференциї учительскої з'їдуть ся в Чернівцях, не залишать взяти участь в сих зборах, котрі надїємо ся, причинять ся до оживленя сего товариства конечного для нашого культурного розвою.

Дирекция почт і телеґрафів у Львові оголошує: В часї переправи почти з Новотанця до Буківска через прибувший в наслїдок дощу потік Сянїчок затопила ся дня 7. с. м. скринка, в котрій містили ся письма і пересилки для Буківска. Згаданої скринки не віднайдено мимо всяких заходів. Факт сей подає ся до загальної відомости в тій цїли, щоби дотичні сторони евентуально вислали дуплїкати письм, почтові перекази і пр. а взглядно, щоби прислїшили реклямациї.

Вивандроване до Америки. Хоч еміґрация заморска в остатних часах не була дуже велика, то все таки до Сполучених Держав американьских їздили еміґранти дуже радо. В пристанях Сполучених Держав американьских висїло в 1894 роцї 314.467 людий. Се значне число складало ся з 186.287 мужчин і 128.220 женщин. Що-до віку між еміґрантами були переважно особи в повнім розцьвітї сил. І так між тими 314.467 еміґрантами було 41.755 осіб нижше 15 лїт, 258.162 в віцї між 15 а 40 лїтами, 14.550 осіб в віку висше 40 лїт. Між еміґрантами переважає число мужчин, з виїмкою Ірляндиї, звідки вивандрувало 13.348 мужчин а 17.650 женщин в віцї 15 до 40 лїт. З Італїї вивандрувало 27.806 мужчин, а лише 8768 женщин. Що-ж до осьвіти, то між еміґрантами з року 1894 тілько 1586 мужчин і 150 женщин можна зачислити до інтелїґентнїйших кляс. Між иньшими було 123 лїкарів і хірурґів, 211 духовних, 270 учителїв, а 342 музиків.

Дотепний злодій. До мешканя зарібника Івана Лесяка при улици Мейзельса у Львові, зайшов вчера рано Христоф Тичиньский, щоби винаймити мешкане. Розглянувши ся добре по хатї, попросив жінку Лесяка, щоби пішла з ним до каси ощадности, бо він хоче відобрати там гроші і дати їй зараз завдаток. Женщина послухала, а Тичиньский війшов до каси та велїв їй ждати перед входом. Вистоявши до 10-ої години надармо перед дверми каси, вернула Лесякова домів і застала двері мешканя виломані, а всї річи мужа украдені. Полїция дізнавши ся о мешканю любовницї Тичиньского, Йосифи Беняк під ч. 17 при улици Коперника, засїла ся там і прихопила Тичиньского, як вертав з міста, накупивши за гроші з проданих річий повний кіш ковбас, булок і фляшку горівки. В арештованім злодію пізнано дезертира 30. полку піхоти, що утїк 30. червня з арешту на цитадели.

Незвичайно траґічну пригоду описує „Кієвске Слово“. Пригода стала ся в повітї радомишльскім в місточку Малинї. Вечером около 5-ої години жінка механіка Р., занятого в фабрицї паперу, пійшла з дочками до купелї. При рицї зійшла ся з родиною машиніста товариша мужа, зложеної з матери і двох дочок, і разом почали купати ся. День був горячий, то купали ся довго а найдовше зістала ся у водї дочка механіка, 18-лїтна дївчина, котра иноді діставала нападів конвульсийних. Як на нещасте — в хвили, коли вже всї почали убирати ся, тая дївчина, пливаючи ще в рицї і на глубени дістала напад та почала топити ся. Мати перша побачивши пригоду, кинулась ратувати дочку, однак тота, вхопивши матїр за руку потягнула еї в глубінь. На ратунок матери і сестрі поспішила молодша дочка, 16-лїтна дївчина. Але і тій не пощастило — мати придавила еї собою і потягла у воду. Тодї кинулись ратувати всї три женщини родини машиніста, але і їх стрітило те саме. Одна тягнула за собою другу і в борбі з водою тратили притомність і можність ратунку. Сьвідком сеї страшної сцени був рибак, що недалеко плив човном. Він підплив чим скорше до місця пригоди, однак ратунок був над его сили. Тонучі женщини перевернули човно з ним і він, лише дякуючи своїй силї, видістав ся сам з нещастя. Тимчасом надбігли над берег ріки люди, між ними і лїкар міский. Кинулись ратувати — та дарма! З видобутих шість женщин ледви двом можна було привернути житє. Утопили ся: жінка і дві доньки механіка і також одна з доньок машиніста. Годї описати розпуку механіка, котрий був підчас цїлої сцени видобутя і безвислїдного ратунку его родини.

Конскрипция в Сераєві. Головне місто Боснії знаходить тепер в австрийских полїтичних кругах чим раз більшої уваги, іменно о скілько оно підносить ся культурно. Цікава є також конскрипция. Іменно мало Сераєво в роцї 1885-ім 23.268 мешканців, а в роцї 1895-ім вже 37.713, а разом з війском 41.173. Перед десятьма роками було в Сераєві 5926 домів і 6299 помешкань. Після віроісповіданя було тодї 15,787 могамеданів, 4431 православних, 3326 католиків, 2619 жидів і 106 иньшого віроісповіданя. Сегодня є в Сераєві вже 7137 домів з 7948 помешканями; 17.074 могамеданів, 5855 православних, 10.473 католиків, 3994 жидів і 317 иньших віроісповідань. Отже населене зросло о 43·6 процент.

Особливий банк повстав дня 1. с. м. в Берлинї за ініцятивою спритного обманця Альберта Ріхтера, під шумною фірмою: „Norske Creditbank“. Обширні льокалї банку, поміщені на першім поверсї, урядив він дуже елеґантско, умеблював гарно завдяки легковірности фабрикантів, котрі ему потрібні річи достарчили безплатно, потім заанґажував до писаня адрес дванайцять пань і два бухгальтерів. — На день 16-го липня с. р. заанґажував він ще надто 14 бухгальтерів і иньших урядників; всїм казав він зложити відповідну кавцию. Дня 1. с. м. отворено урочисто банк, а шеф банку мав промову до своїх урядників, що сей новий банк в короткім часї піднесе ся до значіня першорядного в Німеччинї і що о нїм будуть небавом говорити. Потім забрав ся персонал до роботи, а вже на другий день зачали о нїм говорити, бо шеф в день отвореня банку утїк з кавциями.

Нова Остенда. Полковник Нурт, знаний в Анґлїї „король салїтровий“, умавляє ся тепер з бельґійским королем Леопольдом о закупно надбережного ґрунту між Остендою а місцевостию Мариякарне. Славний предприємець анґлїйский жертвує за той ґрунт 7 і пів мілїонів франків і хоче там утворити нове купелеве місце, котре під взглядом урядженя і пихи в нїчім не зістане позаду Остенди. Король Леопольд відносить ся до сего проекту прихильно і представить его палатї послів в Брукселї. Ґрунта належать до доменів короля.

Мінїстерством родинним називають анґлїйскі ґазети нове анґлїйске мінїстерство і то не без причини. В склад мінїстерства належить батько і син: Йосиф і Австен Чемберлени, тесть: Сальсбері і его зять Сельборн; два брати: Артур і Ґеральд Бальфур, вуйко і два сестрінцї: Сальсбері і обидва Бальфур, два шваґри: Жорж Гамільтен і Лендсдовн. Пять з нових мінїстрів є кавалерами: Артур Бальфур, Чемберлен, Генрі Жемс, Фісер і Макарне.

Наслїдки еманципациї женщин. В містї Фльоренц в Америцї побідили при виборі міских урядників женщини. Жінки кандидували против своїх мужів і побідили. Се так огірчило мужчин, що одного дня всї покинули свої жінки. Се знов настрашило жінки так, що коли мужі не вертали, они зложили свої уряди і вимавляли ся тим, що їм не ходило о уряди, а о те, щоби показати, що зможуть перепровадити. Тепер місто не має урядників, і нїхто не знає, як то скінчить ся, бо мужчинам дуже сподобало ся житє без урядів і жінок.

Дуже музикальне місто. Як показує ся, жадне місто на сьвітї не має так дуже музикального населеня як Сан Антоніо, столиця в Тексас. Для популяризациї клясичної музики збудовано там гарний будинок під назвиском: „Галя Бетовена“. Та се не було би ще нїчого так дивного, що на-пів дикі мешканцї того краю, діткнені цивілїзациєю, полюбили поважну музику. Але от що: в день урочистого отвореня тої галї побачила численно зібрана публика на естрадї великими буквами напись: „Упрашає ся не стріляти з револьверів до піянїсти, бо він буде старати ся, сповнити свою задачу як найлїпше“. Ся просьба була цїлком узасаднена, бо в Сан Антоніо трафляло ся дуже часто, що інтелїґентні знавцї музики висказували своє незадоволене на концертах вистрілами з револьверів.

Зміна властителїв Інжинери Григорий і Ґвальберт Зембицкий купили перед кількома днями на спілну власність від ґр. Никодема Потоцкого маєтність Звиняч горішний, в турчаньскім повітї, за 200.000 зр.

Новий поклад камінного вугля в Мишинї. В Мишинї під Коломиєю відкрито другу верству камінного вугля в глубинї 154 метрів. Вуголь тої верстви чорний. Єсли покаже ся, що ся друга верства єсть в цїлім селї, то в Мишинї будуть перворядні копальнї вугля в Галичинї.

Темнота і забобони люду. Дня 30-го червня с. р. повісив ся в Ольшаници, повіта краківского, хорий на меляихолїю, досить заможний господар Тома Ґиба. В три години по смерти, коли тїло вже майже цїлком закостенїло, почали зібрані сусїди бити з цїлої сили небіщика в лице, щоби — як один казав — воскресити его, а як казав другий — щоби охоронити нарід від посухи, яка, після повірки, звичайно буває по смерти самоубийника. Щоби небіщик вже більше до хати не вернув ся, витягли тїло ямою, викопаною під порогом, вложили его в домовину і вивезли на гору, котру називають Парховаткою або Песьою горою. Там викопали яму, кинули в ню тїло лицем до землї, та накрили домовиною і закопали. Цїла ся подія була би, як здаєсь, перейшла непомічено, як би не комендант стациї жандармериї в Лїшках, котрий перевів на місци вступне слїдство і о всїм повідомив власти. Найбільше завинив війт, що своєю урядовою повагою не перешкодив цїлій подїї.

Оповіщене.

Головні збори тов. „Руска Школа“ в Чернівцях відбудуть ся в недїлю, дня 28. лат. липня с. р. о 3. годинї пополудни в салї „Народного Дому“ (улиця Петровича ч. 2), на котрі всїх дотеперішних членів, й п. т. учителїв, учительок і приятелїв руского шкільництва сим запрошаємо.

За видїл тов. „Руска Школа“
в Чернівцях, в липнї 1895 р.

Проф. Др. С. Смаль-Стоцкий
голова.

Проф. С. Шпойнаровский.
секретар.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 19. липня 1895

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.80	до 8.20	від 6.75	до 7.—
Жито	„ 6.25	„ 6.75	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ 5.	„ 5.50	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.10	„ 6.50	„ 5.10	„ 5.15
Ріпак	„ 9.—	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ 6.—	„ 8.—	„ .—	„ .—
Вика	„ 5.75	„ 6.20	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ 6.—	„ 7.—	„ 5.65	„ 5.73

Хміль 58.— до 59.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

ҐІМНАЗИСТ-РУСИН,

— укінчивший VII. клясу ґімназияльну, —

шукає

приватної лекциї

на село або й в містї.

Ласкаві зголошеня надсилати до нашої редакциї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імени Шевченка

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Рілєнько. „Іфіґенія в Тавриді“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1	20
— Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛЇОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 70. Чернівці, неділя, дня 9. (21.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Як поступати треба при ревізиї катастру в сїм роцї?

(Наука для господарів).

Позаяк закон про ревізию катастру ґрунтового доси в радї державній не єсть ухвалений, то і легко могло би статись, що селяни наші, не знаючи роспоряджень, виданих правительством у тім взглядї, могли би потерпіти великі шкоди.

Ревізия катастру ґрунтового має на цїли, справити ті недокладности в клясифікациї ґрунтів, які могли зайти перед пятьнацяти лїтами, коли у нас ґрунти клясифіковано, а на основі клясифікациї і означувано, який чистий дохід має хто з свого ґрунту і як високий податок з того ґрунту він має платити.

Ревізию катастру будуть тепер, в 1895 роцї, переводити ґеометри евіденциї. Але ревізия та обійме лиш ґрунти тих господарів, котрі о таку ревізию упімнуть ся. Хто не упімне ся о то, або хто не має причини о ревізию катастру упімнутись (бо єго ґрунт перед 15 роками справедливо склясифіковано), того нова ревізия катастральна не обійме. Але хто тепер занедбає упімнутись о свою кривду, той сам собі припише шкоду.

Ревізию катастру ґрунтового розпорядило вже мінїстерство скарбу письмами під днем 2. квітня 1895 до ч. 13.887 і 13. квітня 1895 до ч 9.071. Розпорядженя сї одержали вже всї уряди евіденцийні.

На основі тих розпоряджень мають ґеометри евіденцийні обовязок, об'їздити всї громади повіту свого без виїмки та доходити на місци, чи зажаленя, внесені до уряду евіденцийного вже перед тим і зажаленя подані на місци ґеометрови, суть оправдані?

Наколи ґеометер евіденцийний був вже в якій громадї в тій цїли минувшого року, а громадяни не представили єму своїх жалоб, то вільно їм ще і тепер внести такі жалоби посредством начальника громадского. Ґеометер єсть і в такім разї обовязаний приїхати і на місци справдити ті жалоби.

Дальше обовязаний ґеометер евіденцийний повідомити громаду тиждень (8 днїв) наперед о своїм приїздї, а в тім повідомленю має стояти, що сего або того дня він приїде, щоби вислухати жалоби громадян що-до розслїдженя справи на місци.

Розслїдженя на місци в наслїдок внесених жалоб, мають переводитись на основі § 22 закона з 23. мая 1883 р., в присутности начальника громади або заступника і двох знатоків поселених в тій самій громадї і сьвідомих місцевих громадских обставин.

Ґеометер обовязаний приглянутись тим поодиноким парцелям, про котрі внесено жалоби до уряду евіденцийного, розслїдити їх положенє, розібрати землю (почву) наповерхну і підскибну, подивитись, чи поле лежить до сонця, чи земля має достаточно, чи за мало, чи за богато вогкости і т. д., щоби провірити, чи парцеля не єсть за високо заклясована?

Кождий ґеометер має спис так званих взірцевих ґрунтів в кождім повітї шацунковім, а в списї тім суть вичислені знамена, після котрих сей або той ґрунт має бути зачислений до сеї або другої кляси. Отже треба на се уважати, чи парцеля, о котру внесено жалобу, відповідає згаданим знаменам та чи не єсть за високо заклясована?

По всїм тім мають ґеометер і оба знатоки (мужі довіря) розсудити, до котрої кляси належало би спірну парцелю зачислити? Їх ухвала має бути записана до протоколу з поданем причин, для яких парцеля буде вписана до тої або другої кляси. Сей протокол має відтак бути пересланий до краєвої комісиї шацункової.

Як би ґеометер не згодив ся в клясифікованю парцелї з обома знатоками,

---

10)

ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—о—

(Дальше.)

VII.

Меланя чекала нетерпеливо повороту брата, робота не йшла їй якось, навіть з своїми ученицями не могла так свобідно, як завсїгди поводитись. Розпустивши їх у вівторок над вечером, пішла в ту сторону, звідки Орест мав над'їхати. Йдучи засумувалась, легка тїнь горя осїла на єї гарних устах. Она нагадала собі минувшість, як колись єї молоде палке серце вподобало собі було молодого учителя, що прийшов був на свою першу посаду до їх села, та заглянувши гарну попадянку, полюбив єї цїлим серцем. Але не довго тревала сеся сїльска ідилля, бо родичі, побачивши прихильність своєї доньки до молодого учителя, старали ся всїлякими способами віддалити єго з села. Він пішов, але взяв Меланине серце з собою. Від того часу стала ся Меланя тихою, спокійною дївчиною, котру любов ублагороднила, піднесла. Она не віддавала ся тузї, але старала ся тому народови, котрий єї милий любив, бути пожиточною, помічною. Брат знав причини єї працї між народом і заохочував єї ще більше до того. Він жалував сестру, бо знав, що любов до молодого учителя не вигасне нїколи в єї серци. Але нїколи не натякав їй на него і не вговорював єї віддаватись за питомців, котрі раз враз добивали ся єї руки. Родичі гнївали ся нераз за те, що она відказує всїм женихам, межи котрими була неодна так звана добра партия, але Меланя мовчала на їх вимівки, і лиш часом закрутили ся сльози в єї гарних очах. Она не знала, що з єї милим дїє ся, він зник з кружка знакомих їй людий.

Йдучи дорогою засумувала ся дївчина подумавши, що цїле єї житє переплине в незаспокоєнїй тузї за милим. „Менї не мати щастя, сумувала она, та коби хоть тії, що я їх люблю, були щасливими, коби мій Орест дїпняв свого щастя, тодї я буду тїшити ся єго втїхою і забуду свій жаль.

Туркотанє возів перервало єї сумну задуму. Здалека побачила Меланя брата, що їхав в товаристві Галицких. Приближившись до Меланї, затримали ся їдучі, Орест і Галицкий зіскочили з брички. Галицкий представив Меланї свою молоду жінку. Меланя подала Емілїї руку й пожелала всего добра на нове житє. Емілїя подякувала сердечно, висказуючи при тім свою втїху з нового знакомства. Меланя просила молоду пару, щоби відвидїла їх дім, на що Галицкий відповів, що при нагодї скористають з так сердечних запросин. Поговоривши ще хвильку, розійшли ся; Галицкі поїхали, а Орест лишив ся коло сестри.

— Ну, як тобі повело ся, Оресте? — запитала Меланя взявши, брата під руку і справившись домів.

Орест усьміхнув ся щасливо. — Меланю моя, так менї повело ся, як я й не сподївав ся! Мария любить мене. Мария моя!

— Слава Богу! Оресте, ти не знаєш, яка я рада твому щастю! — Єї голос дрожав, в очах появили ся сльози.

Орест стиснув їй руку. — Сестричко моя люба — сказав з чутєм — коби то я тобі міг до щастя допомогти, аж тодї чув би я своє щастє.

Меланя почервонїла.

— Лиши се брате — сказала мов неохотно — ти знаєш, що се неможлива річ. Роскажи менї лїпше, як твоя Мария признала ся тобі, що тебе любить.

— Не мало труду коштувало се мене, доки она сказала, що я єї серцю дорогий, але за те моє щастє не має границь.

— Ти просив о єї руку, не так?

— Так є, але я говорив лиш з нею самою про се, бо з родичами не було як поговорити. Я казав, що напишу до неї, щоби она той лист могла своїм родичам показати, а потім менї дати відповідь. Мушу ще й з нашими родичами поговорити.

— Правда, що мусиш, але я знаю, що они не будуть нїчого казати против Марії, бо она може числити ся до дуже добрих партий — сказала Меланя якось гірко.

— Небавом буде Мария моєю нареченою — сказав Орест щасливо — не заміняв бим ся тодї не знати з якими з якими богачами, панами! Я й сам не знаю, відки я до того щастя приходжу, таку дївчину як Мария моєю назвати

то знатоки мають право жадати, щоби їх оцінене враз з підставами (мотивами) було записане також до протоколу.

При оцінюваню парцелї має бути присутний і властитель чи посїдатель ґрунту на основі § 24 закона з 23-го мая 1883 р.

Як би до якої громади ґеометер не хотїв приїхати до ревізиї катастральної, то громада має право упімнутись о то через начальника свого або через виділ повітовий в ц. к. старостві.

Тілько о то треба дбати, щоби громади на пусто не кликали ґеометра, наколи знають, що їх ґрунти справедливо заклясовані. Через то причинилась би робота ґеометрам без потреби, а і не лишив би ся їм час до того, щоби в других громадах перевести ревізию з всею точностию і совістно.

Катедральна церков руска в Станїславові.

Допись „Буковини“.

Капітула епископска в Станїславові наміряє приступити до конечно потрібної реставрациї катедри тутешної так з надвору, як і з середини. Мури єї, особливо з західної сторони, повідбивані, тинк обпав, декуди дощ глибоко затїкає і розрушує мури помалу. Рівночасно випинає потреба розширеня катедри о кілька метрів поза престіл. З огляду на се, що має прийти сюда з часом епархіяльний семинар, прибуде висше як 70 питомців з наставниками і професорами богословія, треба доконьче розширити пресвитерию, щоби при богослуженю можна клир помістити. До того і гр. кат. людність в Станїславівскій катедральній парохії вже після спису з року 1890 без войска і вязнїв виносила до півпята тисяча, а від того часу значно збільшила ся; самого же войска сталого гр. к. обряда прибуло 11 сот, кромі 400 вояків краєвої оборони. Також з вереснем 1895 року прибувають в парохії 2 нові школи 4-клясова дївоча школа в місті і 4-клясова школа мішана в Княгинині-Гірці, а проєктує ся ще школа в Княгинині-Кольонії. Ті три школи мають після пляну дістати окремого руского катехита.

Всї ті обставини вимагають розширеня одинокої на ціле місто церкви в місті епископскім.

— При тій нагоді треба би піднести обі передні вежі, котрі виглядають як би втяті і придавлені. З тою реставрациєю мурів в парі має іти і украшене в середині, відповідаюче становиску катедри в епархії, яко матери всїх церков та й їх взірця, яким би она повинна бути, бо тепер як виражає ся автор моноґрафії о Станїславові, Шарловский, ся катедра wewnątrz, pomimo podniesienia jej do godności katedry, przedstawia się bardzo ubogo i pamiątek historycznych żadnych nie posiada. Також повинна би катедра прибрати з надводу і середини вид, приноровлений до стилю всхідного і до вимагань богослуженя обряду нашого, подібно як се в перемиській рускій катедрі недавно стало ся. Коли в роцї 1891 епископ Пелеш рукополагав одного пресвитера з епархії гр.-к. кріжевацкої (Kreutz в Хроациї) в Станїславові, виразив ся тойже о катедрі, що нема в ній niczeg istocznog (нїчого всхідного) і так дїйстно єсть.

А з иньших церков всхідного обряду, що істнували в Станїславові, нї слїду, хиба той угольний камінь викопаний сего року зпід церкви Воскресенія Хр. з 1670 року 4 мая; на котрім то місци жиди поступові тепер взносять свою божницю, (як із рисунку єї виставленого в книгарни Вайденфельда видно, величаву божницю з копулою і вежами — сказав бись, що то церков). З церкви сьв. Варвари на Калицкій улицї також нї слїду, — тілько горбок на городї парохіяльнім сьвідчить про місце престола, а церквище, відрізане вже з одної улицї домами жидівскими, що раз більше стїсняє ся і в другій улици, безпересадно кажучи, на 10 кроків, хотя саме ще єсть досить просторе. Церков та вже в 1848 роцї була заперта для богослуженя, але відбували ся там збори руских селян, котрі, як оповідав один очевидець, на голос дзвінка предсїдателя клякали.. Також переданє згадує про третю церкву на заболотівскім передмістю (чи не Воведенія, о чім сьвідчить чаша, жертвована р. 1674 молодшим братством до церкви Воведенія). Шарловский уважає правдоподібним, що она стояла там, де тепер камениця Сїраковских і дім Вержейского при улици Третього Мая.

Так всї три рускі сьвятинї, які на просторі нинїшного міста Станїславова колись істнували, зникли з лиця землї, і вірні того обряда на місце тих не поставили нїчого нового. Коли міста, як Золочів, Тернопіль, мають по три муровані церкви, то в Станїславові єсть тілько одна, іменно бувший поезуїтский костел, котрий правительство в роцї 1847 передало на церкву гр. к. парохіяльну і розпорядженем мінїстерияльним з 21. жовтня 1849 туюж остаточно греко-католикам станїславівским признано. В роцї 1862 перебудовано в ній престол відповідно до руского обряду і поставлено долїшний іконостас з намістними образами досить примітивної роботи Іоанна Маґаса. Часткова реставрация, переведена коштом фонду релїґійного і адаптация на катедру в роцї 1885. коштовала 19 тисяч зр. Позаяк в тій одинокій церкві епископ і 14 сьвященників вже тепер відправляють богослуженя, тож потреба, особливо в виду збільшеня і духовеньства і вірних, конечного розширеня тої святинї. В цїли перезеленя тої справи упросила еписк. капітула архітекта, п. Левіньского нашого земляка зі Львова, котрий по оглядинах радив поставити три копули над пресвитерию і двома поверхними захристиями, бо саме продовжене пресвитериї було би будівляним нонсенсом, вивести обі передні вежи, перепровадити реставрацию з надвору і в середині, що з відповідним украшенем і устроєнем церкви коштувало би до 100.000 зр. і по зібраню тої суми належало би доперва приступити до перебудови та украшеня церкви. Тої гадки був і попередний епископ Пелеш, котрий при відходї зі Станїславова просив своїх наслїдників, щоби до докінченя того дїла аж тодї приступали, коли будуть мати средства до відповідного і достойного положеня вінця. (Вѣстникъ 1891 р. 128 ст).

Але звідки фондів взяти на то дороге дїло: До тепер зібрано ледви 7.500 зр. від року 1889 почавши. Передовсїм повинні сповнити вірні станїславівскі свій обовязок супротив своєї церкви, а в дальшій лїнії парохіяни всї враз з Княгининим прилученим. Ту би вже богато помогло коли би розпорядженє ординариятске з вересня 1893 було здїйстнене, щоби бодай раз в місяць складку в катедрі священник збирав особисто і на ту цїль виключно обертав, по попереднім увідомленю і заохоченю парохіян до складки.

В великій мірі могло би і братсво церковне парохіяльне причинити ся з доходів часто збираних в церкві, ограничаючи ся в видатках на другі потреби тілько на конечне, призначаючи значнїйші квоти на фонд украшеня церкви рік річно — тим більше, що тілько сьвітла жертвують люди, що куповати єго не треба — а деякі потреби з богослуженем получені покривають ся з навшалю, достарчуваного з релїґійного фонда. Господарка братства повинна би бути раціональнїйша і до осягненя сеї великої цїли достроєна. Не зашкодило би братство вскріпити інтелїґентнїйшими і тою справою одушевленими особами.

Однак і в тім разї не старчило би фондів місцевих і сил до довершеня того великого дїла. Туг в другій лїнії обовязані клир і епархияни справу обнови катедри уважати за свою питому і в рівній мірі по заспокоєню своїх перших мі-

---

— Який ти покірний став, братчику, се тебе любов так перемінила — зажартувала Меланя — але й Мария буде щаслива, бо дістане мого брата за мужа, а мій брат, то вже не аби хто.

Орест не мав коли відповісти, бо власне стали на подвірю й батько заговорив до него.

— Здоров, синку, якже бавив ся ти на весїлю, добре, що?

— Дуже добре, от я дістав ще й подарунок — відповів Орест, показуючи срібну пушку.

— Но-но! то там не зле дружбою бути, а скажи: вміють ті Буковинцї так comme il faut бавити ся?

— Чому нї, менї здавало ся, що я десь у нас на забаві; одно лиш зле, що говорять за богато по нїмецки.

— Як у нас по польски... Се вже така наша руска доля, що ми чужими мовами послугуємо ся. Кожда народність говорить своїм питомим язиком, лиш наша руска встидає ся свого, і скоро де в товаристві, зараз хапає ся чужого.

— Не знати чия в тім вина? — сказав Орест, сїдаючи на лавочцї перед хатою і обтираючи рукою високе чоло.

— Гм, та нїби ти не знаєш — відповів о. Мартинів — наша власна, бо ми не простили-б собі сего, коли-б до Поляка не заговорили по польски, а він не простив би собі, коли-б заговорив до нас по нашому.

— То треба робити так, як він, і говорити лиш по свому — сказав Орест сьміючись.

— Треба, треба, але знайди менї такого, що на щось подібного відважить ся.

— То значить, що нам брак цивільної відваги, через що ми навіть чужого язика уживаємо — сказав сьміючи ся син.

— Ага, ага, як він красно назвав, але ви молоді маєте много красних фраз, а за дїло не беретесь якось.

— Я упевняю вас, татку, що коли ми молоді наступимо, то певно нїхто в наших товариствах чужого язика не буде чути.

— Ну! хотїв би я сего дочекати — сказав о. Мартинів усьміхаючись — але тимчасом розкажи менї про весїлє, котре, як ти кажеш, було comme il faut. — О. Мартинів любив се чужоземске слово в своїх бесїдах уживати.

Орест усьміхнув ся й почав розказувати подрібно подїї весїля.

На другий день поїхав о. Мартинів на соборчик й Орест не міг з ним о своїй справі поговорити. Аж третього дня почав Орест розказувати батькови про свої заміри що-до Марії, а батько хотячи показати ся авторітетним, відповів, що мусить в такій важній справі як синове подружє, намислити ся, доки скаже рішуче слово. За два дни дав синови своє благословенє, а той, нарадивши ся з сестрою, засїв зараз до писаня листу.

Лист був такого змісту:

Високоповажана панно Марие!

Вам уже звістно, що моє серце на віки до вас належить і належати буде, не потребую вам розказувати про тії чувства, які ви в моїм серцї розбудили, бо сего я не зможу. Люблю вас і вічно любити буду, се казав я тодї, се кажу й тепер. На підставі сеї горячої любови прошу вас і родичів ваших о вашу руку. Зробіть мене щасливим і звяжіть ваше житє зі мною. Не будете сего нїколи жалувати, бо моя любов буде старатись ваше житє щастєм окружати. Маючи вже вашу обіцянку, прошу ваших родичів уклінно приймити мене за сина, і звертаюсь до вас, дорога моя, щоби ви мою просьбу підперли. Мої родичі повитали радістно вістку о нашій любві і тїшуть ся, що назвуть вас своєю донькою.

Прошу о як найскоршу відповідь, бо тих кілька днїв, переведених без вас, здавались менї безконечними. Скінчіть же моє очікуванє, подайте менї щастє, за котре вам завше вдячним буде

Ваш

Орест.

Прочитавши письмо Мелані, запечатав єго Орест і хотїв зараз вислати осібним післанцем, але сестра задержала єго, кажучи, що годилось би післати Марії букет з червоних рож. Обоє пішли до зільника, де красувались ще послїдні царицї цьвітів. Нарізавши кількадесять цьвіток звязали їх в гарну китицю й дали слузї, приказуючи передати цьвіти разом з письмом до рук самої панни Лїсковскої...

(Дальше буде.)

сцевих потреб до тоїже ревно і часто хоть би скромними датками причинятись так, як зробили львівскі і перемиські епархіяни зі своїми катедрами. То певна річ, що станїславівский клир і епархия спомогли в значній мірі справу украшеня обох згаданих руских катедр, як се із виказів в свій час оголошених можна переконати ся; отже, річею справедливою було би, коли би й обі другі епархії в поміч прийшли станїславівской катедрі, бодай тою квотою, яку епархія станїславівска для них понесла. Треба би про тоє ще віднести ся до обох Ординаріятів. Релїґійний фонд яко патрон на дотичне прошене міг би причинити ся якою запомогою, як се при будові на катедру мало місце. Не менше і рада мійска місцева не відмовила би значнїйшої запомоги на ту цїль, як не відмовила на лат. костел Єзуїтів. Адже катедра руска була би памятником історичним і оздобою міста!

Читаючи, якою значною квотою каса щаднича в Кракові причинила ся до реставрациї катедри на Вавелю, маємо і ми Русини особлившу, і на справедливих причинах оперту претенсию до каси ощадности в Станїславові до запомоги на тую цїль, позаяк так Ординарият як і Консистория, богато парохій руских, інтитуциї рускі і товариства уміщають свої капітали в тій щадници, н. пр. Товариство дяків, фонд вдовичий і иньші, причиняють ся до їх зисків. Коли видимо жертви тої каси на тутешні два лат. костели, ба й на божницю жертву над 3000 зр. то справедливо можемо домагати ся від тої щадниці запомоги на обнову рускої катедри.

Коли мінїстерство призволило льотерию на будову тутейшої жидівскої синаґоґи, то гадаю, не відмовилоби і прошеню тутешної капітули о таку льотерию, если би капітула і в тій дорозї схотїла побільшити фонди. Поставлене катедри станїславівскої на рівнї з львівскою і перемискою під взглядом єї украшеня есть постулятом чести і достоїньства не тілько клира і вірних тої епархії, але й всїх прочих Русинів, позаяк одинока руска церков в що раз розростаючім ся і хорошими будівлями заселяючім ся місті Станїславові, де що раз більше прибуває і висших урядів і достойників, котрі вже з уряду в днї торжественні нашого обряда і в днї нормальні в нїй мають являти ся, та одинока церков з епископскою катедрою і капітулою. в такім запущенім станї зіставати дальше не повинна без нараженя ся на справедливий докір недбальства і байдужности. Обхід 300-лїтної річниці унії берестейскої як і 50-лїтний ювилей панованя Є. В. Цїсаря могли би достарчити потрібного одушевленя до переведеня того великого дїла на прославу обох торжеств, пожиток вірних і спомин достойний обох випадків; і многі, котрі виділи львівску і перемиску катедру в запущеню і обновленю, раді би побачити ще власними очима яснїючу блеском золота і мармора і третю катедру богоспасаемого града Станїславова.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 20. липня 1895. р.

Є. В. Цїсар дарував погорільцям і потребуючим помочи мешканцям місточка Глинян 2.000 зр. запомоги.

Іменованя. Др. Іван Матїїв, професор при рускій ґімназиї у Львові, іменований директором семинариї учительскої в Сокали. — Мінїстерство торговлї іменувало почтових асистентів: Вільг. Гавацкого у Львові, Мар. Томка в Закопанім, Стеф. Ортиньского у Львові, Петра Кутковского в Станїславові, Войт. Дуяновича і Фел. Кольмера у Львові, Брон. Смоленя в Ярославі, Макс. Коха у Львові, Ар. Кароля, Йос. Славичка і Казим. Дутчиньского у Львові, Ант. Ратайского в Бучачи, Казим. Мокрицкого і Як. Осовского у Львові, Дав. Юденфрайнда в Бродах Стан. Остафильского, у Львові, Йос. Серковского, Ів Бачиньского, Кар. Поляшка у Львові офіциялами почтовими, а львівска дирекция почт і телеґрафів полишила всїх новоіменованих в дотеперішнім місци службовім. — Професор торговельної академії Настаси іменований професором при прав. школї реальній в Чернівцях; пров. учитель Андрій Мок і др. Самуїл Шпіцер в Радівцях іменовані професорами тамже.

Перенесеня. Мінїстер внутрішних справ переніс ц. к. старосту Йосифа Гарасимовича з Турки до Львова, приділюючи его до служби при намістництві та поручив управу староства в Турцї ц. к. старостї Фр. Білиньскому. — Професор при радовецкій ґімназиї Ромуальд Вурцер перенесений до ґімназиї в Чернівцях; а суплент при прав. школї реальній в Чернівцях Аврель Кібель яко провізоричний учитель до Бріксен.

203-та читальня „Просьвіти“ закладає ся в Тухольцї. повіта стрийского, заходами талошного пароха о. Ів. Хавалки. Статути внесено вже до галицкого намістництва.

Др. Петро Стебельский іменований звичайним професором австрийского права карного з з руским язиком викладовим при львівскім унїверситетї.

В справі прогульки до Праги, устроюваної львівским ґімнастичним товариством руским „Сокіл,“ оголошує комітет: „Пригадуючи наше оповіщене в справі прогульки до Праги на етнографічну виставу, просимо тих П. Т., котрі наміряють взяти участь в тій прогульцї, щоби чим скорше, найпізнїйше до 25-го липня зголосили ся на адресу Володимира Лаврівского, в льокали товариства „Сокіл“, улиця Підвале н-р 7, і разом з зголошенем зложили 2 зр. на розходи адмінїстрациї а 30 зр. на білет їзди туда і назад. Комітет зложений з членів „Сокола“ і займаючий ся тою прогулькою, устроїв все так, щоб она вийшла як найкористнїйше і найдешевше для участників. Розходи поїздки до Праги і назад на Відень, Пешт і Мункач і удержане в часї поїздки не повинні, після обчисленя комітету, виносити більше як 70 зр. Коли зголосить ся 450 осіб, то прогулька відбудесь по зниженій цїнї з 30 зр. на 15 зр. за білет їзди. Виїзд зі Львова наступить 3-ого серпня о 6 годинї 45 мінут вечером.

Полекші тарифові в цїли меліорациї рільничих. На запитане галицкого видїлу краевого що-до зниженя тарифи для перевозу на галицких зелїзницях державних дренових рурок призначених для мелїорацийних цїлий рільничих, заявила ґенеральна дирекция зелїзниць державних, що дуже радо признає відповідні полекші в поодиноких випадках, коли сего буде вимагати особлива потреба. Отже хто хоче перевозити рурки до дренованя зелїзницею, має за кождим разом удати ся просто до ґенеральної дирекциї зелїзниць державних у Відни з прошенем о признане полекші тарифової для дотичного транспорту.

Ческо-славяньску етноґрафічну виставу в Празї відвідало від 15-го мая до 15-го липня — отже за два місяцї — 718.502 осіб за платними білетами.

Фальшива дитина. В Застінцї під Тернополем жили собі селяни Франц і Йосифа Жиґальскі в гаразді. До цїлковитого щастя хибувало їм лише дитини. Отже Жиґальска користаючи з неприсутности мужа пійшла до голови по розум і порозумівши ся з сїльскою акушеркою постановила за всяку цїну стати материю. Одного дня пійшла гутірка по селу, що Йосифа привела на сьвіт неживу дитину а зараз в ночи поховали куми на кладовищи. По якімсь часї вернув муж домів та довідує ся о нещастю в хатї. Але деякі хитрійші люди з села, потїшаючи Франца, висказали свій сумнїв що-до тої неживої дитини і порадили доходити справу. Отже постарано ся о позволене властий і заряджено відкопане тїла. Коли піднесено в'ко домовини, показало ся, що була там дитина, але — лялька з дерева убрана в шматки та прикрита цьвітами.

Дивне явище природи. Ріка Унна в Хорватиї перестала оногди точити свої филї коло місцевости Сухаї, так, немов би єї жерела в одній хвили вичерпали ся. Коритом ледве вода слезила, а всї млини над рікою поставали. Нараз по півгодинній перерві показли ся сьвіжі потоки води, котра вже пливе як звичайно. Причина того явища доси ще не розслїджена.

Новий варстат ткацкий в Мостах великих. Галицка краева комісия промислова застановляла ся на послїднім засїданю над справою піднесеня домового промислу ткацкого в Мостах великих і околици. В засадї порішено: уповажнити секцию адмінїстрацийну до переведеня переговорів в цїли утвореня наукового варстату ткацкого в Мостах великих.

Померли. Софія з Вакулиньских Бобикевича, жена о. Теоф. Бобикевича з Гозїєва, в 20-ім роцї житя; — бувший ад'ютант Є. В. цїсаря Франц Йосифа І. ґр. О'Доннель, котрий 18-го лютого 1853-го р. спас цїсареви житє перед замахом кравецкого челядника Лїбенїя; — о. Михайло Ганкевич, гр.-кат. парох церкви сьв. Петра і Павла на передмістю Личаківским у Львові, в 45-ім роцї житя а 21-ім сьвященьства; — о. Василь Винницкий, гр.-кат. парох в Залїсцях, ходорівского деканату, в 65-ім роцї житя а 39-ім сьвященьства.

Котра держава найбогатша? На підставі найновійших праць економістів і статистиків часопись „Monde Moderne“ подає обчислене богатства девятнацяти країв. Перше місце між тими займають Сполучені Держави, котрі мають 313 мілїярдів, відтак Анґлїя 265 мілїяр., Франция 225, Німеччина 161, Росия 127, дальше Австро-Угорщина 82, Іспанїя 62 а Італїя 54 мілїярдів. Богатства прочих одинацяти країв виносять від 30 до 34 мілїярдів.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 20 липня. (Приватна тел.) Буджет принято сегодня в третім читаню 185 голосами против 86. Сегодня закінчить ся сегорічна сесия ради державної.

Софія, 20. липня. Князь Фердинанд заборонив задля поведеня родини Стамбулова і непринятя вінця, цїлому двірскому персоналови всяку участь в похоронах. — Убийником Стамбулова є Ґеорґієв. Єго і двох спільників арештовано.

Відень, 20. липня. Wiener Allgemeine Zeitung доносить з Софії: Що йно прийшла з Ішля телеґрама Є. В. цїсаря Франц Йосифа, в котрій цїсар висказує вдові по Стамбулові свій щирий жаль. — Потяги із заграницї привозять з собою множество вінцїв для Стамбулова.

Оповіщене.

Головні збори тов. „Руска Школа“ в Чернівцях відбудуть ся в недїлю, дня 28. лат. липня с. р. о 3. годинї пополудни в салї „Народного Дому“ (улиця Петровича ч. 2), на котрі всїх дотеперішних членів, й п. т. учителїв, учительок і приятелїв руского шкільництва сим запрошаємо.

За видїл тов. „Руска Школа“
в Чернівцях, в липнї 1895 р.

Проф. Др. С. Смаль-Стоцкий
голова.

Проф. С. Шпойнаровский.
секретар.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 20. липня 1895.

	Львів.			Чернівцї.		
Пшениця . .	від 7.80	до 8.20	в'д	6.75	до	7.—
Жито	„ 6.25	„ 6.75	„	5.75	„	6.—
Ячмінь . . .	„ 5.	„ 5.50	„	5.75	„	6.—
Овес	„ 6.10	„ 6.50	„	5.10	„	5.15
Ріпак	„ 9.—	„ 9.50	„	.—	„	.—
Горох	„ 6.—	„ 8.—	„	.—	„	.—
Вика	„ 5.75	„ 6.20	„	.—	„	.—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Біб	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Бобик	„ 5.—	„ 5.30	„	.—	„	.—
Гречка . . .	„ 8.75	„ 9.25	„	.—	„	.—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Кмин	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Аниж	„ .—	„ .—	„	.—	„	.—
Кукуруза . .	„ 6.—	„ 7.—	„	5.65	„	5.73

Хміль 58.— до 65.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

ҐІМНАЗИСТ-РУСИН,

— укінчивший VII. клясу ґімназияльну, —

шукає

приватної лекциї

на село або й в містї.

Ласкаві зголошеня надсилати до нашої редакциї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Шігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 71. Чернівцї, вівторок, дня 11. (23.) липня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Письма з Відня.

Відень, 20. липня 1895.

— Буджет перейшов нинї 185 голосами против 86. За буджетом голосували: клюб руский і пос. Романчук, клюб польский, ґр. Гогенварт, клюб Коронїнїого, Словінцї, Хорвати і одна часть лївицї лїберальної. Против голосували: Молодо-Чехи, нїмецкі національні і антисеміти. Лїхтенштайн і Пернерсторфер прилучились до опозициї. Богато членів лївицї, межи ними Менґер, відтягнулись від голосованя. Сим і закінчено період сесийний. Опозиция нїмецка мотивувала вчера устами Люеґера, Бернрайтера і Кравса своє неголосоване справою цїлейскою. В імени лївицї заявив ґр. Кінбурґ, що лївиця буде голосувати за буджетом. Сїм послів, що були би голосували за буджетом, не прийшло на час. Буджет перейшов би проте 192 голосами.

Відень, 18. липня 1895.

На днях покінчила палата посольска розправи над буджетом мінїстерства торговлї, вчера і нинї розправляно над буджетом мінїстерства рільництва, а в двох днях буде покінчене мінїстерство справедливости. Розправи ведуть ся спокійно і без значущих пригод. В палатї повіяло духом умірености. Увага всїх звернена головно на справи реальні. При буджетї мінїстерства рільництва промовляв в імени клюбу руского пос. Вахнянин. Предметом річи его була головно нужда дрібних властителїв поземельних і справа еміґрациї селян до Бразилїї. Завтра буде при мінїстерстві справедливости промовляти пос. Підляшецкий. Так случайно зложились нинї обставини, що лише ті два посли з клюбу руского полишились у Відни і переняли на себе обовязок піднятї голос в обороні народу руского і его потреб. Що посли рускі обмежились лиш на підношеня важнїйших справ, причину до того треба шукати в тій обставинї, що провізоричне мінїстерство мабуть не в силї відповісти всему, що від него би жадано для народу руского. Акция властива може розпочатись на тім полї аж в осени при укладаню нового буджету на 1896 р. Сего року в буджетовій комісиї клюб руский не був в силї нїчого підготовити, не маючи там свого заступника. Може бути, що до осени пос. Романчук зблизить ся назад до клюбу, то і буде в силї в імени клюбу піддержати все те, чого клюб руский буде домагатись. На нинїшнім засїданю принято також і закон нової процедури цивільної всїми голосами против ческих, хоть і Чехи деякі голосували з більшостию. Ваги нової процедури цивільної не буду вам доказувати. Палата рада би скінчити засїданя вже в суботу.

Відень, 19. липня 1895.

Завтра, 20. липня, покінчить палата посольска знов один період своїх засїдань, принявши буджет на 1895 р. Успіхами великими не може палата повеличатись. Крім нового закона о процедурі цивільній не було других плодів. Розправляно над кодексом, над реформою податковою, над реформою виборчою, але не покінчено тих справ. Головною перешкодою в акциї була опозиция для опозициї, звернена не так против внесених законів, як більше против самого-ж мінїстерства коалїцийного. Опозиция добирала всїх способів, щоб лиш унеможливити всяку дїйсну роботу, щоб перевести мов-то доказ, що коалїция не в силї нїчого зробити. Зразу вивела опозиция, на чолї котрої стояли молодо-Чехи, державне право ческе, відтак положено вагу на безпосередне загальне право голосованя і всїм тим спинено дїлане ради державної на всяких хосеннїйших полях. Аж соромно глянути на сей період законодатний ради державної, а притім трудно прийде ся кождому послови оправдати перед виборцями своїми ту велику безплодність марно страченого часу. І дивно! Опозиция шуміла на всї сторони, маючи перед собою мінїстерство, котрого проґрама обіймала богато справ господарских держави. А та сама опозиция змякла в хвили, коли узріла перед собою кабінет, зовсїм непарляментарний, кабінет урядничий, без полїтичної та економо-

---

11) # ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

VIII.

Панї і панна Горецка були заняті роботою. Мали бо до них прийти семинаристи, запрошені Денисом з Емілїного весїля. Ольга була в дуже добрім настрою духа, бо мислила, що може котрий з братових товаришів заручить ся з нею. Тому зачесала ся у високу фризуру, убрала ся в ясно-рожеву сукню, котрої цьвіт як раз з єї чорно-жовтавим лицем не годив ся, пришерезала мережаний фартух, нїби власної роботи, а то вишивала сїльска молодиця, і закотила рукави. Так причепурена почала панна Ольга вертїти ся по кухнї, помагаючи нїби матери при роботї, а то лише навмисне так, щоби паничі єї коло роботи застали.

Обі, панї Горецка й Ольга водили о. Горецкого за ніс. Він був тихий, мовчаливий, скупий, але не раз мусїв потрясти кишенею, щоби догодити примхам жінки та доньки. Межи всїми славний був як щирий патріот і народолюбець, хоч его патріотизм обмежав ся на говорене рускою мовою і читане лиш нїмецкої ґазети, а его народолюбство на здиране мужиків. Всї знали се, але то не шкодило его славі. Ба й він сам тримав себе за дуже великого патріота, коли при якій нагодї говорив в церковно-славяньскій мові тоаст, котрого довготу можна було на лїктї міряти, і в котрім завзивав всїх патріотів до солїдарности.

Прийшовши з міста, де о. Горецкий був катехитом, на село, хотїли его жінка та донька тут першу ролю грати, а що Ольга не могла сего осягнути своєю красою, то старала ся бути найкрасше вбраною, через що сусїдні попадянки єї ненавидїли, бо она виступала при кождій нагодї в нових наймоднїйшого крою сукнях, чого другі не могли учинити. Она була в своїх родичів одиначкою і могла собі всего позволити.

Мати й донька вважали себе дуже сальоновими дамами і насьмівали ся обидві з других попадь та попадянок, з їх бесїди, одежі, манер, котрі хоть були часом прості, але за се не так афектовані і вимушені, як сих двох дам. В товаристві старали ся они бути найчемнїйшими против кождого; стара сипала комплїментами на всї боки, щоби кождому приподобати ся. Се їй і удавало ся, бо славна була межи деякими людьми як дуже осьвічена й елеґантска дама, хоч дома она сьміяла ся разом з донькою з тих людий, до котрих так примилювала ся, аби тілько єї хвалили.

Дома не займала ся она нїколи господарством; зварила лиш їсти, а потім сїдала читати нїмецкі романи, з котрих брала всю свою осьвіту, або прислухувати ся по єї думцї чудесній грі своєї Ольги. Та коли прийшов який гість, то вже не було кінця господарским розмовам і похвалам своєї доньки-господинї, що лиш в кухнї сидить та молочних горшків доглядає. Ольга, скоро лиш хто прийшов, віддаляла ся зараз до кухнї, щоби тим доказати, що слова єї мами містять саму правду. Хоть на дух не любила кухнї, слуг і господарства, але перемагала свої налоги, щоби люди вважали єї господинею, а она тим чином дістала доброго жениха, розуміє ся семинариста.

Очікуючи нинї приходу семинаристів, розмавляли обі в кухнї, де стара лагодила величний обід.

— Ольдзю, йди, синку, та скажи таткови, щоби замовив в коршмі бочку пива. Знаєш, годї без пива обійти ся — сказала стара.

— Де они схочуть? Зараз ще на мене накричать.

— Не бій ся, тепер схочуть; коли скажемо, що се для семинаристів, то й двох бочок не пожалують.

— Ну, а ви їм ще не казали, що семинаристи мають до нас прийти?

— Нї, на що, щоби наперед сварив ся за ті видатки, які на принятє семинаристів треба коньче зробити? Най люди знають, що ми не бідні та й не прості, як другі попи, але вміємо приймати.

— Як то ви, мамцю, вмієте з татком добре обходити ся: кажете нїби, що се они пан дома, а тимчасом так мусить бути, як ви скажете.

Стара засьміяла ся.

— Диви ся, щоби й ти так в себе запровадила, подай ся нїби за чоловіком, роби єму в дрібницях волю, за те в великих річах кажи

мічної проґрами, кабінет з завязаними руками, від котрого ніхто не може надіятись ані ініціятиви до яких-небудь законів, ані сили до переведеня чого-небудь потрібного та хосенного в нинішній хвили. Виходить з того, мов би народи австрийскі не були навіть спосібні до парляментарного житя, мов би они воліли дати собою управляти урядничій силі і власти. А чи зискала дещо опозиция через свою опозицию? Мабуть нічого. Принайменьше положене єї, т. є. значіне політичне опозициї не змінилось, ані не набрало більшої ваги. В Чехії лишив ся стан облоги, в кабінеті не засідає окремий заступник інтересів народу ческого, на поли шкільництва чи адміністрациї. Чехи не зискали нічого надзвичайного. Єсли з всеї акциї опозицийної вийде який хосен, то хиба той, що посли ческі пересьвідчились вже достаточно о безхосенности політики своєї і в найблизшім часі вступлять на иньшу дорогу політичну, здаєсь дорогу утилітаризму. Чехи могли аж надто добре пересьвідчитись, що через них машина державна не стане в своїй роботі, так як колись і Німці винесли з опозициї досьвід, що і без них житє держави може плисти своїм руслом. Опозиция, хоч би і поперта такою силою, яку посідають Чехи і Німці, являєсь в Долитавщині, як факти показують, досить безплодним ділом. Одна часть послів ческих зрозуміла для того вже ситуацию і здаєсь з охотою приступила би до якогось союза з другими сторонництвами парляменту, щоб не марнувати сил своїх добрих та щоби для народу свого принести більше до дому, як нині посли ческі приносять. На чолі сеї зложеної партиї в клюбі ческім стоять нині Герольд і Кайцль. Они пересправляли вже з міродатними сферами і сфери ті пересправляли з ними. Опозиция звірилась їм. Але є між послами ческими і так звані „независимі", котрі не хотять чути о жадних переговорах. На чолі їх стоїть — Вашаті. Нині годі сказати, як зложать ся діла на осінь. Чехи потребують ще оклику: опозиция! до переведеня виборів до нового сойму. Сей оклик буде ще довго гомоніти, але в осени зійдуть мабуть Чехи з свого дотеперішного становиска, а тоді і розвяже ся питане, які елементи в осінній палаті будуть становити більшість парляментарну.

Відень, 19. липня 1895.

Лівиця німецка, поставившись безпосередно по цілейскій пригоді супротив буджету на становиску non possumus. рішила нині на клюбових зборах полишити членам своїм волю що-до голосованя над буджетом у третім читаню. Буджет перейде проте на завтрішнім засіданю.

Палата панів збираєсь для ухваленя буджету в середу (24. липня). Вибори до соймів почнуть ся, о скілько тут відомо, 27. вересня, а покінчать ся 10. жовтня. Рада державна на осінну сесию має зібратись в першій половині падолиста.

Пос. Підляшецкий, що мав промовляти при буджеті міністерства справедливости, не дійшов до голосу по причині замкненя дискусиї, а обмежив ся лиш на поставленє резолюциї.

Перегляд політичний.

— В Німеччині всї заняті тепер празнованем 25-лїтної річниці французко-німецкої війни з року 1870 і всї ґазети заповнені тепер споминками про ту війну.

— У Франциї викликала дебата в парляменті про вичеркненє „панамістів" Фонтена і Айфля з лїсти гонорової леґії обуренє між сими і они всї зложили свою гідність. Та леґія числить 50.000 членів і тепер правительство в клопоті що-до заряду тим ордером.

— В Анґлії розвязало нове міністерство палату послів і тепер відбувають ся нові вибори, в котрих т. зв. уніоністи доси зискали 301 місць, лїберали 71, Ірляндці 53, а партия робітників 2.

— В Сербії нове міністерство предложило скупштині проект конверзиї довгів держави, а комісия фінансова, котрій той проект приділено, приняла его 12 голосами против 5. В скупштині веде ся тепер ґенеральна дебата над тим проектом.

— В Македонії не то, що не настав спокій і порядок, а противно революцийні громади що-раз збільшають ся. Тому болгарске правительство на завізванє Порти збільшило сторожу граничну, а Туреччина з свого боку вислала сильні відділи турецких войск з Альбанії до північної Македонії. В сю справу вмішали ся иньші держави і зажадали від Болгариї повстриманя ворохобників, на що міністер Начевич відповів, що ворохобники до Македонії війшли не з Болгариї, а через слабо стережену сербску границю. В справі вірменьских реформ скликала Туреччина осібну комісию з чотирох міністрів. Вислїди комісиї держать в тайнї.

— В Хінах настав вже спокій, бо российско-хіньска позичка закінчена; лише Японці ще мають деякі клопоти при опущеню півострова Ліаотонґ.

— Европа стоїть під сумним вражінем поганого убийства, доконаного на перворяднім патріоті болгарскім Стамбулові. Чоловік, котрий спас Болгарию від цілковитої анархії, котрому князь Фердинанд завдячує, що тепер ще єсть князем Болгариї, чоловік, котрий знав своєю енерґією і зручностию задержати самостійність болгарскої політики від погубного российского впливу, той чоловік погиб від руки убийників. Правда, нераз уживав Стамбулов для переведеня своєї надто тяжкої задачі средств, котрі мусїли єму богато ворогів наробити, але помимо всего завдячує Болгария своє теперішне становиско єдино его щирій патріотичній праці. Що було причиною того убийства? Поки-що не можна на се докладно відповісти. Болгарске правительство старає ся виказати, що то був акт особистої пімсти, (убийник Ґеорґієв був секретарем Паніци), але загально всї переконані, що правительство що-найменьше знало о тім замаху і нічого против того не робило. Сам Стамбулов сказав 6 днів перед убийством так: „Приходять ся менї плакати, що тих розбишак, котрих я замкнув і зробив тим нешкодливими, випущено на волю, щоби мене убили і мій дім знівечили. Але я маю свою поліцию. Доси мене вже раз напали, та лише легко ранили. Я знаю, хто ті злочинці, але не доніс на них, бо знаю, що постарали би ся о фальшивий доказ, де они в хвилї замаху були. Стоілов переслїдує мене, щоби підхлїбити ся Росиї". Коли до тих слів Стамбулова додамо цікаві подрібности, як: що інспектор поліциї арештував слугу Стамбулова, котрий гнав за убийниками, і ранив его, що візник їхав без причини дуже помалу, що поліция відразу щезла і

єму тебе слухати. Але тепер йди, оповісти татка, що мають прийти гості, та треба для них пива.

Ольга побігла просто до батькової канцеляриї.

— Татку, мамця просили, щоби ви замовили бочку пива, бо мають прийти семинаристи.

О. Горецкий видивив ся великими очима на свою доньку.

— Семинаристи до нас?! Се вже мене немало коштувати буде, бо ви зараз схочете їх по ґрафски приймати — почав з криком, але зараз замовк, бо в дверех показала ся его жінка.

— Татку — почала она солодко усьміхаючись — ми мусимо семинаристів, що перший раз до нас в дім прийдуть, добре угостити, най піде добра слава за наш дім, тоді вже й нашій Ользї хтось трафить ся.

— Кілько мене вже тота добра слава гроший коштує! Все аби добра слава, та добра слава, а я тобі кажу, що коли пуста кишеня, то й добра слава нічого не поможе.

— Але-ж татку, я тебе прошу, се мусиш зробити, ти чей не схочеш, щоби паничі наш дім судили — говорила добродійка.

— Цур їм, тим паничам — крикнув о. Горецкий злісно і витягнувши з кешені пятку кинув єї на стіл — на! вже на! та напій їх — сказав придавляючи гнів.

Добродійка стиснула пятку і вийшла разом з Ольгою, бо власне прийшов якийсь парафіянин з потребою до панотця. Бідний чоловік, на нього висипав сьвященик весь свій гнів, на нім старав ся поповнити ті гроші, які мусїв видати на угощенє семинаристів. Мужик вийшов з хати і перехрестив ся, сплюнув і сказав сам до себе: „Сегодни не радив бим нікому йти до панотця, они якісь такі, ой не дай Боже, гм..."

Саме перед полуднем загавкали пси на подвірю, дали ся чути веселі, молоді голоси. Цїла товпа паничів ввійшла під проводом Дениса в браму. Ольга заглянула в вікно і аж не стямила ся з утїхи; танцюючи побігла оповістити родичів о приходї тих для їх серця милих гостий.

Доки о. Горецкий вспів вийти на повитанє гостий, були вже всї паничі в комнаті.

Наступили представленя й обновленя зробленої на весїлю знакомости. Паничі випитували в Ольги, як она чує ся по такім труді, яким було весїлє, а она відповіла, що готова знов гуляти. Отже паничі не щадили комплїментів, хвалячи єї здоровлє. Комплїменти ставали ся чим раз товстїйші, бо з кухнї доходив приємний запах страв, а паничі хотїли заробити обід.

Накрили до стола. Ольга крутила ся мов муха в окропі, щоби показати, як зручно вміє обертати ся. Семинаристів посадили на першім місци. Студенти прав, що прийшли також в гості, торкнули ся ліктями і усьміхнули ся незначно; они були призвичаєні, що їх у сьвященичих домах не дуже шанували. Звістна річ, жаден з них не вженить ся з попадянкою; тому й годить ся, щоби семинаристів садовити на перші місця а правників на другі.

Стіл угинав ся під богатим обідом, котрим можна було цїлий празник обійти. Не дурно студіовала пані Горецка цїлу куховарску книжку, щоби лиш паничам догодити. Декотрі з них тїшили ся таким угощенєм, а декотрі крутили носами і сьміялись в дусї, бо знали, що се лиш тому їх так годують, аби котрий з них засватав домашну панну.

По двох годинах встали з-за стола наївшись й напившись мов шпаки. Тепер попросили Ольгу грати; она сїла за фортепян і навела своєю грою не на одну музикальну душу сумну задуму й якусь вібрацию нервів. Але найшлись і такі, що всїм правилам музики на збитки хвалили чудову гру госпожі Ольги.

Паничі гостили два днї і бавили ся дуже добре. Потім відвіз їх Денис до сусїдного сьвященика, котрий мав кількоро дїтий і не міг поставити такого принятя як Горецкі. Ольга й єї мати намовили Дениса, щоби він їх навмисно туди завіз, щоби переконали ся, як їх приймали тут, а як в других.

По двох днях вернув Денис з сумною звісткою, що хоть у сусїдного сьвященика не угощали так велично, то все таки заручив ся один семинарист з его донькою. Ольгу облили на сесю звістку дрібні сльози, она кинула ся до брата з вимівками, що він не дбає про єї щастє, бо не анїмує товаришів, щоби їй осьвідчали ся. Денис здвиг плечима і вийшов до саду, щоби уникнути дальших вимівок з сторони мами і сестри.

Сидячи в саді роздумував над тим, як би то Марії осьвідчити ся. Він приходив тепер на четвертий рік богословія, отже міг за рік женити ся, заручитись наперед здавалось єму дуже добрим ділом, в виду грозячого єму з сторони Ореста небезпеченьства. Осьвідчатись устно — до сего не було у Дениса відваги; був він дуже честолюбивим і на випадок відказу не знав би, що учинити.

аж по всім прийшла „в поміч“, що не переслухують невигідних правительству сьвідків і т. п. — то не хоче ся вірити, щоби болгарске правительство не знало о тім замаху. З виїмкою француских і російских ґазет винують всї прочі болгарске правительство і князя Фердинанда. Тому й вдова по Стамбулові не приняла кондоленцийної телеґрами і вінця від князя, бо уважає, що князь тяжко провинив ся против свого найлїпшого підданого. Але князь старав ся виданий Стамбулову процес задержати, бо Стамбулов знав річи, котрі могли князя зробити неможливим; Стамбулов знав також важні річи про убийство Белчева — і тому князь заборонив Стамбулову і его родинї виїжджати в заграницю. Стамбулов погиб від руки убийника, коли болгарска депутация била чолом перед російским царем і просила о прощене „гріхів“! Тим стало становиско Фердинанда дуже захитане, а нїмецкі круги полїтичні уважають, що він не повинен вже вертати до Болгариї. Москвофіли болгарскі говорять уже про князя Бориса яко наслїдника, а в часї его малолїтности мала би провадити ряд установлена Росиєю реґентия. Коли покаже ся, що справдї болгарске правительство завинило в справі убийства Стамбулова, так тодї треба сподїватись абдикациї Фердинанда. Залежить се від того, як будуть провадити слїдство. — Наші москвофільскі часописи радують ся, що Стамбулов погиб. Підлих учителїв підлі ученики раді смерти всїх ворогів Росиї, але нелюдского поступованя Росиї не хотять бачити.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 22. липня 1895. р.

Іменованя. Управитель мінїстерства просьвіти і віроісповідань надав учительскі посади при школах середних в Галичинї: учителеви Ферд. Бостлеви з Бродів при V-ій ґімназиї у Львові, проф. Ігн. Гошовскому з Вадовиць в Стрию, проф. Йосифови Ноґайови з Тернополя при V-ій ґімназиї у Львові, учителеви Йос. Приймі в Хирові при рускій ґімназиї в Перемишли. — Дальше іменував управитель мінїстерства просьвіти дїйстними учителями суплентів: Володисл. Боярского з реальної школи в Кракові для ґімназиї в Коломиї, Тому Дуткевича з ґімназиї в Ярославі для ґімназиї в Тернополи, д-ра Стан. Витковского з ґімназиї сьв. Анни в Кракові для ґімназиї в Бродах.

Дещо зі шкіл станїславівских. Наш станїславівский дописуватель пише нам: Конець шкільного року дав менї спосібність побачити нашу шкільну молодїж руску всїх станїславівских шкіл, котра два рази заповнила церков під проводом своїх учителїв і пятьох катехитів. Перше богослуженє правив о. Порайко, катехит учительскої семинариї і обох шкіл вправ, а друге катехит ґімназиї о Семен'в. На другім богослуженю явила ся ґімназия, школа реальна, обі школи дївочі і дві школи хлопцїв. Хори ґімназистів і семинаристів сьпівало гарно на обох богослуженях. Особливо хор семинаристів виказав великий поступ завдяки заходам нового сталого катехита о. І. Порайка, котрий допровадив до того, що підчас каждого шкільного богослуженя семинаристів сьпіває їх хор. В учеників ґімназиї такий хор істнує вже здавна. Учеників-Русинів в Станїславові було в ґімназиї 160, в реальній школї 24, в семинариї учительскій 101, в прилучених обох школах вправ 77, в школах хлопцїв: Міцкевича 100, Чацкого 32. Дївчат-Русинок було в видїловій школї 130, в другій школї ім. Софії 36. Всїх учеників і учениць руских було в шкільнім 1895-ім роцї 660. Новим і потїшаючим обявом есть се, що сего року вісїм кандидаток Русинок зложило іспит на учительки робіт, а пять Русинок іспит зрілости в семинариї учительскій. З 11 Русинок, що покінчили видїлову школу (разом з приватистками) кілька готовить ся продовжати науку в приватній семинариї женьскій ім. Ленартовича, в котрій доси були тілько дві учениці. Здало би ся, щоби молодїж руска кинула ся більше до реальних шкіл, до чого й передові люди повинні молодїж намавляти та еї в тім спомагати. На закінчене подаю ще вістку, що школа промислова доповняюча і школа для столярства, токарства і різьбарства не мали сего року руского катехита.

Галицкий видїл краєвий провадить в сїм роцї такі роботи мелїорацийні у всхідній части Галичини: Реґуляцию ріки Буга в повітї сокальскім; будову веде инжінер ад'юнкт краєвого бюра мелїорацийного Сильверий Стрільбицкий. — Реґуляцию потока Думного (допливу Полтви); будову веде инж.-ад'юнкт Денис Горват. — Осушенє багон Олесьских; роботу веде инж. Северин Новаковский. — Реґуляцию Золотої Липи в повітї підгаєцкім і бережаньскім; будову веде инж. Павло Дирдонь. — Наколи рада державна порішить буджет, то видїл краєвий має приступити на підставі закона ухваленого на послїдній сесиї соймовій до осушеня багон стоянівских в повітї каменецкім і до реґуляциї Прогноївки (допливу Полтви) в повітї перемишляньскім. — Порішено соймом реґуляцию середної секциї ріки Гнилої Липи в повітї рогатиньскім не можна ще тепер розпочати, позаяк мінїстерство торговлї не вставило першої рати до прелїмінаря за рік 1895. Кромі повисших публичних робіт мелїорацийних провадить перемиска секция відділу лїсно-технїчного забудоване потоків гірских в дорічю Стрия в повітї турчаньскім. Також приготовляють ся проекти кольматациї багон наддністряньских, проект реґуляциї горішного Днїстра та Стрвяжу і проект реґуляциї Полтви. Контролю робіт мелїорацийних провадить директор краєвого бюра мелїорацийного Андрій Кендзьор.

Зараза на безрогу вибухла в австрийскій Новоселици на Буковинї. В двох днях погибло звиж 100 штук.

Змова шевцїв. Сими днями зійшли ся майстри шевскі в Коломиї на нараду та застановляли ся над тим: в який спосіб можна би бодай в части здержати конкуренцию чужих фабрик обуви. По довшій нарадї постановили: не приймати направи обуви фабричної. Чи видержать в той постанові та чи фабриканти не заложать також варстатів для направок, се покаже час. Нема сумнїву, що за коломийскими шевцями пійдуть шевцї і по иньших містах.

Не мала дїтий. В Махнові, ряшівского повіта, супруги Яць і Олександра Гринюсї, помимо що Олександра була налогова пїячка, а Яць трохи їй в тім помагав, жили в згодї, доки були дїти, котрі помалу вимирали. Коли на весну умерла їм остатна 12-лїтна донька, Яць запивав ся добре, та по пяному побивав жінку за тое, що нема дїтий. З тої причини кілька разів утїкала Олександра від Яця, та ховала ся по кілька день то по сусїдах, то в свого брата в Корнях. Дня 1-го липня Яць пяний в ночи побив жінку, а та утїкла до сусїда і переховувала ся пару день, а потім пішла і нїхто не знав, де подїла ся, хотяй Яць питав за нею у брата та по сусїдах в селї. У сусїда була закрита кирниця. Дня 9-го липня властитель кирницї потребуючи дверий, котрими була закрита, взяв їх і побачив трупа Олександри. Дня 13 го приїхала судова лїкарска комисия і по секциї трупа зізнала, що бувша ноторична пїячка утопила ся сама. Яць був тимчасом в судовім слїдстві в Угнові. Візвано сьвідків і старшину громадску до суду і по переслуханю їх пущено Яця на волю.

Затроїла ся грибами цїла родина Гната Пацули, зложена з пятьох осіб в Оріхівцях під Перемишлем. Двоє наймолодших дїтий померло, а прочі затроєні приходять поволи до здоровля.

Дивне явище природи лучило ся в громадї Сакуль коло Темешвару. Дня 17. с. м. вечером около 9-ої години упав нагле серед громового гуку якийсь великий горіючий предмет на землю, однако не можна було з села добачити, в якім напрямі звернув ся сей предмет. На другий день рано прийшли два пастухи до села, що ночували на пасовиску і оповіли, що згаданий метеор упав недалеко за селом і вибив в земли велику діру, з котрої тепер виходить густий сїрковий дим. Люди вийшли на пасовиско і побачили тим дїйстно діру в земли, з котрої давав ся чути від часу до часу глухий гук. В селї панує переполох, бо недосьвідні люди гадають, що повстане там вулькан. До Сакуля покликано богато знатоків, щоби розслїдили се явище.

Заставлений остров. Невеличкий остров в Велтаві в Празї, недалеко ческого народного театру, звістний під назвою „Софійского острова“, заставила сими днями прагска рада міска в ческім краєвім банку за два мілїони зр. Згаданий остров несе значний дохід за винаем огородів і реставраций.

Вдячність стирийских Словінцїв. З словіньских дневників довідуємось, що безпосередно по ухваленю цїлейскої позициї в буджетї державнім, Словінцї з полудневої Стириї заявили на численних сходинах щиру подяку тим сторонництвам ради державної, котрі згадали позицию піддержали своїми голосами. На зборах розказувано собі і о тім, котрі з послів іменно обнялись за покривдженими Словінцями. З вдячности згадано там і про річ пос. Вахнянина в обороні Цїлеї, а зроблено се тим радше, що богато інтелїґентних Словінцїв знають пос. Вахнянина лично ще з шістьдесятих років з студий на унїверситетї віденьскім, коли то молодїж славяньска у Відни жила дуже кріпко житєм національним, зорґанїзована в численні товариства студентскі і коли ще взаїмність славяньска була може і кріпше розвинена, як сегодня під впливом космополїтизму і інтернаціоналу социяльного.

Цїкаву спадщину привіз за посередництвом російского консула в Кілю російский панцерник „Александер II.“ для мінїстерства заграничних справ, іменно запаковану в 22 скриночках лїтературну спадщину короля Сіяму під надписею: Опис ювилею. Сей твір не есть написаний на папери, а зложений на численних табличках з дорогого дерева буквами з металїв, слоневої кости і перлової матиці.

НАУКА, ШТУКА і ЛЇТЕРАТУРА.

Kurze Laudeskunde der Bukowina, zur Selbstbelehrung, für Schulen und Reisende. Von Dr. R. F. Kaindl. 8-o, 52 стор.

Під сим заголовком появила ся сими днями книжка, що подає вкоротцї огляд історії, відносин культурних, землї, людий і поодино-

---

— Лїпше писемно ту справу залагоджу — сказав сам до себе — і закінчу непевність, яка мене мучить. Я сам не знав, щоби любов до дївчини могла мене так дуже переймити.

Прийшов до хати й зараз забрав ся до написаня такого письма:

Почтенная Госпожа Маріа!

Не можетъ Вамъ быть неизвѣстнымъ, что сердце мое запалало любовію къ Вамъ. Долго, долго оттягивалъ я признать ся Вамъ въ семъ чувствѣ, опасаясь Вашего отказа, и не имѣючи признаковъ Вашей симпатіи. Но въ остальномъ времени достерегъ я, что Вы маете симпатію къ мнѣ, и спѣшусь признать ся Вамъ въ моимъ чувствамъ, благая Васъ усердно о отвѣченіе ихъ. Люблю Васъ, Госпожа Маріа, люблю Васъ отъ цѣлой души; единой моей мыслей есть Вашое счастье. Тому осьмѣливаюсь просить у Васъ и у почтенныхъ родичей Вашихъ Вашой руки. Что я оцѣню тое счастье посѣдать Васъ, можете напередъ знать.

Льщусь пріятной надеждой, что мое предложеніе знайдеть Вашое одобреніе, и что Ви не откажете счастя посѣдать Васъ

Вашему, Васъ искренно любящему

Денису Горецкому.

Закликавши маму й Ольгу сказав їм, що хоче старати ся о Марию; батька Денис в тій справі не радив ся. Мама похвалила его замір, а Ольга віддула губи, їй стало зависно на Марию.

(Дальше буде.)

ких місцевостий Буковини. До книжки додана невелика мапа (шкіц), а поодинокі партиї оздоблені 18-ма ілюстрациями. На заголовнім листку бачимо цікаву російску монету, биту в Садаґурі 1771 р., дальше кілька сокирок, кількоро вістря, судин камінних, желїзних і спіжевих, найдених в Буковинї, дві другі монети (сего типу що згадана), гарний взорець гуцульскої різьби, вигляд гуцульскої хати, гуцульску пару молодят, та чотири рисунки монастирских церков.

Вже сї ілюстрациї вказують, як совістно взяв ся автор до дїла, щоб подати читателеви що найцїкавійше й найхарактернїйше. Те-ж саме бачимо і в змісті. Хто хоче виробити собі — вкоротцї — вірний і живий погляд на Буковину, єї минувшість і теперішність, сей з великою користию прочитає працю др. Кайндля. Притім становиско автора безсторонне й щиро патріотичне, він пише з любовю до предмету і сего краю, що єсть єго тїснїйшою вітчиною. Є се одна з премногих праць автора, вельми заслуженого на тім поли, і дає — так сказати — короткий огляд всїх праць попередних. Стиль і уклад прозорі, а всюди видно знанє предмету.

Два тілько бажаня позволили-б ми собі висказати, коли-б ся книжка — як не сумнїваємо ся — небавом вдруге була видана. Перше — точнїйшої карти, не лиш місцевостий але й терену. Друге перегляду лїтератури, щоб сї, що схотїли-б слїдом за вказівками автора доповнити в якім напрямі свої відомости, знали, де сего глядати.

Виразимо врештї бажанє, що-б примір др. Кайндля заохотив і многих між нами до дальших наукових студий. На жаль — мало у нас початків і охоти до таких студий, і все ще роблять за нас — другі.

(К.)

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Софія, 22. липня. Потверджає ся, що вибухло повстанє в пограничнім окрузї Кістенділь. Турки відтягнули більшу часть постерунків пограничних, мабуть для зміцненя залоги на болгарскій сторонї. Три турецкі баталїони комендировано з Кістенділь до Дубнїци. На двох болгарских вояків напали на болгарскій териториї Доґарец 30 Турків. Одного болгарина забито, другого ранено в ноги. Турки не хотїли допустити перевозу забитого болгарина.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, об'ймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 72. Чернівцї, четвер, дня 13. (25.) липня 1895 Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Страхопуд опозицийний

або

ОСОБИСТІ ЦІЛИ.

—o—

I. Від якогось часу сї два крилаті слова „особисті цїли“ стали у нас чимсь таким, чого всякий порядний чоловік повинен соромити ся. Ті а ті полїтики і їх прихильники — чути з ріжних боків — мають особисті цїли, значить: они такі самолюбні, що ведуть таку або сяку полїтику лише длятого, щоби їм самим було добре.

Посади, аванси, платнї, сінекури — се їх цїль, они длятого запродують не лише себе, але й всю справу, они сервілїсти, зрадники народу і т. д. і т. д. Чули ми се вже не раз і не два в свій час від радикалів і москвофілів, а тепер кромі тамтих чуємо і від опозицийних народовців. „Особисті цїли“ стали в руках опозициї страхопудом, котрим полохає ся людий, щоби — борони Боже — не застановили ся над нїчим, не змінили своєї думки, свого погляду на дану справу — бо „у тих а тих полїтиків є свої особисті цїли, а се така страшна провина на їх совісти, що вже задля того не варто з ними й говорити, а не то їх справу боронити“. Крилате слово як бомбу пускає ся на Русь, оно летить, гремить, заголомшує уми рускі — і обурюють ся щирі серця рускі, що є на сьвітї така підлота, що є полїтики і їх прихильники, котрі мають „особисті цїли“. І не хоче нїхто застановити ся над тим, чи особисті цїли мають рацию биту на сьвятій землї рускій, коли они гідні зневаги, а коли похвали — взагалї нїхто не хоче приглянути ся сему страхопудови близше Здаєть ся, се вже таке ясне для всїх, що й говорити нема що про се; а тимчасом нї! у нас не розуміють або не хотять розуміти того; у нас слова „особисті цїли“ належать до тих маґічних, таємничих слів, як: примирене, історичні начала, опозиция і т. п., котрі то слова будять у сердечних умах руских або побожне одушевлене, або неозначену тугу. Москвофілови вистане сказати: „історичні начала і достояніє батьків“ — і єму вже все „ясно“; опозиціонїстови вистане сказати, що в єго противників є особисті цїли, — і він уже готов бороти ся з ними до загину. А тут тимчасом, коли ті гасла і докори порозбирати, то вийде, що одні пусті як барабан, другі не важні і не страшні, треті просто сьмішні, а четверті представляють ся зовсїм инакше, як про них думає загал, навчений лихими учителями не розважати.

Загально відома річ, що понятє „опозиция за приводом наших фальшивих учителїв москвофілів, котрі, відколи стратили ласку у правительства, як не радять загальної абстиненциї, то радять опозицию — то понятє прикрашено у нас таким нїмбом, такою авреолею, що люди стали думати: „опозиция сама про себе може бути цїлию, для котрої варто жити“. Тимчасом хто тілько троха холоднїйше і розважнїйше дивить ся на хід людского розвою, той бачить, що як в щоденнім житю так і в публичнім опозиция (і опортунїзм) суть лише способами до осягненя цїли, а не цїлию самою. То вже великий поступ у наших народних партиях, що они мають цїль одну, а іменно свій нарід і лише добирають ріжних способів до осягненя сеї цїли, бо-ж до недавна ту цїль все закривали перед нашими очима москвофіли, а висували своє. А коли у народних партий цїль одна, то радше між ними могло би настати якесь порозуміне, помирене, (коли-б взагалї то було потрібне і хосенне), а не між партиями, в котрих сама основна цїль не однакова. Значить, як не все єсть заслугою і великим розумом полїтичним, коли хто без надії на

---

12) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

Відославши письмо слугою, не міг Денис дочекатись приходу єї. Нарештї надійшла слуга й сказала, що панна потім пришлють відповідь. Денис ходив мов не свій; жарти сестри, що сьміяла ся з него, страшно єго дражнили.

Трохи з полудня приніс наймит Лїсковского письмо до панича Дениса. Сей розірвав коверту і почав читати:

Поважаний Пане!

Дякую Вам сердечно за честь, яку Ви оказали менї тим, що просили мене о мою руку. Але я не можу єї віддати Вам, бо думаю віддати єї тому, до котрого моє серце належить. Мій вибір уже зроблений і я не можу відступити від него.

Що до ознак симпатиї, о котрих Ви згадуєте, будьте переконані, що я дуже жалую, коли Ви, уведені моїм може часом необачним поведенєм з Вами, робили собі надії, котрі я нїяк не можу сповнити.

Думаю, що сей мій відказ не зірве приязних відносин, які межи нами були.

Ще раз дякую Вам за оказану менї честь і перепрашаю Вас дуже, коли зробила Вам прикрість, але серцю годї розказати.

З поважанєм
Мария Лїсковска.

Прочитавши се письмо, Денис поблїд мов мертвий. Руки єго задрожали, уста викривили ся іронїчно.

— Знаю я, який твій вибір! — сказав скрегочучи зубами, — але доки я живий, не допущу до того, щоби ти до него належала.

Прийшли мати та сестра і почувши про відказ, почали лихословити Марії, вимовляючи їй пиху та зарозумілість, що пне ся дуже високо, а може низько впасти. Денис мовчав на сї слова, він знав, що Мария не була такою, як тут о нїй говорили. Єї відказ діткнув єго до живого, але він був на тілько справедливим, що не потакував на злі слова матери й сестри.

Сумно сидів він у своїй комнатї коло стола, роздумуючи, яким би способом розлучити Марию з Орестом. Ольга, щоб єго не займати, пішла до Днїстра на прохід.

Не встигла перейти дві уличцї, як нараз вчула за собою голос, що кликав на ню: „Панї, прошу вас.“

Обернувшись побачила незнакомого собі чоловіка з букетом чудових рож в руках. По єго одежі пізнала Ольга, що він був з Галичини.

— Слава Ісусу Христу — почав чоловік — а не сказали би ви менї, де тут пан Лїсковский сидить?

— Слава на віки — відповіла Ольга — а ви відки?

— Я оттут з-за Днїстра та маю до панни Лїсковскої сї квітки й письмо передати.

— Певне від панича Ореста?

— Ага.

Дивна думка перебігла Ользї по голові, їй стало горяче, серце в неї забило ся, але она все таки сказала:

— Дайте сюди, то я панна Лїсковска.

— Але? А се добре, що я вас здибав, бо наш панич казали, лиш вам самим до рук віддати.

Чоловік виймив з-за пояса письмо й передав єго Ользї. Она то блїдла, то червонїла, борючись з собою, чи взяти письмо, чи нї. Але нарештї перемогло зле й она простягнула сьміло руку по чуже письмо. Ще витягла з кишенї дві шістки і подала післанцеви, кажучи, щоби подякував паничеви за букет.

— Та бо они казали, щоби я зачекав, доки ви відпишете — сказав післанець.

— Кажіть, що я пришлю на почту, та кланяйте ся їм, щоби здорові були.

— Добре, добре, скажу все. — Чоловік вернув ся назад до Днїстра, а Ольга побігла з битєм серця до дому.

— Знаєш, через кого Мария тобі відказала — сказала входячи до Дениса — от осьде переймила я лист від того Ореста до неї.

— Як? де? що? — запитав Денис, зірвавши ся з постелї.

— От я йшла до Днїстра та здибала чоловіка, що ніс сей букет. Він запитав мене о мешканє Лїсковских, і сказав, що має письмо

осягнене цїли есть опортунїстом, так не все й опозиция може бути чимсь таким, що можна би кождому дораджувати. Так довго добре есть одно або друге, доки з того есть хосен. Уживають одного або другого способу всї люди, що беруть участь в житю публичнім, відповідно до свого розуміня ситуациї полїтичної.

Спільна цїль опозиционїстів і опортунїстів дїлить ся на ріжні интереси: суть интереси економічні, національні, кастові і и. Ті интереси злучені з людьми, успіх їх залежить від людий, а чоловік не може бути тілько орудем в руках другого для добра верстви або для т. зв. загального добра; — „загальне добро“ або „загальна користь“ — як каже російский учений Соловйов в праци „Моральні основи суспільности“ — має право не на чоловіка, яко особу, а на его працю, на его дїяльність в тій мірі, в якій ся праця, служачи на користь суспільности, разом з тим забезпечує сему робітникови належне істноване. Значить, коли провідники партий чи то опозицийної чи опортунїстичної для заспокоєня тих интересів, які мають на цїли, своїм впливом випихають і ставлять своїх людий на ріжні становища, щоби они робили для загального добра, то тим не роблять ще они нїякої ласки тим людям, бо ті люди мають право, аби робота для ширшого загалу і їм самим запевняла житє.

Щоби ся думка стала ще яснїйшою, возьмім для прикладу наші національні интереси. Для заспокоєня їх ми потребуємо н. пр. своїх шкіл, а в школах своїх людий-учителїв. Коли ті люди відповідно дібрані, самі розуміють совістно свій обовязок і сповняють его, то не есть нїякою провиною в їх учинках, що они ті становища занимають, бо за свою працю для суспільности они мають право жадати від суспільности удержаня. Коли-ж впливова партия полїтична, взглядно еї провідники, вибирають на впливові становища суспільні своїх людий, то не в тій цїли, щоби люди жили тілько для себе (в такім випадку партия розлетїла би ся скоро), але щоби на тих становищах працювали для ширшого загалу; значить, знов не роблять ласки тим людям, тілько за платню жадають роботи. Коли провідники вибирають на ті становища невідповідних людий, то тим самим шкодять загальним интересам, а того-ж нїякий поважний провідник полїтичний не може мати на цїли, бо самохіть не схоче виставляти справу, котру боронить, на упадок.

Так провідники самі, як і ті, котрих они покликують до загальної працї, занимаючи ріжні становища, принимають ся тим самим обовязку, з котрого рахунок здає ся публично. Коли той рахунок випадає в їх некористь, тодї справа, що еї заступають, паде; а противники підносять голову. А чейже нема таких полїтичних провідників, котрі би так необережно обставляли ся невідповідними людьми, щоби дали бороненій справі упасти і самохіть виставляли свою славу на зневагу. Можлива несьвідомість їх, то ще не провина і не зрада — на то у противників повинен бути ясний спосіб поученя — і коли справдї необережність і несьвідомість провідників підкопує повагу їх партиї, а заразом дає силу противній партиї, то знов „загальне добро“ на тім не тратить, бо упадок одного борця ставить на ноги другого з иньшим оружієм.

Приглянемо ся сїй справі ще з иньшого боку.

Загрожена румунїзация.

Отсе була би правдива назва статї, поміщеної в ч. 52 „Gazet-и Bucovinei“ під написом „Un pericol national“ (небезпеченьство національне), в котрій румунїзаторскі загорілцї кидають ся на руску ґімназию, що еї на засїданю ради державної з дня 10. с. м. домагав ся знов для Чернівцїв вп. посол Вахнянин. Заткавши своєю ласкою пос. Волянови уста, пінять ся румунїзатори зі злости, що найшов ся посол, котрий на просьбу буковиньских Русинів обізвав ся за нашу кривду, і відмавляють рускому послови права говорити в радї австрийскій про справи своїх братів в Австриї, що не зроблено доси нї одному послови иньшої народности. Дорікають Полякам, що доси дали Русинам в Галичинї лише зо дві школи середні, що мимоходом сказавши, не правда, а свого Василька завзивають, або бук. Русинам не позволив і половини ґімназиї. Правду сказала G. B. тілько, що нема в Австриї питаня так жизненного для будь якої нациї, як руска ґімназия в Чернівцях, але не тому, як каже дальше, що загрожує істнованю волоскої народности, а тому, ще без сеї школи загрожена народність руска, котра видає майже саму тілько інтелїґенцию чужу, ба навіть ворожу, на що є сотки живих доказів. G. B. боїть ся, що через руску ґімназию Русини зможуть придбати культуру національну, отже не дадуть ся румунїзувати, що ся культура обійме ширші круги руского народу, отже не легко буде румунїзаторам і по селах людий дурити, та що інтелїґенция руска буде свою культуру національну ширити в рускім народї, отже не буде між Русинами таких Волянів, Тиміньских, Bejan ів і и. т. Волохи-ж, каже G. B. далї, останутъ в нинїшнім станї. Кождий совістний чоловік знає і скаже, що теперішний стан Волох в на Буковинї аж неприродно добрий, неприродно, кажемо, бо добутий через румунїзацию Русинів. Та у шовінїстів з G. B. иньша совість; они кажуть, що через руску ґімназию Волохи(!) будуть русчити ся. Порозумійте їх! Оногди пишуть: Русин а Волох не одно й то само, зараз у другім числї, знов, що в рускій ґімназиї, де певно не буде иньших дїтий як лиш самі рускі та й то лиш частиночка із тисячів руских дїтий, будуть русчити ся волоскі дїти. Та G. B. пише инакше, а думає знов инакше, она плаче, що дїти вийшовши з рускої ґімназиї годї буде зрумунїзувати на теольоґії і в других школах. Inde lacrimae.

Конкуренция з Русинами, пише далї G. B., (а думає: румунїзация Русинів), що мати муть

до їх панни. А я его здурила, що то я панна Лїсковска і він передав менї букет без найменьшого опору.

— Як ти могла щось подібного зробити?! — крикнув обурений брат.

— А як она могла тебе зробити таким нещасливим?! — відповіла сестра.

— Се не має нїчого до річи, може ти вже письмо розпечатала.

— Нї.

— Ну, то відошли его ким до Мариї.

— Не малаби м роботи, я хочу знати, що він до неї пише?

Скорим рухом розірвала коверту й почала читати Орестів лист. Прочитавши засьміяла ся весело:

— На, читай — сказала, подаючи письмо братови — сї слова щасливої любови.

Денис скривив ся, прочитавши лист; его лице прибрало якийсь демонїчний вираз.

— Знаєш що, Денисе? почала Ольга, дивлячись на него, — Орест просить також о еї руку, пішли ему твій лист від Мариї і він буде гадати, що се она ему відказала.

— Який дїявол піддав тобі таку гадку? — сказав Денис дрожачим голосом. Она й менї насунула ся на голову. Видко, що се знак, як я маю їх розлучити.

І вже не спротивляв ся намові сестри, що налягала на него, аби Мариїне письмо післав Орестови. Денис знав, що се підлість, брудота, але пристрасть підсичувана доброю сестричкою, заголомшила его, й зробила підлим чоловіком.

Написавши на кількох ковертах адрес Ореста й стараючись при тім удати письмо Мариї, запечатав Денис письмо, котре від неї дістав в одну коверту й вислав на почту не турбуючись тим, що двоє людий на довгий час зробив нещасливими.

IX.

Повернувший післанець передав Орестови поклони Марвї й те, що она пришле письмо почтою. Се Ореста дуже задивувало, що его мила казала ему так довго чекати.

— Се щось не на добре заносить ся — сказав він до сестри, — а може она хоче переконати ся, чи буду я мати тілько терпеливости, щоби почекати на еї письмо?...

— На що має она тебе мучити Оресте? лїпше було таки зараз написати — сказала Меланя.

— Ну, що-ж робити, я переконаний о еї любові, то буду терпеливо чекати на еї відповідь.

Орест говорив се легким тоном, щоби закрити перед сестрою злий гумор, в який по говірцї з післанцем попав. Але она бачила его розстрій і не балакала більше про сесю річ.

Через три днї жив Орест мов у горячцї. Четвертого хотїв уже сам іти до Мариї, але почтовий післанець приніс ему письмо, на котрім була писана адреса жіночою рукою.

Взявши письмо побіг Орест в огород. Меланя бачила, як він переходив перед вікнами й поспішила за ним. Розірвавши коверту, почав Орест читати. Сам своїм очам не вірив, прочитавши холодний, формальний відказ, який Мария до Дениса написала.

— Се, се менї! — крикнув мов несамовито — она сьміла бавити ся моїми найсьвятїйшими чувствами, сама визивала мою любов солодкими словами, поглядами, а тепер каже, щоби я їй простив необачне поведенє. О проклята кокетка, як она мене сими словами в саме серце трафила! Доки мого житя, не забуду їй сего, нї!...

Побачивши брата в такім зворушеню, Меланя стревожила ся.

— Що тобі, Оресте? Боже, що ему є? — скрикнула, глянувши на его смертельно блїде лице.

— На, та читай, як з моеї щирої любови сьміють ся, та ще дають до пізнаня, що вже другого мають, певне Горецкий випер мене з ласки сеї панни — сказав Орест з гіркою іронїєю.

— Она не гідна твоеї любови, коли она по тім, що межи вами зайшло, пише тобі такий лист. Оресте, брате, вспокій ся, потїшай ся тою думкою, що она тебе не гідна.

Меланя обіймила брата й притиснула его голову до своїх грудий.

— Спічни тут на моїм серци, оно також нещасливе... — сказала з плачем. — Видко, що нам обоїм не мати щастя, а жити лиш для обовязків.

(Дальше буде.)

нарід просьвічений і інтеліґенцию з національним вихованем буде проте неможлива. Ось куди стежка в горох! Віримо, що з темним руским народом і такими інтеліґентними патріотами як Волян, Тиміньский, Bejan et tutti quanti, румунїзация і всяка деморалїзация не тяжка. Через рускі паралельки в Чернівцях зручать ся, каже бистроумна G. B., легко (жидівскі!) Чернівцї, а з ними більш як три четверті всеї Буковини, і лишить ся тілько незначна волоска меньшість коло Кімполюнґу і Сучави. На сей дотеп скажемо тілько на факт, що навіть і дотеперішна безгранична румунїзация не доказала ще сеї штуки, от хоч би в однім сучавскім повітї. Та як же вимагати у G. B. розумних виводів про будучність, коли у неї що слово то неправда, от хоч би те, що навкруги Чернівцїв найбільше Волохів, та що Волохи навикли учити ся чужих мов.

Корону своїй правдолюбивости наложила G. B. тим, що в черновецкій ґімназиї приманюють учеників преміями зі сторони деяких товариств руских до науки рускої мови. На сю безстидну видумку G. B. відповімо фактом, що дійстно учитель православної школи в Чернівцях Денис Носиевич підмавляє родичів, платить не знаємо вже з чиєї каси, однак напевно знаємо, що не з кишенї родичів, по 3 зр. 60 кр. за кождого ученика-Русина і записує їх за Волохів. Попередні директори Вірфель і др. Тумлїрж заборонили були єму виразно записувати дїтий, він і не показував ся більше, аж сего року за директора Клявзера відновило ся знов се шахрайство румунїзаторске, котре, надіємось, буде розслїджене докладно. Таким підлим способом побільшають румунїзатори число волоских дїтий, в чім їм помагав і сумної памяти рускій катехит Чунтуляк, по котрого уступленю число православних Русинів в черновецкій ґімназиї з кождим роком більшає.

Далї боїть ся G. B., що через руску ґімназию збільшить ся інтеліґенция руска учителями ґімн. із Галичини. Чи треба ще якого доказу, що G. B. болить серце лише о румунїзацию? Думаємо, що із сказаного доси виходить ясно, що через руску ґімназию загрожена єдино румунїзация Русинів і надіємо ся, що анї жадане підмовленних румунїзаторским аґентом і писарем громадским в Кіцманї (!) Popescul-ом слїпих поштуркачів о заснованє ґімназиї тамже, за чим ті-ж посїпаки, як нам відомо, до Монарха хотять вдавати ся, анї витуманені навіть в руских громадах петициї за волоскою ґімназиєю в Чернівцях, анї сумної слави п. барон Василько, до котрого G. B. в своїм шовінїзмі зітхає, анї навіть опозиция волоска, якою по прикладови Нїмцїв страшить G. B. виборцїв — не сьміє стати на перешкодї у виконаню запорученого нам права, признаного виразно вже кілька разів, ба осьвяченого приреченем самого Монарха.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 24. липня 1895. р.

Іменованя. Мінїстер скарбу іменував старшого управителя гірничого Ів. Гкля і інспектора будови салїн Вяч. Пшетоцкого старшими управителями салїнарними, а управителями гірничого Ел. Мах управителем гірничим.

Народні школи в Чернівцях. В народній школї в Чернівцях при улици семигородскій було в 1894/95 роцї 827 хлопцїв. З них було 314 рим-кат., 5 вірм.-кат., 149 правосл., 16 протест. і 235 жидів; після народности було 361 Нїмцїв, 203 Поляків, **172** Русинів, 81 Волохів і 10 Чехів. — В народній школї на передмістю Клокічка було в минувшім шкільнім роцї 183 хлопцїв і 147 дївчат. Після віроісповіданя було: 176 правосл., 45 рим.-кат., 56 гр.-кат., 1 прот., 52 жиди; а після народности: 148 Волохів, **82** Русинів, 70 Нїмцїв, 28 Поляків і 1 Чех.

З бук. нотарияльної комнати. Заступництво помершого нотаря в Чернівцях д-ра Векслера поручено нотарияльному кандидатови, Семенови Барановскому, а заступництво черновецкого нотаря Петра Ісеческула, котрий виїхав до Карльсбаду, поручено Берасови на шість тижнїв.

В справі дописи зі Станїславова в ч. 61 і 62 п. з. „Яка тому цїль" одержуємо від д-ра Івана Мандичевского спростоване, в котрім каже: „Вість, бутьто би я мав висказати ся перед о. Шепаровичем, що до завязаня Банку звязкового в Станїславові нарочно не кликано прихильників п. Барвіньского і будьто би до тих прихильників зачислено голову філїї „Просьвіти" і других видїлових, а навіть одного видїлового, призначеного на директора, єсть неправдива. Сего я нікому не казав. Противно в розмові з о. Шепаровичем говорив я, що основателї товариства „Банк звязковий" не роблять нїяких ріжниць між партиями, бо банк всїх потребує, а на доказ сего вказав я на п. Заклиньского, явного прихильника п. Барвіньского, котрого покликано задля єго чесного характера на члена дирекциї. Підніс я, що основателї банку поставили собі цїлию з'єдинити усї личности, без огляду, до котрої партиї належать, наколи се тілько чесні одиницї, і що на збори не кликано з тих, котрі тодї хотїли належати до банку, лиш дві-три особи, про котрі в той час явно говорено, що бавлять ся в „патріотичні денунциациї". Вкінци мушу для справленя подати, що члени видїлу товариства „Просьвіти" суть також у видїлї і в зарядї „Банку звязкового".

Нова тарифа зелїзнича війде з днем 1-го вересня с. р в житє на льокальній зелїзници Чернівцї-Новоселиця. За 1—150 кільометрів буде платити ся в III. клясї 1.25 зр., в II. кл. 2.25 в I. кл. 3.75 зр. Обчислене цїни їзди відбуває ся після полос на 10 кільометрів. До цїни їзди дочисляє ся стемпель білетовий по 1 кр. за кождих 50 кр. цїни їзди, а найбільше може він коштувати 25 кр. Увільненя введені такі: Дїти від 4-го до скінченого 10-го року житя платять половину; ученики і учениці заведень наукових, котрі мають право публичних, за оказанем леґітимациї платять на просторонь 50 кільометр. також половину; вкінци робітники, робітницї, помічники, ремесничі хлопцї, гірники і денні зарібники в предприємствах промислових будуть могли їхати III-ою клясою поїздів особових і мішаних за половину цїни. Цїна за перевіз пакунків виносить після нової тарифи за кождих 10 кільоґрамів, а за 1 кільометер віддаленя в перших двох полосах по 0·2 кр, в слїдуючих полосах 0·15 кр.

Мінїстерство не затвердило габілїтациї д-ра Івана Франка на доцента рускої лїтератури в львівскім унїверситетї з причини єго полїтичної минувшости.

Великі зливи навістили дня 12. с. м. цїлу скільску перховину і наробили дуже богато шкоди. За Бескидом в селї Ляховець було найбільше спустошенє, бо вода забрала два млини, чотири хати, затопила кілька штук худоби, а притім утопив ся і 14-лїтний хлопець. На приходстві залила вода мешканє по вікна і зробила на 200 зр. шкоди, а пірвані річи виловлено аж в селї Рокитнику. В додатку град знищив цїлком всьо збіже. В селах Ялинковате, Волосянка, Славско, Тухля і Гребенів не було граду, але за те вода залила і замулила всї прибережні поля, а в перших трох селах вимулила цїлком дорогу і зробила собі тамтуди корито.

Велике нещастє навістило в ночи дня 20-го с. м. місто Брікс коло Праги. Іменно до закопу Анни в копальни вугля дістала ся вода і підмила більшу часть міста, в наслїдок чого завалило ся 18 домів, а побоюють ся, що на тім не конець. Катастрофа розпочала ся в ночи, а нещастє хотїло, що була тим страшнїйша, бо нагле пукла головна ґазова рура і в містї запанувала цїлковита нїтьма. Крім того ушкоджені і водопроводи, так що місто не має тепер води. Жертв в людях, о скілько доси звістно, на щастє менше, як би було можна припускати. Погибло двоє дїтий і одна жінка. Зелїзничий дворець почав усувати ся, а шини запали ся цїлковито, в наслїдок чого здержано рух поїздів. Богато заможних людий потратило цїлі маєтки. Так н. пр. одному спедиторови, котрий уходив за найбогатїйшого чоловіка в містї, запала ся зелїзна каса з цїлим маєтком. В будинках адмінїстрациї товариства копалень вугля запали ся також всї каси. Урядово потверджено, що в наслїдок катастрофи лишило ся без даху 2400 осіб. До Брікс приїхав намістник Чехії ґр. Тун. Копальнї вугля потерпіли величезну страту, бо закоп Анни давав денно по 100 ваґонів вугля. — Місто Брікс було від давна славне з того, що під землею находить ся там дуже богато піску з водою.

Як спить льорд Сельсбері? Теперішний президент анґлїйского мінїстерства був недавно тому в Парижи і всї єго там подивляли задля єго ориґінальности. Перед своїм приїздом казав собі замовити в готелю покій з двома ліжками. Коли приїхав, запровадили єго до покою. Першим дїлом єго було подивати ся на ліжка, і він задоволений усьміхнув ся, коли побачив все в ладї. Слуги відійшли, а льорд Сельсбері лишив ся сам. На другий день побачила слуга по відходї льорда, що хтось в обидвох ліжках спав, а прецїнь льорд був тілько сам один. Їх цїкавість заспокоїв сам льорд словами, що він спить одну половину ночи в однім ліжку, а другу в другім, бо єму таким чином не є так горячо.

Плаваючий театр будує в Росиї на Волзї одно товариство акцийне. На великім, в спосіб американьский збудованім кораблї стане сцена на 100 людий, саля реставрацийна, ґардероби, комнати для артистів і для бюр адмінїстрациї. Плинучи на Волзї театр буде задержувати ся близько мест побережних, де нема театру. Заанґажовано вже трупу драматичну росийску і оперетку францускую. Предприємством управляє імпресаріо Страпанов.

Чи дїти можуть уживати біцикля? З огляду на розширене уподобанє до їзди біциклями не буде від річи звернути увагу родичів на те, що й той шпорт, так користний під богато взглядами для здоровля, має й свої шкідливі прикмети, як з рештою кожда річ на сьвітї. Берлиньский лїкар др. Вінклер піднесить власне сю справу і рішучо спротивляє ся уживаню біцикля дїтьми, бо молоді кости тим наражає ся на ріжні збоченя, іменно на скривленє хребта; а надто той шпорт викликує, особливо в молодім віцї, забуреня в серцю. Коли-ж аматори біцикля помимо того не схотїли би відмовити своїм дїтям тої приємности, то повинні пильно уважати, щоби тягар сталевого колеса був докладно відповідний силам дитини, а сїдельце мягке і вигідне, щоби дитина не сидїла на нїм криво.

Плями на сонци Найновійші спостереженя метеорольоґічні виказали, що є певна звязь між плямами на сонци а ріжними з'явищами на земли, так атмосферичними як і маґнетичними. Тому будить ті спостереженя загальний інтерес. Один з французких астрономів видав тепер цїкаві дані в тім предметї, з котрих показує ся, що в послїднім кварталї м р було на сонци 106 плям, обіймаючих 0.005.270 простору сонця; а в протягу першого кварталу с. р. зауважав той сам звіздар на сонци лише 76 плям, обіймаючих 0 006.244 простору. Видимо з того, що число плям вправдї зменьшило ся, але за те збільшив ся їх простір, а деякі з них вже так великі, що можна їх бачити вільним оком без шкла. Мабуть сего року зменьшить ся число плям ще більше.

Пива. 20 броварень в Монахові спотребували в роцї 1894/95 більше о 10.000 гектолїтрів солоду, як в роцї 1893/94. З того видко, що в тім роцї більше вивезено як звичайних 1.339.479 гектолїтрів. Лише броварня двірска спотребувала сего року меньше солоду і меньше пива як попередного року.

Що дїє ся з старими ґорсетками? В Парижи зауважали люди на площади „Pet t-peres" сими днями примуровану до муру велику деревляну скриню, замкнену на колодку і з великим отвором на верху. На скринї видко такий напис: „Поважані панї! Не викидайте від тепер старих ґорсеток на сьміте, лише в сю скриньку, а то на цїли спомагаючого товариства бідних робітників. Ваші жертви приймуть ся з вдячностию! Тим способом будете підперати бідних і положите конець жебрацтву і нужцї". Зі старих ґорсеток вибираємо фішбін, з котрого будемо виробляти щітки і мітли богато лїпші, як дотеперішні з соломи рижової, а тим знов заложимо

новий, доси в краю незнаний промисл". — А що наші пані роблять з своїми ґорсетками?

Про долю руских школярів в Радівцях доходять нас смутні відомости. В ґімназиї полишені 23 ученики-Русини зовсім своїй судьбі, бо нема там учителя, що підняв би ся хоть приватно учити руского язика. Катехит о. Кілар вправді толерантний, але що він склонний екзаміновати Русинів по німецки, то тим ще его захід для нас Русинів зовсім не хосенний. За то катехит шкіл нормальних о. Luţia просто теризує дітий руских злими потами, епітетами Rusă, Rusoica, відокремлюванем гейби яких заразливих, викрикуванем, що руські діти не найдуть ніколи хліба на Буковині, бо то ţara romanească. Коли при несправедливій поправці дівчинка паньства Тимчуків на жадане о. катехити виголосити Tatăl nostru, зачала говорити Отче наш, заявив о. Luţia, що дівчина перепала, на що мати з обуренем сказала вимазати свою доньку зі школи. Тогди о. Luţia втішно шепнув до якогось такого як він учителя: „Овва, буде одного Русина меньше"! На то звернула ся мати до дирекциї в присутности о. Луци, що через его загорілість приневолена дитину виписувати зі школи і що поскаржить ся в краєвій раді шкільній. Се подїлало благодатно, бо і о. Luţia змяк і поправка була принята.

Довгий сон. До Копенгаґи приїхала дня 30-го червня з Америки молода дівчина, котра від дня 16-го червня, коли то виїхала з Ню-Йорку, спала без перерви. По дорозї мусїли їй поживу вливати, бо инакше була би згинула з голоду. В Копенгазї віддали сї до шпиталю і там спала дальше. Нараз прибудила ся, а слуга поставила їй в тій хвилї кілька питань. Але дівчина не відповіла і тому слуга подала їй табличку, на котрій она написала: „Я випила отрую". Зараз знов впала на подушку і спала дальше. Аж по третім тижни она встала здорова, як би їй нічого не стало ся.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 24. липня. Ґенеральний інспектор артилериї фельдмаршал-поручник Людвиґ подав ся задля слабого здоровля в пенсию, а на его місце іменовано фельдмаршал-поручника Кропачека ґенеральним інспектором артилериї.

Ішль, 24. липня. Цїсарева Елисавета приїхала з Бартфельду.

Софія, 24. липня. Партия Стамбулова, котрої провід перебрав тепер Петков, заявляє в „Свободі", що буде дальше провадити борбу за самостійність вітчини. Проґрама та сама що перше: борба против российского впливу, придержуване засади о самостійности Болгариї.

Софія, 24. липня. Жена Кобурґа виїхала до Карльсбаду, щоби его наклонити до резиґнациї.

Льондон, 24. липня. Доси вибрано 364 уніоністів, 127 лїбералів, 9 парнелїтів, 57 антипарнелїтів, 2 з партиї робітничої.

Тульон, 24. липня. При вправах фльоти панцерскої пукла канона. Один матрос погиб, контрадмірал Шатоміноа, два офіцири і кілька матросів ранені.

Перемишль, 24. липня. Сегодня зробили 4000 робітників змови і хотїли других спинити в роботї. Війско зробило порядок, при чім богатьох робітників арештовано.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „ 90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 10
— „Оферма" — новеля	— 20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар российско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сїмя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер", опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра", принимають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 73. Чернівцї, субота, дня 15. (27.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Страхопуд опозицийний

або

ОСОБИСТІ ЦІЛИ.

—o—

II. „Особисті цїли“ можуть бути двоякі: можуть їх мати ті, що старають ся бути провідниками партийними, і можуть провідники мати „особисті цїли“ своїх полїтичних прихильників на думцї. В першім і другім випадку не есть нїякою провиною, коли провідники і їх прихильники занимають впливові становища рівночасно з обовязком робити для загалу. Такі „особисті цїли“ має кожда партия на думцї і — розуміє ся — годї їх брати за зле; противно старанєм кождої партиї повинно бути, ті „особисті цїли“ в користь справ партийних як найбільше заспокоювати.

Опозицийна партия має так само особисті цїли на думцї, як опортунїстична. Не любий їй сей посол або радник шкільний не длятого, що він бере високу платню, тілько длятого, що на тім становищи не має свого чоловіка, котрий би брав таку саму платню і робив в користь опозициї. Хто завидує другому більшої платнї без уваги на єго обовязки і роботу, той єсть завистник зовсїм низького сорту, негідний поважаня; лише той, хто чує в собі силу, що сповняв би даний обовязок лучше, без уваги на платню, той може докоряти такому, що не сповняє свого обовязку. Ми инакше і не можемо розуміти докорів наших опозицийних часописий про особисті цїли „новоеристів“ як лише так, що опозиціонїсти бажали би заняти впливові становища новоеристів разом з їх платнею, щоби лучше робити для загалу. Значить, особисті цїли не суть виключною, (на думку опозиціонїстів) поганою прикметою новоеристів, бо таку прикмету мають і повинні мати всї партиї, що хотять заняти впливові становища. А коли наші опозиціонїсти (як з їх часописий видко) такої прикмети за собою не признають, то значить, що они не хотять на впливових становищах мати своїх людий, і образово сказавши, думають вовка застрілити без стрільби, пороху і кулї.

Наша інтелїґенция, як звістно, то сама бюрократия: зависиме сьвященьство, зависимі професори, урядники, учителї і т. п. О скілько ті люди вміють визискати се своє зависиме становище в користь Русинів, о стілько поступає руска справа. А мабуть же нї новоеристам нї опозиціонїстам не впаде на думку, маючи вплив, садовити на такі становища людий, що зараз забули би про Русинів, бо провідники, коли хотять остати ся провідниками, мусять дбати о добір людий. Є вправдї порода безхарактерних людий, що як тілько зміркують, куди вітер віє, зараз туди хилять ся і убравши ся в маску чоловіка партиї полюють на становища, але такі чіпляють ся все сильних партий мов жиди, не принимаючись обовязків народних; отже коли-б опозиция перемогла і стала верховодити, то они зараз пристали би туди. Чи в такім випадку они вже заслугували би на поважанє? Нї, се люди безхарактерні, яких має кожда партия — хоч мимо того самих намірів партиї після того не можна осуджувати.

Отже що властиво хотять опозиціонїсти сказати докором про особисті цїли? Ми тямимо дуже докладно, як в самих початках нової ери на докір *Народа* про особисті цїли новоеристів *Дѣло* старало ся виказати, що чорт не такий страшний, як єго малюють; а тепер те саме *Дѣло* тим самим докором мече в своїх противників, виводить на сьвіт того самого страхопуда, котрим хиба молодих воробцїв може злякати. Невже тепер ті особисті цїли инакше виглядають, як тому кілька лїт?...

Через таке баламучене загал просто не здає собі справи, як полїтичні провід-

---

13) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

Орест притиснув сестру до серця.

— О ангеле, хранителю мій, коли-б я не мав тебе, то сам не знаю, що тепер вчинив би. О, бо то тяжко, страх тяжко бути так близько щастя, а потім впасти в пропасть розпуки.

— Я все те перебула, братчику, лиш одного не зазнала, а се, щоби той, котрого я любила, став ся тої любови негідний.

Меланя плакала тихо, Орест дивив ся з співчутєм на сестру, він бачив, що і в єї души відбувалась борба не меньша від єго.

— От знаєш що, Меланю — почав він по довгій мовчанцї — даймо собі слово, що не будемо нїколи згадувати минувшости, але будемо старати ся забути єї. Одно другому будемо ярмо житя улекшати, а в сповнюваню своїх обовязків будемо бачити мету нашого житя. Наш нарід най буде для нас всїм, єго щастє най буде нашим щастєм, нашою метою житя.

Єго чоло випогодило ся, лице прибрало знов барву здоровля, але міцно стиснені уста не усьміхали ся вже до сестри. Сеся година, повна сердечного горя, зближила брата й сестру ще більше до себе, а з него зробила мужчину, що відказав ся особистого щастя, щоби цїле своє житє посьвятити працї для свого народу.

Орест побув ще кілька днїв дома, а відтак від'їхав на унїверситет приготовляти ся до докторского іспиту. Нї родичі, нї сестра не згадували єму й словечком про Марию, а він сам не зачинав розмови о нїй. Роздумуючи над своєю й сестриною судьбою прийшов до переконаня, що треба єму коньче сестру ощасливити. Прощаючись з нею, казав їй, що винайде оселю єї милого, а єли переконає ся, що той остав для неї ще тепер вірним, то сам на се настане, щоби родичі не противили ся їх подружю.

— В твоїм домі найду й я часами відпочинок, а ти будеш мати найлїпшу нагоду до працї над народом — сказав, сїдаючи на бричку, що мала єго відвезти до зелїзної стациї.

Меланя дивила ся довго за від'їзджаючим братом, потім зітхнула тяжко й повернула до своїх учениць, кленучи Марию, що таке добре, щиро люблячe серце, як у Ореста, відкинула від себе й наповнила єго гіркостю та горем.

Минуло три місяцї, а Орест не писав ще до дому. Тут вже зачали непокоїти ся єго здоровлєм, коли він нараз прислав письмо повне гумору і житя. Меланя пізнала, що оно навмисно так написане, аби єї заспокоїти. Відворотною почтою просила єго приїхати на сьвята, але він відписав, що не приїде, бо має дуже богато учити ся. Сеся звістка дуже Меланю засмутила, бо она звикла була всї сьвята проводити разом з братом.

На сьвята з'їхали ся до о. Мартинова богато гостий, межи тими Галицкий з Емілїєю. Меланя привитала їх дуже сердечно, їй хотїло ся почути від них яку звістку про Марию. Але не було часу на самотї побалакати, бо другі гостї займали увагу Меланї. Галицкі від'їхали, она заміняла з ними ледви кілька слів.

Через цїлу зиму не приїздив Орест до дому і не писав до Меланї про єї милого. Може й забув про него — думала собі Меланя — а може найшов єго та вже жонатого і не хоче мене засмутити. Будь, що будь, коли-б я знала, що з ним дїє ся, то би менї лекше на серци стало.

Она не занедбувала знакомства з Галицкими, кілька разів була з родичами у них, кілька разів були Галицкі в о. Мартинова. Але скоро Меланя зачинала щось про Марию говорити, то Емілїя заминала розмову й відповідала лиш півслівцями. На питанє Меланї, чи Мария заручила ся з Горецким, відповіла Емілїя, що єї кузинка нїколи о тім не думала, Меланю задивувало се, бо Орест впевняв єї, що Горецкий є причиною Мариїного відказу.

На Великдень приїхав Орест до дому. Ті кілька місяцїв перемінили єго цїлком на виду. Запитаний о причину своєї блїдоти й запалих очий, звиняв ся пильною наукою. Сестрі сказав, що знає, де єї милий знаходить ся, але не говорив ще з ним, аж на вакациї привезе їй певну звістку.

ники повинні виглядати: чи то мають бути люди, що для загального добра, значить для особистих цілий одиниць, мають самі забути про свою родину і згинути з голоду; чи то мають бути люди, що повинні зречи ся всїх доходів зі свого становища і мешкати в бочцї, як грецкий мудрець — чи таки мають право до особистого істнованя і користаня зі своїх доходів? Ми, навчені досьвідом людий, не помилимось, коли скажемо,що у значної частини нашої нерозважної такої самої, як болгарска суспільности, єсть та думка, що провідники і слуги народні повинні про всїх дбати а про себе забути. Та суспільність дивить ся байдужими очима на особисті цїли так полїтика як лїтерата, котрий працює цїле житє для загалу, щоби відтак з ласки вельможних читачів не мати на старість притулку; та руска суспільність, нарікаюча на зміст і якість часописий, не в силї — бо не хоче — підпирати ті часописи так, щоби они могли розвинути ся і дати удержанє фаховим денникарям; та руска суспільність дає пропадати всїм научно-лїтературним видавництвам (як *Житє і Слово*, *Зоря* і и.), що збільшають наш лїтературний маєток; та претенсіональна суспільність наша не спосібна до піддержаня сильного розвою інституций, як „Просьвіта", „Гуцульска Спілка" і и. — словом та суспільність жадає дуже богато, а не дає майже нїчого. Так боїть ся заспокоїти особисті цїли своїх слуг, що радше й другому їсти не дасть і сама не їсть..

Коли вже можна говорити у нас про особисті цїли в тім гіршім значіню, то ми найвиразнїйше бачимо їх у нашої вередливої суспільности, до котрої всякий залицяє ся, хоче собі єї зискати і в тій цїли говорить їй комплїменти, а мало хто, не завиваючи правди в бавовну, кине їй ту правду в очи. Гірка та правда, коле она, та чей она повинна мати лучший успіх, як солодкі комплїменти. Нехай кождий такі докори бере передовсїм до себе — а певно буде меньше бесїди про особисті цїли.

Стоян Стамбулов.

В суботу, дня 20-го с. м., відбув ся в Софії похорон бувшого болгарского реґента і президента мінїстрів Стамбулова. Перед домом заслуженого патріота зібрала ся велика товпа народа -- кілька тисяч — щоби віддати честь творцеви Болгариї. Москвофіли здерли жалібні плякати, а натомість прилїпили заушники Кобурґа картки, в котрих взивають нарід, щоби не брав участи в похоронах. Коли похорон прийшов на місце убийства, промовив Петков: „На сїм місци погиб під ударами нанятих убийників найлїпший чоловік, котрий тілько доброго зробив для свого краю!" На се хтось з товпи крикнув: брешеш! і дав ся чути вистріл. Настав великий непорядок; кінна жандармерия приїхала скоро зробити порядок, але ще гірше наполохала публику. За кілька хвиль настав вкінци спокій і похорон рушив на кладовище. Там москвофіли украсили гріб Панїци і єго співвиновників та мали голосні промови. Над гробом Стамбулова заявили єго приятелї і щирі патріоти свій щирій жаль по утратї так заслуженого чоловіка, а провідник депутациї з Варни присяг над отвореним гробом, що нїметить смерть свого приятеля. Коли вертали вже домів, москвофіли задемонстрували перед домом француского консула, дякуючи єму за становиско француской праси, неприхильне для покійника. В похоронах взяли участь заступники всїх держав, навіть Франциї, лиш болгарске правительство на приказ князя не взяло участи. Між сотками вінцїв був також вінець нашого цїсаря, анґлїйскої королевої, румуньского короля, Риму і майже всїх міст болгарских. Вдова по Стамбулові одержує все ще кондоленцийні телеґрами, між ними — після Allg. Ztg. — одержала також від нашої цїсаревої і від всїх Славян з виїмкою Чехів.

Помимо того, що болгарский князь Фердинанд відпирає ся всякої вини в тім убийстві, вказує таки загал на него як того, котрого правительство знало о наміренім убийстві, а нїчого против того не зробило. В Відни ходять слухи, що австрийскі офіцири зажадають виключеня князя з австрийскої армії. А деякі берлиньскі ґазети домагають ся таки єго арештованя австрийскими властями. Будь що будь, а на правительстві Фердинанда лишить ся пляма, котра не буде нїколи змита. Дивує також всїх, чому він тепер не вертає в Софію, а прецїнь Стоїлов того домагає ся. З сего висновують деякі ґазети, як Daily News, Standard, Times, що єго сумлїнє такой трохи обтяжене. Правда, убийників арештовано, але кождому впаде в око, що Галева знайдено так пізно та що слїдчий судия „не може" якось знайти доводів, бо убийники випирають ся всего.

Треба ще згадати, що сими днями появила ся у Відни і Липску брошура під заголовком „Болгария по упадку Стамбулова". Є она написана в тонї обурюючім кождого справедливого чоловіка, бо підсуває Стамбулову всякі брутальности і злочини. Та брошурка появила ся кілька день перед убийством і написана мов би на то, щоби ще перед убийством викликати в Европі злу гадку про Стамбулова і приготовити сьвіт на намірений тодї вже злочин. Що сьвіт має про таку писанину думати, се ясно стане кождому, хто знає оцїнити заслуги чоловіка, що любив свій нарід і край та старав ся о єго самостійність. Так само треба з обуренєм відкинути гидкі описи убийства в російских ґазетах, а іменно в *Свѣтѣ*, котрий в убийстві Стамбулова добачає „тілько провидїнє Боже". *Свѣтъ* називає Стамбулова болгарским Мазепою і закидує єму брутальність і посяганє за абсолютистичною властию в Болгариї. А коли єго постигло убийство, то — питає *Свѣтъ* — не є тут ясно видко палець провидїня Божого? Се є заповідженє неволї для Болгариї, бо той північний молох ще не ситий придавленєм Русинів-Українцїв, та хоче ще й Болгарию приняти в свої обійми. А князь Фердинанд всего того не бачить, бо єму хоче ся признаня князем від Росиї, але хто знає, чи то старанє не повалить єго з трону, на котрім він і так вже слабко сидить. Що він сего побоює ся, знак тому, що вислав свого ад'ютанта підполковника Стоянова з надзвичайними інструкциями до Відня. Поки-що треба лише констатувати, що опінїя полїтичних кругів звернена против него, а чи він потрафить виказати свою невинність, се покаже слїдство, коли оно не буде комедиєю.

З Софії доносять телеґрафічно, що консули всїх держав запротестували против непорядків підчас похоронів Стамбулова.

Орест відмінив ся цїлком. Бувши прудким і говірливим, став ся тепер повільним і маломовним. Сеся єго повага приставала дуже до єго блїдого лиця й робила єго дуже інтересним в очах женщин. Але він не зважав на те, що очи всїх попадянок, що були на Великдень у єго родичів в гостях, звернені були на него, тілько вів поважну розмову з старшими сьвящениками о полїпшеню народної долї. Декотрим подобало ся єго сьмілі слова, а деякі здвигали лиш плечима, та шептали межи собою: „Шкода хлопця, зіпсує собі карієру своїм радикалїзмом".

Побачивши межи гостями Галицкого і Емілїю, Орест привитав ся до них сердечно, завів з ними навіть довгу бесїду, але про поводженє Марії не питав ся хоть би з чемности, що єму Галицкі дуже за зле взяли.

По сьвятах від'їхав Орест трохи веселїйший, єму удало ся звернути увагу осьвічених людий на свою бесїду, подати їм думку до полїпшеня народної долї і сеся сьвідомість наповняла серце молодця гордою втїхою.

В кілька час поїхала Меланя до Галицких на відвідини. Єго не застала дома, а Емілїя повитала єї трохи заклопотана. Емілїя подала підвечірок й обидві женщини розговорили ся сердечно між собою. Нарештї сказала Емілїя:

— Вибачте, панно Меланю, що я вас о щось запитаю; я не чинила-б сего, але менї жаль бідної Марії. Чого ваш брат на ню гнїває ся, бо що гнїває ся, се пізнала я по тім, що він не запитав ся навіть, що она дїє.

Меланя зарумянилась.

— Мария сама винна, що він гнїває ся, она була єму прирекла свою руку, а потім єму відказала. Ви бачите, як він змінив ся через сю гризоту.

— Він змінив ся, а коби ви єї побачили, се лиш тїнь дявної Марії! — сказала Емілїя — Але що ви кажете, що ваш брат просив єї руки а она єму відказала? Се не можлива річ, бо коли-б она могла затримати єго коло себе, то була би се вчинила, а не побивала би ся тепер за ним.

— Я даю вам слово чести, що мій брат просив листовно о єї руку, а она єму відписала, що не хоче єго, бо другого любить.

— Сего я не розумію — відповіла Емілїя — знаю лиш се, що Мария через вашого брата чує ся дуже нещасливою.

— А мій брат нещасливий з єї причини! В сїм мусить щось бути, треба нам сесю загадку розвязати.

— Коби лиш не запізно. Я знаю, що Мария вашого брата любила й любить; щоби она єму відказала, се дивна річ.

— Питайтесь єї самої, мій брат може вам ще й нинї письмо від неї показати.

— Я вже казала, що не розумію сего, але й не буду в сесю річ мішати ся, коли она так має ся, як ви кажете.

— То не зможемо тут нїчого помогти — сказала Мелана, збираючись до дому.

По дорозї роздумувала Меланя над тим що чула, но не могла прийти до кінця. Постановила чекати повороту брата, й аж тодї розказати єму все те, що чула від Емілїї, може він винайде який вихід з сего лябіринту.

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

—o—

З кімполюнґского повіта.

(Ромунїзация шкіл).

Нинї знаходить ся в кімполюнґскім повітї 6 чисто руских громад, а то: Арджел, Бряза, Джемени, Руска Молдовиця, Рус-пе-Боул і Чуморна й 2 громадї з мішаною народностию, а то Остра й Кірлїбаба.

Школи народні суть: в Брязї, Джеменах, Рускій Молдовицї, Рус-пе Боулї, Острі й Кірлїбабі, а в Арджелї й Чуморнї ще не запроваджено. З чисто рускою викладовою мовою удало ся до нинї позістати тише школам в Брязї й Рус-пе-Боулї, а в тамтих як: в Джеменах, Рускій Молдовицї, Острі й Кірлїбабі запроваджено попри руску й волоску викладову мову в зовсїм несправедливий спосіб.

Недавно тому був на Руску Молдовицю розписаний конкурс на посаду учителя з чисто рускою викладовою мовою і надано єї учителеви з відповідною кваліфікациєю. Але гадаєте, що ромунїзатори тим вже зрекла ся своїх румунїзаторских замахів? Де там! Про людске око они нїбито вже поправили ся, а потайки ось що роблять — по-

слухайте! Як вже я спімнув, дістав посаду в Руск'й Молдовьці учитель з відповідною кваліфікацією, т. є. з чисто рускою викладовою мовою, а інспектор повітовий Nico Tarasievici розказує учителеви вчити й по волоски діти в школі! Учитель видить, що впав у клітку ромунізатора і відпирає ся, що він і словечка по волоски не знає, бо не вчив ся в школі волоскої мови; а той каже: „учіть! бо сего громада (піп Magior) вимагає“!?

Тай не без того, що-б сей ромунізатор не поставив внесеня в повітовій раді шкільній, котра зараз, без огляду на можливість, розказала-б учителеви учити й по волоски діти в школі.

Чи-ж се на чисте баламутство в руских школах? — тай доки оно так має ще тривати? Тому два чи три роки був на Джемени, як собі пригадую, також розписаний конкурс на посаду учителя лиш з рускою викладовою мовою. Рік пізнійше читаю: там уже тілько волоска мова! Що за диво, гадаю собі! Чи наші темні гуцули навчили ся за один рік волоскої мови? Ні! то вчив, бачите, піп Попескул через рік шкільну молодіж у школі, бо учитель був слабий, так по волоски говорити, що й Гуцули зрікли ся своєї рідної мови, хоч другої не навчили ся. Нині вчитель під надзором ромунізатора вчить діти в школі переважно по волоски.

Правда, ся ромунізацийна зараза не обминула й Рус-пе-Боул. Там надала була консисторія за часів Мораря Андрієвича сьвященика загорілого ромуна, що-б той там фабрикував нових Волохів, але совістне поступоване тамошного учителя не дало розвинути ся яркій ромунізації. Повітова шкільна рада за помочию свого інспектора ромунізатора спиняє й тут ревному учителеви працю. Учитель виказує діти, котрі занедбують школу, а повітова рада поступає собі байдуже, і то так, що при кінци шкільного року перестала власне половина дітий ходити до школи. Що хотять наші сусіди Волохи сими своїми ромунізацийними замахами зробити?

От відай тільки, що-б нарід руский в просьвіті спинити; се їх перша ціль!

Але відкликаємо ся до предсідателя Ради шкільної повітової п. старости бр. Вольфарта и просим, щоб він сам вглянув в тоті справи, а знаючи его яко мужа сьвітлого і справедливого, маєм повну надію, що він, пізнавши несправедливість, найде спосіб єї усунути.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 26. липня 1895. р.

Іменоване, Правительственний практикант Николай Стенґач іменований концептовим практикантом при черновецкій дирекциї по-т.

Почестними крилошанами митроп. капітули у Львові ім нував цісар: пароха церкви сьв. Варвари у Відни о. дра Теофіля Сембратовича, професорів університету львівского о. Дра Йосифа Комарницкого і о. дра Йосифа Бартошевского, декана о. Йосифа Макогоньского з Липиці горішної; пароха церкви сьв. Параскевії у Львові о. Адольфа Василевского, пароха з Борнич о. Івана Юзичиньского, пароха в Станимира і прокуратора монастиря інокинь чина сьв. Василія В. в Словиті о. Романа Кунцевича і декана журавеньского о. Йосифа Керпякевича.

З буковиньскої ц. к. Ради шкільної краєвої. На засіданю дня 20-го с. м. рішено одноклясову школу в Старій Жучці розширити на чотириклясову; громаді Чортория дано запомогу 250 зр. на будову школи; признано учительком в Радівцях Анні Воронка і Тересі Браіляк третій додаток пятилітний; іменовано надучителями Доримедонта Влада в Путні, Василя Мігалескула в Висшім Городнику, Дениса Митрофановича в Купці, Атанасія Зазонтіого в Ропчи і Михайла Зоту в Бобівцях, Михайла Понича в Іспасі, Степана Сорочана в Красні, а Омеляна Струца в Котул-Острица, іменовано дальше учителями сталими: Дениса Сорочана в Висшім Городнику, Франца Ернета в Альтгіте, Віктора Баєра в Висших Станівцях, Івана Андруховича в Сторожинцях, Леона Бемера в Серетї, Генрика Кіпера в Ґурагуморі, Николая Іваницкого в Новій Жучці, Владислава Кукелку в Низших Станівцях і Дмитра Мітріє в Ґурагуморі; провізоричними учителями іменовано Івана Стефуряка в Білці і Юлія Бемера в Садаґурі. Провізорична молодша учителька Іда Лянґ в Сторожинцях стабілізована Перенесено учителів Теофіля Козака з Калінешт до Жадови, Василя Гишку з Меґи до Кічери, Михайла Реуца з Красни до Ропча, Ілю Ілюка з Рус-пе-боула до Меґи. Вкінци потверджено презентацию помічної учительки Рахель Мільштайн на сталу молодшу учительку в Ґурагуморі.

Др. Йосиф Олеськів, професор львівскої мужеской учительской семинариї, виїхав 24-го с. м. в товаристві двох селян до Канади. Др. Олеськів має на ціли, кромі наукових студий, також близше розглянути і дослідити услівя, під якими наші селяни, приневолені еміґрувати, могли би переселяти ся, замість в убийчу Бразилію, до Канади, кліматом і услівями відповідчійшої.

204-та читальня „Просьвіти“ завязує ся в Боську, повіта сяніцкого, заходами о. Александра Зубрицкого. Статути вже внесено до галицкого намістництва.

З перемиской епархії Презенти одержали оо.: Теодор Грабець на Липе, дек. жукотиньского, і Антін Захариясевич на Вишатичі, дек. перемиского.

В черновецкій народній школї при улиці двірцевій було в минувшім шкільнім році 347 дітий, з них 190 хлопців а 157 дівчат. Після віроісповіданя було 137 рим.-кат., 76 гр.-кат., 18 правосл., 116 жидів, після народности було 154 Німців, **91** Русинів, 1 Волох, 96 Поляків і 5 Чехів. В році виступило 56 учеників, з оставших 291 дістали добрий поступ лише 185, а злий поступ аж 106 учеників!... Ми цікаві, хто такому результатови винен, чи діти чи учителї...

Про учительску конференцию кімполюнґкого повіта пишуть нам: Як що року, так і тепер відбула ся у нас учительска конференция під проводом п. інспектора Тарасевича. Як що року так і тепер виступив один Русин-учитель з рускою мовою. Та мова вразила учителів-Волохів так, що они всї закричали: Wir verstehen nicht! deutsch reden! Інспектор Тарасевич здержав їх з веселою міною, що й по руски можна говорити. Характеристичний тут поступок волоских учителів. Чи поступають собі так Русини в мішаних повітах против учителів-Волохів, коли декотрий з них заговорить по волоски? Чи буде се Волохам до смаку, коли рускі учителї возьмуть собі приклад з волоских?...

Буковиньскі льокальні зелїзниці. Сими днями прийшов вже контракт в справі будови бук. льокальних зелїзниць, зроблений між делеґатами бук. краєвого виділу при участи міністерства торговлї а ґрупою віденьских фінансістів. Після контракту мають будувати ся такі дороги: З Лужан через Кіцмань і Дністер до Заліщик (де прилучить ся до галицкої льокальної зелїзниці Заліщики-Калинівщина), із Глїбоки до Серету, з Радівців через Стражу до Фрасину; з Неполоківців до Вижниці; з Іцкан до Сучави. Акцийний капітал обчислено номінально на 7,106.000 зр., з чого 4-процентові акциї першеньства без запоруки краю винесуть 4.000.000 зр., а решту 3.106.000 зр. будуть становити основні акциї товариства акцийного, що має засновати ся. Акциї першеньства перебере товариство підприємців. З акций основних перебере держава 1 500.000 зр., край 516.000 зр. (іменно 16.000 зр. на лінію Іцкани-Сучава), а 100.000 зр. православний фонд релїґійний. Лінія Неполоківці-Вижниця має бути нормальна. Коли в переговорах не наступить яка перерва, то мабуть ще сего року зачне ся будова згаданих лінїй.

Третий баталїон 24-го полку піхоти, котрий через 14 літ стояв в Коломиї, приходить 30-го с. м. до Львова.

Міжнародний конґрес праси відбуде ся в Бордо від 14-го до 17-го вересня с. р.

В справі губленя миший видала дирекция школи ветеринариї у Львові відозву, в котрій просять господарів, сьвящеників, учителїв і взагалї всїх, хто займає ся рільництвом, щоби надсилали на руки тої дирекциї живі миши, особливо пільні, хомяків і сусликів. Робітня бактеріольоґічна школи ветеринариї на поручене виділу краєвого, хоче досліджувати, котре з захвалюваних средств против миший має найбільшу силу, длятого мусить мати для дослідів живий материял. За живу миш домову платить дирекция по 3 кр., за польну по 5 кр., за хомика і суслика по 10 кр., а також оплачує сама кошти опакованя і пересилки. Миши треба пересилати в коробках деревляних з отворами в горі, по кілька миший в одній переділці, а хомяків і сусликів по одному в переділці; на дорогу треба всипати звірятам порцию вівса вимоченого через годину в воді.

Тисячлїтні роковини істнованя Угорщини будуть Угри — як відомо — обходити в слїдуючім році виставою в Будапешті. Щоби се торжество випало сьвітлїйше, то комісия вистави порішила — кромі всяких фестинів, зборів і фундаций — урядити також великий похід історичний після пляну виготовленого малярем Ваґо. Похід, що має унаглядити тисячлїте історії Угорщини, розпічнуть хоружі і трубачі Гунів, а за ними будуть ступати три їздці, несучи герби Угорщини. Дальше поїде красний віз зі скарбами Атилї. На престолї в пурпурі засяде „Hungaria“, окружена алеґоричними фіґурами жіночими в білих шовках. За возом поїде Арпад на чолї сїмох вождів на конях. — Слїдуючий образ вкаже перехід до часів християньства. Насамперед їздці понесуть статую Пресьв. Діви Марії; за ними поїде на престолї сьв. Стефан, а ґрупу замкнуть сьпіваки, сьвященики і лицарі. Осібна ґрупа представить поселене Сасів і Куманів, а також двір Кеніве Кальмана. Епоху д' Анжу зарепрезентує двір Людвика Великого. Відтак наступить люстрация часів Гуниядіого Тут розпічне похід Іван Капістран на чолї побідоносного війска, котре поведе з собою богаті добичі, велике число полонеників турецких, цїлий гарем султана і его прекрасне шатро. На престолї засїдає король Матвій і Беатрича. Дальший образ представить занате Буди під полководством князя Кароля Лотариньского і князя Євгена Сабавдского, а за ними пійде Текелї і Ракочий на чолї Куручів. Осібний образ вкаже торжественний в'їзд Марії Тереси до Пресбурґа і деякі епізоди з року 1848-ого. Похід закінчить віз тріюмфальний, на котрім будуть уміщені статуї цїсаря Франц-Йосифа і цїсаревої Єлисавети.

Війна у воздусї починає переходити з круга уяви до дійстности. Всї більші держави заходять ся, щоби вже в часї мира випробовати службу бальонів для войскових цїлий — очивидно поки-що лише до слїдженя рухів неприятеля, хоч у Франциї, Росиї і Північній Америцї носять ся з гадкою, чи не можна би з бальонів кидати на неприятельскі войска або на твердинї убийчі бомби і ґранати. В Австро-Угорщинї займають ся тепер лише тим, щоби уживати бальонів до слїдженя. При тім треба числити ся з тою обставиною, що піхота і кіннота цїлком безсильні супротив бальона. Лише артилерия може бальонови пошкодити і то лише тоді, коли він іде низше понад землю як на 800 метрів. Скоро-ж стоїть висше, тоді не поможуть нічого й кулї артилериї, бо не досягнуть его, між тим як сидячі в бальоновій лодцї, можуть при помочи добрих далековидів розпізнати як найлїпше розложене войска в цїлій околици. То показало ся дня 10. с. м. при пробах з бальоном в часї войскових вправ в Вінер-Найштадтї коло Відня. За дві години вистрілено там до привязаного на довгій линві бальона вісїмдесять разів шрапнелями (вибухаючими кулями), а він все лїтав у воздусї неушкоджений, бо з м'ж десятьох тисячів кусників зелїза, на які певне розпали ся шрапнелї, поцїлило бальон всего три, котрі зробили такі малі дірки, що єму цїлком не зашкодили. Ґранати цїлком не шкідні для бальона і можуть хиба тоді щось вдіяти, коли бальон стоїть не висше як 200 метрів над землею. Скоро лише піднесе ся трохи висше, то шкода кождого вистрілу ґраната, а по над 800 метрів оказують ся — як сказано — й шрапнелї безуспішними. Очивидно, що з тих досьвідів скористають войскові круги, щоби устроїти на случай

війни як найвідповіднійше войскову службу у воздусї.

Пишний жебрак. В Ню-Йорку арештовано якогось Тому Робінзона за жебране. По переслуханю засудив его судия на кару 5 долярів. — „Але-ж я не маю й шелюга при души“ відповів він. — „Ну то засуджу вас на примусову роботу, а там инакше робить ся як на улиці.“ А жебрак на те: „Що? Я мав би працювати? То я скорше заплачу пять долярів кари!“ І з сими словами витягнув цїлу пачку банкнотів та заплатив кару, щоби лише не працювати. Видко, що в Америцї навіть спритному жебракови дїє ся добре.

Де можна найдешевше жити в Австриї? Після статистичних дат відповідь на се питане така: у Вершец на Угорщинї. Там дістає ся за 66 кр. тілько, що у Відни за 1 зр. в Сальцбурґу, Бернї і Празї за 95 кр, у Львові, Кракові, Ґрацу за 92 кр., в Лїнцу за 85 кр., в Дебречинї за 75 кр., в Кронштатї, Шеґединї, Клявзенбурґу за 73 кр. і т. д.

Щось для людий з червоними носами. Проф. др. Лясар употребляє електрику з успіхом яко лїчниче средство на червоні носи, котрі вказують на велику любов до шклянки. Доси уживали відповідних лїків антисептичних і тяли острим ножиком напухлий орґан, але та операция дуже боліла і не було певности, що завсїгди удасть ся. Проф. Лясар винайшов тепер прилад, в котрім електричний мотор сполучений з металевою плитою, а на тій знов є велике число золотих маленьких шпильок. Так можна отже цїлий ніс подїравити відразу і піддати его електричній силї. Результати доси дуже добрі. Операция така не болить дуже.

Конець сьвіта, заповіджений звіздарами тілько разів, має після твердженя одного професора університету в Єнї, котрий займає ся звіздарством, наступити в 1897 р. В довгім, недавно виданім мемориялї ворожить той учений загладу плянет. Причиною того має бути піднесене температури, з чого насване знов комета, котра вже в роках 1868, 1875, 1880 зближувала ся до нашої землї, але вже в 1897 р. має так дуже зближати ся, що на земли зникне всяке житє. Га! — побачимо!

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 26. липня 1895. В Corriere Gorizia читаємо звістку, що Франц Коронїнї, провідник лїберального центрум в радї державній, зложив мандат посольский.

Хеб, 26. липня. Вчера попращав ся др. Пленер з палатою торговельною, котра рішила вислати єму адресу, з подякою за его 23-лїтну успішну дїяльність парляментарну. І ворог і приятель мусять єму признати непорочний характер. Виборцї сподївають ся, що полїтична дїяльність Пленера ще не скінчила ся і що він знов поверне до публичного житя.

Бохум, 26. липня. В тутешній копальни задля непогоди вибух порох углявий; згинуло 30 робітників, а 9 ранило.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 24. липня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.50	до 8.30	від 6.75	до 7.—
Жито	„ 6.20	„ 6.75	„ 5.65	„ 5.75
Ячмінь	„ 5.	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.40	„ 5.10	„ 5.15
Ріпак	„ 9.—	„ 9.75	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ 7.—	„ 8.—	„ 5.50	„ 5.60

Хміль 60.— до 70.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

„ДНЇСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історня Руси ч. І. 25 кр. Історня Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. І. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. І.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. І. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. І., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. І. II.	1	20

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 74. Чернівці, неділя, дня 16. (28.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Про упадок рільництва
і нужду наших селян.

(Промова Н. Вахнянина підчас дебати буджетової дня 18. с. м.)

Висока Палато! Я випросив собі слово, щоби виступити в обороні специяльних інтересів хліборобства. Не роблю того зі взглядів партийних, і не лиш длятого, що то єсть передовсїм моїм обовязком яко репрезентанта малої посїлости ґрунтової. Роблю то з найглубшого переконаня, котре, сподїватнеь, подїляє й цїла висока Палата, що грозить небезпечність, коли вже в найблизшім часї не возьмемо ся до того, щоби зробити щось позитивного для хліборобства в нашій половинї держави.

Високій Палатї предложено від многих громад і товариств рільничих так численні петициї, а в послїдних роках виступили в обороні рільництва так многі, знамениті бесїдники, що майже здавалось би злишним тратити дальше й слово в сїй пекучій справі.

Та-ж само високе правительство сконстатувало факт, що наше рільництво знаходить ся у великім, а притім і скорім упадку. Вкажу лиш на ті спостереженя, які навів бувший мінїстер фінансів при торічній дебатї буджетовій. Пригадую лиш вис. Палатї, що найкомпетентнїйший в сїм напрямі чинник, мінїстерство рільництва, виступило перед вис. Палату лиш длятого з проєктом закона в справі заведеня фахових спілок хліборобів і заснованя рентових господарств, бо оно найлїпше знало, що рільництву в наших часах не коньче добре веде ся.

В виду того не маю потреби наводити докази для слушности сего загально зробленого спостереженя. Але коли жадаю помочи для рільництва, то нехай менї буде вільно коротко, лиш натяками вказати на то, що ми всї готові назвати причиною рільничої кризи. Я думаю, що то покаже також, в котрім напрямі і до яких реформ треба би брати ся, щоби бодай в части дїлати против грозячого і небезпечного в наслїдках лиха. Причини упадку нашого рільництва треба шукати і можна їх знайти:

1) У високих коштах продукциї яко наслїдках примітивного способу господареня в рільництві в поодиноких краях коронних.

2) В низьких цїнах продажи яко наслїдках сильної і все більшаючої заморскої конкуренциї і сполученого з тим малого запотребованя продуктів домашної господарки рільничої на торговицях европейских.

3) В недостачі відповідного мита охоронного.

4) В западто великім впливі сьвітової цїни на рільничі продукти, а ще більше у впливі перетельної спекуляциї термінової на біржах збіжевих.

5) В незвичайнім роздробленю селяньских ґрунтів з дуже скорим зменьшенем стану худоби, в недостачі природного навозу і у виходячій із того злій управі розбитих, так сказати би, на порох селяньских ґрунтів.

6) В браку і недостаточности мелїорацій в поодиноких краях коронних.

7) У високих тарифах зелїзничих на продукти домашного рільництва.

8) У високім обтяженю посїлости ґрунтової теперішною системою податковою.

9) У великім задовженю всеї посїлости ґрунтової, і

10) в майже повнім браку інституций, котрі підносили би розумне і приносяче доходи хліборобство.

Уступивше і з многих сторін сильно зачіплюване правительство коалїцийне було на стілько свобідне, що взяло в свою проґраму також і економічне піднесенє країв і народів нашої половини

---

14) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

X.

По Емілїнім весїлю чекала Мария кождого дня, кождої години звістки від Ореста. Дїставши Денисові осьвідчини не вагала ся й хвильки відказати єму. Она була би се учинила, хоч би й не любила Ореста, бо Денис був для неї несимпатичним. До того писав ще о ознаках симпатиї, а она знала дуже добре, що не дала єму нїколи причини так до неї обзивати ся. Відославши письмо з відказом до Дениса, Мария не могла собі місця знайти, ходила мов не своя, та все чекала звістки від Ореста. Робота не брала ся єї, читати не могла, ходила по комнатах, мов тїло без душі. Так нудила собою через цїлий тиждень, думаючи що от-от надійде післанець з листом від милого. Але нїхто не приходив. Мария сїла в саду на лавцї й подумала собі: „А може він на сьміх мене взяв?“ Ся думка не приходила їй ще до голови й она аж стрясла ся, нагадавши собі Денисові слова, сказані на весїлю. Сльози пустили ся їй в очий, она не була в силї їх затримати.

— Але нї! се не може бути — говорила сама до себе, — він певне не мав часу написати до мене, може ще родичі єго не згодили ся на наше подружє? Він не такий як другі, з єго очий сьвітить ся чеснота, тай кляв ся менї, що я єго щастє.

Побиваючись такими думками, не спала Мария цїлу ніч. На другий день встала змучена з блїдим лицем й запалими очима. Мати питала о причину її безсонности, але Мария мовчала; она ще надїяла ся, але надія єї була вже дуже слаба. Перейшов і сей день, а звістки від Ореста як не було так нема. Мария лягла спати з тим переконанем, що Орест з неї насьмівав ся, і що не варт про него думати. Але се було лекше погадати, як зробити, бо образ Ореста впив ся за глубоко в душу дївчини; щоби єго звідтам викоренити, треба було не лиш сильної волї, але й часу. Днї волоклись для Марії лїниво, безбарвно, нїчо єї не обходило, лиш Орест і єго негідне поступованє не сходило їй з мисли. Она не могла собі представити, щоби чоловік, з такими благородними ідеями, міг так негідно поступити. Єї смуток пробивав ся в гарнім личку, котре зблїдло і змарнїло. Туга гризла бідну дївчину тим гірше, що не мала з ким своїм горем подїлити ся, бо єї щира подруга Емілїя була далеко від неї, а Галя була ще за молода, щоби могла їй порадити, єї потїшити. Родичі, дивлячись на змарнїле лице своєї одиначки, журили ся дуже, думали, що она щось нездужає, хоть она впевняла їх, що чує ся цїлком здоровою. Мати може й здогадувала ся причини смутку своєї доньки, але не натякала їй нїколи о тім, щоб єї горя не збільшати.

Горецкі не заходили вже до Лїсковских, що тих дуже дивувало, бо Мария не сказала їм нїчого о осьвідчинах Дениса. Ба й Денис поїхав до семинариї назад, і не прийшов з ними попращати ся, як се завсїгди робив.

— Чого се Горецкі надулись? — сказала раз мати до Марії — може ти знаєш?

— Нї, не знаю — відповіла Мария — впрочім менї дуже мало на їх ласцї залежить.

— Менї то само, та все рада би я знати, через що они на нас гнївають ся.

Мария не відповідала, она догадувала ся, що Горецкі через єї відказ гнївають ся, але їй було се байдуже.

Одної суботи вже добре в осени зібрала ся панї Лїсковска з Марією на вечірню. Прийшовши до церкви, стали собі на свої звичайні місця і почали молити ся. За хвильку прийшла Горецка з Ольгою і. побачивши Лїсковских, стали за ними, не зближаючись. По скінченій вечірнї вийшли скоро з церкви, щоби не стрінути ся з Лїсковскими. Сї бачили таку очивидну обиду і видивили ся одна на другу. Аж дома почали говорити, як Горецкі обидили їх перед людьми, утїкаючи з церкви, щоби не відповісти їм на „Добрий вечір!“

Панї Лїсковска приходила на ріжні домисли, аж Мария сказала їй тепер, чого Горецкі гнївають ся.

— Добре зробила ти, доню — сказала мати — але се ще не причина до гнїву і до обиджуваня нас перед людьми.

І о. Горецкий не знав також, через що єго жінка і донька гнївають ся на Лїсковских.

держави. Оно було також і так ретельне, що виступило перед вис. Палату з внесенями і проєктами законів, котрі змагали дійстно до зреалізованя згаданої цїли. Пригадаю лиш реформу податкову взагалї, наміреву ревізию катастру ґрунтового, проєкт закона в справі заснованя кахетних спілок хлїборобских і рентових господарств та зроблений вигляд на реформу виміру належитостий.

Все то були річи, котрими можна було станути в помочи тому меньшому братови, для котрого і тут має ся нераз більше як потреба красних слів, а они могли би були бодай по части не дати потапати нашому рільництву. Але всї ті внесеня, що відповідали цїли і були на часї, розвіяли ся, бо поважна меньшість сеї Палати показувала мало охоти для їх полагодженя. Будемо незадовго в тім положеню, що станемо перед нашими виборцями здавати їм справу з нашого позитивного дїланя. Ба, тогди що правда, будемо могли виборцям много розповісти про завзяті, мало що не кроваві борби о стирийску кріпость, о відокремлене поодиноких королївств, о рівне, загальне право виборче, о справу чи наша держава має бути лїберальною, антисемітскою, социяльно-демократичною, централїстичною або федеративною. (Голоси: *Так есть!*) Будемо мусїли розповідати нашим виборцям о довгих, виголошуваних через кілька годин з пожертвованем гортанки бесїдах (*Веселість*), о забавних сценах, о порожних лавках і о многім иньшім, також о тім, як ми, самі дібрані і найдаровитші репрезентанти народів австрийских, сам цьвіт інтелїґенциї потребували 10 мінут надумувати ся, щоби важко рішити ся, чи в параґрафі *X* або *У* якогось проєкту закона було би лїпше постановити слово „мінїстер фінансів“, чи „мінїстерство фінансів“, чи „правительством“ чи „зі сторони правительства“. (*Дуже добре!*) В сїм напрямі зможемо богато нарозповідати ся о тім, що говорило ся, а що було лиш на вітер.

Тепер же, коли ми повалили коалїцийне правительство з єго економічною проґрамою і знали лиш мало що доброго о нїм сказати, — тепер стоїмо перед провізориєю і питаємось себе самих, що тепер передовсїм робити. Ми дійшли щасливо до мертвої точки і треба нам рішити ся, що було би користнїйше, що хосеннїйше для наших народів: чи ставати знову на старім перерітім поли чистих теорий, чи брати ся до порішеня тих задач, від котрих зависить материяльне добро наших народів. (*Дуже слушно!*) Менї видить ся, що тепер прийшла пожадана пора, щоби ми з цїлою повагою взяли ся знову до тих позитивних, добрих робіт реформових, на котрі ми серед борби партийної за мало могли зважати. Мусимо старати ся о насущний хлїб для народів і ставити до провізоричного правительства оправдане жадане, щоби оно передовсїм звернуло надходячу сесию законодавчу до порішеня чисто економічних справ.

Рільництво яко таке, не завсїгди мало в сїй Палатї то щасте, щоби знаходило особливо охотну прихильність для себе. Займано ся реформами на многих иньших полях економічного житя нашої держави, але меньше реформами на поли рільництва. Може бути, що обставини були для рільництва лиш длятого некористні, що представителї рільничих інтересів держали ся супротив поодиноких правительств більше пасивно, як представителї иньших станів. Але то отягане ся, ту сгромність не треба було так понимати, як коли-б рільництво у нас тїшило ся нормальним розвоєм. (*Так есть!*)

Ми були так щасливі, що доси в сїй вис. Палатї не виринуло ще аґрарне питане; але то питане висить вже у воздусї і треба іти єму на стрічу. То есть загальне жадане тих, котрих маємо честь тут заступати; то есть той сильний поклик до нас, то загальне жадане, того всї хотять і сподївають ся. (*Браво!*)

А тепер нехай менї буде вільно поставити доказ правдивости сего погляду, представити в коротких словах лихі відносини рільничі моєї вітчини.

(Дальше буде.)

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 27. липня 1895. р.

Іменованя. Ґімназияльний суплент в Бохни, Кир. Гравович, іменований дійстний учителем при ґімназиї в Бр дах. — О Алексій Торонський, професор релїґії в рускій ґімназиї у Львові, іменований членом галицкої Ради шкільної кр.

Перенесенє. Професор торговельної школи в Чернівцях Швертнер перенесений до Відня.

Передісторичне кладовище. В селї Чехах, брідского повіта, вже від давна викопувано горшки і кістяки, але нїхто не звертав на те уваги. Аж п. Адам Краєвский, властитель того села, пересьвідчивши ся о скарбах науки, які криють ся на ґрунтах Чех, повідомив др-а Ізидора Шараневича, професора унїверситету львівского і консерватора комісиї для памятників історії штуки, о тім відкритю. Др. Шараневич приїхав сам до Чех 13. червня, а відтак вислав там дня 15 с. м. двох своїх слухателїв, під котрих проводом вели ся розкопи цїлий тиждень. Результати дуже добрі, викопано звиж 20 кістяків, а крім того богато глиняних судин, бронзових, камінних і зелїзних предметів, котрі находять ся у др-а Шараневича. Два черепи голов вислано до центральної комісиї антропольоґічної

Они наговорили єму, що се не годить ся з честию сьвященичої родини, ходити в дім Лїсковских, і він як покірний слуга слухав їх заказу, та не ходив більше до Лїсковского.

Зима перейшла Мариї в тузї і смутку; тілько в неї всеї відради, що прочитає Орестові книжки, та засьпіває часом пісень, що він їх так любив. Забути єго не могла, й не хотїла, бо їй все здавало ся, що він не є дурисьвітом, але що лиш якісь дивні обставини склонили єго не додержати даного їй слова.

Надійшла весна, розцвились сади, запахла сьвіжа зелена трава, засьпівали повернувші з вірея пташки. Воздух здавав ся переповнений якимсь дивним, загадочним чаром, чаром відживаючої природи. Мариїна туга збільшала ся, як она собі нагадала, що вже нїколи не побачить свого милого, не полюбує ся разом з ним непорочною красою природи. Раз сидїла вечером в цвитучім, пахучім садї, де місяць своїм блїдавим сьвітлом молоду зелень дерев окривав мов серпанком. Далеко над Днїстром в кущах чути було нїжні трелї соловіїв. Мария задумала ся, дивлячись на окружаючу єї весняну, пишну красу. В тім почула жалісний плач. Она схопила ся і побігла в тую сторону, звідки той плач до неї доходив. Коло паркана, що дїлив їх город від сусїдного, затримала ся, бо тут увидїла на траві молоду дївчину, що гірко плакала.

— Що тобі, Ганю? — запитала Мария в дївчини з співчутєм. Она знала сесю дївчину і любила дуже з нею розмовляти, та єї веселих пісень і жартів слухати.

Ганя піднесла голову. — Ох, панночко люба, як менї не плакати, коли сегодня мого Дмитра до жовнїр обстригли, та аж на три роки.

Ганя заходила ся від гіркого плачу. Марию зворушила судьба дївчини.

— Тихо, Ганю — сказала ласкаво — що тобі плач поможе? Дасть Бог, Дмитро відслужить своє і верне ся.

— А як? нїби то менї позволять на него чекати? Они вже такі раді, що єго взяли, бо тепер зможуть мене за другого присилувати. — Ганя заплакала ще гірше.

— Коби я могла тобі помогти, я учинила-б се з радої душі, але тут вже нїхто не поможе — сказала Мария тихо.

— Нїхто, я знаю, що нїхто, пропав мій Дмитро, пропав! — голосила Ганя.

— А може твої родичі на него зачекають?

— Де там! Они чекають осени як Бога, бо він тогди має забирати ся, а що я тогди безталанна пічну?

Мария вспокоювала заплакану дївчину, вговорюючи єї, що то не всї побрали ся, що покохали ся, і що треба терпеливо все зносити, що Бог на нас зсилає. Мало помалу, вдало ся їй вгамувати сльози Ганї. Задоволена сама з себе пішла Мария до хати і тїшила ся, що вдало ся їй потїшити бодай одну людину.

З того часу почала Мария чим раз більше займати ся Ганею. Сидячи в саду з роботою кликала Ганю до себе, розмовляла з нею, заставляла єї сьпівати, ба й сама сьпівала. Судьба Ганї, що втративши милого, мусїла на розказ родичів віддавати ся за нелюба, здавала ся Мариї ще тяжшою, як єї власна. Тому чула она привязанє до молодої селянки і думала нераз піти до єї родичів та просити, щоби позволили своїй донцї чекати на Дмитра. Але Ганя впевняла єї, що нїякі просьби не поможуть.

— Сьпівай-но, Ганю — сказала Мария раз до неї, що сидїла в саду на траві з шитєм в руках.

— Коби ви, панночко, знали, як менї на серцї, то не казали би менї сьпівати. Я тілько забуваю свою журу, як тут з вами трохи поговорю, а дома, то хоть би менї зараз земля розступила ся!

— Бог з тобою, якось може все на добре вийде. Засьпівай бо!

— Я знаю тепер нової сьпіванки.

— Ну зачинай-же, коли знаєш.

Ганя почала з тиха сьпівати:

Нїхто мене не питає,
Чого я так сиджу?
Бо я мого миленького
Три роки не виджу.
Нїхто мене не питає
Чого я сумую?
Бо я мого миленького
Голосу не чую.
Ой піду я по над море,
Рибко моя, рибко,
Усї хлопцї на забавцї,
Лиш мого не видко.
Ой піду я по над Дунай,
Тай гірко заплачу,
Що я мого миленького
Нїгди не зобачу.
Верну я ся до хатини,
Стану голосити,
Нема мого миленького!
Кого мнї любити?...“

— Гарна пісня — сказала Мария.

— То я сама єї склала — відповіла Ганя і дивлячись на Марию, почала знов сьпівати:

(Дальше буде.)

у Відни, а з доси викопаних предметів і судин зроблено рисунки і уложено справоздане, котре буде оголошене друком. Викопані предмети походять найпізнійше з II. столїтя по Христї. Границь цїлого кладовища доси ще не вислїджено.

Самоубийство. Дня 22 с. м. кинув ся 44-лїтний листонос у Львові Іван Хомин, отець 4 дїтий, з вікна другого поверха в будинку гіпотечного банку на подвірє. Тяжко покалїченого відвезли до шпиталю. Причиною самоубийства має бути се, що Хомин не одержав спадщини, якої надіяв ся по однім з свояків, помершім в Росиї. Про се пише Kurjer Lwowski так: Минувшого року приїхав до Львова з Росиї якийсь Домарадский і від него дізнав ся Хомин, що в Росиї помер бездїтно Галичанин Хомин, котрий полишив 3 до 4 тисячі рублїв. Домарадский заохочував Хомина, щоби старав ся взяти тоту спадщину, а коли Хомин висказав сумнїв, чи єму то удасть ся, жертвував Домарадский свої услуги тя жадав від Хомина, на случай если власти російскі видали би спадщину, половини з неї. Хомин удав ся по пораду до адвоката д-ра Добряньского, а коли той почув услівя Домарадского, порадив Хоминови пристати на них. Хомин так зробив; виготовлено потрібні папери в канцеляриї д-ра Добряньского, але згодом перестав писати і Хомин не знав, що з цїлою справою діє ся. Підозріваючи обманьство приходив часто до д-ра Добряньского вивідувати ся і одного разу знетерпеливлений др. Добряньский сказав Хоминови, щоби дав єму з тим спокій, та щоби сам переписував ся дальше з Домарадским, бо той не відповідає нїчого на письма др-а Добряньского. Хомин удав ся в-дтак о пораду до иньших людий і вкінци добив ся до того, що одержав письмо з київского суду, в котрім взивано єго, щоби ставив ся і відобрав собі половину спадщини по своїм рідним братї, котрої другу половину виплачено вже давнїйше Домарадскому. Хомин, честний чоловік, дуже тим письмом згриз ся, бо як з одного боку хотїв взяти спадщину, так знов з другого боку бояв ся, щоби з того не вийшла яка біда, що єго названо в письмі рідним братом помершого в Росиї Хомина, а він ним не був. Се єго так пригнобило, що вкінци відобрав собі житє. Небіжчик був порядний чоловік і єго всї любили, з ким мав дїло.

Дивацтво. В Америцї померла славна піяністка міс Тат в 21-ім роцї житя. На єї жадане поставлено єї тлїнні останки на піяніні. Так єї посьвячено, а коли хор засьпівав похоронну пісню, грав якийсь приятель помершої на тім піяніні. Потім відорвано покрите піяніна, вирвано струни і вложено там помершу піяністку, по чім єї й похоронено в піяніні (очевидно відняли були інструментови ноги). Сим мабуть дивацтво осягнуло найвисший степень.

Нафтова маринарка. На каспійскім морю знаходить ся тепер 317 кораблїв, котрі служать виключно для перевозу нафти. Між ними єсть 86 пароходів, а 231 кораблїв з вітрилами. Як велика є продукция нафти в копальнях Баку, знак тому, що в минувшім роцї вивезено з одної астраханьскої пристани 3650 мілїонів кільоґрамів нафти. В иньших пристанях єсть не меньший рух торговельний; в тамошних околицях чи на зелїзницях чи в фабриках чи на пароходах, всюда нафта служить за материял опаловий, що заступає дерево і камінний вуголь.

В хіньскім театрі в Ню-Йорку грали в послїдних місяцях штуку під назвою „Чортова скриня для гербати". Представлене розпочало ся вже в квітни сего року і має в липни скінчити ся. Кождого вечера відограно одну відслону, так що штука складає ся з більше як 100 актів. Оригінальна була заплата вступу. Коли акт якогось вечера був надто лячний, значить, коли в нїм показано кілька убийств і тілько-ж страчень иньшого рода, то вступ виносив 25 до 30 центів, але коли лише дві або три особи страчено, то се можна було видїти за 10 центів.

Чи цїсар нїмецкий має право виголосити проповідь з проповідницї в церкві? Се питане розбирають тепер берлиньскі круги теольоґічні. Знана річ, що цїсар Вільгельм II. підчас своїх подорожий морских сам відправляє служби божі на пароходах і сам виголошує проповіди. Се власне викликало то важне питане. Одна часть богословів відмавляє єму того права, а друга знов признає єму єго на підставі того, що цїсар є заразом найвисшим епископом краєвої протестантскої церкви. Правда, цїсар не зложив іспитів богословских і не одержав права проповідника, але прецїнь і кандидати богословскі мають у протестантів право проповідувати. Ну, а становиско цїсаря яко зверхника протестантскої церкви дає єму право до сповнюваня всяких функций духовних.

Дістала держава а не королева. В Мадридї умер якийсь Александер Солер і записав цїлий свій маєток в сумі три четверті мілїона зр. а. в королевій-реґентцї Христинї і єї дїтям. Але при тім зробив малий блуд. Після іспаньских приписів завіщане має писати ся на стемпелевім папери з того року, коли завіщане пише ся; а тимчасом завіщане Солера написане 1895 р., а стемпельз р. 1894. Длятого єго уневажнено, а що иньших спадкоємців нема, то маєток припав державі.

Убийники матери. Минувшої середи допустили ся два хлопцї в Льондонї злочину, який рідко буває, іменно убили свою матїр. Мати покарала свого тринайцятьлїтного хлопця Натанїеля за крадїж харчу, а хлопцї умовили ся матїр за те убити, і коли она спала, пробив молодший 12-лїтний Роберт єї ножем. Заставивши годинник неприсутного батька, пішли по містї гуляти. По арештованю признали ся до страшного убийства. Сусїди кажуть, що убита мати не була лиха, але хлопцї завсїгди робили пригноблююче враженє.

Дуже поєдинча маніпуляция. З Парижа доносять про таку цїкаву історию. Один урядник замовив для урядів дорогових 175 лїхтарень у фабриканта. Фабрикант порахував дуже дешево, по 3·25 франків, отже разом належало ся фабрикантови 563·75 франків. Для кождого була би легка річ заплатити ту малу суму з державної каси; але що то з того зробили уряди францускі!? Фабрикант вислав свій рахунок, а за кілька тижнїв одержав не гроші, а 175 рахунків, котрі докладно означують употреблене поодинокої лїхтарнї. Фабрикант мусїв кождий рахунок власноручно підписати і відіслати до адмінїстрациї державної. Знов минуло кілька тижнїв і фабрикант одержав — 175 квітів, кождий на 3·25 франків! На кождім квітї був підпис радника префектури, що контролює рахунки, і ґенерального касиєра департаменту. Через кілько то рук вандрували ті папери, поки дістали ся до фабриканта, котрий тепер має відібрати гроші в 175 касах!

Средство против комнатних мух. Одна американьска ґазета каже, що найлїпшим средством против комнатних мух є мішанина з добре потовченого столового чорного перцю, цукру і сметани. Наївшись того мухи утїкають на сьвіжий воздух і там погибають. Щоби мухи вигнати лише з комнати, досить вивісити в комнатї звичайний подорожник (зїле), замочений в молоцї.

В війнї хіньско-японьскій — після виданого урядового справозданя в Йокогамі — полягло всего лише 623 Японцїв а 172 померло пізнїйше в наслїдок ран. Ранених взагалї було 2.891. Кромі того умерло 2.489 на холеру, а 2.891 на иньші недуги. Страти сї є дуже малі з огляду на те, що війна тягнула ся довший час і по обох сторонах уживано новочасного оружя. В війнї францускo-нїмецкій 1870—71 р. полягло Французів 80.000 а Нїмцїв 40.000. Загальні страти Нїмцїв в поляглих і ранених обчислюють на 6.247 офіцирів і 128 453 вояків Вправдї обі армії европейскі були численнїйші нїж азийскі, а все таки різниця в стратах така велика, що подане урядове справоздане видає ся майже неімовірним.

Найменьший чоловік на сьвітї. В Парижи помер недавно тому найменьший чоловік на сьвітї, по імени Том Поме, а властиве єго імя було Кароль Стратек. Імпресаріо Барнум обвозив єго по цїлім сьвітї і зарабляв немалий гріш. З нагоди смерти Помего припоминають собі льондоньскі ґазети таку веселу пригоду про найменьшого чоловіка. Якийсь нотар хотїв за всяку цїну побачити Помого і переїхав триста кільометрів та удав ся впрост до салї, де був Поме. Але представлене скінчило ся і длятого нотар пішов до помешканя карлика. Запукав і війшов в хату. Напротив него стояв великий чоловік з гарним вусом. На заявлене нотаря, що хотїв би поговорити з карликом, замітив той пан: „Прошу, то я називаю ся Поме". Коли нотар здивував ся, бо прецїнь так не виглядає карлик, сказав той жартобливо: „Ну, бачите, перед публикою я удаю карлика, але в своїм помешканю позваляю собі трохи випростувати ся".

Тютюн і горівка не мають богато прихильників між францускими лїтератами. І так: Діма, Сарду і Мелгек анї не пють анї не курять. Доде спершу дуже богато курив, але потім цїлком відзвичаїв ся. Натомість Фелїкс Фор, теперішний президент Франциї, належить до найбільших курцїв і сим ріжнить ся від своїх двох попередників. Він викурює денно кільканайцять найлїпших циґар, а потім ховає ся в найтихійшім куточку елїзейского города і обкурює себе улюбленою люлькою. Надто ще любить вино пити. Мінїстер фінансів Рібо анї не пє анї не курить, що знов не згаджає ся з єго урядом, бо уймає тим державі доходи. Два радикали, завзятий Рошфорт і дотепний Клемансо суть також радикалами в своїй повздержливости. Рошфорт написав раз, що Франция була би вже давно збанкротувала, як би мої предки не знали, так як я, що то значить шампан і добре циґаро. Найзабавнїйше, що начальний директор всїх фабрик тютюнових у Франциї не лише сам не курить, але й цїлій своїй родинї заборонює уживати тютюну або циґар. Сей чоловік таки зовсїм розминув ся з своїм урядом, бо дає своїм краянам злий примір.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Париж, 27. липня. Коло стациї Бріє випав вчера з шин поїзд, що їхав зі стациї Ст. Анна Оре і був повен прочан. Складав ся з 24 ваґонів і 2 льокомотив. Ваґони звалили ся на себе, а сїм з них розбило ся на дрібні кусні. З румовища винято дванайцять трупів, між ними обох машинїстів і палячів. Около 50 осіб єсть поранених, між ними 20 тяжко.

Кольонїя, 27. липня. Після Köln er Ztg. неспокій і розрухи в Македонії взмагають ся.

Софія, 27. липня. Інвентар маєтку Стамбулова вже списано: актива виносять 250.000 фр., а довги 180.000 фр. значить лишить ся 70.000 франків. З сего видко, що неправдиві були закиди, мов би Стамбулов визискував своє становиско для збогаченя себе. Родина Стамбулова виїзджає на сталий побит до Румунії.

Софія, 27. липня „Свобода" оголошує два листи Стамбулова до князя, в котрих той єго просить о позволене на виїзд в заграницю, бо на єго житє засїдають ся вороги. Князь на ті листи, писані в маю с. р., навіть не відповів.

Рим, 27. липня. Мінїстер Блянк у відповіди на інтерпеляцию в справі абісиньского посольства в Петербурзї назвав поведене Абісинцїв нелеґальним і зрадливим. Оборонні кроки вже зроблено зі сторони Італії враз з иньшими державами.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 27. липня 1895.

	Львів.				Чернівцї.			
Пшениця . .	від	7.50	до	8.30	від	6.75	до	7.—
Жито	„	6.20	„	6.75	„	5.65	„	5.75
Ячмінь . . .	„	5.	„	5.75	„	5.75	„	6.—
Овес	„	6.—	„	6.40	„	5.10	„	5.15
Ріпак	„	9.—	„	9.75	„	.—	„	.—
Горох	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Вика	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Льнянка . . .	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Бобик	„	5.—	„	5.40	„	.—	„	.—
Гречка . . .	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина черв.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюш. шведск.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кмин	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Анiж	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кукуруза . .	„	7.—	„	8.—	„	5.50	„	5.60

Хміль 60.— до 70.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, об ймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Колиди і инші пісні церковні. XII) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами,* можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Даріем Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

ч. 75 Чернівцї, вівторок дня 18. (30.) липня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Про упадок рільництва
і нужду наших селян.

(Промова Н. Вахнянина підчас дебати буджетової дня 18. с. м.)

(Дальше).

Мої панове! Галичина дістала ся у фазу дїйстної вандрівки народів. Висока Палата і вис. правительство чей знають о тім, що галицкий селанин лиш о тім думає, лиш то его мрія, щоби знайти для себе поза границями Австриї нову вітчину. Галицкого населеня сїльского взяв ся справдешний дур еміґрацийний. Тисячі а тисячі продають своє скупе майно, позбувають ся всякої посїлости та вибирають ся за границю, щоби в далекій Америцї — туди виходять они особливо — знайти собі нову вітчину. Не лиш сильні до роботи молоді люди, але й слабосильні старцї, матері з дїтьми при грудех пускають ся в далеку даль, повні надії, що їм там за морем буде поводити ся лїпше, як на батьківскій земли.

Коли тих людий спитати, що они собі розважають при тій еміґрациї, коли їм представляти, що приміром, Бразилія з горячим клїматом і жовтою пропасницею, з невільничою роботою в плянтациях бавовни і кави може бути для них дуже пагубною, то еміґранти блїдими і викривленими устами відповідають на то такими словами: Та коли вже мусимо в нашій старій вітчинї жити в бідї та нуждї, то все одно хоч вже й загибати в Бразилії. (Голоси: *Слухайте, слухайте!*)

Коли той рух серед селяньства був ще лиш в зародку, тогди думано, що в тім есть виключно лиш рука якихсь аґітаторів і старано ся всїлякими можливими способами против того руху виступати. Але нинї есть вже фактом, що біда і нужда суть переважними причинами того дуру еміґрацийного і позваляє ся справі так розвивати ся, як би она мусїла розвивати ся природно. То лихо навістило особливо всхідну Галичину. Тисячі вже переселили ся, а другі тисячі ждуть з тугою хвилї, в котрій будуть могли покинути свою вітчину. (*Слухайте, Слухайте!*)

А тепер питаю, чи-ж не найвисший час, щоби взяти ся до того лиха від самого споду? Хиба-ж не вимагає того інтерес держави, щоби взяти ся до тої справи з цїлою енерґією і знайти способи до усуненя причин тої еміґрациї цїлими масами? На то есть лиш одна відповідь: реформа лихих відносин рільничих, особливо же в користь малої посїлости ґрунтової. (*Браво!*) Жалую того дуже, а то — видить ся менї — буде також і поглядом великої половини сеї палати, що дїло реформи податкової мусїло так нужденно розбити ся.

Висказано тут погляди, що новий закон податковий за мало обтяжає великий капітал, а за сильно середний стан. Може бути! Але длячого панове противники реформи податкової не взяли собі до серця, що новий закон все таки бодай трошки був би здоймив тягари з малих рільників? (*Так есть!*) Длячого не взято то при тім під розвагу, що по новім законї податковім могли би слїдувати ревізия катастру ґрунтового і обниженє континґенту податку ґрунтового отже дальше зменьшенє тягарів для найменьшого бідуючого чоловіка? Ба, так великі задачі як н. пр. право виборче, так дуже займали, що не було зовсїм часу подумати о нуждї селянина. Старано ся о права, свободи а забувано при тім на порожний жолудок будучого виборця. (Так есть!)

То дуже невідрадні і прикрі ознаки наших нервозних нових часів. Хотять конче украшати наш будинок державний арабезками із західних країв, але не хотять при тім того видїти, що основи того будинку зачинають хитати ся. (*Так есть!*)

---

15) ПОНАД ДНІСТРОМ.
НОВЕЛЯ.
Написала
ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

— Товаришко, товаришко,
Товаришко панно.
Ци так тобі, та як менї,
За миленьким банно?
Банно менї, товаришко,
Банно менї банно,
Чому то так тепер нема,
Та як було давно?
Давно було з ким зійти ся
Тай поговорити,
Тепер нема тай до кого
Слївця промовити.
Казав милий, що мя любить,
Та ще й проклинав ся,
Тепер пішов десь сьвітами,
З вітром повіяв ся.
А я плачу, а я тужу,
Він того не знає,
Може там де на свободї,
З другою гуляє.
Милий Боже, милий Боже,
Шобим тя просила,
Аби моя бідна душа
Тут ся звеселила!
Верни менї милий Боже
Мого миленького,
Най не тужу, най не плачу
На него самого...

Коли Ганя скінчила пісню, Мария залила ся сльозами. Орест став перед єї очима, вся безнадійність єї любови показала ся їй тепер в правдивім сьвітлї.

— Чого ви плачете, панночко? — почала Ганя — відай за тим чорнооким паничем, що тамтого лїта до вас приходив. Я собі так щось думала, як вас обоїх тут в садї виділа. Він з вас ока не спускав.

Мария почервонїла. — Хто тобі се говорив? — спитала.

— Нїхто, я сама собі так думала, бо ви потім, як він вже перестав сюди ходити, стали такі якісь білі, а то сьпівають:

„Чогось, мила, побілїла,
Як то полотенце?
Гей за тобов, мій миленький.
Болить мене серце.
Чогось, мила, побілїла,
Як переміточка?
За тобою мій миленький,
Болить головочка.

— Та я вас дуже жалувала, бо ви такі добрі! Та той панич здавав ся добрий, бо так весело дивив ся.

Мария подивила ся на Ганю; їй хотїло ся подякувати тій за похвалу Ореста, але нагадавши собі, якого горя він їй завдав, не казала нїчого.

— Не журіть ся, панночко, він ще колись прийде до вас, той чорноокий панич, бігме він такий собі гарний, акурат до вас пара.

— Нї, він не прийде нїколи, ми вже не будем більше бачити ся — сказала Мария дрожачим голосом.

— Нїколи, нїколи... Боже, а то чому, чи може ваші не хотять вас за него дати?

Мария мовчала, їй не хотїло ся видавати тайни свого серця, котрої, крім Емілії, нїхто не знав.

— От таке то — сказала Ганя — я гадала, що в пан'в всї щасливі й віддають ся, за кого хотять, а то в вас таке саме як і у нас. От я плачу за моїм Дмитром, а ви плачете за своїм паничем. Коби-м була знала, що ви так засумуєте ся, була бим вам тої сьпіванки не сьпівала.

— Нїчо, нїчо, я не гнїваю ся на тебе за те — сказала Мария — але прошу тебе, не кажи нїкому про се, що ми тут говорили.

— Але де, бігме не скажу нїкому, навіть Дмитрови нї.

Мария розривала ся розмовою з сею сельскою дївчиною, котрої натуральний розум не раз она подивляла. Так сходив їй час.

На зелені сьвята приїхала Емілія з своїм мужем до родичів в гостину. Прийшли до Лїсковских і запросили Марию на кілька недїль до себе. Мария рада була тим запросинам, а родичі не спротивлялись єї гостинї, бо думали, що може она в давної товаришки віднайде свою давну веселість.

Знаете, мої Панове, як нагло зросло задовжене ґрунтової посілости в Галичині в послідних двайцяти роках, від 1870 до 1890? Із 144 на 230 міліонів риньских, а в малій посілости ґрунтовій навіть із 2 і пів на 52 міліони! То преці не нормальне з'явище! А при тім може буде також звістно, що майже в тім самім часі в наслідок так званої реґуляциї податку ґрунтового податок ґрунтовий в Галичині підніс ся із 4,700.000 зр. на 5,558.000 зр. (*слухайте, Слухайте!*)

А чи то нормальний розвій рільництва в Галичині, коли єсть доказана річ, що ми маємо около 550.000 селянских господарств, котрих посілість єсть понизше 5 морґів, а між тими 216.000 селяньских господарств, котрих посілість упала понизше двох морґів поля! (*Слухайте, слухайте!*) Чи може тут бути бесіда о якійсь розумній управі ріллі?

Господарене нашого галицкого пролетарияту селяньского обертає ся в блуднім крузі. Управа ріллі відбуває ся без відповідних средств до того, без худоби на оборі і обірника, з найгіршим насінєм, а в наслідок того з найменьшим доходом. То, що збере ся з нужденного жнива споживає ся вже в літних місяцях, часть того треба продати за безцін на місцевих торговицях, щоби тим обігнати податки та величезні додатки і не лишає ся нічого на обсів зимовий не то вже на ярий. — То все мусить пролетарият ґрунтовий роздобути собі за позичені гроші. Він купує у збіжевого торговельника найгірше насінє, з котрого знов не може сподівати ся ніякого доходу і то з'явище повторяє ся з року на рік, прискорюючи лиш упадок.

Мої Панове! Возьміть лиш то під розвагу, що держава від многих вже літ не була майже ані разу в силі стягнути повної прелімінованої суми податку ґрунтового в державі. В 1893 р. був чистий дохід із стягненя податку ґрунтового о 380.000 зр., а в 1894 році о 575.000 зр. меньший як в прелімінари. — То чей найліпший доказ на то, що річні прелімінарі податку ґурнтового суть за високі. А при тім єсть і то симптоматичне, що належитости за екзекуциї податкові і проценти проволоки заєдно ростуть. Належитости за екзекуциї податку ґрунтового дійшли в послідним році до 900.000 зр., проценти проволоки виносили 400.000.

Шрубою податковою крутить ся таки добре. Она не увзглядняє зовсім новелї екзекуцийної з 1886 р. і виводить безрадному селянинови послідну корову із стайнї, витягає послідну подушку з постелї. Не хоче ся прийти до того переконя, що то, що селянин не може платити, треба брати в звязи з упадком єго доходу ґрунтового, що тут зовсім нема злої волї не платити. Галицкий селянин розуміє то, що він мусить заплатити податок державі. Смерти і податку — каже він не позбудеш ся.

Мої Панове! Я не прибільшу нічого, коли скажу, що галицкий селянин вже не жиє, а просто лиш веґетує або бідує. Відносини малого господаря в нашім краю так вже погіршили ся, що остаточно можна би о нім сказати словами Тиберия Семпронія Ґракха, котрий сказав, що римскому горожанинови гірше веде ся, як римскому невільникови. Нехай же нам ніхто не бере того за зле, що посли з Галичини без виїмки мусять за тим обставати, щоби реформа податкова зробила пільгу селянинови; щоби як найскорше брати ся до справедливої реформи катастру ґрунтового; щоби зменьшити контингент податку ґрунтового і щоби заснувати інституциї, котрі бодай в сім або тім напрямі могли би піднести рільництво.

Ба, мої панове, коли-б мало так іти дальше, коли не возьмемо в найблизшім часї під розвагу жизненну справу селянина, то будьте на то приготовлені, що з'явище еміґрациї цілими масами, котре лиш встид нашій державі приносить ще лиш збільшить ся. Я вже торік мав честь представити вис. Палаті в загальних чертах нужду галицкого малого властителя ґрунту. Не хочу того повтаряти, хоч такі повтореня не були би так зовсім без користи. Але все таки мушу де що пригадати вис. Палаті і дати тим доказ, як коньче потреба зглянути ся справедливо на рільничі інтереси в нашій половині держави.

Наші рільничі інтереси в Галичині ось так зложили ся: Пересічний чистий дохід — а то до відомости для посла Деца — з морґа преліміновано після постійного катастру на 2·17 зр., після результатів реґуляциї податку ґрунтового на 2·55 кр. — отже висше. На 1000 жителів припадає лиш 500 штук худоби, підчас коли в иньших краях припадає по дві штуки на голову. Молочне господарство упало зовсім. Малий господар сільский єсть що року від січня аж до липня майже без хліба. На одного чоловіка припадає річно в пересічи лиш 114 кільоґрамів збіжа і 300 кільоґрамів бараболї.

(Конець буде.)

В Емілії чула ся Мария свобіднійшою, тут могла отверто поговорити о тім, що єї серце переповняло, тут почула она слова сердечного співчутя й потіхи з уст Галицкого і єго жінки. Они обоє не могли піймити, що спонукало Ореста, про котрого всї думали як найліпше, до такого поступованя взглядом Мариї.

— Тут мусить бути якесь непорозуміне — говорив Галицкий, але Мария кивала на се недовірчиво головою. На споминку Емілії о письмі, про котре їй Меланя говорила, засьміяла ся Мария іронічно кажучи, що она не могла писати ніякої відповіди, не діставши запитаня.

Дні на лісничівці плили спокійно; Мария почала тут набирати більше духа й відваги до житя. О Орестї думала вже спокійно, їй здавалось, що любов до него почала в єї серці потахати. Єї очи не дивили ся вже так сумно в сьвіт, якась надія зачала в них пробивати ся.

Родичі приїхали по ню, та увидївши єї тут трохи веселійшою як дома, оставили єї ще на якийсь час в Емілії.

Прийшов час вакаций; одної неділї прийшов Галицкий до дому й оповістив Емілії, що дістануть гостя на підвечірок.

— Якого? — запитала цікаво Емілія.

— Вчера перевіз ся до села новий учитель, він менї давно знакомий, тому я єго до себе запросив — сказав Галицкий.

— А який він, молодий, старий, жонатий?

— Молодий, не жонатий і дуже гарний, відповідав Галицкий. Він вже був в сих сторонах в Д . . . через пів року.

— Там, де Мартинови?

— Так є.

Емілія побігла сказати Мариї, що дістануть гостя.

XI.

Скінчивши науку й поздававши всї іспити з найліпшим успіхом, приїхав Орест до дому. Ціла єго постава прибрала вираз поваги, єго очи дивили ся ще мелянхолійно, але самосьвідомо в сьвіт, уста були міцно затиснені, енерґія і сила волї, що перед роком лиш легко зарисували ся на єго лици, надали єму тепер характеристичну ціху.

Весело привитав ся Орест до своєї рідні, подаючи батькови свій докторский діплом, подякував єму сердечно за всї жертви, які той поніс, щоби свого сина вивести в люди.

Мати й сестра обіймили Ореста за шию, трохи не задушили єго поцілунками, так бажали єму щастя та доброго успіху на будучність.

— Що-ж ти, синку, гадаєш з собою робити? — запитав батько, як вже перша утіха перейшла, й мати свого сина посадила за накритий стіл.

— Думаю стати адвокатом, бо так зможу найборше народови помогти, пізнаю єго кривди та зможу єго боронити перед напастями. Добра й державна служба, але я люблю независимість.

— Я годжу ся з твоїми поглядами — сказав батько ласкаво — нашому народови не достає добрих заступників, тому єго з усїх боків обдирають.

— Тому я хочу бути мужицким адвокатом — сказав Орест — ще побуду тут кілька неділь, а потім пущу ся з сьвіжими силами в бій.

— Добре, синку, добре. — О. Мартинів встав і поклав єму руку на плече. — Ну, а про ту панну певно вже не думаєш — сказав ласкаво, мов не хотів сина не мило діткнути.

— Ні — відповів Орест почервонївши — не думаю ні про ню, ні про другу. Женити ся не буду ніколи, маю для кого жити . . .

— Се красна, благородна ціль, синку, лиш жаль менї тебе, бо ти мусїв немало перебувати, доки до такого самопожертвованя прийшов.

Орест не відповідав, єму не хотїло ся розкривати перед батьком тої рани, котра в єго серци ще не загоїла ся. О. Мартинів покивав головою і почав розпитуватись про новинки, про товариске і політичне житє Русинів в столиці. Син оповідав з одушевленем про нові ідеї, про стремленя до нового житя, до ліпшого народного биту, якими він і єго товариші були переняті. Батько дивив ся на єго блискучі з зворушеня очи, і думав собі, що ті ідеї вийдуть колись певно на верх, коли всї їх борці ними так одушевлені, як єго син. Що ті нові ідеї мусять бути ліпші від єго застарілих поглядів, в се вірив о. Мартинів, бо бачив, що єго син готовий був дати й житє за свої переконаня, а за єго старих часів нікому би се до голови було не прийшло.

Орест не сказав перед батьком правди, коли казав, що не думає більше про Марию, противно він думав про ню безустанно і представляв собі, яким щасливим міг би тепер бути; коли-ж бо зла судьба не допустила єго до того щастя, а подиктувала любій дївчині відказне письмо. З тим письмом в руках застала єго Меланя в огороді. Він хотїв те письмо чим борше сховати, але сестра перешкодила єму в тім.

(Дальше буде.)

Допись з Відня.

Відень, 27. липня 1895.

Всякі вісти про склад нового кабінету суть предвчасні. Провізоричний кабінет так довго буде управляти внутрішними справами Долитавщини, поки не зложить ся нова тревала більшість в палаті посольскій ради державної. А на зложене такої більшости, поки що, нема виглядів. Правительство вдоволить ся мабуть в часі осінного періоду засїдань палати посольскої провізоричною більшостию, до котрої увійдуть посли галицкі взагалї, клюб ґр. Гогенварта і та уміркована частина лїберальної лївиці, що під проводом ґр. Кінбурґа голосувала за буджетом при третім читаню. Більшість провізорична буде числити до 200 голосів, а з нею думає провізоричний кабінет ухвалити в осени буджет на 1896 рік і докінчити реформу податкову.

Під конець минувшого періоду засїданя здавалось, що молодо-Чехи завернуть з дороги опозицийної і будуть старати ся відновити давний „перстень правиці", зложений з послів галицких, ческих, словіньско-хорватских і консерватистів. Одна частина послів ческих під проводом дра Герольда покинула навіть тактику острої опозициї, а здавалась відносити ся до правительства лагіднїйше. Але по річи д-ра Ґреґра з Гумпольцу стало ясно, що молодо-ческі посли під терориэмом омладини не будуть могли зійти з дороги крайної опозициї, поки не буде їм признане право державне або бодай широка автономія. Чехи виходять проте нинї з рахунку, а натомість скріпляє ся імовірність, що одна частина лїберальної лївиці приступить в осени до нової коаліциї хвилевої для лагодженя пекучих справ в машинї державній. На то указує дуже виразно річ президента Хлюмецкого в Знаймі, в котрій сказано, що будуча більшість мусить увзглядняти значінє народу нїмецкого в Долитавщинї, що проте нова більшість парляментарна не може обійти ся без послів нїмецких.

О реформі виборчій нема що при таких обставинах і думати. Анї згадана провізорична більшість, анї „перстень правиці" — хоч би був відновлений — не в силї перевести ту реформу, що мусить мати для себе $^2/_3$ голосів всеї палати. Мимо того осїнний період палати посольскої зможе віддати державі велику прислугу тим, наколи довершить почату реформу податкову, котра будь-що-будь економічно слабшим подасть які-такі полекші. За довершенем сеї реформи обізвали ся і в палатї панів сильні голоси. Межи иньшими замітна була річ пос. Конрада, котрий сказав найвиразнїйше, що для ратованя хлїборобів треба реформу податкову перевести як найскорше. Єго гадка являє ся вірним відгомоном всїх тих річий, що в палатї посольскій піднеслись в обороні підупавшого селянина-хлїбороба.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 29. липня 1895. р.

Найвисша санкция. Рішенє буковиньского сойму що-до зміни і доповненя § 11, 16, 19, 23 і 26 краєвого закону з 8. лютого 1869 про надзір шкільний одержало найвисшу санкцию.

Іменованя. Др. Антін Винницкий іменований авскультантом при черновецкім судї карнім. — Дотеперішний учитель при висшій школї реальній в Штернберґ, др. Адольф Цавнер, і асистент технїчної школи в Празї, Макс Морґенштерн, іменовані дїйстними учителями при державній школї промисловій в Чернівцях. — Старший радник висшого суда у Львові др. Едвард Бавх іменований президентом львівского цивільного краєвого суду, а президент окружного суда в Перемишли др. Іван Дилевский в це-президентом львівского висшого краєвого суда.

Відзначенє. Віце-президент краєвого суда у Львові, Людвик Білоскурский одержав титул радника двора.

Загальні збори тов. „Руска Школа" в Чернівцях відбули ся вчера в салї „Народного Дому". На зборах явили ся 73 особи майже самі учителї і учительки. Коли зважить ся, що на попередні збори „Рускої Школи" тому чотири роки явило ся тілько 13 осіб, то тепер видко великий поступ. Зібрані учителї висказали своє признанє голові товариства д-ру Стефанови Смаль-Стоцкому гарним портретом єго, роботи п. Юстина Пігуляка. Портрет сей поміщений в салї „Народного Дому" побіч портретів иньших патріотів, відслонено вчера на зборах. Перше справозданє про ті несподївано гарні збори подамо в другім числї.

З черновецкого университету. Статистичний виказ за лїтний піврік 1895 р. виказує на богословскім факультетї 55 звичайних і 2 надзвичайних слухачів, на правничім видїлї 251 звичайних і 21 надзвичайних, на фільозофічнім видїлї 24 звичайних, 10 надзвичайних слухачів і 8 фармацевтів, отже разом 371, з них було з Буковини 286. Після народности було 182 Нїмцїв, 1 Мадяр, 104 Румунів, 37 Русинів, 34 Поляків, 2 Чехи, 6 Сербів, 1 Болгарин і 4 Вірмени. Після віроісповіданя було 133 православних, 4 вірм.-прав. 72 рим.-кат. 20 гр.-кат., 5 вірм.-кат., 9 протест. і 128 жидів.

Ігуменом монастиря в Золочеві став Іриней Яворский вислуж. директор ґімназиї бучацкої, а ігуменом монастиря в Підгірцях о. Лаврентий Карпович з Краснопущі; о. Антін Кучиньский перенесений з Підгорець до Краснопущі.

За кусень хлїба. У черновецкого шевця на паньслїй улици Обляса були два хлопцї, Крумгольц і Гандшу. Крумгольц купив собі хлїба, а коли він вийшов, Гандшу з'їв єму кусень того хлїба. За се сварив ся Крумгольц і не міг заспокоїти ся помимо наказу челядника Добровольского. Коли они сварнї не застановили, вдарив Добровольский Крумгольца зелїзом так сильно в голову, що єму мозок вискочив. Крумгольц помер в шпитали, а Добровольский ставив ся сам перед судом.

Незвичайний випадок смерти займає судові власти в Добромили. Іменно в селї Мигова найдено на високій черешни 21-лїтного Шулима Фухса, неживого, повішеного за ноги. Заряджено слїдство.

Чотиролїтний переступник. Перед чотирма днями ставав в Кракові перед судом 4-лїтний хлопець, обжалований, що побив другого семилїтного хлопця. Обжаловуюча сторона предложила навіть лїкарске сьвідоцтво, котре потверджувало, що побитий хлопець був шість днів недужий і „неспосібний до роботи". Суд засудив чотиролїтного „розбишаку" на родительску кару.

Консул отруйником. Француске правительство зарядило — як доносять з Атен — против свого консула в Канея, Блянка, карне слїдство, бо єму закидують, що він перед чотирма роками отруїв директора печшого товариства телеґрафічного, Гальмонда, з котрого вдовою він потім одружив ся.

Божевільна. З Вальденбурґу на Шлеску доносять про страшний злочин божевільної. В тім селї мешкав 70-лїтний ткач Юнґнїч з своєю сороклїтною незамужною донькою, котра провадила цїле батькове господарство. Перед трома роками показали ся у неї ознаки божевільства, але по однорічнім лїченю в закладї випущено єї яко здорову. Від того часу не можна було побачити у неї ознак божевільства. Аж дня 22-го с. м. напала она свого старенького батька, зарізала єго і через три днї живила ся єго мясом. Полїция довідала ся про сей страшний злочин від хлопця пекарского, котрий знайшов відтяту руку. Очивидно, допустила ся донька сего злочину в хвилевім нападї божевільства і длятого не може бути бесїди о якімсь покараню єї.

Холєра. Після донесень Politische Correspondenz були в волиньскій ґубернії (Росия) від 3. до 6. с. м. 93 випадки заслабленя на холеру, з котрих 25 скінчили ся смертию.

Місяць липень, котрий наново записав ся в історії убийством Стамбулова, дав ся цїлому сьвітови вже добре в знаки. Почавши від занятя Бастилї в Парижи дня 14-го липня 1789 р. припали на липень: париске „липневе" повстанє 1830 р., австрийско-пруска війна 1866 р., француско-нїмецка війна 1870/71 р. В замахах на монархів і мужів державних грає місяць липень в сім столїтю непослїдну ролю: Дня 28-го липня 1835 р. зробив Фієші замах на короля Людвика Филипа, а в наслїдок того погиб маршалок Мортіє і 13 осіб. Бувший бурмістр Чех зробив дня 26-го липня 1844 р замах на житє пруского короля Фридриха Вільгельма IV., а 14-го липня 1861 Оскар Бекер в Баденї на житє короля Вільгельма I. Дня 19. лип. 1872 р. те саме трафило іспаньского короля Амадеуса. Дня 13-го липня 1874 р. стрілив Кульман в князя Бісмарка, а 2-го липня 1881 ранив убийник Ґітео тяжко президента американьских Сполучених Держав Ґарфієльда.

Що коштує парлямент? Француські посли, про котрих з жовчею пише Figaro, побирають річно 5,328.000 франків яко диети; ріжні урядники палати коштують 809.000 франків і дістають надто на помешкане 35.000 фр. і яко надзвичайну нагороду 67.000 фр. Почта палати коштує 9997 фр., а лїкарі 12.000 фр. Комната до писаня коштує аж 65.000 фр., всякі друкарскі річи 530.000 фр., ґазети 27.720 фр., опал 42.000 осьвітленє 115.332 фр. Коли посол помре, то палата обовязана видати суму 12.000 фр. на похорон. річно виносить се около 26.000 фр. Люди, котрі мають забивати щурі в пивници палати, дістають 200 фр., а 1.522 франків коштує само Eau de Cologne, котрою посли себе обливають. На зеркала видають 1448 фр., на килими 24.950 фр. Буфет коштує 33.539 фр., бібліотека 25 000 фр. За самі сїрники в буджетї вставлена сума 1798 франків! А хто платить?

Рільничих спілок в Нїмеччинї дуже богато, так що з огляду на се Австрия зовсїм не дорівнює Нїмеччинї. Тай те, що в Австриї із спілок є, витворили нїмецкі або ческі або словіньскі та італїяньскі мужики, а нашим рускім хлїборобам ще далеко до того, щоб пізнати великий хосен спілок. Після послїдного виказу є в Нїмеччинї 6.031 рільничих спілок, міжтим самих пожичкових і щадничих кас райфайзеньских 3850, товариств споживчих (спілкове закупно потрібних в господарстві товарів) 854, спілок молочарских 1145, а иньших 182. Поодинокі спілки сполучені там в спілки краєві і державні. І так до загального звязку рільничих спілок в Оффенбаху належить 21 спілок краєвих а 2255 спілок громадских. Дїяльність „енерального заступництва сільских спілок" в Neuwied розтягає ся на цїлу Нїмеччину і належить там 1551 поодиноких спілок, що не сполучені зрештою з собою в спілки краєві. Решта спілок числом 2225 сполучені в 11 краєвих звязках. Сільскі спілки є звичайно з необмеженою, а звязки спілок з обмеженою порукою. Каси щадничі і пожичкові звязані з собою в каси центральні (їх є 10), котрі на те є, аби реґулювати попит і засоби гроший. Товариства споживчі закуповують свої вироби через спілки центральні. Коли то у нас спілки так приймуть ся і розгалузять ся? Велика робота чекає наших інтелїґентних людий, а якось мало хто розумно до неї бере ся.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 29. липня. З Букарешту доносять, що болгарска депутация заявила росийскому цареви готовість князя Фердинанда, змінити заграничну полїтику після вимагань Росиї і виховати свого сина по православному, а натомість хоче лише признаня Росиї яко правдивий князь Болгариї.

Петербург, 29. липня. Князь Мещерский утворив партию, котра має противдїлати союзови росийско-францускому, бо на єго думку, той союз шкідливий для Росиї і непотрібний, позаяк Росия не хоче війни.

Париж, 29. липня. При вчерайших виборах ґенеральних радників вибрано 530 републиканцїв, 136 консерватисвів. В 44 випадках вибір ще не рішений.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 29. липня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.50	до 8.30	від 6.75	до 7.—
Жито	„ 6.20	„ 6.75	„ 5.65	„ 5.75
Ячмінь	„ 5.	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.40	„ 5.10	„ 5.15
Ріпак	„ 9.—	„ 9.75	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ 7.—	„ 8.—	„ 5.50	„ 5.60

Хміль 60.— до 70.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьватих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші піснї церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопліі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест в переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 10
— „Оферма“ — новеля	— 20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без працї, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сімя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Даріем Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можнад в реакциї »Буковини«.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 76. Чернівці, четвер дня 20. липня (1. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Про упадок рільництва
і нужду наших селян.

(Промова Н. Вахнянина підчас дебати буджетової дня 18. с. м.)

(Конець).

Селянин з нужди став веґетарияниним. У него страва не лиш без всякої омасти, але нераз навіть і без соли. В наслідок того селяньство нидіє від поколїня на поколїнє. Власність ґрунтова так задовжена, що на одного господаря сільского припадає 60 зр. Земля вихоплюєсь з рук рільника, а переходить в посїданє капіталу, котрий не господарить. Коли би Галичину продано на лїцитациї, а гроші з тої продажи розділено між мешканців на рівні части, то припало би на кождого чоловіка загалом 13 зр. Безпосередні і посередні тягари з всїми додатками краєвими, повітовими і громадскими, з оплатами конкуренцийними, дійшли вже до такої степени, що поодинока людина єсть оподаткована річно що найменьше на 10 зр. Дрібний селянин віддає державі пяту часть свого чистого доходу. Господарка рільна єсть майже передпотопна, получена з найбільшим марнованєм часу і сил робучих а з найменьшим доходом. Цїна збіжа установляє ся льокальними ріпґами збіжевими і спекуляциями біржи збіжевої. Реґуляциї рік і мелїорацій не можна предпринимати в ширшім розмірі, бо нема на се материяльних средств. А при тім треба увзглядняти ще обставину, від котрої много зависить.

Наш край стоїть так дуже під впливом специяльного вельми несталого скрайного клїмату континентального, що господарка рільна Галичини формально рівнає ся грі в льотерию. Три послїдні роки слотливі принесли нам три плохі жнива, а сегорічна посуха по зимі обильній в снїг принесла 70 процентову страту в озимих засївах у всхідній Галичинї. Сіль і тютюн змонополїзовані, одинокі продукти промислові краю, нафта і спіритус, обложені найвисшими податками. Відносини мешкальні дрібного селянина суть нужденні. Бідолашна темна хата під стріхою не опалює ся; вязанка соломи служить за постіль. Дїти ходять не лиш босо, але й наго. Коротко сказавши, дрібний хлїбороб єсть вже зруйнований.

І длятого не дивуйтесь мої панове, коли ми, посли галицкі, завсїгди напирали на се, щоби на рільничі інтереси звертано більшу увагу, анїж се тут доси бувало.

А тепер під конець най менї буде вільно звернути увагу правительства ще на одну прикру появу. Львівска ґазета урядова помістила в числї з 13. липня статию, котрої не можна поминути мовчки. Єсть то оклик перестороги для еміґрантів до Бразилії, а заразом напімненє для правительства, щоби оно глубше вглянуло в цїлу акцию еміґрацийну, та здало собі справу з того, яка властиво цїль тої еміґрациї. Згадана ґазета довідуєсь іменно, що в Італії істнує добре зорґанїзована аґенция еміґрацийна, т. зв. Società brasiliana metropolitana, котра переняла супротив републики бразилїйскої зобовязанє в часї десятьох лїт випровадити з Европи до Бразилії мілїон католицких — специяльний ґуст — еміґрантів. Кождого року має переїхати до Бразилії що найменьше 100.000 штук — так треба говорити — людий. Европейцї мають бути для Бразилії материялом на заселенє. Società brasiliana віднесла доси в справі сего довозу до Америки европейского материялу на заселенє найлїпші успіхи в Італії. Але що сей інтерес переселюваня вже не рентує ся в Італії то Società brasiliana звернула свою увагу послїднини часами на нашу державу, а іменно на Галичину, щоби предпринимати тут дальший вербунок людий. Інтерес має найлїпші вигляди на успіх.

---

16)

ПОНАД ДНІСТРОМ.
НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—о—

(Дальше.)

— Скажи Оресте, ти ще сего не забув? — сказала, показуючи при тім на письмо і дивлячись єму в очи.

— Ти забула? — сказав Орест — отже можеш знати, що й я так борзо не міг забути. Але скажу тобі одну новину, котру ти певне хотїла знати, лише не сьмів мене питати. Дубровский дістав посаду в Г.

— Що ти кажеш, тут в сусїдстві? — Меланя почервонїла як рожа, єї уста й руки почали легко дрожати.

— Так, ту в сусїдстві, він певне прийде до нас, бо я єго о те просив. Я говорив з ним у Львові, все такий гарний, милий та щирий. Як побачив мене, то почервонїв увесь, так як тепер ти, аж коли ми добре розговорили ся, запитав несьміло: „Панна Меланя гже певне давно замужна?“ На мою відповідь, що нї, зблїд вперед мов смерть, а потім я мислив, що кров єго залле, так зворушила єго звістка, так почервонїв з радости. Отже бачиш, моя Меласю, що ти маєш тепер більше шансів до щастя, як я.

Она кинула ся єму на шию і почала єго цїлувати.

— Но, но, досить уже сего, ти мене так сердечно цїлуєш, як би я був хтось иньший — зажартував Орест, а Меланя закрила лице руками, щоби не показати заклопотаня, в яке єї братові слова ввели.

— Коли ти менї таку веселу новину сказав — сказала сїдаючи коло него — то й я тобі скажу щось в твоїй справі. Перед кількома тижнями була я в Галицких, єго не було дома, отже ми розговорились таки на добре, а она оповідала менї, що Мария вяне, умирає з туги за тобою. Я сказала на се, що Мария сама собі винна, бо ти просив о єї руку, а она тобі відказала. Галицка відповіла, що се неможлива річ, бо Мария певне була би віддала тобі свою руку, бо любила тебе дуже. Я не хотїла тобі про се писати, та коли ти вже тут, можемо поїхати до Галицких, може они сесю справу як розʼяснять.

— Мария, кажешь, тужить за мною — сказав Орест недовірчиво.

— Та ще й дуже, Галицка казала, що з давної Марії лиш тїнь лишила ся.

Орест поблїд.

— А чого-ж менї так гордо відписала?

— Я раджу поїхати до Галицких, там можемо чогось довідати ся.

— То їдьмо.

— Нинї вже за пізно, але завтра недїля, поїдемо по обідї.

Меланя чула ся дуже щасливою, смуток брата кидав легку тїнь на єї щастє, але котрий щасливий чоловік не є на стілько самолюбним, щоби своє щастє чужим горем не затроював. Она нетерпеливо чекала тої хвилї, в котрій побачить свого милого, бо що він єї не забув, сего була після братових слів певною. З щасливим усьміхом на устах вимальовала собі будучність з милим чоловіком. Житє, правда, повне працї, але за те в вільних хвилях повне щастя й сердечної гармонії. Що родичі позволять тепер на єї подружє з молодим учителем, об сїм Меланя не сумнївала ся, бо мала брата по своїй сторонї, а він міг все залагодити.

Зараз по обідї сїли брат з сестрою на бричку й пустили ся в дорогу до Галицких. Ореста пекла непевність, єму хотїло ся почути, що Мария за ним тужить. Їдучи зеленим лїсом, сказала Меланя недалеко помешканя Галицких до брата:

— Знаєш що, оставмо бричку тут, а самі підем лїсом, я хочу трохи перейти ся.

— Добре — відповів Орест.

Обоє повставали і йшли мовчки біля себе. Небавом зʼявила ся лїсничівка перед ними. Они ввійшли в ворота; на подвірю не було й живої душі. З огорода долїтали до них слова провадженої там розмови. Орест і Меланя справили ся до огорода, але на половинї дороги пристанули і не знали, чи йти далї, чи вертати ся назад. Бо на лавцї рядом з Емілїєю побачили они Марию, а коло неї стояв молодий учитель Дубровский. Галицкий лежав на траві. Віч перший побачив Меланю й Ореста і схопив ся їм на стрічу. Сим зробив конець їх нерішучости.

— А витайте, витайте, пане Мартинів! — сказав Галицкий приязно. На єго слова підне-

Всілякими приманами уміли в населеню сільскім всхідної Галичини защепити формальну горячку еміґрацийну і витворити собі такі услівя, що в найблизших роках правильно 50.000 селян буде вивезених до Бразилії. В самій Галичині утворила ся філія італіяньскої аґенциї еміґрацийної і она тепер доставляє потрібний материял людский до сеї відразливої торговлї людьми до Бразилії. Вивезених роздають відтак між поодиноких fazendeiros, то есть властителїв плянтаций бавовни і кави, та они стають формально невільниками. В 1894 р. вивезено до Бразилії 1876 Галичан, а в тім числї 1520 селян. Теперішний рік викаже мабуть ще лїпші результати. Як тих людий в дорозї всілякі аґенти і помічники висисають і луплять, про се можна би неодно розповісти.

Поминаю се, ало маю право поспитати: Чи не сором для нашої держави, що як раз то наші австрийскі горожани, котрі мусять ставати в Америцї невільниками? Чи не крайна пора, з одної сторони спинити сю погану роботу, а з другої сторони найти средства, щоби положене дрібного хлїбороба стало якось більше виносимим?

Лїберальні добутки суть певно великими добутками і ми всї се розуміємо. Але вільні пролетариї не суть найлїпшими підпорами держави і социяльного ладу. Сим мементо кінчу і повтаряю зазив до теперішного правительства, щоби оно підчас осїнної сесиї виступило перед вис. Палату в першій лїнії з проектами законів, котрі змагали би до піднесеня нашого рільництва взагалї, а дрібної посїлости земельної специяльно. Средства до того лежать під руками. Рільництву треба з одної сторони облекшити тягари, а з другої сторони для піддвигненя треба утворити відповідні институциї.

А тепер позвольте менї перейти в короткости на вчерашні вискази одного бесїдника з лївиці. Пос. Дец старав ся вчера всїми силами пересьвідчити вис. Палату, що в нашій половинї держави Галичинї даєсь першеньство під кождим взглядом перед всїми прочими краями і єї увзглядняє ся. Після єго погляду се увзгляднене лежало би в тім, що рілю Галичини оцїнено після низшого доходу катастрального, анїж в других краях. Не перечу сего, але заразом знаю, що згадану оцїнку довершили не наші товариші, котрих численні імена він вчера навів і на котрих звалив всю вину — лиш що оцїнку рілї в кождім краю переводили специяльні комісиї, котрі не могли підпадати під нїчий вплив, бо мусїли переводити сю оцїнку після певних приписаних постанов, та що се були ц. к. урядники а не автономічні институциї, отже сей закид цїлком безосновний. Але коли помимо того пос. Дец обставав би при своїм пересьвідченю, то я готов предложити єму зміну. Я запрошую єго до Галичини, най переселить ся до нас і стане у нас селянином. Я певний того, що він по роцї не лиш схоче вернути, але що він може буде тужити за Бразилією. (*Браво !*)

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „Руска Школа“ в Чернівцях

відбули ся 28. липня в салї „Народного Дому“ Явили ся на них, як ми після докладного обчисленя подали, 73 особи, переважно учителї. Пань було 9. Прийшло також кількох селян, котрі з цїкавостию прислухували ся нарадам. Остатні збори „Рускої Школи“ відбули ся ще в р. 1891, значить в часи для буковкньских Русинів прикрійші, як тепер. Треба було нашим передовим людям за той час попрацювати сильно, щоби змінити на лучше наші відносини, щоби збудити довірє учительства до себе. Довірє се показало ся остатної недїлї виразно вже в тім, що на збори явило ся таке, як на буковиньскі відносини і скількість учителїв, значне число. Знати було се довірє і в тім, що на зборах не було найменьшої дісгармонії. Всї відчували потребу орґанїзациї власної, потребу береженя прав руского шкільництва, на котре напосїдає ся тілько непокликаних „опікунів“. Що така думка настала вже у буковиньских руских учителїв, заслугу в тім треба признати тій малій громадцї провідників буковиньских Русинів, між ними на першім місци др-у Стоцкому, котрого заслугу узнали й самі учителї, пошанувавши єго гарним портретом. Тепер коли до загальної роботи зголошує ся більше робітників і число їх росте, може наступити так потрібний у нас подїл працї, розданє єї між відповідних фахових людий, щоби не було так оправданого і замітного утомленя, яко суджене всїм нечисленним провідни ам Русинів.

Остатні збори посьвідчили, що товариство „Руска Школа“ має будуччину. Тілько більше ще пожертвованя учителїв, більшої солїдарности в спільній роботї, більшого розуміня спільної мети, а можемо зовеїм не лякати ся всїляких забагів загорілих сусїдів.

У вступній промові заявив голова свою втїху, що може повитати на зборах таке розмірно велике число учителїв і учительок. Обяв сей сьвідчить про розбудженє руского духа в учителїв та про їх охоту працювати спільно для народу. Потім промовив інспектор Омелян Попович. Вказав на давнїйший невідрадний стан шкільництва на Буковинї і на теперішний відраднїйший і назвав тих патріотів, що до получшеня руского шкільництва найбільше причинили ся. Між ними передо всїми найбільше признанє належить ся д-ру Стефанови Смаль-Стоцкому, котрий своєю ревною працею в послїдних 10 роках довів шкільництво руске на Буковинї до так гарного поступу. Учительство, сьвідоме тої заслуги голови товариства, в знак своєї щирої вдячности присьвячує єму виготовлений проф. Юстином Пігуляком гарний портрет, котрий займе місце в ґалериї образів заслужених патріотів, поміщених в сали „Народного Дому“.

сла Мария голову і побачивши Ореста смертельно поблїдла. Орест также змішав ся, він сам не знав, як в сїй ситуациї найтись, але перемігши своє заклопотанє привитав ся чемно до доматорів. Молодому учителеви подав руку, а потім попровадив єго до Мелані, котра привитавшись з Емілією і Мариєю, стояла зарумянена зі зворушеня й утїхи. З милим усьміхом привитала ся она до свого давного приятеля. Они обоє дивили ся якось несьміло на себе, по так довгій розлуцї не знали звідки зачати розмову. Але їх серця подиктували їм тему і за часок розмовляли обоє о давних, щасливих для них днях.

Орест вклонив ся низько Мариї; але не подав їй руки. Она дивилась на него якимись дивними очима, в котрих пробивала ся тиха розпука. Бачучи, що він свобідно розмовляє з доматорами, не звертаючи при тім уваги на ню, Мария встала і пішла до хати, а звідтам побігла в лїс. Орест бачив, як єї ясна сукня замиготїла поміж деревами і подумав собі, що она певне хоче від него сховати ся. Він бачив, як она змарнїла і жаль єму за нею стало, але єї утеча обурила єго, чому она не хотїла єму просто в очи казати, з якої причини єму тодї так відписала. Чого утїкала?

Емілїя пішла до хати думаючи, що Мария пішла лагодити підвечірок, але не заставши єї там, запитала ся в наймички, де панна?

— Я не знаю — відповіла тота.

Емілїя стревожила ся. Де она може бути? подумала собі й крикнула: „Мариє“, але нїхто не обзивав ся. Що се? сказала сама до себе і пішла сказати, що Мария десь зникла.

— Може пішла в лїс — сказала Меланя, котра занята розмовою з Дубровским, не бачила відходу Мариї і тепер докоряла собі в душі, що не поговорила з нею сердечно і не зважала на ню.

— Може й пішла — сказала Емілїя на єї слова, ану підїть хто пошукайте єї. Може ви, пане Мартинів, знайдете свою давну дружку.

— Добре — сказав Орест неохотно і вставши з свого місця пішов тою дорогою, на котрій бачив Марию. Він запалив собі циґаро і йшов помалу лїсовою дорогою, не спішачись шукати Мариї. Тепер єму було неприємно, зістатись з нею сам на сам. Що вже раз стало ся, не відстане ся, не може відстати ся; він був уже трохи заспокоїв ся, а тут случай прегадав єму пригоду, через котру він не одну нічку не спав. Та ще гарнїйшою видавала ся она тепер єму з тим виразом тихого смутку на лицї, з тими очима повними горя, туги і задуми. На що я ще раз з нею стрінув ся, хиба на те, щоби моє серце ще раз тілько терпіня перенесло? Бо що она про мене й не думає, се певна річ... Чому утїкла від мене? Она певне тужить за тим, котрому, як сама писала, віддала своє серце. Може він покинув єї, а она тепер так за ним побиває ся. Орест затиснув кулаки; він думав на правду, що Мария за кимсь другим тужить і був на того заздрістним.

— Я мушу в неї самої запитати, хто той другий, най хоч знаю, за кого она мене заміняла — сказав прискоривши кроки. — Чим борше, тим лїпше — звинив ся сам перед собою зі свого поспіху.

Небавом побачив Марию. Лежала під розложистим дубом на мягкім моху і плакала гірко. Се було знати по конвульсийних рухах єї тїла, бо лице було руками закрите.

— Панно Мариє — почав Орест зворушеним голосом, бо єї смуток діткнув єго немило — чого ви від нас утїкли? Мене вислали шукати вас; я знаю, що я вам не милий, тому й не буду довго дошкулювати; відведу вас до хати і зараз вас від мого товариства увільню.

Мария піднесла ся з землї, розкрила лице і подивила ся на него очима, повними слїз.

— Чого ви мене аж тут переслїдуєте? Чи хочете з мого горя насьмівати ся? — сказала з вимівкою в голосї.

— Нї, борони Боже, але я рад би знати, кому те горе посьвячене, хто се такий щасливий був, що випер мене з вашого серця? — сказав Орест, дивлячись на ню.

Мария ще гірше розплакала ся.

— Кажете, що не хочете з мене сьміяти ся, а сьмієте ся менї таки в очи, бо чого-ж вам питати о причину мого горя, коли ви єї найлучше знаєте?!

— Я клену ся найдорожшим добром, що не знаю! Я знаю лиш се, що я був через вас дуже, дуже нещасливий...

— Ви через мене?! Що-ж я вам зробила?

— Впоред казали ви менї, що мене любите, а як я потім просив о вашу руку, то ви відписали менї, що не підете за мене, бо ваше серце до другого належить.

— Я? я мала так до вас писати?! Нї, нїколи, я до вас нїчого не писала — сказала Мария в найвисшім задивованю.

(Дальше буде.)

По сій промові, принятій зборами одушевленними оплесками, відслонено украшений гарними цьвітами портрет голови товариства. У відповідь на се подякував д-р. Стоцкий за сю почесть і вказав на здобутки Русинів на поли шкільництва на Буковині, котрі мусіло тов. „Руска Школа“ вибороти собі з великими трудностями. Бесідник бажає, щоби се товариство розвинуло ще ширшу діяльність, а се наступить лише тоді, коли все учительство збере ся около „Рускої Школи“ яко свого осередка і віддасть ся цілком одній думці, т. є. просьвіті народній.

По перечитаню і справдженю протоколу з попередних загальних зборів здав секретар товариства, проф. Шпойнаровский, справу з діятельности товариства:

Кілька день по загальних зборах, а то 9-го липня 1891 р. — сказано у справозданю — відбуло ся засїданє вибраного виділу в цїли єго уконституованя. Головою вибрано проф. д-ра Смаль-Стоцкого, першим заступником голови проф. Є. Пігуляка, другим заступником сов. В. Ясеницкого, секретарем проф. С. Шпойнаровского, касиєром учителя Ат. Руснака, контрольором аманунензіса унїверситетского Ів. Ронґуша. Що-до прочих членів виділових, то з часом зайшла отся зміна: Проф. Кобилянського іменовано професором ґімназияльним в Коломиї, а учителя Якубовича учителем в карнім заведеню в Станїславові; опустивши Чернівцї оба сї панове не могли вже дальше брати участи в засїданях виділу. З глубоким жалем мусимо також спімнути, що член виділовий учитель Бігарий, як також член товариства старший учитель Іван Микитович по тяжкій недузї перенесли ся на місце вічного супочинку.

Збори віддали честь памяти покійних ревних членів товариства повстанєм з місць.

Новий виділ старав ся як пильнїйше відповісти задачі, повірений єму попередними головними зборами і назначеній самими статутами нашого товариства. Заходом виділу, особливо-ж невсипучими ревними трудами голови товариства, проф. д-ра Стоцкого, і першого єго заступника, проф. Єрофтея Пігуляка, залагоджено або бодай порушено від часу послїдних загальних зборів отсї важні справи на поли шкільництва:

1) Що-до катехизму, уложено о. Тиміньским, і внесеного до краєвої ради шкільної в цїли одобреня, то тую справу виділ кілька разів мусїв урґувати, аж вкінци звернено єму катехизм із заміткою, що не може бути одобрений. Тодї виділ удав ся письменно до самого мінїстерства. Виділ не має з мінїстерства ще жадної відповіди, отже справа катехизму доси ще не залагоджена, але є надія, що она тепер по смерти митрополита Морарь-Андрієвича буде порішена користно для Русинів.

2) Виділ вислав до мінїстерства пропамятне письмо в справі управильненя викладів на черновецкім богословскім факультетї, специяльно-ж в справі заснованя катедри для науки практичної теольоґії в мові рускій; і ся справа мінїстерством доси ще не залагоджена.

3) В справі іменованя Русина членом буков. краєвої Ради шкільної поручено голові товариства написати до мінїстерства мемориял. Завдяки ревним заходам голови і добрій волї других впливових осіб, як посла до ради державної проф. Ол. Барвіньского, випала ся справа в нашу користь.

5) Так само й в справі іменованя інспектора для руских шкіл народних на Буковинї поручив виділ голові товариства, віднести ся до правительства і взагалї починити відповідні кроки. І ся справа заходами голови, як не меньше посла проф. Ол. Барвіньского, увінчена успіхом.

5) В справі одобреня читанок для шкіл народних, уложених Омеляном Поповичом, котрим з ворожої сторони ставлено трудности і перепони, відносило ся товариство до мінїстерства, котре й ту справу залагодило користно.

6) Виділ поручив свого часу голові і єго першому заступникови, послам-соймовим професорови Стоцкому і професорови Пігулякови, вступити ся в краєвім соймі за учителями шкіл народних і постарати по змозї о підвисшенє їх платнї; взагалї поручив виділ обом послам заняти ся при розправах соймових невідрадним станом руского шкільництва на Буковинї. Відомо, що оба сї посли вивязали ся із своєї задачі, наложеної на них виділом, як найкрасше.

7) В справі основаня паралельних руских кляс ґімназияльних в Чернівцях написав виділ пропамятне письмо до мінїстерства. Около сеї справи ревно заходили ся також рускі посли у Відни проф. Ол. Барвіньский і Вахнянин; сей послїдний виголосив — як відомо — недавно тому при розправі буджетовій бесїду, в котрій поставив також резолюцию, щоби правительство в слїдуючий буджет вставило відповідну суму для основаня цїлої ґімназиї з корінними клясами нїмецкими а паралельними рускими в Чернівцях.

(Конець буде.)

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 31. липня 1895. р.

Іменованя. Судових практикантів Бронислава Свидерского, Ів. Шнайдера, Клим. Кульчицкого, Ів. Бейнаровича і Фльор. Вольского іменував львівский висший суд. авскультантами судовими в Галичинї.

О. Алексій Тороньский, новоіменований член галицкої краєвої Ради шкільної, подав ся яко катехит при рускій ґімназиї у Львові на пенсию, а конкурс на ту посаду розписаний вже з речинцем до 10-го серпня с. р.

Посол до ради державної Бльох з повітів Снятин-Коломия-Бучач зложив свій мандат посольский.

Фестин товариства театрального. Комітет фестину театрального товариства вислав уже свою подяку всїм тим, котрі яко комітетові взяли участь в фестинї. Доходу було 5.098·33 зр., а розходу 1882·66 кр., отже лишає ся чистого доходу 3215·67 зр. — значить як на Чернівцї дуже поважна сума.

Не буде женьскої ґімназиї у Львові. Нашим читачам звістно, що у Львові мала заснувати ся польска женьска ґімназия при помочи жертви панї Коско. Тепер же п. Коско виходить замуж і не може потрібної на основанє ґімназиї суми жертвувати, і з сеї причини не буде сего року женьскої ґімназиї у Львові. Дуже проста причина...

Перегони. Офіцири 14. полку гузарів устроюють перед від'їздом на маневри перегони дня 4-го серпня с. р. на толоцї в Жучцї. На тих перегонах буде архикнязь Петро Фердинанд і богато офіцирів з Галичини.

Бута польска. Судия повітовий, п. Доніґевич, в Кіцманя забуває завсїгди, що він находить ся на рускій землї і що є люди, котрим єго польска загорілість і проста бута не може подобати ся. Свою загорілість і буту показав він уже кілька разів і несправедливим поступованем своїм з рускими поданями скривдив Русинів. Тепер до вінця „слави“ єго прибуває ще одна квітка. Снятиньский адвокат Поляк, др. Земба, подав дня 9. липня 1895 р. до суду пов. в Кіцмани скаргу до ч. 7044 Олекси Лїтуна з Шишківцїв против Василя Морозевича в Борівцях о віддане ґрунту. Скарга була написана по руски, навіть латиньскими буквами, однак і се не подобало ся п. Доніґевичеви і він відкинув скаргу, мотивуючи тим, що руска мова не є уживана в кіцманьскім судї. Чи нема вже власти, котра прикоротила би буту сего пана, котрий забуває свій обовязок? Чи сторони для суду призначені чи суд для сторін? А відтак чи подібне поступоване сего і того Поляка з Русинами веде до того, щоб настали згідливійші відносини поміж обома народностями?

Др. Юліян Паєр, славний з своїх подорожий до північного бігуна, приїде з кінцем місяця серпня с. р. до Чернівцїв. З тої нагоди приготовляє єму секция австрийского клюбу туристів „Буковина“ велику овацию. Паєр буде в Чернівцях мати відчит.

Старі гроші. В Чижикові, повіта львівского, найдено дня 20-го с. м. при будові нової церкви около 300 штук золотого гроша з років 1660-го до 1740-го, а також майже 600 штук срібного гроша з того самого часу і всяких держав. Властитель Чижикова п. Александер Рольф при помочи команданта відділу жандармерії Крашенки з Винник допильнували самі, щоби робітники не розібрали і не промарнували того скарбу, котрого вартість на вагу досягає до 2000 зр. — Михайло Остафійчук, селянин з Горечи під Чернівцями, виловив минувшого тижня в Прута скриночку, замкнену герметично. Коли єї розбив, знайшов в нїй богато монет з часів римских.

Як виглядає тепер колишна Січ запорожска? На се питанє відповідає дописуватель „Харківских Ведомостий“ такими словами: „Звістно, що кілька верстов на полудне від міста Катеринослава зачинають ся на Днїпрі славні пороги. Ставляючи майже непобориму перепону для плавби кораблїв, тягнуть ся они на довжинї 70 верстов і кінчать ся нїмецкою кольонїєю Айнляґе, в місцевости Кичкас. Тут бачимо послїдний раз з обох сторін Днїпра сумовиті скали ґраніту: вирвавши ся на волю, пливе вже ріка від Кичкаса степовою рівниною. Зараз за Кичкасом дїлить ся Днїпрове корито і творить вузкий островець (8 верстов довгий, 1—2 широкий), звістний під іменем Хортиці. На тім то острівци була славна колись запорожска Січ. Однако нинї нема на Хортици буквально нїчого, що пригадувало би, що колись мешкала на нїй тота хоробра напів лицарска, напів дика дружина. Цїла Хортиця представляє тепер вид цвитучої місцевости, забудованої нїмецкими кольонїями. На місци давних „куренів“ козацких бачимо тепер чистенькі доми кольонїстів нїмецких, криті дахівками і витягнені просто, як під шнур; там де колись були окопи і де стояли запорожскі чати виднїють тепер фабричні комини“. При кінци опису дивує ся дописуватель, що той славний в історії остров оминають археольоги.

Нещастє на морю. Після донесеня Temps спіткнули ся анґлїйскі пароходи „Meveland“ і Dussilde“ коло Фолькстону, при чім „Meveland“ потонув, а з ним 7 осіб.

Убийники Стамбулова. Арештований під закидом участи в убийстві Стамбулова Ґеорґієв замотав ся в своїх зізнанях так, що нема сумнїву, що він винен; всї факти промавляють за тим, що то він стрілив з револьвера до візника, котрий віз Стамбулова з Петковим. Ґеорґієв писав також листи до Стамбулова, в котрих грозив єму убийством. Він був приятелем Панїци, а Стамбулов єго шукав гоньчими листами, але Ґеорґієв утїк до Росиї і мешкав там яко болгарский еміґрант. Тепер же він вернув до Болгариї за грецким пашпортом під чужим іменем. Навіть урядові депеши признають, що Ґеорґієв сильно скомпромітований, і тому єго і Туфекчиєва задержано у вязници. Також на Галева є узасаднене підозрінє, але доси єго не знайдено. Натомісць арештовано якогось Македонїцу, котрого жінка сама чоловіка обжалувала. (Гл. телеґрами).

З країни газарду. Славний дім гри в Монако есть власностию акцийного товариства, що має концесию ще до року 1913. Інтереса товариства так добре стоять, що тепер будує нові будинки, подібні скорше на казочні палати Шегерезади як на звичайні будівлї. Товариство хоче продовжити контракт з князем Монако на дальших 50 лїт. Справозданє акціонарів „безіменного товариства морских купелїв і клюбу чужоземцїв в Монако“ виказує такі доходи: Дохід з рулети і trente et quarente виносив в 1893 р.

24.000.000 франків; основний капітал 30.000.000 фр., розділений на 60.000 акций по 500 фр. Ті акції суть 5-процентові, значить на рік дістає акціонар проценту 25 фр., а дівіденди 165 фр. разом 190 фр або 38 процент з своєї акції. Одну часть доходів з рулети іменно 1.250.000 фр. дістає князь Монако. Товариство акцийне поносить всї видатки адміністрацийні того маленького краю, котрого залога складає ся з 120 вояків і 80 поліциянтів. Мешканцї не платять податків, а дїти одержують науку безплатно. До театру вступ вільний, надто одержує товариство цїлий ряд урядників і видає на них річно 1.500.000 фр., а дневники дістають Schweiggeld-у річно 800.000 фр. Заряд товариства дає навіть деяким жертвам своїм місячну пенсию по 40, 20 15 і 10 фр. після того, кілько хто програв. Тим „пенсіонїстам" не вільно грати так само, як мешканцям Монако.

Пімстив ся за Стамбулова. Купець з Ракош Больота, Франц Подрушек, доставляв від одного року всякі вина для болгарского князя Фердинанда. Коли-ж перед кількома днями прийшло нове замовлене, післав купець замість вина таке письмо до певничного: „Шановний пане! дуже жалую, що не можу анї тепер анї в будучности служити вином Вашому князеви. Я чоловік з скромним становиском, але за те угорский купець, котрому его моральна самосьвідомість зборонює мати хоч би лише торговельні зносини з тими, котрі убили Стамбулова, приятеля Угрів. При тім пишусь з поважанем...

Нещастє на зелїзници. В Рудах на долїшнім Шлеску вихопив ся поїзд з шин і убив зворотничого і одну вдову; крім того ранено тяжко дві, а легко 7 осіб. Вина спадає на управителя поїзду, котрий тодї був пяний. Єго арештували і приставили до вязниці в Глогові.

Згинуло 140 людий. Коли зелїзничий поїзд, що віз 400 інвалїдів, їхав межи Гірошімою а Кобе в Японї, настала сильна буря і морскі филї розбили поїзд. Одинайцять ваґонів впало у море, при чім згинуло 140 осіб.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 31. липня. Урядова Wiener Zeitung оголошує іменоване бувшого міністра фінансів дра Плевера президентом спільного найвисшого двору рахункового.

Будапешт, 31. липня. Цїсар жертвував на внесене Банфіого суму своєї цивільної листи 25.000 зр. на викінчене костела, котрий будують на памятку коронациї Франц Йосифа. Костел має слїдуючого року на тисячлїтне торжество Угорщини бути готовий.

Триєст, 31. липня. Вибори до сойму Гориції і Градиски відбудуть ся в днях 16., 19., 23. і 25. вересня с. р.

Софія, 31. липня. Слїдчий судия в процесї о убийство Стамбулова зеззнав, що окрім арештованого Ґеорґієва ще й Гакев є убийником. але він через непорозуміне утїк і знаходить ся укритий в Софії. Надто є ще одно індівідуум арештоване, котрого можна уважати за співучасника. — Князь Фердинанд приїде сюди з початком слїдуючого тижня, щоби вислухати болгарску депутацию, котра вернула з Петербурга.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма" — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 1 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітоглял українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторогі і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 77. Чернівці, субота дня 22. липня (3. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 руолів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Фінанси Росиї.

Допись „Буковини“.

Росийский міністер фінансів д. Вітте, підносячи цареви прелїмінар бюджету державного на рік 1895, пишав ся з того, що бюджет перейшов в другий мілїярд. Не треба бути нї фінансистом і економістом, щоб сказати, що та пиха з погляду економічного добробиту народної маси нїчо більш, як банька з мила. Бюджет державний можна загнати і в третий мілїярд, але се зовсїм не визначатиме, щоб з побільшанем бюджету поліпшав і економічний добробит маси. Сего не буває навіть і по тих державах, де і бюджет і кожне побільшане податків затверджує парлямент, і де кожен міністер відповідає за свої вчинки перед парляментом. Нїчого й похожого на се в Росиї нема. Тут і бюджет і побільшане податків затверджує власть самодержавна; їй тільки самій належить контроль над міністрами; перед нею тільки вони й відповідають. В Росиї міністри залежать тільки від монарха. Через те в Росиї часто-густо міністрами стають люди зовсїм до того непридатні, як н. пр. було з Вишнеградським і з Посьетом.

Невдатність таких людий, брак відповідного хисту, непідготовленість їх, покриває часом ґенеральский мундір та цензура. Часто-густо отсї дві обставини роблять чоловіка вдатним справляти — звістно: чужими руками — найтруднїйші і найріжноманїтнїйші урядові функциї такі, що від людий звичайних вимагали-б специяльної осьвіти і підготовленя.

Знаємо, що за останні 50 років з усїх міністрів фінансів в Росиї був тільки один Бунґе, що своїм хистом, широкою осьвітою і глибочезним політико-економічним і фінансовим знанем відповідав тому високому цензу, якого треба задля міністра фінансів. Тим то він не силкував ся поліпшити фінанси Росиї штучно, часом тілько на папері. Не кидав ся він до лиходійної системи побільшуваня податків, до несуразних і лиходійних конверсий і до иньших фаєрверків. Дефіцити не жахали єго; він не таїв ся з ними, не ховав ся, а дивив ся просто в вічи гіркій дїйстности і йшов, хоча й вельми повагом, стежкою поліпшаня побиту маси і поменьшаня податків з народньої, темної і убогої маси. Він добре тямив, що скоро поліпшає економічний побит маси, зараз зникне і дефіцит в державному бюджетї.

Теперішний міністер не так дивить ся. Він радїє, що дефіциту нема на папері. Він чи не вміє зрозуміти, чи не хоче того, що кажуть йому цифри з його-ж таки справозданя. За 15 останнїх лїт державні доходи Росиї побільшали, але-ж побільшали й видатки і головна річ: останні побільшали непродуктивно. На пр. на оплат процентів за державні позички видатків побільшало за 15 років на 84 і пів міл. рублїв; на війско на 87 міл.; на поліцию і адміністрацию на 27 міл.; а на осьвіту взагалї тільки на 6 міл.

Отже спитати у д. Вітте: чи побільшав за отсї 15 років хоч трохи народний добробит?

Другим разом і росийскі і деякі европейскі часописні дзвони стали дзвонити про оповістку д. Вітте, що в льоху державного банку лежить кілька сотень мілїонів рублїв золотом. Але-ж знов таки нам здаєть ся, що така сила золота доводить тільки вмілість д. Вітте і його попередника зібрати золото. А яка народови користь з того золота, що лежить без зиску? Яка користь державі, коли те золото убезпечає ледви третину „кредитныхъ билетовъ“ (папірові гроші) і коли через те між иньшим, папіровий карбованець ходить по курсу 65 коп.?

В обох наведених случаях ми не бачимо дїйстного поліпшаня фінансів росийских, а навпаки бачимо погіршане

---

17) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—o—

(Дальше.)

— Я можу вам той лист показати, бо я ношу єго при собі на памятку мого щастя і нещастя.

Орест витягнув з бічної кешенї маленьку книжочку від записок, де находив ся Марин лист.

— Прошу — сказав він, подаючи дївчинї лист — скажіть, чи ви єго не писали?

Мария взяла лист, прочитала надпис і крикнула голосно.

— Ну, що ви на се скажете? — запитав Орест.

— Що нас обманено, обдурено! — відповіла Мария. — Я писала сей лист, але не до вас, а до Дениса Горецкого, саме в той день, коли сподївала ся дістати звістку від вас.

Орест побілїв мов стїна.

— І ви не дістали жадної звістки від мене? — запитав горячково.

— Нї, я чекала і очікувала, та все на дармо.

— А я післав вам лист, разом з букетом рож. Післанець казав менї, що віддав все самій паннї в руки.

— Я не дістала жадного листу, анї букету... Се певно хтось з Горецких переймив ваш лист, і потім, щоби на менї пімститись, післали письмо, що дістали від мене, до вас — сказала Мария дрожачим голосом і з сльозами в очах.

Орест стояв як вкопаний — така підлота не могла в єго голові помістити ся.

— То Горецкий просив о вашу руку? — запитав по хвилї.

— Просив, я написала єму, що не можу приймити єго осьвідчин, бо моє серце до другого належить.

— О підлі, підлі люди, що они зробили, кілько сердечної муки і горя они менї завдали! О Марие, мила, люба моя — сказав, беручи єї за руку — як би ти знала, які терпіня я перебув, то не гнївала би ся на мене, тілько зараз подивила би ся на мене так мило і приязно, як давно.

— Я тепер не гнїваю ся — відповіла Мария — бо бачу, що нас обоїх обманено, але до тепер, то дуже, дуже гнївала ся я на вас, пане Мартинів, так що навіть говорити з вами не хотїла.

— Але, Марийцю? — сказав Орест тепер так весело, як давними часами.

— Я нїколи не говорю неправди — відповіла Мария — прецїнь ви се повинні знати.

— Я се знаю, то скажи менї, мила, чи любиш ти мене ще так, як тодї, бо я нїколи не перестав тебе любити.

Мария зарумянилась і спустила очи. — Я тілько через вас перебула, Боже мій, аж страшно подумати, але ваш образ нїколо з мого серця не вступав ся.

— О щастє моє! — сказав Орест зворушено. — Тепер ходи зі мною, най тебе представлю всїм, як мою наречену, тай борзо зробимо весїлє, щоби нам хто знов якого збитка не зробив, та нашого щастя не занапастив.

— О, я вже тепер нїкому не повірю — сказала Мария з чутєм — коли знаю, що ти менї через цїлий рік був вірним.

Она сказала єму: „ти“; він не знав, як їй за се подякувати й поцїлував єї.

Мария счервонїла ся і хотїла від него вирвати ся, але він притиснув єї ще сильнїйше до свого серця і покривав рожеві уста дївчини горячими поцїлунками.

— Дай же спокій! — говорила Мария, поправляючи своє розбурене волосє — бо буду гнївати ся.

— То я перепрошу — сказав Орест весело, цїлуючи єї знов.

Мария погрозила єму пальцем.

— Ти все такий як був; все вмієш відговорити ся... Буду я з тобою мати немало клопоту.

Жартуючи весело забули обоє всї душевні терпіня, які їх через цїлий рік томили — молода податлива натура скоро все забуває.

Меланя і Галицкі не мало задивували ся, побачивши, як Орест і Мерия вертали рука в руку, з веселими, щасливими лицями. Се задиване ще збільшило ся, коли Орест приступив до них і представив їм Марию, яко свою

економічного побиту маси. Кому невідома велика обіднілість народньої маси в Росиї? А на нашу думку великий бюджет державний там, де зубожіла маса, ще більш руйнує державу. Бюджет побільшав з побільшеня податків. Податки зубожили масу. Осьвіти народньої в Росиї майже нема; через те й культура ледви примітна. За такими обставинами і коли маса виснажена податками, дефіцит в державному буджеті меньше лихо, ніж перевишка.

Одначе чи справді народна маса занадто вже обтяжена податками? чи справді вона знесилена і виснажена?

Щоб відповісти на се урядовими цифрами возьмемо Київщину. Року 1891. було по Київщині хрестян-власників 716, 756, а року 1893 їх стало 705, 602. Значить, за два роки їх поменьшало більш, ніж на 11 тисячів. Хто знає, як Українець цупко тримаєть ся землї, той вже з отсего самого спостереже, що не з добра позбули ся землї оті 11 тисячів! Отсї хрестяни-власники на самі лишень „мірскі", себ то сільско-громадскі потреби заплатили того-ж 1893 року 1,179.650 рублїв, да опріч того повинні були за рік на відбутки натурою постачити 2.153.141 робітників піших і 112.088 кінних. Переводячи отсї відбутки на гроші, по цїнам, які сам уряд визначає, добудемо 1,691.016 рублїв. Сюди ще треба додати громадскі видатки на церковно приходскі школи, властиво кажучи на „обрусеніе" і затемнюване маси Шкільних видатків треба класти що найменьш 400.000 рублїв. От воно й виходить самих тільки сільских податків більш 3.200 тисячів.

Опріч того викупних за землї ті-ж самі хрестяни платять річно 2.300 тисячів. Нарештї є ще податки земскі і державні. Не маючи певної цифри останніх, ми й не будемо їх гуртовати; проминемо і так звані „бокові" чи „косьенные" податки. (Останніх Київщина на пр. р. 1888 платила 25 мілїонів рублїв).

Бачимо, що на хрестяньску масу р. 1893 самих тільки сільских та викупних податків було 5 і пів мілїонів рублїв; себ то на кожного хрестянина „собственника" припадало пересічно 7·7 руб. за рік! Не буде помилки гадати, що усїх иньших податків набереть ся не меньш як стільки-ж, а разом не меньш 15 і пів рублїв з чоловіка...

Хиба-ж можна гадати, що така сила податків не знесилює, не руйнує добробиту народньої маси?!...

Михайло Лепер.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „Руска Школа" в Чернівцях.

—o—

(Конець.)

8) В справі іменованя повітового шкільного інспектора в Кіцмани поручено голові товариства віднести ся устно і письменно до міродайних правительственних кругів; як звістно порішена ся справа недавно тому для Русинів користно.

8) Видїл вніс до краєвої шкільної Ради письменну просьбу, щоби в тутейшій гр. прав. школї реальній ученикам-Русинам удїляти науку православної релїгії в мові рускій; доси ся справа ще не залагоджена.

10) Видїл вніс свого часу просьбу до краєвого сойму о запомогу для товариства і одержав за рік 1894 і 1895 по 200 злр., за що складаєм Соймови прилюдну подяку.

11) Коштом товариства видав видїл 1891 р. другий випуск редаґованої головою „Рускої Школи", як також брошуру під заголовком „Сила книжки" учителя Дарія Пігуляка, вкінци 500 примірників статутів філії „Рускої Школи".

12) Видїл поручив свого часу голові товариства віднести ся письменно до правительства в справі запровадженя семинаря руского при фільозофічнім факультетї черновецкого університету; завдяки заходам голови бажане видїлу по части сповнило ся, бо вже від року заведено семинарийні рускі вправи і придїлено на заложенє семинарийної бібліотеки 200 злр.

13) Що-до правописи фонетичної, то кілька раз писало ся в тій справі до міністерства, вкінци допровадив перший заступник голови проф. Є. Пігуляк в краєвій шкільній Радї справу до пожаданого успіху; міністерство видало розпорядженє, що не лише в школах народних, але й у всїх клясах шкіл середних має з слїдуючим шкільним роком безусловно уживати ся правопись фонетична.

14) В справі запровадженя рускої мови яко надобовязкового предмету при гр. прав. ґімназиї сучавскій починив видїл відповідні кроки, однак єго просьби зі сторони краєвої шкільної Ради з тої причини не сповнено, що нема в ґімназиї сучавскій приписаного міністерияльним розпорядженєм числа мінімального.

Сими отже справами займав ся видїл за довгий час від послїдних зборів товариства.

Видїл старав ся також о побільшенє членів, бо — як відомо — розвитє і добро кождого товариства залежить від числа членів, особливо-ж таких, котрі радо хотїли-б посьвятити свої сили і свій вільний час для добра товариства. Та на жаль мусимо сказати, що в порівнаню до довгого часу від послїдних загальних зборів не коньче богато членів приступило до товариства, бо всего лише 6. Всїх членів разом мало товариство до сих загальних зборів 57.

Сим закінчив секретар своє справозданє, а на внесенє п. Поповича дано видїлови абсолюторию. — По сїм наступило справозданє касиєра товариства, п. Атанасія Руснака. Приходів було за час від 1891 р. до 1895 р. разом 431 злр.; з них припадає на членьскі вкладки 17 зр., на дворазову запомогу Сойму 400 зр., а 14 зр. лишило ся було з часу перед 1891.

наречену. Але притлумлюючи подив, желали їм в сердечних словах щастя.

— А тепер послухайте, яким способом хотїли люди нас розлучити — сказав Орест і оповів інтриґу, яка стала ся з листами.

Обуренє слухачів не знало границь, але оно вступило ся, коли они подумали, що помимо інтриґи все на добре вийшло.

Пізним вечером вернули Орест і Меланя до дому, давши Мариї слово, що позавтра будуть з родичами в неї. Мария мала вже на другий день від'їздити.

Утіха Лісковских була велика, як побачили свою доньку веселою і свобідною, як давно, та як она їм розказала, що з Орестом заручила ся. Підла інтриґа Горецких обурила паню Лісковску до живого, але тепер не було часу дебатувати, бо треба було прилагодитись до завтрішньої гостини. Зараз зачали попрятувати, замітати, порохи вибивати, хоть того всего не треба було, бо в Лісковских панувала все як найбільша чистота. Над вечер було всюди так як в зеркалї; Мария обрабувала цїлий зільник і поставила в кождім кутику букети сьвіжих цьвітів.

Перед самим обідом заїхала бричка на подвірє Лісковских. Веселий і щасливий Орест скочив зараз на землю і побіг в хату, де єму вже всї на стрічу вийшли. О. Мартинів і єго добродійка оглянули оком знатоків цїле господарство і усьміхнули ся одно до другого з великим вдоволенєм.

Будучі свати приймали їх щиро, сердечно без вибагливої етікети. Меланя не могла наговорити ся з Мариєю, що в народнім строю виглядала чудово. По обідї вийшли обидві з Орестом до саду. Мария оповідала про Ганю, як тота їй нераз своїм сьпівом укорочала час. Нараз визирнула чорнява головка Ганї з-за паркана.

— Ганю, ходи-но сюди — закликала Мария.

Ганя побігла до перелазу і за хвильку стала перед молодим товариством, вся зарумянена з заклопотаня. Але по кількох словах зі сторони Ореста й Меланї освоїла ся і сказала весело усьміхаючись до Мариї:

— А видите, панночко, я вам не казала, що сей панич назад до вас прийдуть, а ви не хотїли вірити.

— Відки-ж ти знала, що я прийду? — спитав Орест, а Мария спустила очи.

— Вже я так собі міркувала, менї так жаль було за панночкою, бо они дуже за вами плакали.

— Ти плакала, Мариє? — спитав Орест, беручи єї за руку — то ти так дуже за мною тужила?

— Вже то я вам скажу, як они за вами тужили, бо они може муть ся соромити — відповіла Ганя весело і сьміло — раз як я їм засьпівала одної сьпіванки, то мало не минули ся з плачу. Тогди я їм казала, щоби не тужили, бо чорноокий панич певне знов до них прийдуть.

Орест подивив ся на гарну сільску дївчину і вираз вдячности перебіг по єго лици; він був їй вдячний за те, що розвеселяла колись єго милу.

Ганя мусїла ще сьпівати, що она учинила аж по довгих просьбах Мариї і Меланї. Всїм припав до серця єї тужливий, ревний голос і слова пісні, якої она їм засьпівала:

„Чого ти ся похилила, черлена калино?
Чого ти ся зажурила, молода дївчино?"
„Як менї ся не хилити, вітер прихиляє,
Як менї ся не журити, милий від'їзджає."
Ой віїхав він на гору, тай махнув рукою:
„Ой верни ся, мій миленький, згину за тобою."
„Ой дївчино, дївчинонько, невдавай ся в тугу,
Він віїхав лиш за гору, та вже має другу."
„Ой не має, тай не має і не буде мати,
Бо він казав, що лиш мене все буде кохати."
„Й ти дївчино, дївчинонько, не будеш тужити,
Обернеш ся до другого, будеш го любити".
„Ой не буду, ой не буду другого любити,
Доки буду в сьвітї жити, все буду тужити."
Тай тужила дївчинонька, тужила, тужила,
Доки єї не покрила висока могила.
Та приїхав милий з войска, пішов на могилу,
„Ой могило, могилонько, віддай менї милу."
„Ой не віддам, та не віддам, бо я єї взяла,
Она доста вже на тебе, невірний, чекала".
Пішов милий та сьвітами, милої шукати,
Не найшов її, а сам мусїв в чужуні вмирати.

— А відки ти сеї пісні знаєш? — запитала Меланя.

— От я так сама собі склала — відповіла Ганя.

— Сама, та як?

— От так, розгадую собі, розгадую, а потім складу слова до слів, і сьпіванка готова — сказала Ганя.

— То ти дуже розумна дївчина — сказав Орест, заінтересований тою проявою між народом — ти ще й більше пісень склала?

— Ще тоту за „товаришку панну" та за то „чому я так сиджу", але я ще май складу, бо скоро менї стане тяжко на серцї, то я собі зараз слово до слова складаю — відповіла Ганя.

(Конець буде.)

р. Розходи представляють ся так: На решту друку часописи „Руска Школа“ видано 22 зр. 2 кр., на запомогу для виданя книжочки „Сила книжки“ 75 зр., друк 500 штук статутів для філій „Рускої Школи“ 12 зр., видатки адміністрацийні 10 зр. 57 кр., а на запомогу для руских учеників черновецкої ґімназиї 200 зр., отже разом видатків було 319·59 зр. Лишає ся з днем 28-го липня 1895 в касї товариства 111 зр. 41 кр. В заступстві занедужавшого контрольора п. Івана Ронґуша сконтролював проф. Серґій Шпойнаровский рахунки касові і знайшов все в порядку. На єго-ж внесенє уділено касиєрови одноголосно абсолюторию.

Приступлено до третьої точки порядку дневного, іменно до вибору нового виділу. На внесенє п. надучителя Івана Савіцкого з Нових Мамаївців вибрано до нового виділу аклямациєю панів: проф. унів. др. Смаль-Стоцкого, совітника судового Володимира Ясеницкого, інспектора Омеляна Поповича, професорів Серґія Шпойнаровского, Єрофтея Пігуляка, Івана Тірона і Антона Клима, аманунензіса Івана Ронґуша, надучителя Григорія Никоровича з Кіцманя і учителів Атанасія Руснака з Чернівців та Омеляна Іваніцкого з Чорнавки. На заступників виділових вибрано проф. Юстина Пігуляка, надучителя Івана Савіцкого з Нових Мамаївців і Николая Іваніцкого з Нової Жучки.

Приступлено до послідної точки порядку дневного, до вільних внесень і запитань. П. Омелян Попович говорив про заслуги тих ревних Русинів, котрі щиро і безкористно трудили ся для „Рускої Школи“ а тим самим для піддвигненя руского шкільництва на Буковині. Між ними заберає безперечно перворядне місце професор і посол до Ради державної Олександер Барвіньский. (Славно!) Рускі учителї не маючи змоги в иньший спосіб висказати сему заслуженому патріотови свою щиру вдячність, певно згодять ся на іменоване єго почетним членом „Рускої Школи“. Серед гучних оплесків збір приняв се внесенє одноголосно і зараз таки повідомлено о тім телеґрафічно п. Ол. Барвіньского. Дальше підніс п. Попович в своїй промові також великі заслуги професора і посла до Ради державної Наталя Вахнянина, котрий на бажанє товариства все підпирав руске шкільництво на Буковині і не раз причинив ся до доброго успіху. За єго ревні заходи „Руска Школа“ має єму письменно висказати щиру подяку. І се внесенє приняв збір одноголосно оплесками.

Учитель Салабан інтерпелював голову товариства в справі петициї „Рускої Школи“ о заснованє рускої народної школи в Чернівцях, про котру то петицию нічого не чувати і не знати, де она застрягла. Дальше скаржив ся п. Салабан на трактованє рускої мови по черновецких народних школах, де рускі години відпадають дуже часто, з чого виходить очивидна кривда для руских дітий. Тому то треба би постарати ся о свою руску народну школу, тим більше, що є надія на заснованє руских паралельок при німецкій ґімназиї. Голова відповів на сю інтерпеляцию, що ту петицию вислано до черновецкої ради громадскої, де она вандрувала по ріжних секциях, поки вкінци десь там застрягла так, що навіть заходам радника Ясеницкоге не удало ся єї віднайти. Що-ж до рускої народної школи, то інспектор Попович заявив, що Рада шкільна краєва носить ся з гадкою оснувати рускі паралельки при істнуючих вже німецких школах в Чернівцях або поділити так звану православну школу народну на волоску і руску. Інспектор Попович також тої гадки, щоби доходити справи згаданої петициї, щоби знати, де она поділа ся в раді громадскій.

Потім забрав голос надучитель Іван Савіцкий з Нових Мамаївців і в ядренистій своїй промові завзивав всїх учителів і учительок до спільного діланя на поли руского шкільництва, бо показало ся, що руске учительство само коло своєї справи дуже мало ходило, що оно стояло відсторонь байдужно і спускало ся лише на заходи одиниць з інтеліґенциї. Тим то ті одиниці обтяжені аж надто і їм треба коньче помочи зі сторони самого-ж таки учительства. А се найлїпше зробить ся тоді, коли в кождім повіті заснована буде філія „Рускої Школи“. В філіях можна буде обговорювати свої шкільні справи і під надзором і управою центрального виділу „Рускої Школи“ піднесе ся тим руске шкільництво. У важних справах філії зможуть зажадати від центрального виділу висланє делеґата, котрий своєю радою поведе діло як слід. — Гарну промову п. Савіцкого приняли присутні учителї і учительки з одушевленєм і оплесками. Внесенє підпер інспектор Попович, вказуючи на се, що час уже рускому учительству статина власних силах і неглядати помочи поза своїм кругом. — Голова прочитав наспівшу зі Станіславова телеґраму: „Желаєм сьвітлому зборови доброго поступу. Учителї при військових вправах в Станіславові: Альбота, Борович, Данчул, Ґадза, Ґраматович, Маврер, Гиполит Омельский, Николай Савіцкий, Щупак, Юрий Шербановский, Іван Сенюк, Спенул, Тентул, Омелян Влад, Терлецкий, Цурканович.“ Зібрані учителї приняли сей доказ щирого патріотизму оплесками.

Позаяк порядок дневний був вичерпаний, замкнув голова збори. В своїй пращальній мові вказав др. Стоцкий на обставину, що тепер між буковиньскими Русинами учительство руске є одинокою інтеліґенциєю і тому на нїм тяжить велика праця і одвічальність. Як учителї будуть виховувати повірений їм нарід, такі плоди вийдуть для рускої справи. Треба отже, щоби учительство ревно і щиро працювало і стало на чолї народа. Коли повстануть філії товариства, тоді можна буде частїйше сходити ся і докладнїйше обговорювати справи шкільництва, тоді й спільна праця принесе гарні плоди.

Промову свою закінчив др. Стоцкий окликом на честь цїсаря, котрий зібрані повторили з одушевленєм.

На зборах приступило до товариства 36 нових членів.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. серпня 1895. р.

Суплєнти шкіл середних — як оголошує Wiener Zeitung — дістануть 100 зр. річного додатку без огляду на се, чи побирають вже квінквенія і чи мають іспит учительский. Суплєнти, котрі не мають повної суплєнтури, одержать додаток сей відповідно до річної платнї, яку тепер побирають. Виплата тих додатків наступить уже за час від 1-ого січня с. р.

В цїли доброго приготованя будучих учителїв ґімназияльних потвердило міністерство просьвіти рескриптом в 22. червня с. р. ч. 9176 на внесенє галицкої краєвої Ради шкільної орґанізацию осібного курсу практичного в ґімназиї сьв. Анни в Кракові під управою директора того-ж заведеня. На той курс будуть приймати слухателїв фільозофії, котрі скінчили що-найменче шість курсів фільософії. Кандидати, предкладаючи сьвідоцтва, мають зголошувати ся до кінця липня кождого року до директора згаданої ґімназиї. Курс практичний тревае цїлий рік шкільний. Наразї число кандидатів ограничає ся на шістьох, котрі на жаданє одержать стіпендиї по 300 зр. платні в 10-місячних ратах по 30 зр. під услівєм, що в сїм роцї не будуть уділяти лекций приватних, але цїлий час свій посьвятять студиям унїверситетским і занятям визначеним управителем курсу. Обовязки кандидатів будуть: під управою учителя ґімназияльного, котрому будуть приділені, прислухувати ся науцї в клясї а відтак на єго призволенє вести ту науку самостійно; на жаданє сего управителя здавати устно або письменно справу з квестий дидактичних або педаґоґічних, котрі стоять в звязи з наукою шкільною; кілька разів в роцї прислухувати ся науцї всїх предметів в тій клясї, в котрій суть занятї, щоби пізнали відносини власного предмету у всїх клясах ґімназияльних, щоби мали погляд на ріжні степени вимогів і трактованя річи відповідно до віку і образованя учеників; брати участь в конференциях, які зарадить для них директор, в часї цїлого року шкільного списувати докладний дневник і на жаданє показати єго управителеви-учителеви і директорови. Обовязки і занятя кандидатів будуть так унормовані, що не перешкодять їх студиям унїверситетским.

Ювілей учительскої семинариї в Чернівцях. В недїлю 23. липня с. р. відправлено 25-лїтний ювілей черновецкої семинариї учительскої після заповідженої програми. О 11 ½ год. в полудне виїхало до 100 учителїв і учительок під проводом голови ювілейного комітету інсп. Омеляна Поповича із школи при семигородскій улицї через місто до будинку уч. семинариї, а відтак з директором Ісопескулом до салї музичного тов., де віхбулись ювілейні збори, на котрі явились представителї краєвого правительства, виділу, міста, шкіл і др. гостї, разом около 400 осіб. По відсьпіваню мішаного хору учительского під умілою управу уч. Лепшого повитав голова ком. збори, по чім відсьпівано другу пісню. Відтак виголосив промову торжественну уч. Дубеньский, по котрій подякував директор уч. семинариї й підніс многолїтство Монархова, по чім хор відсьпівав ими народний по нїмецки, по волоски і по руски. Сим закінчено полудневий празник. Вечером зібрались учителї й учительки з родинами в тій же салї. Повитавши гостий, між котрими крім ректора унїверситету не було нї одного представителя властий і корпораций, вніс голова ком. перший тост на Монарху, надучитель Кучиньский із Качики на директора і учителїв семинариї, а директор на бувших питомцїв. Відчитанем наспівших телеґрамів, закінчено комерс, по чім наступили при звуках військової музики танцї, що тревали до білого дня. Отак відсьвяткували бувші питомцї ювілей своєї семинариї, достойно і хорошо. Не подобалось лише старане декого, особливо-ж самого директора Ісопескула, що бажав, висунути на перед і свій директорский ювілей, про котрий спімнено тілько мимоходом, позаяк п. Ісопескул ізза своєї національної партийности не має у учителїв Русинів і Нїмців симпатиї, що покаже ся і при задуманій Волохами стипендиї єго імени, до котрої, як се знаємо із заявлень многих учителїв, нї один щирий Русин не причинить ся, хоч би на них і не знати які можні аґенти впливали.

Загрожена румунїзация. Під таким заголовком помістили ми були в ч. 72 „Буковини“ статю, в котрій між иньшим сказано, що „учитель православної школи в Чернівцях Денис Носневич відмавляє родичів, платить не знаємо вже з чиєї каси, однак напевно знаємо, що не з кишенї родичів по 3 зр. 60 кр, за кожного ученика-Русина і записує їх за Волохів. Попередні директори Вірфель і др. Тумлїрж заборонили були єму виразно записувати дїтий, він і не показував ся більше, аж сего року за директора Клявзера відновило ся знов се шахрайство румунїзаторске, котре, надїємось, буде розслїджено докладно“. На сї слова прислав нам учитель Д. Носневич спростованє, в котрім заперечує все, що в тім уступі про него сказано.

Спростованє. Є люди, котрим здає ся, що як покличуть ся на § 19. устави прасової, то вже можуть на свого противника вилляти при тій нагоді цїлий цебрик — ломий і таки правди не сказати. Їм здає ся, що кожда редакция часописи так собі з доброго дива напастує людий, не маючи нїяких фактів до того. Тому, що ми нїколи нїяких напастий не маємо на думцї, а хочемо служити самій правдї, то ми в кождім случаю, коли хто против нас воює § 19., будемо старати ся доказати — як не тепер то в четвер — що „простувати“ можна тілько видумки і неправду. Коли-ж хто „простує“ правду неправдою для хвилевого ефекту, такому ми потрафимо при нагоді здерти маску з лиця.

В Знесїню під Львовом відбуло ся в суботу, дня 27. с. м., гарне торжество. Іменно п. Володимира Вітошиньского, дотеперішного управителя тамошної народної школи, а іменованого ц. к. окружним шкільним інспектором для перемишляньского повіта, пращали: Рада громадска, місцева Рада шкільна, шкільна молодїж і кружок учителїв. В признаню заслуг, які п. Вітошиньский положив коло орґанізациї і розвитку знесїньскої школи, почтила єго громада гарним даром, жертвуючи єму срібну тацу. На пращаль-

ні промови представителів громади і учительства відповів зворушений п. Вітошиньский, дякуючи за обяви любови та завірюючи, що як доси так і дальше буде щиро трудити ся на обібранім раз поли народної просьвіти. — П. Вітошиньский тішив ся загальною симпатиєю учительских кругів, то-ж надіяти ся, що з такою самою симпатиєю стріне ся на своїм новім становищи в Перемишлянщині.

З товариства „Руска Школа“ в Чернівцях. Но вовибраний виділ зібрав ся зараз по загальних зборах на засїдане в цїли уконституованя. Вибрано головою проф. Сергія Шпойнаровского, першим заступником голови проф. і посла Єротея Нігуляка, другим заступником совітника судового Володимира Ясеницкого, секретарем проф. Антона Клима, касиєром учителя Атанасія Руснака, а контрольором проф. Івана Трона.

Про стан засївів подає часопись „Roln k“ такі вісти: На Поділю полудневім понад Дністром почато жнивo жита вже 10-го липня. Пшениця відцвила добре, однак тепер показує ся на ній ржа. Ярі, струкові і окопові ростини взагалї дуже добрі. Конюшина потерпіла трохи в наслїдок дощів. Тютюн переважно добрий. — На північнім Поділю поробив град в богато місцевостях значні шкоди; впрочім урожай заповідає ся значно лїпше ніж на весні можна було припускати, особливо що-до всякого рода ярини. В наслїдок пізних сїнокосів, підчас котрих перепадали дощі, збір сїна і конюшини дуже лихий. — На Покутю озимини не богато поправили ся, жита вже зрілі, але як жито так і пшениця не вказують на добрий намолот. Ярі збіжа і струкові виглядають дуже добре, також і з окопових добрий буде видаток. Кукуруза красна, а сїножати й конюшини за другим разом видадуть більше як за першим, котрий пересїчно дав мірний збір, а в богато місцевостях не можна було й зібрати. В середній части краю збір ріпаку переважно добрий. Жнива жита тут і там уже розпочато; — збір середний, мало соломи й зерна. Пшениця всюда переважно середна а хиба се добре, що нема ржі, о котрій в сїм роцї нїгде не чути. — Ярі струкові і окопові ростини дуже позростали ся, длятого оброблене їх вимагає більшого вкладу працї, а се потягає за собою значнїйші кошти на робітника. Збір конюшини і сїна не вдоволив, бо відбував ся підчас дощів, а в наслїдок того в богато місцях покоси частию погнили. За те другий збір, о скілько вже тепер можна виносити, буде значно лїпший. На захід від Львова, і що чим близше до Сяну, показує ся стан урожаю взглядно добрим. Жнива жита в околицях Нароля і Мостиск розпочато вже 12-го липня, а вислїд, о скілько в немногих наспівших вістий можна судити, буде середно добрий. Пшениця держить ся не зле, а прочі земні плоди виглядають добре. Збір сїна і конюшини випав взглядно добре, лиш тепер жалують ся люди, що сїножати і конюшини відростають дуже поволи.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 2. серпня. Амбасадор Айленбурґ приїжджає завтра до Відня і виїде потім до Ішлю. Болгарска депутация відїхала сегодня зрана до Софії.

Відень, 2. серпня. Старший інспектор податковий в Святині, Кароль Гошовский, іменований радником ракунковим.

Білгород, 2 липня. Король Александер відїжджає дня 16. с. м. з матерію до Біаріц.

Софія. 2. серпня. Впливові сторонники Стамбулова зійдуть ся сими днями на нараду взглядом получення з Каравеловим, щоби видалити князя Фердинанда з Болгариї.

Рим, 2. серпня. Папа трохи ослаб, але нема на разї жадної обави.

Петербург, 2. липня. Всякі відомости, мов то Росия хотїла би узнати князя Фердинанда, мають бути безпідставними. Росия уважає Фердинанда все ще узурпатором.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	— 10
Лезенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 10
— „Оферма“ — новеля	— 20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без працї, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Сиілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сїмя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Нігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Івана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр. 70 кр.
2) оправлений на-нів в полотно з одвітними відтисками	— „ 90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченими і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-нів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 78. Чернівцї, недїля дня 23. липня (4. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Нерівною мїркою.

Із Снятинщини.

Гарна, дуже гарна гадка висказана і переведена в вступній статї *Буковини* під заг. „Страхопуд опозицийний або особисті цїли“. Призадумавши ся докладно над сею справою і приглядаючи ся довший час з близька тій нашій суспільности, що виставляє такі страхопуди, покортїло мене подїлити ся з загалом своїми спостереженями; може воно хоть крихіточку причинить ся до проясненя поглядів на такі справи.

Наші сїльскі ґаздинї посадивши в городї капусту чи там иньшу яку ярину і видячи, що вона гарно росте, ставляють на грядцї на патик горщок побілений, аби зависливе око падало не на капусту а на горщок; таким чином обезпечують вони капусту від уроків. Здаєть ся, на тих наших селяньских забобонних ґаздинь задивили ся наші сїльскі, а під їх напором і великомійскі „полїтики“, бо насадивши собі кождій в своїм огородї цїлі грядки „особистих цїлий“, виставляють вони побілені горшки, аби нїхто не врік гарного розвитку тої питомої їм ростини, а зривав собі очи на горшках. Правда, горшки перші впадають в очи, але не треба тим дати ся збити з пантелику; приглянмо ся ми вже раз самій таки „капустї“! І ось що бачимо! У тих ґаздів-полїтиків наших, що саме найбільше горлають про особисті цїли наших проводирів, у їх огородї як найкрасше розвивають ся не капуста або часник, а такі справдїшні особисті цїли. Вони і горлають головно задля того, аби очи відвести від своїх власних буйних „огородчиків“.

Ідїм ми від села до села, від містечка до містечка, від міста до міста і приглянмо ся з близька, що робить там наша руска інтелїґенция, як сповняє вона не то вже службу народну, але свої обовязки взагалї, то побачимо, що з малими, дуже малими виїмками у нас нїчого не робить ся. Сьвященики обмежають ся звичайно на виповнене формальної сторони своїх обовязків: вони відправляють богослуженє і всякі треби церковні і думають, що вже тим сповнили всї свої обовязки. Се-ж після нашої думки зовсїм не вистарчає, аби бути духовним отцем християньскої громади. Сама проповідь повинна бути найважнїйшою, бо живою частию богослуженя, але-ж проповідь у нас говорить ся звичайно як за напасть (на Буковинї проповідь взагалї дуже рідко коли чути), без потрібного приготовленя, без приноровленя науки до житя парафіян; вона абстрактна а не конкретна і через те для людий сїльских зовсїм не цїкава; а найгірше те, що в тих проповідях наука християньскої етики приноровленої до наших обставин звичайно дуже занедбана; досить вказати на те, що духовеньство наше не витворило ще проповіди основаної на житю нашого народу, та що ріжні підручники проповідий се найбільше переклади чужих проповідий абстрактних, не приноровлених до житя наших людий, через що вони їм чужі і зовсїм їм не цїкаві. Задлятого у нашого народу ще завсїгди богато поганьства в поглядах, в вірі і в дїлах. Вимагаючи від сьвящеників доброї проповіди, ми нїчого більше не жадаємо як лиш сповнюваня обовязку перебраного із станом духовним на себе. Та коли оттак занедбують ся обовязки сполучені з урядом, то ще більше занедбують ся у нас отцями духовними обовязки, які на них лежать як на інтелїґенциї народній. Сьвященики по селах, се майже одинокі інтелїґентні впливові особи рускі. Вже задля того самого, що вони називають ся духовними отцями, повинні вони старати ся бути дїйстно отцями і добрими пастирями громади, повинні дбати о моральне і ма-

---

18) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—о—

(Конець.)

— Коли складеш, то скажеш менї, як я колись знов тут буду, я запишу тії сьпіванки і їх видрукую в ґазетах — сказав Орест.

— Себ то в тих „казетах“, що панночка читали менї з них тії красні сьпіванки за „Катерину“ та за „Наймичку“? Де се моя сьпіванка до тих „казет“ вдасть ся? — сказала Ганя почервонївши.

Орест усьміхнув ся. — Дам до тих ґазет, щоби люди знали, що й дївчата на селї вміють піснї складати.

— Нїби то хто складає сьпіванки, як не дївчата? Та жінки, чоловіки сьпівають лиш за війну та за горівку, а жінки так красно за милого, за милу, за сироту, геть за все — сказала Ганя.

Сеся сїльска дївчина, освоєна Мариєю, сподобала ся дуже Орестови і єго сестрі; они ще довго розмавляли з нею, подивляючи єї бистрий розум й свободу, з якого она говорила.

По відходї Ганї сказав Орест:

— От яка то перла з сеї дївчини, який в неї природний розум, талан, а що з неї буде? Звяне як цьвітка на сонцї, не зрошена каплями роси. Я пізнав тепер, що межи народом суть такі жінки, котрі заслугують на лїпшу долю, а просьвічені жінки повинні всїма силами старати ся привести селянок до самопізнаня.

— Котрого їм самим ще не дістає, бо скажи сам, Оресте, богато в нас інтелїґентних жінок з самопізнанєм? — спитала Меланя.

— Самопізнанє веде до самостійности і рівного права — сказав Орест — тому повинні жінки над собою працювати, а при тій працї не забувати і на своїх меньших сестер, бо кілько то їх марно пропадає!

— Се правда, та коби нам хто подав спосіб, як працювати для добра селянок — замітила Меланя.

— Ти вже добре зачала, сестро — відповів Орест, обучуючи малих дївчат і призвичаюючи їх до себе; тепер же повинна ти учити їх практичного житя. Практика виводить теорию, то мусиш отже робити теоритичні замітки і пускати їх в сьвіт, заохочуючи других женщин до працї над селянками, в такий а такий спосіб.

— Орест добре каже — сказала Мария, стиснувши єго за руку.

— Я й сама признаю правду єго слів — сказала Меланя — але він се добре знає, що мене за такі замітки висьміяли-б, як вже з моєї сїльскої школи сьміяли ся.

— Я не знав, що ти така чутлива на людский сьміх. Що се тебе обходить? Як хто сьміє ся, ти роби те, що тобі твоє серце розказує.

— А моє серце розказує менї, іти за радою мого любого братчика. Скоро лиш буду мати час, напишу обширну статю о моїх досьвідах, які зібрала я при науцї дївчат, і о успіхах, які моя праця принесла. Може сим заохочу хоть кілька просьвічених жінок до подібного дїланя. Треба собі так помагати, бо менї здає ся, що ще богато води уплине, доки ми станемо з мужчинами на рівнї.

І я так думаю — сказала Мария, ще треба богато часу, доки жінки будуть мати рівні права з вами, панами сотворіня — обернула ся до Ореста.

— Так тобі здає ся, мила; в теперішних часах електрики, пари та ґазу, не є нїчо неможливе. Не одні ідеї, що здавали ся дивними, стоять тепер на порядку деннім і опановують сьвіт. Так і жіноче питанє, о котрім перед кількома лїтами нїхто не хотїв й чути, ба навіть сьміяли ся з него, стало тепер важнїйшим, ба заінтересувались ним вже ширші круги. Через час стане й оно на порядку деннім.

— Що дай Боже! — сказала Меланя й Мария разом.

* * *

Орест і Меланя лишили ся на кілька днів в Лїсковских. Наречені упоювали ся своїм молодим щастєм, котре здавало ся їм вічним, безкраїм.

Весїлє назначили за два місяцї, бо Орест так собі бажав, а Лїсковскі не думали єму про-

терияльне добро громади і громадян, повинні у всім бути взірцем християнина пастиря, що „душу свою кладе за вівці“. А чи так є? — Сьміло кажемо, що в великій части ні. Сьвященики належать пр. до рад громадских, є членами, ба навіть предсідателями шкільних рад місцевих, а що вони в тих автономічних тілах яко інтеліґентні люди для громади доброго зробили? Чи сповнили вони там сумлінно свій обовязок радного громадского, радного шкільного? — Знов таки ні! — Але ось що найважнійше: вони часто байдужно придивляють ся безправствам, кривдам, очивидним шахрайствам, деморалізациї і т. д. по громадах і анї слова не писнуть! А чому? Відповідь звичайна: А на що менї з Іваном або Гаврилом або з Мошком або Абрумом собі шукати ґудза? Най все пропадає, а менї що з того прийде? — Ось тут то вже вилїзають на верхи, як не можна лїпше, особисті інтереси і особисті цїли кождого — очивидно виїмки є, але кождий знає, як їх мало — такого інтеліґентного сїльского радного і отця духовного. Для „сьвятого“ спокою з тим або сим громадянином або і не громадянином, для своєї власної вигоди або таки для свого власного інтересу мовчать ті люди, або навіть роблять на шкоду громади і своє поступоване знають навіть ще оправдати. Але най би то який посол руский в соймі десь замовчав або голосував так, як після їх думки не повинен, оттоді вони, ті самі люди, зашумять, оттоді вони єму вичислять всї пенсиї всї єго „особисті“ цїли, оттоді болотом обкидають єго і весь єго рід, що і нитки чистої на нїм не лишить ся! А прецїнь порядна, добре зорґанїзована, сьвідома громада се підстава народної полїтики і доки ми не будем мати сьвідомої рускої громади, сповняючої взірцево всї свої автономічні і народні обовязки, доти вся наша полїтика стоїть на леду.

Загляньмо тепер в містечка і міста, то крім сьвящеників бачимо ми там руских урядників, професорів, лїкарів, адвокатів і и. інтеліґентних руских людий, а що вони роблять? От зійшовши ся десь колись вередують на других, на тих, що на чолї стоять, а самі вони нїби чисті, нїби все зробили, що треба. Між тим орґанїзациї між ними звичайно жадної нема; нїхто не дбає, щоб інтеліґенцию цїлого повіту звести до одного осередка, надати працї тої інтеліґенциї якийсь один здоровий напрям, сполучити всїх так, щоб нїхто не чув ся одиноким а членом якоїсь громади інтеліґентних сил; нїхто не дбає, аби підперати добрі змаганя одиниць по селах — одним словом нїчого не робить ся, але нарікати всї нарікають. Яка би то була висока цїль житя тої нашої інтеліґенциї, якби вона пр. старала ся мертву букву уставу товариства „Просьвіта“ перевести в житє, як би вона скликувала кілька разів до року людий з цїлого повіту на відчити про господарство, про ріжні устави державні і краєві, як би вона їздила по селах і помагала там одиницям закладати читалнї, каси пожичкові і т. д. і т. д. До такої працї рук нема, а чому? Той боїть ся зразити собі начальство, хоть се звичайно лиш голословне оправдане свого лїнивства і байдужности, той знов задля клієнтелї жидівскої або иньшої не „може“ бавити ся в „полїтику“, третий рад би зі „всїма“ добре жити і т. д., а ми бачимо у всїм лише особисті інтереси, особисті цїли, задля котрих ті люди нїчого не роблять. А які вони члени тих громад, де мешкають? Чи інтересують ся вони справами громадскими так, як се роблять другі, і як робити ся повинно? Ба не досить на тім. По містечках повітових є ради повітові. Яку-ж ролю грає там руска інтеліґенция? Се-ж парлямент, сойми повітові! Ба, між тим коли супроти послів соймових ставляє ся тьму ріжних жадань, вимагає ся від них, щоб трохи не цїлий сьвіт горі корінем перевернули, то „повітовцї“ супроти себе самих дуже поблажливі.

(Конець буде.)

тивити ся, хоть жаль їм було розлучати ся зі своєю одиначкою.

По цїлім селї рознесла ся чутка о Мариїних заручинах, лиш Горецкі не знали про се, бо якось їм нїхто не доніс. В недїлю пішов Денис, що вже скінчив теольоґію, з Ольгою до церкви. Він все ще надїяв ся, що Мария буде єго. Учувши від мами і сестри, як они з Лїсковскими в церкві обійшлись, злостив ся дуже і назвав сестру заздрістною малпою. Він хотїв тепер на власну руку забрати ся до помиреня з Лїсковскими, і задумував ще нинї до них піти. Та коли инакше стало ся. Денис роздумував власне над тим, яких би єму слів дібрати, щоби Лїсковских перепросити, коли почув, що всї люди в церкві почали щось між собою шептати. Обернувши ся, побачив, як через двері ішли старі Лїсковскі, за ним поступала висока, гарна панна, а за тою Орест з Мариєю. Денис стояв з випуленими очима, аж уже всї стали на серединї церкви; Орест й Лїсковский остались на правій сторонї, дами удали ся на лїво. Орест не міг здержати ся, щоби на здивоване Дениса не усьміхнути ся іронїчно. Денис бачив се і відвернув голову, щоби не дивити ся на свого щасливого суперника.

І Ольга почервонїла як бурак, побачивши, що єї підлий плян розбив ся, а Орест з Мариєю все таки злучили ся.

По службі Божій почали виходити з церкви. Старий Лїсковский стрінув ся з Денисом в брамі.

— Добрий день вам, паничу! — сказав навмисне, щоби єго затримати — ґратулюю вам до укінченя наук.

— Благодарю, благодарю искренно — відповів Денис, сам не знаючи, що каже. В тім надійшов Орест з Мариєю, а Лїсковский сказав до Дениса:

— От я вам ґратулював, тепер ви менї поґратулюйте до заручин моєї доньки з паном Мартиновим.

Денис стояв мов на грани, єго лице стало смертельно блїде.

Орест приступив до него.

— Бачите, пане Горецкий, що правда, як олива на воду, все виходить на верх. Ви хотїли мене щастя збавити, а за те сами єго не дістали. Най вам се служить за науку на другий раз.

Сказав, поклонив ся остовпілим Денисови й Ользї, і подавши Марії рамя пішов у браму. За ним пішли Лїсковскі з Меланею, оставивши брата з сестрою засоромлених і злих, що їм їх підла штука не вдала ся.

Лїсковскі поїхали разом з Орестом й Меланею до них. Мати Ореста старала ся в принятю сих гостий сама себе перевисшити, що не мало значило.

По полуднї приїхали Галицкі, а з ним й молодий учитель Дубровский. Доматорі не були єму дуже раді, але побачивши щасливу радість своєї доньки, дали ся Орестови намовити і пристали на звязок сердець, що, хоть так довго розлучені, все собі остали ся вірними.

— Ми всї тепер щасливі — сказав Орест, обіймивши одною рукою заплакану з радости сестру, а другу подавши своїй нареченій. — Хоть як ми за се щастє бороли ся, які сердечні муки перенесли, то все таки судьба сприяла нам, бо ми в сїй борбі перемогли!

Перегляд полїтичний.

— В Австриї війшло в моду складане посольских мандатів. Видко з того, що посли не держать ся так дуже кріпко виборотих раз місць. Перший був пос. ґр. Франц Коронїнї, проводир лївого центрум, за ним пішов пос. Пец, потім барон Відман, голова комісиї для реформи виборчої, а вкінци рабін Бльох і посол Думрайхер з Каринтиї. З сего виходить ясно, що мандат посольский таки є більше тягаром як почестию. Зрештою занимає ся праса комбінациями про будущий кабінет, але — як вже наш віденьский дописуватель писав — ті комбінациї всї передвчасні.

— В Німеччинї тепер супокій, цїлком як в лїтї при великій спецї.

— В Італїї відбувають ся бурливі наради парляменту. Особливо аж надто жива була дискусия при етатї мінїстерства внутрішних справ і королївского двору. Крім того витягнено ще раз справу Кріспі-Джіолїті, що викликало живу дискусию в ґазетах. Не меньше обійшла абесиньска депутация в Петербурзї італїяньскі полїтичні круги. Після умови, заключеної між Італїєю і Абесинїєю, стоїть заграничка полїтика Абесинїї під протекторатом Італїї. Після поведеня депутациї в Петербурзї заносить ся на освободжене Абесинїї від італїяньского впливу, а до сего не хоче допустити Італїя, хоч би мала навіть взяти за зброю.

— У Франциї обговорюють загально результат виборів ґенеральних радників, при котрих социялїсти цїлком упали.

— Загальна увага полїтиків звернена тепер на болгарску депутацию і рух македоньский. Про рух македоньский доносять з Царгороду, що ворохобню в Македонїї придушено. Проводирі ворохобників погибли в битвах, а деякі ворохобники або тяжко покалїчені або дістали ся до неволї. При тім сконстатовано, що за проводирів Макодомцям служили болгарскі офіцири в уніформах. Турки зловили одного болгарского капітана від артилериї, кількох офіцирів і одного лїкаря. В турецких кругах правительственних уважають ситуацию в Болгариї за дуже поважну. Після надійшовшої вчера телеґрами мають прихильники Стамбулова злучити ся з Каравеловим, щоби вигнати князя Фердинанда. Times же доносить з Софії, що прихильники Стамбулова мають сполучити ся з сторонництвом Радославова, щоби утворити сильне сторонництво антиросийске під проводом Радославова. Видко, що в Болгариї заносить ся на велику борбу внутрішну. До того ще й македоньскі розрухи відобють ся на Болгариї, котра потайком піддержувала той рух. — Тимчасом вернула вже депутация болгарска з Петербурга. По дорозї їхала через Львів до Відня. Від Львова товаришував їй дописуватель Neue Freie Presse, Йолес, але не богато довідав ся, бо члени депутациї говорили дуже здержано. Але Figaro доносить, що переступ князя Бориса на православіє скорше наступить, як би хто того надїяв ся, а надто має цар Николай бути панашком. З напруженем дивить ся цїла Европа на Софію, де недалека будуччина покаже плоди карколомної полїтики болгарскої.

— З Пербурга доносять, що мінїстерство справ заграничних виступить дуже остро против шире-

на вістий о російско-французскім союзі. Рівночасно розійшлась також вість, що в Петербурзі завязує ся під проводом кн. Мещерского, редактора „Гражданина“ проти-французка партия. Мещерский в розмові з редактором ню-йорского Herald-а сказав: „Росия не хоче війни, длячого-ж має лучити ся з Франциєю?“ — Супротив сего дивно виглядають слідуючі дві вісти. Росбері, член бувшого кабінету анґлійского, сказав недавно тому, що Франция при помочи Росиї зажадає, щоби Анґлія уступила ся з Єгипту, а з Петербурга доносять знов, що Росия має вислати до Абесинії також своїх офіцирів на інструкторів для абесиньского войска — отже думає заздалегідь підготовити собі ґрунт, щоби відтак могла ділати спільно з Франциєю.

— В Бельґії тепер панує несупокій. Той маленький край віддане промислови і торговельному рухови, міг би своїм мешканцям задля свого богатства подати справдішне щасте. Але там веде ся тепер борба між лїбералами і католиками. Коли іменно лїберали мали велику більшість, запроваджено там закон, котрим знесло ся науку релїґії в школах. Тепер же має більшість сторонництво католицке, котре попри справедливу реформу виборчу і иньші права для поліпшеня биту робітників, хоче назад запровадити науку релїґії в школах. Тому спротивляють ся лїберали і їх одномишленники і з того виходить неспокій в краю. Минувшого тижня відбули ся там великі збори лїбералів, при котрих не обійшло ся без величезних демонстраций. Наміряють подати громадну петицию до короля з просьбою, щоби не санкціонував ухваленого шкільного закона. Мабуть правительство заведе науку релїґії, але яко надобовязкову.

На далекім всході, в Японї, приготовляють ся до нової війни з ворохобниками занятих Японцями місць. Ті ворохобники дістають поміч від віцекоролевої полудніщної Хіни.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. серпня 1895. р.

Посьвячене дому товариства „Просьвіти“ у Львові відбуло ся дня 1-го с. м. Перед посьвяченем дому відбуло ся богослуженє в Успеньскій церкві.

Руска школа в Коломиї. На засїданю дня 31. липня рішила рада міста Коломиї оснувати в місті чотиро-клясову народну школу з руским викладовим язиком. З слїдуючим шкільним роком буде відкрита І-ша кляса, а відтак поступінно дальше. Велика заслуга в тім д-ра Кульчицкого, котрий, яко член міскої ради, старав ся сильно, щоби се діло щасливо довести до кінця.

З львівскої архиепархії. Презенту одержав о. Теодор Білевич на Повітно і о. Володимир Чепіль на Стрілків.

Тевнопільскі Русини ухвалили на зборах дня 26. липня с. р. заснувати задаткову касу. Се нове товариство має називати ся „Сила“. На зборах явила ся часть інтелїґенциї з міста і кільканайцять сьвящеників з окрестности.

Реґуляция платнї для професорів. Міністерство скарбу розіслало вже до заопінїованя проект реґуляциї платнї для професорів при ґімназиях, школах реальних і семинариях учительских, дальше урядників бібліотек університетских і урядників всяких адміністрацийних урядженьь при школах висших. Що-до платнї професорскої поставлено засаду, що ся платня має бути всюда рівна, а іменно у всїх містах, як у Відни так у Львові або в Перемишли, 1200 зр. річно. Дальше додатки пятилїтні мають бути змінені на трилїтні, так що кождий професор по 15 роках дійде до найвисших поборів, наколи при теперішній системі доходив до таких поборів доперва по 25 роках. Урядникам бібліотек і иньших того рода урядів, котрі належать до міністерства просьвіти, мають признати ся ранґи на рівни з иньшими урядниками державними. Перенесене професорів до VIII-ої ранґи після нового пляну має наступати по десяти роках служби а не, як доси, по пятнацяти роках.

Другий поклад вугля в Мишині, в повіті коломийскім, подибано на 154 метрів глубини. Поклад той лежить о 80 метрів низше від першого покладу, єсть над два метри грубий, а видобутий з него вуголь єсть брунатний, зовсїм подібний до вугля з першого покладу. Пробне верчене виконано о кілька кільометрів від закопу „Варвара“, в напрямі полудневo-західнім до села Ковалївки. Коли покаже ся, що той другий поклад тягне ся по під цїлий Мишин, тогдї буде запевнена будучність Мишина яко перворядної копальнї вугля.

Страшна пригода в родинї лучила ся перед кількома днями в Миньску в Росиї. В однїй ремісничій родинї жив чоловік з жінкою в великій незгодї. Перед кількома днями вернув чоловік пізно в ночи до дому, а жінка розпочала з ним сварку і заявила, що покидає его і дїтий раз на все, бо волить жити в нуждї як з волоцюгою чоловіком. Вправдї не відійшла з хати, але пішла до другої комнати і там, обливши на собі одежу нафтою, підпалила еї. Чоловік, замість загасити огонь, рішив повісити ся при его блеску. В хвили, коли збігли ся сусїди, приклякані криком дїтий, представив ся їх очам страшний вид: на стїнї висїв на гаку чоловік, а в другій комнатї на підлозї догарала жінка. Чоловіка удало ся відратувати, жінка погибла.

Катастрофа на мори. Про затоплене італїяньского корабля „Мария“ коло Дженови, о чім була у нас згадка в телеґрамах, надходять такі близші вісти: Корабель „Мария“ їхав з Наполї в полудневій Італії до Дженови і віз на своїм покладї 173 еміґрантів, самих Італїянців. О годинї пів до другої в ночи, коли всї подорожні спали, стрітив ся корабель з другим італїяньским пароходом „Ортіджія“ коло острова Тіно, недалеко пристани Специї. Стріча наступила так несподївано, що кораблї вже не могли розминути ся і „Ортіджія“ вбила ся передом в „Марию“ на 6 метрів глубоко, так, що майже розтяла еї на половину. Наслїдки удару були страшні. Корабель подав ся і за три минути щез під водою. О ратованю нещасних подорожних не можна було й думати, бо заки моряки з „Ортіджії“ спустили ратункові човна, покрили вже фалї місце нещастя. З усїх подорожних і моряків „Марії“ уратовано ледве 42 осіб: 28 еміґрантів і 14 моряків. Всї прочі погибли: 145 подорожних і 3 моряки. Уратовані оповідають о страшних сценах, які діяли ся, коли корабель потапав. З одної родини, що складала ся з сїмох осіб, уратовано одну 8-лїтну дитину. Катастрофа викликала глубоке співчутє в цїлій Італії.

40-лїтний ювилей службовий. Дня 1-го с. м. обходив надконтрольор почтовий в Чернівцях Емануїл Варнвцкий свій 40-лїтний ювилей службовий. З тої нагоди зробили єму урядники овацию.

Піхотою з Угорщини до Парижа вибрав ся перед кількома місяцями пекар Андрій Дюранич з Королївского Білгорода, гадаючи, що найде там користне занятє. По шестижневій подорожи прийшов до надсекваньскої столицї, але стрітив его там немилий завід. Нїгде не міг найти роботи, а видачи, що лїпше дома терпіти голод як на чужинї, опустив негостинний Париж. Кількох циганів змилосердило ся над ним, дало єму одежу, бо був дуже обдертий і трохи гроша і Дюранич вернув знов піхотою з Парижа на Угорщину.

Незла комбінация. В Берлинї завязало ся товариство, котре має на цїли уможливити незаможним людям, як урядникам, купно хати з кусником ґрунту і городом під доступними услівями. Товариство називає ся „Heimstätten-Actien-Gesellchaft“ і закупило в Шляхтензе, Карльгорст і Малов, котрі то місцевости віддалені від міста пів години ходу, значні обшари. Там они вже й розпочали будову хуторів. Купити можна хату під такими услівями: купуючий платить 10 процент згодженої цїни, на решту обезпечує себе в асекурацийнім товаристві „Nordstern“. Акцийна спілка переберає полїсу, а купуючий платить 4 процент від довгу і річну премію. По упливі повного часу або по смерти купуючого платить товариство асекурацийне решту довгу і хата переходить на власність спадкоємців. Мабуть уже богато урядників зголосило ся до такого купна.

Побіда нафти. В сих днях відбули ся в Парижи перегони возів, що рушають ся не кіньми але при помочи різних моторів. Місцем перегонів була дорога з Парижа до Бордо і назад, а виносила она разом 1200 кільометрів. До перегонів стало 20 самоїздів порушуваних нафтою, парою і електрикою. Першу нагороду дістала нафта, бо при метї став перший Левасо, творець воза нафтового, переїхавши згадану просторонь в 51 годинах.

Зелїзні мости дійшли при теперішній будові до так великих розмірів, о яких перед роками нікому й не снило ся. І так міст на Рейном коло Кобленц довгий на 105 метрів, міст над рікою Місісіпі під С. Люї 150 м., гудоньский міст 167 м., міст, що лучить міста Брокліи і Ню Йорк, 486 м., міст Фірт оф Форт в Шкоциї 518 м., а міст, що лучить Ню-Йорк з передмістем Джерсей, 945 м. Тепер же завязало ся нове товариство французке, котре старає ся о концесию будови мосту над Босфором. Був би то міст, котрий своєю довготою перевисшив би всї мости, бо був би на 1200 метрів довгий.

Покарана злість. Одна покоївка, що служила довший час у властителїв дібр під Фрайберґом в Саксонії, мала невдовзї віддавати ся і длятого з днем 1. серпня покидала службу. Панї була з неї все дуже вдоволена, отже покоївка надїяла ся одержати при відходї якийсь більший дарунок шлюбний. Однак дуже еї здивувало і обійшло, коли дістала лише пару шлюбних рукавичок. Розлючена, кинула рукавички в огонь. Коли відтак панї поспитала еї, чи вдоволена з дарунку, вна отверто зказала панї, що кинула рукавички в огонь. Можна-ж собі представити розпуку дївчини, коли панї пояснила їй, що в кождій рукавичцї було вложено по сто марок паперами.

Женщини-лїкарки в Росиї. До 1-го липня 1893-ого року було в Росиї загалом 554 женщин-лїкарок. Відповідно до родів занять було: вільно практикуючих лїкарок 291, лїкарок при земствах 98, при заведенях наукових 33, при шпиталях приватних і жидівских 33, при міских 31, санїтарних 17, положничих 10, при фабриках і заведенях 8, занятих яко лябораторки і асистентки при специяльних заведенях наукових 4, при шпиталях дїточих 2, вкінци без виразного занятя 8 а зовсїм не займаючих ся практикою 8.

Маєток Гурка. Бувший російский ґубернатор в Варшаві Гурко, а властиво его жена, заробила немалий гріш на своїм ґубернаторстві. Ті хабарі обчисляє тепер Nowa Reforma в своїм фелєгонї. Прийшовши перед 11 лїтами до Варшави, Гурко мав лише маленьке село Сахарово в тверскій ґубернії і около 100.000 рублїв в банках. Пенсия ґубернаторска з всякими додатками виносила річно 100.000 рубл., отже можна було яких 50.000 руб. заощадити річно, значить за 11 років не більше як 700.000 рублїв. А тепер виносить відомий маєток Гурка окрім села Сахарово з 14 докупленими фільварками в вартости одного мілїона рублїв, 600.000 рубл. в тверскім відділї державного банку, 200.000 рублїв в акциях чорноморского товариства акцийного, 100.000 рублїв в днїпровских акциях; вкінци на імя Марії Гуркової француска рента на один мілїон франків. Виходить з того ясно, що з хабарів „заробив“ Гурко з своєю родиною за 11 лїт півтора мілїона рублїв.

Убийство начальника в Іспасї. В числї 65. „Буковини“ подали ми вістку про убийство в Іспасї, до котрого причину дав — піп. Тепер дістаємо від читальників в Іспасї доповнене сеї вісти такими подробицями: Георгій Демко заклав кусень громадского ґрунту плотом до свого ґрунту. Відтак громада довідала ся, що сей Георгій Демко заклав пліт і на иньшій парцелї громадскій, з другого боку і дорогу забрав до свого ґрунту. Громадский начальник Василь Кузеа наказував Демкови два рази забрати пліт, поставлений не на его поли. Дня 8. липня зібрала ся

комісия громадска: начальник Василь Кузек, присяжний Петро Шірабан, два знавці Василь Фуштей і Стефан Дінес, радний Лукіян Бежнар, поліциян Остафій Семенюк, побережник Марко Іванчук, польовий Аксентий Ватреч і два господарі: Олекса Стефюк та Максим Павлюк. Они мали розібрати ту справу. Начальник казав ще раз Г. Демкови витягнути пліт з громадского ґрунту, а коли Демко не хотів, начальник приказав поліцияновн, побережникови і польовому і иньшим людям витягати пліт. Ті почали витягати, а Демко схопив бук і давай бити людий по руках. Ударив Стефана Дінеса, а Демків син Іван три рази потягнув ще єго колом по голові, так що Дінес упав на землю. Начальник Кузек, Шірабан і Ол. Стефюк хотіли боронити Дінеса, а Михайло Микитюк як махнув сокирою, то як би було не сперло кілє плота, то би був стяв голови Петрови Шірабанови і Олексї Стефюкови. Тогди начальник і люди зачали утікати, а Михайло Микитюк як перескочив пліт, наздогонив на 20 кроків начальника Василя Кузека, ударив єго сокирою з лївого боку, заломив голову до мозку і відтяв ліве ухо. Начальник упав на землю. Тоді Георгий Демко і єго син Іван і хлопці і Георгіїха стали бити начальника кілєм. За прочими людьми гнав ся з сокирою Михайло Микитюк так, що люди ледви повтікали. Тогді Микитюк вернув ся до начальника і помагав бити єго. Начальникови вломили руку і перетяли ногу. Стали люди з боку кричати, аби не убивали на смерть — і они аж тогди лишили начальника і зачали собі пліт направляти. А Стефан Дінес тогди, як они начальника били і за рештою людий гіньбували ся, прочутив ся і ледви утік. За ним біг один хлопець Демка з колом. Начальника перевезли до дому і післали за комісиєю та за доктором. Але ще доктор не приїхав, як начальник до години помер. Комісия тілько оглянула покійника і ранених. А другого дня 9. липня списали протокол і почало ся карне слїдство.

По 20 лїтах. Дня 24-го мая с. р. в Волини Мостеньскій, близько при дорозї ведучій з Волинї до Бутин і Рави і недалеко ріки Рати, найдено при будові школи, в віддаленю 5 метрів від ріки, на локоть під землею кістяк і иньші останки костий. Після ореченя судових лїкарів, найдені кости лежали в земли звиж 20 лїт і походять цїлком певно з трупа женщини дорослої, низького росту, ніжної будови тїла, в віцї від 18 до 24 лїт. Найдено кість з ноги дитини і отвори в черепі голови женщини, спонукали судових лїкарів до ореченя, що смерть тої женщини могла наступити під удару або від пострілу в голову і що з єї смертию була в звязи і смерть дитини.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 3. серпня. Архикнязь Роберт Фердинанд, молодший брат перебуваючого в Чернівцях архикнязя Петра Фердинанда, помер вчера на запаленє болонки черевної в 10 ім роцї житя в Лїндав (в Баварії).

Відень, 3. серпня. Після засягнутих в міністерстві заграничних справ в Петербурзї інформаций, не має Росия нї найменьшого заміру поєднати ся з Болгариєю, як довго „урядова Болгария“ підлягає незаконним урядам накиненого їй узурпатора. Росия не жадала переступу кн. Фердинанда на православіє, а також не жадала видвигненя Арзена Гартенава, сина бл. п. кн. Александра Батенберґа, на болгарский трон.

Берлин, 3. серпня. Вчера помер славний історик Сібель, знаний з своєї суперечки з цїсарем Вільгельмом.

Софія, 3. серпня. Тут розійшла ся поголоска, що резерву покличуть тепер до служби.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Лезенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	50
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попалась	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 79. Чернівцї, вівторок дня 25. липня (6. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Нерівною міркою.

Із Снятинщини.

(Конець.)

Хто коли чував про дебати буджетові в радах повітових, при котрих рускі повітовцї виступили в обороні справ селяньских і т. д.? Хто коли чував про дебати при закиненю рахунків рад повітових? А прецїнь се рікрічно стоїть на порядку дневнім, прецїнь ми добре знаємо, що господарка рад повітових не дуже взірцева, що там бувають надужитя і т. д. А щож на те рускі повітовцї? Той задля добрих очий „пана маршалка“, иньший задля парафії, той знов задля старости і т. д. нї слова не писне, і рота не роззявить, і мовчки придивляє ся всїм непорядкам, надужитям, безправствам, кривдам. Чи не з особистого се інтересу, чи не задля личних се цїлий? Але найби який посол краєвий в соймі не промовив при нарадах над буджетом і „не висказав жалїв“ і не зазначив свого „відпорного становища“, що то за крику, що за галасу?! — „Зрадник“ „лакей“ „паньский лизун“ то ще найчемнїйші слова, які такому дістали-б ся.

Перейдїм тепер до столицї. Є там вже богато рускої інтелїґенциї, є богато руских товариств, що їх дїяльність обіймає весь край. А хто по тих товариствах працює? Звичайно лиш кілька людий, а решта придивляє ся собі з далека та „критикує“. Особливо молодїж як окульбачить свого „критичного“ коника, то так на нїм вибрикує, що аж лячно стає від ріжних карколомних скоків, а скажи такому написати простенький лист до якої читалнї, зробити се або то, то єго нема. Чому-ж воно так? — Знов таки могли-б ми вказати на особисті цїли і інтереси, котрі з одного боку є причиною, що люди не беруть ся зовсїм до народної працї, а з другого боку ведуть до того, що руйнує ся всяка праця.

Не входячи в подробицї, котрі як би розмалював, то вийшов би дуже страшний образ нездарности, байдужности, безхарактерности і иньших таких прикмет перемішаних з собою у нашої суспільности, подали ми тут загальний нарис того болота, в котрім бреде без сьвідомости того велика часть наших людий інтелїґентних, аби тим чином звернути увагу на ті хиби і їх усунути. Правда, приємнїйше слухати „кадило і вонь благоуханія“, які розносять ся із стовпів ріжних наших ґазет для нашої суспільности, що немов без виїмки складає ся з самих „патріотів“, „непоколебимих стовпів“, і т. д.; приємнїйше слухати нарікання лиш на деяких вибраних „зрадників“, або ще лїпше на чужих, але знаючи, що *Буковина* не поклала собі за цїль лиш осолоджувати хвилї перед пообідним сном наших „патріотів“ всякими славословіями патріотичних їх подвигів, а рада-б, виставляючи хиби самій нашій суспільности перед очи, побудити єї до того, аби вона сама виявила з себе живу плодотворну дїяльність, ми переконані, що вона помістить сей голос виливаючий, із щирого серця.

Зібравши все до купи, показує ся ясно, що у нас не рівною міркою мірять, **що у нас все на тих людий кричать, котрі щось роблять,** а дїйстні нероби, лизуни, карієровичі і т. д. виходять при тім як найлїпше: вони добрі патріоти, вони чисті характери, вони золото не люди... Оттак сьвіт у нас перевернув ся. Що серед таких обставин наша народна справа не може поступати наперед, що при такій загальній нездарности, байдужности майже цїлої нашої суспільности і наші посли, хотьби і на голову поставили ся, нїчого вдїяти не можуть, сего якось нїхто не хоче розуміти; нїхто не хоче зважити, яке трудне становиско наших послів і заступників народних;

Рецепта против тещі.

Гумореска

В. Веверки.

—o—

Пан Куделька, книговод одної пражскої фірми, був у своїм супружестві дїйстно щасливий. Правда, що людске щастє не тревав звичайно довго, але пан Куделька був лиш чверть року жонатий.

Він був добрий, пристойний, молодий мужчина, і єму удало ся оженити ся по волї свого серця. Єго Боженка була малого росту, але кругленька, чорнобрива, а усьміх нїколи не счезав з єї гарного личка. І диво! — була вона і по слюбі така, яка була перед тим.

Принесла єму також значний посаг, і була байдужна на се, де подївають ся проценти з єї віна; добре, коли лиш капітал остане — для дїтий, думала собі, почервонївши.

Пан Куделька тїшив ся дуже на мясницї — тїшив ся так, як вязень на вільність. Він не хотїв веселий карнавал самий уживати, але разом із жінкою, котрій бажав показати всї забави і радости великого міста, які би їй лиш були приступні. Вона, сїльска квітка, аж до тепер під острим оком своєї мами, мала перший раз в житю пізнати, що є вільність молодої женщини а то під проводом молодого, веселого і люблячого мужа.

— Лиш коби нам мамця в таку пору не прийшла — думала собі нераз. Бо паня теща приобіцяла по новім роцї свої любі дїти відвідати — вона не була ще на господарстві молодої парочки.

Боженка знала добре свою маму. Боже, що би вона сказала, коли би знала, що молоді люди хотять не лиш одну цїлу ніч забавляти ся, танцювати, що мало по-малу уже всї процента протратили, а незабавки нарушать і кінчик капіталу.

Як же-ж настрашив ся пан Куделька, коли сегодня прийшов до дому, а жінка дала єму лист від тещі, в котрім пише, що приїде вечірним поїздом а остане ся у них цїлі мясницї . . . . Хтось мусить вийти на зустріч на дворець зелїзницї.

— Так! Се несподївана новина — сказав Адольф. А позавтра є масковий баль. Примха би єї брала!

— Але ти не розсудно говориш — гнївала ся Боженка.

— Нї, Боженко, мусиш мене розуміти. Я поважаю твою маму, поважаю єї дуже, уже через то, що менї тебе дала. Але поважаю єї відповідно до віддаленя від нас; чим далїй вона від нас, тим більше єї поважаю. Коли вона хоче, що бим єї ще більше поважав, то не сьміє до нас приїздити, а коли таки прийде, мусить від нас як найскорше забрати ся. А тим більше тепер підчас карнавалу. Позавтра баль, костюми маємо уже злагоджені, а тепер би ми мали лишити ся дома! Нї, сего нїколи не буде! Мушу собі се розважити!

По обідї він собі ляг на канапу, запалив собі циґаро і пив чорну каву. „Силою то не пійде, — нї. Противно — але як“?....

По хвилї щось єму прийшло на гадку, радістно собі зачав руки терти. Закликав Боженку.

— Боженко, щось менї прийшло на гадку. Але я тобі того не скажу. Можеш бути уже рада, коли тобі тілько скажу, що мамця знов від нас незабавки від'їде. Але й ти менї мусиш помогчи. Коли тебе мамця буде питати, чи ти в супружестві щаслива, прискарж мене; скажи, що я тебе не люблю.

— Але що ти кажеш, Адольфе! Як я зможу неправду говорити.

— Мовчи, то лиш нинї! Ти чей знаєш, як я тебе люблю! — І пригорнув єї до себе, Скілька поцїлуїв було чути.

— Тепер бувай здорова, мушу до бюра, а потім пійду на зелїзницю. Злагоди ся для нашого гостя, щоби було все у порядку.

Паня теща приїхала дїйстно вечірним поїздом. Панови Кудельцї здавала ся вона як велика медвидиха, коли у всїх футрах і хустках викотила ся із ваґона. Зпоміж тих хусток дивили ся на Кудельку двоє чорних очий і лице не молоде, але досить енерґічне.

Єму прийшло на гадку, що з такою дамою не добре жартувати.

Пан Куделька привитав ся з нею дуже сердечно. Цїлував єї кілька разів в руки в грубих, тяжких рукавичках. Взяв єї попід пахи, постарав ся о єї пакунки і о фіякра, обскакував коло панї тещі, а безнастанно дивив ся їй в очи.

ніхто якось не добачає вини в самій суспільности, а горлає за всякі неудачі на послів. Між тим ми маємо не лиш краєвих заступників, і не лиш від них повинні ми вимагати, аби вони чесно і сумлінно сповнили свій обовязок, але у нас є і повітові і громадскі заступники, повітові і громадскі парляменти — най і ті заступники роблять чесно і сумлінно своє діло, бодай так, як се наші посли соймові до тепер робили, а перестануть жалї і нарікання і буде справдішна робота, буде поступ. Взагалї най кождий інтелїґентний Русин в кождім місцї і серед всяких обставин старає ся сповнити обовязок чесного сина свого народу, тодї і побачить всякі трудности, буде вирозумілий на всякі неудачі хоть би найщирійших заходів і для кождої працї буде мати ушановане, **а то у нас дійшло до того, що працю зневажають!** Дивна річ, що у нас головно лиш ті галасують, що самі нічогісенько доброго не зробили; люди працї шанують працю і шанують людий працї; вони не туманять себе тим, що нам нїби то се і то належить ся і має нам бути, бо добре вже при працї пізнали, що лиш то нам належить ся, що ми самі собі здобудем працею. Австрийска конституция обезпечає здобутки власної працї, а не те, чого нема, і нам в Австриї після тої конституциї нїчого не належить ся і нїчого не буде належати ся, доки ми самі собі того, що нам належить ся не здобудемо. Конституция дає не лиш права, але вкладає і обовязки. Русин, що схоче бути Русином і схоче працювати для свого народу, має в конституциї обезпеку для своєї діяльности; байдужний нездара не може від конституциї нїчого вимагати, бо вона лиш для тих, що працюють, що дбають. З доброї кукурудзяної муки лиш для тих буде добра кулеша, хто собі єї добре зварить, а хто не вміє або лїнивий добре зварити, той най не нарікає на муку, бо не мука винна, що кулеша зла, а єго лїнивство, нездарність, неуцтво.

Треба проте вже раз скасувати у нас нерівну мірку, якою міряємо працю людий, а завести справедливу, а се повинні зробити наші люди працї, котрих є всюди подостатком, котрих є всюди подостатком, але котрих прибили вічні крики неробів.

Мірошник.

Допись „Буковини“.

Зі Станїславова.

(Про бурсу сьв. о. Миколая).

Прецінь раз дождали ся ми звістки про стан бурси сьв. о. Миколая в Станїславові з самої бурси. „Брацтво сьв. о. Миколая — читаємо в Kurjer-і Stanisławowsk-ім — засновало бурсу для учеників гр. кат. обряду (чому не сказано: Русинів?) і умістило єї у власній реальности положеній при улици Голуховского. З доходів чиншових (?) згаданої реальности, з датків періодичних 186 (?) членів, з доплати учеників і з жертволюбности публичної (?) удержувало брацтво в минувшім роцї 44 учеників частию або й зовсім безплатно, уділяючи їм помешканя, харчу, помочи наукової і надзору домашного, а убожшим також одежі і приборів наукових. Між питомцями сеї бурси було в минувшім роцї шкільнім 43 учеників ґімназияльних і 1 зі школи реальної. До кінця року шкільного остало ся в закладї 42 учеників. З них одержало 14 степень відзначаючий, 25 степень перший, 1 поправку з одного предмету, а 2 злу ноту. Крім науки в школї учили ся всї питомцї в закладї хорального і церковного сьпіву, а 26 з них учило ся також музики інструментальної. Протекторами бурси суть преосьв. епископ Ю. Куїловский і п. Юстин Малецкий, властитель дібр.

Настоятелем закладу був пок. парох катедральний Теодат Шашковский, а заступником єго о. Литвинович. Безпосередний надзір вели крім згаданих голов також о. Семенів, катихит ґімназияльний, о. Трач, парох дому карного та оо.: Дминьский і Войтїховский, сотрудники катедральні“.

Таке читаємо про стан бурси в згаданій польскій часописи. „Вляне“ сей, зложений — здає ся — після теориї звістної поваги фінансової з Загвіздя, бо тілько в нїм скритої хитрости і кругання, що жаден з виділових катедрального брацтва не мав відваги на нїм підписати ся. Поодинокі позициї приходів і розходів збуті, мов на кпини, числом бурсаків та їх клясифікацією. Ба, та якже й подавати сї позициї? Ану-ж не зійдуть ся кінцї і готовий клопіт! Кожда иньша управа соромила би ся пускати в сьвіт таке справоздане; але управа бурси, котрій вільно виробляти, що їй подобає ся, не потребує оглядати ся нї на честь, нї на сором. Застерігаючи собі на пізнїйше обговорене поодиноких точок сего справоздання, мусимо передовсім спитати настоятельство бурси чому усунуло руску напись з фронту головного будинку бурси? Правда, таким чином свобіднїйше „русским“ настоятельским родинам удавати Поляків (дїти та внуки крилошаньскі говорять між собою лиш по польски), але се ще не оправдує поступку настоятельства. Настати на се повинно брацтво само, що засновало дім бурси, щоби руску напись звернено на давне місце. Нема потреби встидати ся своєї власности та свого язика.

Варто би й се знати, за які то чинші займає просторі помешканя з новомодними адаптациями в головнім будинку бурси цїла громада настоятелїв, підчас коли бурсаки душать ся, мов оселедцї в бочцї, в офіцинах, так, що власть санїтарна приневолена була обмежити число бурсаків. Цікаве й се, що достойні льокатори бурси суть заразом настоятельством бурси з рамени виділу, контролюючим льокаторів, та членами виділу церковного брацтва, контролюючого настоятельство!...

Ну! при такій контролї годї сподївати ся иньшого справоздання. Мимоволї, насуває ся на думку питане, чи нема вже нїкого в Станїславові, щоби зробив уже конець такій кацапскій господарцї! Поки-що трудно сего сподївати ся, бо ті, що до сего покликані, або не вміють, або не хотять сего зробити...

Е.

— О який я щасливий, що ви до нас приїхали, дорога панї! — повторив він скілька разів. І знов хапав та цїлував єї руки.

— Який ви ґалянтний, пане зятю! — тїшила ся теща.

— О коби ви знали! — зітхнув пан Куделька і поклав руку на серце. А при тім так бистро заглянув тещі в очи, що вона аж мусїла очи відвернути.

Приїхали до дому. Паня теща вилїзла з фіякра, пан Куделька заплатив візникови, взяв всї єї пакунки, і пішов за нею. А потому витали ся і обіймали і цїлували ся.

Вечера була злагоджена і була дуже добра. Пан Куделька сидїв коло панї тещі на канапі і клав їй найлучші кусні дичини і риби на тарілку.

Паня теща була дуже вдоволена. А пан Куделька був цїкавий і говорив тещі великі компліменти.

— Добра-ніч — шептав він, коли вона пізно відходила до свого покою. — Добра-ніч і солодкий сон... О коби я міг надїяти ся, що ви хоч у снї . . .

— Що ви хочете сказати? — дивувала ся паня теща.

— Нїчо — нїчо — що би я міг сказати, я нещасливий! О коби ви знали! Але то тайна — котру я може аж до гробу возьму з собою.

— Що той чоловік собі гадає — думала собі паня теща. Проте-ж то несподїване обходженє зятя було їй приємне.

Але ще більша несподїванка була для тещі, коли вона другого дня при снїданю учула, що зять не пійде до бюра, щоби міг лиш з нею забавляти ся . . .

— То нечуване — думала собі стара — щоби зять так мило, з так великою увагою обходив ся з своєю тещою. То дивно — мушу спитати ся у своєї донечки, як вона з ним жиє.

Прикликала Боженку до другого покою, і питала ся єї за свого зятя.

Боженка смутно відповіла: — Ах, мамцю, я собі инакше уявляла замужество. Адольф добрий чоловік, але здає ся, що він менї не цїлком вірний...

— Що ти кажеш? — дивувала ся панї теща.

— Так, мамцю, здає ся менї, що він любить другу. — Боженка утерла собі очи.

— Другу? — казала панї теща. — Він би відважив ся? Будь спокійна, дорога Боженко, я з ним уже поговорю. — А очи єї заблисли від гнїву.

Боженка пішла з служницею на торг, а пан Куделька поспішив до покою панї тещі. Вперед запукав, потихоньки отворив двері і став на порозї.

— Прошу близше, пане Адольф — закликала теща — я би рада з вами о чімсь поговорити.

Пан Куделька не рушав ся із місця. лиш поглядав на тещу.

— Ну, а що? — крикнула вона — не ідете близше?

Аж тепер поглянула на Адольфа. Стояв там як залюблений молодий і тримав руку на серци...

— Що се має значити? — питала настрашена паня теща.

— Се значить — пан Куделька приступив близше — що я вас безгранично люблю.

— Ви збожеволїли? — крикнула теща боязливо.

— О коби так було! — нарікав Куделька. — То був би конець моїм мукам. Але хоть тепер почуєте, що мене довгий час мучить Я вас люблю, безконечно люблю. — Се сказавши, упав перед нею на колїна.

— Встаньте, пане Адольфе! — клукнула зворушена теща. — Ви мене любите? Чи то може бути? Повторіть ще раз! Я уже щось подібного трийцять лїт не чула.

Але зараз опамятавши ся, сказала: Пане зятю, ви собі з мене жарти строїте. Досить такої комедиї!

— Що, ви менї не вірите? О який я нещасливий! — нарікав Куделька. Притім додав смутно: Я собі так думав. А таки я вас безконечно люблю, як лиш смертний чоловік любити може. Лиш задля вас ходив я у ваш дім, аби я міг прийти в близші відносини з вами, тому й оженив ся з вашою дочкою. А ви мене відганяєте, відтручуєте і не хочете менї увірити!

— Я—я—не—ві—рю — не можу вам вірити — шепнула паня теща. Як се може бути? Я така стара против вас — нї — нї.

— Любов не дивить ся на ріжницю лїт, анї на всї людскі устави. Два серця, коли зрозуміють...

— Єсть то можливо?! Куделько, Адольфе! — І кинула ся єму в обійми. Він єї пригортав до себе і усьміхав ся з хитростию.

— То не може бути! — цофнула ся теща. — Що би на то люди сказали, тай що бідна Боженка?

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 5. серпня 1895. р.

Іменоване. Інжинер з мор. Берна, Яків Павел, іменований надінжинером при черновецкій дирекциї почт.

Відзначеня. Начальник громади Різдвяни, в теребовельскім повітї, Микола Гайдаш, одержав від Є. В. Цїсаря срібний хрест заслуги.

Читальня „Просьвіти" в Козарах складає щиру подяку вп. п. Ользї Матїєв за дар для читальнї, а особливо за щиру прихильність для просьвіти селян. Дай Господи, аби як найбільше було таких щирих прихильниць для народу руского, як п. Маїтева. — *Іван Семчій* голова. *Терентій Борис*, секретар.

За твоє жито . . . Хвалена нашими москофілами російска цензура видала катальоґ заборонених в Росиї книжок. В тім катальозї поряд з виданями російских терористів-цареубийцїв заборонені також „головною управою цензури" прославляючи російский трон та деспотизм гимни галицких москвофілів. Красшої, більше навчаючої подяки не можна вигадати для рабів та блюдолизів. Чи повірите, що в Росиї заборонена навіть „Галицко-русская библіографія" Івана Ом. Левіцкого, видана, як звістно, московскою мовою? Сором сказати: заборонено звичайний показчик книжок, виданих в Руси австрийскій! Чей тепер п. Іван Ом. Левіцкий, котрого працю дуже цїнимо, дальший свій біоґрафічний показчик, який думає видавати, не стане друкувати по московски.

Характеристичне. Читаємо в ч. 14-ім „Батьковщини", орґанї п. Романчука: „Говорять, що митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичъ має бути именованый вôдъ папы кардиналомъ. На скôлько въ тôмъ правды, не знати, бо теперь з Риму доносятъ, що се вôдзначенє наступить ажь пôзнѣйше. Варто бы знати, чи народъ рускій не буде мусѣвъ за дорого оплатити таке вôдзначенє свого митрополита". Дуже характеристична ся примітка опозицийного орґану. Шкода, що не сказав він докладнїйше, кому нарід мусїв би за дорого оплатити таке відзначенє митрополита і яким чином.

Колпаки. Устав гр. кат. церкви приписує при відправлюваню богослужень церковних в певних часах уживати сьвященикам і другим сьвященослужителям накрити голови. Звичай сей з часом затратив ся. Щоб его знов привернути, за дозволом римского престола постановив львівский ординарият митрополичий уживати від тепер колпаків форми шестигранної, барви чорної, після означеного уставу. З тим уставом згодив ся перемиский гр. кат. ординарият, але станїславівский ще не згодив ся, через що — як довідуємо ся — настало невдоволенє поміж сьвященьством станїславівскої епархії. Коли-б преосьв. епископ Куїловский не пішов за приміром перемиского, вийшли би з того дуже немилі для сьвящеників пригоди. Нехай н. пр. з'їдуть ся сьвященики з двох епархій, одні з колпаками, другі без них — і вийде компромітация, котра зовсїм не лицює душпастирям. Незгода, котра все нам шкодила, і тут готова натворити лиха. Ми сподїваємо ся, що для ратованя достоїньства духовеньства, такий виїмковий стан в станїславівскій епархії не потриває довго.

Електричне осьвітленє. Місто Перемишль заключило з гіпотечним банком у Львові контракт що-до заведеня електричного осьвітленя улиць і площ в місті. Уряджене заведеня віддав банк гіпотечний фірмі Сіменса і Гальского, котра має найпізнїйше до 15. грудня с. р. покінчити роботи, так, що від того дня буде місто Перемишль перше в Галичинї мати публичне електричне осьвітленє.

Рекрути, взяті при сегорічній бранцї, мають після розпорядженя мінїстерства війни ставляти ся до служби не 1-го жовтня, але аж 7-го жовтня.

Страшне убийство. В Будапештї хотїв швець Ґурк убити себе, свою жінку і пятеро дїтий. Жінка і одна дитина погибли, він і четверо дїтий тяжко ранені. Причиною злочину має бути біднота і нужда.

Посол Юлїян Романчук буде дня 18-го с. м. здавати посольске справоздане в Калуши.

Убили приятеля Стамбулова. Kleines Journal одержав в Софії вість, що дня 2-го с. м. напали убийники приятеля Стамбулова Матакієва і ранили его штилетом смертельно.

Піяк мілїонер. В Парижи в'добрав собі житє американьский мілїонер Вілїям Зрежзік, що від кількох тижнїв подорожував по Европі. Приїхавши до Парижа, спровадив ся насамперед до одного великого готелю на бульварах, але що кождого дня запивав ся до безпамяти і виправляв в готели страшні крики, то его звідтам викинуля. Він перенїс ся відтак до иньшого готелю при ул. Бержер, де став так само запивати ся. Як оповідають, пив він кождого рана по два лїтри горівки. Перед кількома днями, коли его провідник до Парижа прийшов рано до готелю, застав его неживо, в кутї комнати з підрізаним горлом. Самоубийства допустив ся мілїонер по пяному.

Добродїйний селянин. Минувшого тижня помер в Росиї Фрол Яковлевич Єрмаков, один з найбільших російских добродїїв, котрий жертвував в своїм житю 10 мілїонів рублїв на добродїйні цїли. Уродив ся селянином під соломяною стріхою. Єго отець мав ткацкий варстат і малу прядїльню бавовни. Син розширив інтерес вітця і виставив з часом кілька великих фабрик бавовняних виробів, котрі мали відбут в цїлій Росиї. Трудящий і ощадний, зібрав Єрмаков величезний маєток, котрого уживав для добра терплячої людскости. За его часів було ще в Росиї кріпацтво. В родиннім селї Мещеринї викупив всїх селян на волю за 240.000 рублїв і виставив там притулок для бідних на 180 осіб. В Москві побудував два великі заведеня для убогих і кілька в різних иньших місцевостях. Устроївши кухню для бідних, живив що день 500 осіб. Підпирав різні інституциї для терплячих, а іменно заведеня для слїпих, глухонїмих і сиріт. В часї неурожаю 1891 р. висилав гроші в далекі сторони і збіже цїлими ваґонами. Збудував також кілька церков. Помер в 80-тім роцї житя, а до послїдної хвилї був дїяльний.

В Пробіжній, гусятиньского повіта, ударив грім 25-го липня пополудни в апарат телеґрафічний на почтї, знищив его і запалив річи на столї, при котрім сидїв почтмайстер полагоджуючи справи з публикою. Побачивши нещастє, партиї з криком утїкли з канцелярії, лишаючи самого почтмайстра. Однак він не стратив притомности, а загасив на телеґрафічнім столї полумінь і так уратував цїлий будинок.

Крупи з гроший. Неувага і недбалість людий дуже часто стають причиною шкоди і всїляких нещасть, як се показує наглядно отся незвичайна природа, що лучила ся в Кобилянах під Краковом: Подруги Антін і Малґожата К. постановили вибудувати собі хату, але що не мали готівки, то Антін позичив у жида 40 зр. коронами і банкнотами. Одержавши згадану суму, положив він еї до скринї, але до такої, що не

— Що менї до неї, що менї до цїлого сьвіта! Лиш ви моя одна любов.

— О нї, Адольфе, не кажіть таке! — боронила ся паня теща. — Признаю ся вам, що і ви менї не рівнодушні. Але ми обоє маємо свої обовязки. Я мама — ви муж. Ви мусите втямити ся. Ми мусимо наші забаги придушити.

— Я свої забаги вже давно хотїв утолити, але коли я вас знов узрів, то ще більше розпалило ся моє серце і я не міг здержати ся, аби вам не признати ся. Поїдьте зі мною! Я вас возьму на край сьвіта, де би нас нїхто не знав і будемо там в щастю з собою жити.

— Того нїколи не буде. Мене страх збирає. Що би собі тут почала моя Боженка, що би мій муж на се сказав! Нїколи! Я не піду з вами. Мусимо обоє пожертвувати ся!

— То лишіть ся у нас довго, довго, хоч цїлий рік!

— І то не може бути. Ми мусимо розійти ся як найскорше. Буде для нас обоїх користно. Ми не сьміємо довше пробувати під одною стріхою і не сьміємо дальше бачити ся. Може би потім і я не опанувала ся.

— Ви хочете мене опускати! — крикнув Куделька. — Нї, то не сьміє бути. Як ви добровільно зі мною не підете, або у нас не останете ся, то я вас силою возьму. Ах, моя люба Катерино, лиш один поцїлуй з твоїх медових губ.

— Нї! — загреміла паня теща. — Не дістанете анї одного однїсенького! То було би злочиньство! Мусимо на все забути!

— Аби я на вас забув? Нїколи!

— І я мушу забути на все. О, Адольфе! Чому ти не появив ся менї перед трийцятьма лїтами?

— Тому, що я тогди ще не був на сьвітї — сказав Адольф.

— Так! Тепер все пропало, Адольфе. Я від'їду. І то зараз.

— Ви би могли мене оставити?

— Мушу. Я повинна се зробити. Добре, що мої пакунки ще не розвязані. Від'їду найблизшим поїздом.

— А що скаже Боженка на то?

— Скажемо їй що небудь.

— Ви від'їдете! — нарікав Адольф. — Що я без вас пічну?

— Маєте мою доньку, вашу молоду жінку.

— Ах, коли то не ви. Так довго я на вас тїшив ся . . . я днї раховав, коли ви до нас приїдете, і ви мене уже знов так борзо опускаєте . . . о остань ся, ангеле мій!

— Нїколи! — сказала паня теща. — Мого твердого наміру я не відміню. Скоро лиш прийде Боженка до дому, я зараз від'їду.

— А я поїду з вами!

— Ви? Анї з місця не руше ся! Навіть не хочу, щоб ви мене випроваджали. Ми обоє не сьміємо нїколи бачити ся, хиба аж тогди, коли пізнаємо, що одно другому не є вже небезпечне. О Адольфе! Але тепер їдїть і оставте мене.

Адольф поцїлував еї в руку і глубоко поклонив ся; кілька разів зітхнув тяжко і довго-довго дивив ся влюблено на ню. Потім усьміхнувши ся відійшов.

По хвилї вернула ся Боженка.

— Боженко — закликала мама — слухай, що стало ся. Я пригадала собі важну річ. Мушу як найскорше вертати до дому.

— Якже мамцю? Ви хочете так борзо вертати? То правда?

— Дійстно, моя дитино, мушу. Запитай ся свого мужа. — Притім значучо поглянула на зятя.

— Справдї, мамця мусить вертати. Не може инакше бути — додав смутно Адольф.

— Бачиш тепер, що мушу. Твій муж сам то признає. Се я лиш через тебе мушу зробити — лиш через тебе одну — о як би ти знала! — Притім схопила обоє за руки і чулим голосом сказала: — Любіть ся дїточки мої, любіть ся, ви обоє на то заслугуєте. Боженко, твій муж то найлїпший чоловік під божим сонцем! Люби его — любіть і ви еї — а забудьте..

— Що се значить? — дивувала ся Боженка.

— Не питай ся! Та таємниця пійде з нами до гробу. Пане зятю, памятайте, аби ви перед нею нїколи не сказали, що ви менї прирекли!

— Нїколи! Слово чести! — запевняв Куделька.

— А тепер прошу о фіякра! — сказала теща. — Поїду полуднїшним поїздом. — Служниця побігла за фіякром. Паня теща уцїлувала свою донечку. — Зять цїловав еї руку довго, довго, ще раз поглянув їй значучо в очи, і паня теща пустила ся в дорогу.

Боженка дивувала ся і хотїла поясненя цїлої справи.

— Пст! — сказав Адольф тихо і урочисто, та положив пальцї на уста. — То є таємниця — ти чула як я дав слово чести. Нїколи мене за се не питай! Ти чула, що я найлучший чоловік під небом. Ходи, най тебе поцїлую! Завтра певне пійдемо на масковий баль.

З ческого переклала *Зденка Гнїдий.*

замикалась. Жінка, боячи ся, щоби позичених на лихву гроший не украв хто з незапертої скрині, виймила з неї платок з грішми і сховала до мішка, що стояв в куті хати з ячменем. Однако була при тім на стілько недбала, що не сказала о тім чоловікови і він, не знаючи о нічім, взяв одного дня, коли жінки не було дома, ячмінь і заніс его до млина, щоби там змолоти его на крупи. В млині висипав ячмінь на кіш і очивидно не глянув більше на збіже, лише ждав, аж оно змеле ся. Тимчасом жінка вернувши до дому побачила, що чоловік пішов з ячменем до млина; она зараз побігла за ним, але прийшла вже за пізно; ячмінь а з ним гроші були вже змелені на крупи.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Пільзно, 5. серпня. Pilzuenske Listy доносять, що омлядініісти наміряють до всіх кандидатів на послів до ради державної ставити інтерпеляциї в справах господарчих. Від відповіди буде залежати рішене, чи омлядініісти будуть віддавати голоси тому кандидатови чи ні.

Цариброд, 5. серпня. Митрополит Клементій мав перед москвофілами промову, в котрій висказав свое переконане, що великий нарід російский все ще мае для Болгариї ті самі почутя, як підчас „освободженя“.

Шанґай, 5. серпня. В Фучу розпочато страшну різню християн.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 5. серпня 1895.

	Львів.			Чернівцї.		
Пшениця	від 7.—	до	8.80	від 6.75	до	7.25
Жито	„ 6.—	„	.—	„ 5.75	„	6.—
Ячмінь	„ .	„	5.75	„ 5.75	„	6.—
Овес	„ 6.—	„	6.50	„ 5.50	„	5.75
Ріпак	„ 9.25	„	9.50	„ .—	„	.—
Горох	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Вика	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Льнянка	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Біб	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Бобик	„ 5.—	„	5.40	„ .—	„	.—
Гречка	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Конюшина черв.	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Конюшина біла	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Конюш. шведск.	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Кмин	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Анiж	„ .—	„	.—	„ .—	„	.—
Кукуруза	„ .—	„	.—	„ 6.50	„	7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, окопита за 10.000 літрів 14.25--14.75.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечае всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продае слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то е господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 80 Чернівцї, четвер дня 27. липня (8. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

IV. буковиньска краєва конференция учительска.

Від 24. до 27. л. липня с. р. відбувала ся в Чернівцях, під проводом ц. к. краєвого інспектора шкільного др. Кароля Тумлїржа 4-та краєва учительска конференция, в котрій взяло участь 30 учителїв, відпоручників вибраних на повітових конференциях учительских, далї повітові інспектори шкільні і директор учительскої семинариї. Краєвий інспектор шкільний отворив в присутности представителя краєвого правительства радника Штронера і адмін. референта шкільного радника д-ра Маґнера, голови міста Кохановского і его застунника др. Райса конференцию промовою, в котрій підніс вагу конференций учительских, вказав на поступ бук. шкільництва від часу послїдної краєвої конференциї з року 1889 і закінчив візванем, щоби учительство працювало й далї над піддвигненем просьвіти народної. Опісля ухвалено вислати привітну телеґраму президентови краю ґр. Ґоесови, а надучитель Ісакевич з Радівцїв повитав іменем конференциї краєвого інспектора д-ра Тумлїржа і адм. референта д-ра Маґнера, за що перший подякував в імени обох.

Приступаючи до дневного порядку, вибрано на писарів надуч. Шорша з Садаґури і уч. Григоровича з Сторожинця, а на членів постійного виділу інсп. Ом. Поповича (33 голосами), дир. Фляша (29), надуч. Браіляна (27), дир. Ісопескула (23), надуч. Келера (22) а надуч. Кучиньского (19). Уложенем 5 секций для попередної наради над поодинокими точками дневного порядку закінчено 1. засїданє. Замітити належить, що учителї-Волохи записували ся до поодиноких секций, по більшій части не маючи вироблених рефератів, щоби, як опісля показало ся, вибирати своїх на голови секций і референтів.

На 2-ім засїданю дня 28. липня рано, відчитано телеґрафічну подяку президента краю за вчерашний привіт. Потім приступлено до нарад над уложенем пляну науки повторительної. По відчитаню кількох рефератів і по довгій дебатї, що заняла цїле передполудне, принято по полудни в специяльній дебатї плян, котрий ставляє повторительній науцї яко цїль вправу в мові і рахунках, потрібну для практичного житя, а з прочих відомостий також такі, що мають найбільшу практичну вартість. Відповідно до сеї цїли означено материю науки з кождого поодинокого предмету докладно, а то з науки мови викладової вправи в читаню з зрозумінем, устне і писемне уживанє мови з граматичними поясненями, о скілько они до практичного уживаня мови відносять ся. З рахунків мають учити вироблюваня задач з практичного житя господарского, взглядно промислового; з природописи найпотрібнїйшого для житя людского, господарства і промислу, із землеписи про рідний край, вітчину і що найважнїйше про пять частий сьвіта, з історії: основанє дому Габсбурґского, зріст Австриї, володарів Габсбурґско - Льотариньских, устрій Австро-Угорщини і права та обовязки горожаньскі. Писанє має стояти у звязи з прочою наукою, а рисунки з ґеометриєю. Далї належить плекати сьпів патріотичний, церковний і народний. З ручних робіт учити тільки того, що в дотичній місцевости потрібне.

Сим закінчено 2. день конференциї.

На 4-ім засїданю, 26. липня раджено над питанем: Як треба учити другої мови краєвої, щоби придбати як найбільше знаня для практичного житя. По вислуханю двох рефератів ухвалено: 1) щоби в учительскій семинариї була наука другої мови (руской або волоской) для кождого питомця обовязковою; 2) щоби

Маленькі фотоґрафії ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.

—o—

Реклама замісць передмови.

Чоловік я одинокий, навіть самітний і до жадних „ізмів“ не приписаний; людина, як кажуть, без кола, без двора, без роду, без племени. До жадної партиї не належу. Хоч і вилїз з багна байдужности, хоч і як не „самокопирсував ся“, а не долїз до того „високого“ ступня, щоб стояти „понад партиями“, наче той єнорал понад військом, або тамбур-мажор понад військовою оркестрою. Стою я собі наче-б то „попри партиях“ і гадаю, що менї поталаланить позискати усї апартиї.

Річ відома, що в таких людей, як я, натура непосидяща, більше нїж у п. Романчука. П. Романчук, як порівняти до мене, так просто камень нестеменний; він, нехай здоров буде, пересяде з одного фотелю на другий, нехай на третїй, нехай на два разом, а далї вже й годї, бо й нїкуди; — а я за одно лїто перебіжу через десять, а то й через двайцять „весей і градов“.

Скоро стане на лїтню годину, я своїм звичаєм зараз „ноги на плечі“ тай фур-фур! Так і сего лїта! ще на весні, скоро показали ся ключі журавлїв, так мене й занудило, так мене й потягло мандрувати від села до села, від міста до міста. На превеликий жаль — певна година лїтня десь у Бога забарила ся і мусїв я аж до самісенького червня у преславному нашому „градї“ нудити ся та в день байдики бити, а в ночі „самокопирсувати“*)...

А в перший день червня зняв ся тай чкурнув собі „попід хмарним небом“ візком парокінь навпростець до „славнозвістного“ міста Зьвіринця. Тут поталанило менї спізнати „славнозвістних людей“. Гадаючи, що фотоґрафій тих людей ще нїхто не має, а з сего може бути неслава на цїлу нашу нацию, я зфотоґрафував їх, як зуміла моя фотоґрафія.

Сам я тямлю, що ретушівку на фотоґрафіях можна-б зробити лїпше. Ба! коли-ж я не ретушер, „підправляти“ не вмію; яким що відбило ся в камер-обскурі на неґатив, а з неґативу на папір, таким я й подаю добрим людям. Коли що й невґрабно, не ремствуйте на мене; доброї волї у мене сила силенна, а ретушерського хисту бракує. Часом же на фотоґрафію, як і на зеркало, не можна ремствувати, коли і на ориґіналї не все гаразд. . .

I. ПОЕТКА.

Як людина добре вихована і, звичайно, перш за все ввічлива, я тямив, що, приїхавши до Зьвіринця, повинен звичаєм „парадних кавалерів“ представити ся видатнїйшому жіноцтву; а яко й письменник, я мусїв свої візити розпочати з письменниць . . . І от я у поетки „славнозвістної“.

Хто-б не гланув на поетку, не сказав би, що вона поетично худава; зростом трошки не вийшла вона, через те — се певна річ — постать її розросла ся трошки завширшки. Ну, що-ж! се, кажуть, такий вже закон фізіольоґії... Чи так воно справдї, не скажу; фізіольоґії не тямлю.

Не скажеш, що вона красуня; та вона й сама, мабуть, тямить, що вона не вродлива; а хоч би й не хотїла того тямити, так же зеркало її щодня кілька разів про те нагадує. Не можна за те й на зеркало ремствувати, бо вона раз-по-раз сидить проти його і чи хоче, чи не хоче, а очи впадуть на зеркало і вона, яко людина розумна, на власні очи бачить, що зеркало не бреше.

Чоло у неї, — а воно у кожної людини голова краси — було-б собі нїчого, коли-б хоч трошки було ширшеньким, да коли-б не так невґрабно йшов від його ніс; да коли-б той ніс не був таким горбатим та був би більш ввічливим і не зазирав раз у-раз у ріт.

Роток у неї не вельми широкий і був би зґрабний, коли-б його не облямовували занадто тонкі, та блїді губенята, такі то вже тонкі, що наче вони не губи, а пружки з рожево-жовтоватою гарусу, звязані в правому куточку вузликом на кшталт заїди. Та на роток можна-б зовсїм не вважати, коли-б у неї, замість вузеньких, зеленковатих, довґенястих оченят, були очи великі, баньковаті, чорні, палкі та виразні. Та ще коли-б очиці у неї не бі-

*) „Самокопирсувати“, слово уживане Чайченком в значию: копирсати, порпати ся у власній душі.—*Прим. Ред.*

уложено книжки для науки рускої і волоскої мови в школах з иньшою мовою викладовою; 3) щоби в одноклясових школах крім мови викладової учено ще тілько одну мову краєву, ніколи-ж більше; 4) щоби в мішаних громадах заложувано для кождої народности осібні школи або хоч кляси з одною мовою викладовою.

На 5. засіданю того-ж дня реферовано про: Читанє й рисованє карт в службі земленисы і ухвалено: 1) щоби в кождій школі була карта дотичного повіту, а в читанках карта Буковини і Австро-Угорщини; 2) щоби видано нову шкільну карту Буковини з німецкими, руско-німецкими і волоско-німецкими написами; 3) щоби видано описанє Буковини для шкіл народних і 4) закуплено для шкіл народних образи ґеоґрафічні.

Опісля обрадовано над питанєм: Які успіхи осягнено доси в науці ручної вправи (слейду), які були перепони і що зробити-б для піднесеня сеї науки? Ухвалено, 1) що дотеперішні успіхи досить хороші, 2) що найголовнійша перепона се брак достаточних фондів, 3) щоби на запомоги вставлено в буджет що найменьше 1500 зр. річно і 4) щоби сю науку впроваджувано по можности і постепенно в кождій школі.

По нараді над послідним питанєм: Як може школа запобігти пяньству, ухвалено: 1) заложити краєве товариство тверезости з філіями по цілім краю, 2) заборонити ученикам участь при всяких нагодах, де пють, 3) позволити учителям, щоби виступали против пяньства і поза школою, 4) плекати садівництво і пчільництво, 5) видавати книжочки проти пяньства, 6) вказувати при науці на шкідливість пяньства. 7) поміщати в шкільних книжках уступи проти пяньства, 8) назначувати премії за уложенє добрих книжочок для молодіжи і закладати народні бібліотеки, 6) закладати й розширювати всюди школи народні і виділові для піднесеня народної просьвіти.

(Конець буде.)

ДОПИСЬ.

—o—

Зі Станїславова.

В справі Банку звязкового в Станїславові одержуємо таке письмо: В 72. числї „Буковини" з дня 13. липня с. р. в дрібних вістях помістив д-р. Мандичевский спростоване дописи з Станїславова в ч. 61 і 62 „Буковини" п. з. „Яка тому ціль", в котрім подає для справленя, що члени виділу філії товариства „Просьвіта" суть також у виділї і в заряді Банку звязкового. Несьвідомому здавало би ся отже, що Банк звязковий стоїть в якійсь звязи з філією тов. „Просьвіта" у Станїславові і що філію заступають єї виділові у виділї і в заряді Банку звязкового.

В цїли поясненя взаїмних відносин філії тов. „Просьвіта" до Банку звязкового прошу уклінно хвальну Редакцию принятї до відомости і помістити в „Буковинї" слїдуючі факти:

Виділ филії тов. „Просьвіта" дав еще минувшого року почин до заснованя товариства щадничо-задаткового. комітет вибраний ad hoc виробив статут і скликав збори, на котрих товариство заснувало ся і тоді вже вибрано дирекцию, в склад котрої увійшли Вп. панове д-р. Мандичевский, проф. Кокорудз і Лев Гузар; ті два послідні яко члени виділу філії „Просьвіти". По 9 місяцях від перших зборів подано статут до суду. Статута суд не зареґестрував, о чім не повідомлено виділу філії тов. „Просьвіта". Тоді панове д-р. Мандичевский і Кокорудз з поминенєм п. Льва Гузара, яко вибраного зборами директора не затвердженого властию товариства змінили статут і назвиско товариства і заснували Банк звязковий, не зложивши вперед виділови філії „Просьвіти" свого повномочія до заложеня товариства, не покликавши виділу філії до заснованя нового товариства, анї не здавши членам основателям незареґестрованої інституциї справозданя, анї не звернувши членам задатків на уділи.

Банк звязковий отже такий, який істнує, єсть цїлком нове товариство, що не має жадної звязи з товариством, котрому почин дала філія тов. „Просьвіта", а котре не прийшло до діла. Факт сей признав навіть один з директорів банку Вп. проф. Кокорудз при случаю засїданя виділу філії „Просьвіти" в присутности виділових Вп. посла Гурика, Льва Гузара і мене, яко заступника голови філії. А що члени виділу філії тов. „Просьвіта" суть в заряді і виділї „Банку звязкового", то ще не рацня, будь то би Банк звязковий вийшов з філії тов. „Просьвіти"; ті члени виділу філії „Просьвіти" засїдають у виділї і заряді Банку яко приватні особи. Виділ філії тов. „Просьвіта" не вибирав їх до заряду Банку, бо і не був до того завізваний, а що більше навіть не був повідомлений, що Банк звязковий заснував ся.

Слів тих кілька подаю в цїли поясненя відносин філії тов. „Просьвіта" до Банку звязкового тим більше, що в дописах писаних в обороні ненападаного Банку всюди пробиває ся мисль, немов би то Банк сей стоїть в звязи з філією тов. „Просьвіта".

Вкінци надіюсь, що отсе моє поясненє зволить шановна Редакция „Дѣла" передруковати в стовпцах своєї часописи і то так посьпішно, як передруковала спростоване д-р. Мандичевского, надруковане в „Буковинї".

Остаюсь з глубоким поважанєм для хвальної Редакциї

Д-р Михайло Коцюба.

До сего письма впр. д-ра М. Коцюба, голови філії „Просьвіти" в Станїславові і голови „Рускої Бесїди", додаємо кілька своїх заміток. *Дѣло* назвало наші допи и про сей станїславівский банк „безнастанними напастями". Тому, що не маємо нїякої потреби собі напасти шукати, а служимо щиро рускій справі, і тому, що в ворожих виступах станїславівских примирителїв против наших народних товариств добачуємо роботу нам шкідливу, ми виступили против них. Вільно було теперішним директорам банку закладати собі банк, але не вільно було їм підшивати ся під філію „Просьвіти". Значить д-р Мандичевский і проф. Кокорудз надужили довіря філії „Просьвіти", а се діло чесним назвати не можна і *Дѣло* не служить правді, обстаючи за ним.

Відтак фактом єсть, хоч его др. Мандичевский у своїм спростованю заперечив, що основателї банку рішили не покликувати на збори банку „Барвінчуків", хоч їм не звернули уділів, зложених на незложену касу позичкову філії „Просьвіти". Слова д-ра Мандичевского, що не кликано таких, котрих підозрівано о патріотичні денунциациї, суть простим крутарством. Коли кого не кликано „через помилку", то ся помилка була нарочна.

гали так шпарко, не мигтїли так блискавкою, а то через те єдине, що бігають, вони здали ся менї нїби трошки зизоокими.

За те-ж коса на голові! просто на предиво! Дійстне! краса — коса! густа, товста, аж по землї бєть ся; та чорна аж синя! От коли-б ще у неї не пробивало ся де-не-де срібної волосинки, так нехай би був хоч який строгий критик людської краси, а не знайшов би він в тій косї і на зерно догани... Гарна коса; а проте наш час — час реалїзму! і хоч ти що, а самою косою не привабиш людського серця, так щоб воно на віки вскочило „во узи Геменея"... Люде (наш брат кавалєр) переняли ся занадто материялїзмом і хоч би там у дївчини яка не була коса, до неї треба ще иньшої принади, тієї, що колись то звала ся віном, а нинї „культура" дала їй більш пристойну і відповідну, навіть „наукову" назву, назву: „економічна рівноправність". Сего саме у нашої славно-звістної поетки і бракує...

Все отсе вона й сама, нехай здорова буде, добре відає і розуміє. Тим то і не диво-б було, коли-б вона заздріла на своїх ровесниць. Ровесниць-подруг у неї одна лишень така, що так само як і вона, побожно кланяєть ся тільки одній абсолютній волї, а до волї, хоч би в найменших „узах", хоч би в таких, як узи Амура, скуті під голос „Ісайя, ликуй!", вона стосуєть ся зневажно і — додам я від себе — зовсїм справедливо, „понеже всякі узи суть узи", а узи Амура хто зна' чи не міцнїйші за узи Іванової хати. Усї иньші ровесницї її, що разом з нею скінчили ґімназию, разом з нею впивали ся колись творами Бокля, Маркса, в кружку „самообразованія", а на самотї ще більш впивали ся, раювали, декламуючи: „Ахъ! люби меня безъ розмишленій"... — так усї отї ровесницї вже давно пішли в ярмо, оздоблене везерунком: „а жена да боїть ся своєго мужа".

Тай чому-б тут заздріло її спокійне, „урівноважене і оброзумлене" серце? Хиба тому, що в однієї з ровесниць аж три „мазунчики", у другої два „купидончики", а у третьої і Амури і Амурчики... Їй, поетцї, сьпівачцї „абсолютної волї" возити ся з пелюшками, з колискою, з купелем та з . . . . бр! . . . нї! . . . Обовязок матери і натхненє поетичне не вживають ся в одному серцї... Кажуть люде, що почуте матери щось таке незвичайно солодке, смачне, смачнїйше того яблочка райского, яким сатана спокусив нашу праматер Еву; але-ж сам я того почутя не коштував, а на людей трудно покладати ся... Чого не кажуть люде! не всему няти віри...

Вона, поетка, зовсїм і нїколи не заздріла ровесницям, хоч не скажу я, щоб вона любила їх, але се тому (я певен), що на днї серця у неї буяла і буяє любов „взагалї до всїх людей". Люблячи „усїх", вона мабуть через те саме нікому нїчого не прощала.. Звістно: любяй наказуєть". Жадної помилки людської, жадної омиленности віку молодого вона не пропускала; просто в вічи вона висловлювала людям помилки і вади. До всїх однаково вона строга, бо вона справедлива. З останнїм не згоджуєть ся один, єдиний мабуть на цїлий Зьвіринець, міский Зоїл, Ванько, запевняючи, що женщина, хоча й може бути до фанатизму правдивою, але нїколи не вдатна бути справедливою... Але-ж Ванькові думки єї мене нї поетки тай нїкого мабуть не обходять. Хоч вона і дорікає людям за помилки і за вади, але дорікає ганьблячи, не штапуючи, не „копирсуючи" чужої душі, а просто, коротко, виразно, вдовольняючи лишень потребу свого гуманного серця, що „любить усїх людей однаково". Коли-ж часом з вуст у неї і вилетить яке слово, немов облите жовчею, так се траплять ся тільки через те і тоді, коли у неї болять зуби. А зуби болять у неї не геть-то часто, інколи через день, інколи й частїйш. В таку лиху годину вона пильнує або зовсїм не бачити людей, або коли вже бачити, так бачити їх яко мога більш. Скоро вона почує, що кутні починають лементувати, вона сїдає біля столу, бере перо, верхній кінчик ручки закладує в рот; звістно не на те, щоб гризти, а на те, щоб ручка з пера набрала ся натхненя; а натхненє занїмило кутні і переливаючись в перо, вилило ся на папері синьо-золотистим (иньшого вона не вживає) атраментом і вивело на папері віршами коли не „горожаньску тугу" про самітність, дак там про „блакитні перли" або що...

(Дальше буде.)

Коли в Станїславові, де тепер повстала філїя тов. ім. Качковского против філїї „Просьвіти“ і повстає „Руский клюб“ против „Рускої Бесїди“, де бурса в москвофільских руках і де „Товариство руских женщин“ разом з банком робить уступки москвофілам, коли там свої люди, збаламучені примирительними забагами, підкопують істноване чисто-народних товариств і заслонюють собою москвофільску роботу, — то се факт такий сумний, що повставане против него з нашого боку не можна нїяк назвати „безнастанними напастями“, як каже *Дѣло*, а противно таке поступоване *Дѣла* треба назвати шкідливим і непатріотичним. Коли-ж се поступоване его несьвідоме, то нам приходить ся жалїти, що до ріжних своїх баламутств докинуло *Дѣло* ще й се про відносини в рускій громадї станїславівскій.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 7. серпня 1895. р.

Презенти в перемискій епархії одержали оо.: Михайло Вербицкий на Волю цеклиньску, деканата дукляньского і Николай Бурмич на Поляне сировичні, деканата яслицкого.

Другий загальний збір філїї товариства „Руска Школа“ в Серетї відбув ся в день св. Ілиї, 1-го серпня с. р. О 3. год. з полудня обширна саля V. кляси, в забудованю мужеской школи заповнила ся членами — панями і Начами. Збір отворив заступник голови п. Олекса Одовійчук привитанем гостий і нових членів. Наступило справоздане виділу, котре показало, що виділ щиро займав ся своєю задачею, та й не одно виборов, чого перше не було. Всї зібрані заявили через п. Носевича з Черепковець своє вдоволене для виділу задля так значного поступу справи рускої. По переглядї рахунків касових слїдував вибір нового виділу, до котрого ввійшли: пп. Іван Солльог, Олекса Одовійчук, О. Клим Зленко, Николай Солльог і Кость Шинкарюк. Полагодивши ще кілька вільних внесень, закінчив збір п. Одовійчук красною промовою, в котрій висказав подяку для членів прибувших і вніс многолїте для Є. В. Цїсаря. П. інспектор податковий Іван Солльог висказав з сторони зібраних ще раз признане для бувшого виділу за его заходи около розвою „Рускої Школи“ і загрів присутних гарними і теплими словами до спільної дальшої працї. О 5. год. наступив відчит, котрий держав О. Зленко, о просьвітї і читальнях на Буковинї. Відчиту вислухали всї зібрані з найбільшою увагою і нагородили прелеґента оплесками. Много членів, урадованих таким розвитком свого товариства, на внесене п. Івана Солльога, зобовязали ся під карою 5 злр. за рік на збір загальний так само явити ся, та ще й других привести, на тепер же, хто що міг, жертвував щиро і радо на Руску Школу в Серетї і Народний Дім в Чернівцях. *Участник.*

Волоскі проповіди. З Чорнавки пишуть нам: Нема в нас нї одного чоловіка, що би знав по волоски говорити, а таки в нашій церкві не можна почути анї одної рускої проповіди. Все нам наш сьвященник говорить по волоски, а ми того не розуміємо, А то дуже на руку лат. сьвященникови о. Пйотровскому з Садаґури, котрий поклав у нашім селї капличку, приїздить часто сюди, відправляє служби божі і говорить проповіди по руски та притягає православних людий до себе. Видко, як сьвітла православна консистория дбає про свою церков.

З Старих Мамаївців пишуть нам: Ми отворили собі, як знаєте, 5. марта с. р. читальню „Рускої Бесїди“. Довго треба було ждати, заким ми на то спромогли ся, аж тепер ми маємо читальню, так як другі села. Богато було таких, що нам відраджували від того, тай тепер такі находять ся. Ми кликали Ґеорґія Савчука з Нових Мамаївців, щоби нас порадив, а він нам казав підписати статути Григория Купчанка і ми тілько гроші платили на стемплї, бо нам подане завернули. Але прото нам Бог поміг і навернув нам добрих панів, котрі нас спровадили на добру дорогу, щоби ми були як другі люди, щоби не ходили темні. Ходимо собі тепер до читальнї що недїлї і сьята і читаємо собі ріжні книжки і ґазети та вчимо ся разом. А п. послови Є. Пігулякови дай му Боже легке пановане за то, що він наш руский православний нарід витягає з нещасного кута, бо то не легко цїлу цару (громаду) навернути до доброго. *Яків Глуханюк,* заступник писаря в читальни.

Заприсяга зелїзничих робітників у Станїславові. В недїлю 4. серпня — як нам пишуть зі Станїславова — відбула ся урочиста присяга стабілїзованих при варстатах зелїзничих робітників в Станїславові в просторій галї, котру замінено на каплицю і перехорошо оздоблено. Галя наповнила ся робітниками, на естрадї явило ся велике множество урядників зелїзничих з директором Віржбіцким на чолї, а також і много пань. По службі Божій, котру правив лат. інфулат о. Кершка при нарочно на ту цїль устроєнім престолї, і по промові того-ж по польски, слїдувала проповідь пралата пароха катедрального о. Ткачуника для робітників Русинів з амвона в рускім язицї (тамтого року не знати з якої причини говорив руский сьвященик по польски). По вияснену реґуляміну директором, призначені до того урядники проводили робітникам присягу в язицї польскім, рускім і нїмецкім. По руски проводив роту присяги урядник п. Антоневич. Ся рота есть і друком по руски оголошена. Музика зелїзнича грала підчас богослуженя. Торжество цїле відбуло ся в дуже піднесенім настрою і робило дуже глубоке вражінє. О. Ткачуникови дякували за знамениту і переймаючу промову. Відтак в сальонї першої кляси подано снїданок.

Участник.

Нещасна пригода. Дня 1-го с. м. лучив ся в Грималові, скалатского повіта, випадок удушеня ґазами в пивници. До пивницї, де не заходив нїхто вже від року, війшла 25-лїтна Нахманова з братом Бірнбавмом і там обоє найшли смерть. При добуваню трупів, тих, котрі перші війшли до середини, мусїли по хвили витягнути, бо й їм грозила смерть. Аж коли зірвано помість в сїнях і зроблено до пивницї отвір з гори, вийшли ґази і можна було дістати ся до нещасних. Обоє були вже мертві і всяка поміч не придала ся нї нащо.

Добрий приклад дав топорівский двірник, як люди не повинні робити. Дня 25. липня приїхав на торг до Садаґури. Що він там купував чи продавав, не знаємо, але як ми его бачили, то переконали ся, що найбільше мусїв купувати горівки. Він твердшої голови, витримував пятику, але жінка его пяна впала на сходи в коршмі і заснула. Чоловік пробував здіймити еї, та не міг дати ради. Тілько жиди мали потїху з того та сьміяли ся. Найшов двірник якогось знакомого і оба разом занесли двірничку в коршму та поклали під лаву спати, бо з лави впала би. Відтак став двірник шукати свого воза, та забув, де подів его. Найшовши, приїхав під коршму, забрав пяну жінку і поїхав домів. Люди, що на то дивили ся, тілько головами кивали та встидали ся за такого двірника.

Слабість телеґрафістів. Нова слабість обявила ся у урядників телеґрафічних в Америцї. В наслїдок невинного слуханя туркоту апаратів повстає шум в ухах, потім біль голови і боляк в усї. Тому признано американьским урядникам телеґрафічним одну годину відпочинку по чотирох годинах служби.

Забули! В однім нїмецкім містї зявязав ся комітет, щоби попращати дотеперішного і нововибраного бурмістра бенкетом. Коли вже всї гостї були в сали, спостережено, що власне „панів бурмістрів“ нема. Отже показало ся, що „енерґічний комітет в своїй горячковости забув запросити тих обох панів! Не зле пописали ся!

Найбогатшим студентом в Сполучених Державах американьских, а мабуть і на цїлім сьвітї, є якийсь Вальтер Гоборт, котрий дістає на свої місячні видатки 100.000 зр. Можна ему поґратулювати! . . . коби лише учив ся пильно — бо прецїнь гроший на книжки ему не бракне.

Поклади золота. Як доходять вісти з Петербурга, викрито в окрузї доньскім великі поклади золота. Перші дослїди виказали лише 5 ґрамів чистого золота на тисяч кільольоґрамів крушця. Післано відтак крушець до розбору до Парижа і там сконстатовано 17 ґрам в на тисяч кільоґр. Дотепер отворено там 12 покладів золота в глубинї 16 сяжнїв а грубих на 10—70 сяжнїв. Кромі золота має находити ся там також богато срібла.

Руско-народний театр переїхав з Надвірної до Монастириск 5. серпня на 8 представлень. Нинї почав виставляти штуки.

Траґедия тещі. З Ґестелї на Угорщинї доносять про таку пригоду. 21-лїтний син двірника заручив ся з 17-лїтною донькою селянина Мольнара. На нещастє молодої пари залюбила ся молода ще селянка-теща в своїм будучім зятю і задля гризоти стала дуже задумчивою. Минувшого тижня був наречений знов в гостях, отже панї Мольнар просила его, щоби лишив ся у них, бо на дворі була велика туча. Але він еї не послухав. Коли вже всї спали, пішла мати до ліжка своеї доньки і удушила еї ручником, а сама кинула ся в ріку Гернад. Селани спихали цїлу вину на нареченого, але потім виказала ся правда. Нещасливий син двірника збожеволїв, коли побачив свою наречену мертву.

Не стало води в Льондонї, а іменно в найбільше замешканій дїльницї East End, котра має 1.200.000 мешканців. Мешканцї тої дїльницї, особливо біднїйші, зачинають день без води до митя, а навіть без води до чаю. Нема чим прати біля, нема чим обмити посудини. З великими гадками о санїтарних средствах осторожности треба було попращати ся. Мешканцї починають бунтувати ся.

Ненависть сильнїйша як любов. Як відомо бояв ся Стамбулов все о своє житє, і длятого стерегла его прибічна ґвардия, котру становили люди випробованої вірности і посьвяченя для свого пана. Між ними був екс-бандит, котрого засуджено на смерть. Его уласкавив Стамбулов і сказав ему: „Я тобі уратував житє, а тепер ти маєш пильнувати мого житя.“ І справдї екс-бандит був дуже вірним слугою. Він чоловік високий і сильної будови, носить велике волосє і бороду, а погляд его переражаючий — словом, тип страшного розбишаки. Він носив при собі два пістолї і два штилети і стояв все при дверях свого пана, впускав всїх гостий і чекав коло дверий на найменьше слївце свого пана, щоби зараз бути готовим на услуги. Але се нїчого не помогло болгарскому диктаторови, бо — як пише о тім одна францускa ґазета — „ненависть сильнїйша нїж любов“!

Убийство. В Коростенку під Хировом задушив селянин Атаназ Махник спільно з своєю любовницею Мариєю Прихідною свою 19-лїтну жінку, а відтак повісив еї в коморі. Убийники були ще на стілько зухвальні, що повідомили жандарма нїби о самоубийстві Махникової. Однако жандарм доглянув на шиї слїд нїгтів і викрив злочинців, котрі відтак признали ся до вини.

Ігла в мозку. Загальне зацїкавлене викликала переведена сими днями операция въ шпитали „Charité“ в Берлинї. Швачка 20-лїтна Вільгельміна Штанґе зъ Кольонії терпіла від кількох лїт на страшні болї в голові. Часті поради лїкарскі нїчо не помагали, а в послїднім часї біль так взміг ся, що слаба дрожала на цїлім тїлї. Позаяк в правій сторонї голови хора відчувала колене, то проф. Барделебен рішив ся отворити чашку. В мозку найдено насамперед синяве місце, а дальше розслїджуване виказало, що в глубинї мозку була ігла ушком до гори. Щоби еї витягнути, треба було кусник чашки піднилувати. Ігла була довга 7 і пів цмт. Яким способом она дістала ся до мозку, сего Штанґе не знає, і професори не можуть собі сего вияснити та й не знають, як довго она могла сидїти в мозку. Хора — як подають берлиньскі часописи — має ся тепер лїпше і невдовзї буде могла опустити шпиталь.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 7. серпня. Урядова Wiener Zeitung оголошує цісарский патент з дня 5-го с. м., виданий в Ішли, котрим розвязує ся сойм галицкий і розписує ся нові вибори.

Відень, 7. серпня. Директор висшої ґімназиї в Сяноці, Тома Токарский, іменований інспектором міских шкіл у Львові, суплент реальної школи львівскої, Казимір Ціммерман, професором рускої ґімназиї в Перемишли, а суплент ґімназияльний в Кракові, Йосиф Ґебгард, професором ґімназиї в Тернополи.

Білгород, 7. серпня. Сими днями прибуде сюди сербский консул в Петербурзї Михайлович, щоби здати справу з становиска Росиї до Болгариї.

Льондон, 7. серпня. Бюро Райтера доносить, що льорд Сальсбері безусловно жадає випущеня на волю Вірменів, котрих засудили незаконні суди.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 7. серпня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.—	до 8.80	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ .	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.50	„ 5.50	„ 5.75
Ріпак	„ 9.25	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Анїж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ .—	„ .—	„ 6.50	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Цігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, об ймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр, пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 81. Чернівці, субота дня 29. липня (10 серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

IV. буковиньска краєва конференция учительска.

(Конець.)

Четвертого дня ухвалено отсї вільні внесеня майже без дебати й одноголосно:

1) щоби петиция бук. учительства, внесена 1894 р. зі всїх повітів о підвисшене платнї на підставі личного системи клясового чим скорше і прихильно зістала рішена, а учителям черновецким призначено осібну плату;

2) щоби час служби числено від першого іменованя по іспитї зрілости;

3) щоби час служби обнижено з 40 на 30 лїт;

4) щоби за огороди шкільні меньші як 1 ha не відтягано учителям нїчо;

5) щоби на заложене взірцевих огородів шкільних позволено субвенциї що найменьше в сумі 400 зр.;

6) щоби низші господарскі школи, ухвалені буковиньским соймом, як найскорше отворено;

7) щоби призволено по дві відповідні запомоги для висшого образованя по 2 учителів в слейдї і господарстві;

8) щоби пятилїтні службові додатки учителів вчислювано до жалуваня, а відмовлювано їх тільки на підставі дісціплїнарного слїдства;

9) щоби в кождій громадї ставлено такі будинки шкільні, в котрих би всї дїти помістити можна;

10) щоби на школах були громозводи;

11) щоби павшалї шкільні виплачували уряди податкові піврічно;

12) щоби плату за опал установлювано що 5 років;

13) щоби при кождій школї були місця й прибори ґімнастичні;

14) щоби кандидатів, котрі мають іспит кваліфікацийний, а не мають плати, увільнювано від служби безплатної;

15) щоби знести жидівскі хайдери;

16) щоби 5-лїтні додатки службові призначувано з уряду, отже щоби не треба о них просити;

17) щоби управителям шкіл за управу дївочих шкіл признано нагороду;

18) щоби виконувано припис дотично 4-разового чищеня шкіл;

19) щоби додатки презнані підучителям не відбирано їм, скоро станутъ учителями;

20) щоби для черновецких шкіл призначено таку саму суму на закупно приборів наукових, як і прочим школам;

21) щоби членам конференциї з черновецких передмість признано дієти;

22) щоби учителям признано на зелїзницях ті самі пільги, що й урядникам;

23) щоби висоту ремунерациї установлено по 20 зр. від кождої години;

24) щоби подано до відомости громад, що учителям пристоїть право вибору;

25) щоби учителям, котрі при цїлоденній науцї мають звиж 80, а при південній звиж 100 учеників, признано ремунерациї;

26) щоби управильнено остаточно справу руских катехизмів;

27) щоби позволено учителям діставати 3-місячні завдатки;

28) щоби учителїв запроваджував у службу ц. к. урядник;

29) щоби при будові шкіл мав і учитель голос;

30) щоби при закуплюваню книжок для шкільних бібліотек увзглядняти науку повторительну;

1) щоби квартира учителїв складала ся з 3 обширних комнат, кухнї, комори, пивницї, й щоби були стайнї і шопа, та огород що найменьше на 1 ha;

32) щоби вільно було учителям вносити поданя, на які не дістануть резо-

---

Маленькі фотоґрафії ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.

—o—

(Дальше).

Вірші її... як на чий смак!... Зоїл-Ванько казав менї, що мовчки можна їх читати; а „знаменитий“ автор однієї брошурочки про жіноцтво дак тієї думки, що вірші нашої поетки можна і на вічах деклямувати замісць дискусий, бо вони викликають „не тільки загально людську“ любов, але й незадоволення з усїх і з усего... а се, казав він: „певна ознака величезного таланту революцийного“.

Що-до мене, так на мою думку вірші нашої славнозвістної поетки були-б зовсїм добрими, коли-б до їх додати ще кільки аккордів поезиї та музикальности, оздобивши їх більш гучними рифмами, улаштовавши трохи розмір і наголоси, так щоб хорей не мішав ся з ямбами; та ще не завадало-б поглубити і поширити трохи зміст їх — і нарештї повикидати такі, не зовсїм поетичні слова, як ось: ковбаня, твань, гварантованнє, шарлатанство, копирсованє, нехлюйність і т. инч.

Віршує вона більш за все на мотиви туги горожаньскої про „всїх людей“: тим то, річ натуральна, вірші у неї виходять занадто плачливими. Я гадаю, що тут чимало спричинюють ся ще і біль кутнїх: в хорій атмотфері не набереш сьвіжого, бадьорого і веселого натхнення. Але може більш правдоподібно гадати, що причиною плачливости віршів умови не субєктивні, а та сфера житя „громадського“, що навкруги оточує поетку так, що вона завжді перебуває нїби під хмарним небом. Може инакше й не можна за нашого часу, коли туги і смутку людського стільки, що нїгде не можна з ними розминути ся! здаєть ся на кожній деревинї, на кожній віточцї, на кожному сучку і під кожним листком тільки журба да сум. Скрізь-скрізь по сьвітах журять ся і сумують люде — усї про одно, що у людей „гроший бракує“..... Здаєть ся, що й кожна рослина, кожна квіточка засмучена великими скорботами про те-ж таки, що у людей „грошей бракує“... З хмарного неба падає, здаєть ся не дощ, а слези: одно плаче, що нї за що справити бенькет, друге журить ся, що єму бракує „гроша“ на поїздку до Монакко; у третьої не така сукня; четверте слези лле, що нї за що справити діядему „хоч би з підборними самоцьвітами“ і т. д. Коли де й не помічав я скорботи, журби та суму, так тільки по селах: гадаю, що їх там і нема; бо наші добродїї народні як от ми письменники, усякі діячі і всякі инші прихильники народу, усю журбу, увесь сум перевезли з сїл до міст. Коли-ж гадка моя не певна, так значить журби і суму на селах я не добачив єдине через те, що по селах така темнота, що хоч око виколи; там не то що електричного, а жадного сьвітла нема! Така темнота не шкодить, навпаки! ходи собі в темнотї без остраху; жаден сум, жадна скорбота або журба народна не впаде тобі в вічі!... За те-ж і через те саме житє по містах, найпаче по отах здорових, як Зьвіринець, житє людське поняв туман горожаньскої скорботи та такий густий, що хоч лопатою горни; і хоч на яких „крилах“ так не вилетиш з того туману! Нехай отут в Зьвіринцї, чи в иньшому такому містї, та нехай хоч у самому Львові, не кажу вже у Київі або в Снятинї, нехай родить ся на сьвіт Божий хоч яка „жизнерадістна“ людина, а коли вона зростати-ме на містї, так доки дійде до віку свого горожаньского, не знати де й дїнеть ся у неї та „жизнерадістна“ сила!... немов її вітром якимсь розвіє! Більш за все можна спостерегати отсю тяжку рису на тих українських дївчатах, що „самообразують ся“ в Москві або в Цюриху, а ще більш на тих, що „жизнерадістна“ сила покидаючи їх забірає з собою і вродливість їх. Задля дївчини, хоч і розумної, отакої як наша поетка, але не вельми вродливої і не дуже заможної, скоро вона своє чисте-райске дївованя перенесе за той Рубікон, де на березї, на високій щоглї має прапор з трьома, хоч і рожевими, але вже поблеклими, хрещиками, так про таку дївчину „жизне, радісні“ години немов в мур замуровано!.... Що з того, що ноша житя у неї полегшала-бо вона з тієї торби, де та ноша, витрусила думку і турботу „давати гарбуза“. Що з того, що серце у неї набрало ся доброго огрійливого почутя „любови до всїх людей“? Правда, жити їй на сьвітї стало легше, бо почала вона жити не для себе;.... а про те все-ж таки.... errare humanum est...

Так і Зьвіринецька поетка: вона живе хоч і радістними слїзми горожаньскої журби

люциї з пов. ради шкільної, впрост до ради шк. краєвої;

33) щоби в дорозї законодатній розширено право дісціплїнарне школи і на курси повторительні;

34) щоби старшим учителям признано 6 додатків службових;

35) щоби признано нагороду учителям за виставлене дуплїкатів;

36) щоби виконувано законні приписи дотично приватистів;

37) щоби кари за непосилане дїтий сейчас стягано;

38) щоби оголошеня конкурсів на опорожнені місця вчасно доставлювано;

39) щоби слїдства проти учителїв переводили едино пов. ради шкільні;

40) щоби на пенсию обтягано невелику таксу нараз або в протягу 3 лїт;

41) щоби для бук. шкіл з нїмецкою мовою викладовою уложено книжки з такою частию землеписною і історичною, як рускі читанки;

42) щоби означено докладно вимір мешканя для учителїв.

Внесене, щоби для науки повторительної видати осібні читанки, відкинено.

По вичерпаню дневного порядку закінчив голова о 11. год. рано конференцию оглядом успіху 4-дневної наради і окликом в честь Монархи.

Директор Фляш подякував провідникови конференциї др. Тумлїржови за провід.

В полудне відфотоґрафували ся всї члени конференциї з інсп. Тумлїржом на чолї. О 8. год. того-ж дня відбув ся товариский вечерок в честь краєвого інспектора, котрий своїм щирим, енерґічним, безпартийним і прихильним супроти всїх поступованем здобув поважане й любов учителїв. Крім одушевлених промов в честь д-ра Тумлїржа, згадати-б про его бесїди, в котрих зазначив велику вагу учительства для народної культури, та й про те, що покликане інсп. Ом. Поповича є не тілько відзначенем учителїв народних, але й належна нагорода за его заслуги на полї лїтературнім і педаґоґічно-дидактичнім, та що дїяльність інсп. Поповича принесе напевно велику користь для бук. шкільництва.

Кінчаючи наше справоздане спімнемо ще, що більша часть 9 Русинів, котрі засїдали в конференциї, брала живу участь в народах, хоч не в такий влазливий спосіб, як се чинили Волохи, котрі, а іменно дир. Ісопескул і его кревняк надуч. Браіляи, перший з личної амбіциї, а другий в загорілости національній, викликали були кілька не милих сцен, в котрих однак одержали належиту відправу, яка дісталась і надуч. Ісакевичови. Згадати-б ще й про мужне виступлене уч. Одовійчука з Серету проти румунїзациї руских учеників, на доказ чого навів слїдство переведене в школї в Роґожештах, де сьвящ. Шандру навчив бу вдїтий руских трохи волоскої мови на довід, що там є й дїти волоскі, та при дотичнім іспитї помішала ся руским дїтям Шандрова волоска наука так, що один назвав чоловіка — „boul"-ом, значить волом.

В кінцї не можемо не закинути учителям-Русинам брак достаточної енерґії супроти бути учителїв-Волохів; не жадаємо від наших учителїв, щоби воювали проти крику й галасу волоского таким самим неприличним способом, бажати-б тільки більше відваги й самосьвідомости, та щоб не поминути нїколи нїчого мовчки, як се стало ся на пр. з нагоди волоскої промови самозванного проводира депутациї Браіляна, що промовляв у кр. видїлї а і в конференциї по волоски, наколи на руску промову нїхто з учителїв сего року не відважив ся, хоч 6 років тому була на конференциї й руска промова. Вирозумілість Русинів на такі „дрібниці" не все й не всюди на місцї.

В справі здорового кредиту

для селян, одержуємо з товмацкого повіта від одного сьвященика такі замітки, котрі подаємо для дальшої дискусиї над важною справою:

Автор статї п. т: „Стосунки кредитові хлїборобів", поміщеної в 53 ч. *Буковини* зробив досить докладний перегляд дотеперішної роботи Русинів на поли кредиту рільничого і прийшов до цїлком оправданого висновку, що вся дотеперішна робота наших людий на сїм поли не може осягнути заложеної собі цїли с. є. ратованя селян з їх материяльного упадку. Головна причина сего есть: що кредит той для рільників, котрим земля при нинїшній крізї господарчій ледво 3 процент приносить, за дорогий, а не менше і се, що дотеперішні каси пожичкові, не маючи належитої орґанїзациї статутарної, не призвичаюють селян до точности уплат затягненого довгу, а ще менше до рахунковости і ощадности доходів своїх, осягнених з господарства рільничого, промислу домашного або бічних заробків. Що більше, каси сї просто деморалїзують людий, бо учать їх уважати фонди пожичкові за res nullius, з котрих можна брати кождому без обовязку віддати. Погляд ш. автора зовсїм східний з дїйстним станом річий; кождий признати мусить, що каси дотеперішні громадскі чи церковні мало причинили ся добробиту народу хлїборобного, бо в касах тих за мало увзгляднений нагляд над користним з'ужиткованем і риґор над точною сплатою пожиченої квоти. Шкода тілько, що ш. автор, підніеши яко головну підставу розвою таких кас і „інтерес особистий", бачить головну причину всего лиха в сьвященниках (і в старшинї громадскій — *прим ред.*). Докір сей зроблений духовеньску, котре з самопожертвованем віддає сили свої і час на веденє кас пожичкових зовсїм не оправданий. Людий між духовеньством, що брали би церковний гріш на вічне віддане числить ся хиба на одиницї і то таких, що певно касами пожичковими не много журять ся. Надужитя-ж такі мусїли-б бути страшно розширені, щоб могли стати, як ш. автор думає, аж „коренем лиха" всїх кас церковних, та деморалїзували нарід так, що і той думає лиш, якби і собі взяти гроші не потребуючи віддавати.

(Примітка від редакциї.) Впр. дописуватель кладе за великий натиск на дотичні слова автора статї про кредитові стосунки хлїборобів. В тій статї в числї 53-ім сказано, що причиною думки, яка виробила ся у народу, що можна брати, а не віддавати — є „з одного боку сьвященики (не всї, але богато їх), а з другого боку старшина громадска дала повід до того, що тяка думка виробила ся у наших людий про гроші з тих кас". Тому, що в уступі перед сими наведеними словами є мова про брак доброго заряду і котролї, до чого на селї передовсїм спосібні і покликані сьвященики в касах братских і старшина громадска, то наведені слова треба розуміти в той спосіб, що ті покликані люди занедбали заряд і контролю, через що причинили ся до хибної думки у селян про позичені гроші. Відтак уже сказано в тій статї: „часто буває, що одні і другі (значить: сьвященики і старшина громадска) беруть гроші з тих кас на вічне віддане; чому-ж би і люди не мали так робити?" Автор статї признає ся сам, що єму дуже прикро вказувати такий корінь лиха. Нам також не зовсїм мило виступати з таким докором прилюдно, але — держачись засади: Amicus Plato, sed magis amica veritas, маючи до того певні докази, що таке лихо іменно часто буває — а радше бувало, ми відважуємо ся дорікати отверто, бо лише отвертість в такім випадку поможе. Справа та занадто важна, щоби ми потребували крити ся з такими докорами. А притім, думаємо, нїхто не стане підозрівати нас в неприхильности до духовеньства, бо не той приятель, що хиби другого замовчує, а той, що хоче їх усунути. Ми вміємо оцїнити благородне старане впв. дописувателя, обстати за „своїми", але-ж і сам дописуватель, так як ми, каже дальше про такі поодинокі випадки надужить людий, що повинні приклад давати).

Не перечимо, що як всюди так і між ду-

за „всїх"; все-ж — слїзми... вона живе віршами, а про те не з віршів! Віршів написала вона силу — силющу, а ще більш напише. Кажуть — чимало вже й надрукувала і нїколи не вживала псевдонїмів. Менї не доводило ся читати друковані її поезиї; не через те, щоб не хотів їх читати, а тому, що я читаю — кілька там видань, а не помірно більше є таких орґанів, яких я не читаю; вона-ж мабуть, саме в остатнїх і друкує свої твори.

Читає вона ще більш, нїж пише. Читає вона тепер едине поетів, а колись читала і „Курсъ политической экономіи Афиногена Антоновича". Поетів читає переважно анґлїйских, француских — опріч Коппе — взагалї не долюблює; нїмецка поезия — опріч Гейне — задля неї „нудна"... Анґлїйских поетів доки що читає з лексиконом — едине через те, щоб лїпше зрозуміти глибину змісту... Трошки тямить вона по польски і небавом перекладати ме одного венґерського поету, а потім візьметь ся до мови італїянської і до Петрарки.

Я прийшов до поетки, мабуть не в пору, хоча була вже половина другої години дня, але вона звичайно приймає незнаємих провідачів тільки в годинї третій. Менї здало ся, що я навіть перебив її натхнене. А про те — вона повитала мене не гороїжливо, ввічливо: сїдаючи на канапку вказала і менї на фотель проти неї... Фотель такий мягкий та гостинний, що моя важка постать так і загрузла і сховала ся в йому...

Сїли... сидимо....

Менї не можна було не помітити, що вона одягнена хоч і по буденному, але зґрабно, до лиця, і не вбого: сьвіжа, з якоїсь коштовної легесенької материї біла сукна облямована і на подолї і на поясї і на плечах і на рукавах і скрізь, де можна, дорогими мабуть, тонесенькими брюсельскими кружевами; з пояса спускав ся білий фартушок крапелястий; запевне невдатен я сказати, що то за краплинки на фартушку: чи то „горожанські" слези, чи капки натхненя, коли воно лило ся з пера на фартушок, перш нїж перо досягло до паперу?.... Могло бути і те й друге.

Знявши з носа золоте пенсне, поетка спитала мене:

— На довго до нас завитали?

— Коли Господь не розгнїваєть ся, а „око не дріманне" не накинеть ся на мене — гадаю з тиждень перебути...

— Як мало!... правда у нас тепер опріч спеки нїчого нема... Глухий час ви вибрали: нї опери, нї драми, нї концертів... От коли-б зимою... у нас збірають ся вечером... почули-б і моїх творів; я там читаю...

— Превеликий менї жаль, — мовив я глибоко вітхнувши... Але — в Бозї надія, що до тієї великої кари, якої я вже зазнав через те, що приїхав не зимою, ви не додасьте від себе ще більшої...

— Я? (пенсне знов окульбачило ніс.)

— Так! ви...

(Дальше буде.)

ховеньством трафляють ся надужитя, але-ж ті не многі случаї не уходять бачности зверхности духовної при щорічних візитациях деканальних, а вже в случаю перенесеня сьвящеників на иньший прихід, або смерти, всякі належитости до скарбон мусять бути вирівнані будь сьвящеником самим, будь его вдовицею. Що ославлена господарка громадских війтів могла дати причину до хибної думки у народу, того не перечу, і думаю, що далеко більше та господарка підкопала совістність селян, ніж байдужність і несолїдність поодиноких сьвящеників.

А все-ж мимо того жаден сьвященик не повеличає ся, щоб пожичане гроший церковних відповіло тій задачи, яку сповнити мають добре уладжені каси на лад Райфайзенівский. Видно: не там корінь лиха, де автор его добачив, а де інде. На мою гадку, касам дотеперішним хибує найважнїйшої прикмети, а се есть сили образуючої. Значить, щоб каса не тілько підпомагала, але і виробляла — виховувала людий, котрі одержавши пожичку змагали-б до користного з'ужиткованя еї. Тої цїли не достигне не тілько найсовістнїйше розжичуванє готового гроша призбираного в скарбоні, але хотьби і роздаванє їх даром межи потрібних людий. Цїль ся осягнутись може тілько в касах, здвигнених на підставі самопомочи трудом і коштом самих членів. Гріш той вістає тогди під спільною їх контролею і уважає ся спільним добром членів. Пожички удїляють ся ґреміяльно видїлом по зрілій розвазї потреби і совістности в уплатї петента, за спільною порукою та строгим наглядом над користним з'ужиткованєм пожиченого гроша. В таких касах гроші не можуть пропадати, бо жичать в них лиш члени, з'обовязані до солїдарної поруки за втрати товариства. Тим спиняє ся легкодушне затаганє пожичок непотрібних, а оцїнка совістности ново-приступаючого члена виробляє в людях трудолюбивість, господарність, ощадність і совістність, щоб могли з добродїйства каси в потребі користати. До тогож низький процент, на який пожички удїляють ся, робить, ті каси, на лад Райфайзенівский, правдивою підоймою материяльного і морального зросту сельского населеня. Тому то належить ся вдячність авторови за так ясне представленє „нездорових відносин кредитних" наших хлїборобів, але не потрібно діткнув тут сьвящеників, тих дотепер одиноких може робітників на сїм поли. Що по тілько лїтах бачать они безвхосенність своєї працї, не їх вина, а може більше тих невідрадних обставин, що виробили в нашім селянинї неточність і несовістність у виповнюваню всяких зобовязань, не лиш грошевих, тай нашої цїлої інтелїґенциї, наших товариств та видавництв популярно-просьвітних, в котрих справа кас Райфайзенівских нїколи не була пояснена і обговорена! Сьвященики-ж підчас богословских студий, відокремішнені від людий і їх потреб, не могли виробити в собі спосібностий до практичного веденя економічної орґанїзациї. Зіткнувшись з народом і пізнавши его нужду материяльну, видїли, що робити щось треба і робили як уміли, на омацки — без ширшої ідеї, без нїчієго руководства, осібняком, кождий як єму найлїпше здавало ся. А все-ж і про каси Райфайзенівскі перше проговорило духовеньство, як о тім сьвідчить статут кас пожичкових на лад Райфайзена, уложений о. Бачиньским з Милованя. В Німеччинї суть окремі комісиї для перегляду і реформи статутів кас пожичкових, а у нас і уложенєм статутів хіба приватні люди і то неправники мусять занимати ся. Як мало ваги звертають у нас на сї справи, сьвідчить хотяй би і формуляр скрипту довжного, виданий тов. Просьвітою, котрий есть копією формуляря припорученого галицким видїлом краєвим для кас пожичкових громадских, а о котрім немов би в перестороґу писав в *Правдї* 1879 р. пок. Навроцкий під заголовком: Polnische Wirtschaft.

Не кидаймо-ж каменем на тих, що бодай щось на тім поли робили, а стараймо ся звести ті роботи на добру і одну дорогу. Конечним проте есть, щоб справи такі частїйше були обговорювані в часописях наших, популярних видавництвах, та зборах просьвітних філїй і т. д. Конечним есть ширити і популяризувати ідею самопомочи; покликувати до завязуваня однофорнних товариств на лад Райфайзенівский, бо се справдї одинокі товариства „ратункові" перед потоненєм народу нашого в нуждї та лихві жидівскій.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 9. серпня 1895. р.

Іменованя. Мінїстерство торговлї іменувало касиера почтового Йосифа Чалчиньского в Бялій контрольором почтовим в Кракові, офіциялів почтових: Киприяна Козиньского в Сяночи, контрольором почтовим в Ярославі і Вільгельма Ленцета контрольором почтової каси у Львові.

Перенесенє. Судовий авскультант в Сторожинцях, Юлїян Цурковский, перенесений до Чернівцїв.

Підвисшенє платнї для жандармериї. Мінїстерство оборони краєвої оголосило рескрипт, котрим установило додатки службові для вояків жандармериї. По скінчених трех лїтах служби діставати буде жандарм 50 зр. річного додатку, по чотирох роках 100, по вісьмох 150, по дванайцятьох 200 а по шіснайцятьох 250 зр.

В справі сторожи скарбової оголосило мінїстерство скарбу рескрипт, котрим зарядило часткові зміни засад реорґанїзациї і управильненя належитостий сторожи скарбової. До відбуваня служби надзорчої на місце дотеперішних надкомісарів сторожи скарбової, комісарів і респіцієнтів покликані будуть три катеґориї урядників сторожи скарбової в VIII-ій, IX-ій і X-ій клясї ранґи. Заразом обнимає сей рескрипт приписи що-до заключеня супружества членами сторожи скарбової

Руска школа вправ в Самборі. Рескриптом з дня 6-го липня 1895 ч. 10.250, призволив Е. Ексц. п. управитель мінїстерства просьвіти і віроісповідань на основанє чотирокласової школи вправ з викладовим язиком руским при ц. к. семінариї учительскій в Самборі. З початком року шкільного 1896/7 буде відкрита перша кляса тої школи, а в трох слїдуючих роках наступить постепенне відкриванє дальших клас.

Телефон з Будапешту до Азиї. Справа Кобурґа по смерти Стамбулова перестала вже інтересувати угорскі умы, бо тепер они переговорюють ся з сербскими, болгарскими і турецкими властями о навязанє нових відносин — телефонїчних. Ся справа важна для Европи і мабуть скінчить ся небавом успішно. Телефонїчна лїнїя має іти з Будапешту через Білгород, Ніш, Софію, Філїппополь, Адриянополь до Царгорода. Через Будапешт будуть Відень і Берлин також сполучені з тою лїнїєю телефонїчною. І так зможе середна Европа всхідні справи залагоджувати без консулів, амбасадорів і аґентів дипльоматичних Навіть о виповідженю війни зателефонують султанови — він відповість — гальо! і розпічне ся бомбардованє Дарданелїв Чи-ж то не вигідно?

Азийска холєра — як пишуть з Тернополя — лютить ся сильно на російскім Подїлю зараз за границею, а як доносить Głos podolski — панує сильно в Вишнївци і Вишгородку на російскім Подїлю туй під Збаражем. А що холера ширить ся і на Волини, то по містах галицких знов почато думати о средствах осторожности. В Станїславові — як доносить Kurjer stanisławowski — устроєно бараки холєричні і переведено ревізию домів з огляду санїтарного. Стереженого Бог стереже! — З Перемишля дістає Dziennik polski вість, що там від кількох днів запанувала серед залоги войскової сильна холера. В пятницю захорувало в однім полку 67 людий а день-у-день есть на один полк около 60 слабих. Слабість обявляє ся корчами жолудка, горячкою, блювотою і розвільненєм. (Власти військові приписують сы слабість недозрілим овочам). Також серед цивільного населеня особливо між жидами проявляє ся подібна слабість.—Про се доносить Kurjer przemyski, що в ночи з 3-го на 4-го с. м. захорувало кількадесять жидів на корчі, блювоту і горячку. Настав в містї великий страх, тим більше, що три випадки закінчили ся смертию. Але лїкарі сконстатували, що то не була холера. Жиди мали наказаний рабіном через пять днів острий піст, а в суботу з'їли мясо варене ще 5 день тому назад, надто спрі огірки, квасне молоко і зелені яблока. Що се мусїло в ослаблених жолудках викликати корчі, цїлком не дивно. Може сей страх перед холерою навчить населенє стерегтись від так нездорової поживи.

Зміна властителя. П. Микола Писарчук купив від спадкоємцїв бл. п. Вартановича добра Комарівцї на Буковинї.

Несподїванка. Позаяк приятелї мира проповідують против війни і нікому не дають в дарунку збруї, отже тим меньше канони, то їм не може притрафити ся щось такого, як минувшого місяця Французам. Перед кількома тижнями завоювали они місце Меватапана на Мадаґаскарі і при тім дістали ся їм в руки три канони. Але коли они близше придивили ся, побачили, що то ті самі канони, котрі француске правительство подарувало 1892 р. королеві Мадаґаскару! Ото несподїванка!

Яблока яко пожива. Вже давно мітольоґія скандинавска згадує про яблока яко поживу богів, котрі скоро лише трохи чули ся слабими або обезсиленими, вживали сего овочу для покріпленя тїла і духа. Теперішна фізіольоґія вповнї годить ся на такий погляд, а се з огляду на велику скількість фосфору, який находить ся в яблоках, а той фосфор дуже легко присвоює собі квасн рослинні, котрі дуже улекшують травленє. особливо у людий, що ведуть житє сидяче. Німцї і Американи уживають просто соку яблокового яко додатку до печеного мяса особливо тяжше стравного, як вепровина, гусятина і т. Так само дїлає і яблочник, а мала в нїм скількість алькоголю не богато шкодить орґанїзмови, а ще й може викликати легке подразненє, з многих взглядів користне, а квас яблоковий дїлає на відживлюванє дуже користно. Дозрілі яблока, квасковаті грушки і сливки дуже здорова пожива, тілько не треба їх солодити, бо цукор перешкаджає властивому дїланю тих овочів.

Розумний судия. В Болїсо на острові Хіо в грецкім архипелязї запізвали дві особи перед суд зелїзницю, а то мужчина, котрий утратив руку, і женщина, що утратила мужа при ударі на себе двох поїздів. Судия перезвіш розправу, признав титулом відшкодованя мужчинї-калїцї 6000 пястр, а вдові ледве 2000. Вдова і всї присутні на розправі обурили ся на такий несправедливий засуд. Тогди встав судия і звертаючи ся до зібраних сказав: „Мої дорогі! Що сей присуд справедливий, я вас зараз переконаю. Бідолашний Микола утратив руку і сеї втрати єму нїхто не заступить. Та-ж, Катерино, ще молода, хороша, в додатку будеш мати гроші, то-ж легко найдеш мужа, може ще й красшого від небіжчика".

Жертва неосторожности. Пепі Адлерівна, 18 лїтна дочка Н. Адлера золорника при улици Собіского у Львові, дня 5. с. м. около 9-ої години рано фризувала собі волосє зелїзцем огрівапим на лямпцї спірітусовій. Через неосторожність нахилила ся над лямпку так, що заняв ся на нїй кафтаника, відтак цїле одїнє. В мешканю була лише служниця і прятала в третім покою. На крик панни служниця надбігла, але побачивши живу факлю не знала, як ратувати. В звнї лїкарі подали нещасній першу поміч, а стация ратункова відставила еї до шпиталю. Она була страшно попечена; тїло виглядало як один струп. Закаженє крови наступило так скоро, що ратунок був неможливий, а нещасна жертва власної неосторожности в шістьох годинах закінчила житє. А за кілька тижнїв мало відбути ся еї вінчанє!...

Сумний конець суперечки. В Спневідску вижнім повстала суперечка між одним з найбогатших Бойків, а 18-лїтним парубком о дорогу до моста. З суперечки прийшло до бійки і молодий парубок пхнув ножем під ребра того господаря так нещасливо, що той в страшних му-

ках помер до кількох годин. Виновника арештовано і відставлено до суду в Сколім.

З Сибіру. Vaterland подає цікаву статистику засланих 1894 р. на Сибір. Загальне число виносило 11.500 осіб; з того було 9.200 дорослих, 2.300 дітий. На роботи тяжкі засуджено 1.266 особи, з того 79 женщин. Всі ті засланці переходили через Тюмен; окрім того заслано в тім самім роцї на Сахалин 1.800 вязнів. Число висланих на поселенє в Сибірі виносило 2.506 осіб, з них 163 женщин. Волоцюг вигнано за Урал 1.080 (56 женщин); адміністрацийні уряди вислали туди 2.500 осіб. Послїдним товаришили добровільно 3 600 осіб, між ними 2.400 дітий.

Анґлїйска бесїда есть тепер майже найбільше уживаною на сьвітї. Наколи перед триста роками, за часів королевої Єлисавети бесїдою анґлїйскою говорило 5 мілїонів людий, а переважала бесїда француска, нїмецка і іспаньска, то тепер говорить анґлїйскою бесїдою 115 мілїонів, нїмецкою 70, іспаньскою 50, російскою 80, італїяньскою 30 мілїонів, а портуґальскою 15 мілїонів. З 115 мілїонів говорячих анґлїйскою мовою — говорить в Анґлїї 38 мілїонів, в Сполучених державах 65 мілїонів, в західній Індиї і Африцї 2 і пів мілїона, а в Індиї і Ґуянї також 2 і пів мілїона людий.

Померли. О. Йосиф Созаньский, парох в Іскана, бірчаньского повіта, в 64-ім роцї житя і 37-ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Віденъ, 9. серпня. Цїсар надав управителеви мінїстерства справедливости, тайному радникови і секцийному шефови Кральови великий хрест ордера Франц Йосифа.

Віденъ, 9. серпня. Урядова Wiener Zeitung оповіщує найвисшу санкцию нового цивільного процесу разом з законом введеня.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від сплати порта.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Цігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерниї, б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші піснї церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-шив в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-шив в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 82. Чернівці, неділя дня 30. липня (11. серпня) 1895. Річник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

ПРОВІНЦИЯ.

I.

„Довго і терпеливо дивила ся провінция на політику п. Романчука і пробувала здати собі з неї справу. Та дармо мучила ся, дармо — бо п. Романчук своїм звичаєм все вижидав, аж хтось без него щось зробить, а він прийде на готове розпоряджати ся та дипльоматизувати. Втомила ся провінция і починає поволи іти собі своєю дорогою; втомив ся і п. Романчук і „вицофує ся“. Поволи гадки проясняють ся; не так сторонництва як погляди ґрупують ся і можна надіяти ся, що небавом знов з'єдинять ся щораз ширші круги нашої многострадальної суспільности до спільного, сьвідомого цїлий і средств починаня в користь народного дїла“. Так писали ми в числї 51-ім *Буковини* з 18-го червня с. р.

І ось до кількох недїль діждали ся ся ми виразного доказу, що провінция „починає собі іти своєю дорогою“, не оглядаючись на Львів. Початок іґнорованя центра вправдї ще малий, але — судячи по тім, що він появив ся в стрийскім повітї, на котрий з гордостию показували опозиціонїсти з центра руского у Львові — може бути дуже важний, а ми сподїваємо ся, що і спасенний в наслїдках. В появі нової опозицийної часописи *Стрийского Голосу* в Стрию ми бачимо іменно се, о чім ми писали тому близько два місяцї, що „погляди ґрупують ся“ — в тім випадку погляди на причини нашої немочи. Аби тілько поставити розумно діяґнозу нашої немочи, пізнати, хто їй передовсїм винен — а вже способи скріпленя найдуть ся.

Нас, що про нас опозицийне *Дѣло* висказувало ся завсїгди так неприхильно, незвичайно здивувало, що в ч. 1. *Стрийского Голосу* (опозицийного!) найшли ми так богато гадок, схожих з нашими — іменно що-до діяґнози нашої немочи. Ми писали ще 16. мая в ч. 32: „Памятаймо все, що вартнїйша та робота, яку ми зробимо самі по селах та містах для селян і міщан, ніж робота всїх руских послів разом, яку-б они політику і не провадили“.

Ми писали в червню в ч. 50., що без сили не зможемо вимогти на правительстві нїчого, що опозиция без дїл мертва єсть. Ми казали в липню в ч. 63., що хоч нам після конституциї все належить ся, але ми таки мусимо все собі виборoти, до чого потрібна сила, отже й загальна робота.

І ось тепер такі самі погляди находимо в *Стрийскім Голосї* — значить, проясняють ся і ґрупують ся гадки, що не поможе нїяке нарікане на всякі ворожі системи, гнети і переслїдованя з ріжних боків, поки ми против того не поставимо сили. Се велика річ, потрафити звернути увагу і завзятість Русинів замісць на всїляких „ворогів“ — на себе. Коли Русини прийдуть до пізнаня, що передовсїм они самі — найбільші свої ворогі через те, що не дбають о свою силу, тодї настане зворот до лучшого. Таку думку висказували ми від давна при ріжних нагодах, а коли тепер чуємо єї і від опозиціонїстів, то з того нам не сумувати, як думають ріжні півголовки, але тїшити ся.

Факт, що в провінціональнім містї Стрию перед самими виборами повстала нова часопись руска народовска з місцевим характером, котра однак обіцює занимати ся і загально-рускими справами, не був би таким значучим, коли-б не час, в якім сей факт зложив ся, і коли-б у появі сеї часописи не бачили ми руки адвоката д-ра Олесницкого, найпопулярнїйшого і найдїяльнїйшого провідника рускої опозициї. Виходить, що для стрийского повіта і для Русинів не вистарчає вже опозицийний орґан п. Романчука *Дѣло*, треба єму ще другої часописи опо-

---

Маленькі фотоґрафії
ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.

—o—

(Дальше).

Праве плїчко поетки підвело ся в гору, губенята склали ся усьмішкою, вона мовила:

— Не розумію вас... яким чином і якої кари я-б додавала?

— Великої кари... тяжкої кари, коли-б мої рожеві надії отут з вашої волї пішли за вітром. А се стало ся-б тодї, коли-б я покинув Зьвіринець, не почувши з ваших уст ваших творів поетичних...

Проміння веселощів засяяло округи личенька поетки, а пружки губ засяяли широкою усьмішкою задоволення.

Я мовив далї, спостерігши, що моя розмовниця має охоту уважно слухати — щиру річ провінцияла, непопсованого „тактом великоміської цивілїзациї.“

— Я певен, що ви не віднїмете менї великої втїхи послухати ваших поезий, не вважаючи на те, що тепер не зима.

— Скоро мої поезиї надають вам втїхи, я радо-прерадо готова прочитати їх вам.., Призначте тільки час, коли ви...

— О! я!... Я по всяк час!... (перебив я її) хоч би й зараз...

У мене була надія, що вона зрозуміє моє щире бажане слухати її поезиї у... вечері і призначить завтра чи що; а вона!...

— Так добре! — промовила вона. — Аби була у вас охота слухати, я і зараз прочитаю вам найсьвіжійше... останне слово вивела тодї, як ви в хату входили. Дуже, дуже рада буду почути думку такого... (тай не договорила: кого „такого“... може такого...) Останнїй мій твір, коло якого саме отсе — тепер працюю, річ дуже оріґінальна — мовила поетка — у нас тут мало хто зрозуміє вагу і силу того, що я примірковала... Задля оцїнки його треба знаня археольоґії взагалї і археольоґічної психольоґії... Я хоч і не специялїстка, але остання мене провадила... Раз якось роздивлюючись останки віку камяного — я спостерегла, що вже й тодї люде тямили і по своєму розуміли естетику.. Прийшла менї охота перевірити свою думку; я взяла ся до классиків... Що то за предивні твори классиків!... От сама вже не скажу, як обгорнула мене думка написати драму або драматичну поему з житя малоголових другої половини першого періоду віку камяного та в мальовничих сценах сивої і мохом покритої давнини показати житє і сучасний побит економічний нашого народу...

— Ба, та се-ж преґеніяльнїйша думка! — скрикнув я.

— Думка добра!

— Що ви кажете: „добра“ — високо ґеніяльна! Чого чого тільки тут не можна вимовити!! і жадна цензура, нехай хоч розсядеть ся — нї до чого не причіпить ся...

Поетка сяяла... Я радїв і за неї і за себе.

— Але-ж — мовила вона — самої думки мало: треба снаги та кебети, щоб і розумно і мальовниче і по художницьки зреалїзовати думку.

— Та про се нїчого й на хвилину думати — перебив я.

— Не кажіть сего.... Я не певна, чи спроможу ся... Та от зараз почуєте і судити мете.

Вона встала, взяла зшиток в рожевих палїтурках; сїла на канапку лицем до мене, присунула до мене сїрнички і, прилаштовавшись читати, мовила:

— Занужу вас...

— Радо слухати му!

— Добре.

Я поставив свого циліндра на долівку, запалив папіроску і відкинувшись на спинку фотелю, притаїв дух. Вона почала читати.

Ах! як вона читала!... Здаєть ся!... Та що вже й казати!...

Вона читає... я слухаю, впиваю ся і почуваю... почуваю, що мене починає тягнути не на сон, а до їди... А далї коли вона прочитала монолоґ про палиницї, мене проняло почуте зголоднїлости...

А вона все читає да читає...

Менї вже ввижаєть ся ресторан!... в ніс шибає „розбратом“; а вона все читає... Нарештї — бачу!... усю її обгорнув пафос... чую: читає вона:

„Визьвірив очи огнисті,
І вхопивши ніж кремнистий
Він його в ніздри багнисті“...

— От на сему саме ви й прийшли.

— Ах! Яка-ж велика шкода! Який жаль!

— Байдуже! байдуже! ви менї за те сто-

зицийної. Які тому причини? Поминаємо ту оправдану причину, що стрийске Підгіре може для оборони своїх інтересів мати свою часопись місцеву; для нас більше важні мотиви, якими оправдує редакция *Стрийского Голосу* потребу сеї часописи з огляду на загальне положене Русинів.

„Події послідних літ витворили у нас положене своєродне і з кождого погляду тяжке і невідрадне“ — сказано в 1. числї *Стрийского Голосу*, котре появило ся 1. серпня. —

„В житю публичнім нема нинї осередку, котрий лучив би загал нашого народа, нема провідної гадки, котра руководила-б кроками его представителїв. Русини з провінциї, привикші у всїх важнїйших хвилях оглядати ся на центр краю, на столицю і вижидати звідтам почину і директиви — стоять нинї безрадні, бо не бачать в тім центрі такої орґанїзациї, котра бодай в рішаючих хвилях могла-б дати ініциятиву до всенародної акциї і збудити весь нарід в краю до сьмілої і енерґічної защити спільних всїм жизненних інтересів народних. Сей невідрадний фак проявляє вельми сумні наслїдки. Між загалом руским в краю родить ся що раз більше взаїмне недовіре, ширшає зневіра у власні сили а в слїд за нею іде апатия і бездїльність. Многі з щирих і совістних труженників опускають нинї руки, а і ті, що ще трудять ся, тратять серед хаотичної і непевної ситуациї ясну цїль з очий і праця щирих одиниць губить ся при недостачі орґанїзациї і не приносить пожаданих результатів“.

З сих слів виходить, що стрийске Підгіре під проводом д-ра Олесницкого перестало уважати Львів (значить: Народну Раду, Дѣло і львівску руску громаду) осередком таким, звідки бодай в рішаючих хвилях могла би вийти ініциятива до всенародної акциї; а в такім положеню *Стрийский Голос* признає за собою право і обовязок забрати голос в народних справах і висказувати свої погляди на справи важні і рівно пекучі для цїлого народу. Хоч видавцї *Стрийского Голосу* в скромности своїй застерігають ся, що самі не аспірують на провідників народа, але видко, они що найменче стратили віру в опозицийних провідників у Львові і закладають у себе меньший осередок полїтичний, звідки могли би мати вплив і на загально-рускі справи. Чим-же відмінні погляди стрийских провідників від львівских?

„Погляди ті — читаємо в *Стр. Голосї* — висказувані послїдними роками доволї часто Стрийскою Русию а перед всїм представителькою еї, Підгірскою Радою, стали вже звістні в краю, і хоч з одної сторони викликали з деяких сторін докори, то знов з другої сторони знайшли серед рускої суспільности майже неподїльно щирий привіт і симпатичний відгомін. Були хвилї, в котрих з р жнородних сторін краю взивано Підгірску Раду, щоби засновуючи власний орґан, причинилась до ширеня тих поглядів і ідей в цїлім нашім краю між всїми земляками.

Чим і для чого погляди ті стали симпатичними між рускою громадою — се зовсїм не тяжко відгадати.

Кождий здоровомислячий Русин коли глядить в будучність свого народа і хоче бачити еї найкращою, мусить прийти до пересьвідченя, що серед теперішних обставин будучність та залежить головно і передовсїм від консолїдациї всїх руских сил для підпираня і оборони спільних нам всїх интересів народних.

Се річ проста і ясна. Живемо в державі конституцийній, котрої основні закони запевняють всїм горожанам рівне право. *Тая рівноправність в дїйстности есть однак лише взглядною. Управненя, пливучі з конституциї, мусить кождий нарід собі вибороти; — мірою, в якій народови дістають ся в участи ті управненя, есть его сила і нїчого більше, як лише сила! Се факт ясний і неоспоримий, бо оправданий майже щоденним досьвідом з полїтичного житя нашої держави.*

(Просимо з тими словами опозиціонїстів порівнати наші слова з 9. липня в ч. 63. Там сказано між иньшим „Нам після основних законів все належить ся“ — кажуть опозиціонїсти. Так есть! нам все належить ся, але ми таки мусимо все собі виборювати, так як виборюють собі то всї иньші упосліджені народи, от як Словинцї. А щоб собі вибороти, мусимо мати сьвідому силу. О таку силу мусять всї партиї старати ся; инакше їм не довгий вік. Працї треба всюди від сіл і місточок по одиноких почавши, поміч „з гори“ може нам тілько помогти, але она нїколи і нїяким способом не зможе усунути в с е г о т о г о лиха, до якого ми сами даємо причину своєю байдужностию“).

Сила лежить лише в солїдарности, в сполученю всїх там, де іде о спільний інтерес, о спільну цїль.

„Суспільність розділена, розбита на атоми, роз'єднана усобицями, здеморалїзована приватою не буде нїколи сильною і з нею не буде ся числити нїхто і нїколи!

Теперішний стан нашої суспільности есть вимовним доказом сеї правди, а сучасне наше полїтичне положене повинно пригадати кождому Русинови еї наглядно“.

Так мотивує *Стрийский Голос* свою появу. Сих интересних мотивів *Дѣло*, звіщаючи про сю нову часопись, не подало.

Перегляд полїтичний.

— Місце перебуваня цїсарскої родини Ішль, стало ся тепер осередком полїтики. Дня 6-го с. м. приїхала туди румуньска королївска пара, а окрім того перебували там довше або коротше дипльомати, між ними мінїстри Ґолуховский, Кільмансеґ, нїмецкий канцлер Гогенльоге і нїмецкий амбасадор Айленбурґ. Сердечне повитане румуньскої королївскої пари, дальше численні авдиенциї у румуньского короля і нашого цїсаря і з'їзд мінїстра Ґолуховского з нїмецким канцлером Гогенльоге в Авзе — се все разом мусїло викликати широку дискусию на темат високої полїтики. Правда, за причину приїзду румуньскої королївскої пари подають звичайну ввічливість, але годї знов подумати, щоби наш цїсар з румуньским королем не спімнув підчас тригодинної розмови про важнїйші полїтичні питаня. Але поки що не знати, які наслїдки той з'їзд мати-ме. Здогадують ся, що широко і докладно обговорювано болгарске писане, а з розговору мало показати ся, що кн. Фердинанд болгарский стратив симпатию нашого цїсаря і румуньского короля. Недалека будучність покаже, о скілько ті здогади правдиві. Певне е лиш се, що з'їзд румуньского короля з нашим монархом безперечно скріпить дружні відносини обох держав, а говорять навіть, що Румунїя приступила до тридержавного союза. Ся вість поки що нестверджена. Тимчасом появлють ся в віденьских а також в заграничних ґазетах всякі „автентичні вісти“, котрим слїдують спростованя в урядових віденьских ґазетах. Але всї ґазети згідно підносять сердечну стрічу обох монархів та мінїстра Ґолуховского з кн. Гогенльоге. Наслїдки сих з'їздів покажуть ся аж пізнїйше.

— Дня 10. с. м. відбуло ся в Будапештї віче немадярских народів на Угорщинї, в котрім взяли усасть Серби, Словаки і Румуни. У відозві комітету сказано між иньшим, що правительство підпирає на Угорщинї інтереси лиш одного народу, підчас коли другі народи трактує як би чужих у власній їх вітчинї.

— В Нїмеччинї все ще тїшать ся празниками в память побіди Нїмеччини над Францією. Цїсар Вільгельм недавно тому виголосив промову, в котрій підніс вагу сполученя всїх нїмецких племен в одну сильну державу. В ту приємну ситуацию впала, мов бомба, очивидно інспірована статя в льондоньскім Standard-ї, орґанї льорда Сальсберіого, котра докоряє нїмецкому цїсарови за то, що він кокетує з Францією і Росиєю, а через то стратив симпатию в анґлїйскім народї. На се відповіла берлиньска Post, орґан канцлера кн. Гогенльоге, що Нїмеччина веде лиш обачну полїтику, бо волить дружне порозуміне з Росиєю як борбу з нею.

— В Італїї скінчили ся бурливі дебати над буджетом побідою мінїстерства Кріспіого, по чім закрито сегорічну сесию. Тепер роблять ся приготовленя до празнованя 25-их роковин занятя Риму італїяньским війском; король Гумберт обі-

---

рицею віддячили... Почути суд такого..! (і знов не договорила, якого!...)

— Що тут судити! тут не може бути двох думок... Вже само богатство рифмів! Господи!... Яке богатство! „огнистий, кремнистий, багнистий“...

— А якої ви думки про останнє слово?

— Гм!... звістно... воно...

— Трошки вульґарне — перебила поетка — я хотїла спершу не вживати його; хотїла написати „золотисті“, бо наші пуритане — оттакі як от Сивенький — зараз на глум візьмуть; а далї думаю: нехай беруть... Хиба в творах Гомера, Шекспіра, Золя — без вульґаризмів? Он у Дон Кіхотї: дак і про левативу навіть є... памятаєте?

— Щось не теє...

— Як же!... є! є! от я зараз запевню вас!

— Не треба, не турбуйтесь, на що! Я згадав... А де-ж ви друковати-мете отсю вашу поему?

— О, се ще далека річ; треба спершу скінчить. Запевне тепер тільки одно скажу: друковати-му там, де заплатять. Годї нам на дурницю, з ласки; ми своєю ласкою тільки деморалїзуємо Русинів... Гляньте: російскі видання платять часом ка-зна за що по сотнї рублїв з аркуша, а галицькі...

— Не спроможні...

— То й не треба!... нехай живуть без наших творів. Своїм письменникам вони платять...

— Платять?

— Се факт... Ми й то вже ласку робимо, що пишемо; а вони ще хочуть, щоб ми писали дурно... Коли-б я писала по російски...

— А хиба ви ще не писали?

— Не що давно почала... Невеличечку новелечку надрукувала в „Океан-ї“. А отсе прийшли запросини „Чобоксарскаго Цвѣтка“ і з „Дуй въ рыло“; треба писати.

— Трівайте! що ви кажете! (Я аж підскочив), а як вже тодї з поемою?

— Допишу, допишу, так не кину; аби я знала, що вона буде надрукована. А скажіть, як на вашу думку: з того, що я вам прочитала, знати, що малоземелле викликало злиденний побит, темноту і сум в н а ш о м у народї?

— Гм!... темнота — виразно знати вже з того самого, що річ іде нїби то про такий невимовно далекий час; а от що-до малоземелля... не скажу... чи було воно тодї?

— Але могло бути; поезия — не протокол... Фантазия поета не обмежована; аби під нею був ґрунт реальний... Біблїя застає вже хлїборобство... Каїн орав і сїяв; не першим же хлїборобом був Каїн?... Певна річ, що й раннїйші були хлїбороби. Історія досї запевне не визначила нам часу, коли саме почало ся хлїборобство і приватна власність на землї. А се і дає нам волю в творах поетичних, навіть з історії взятих, не дуже вважати на хронольоґію. Коли-ж ми пишемо твори з часів археольоґічних, дак тут нам воля без межи!... Уважаючи на те, що скоро люде явили ся на сьвіт — їм зараз же треба було щось їсти, треба було хлїба, значить, можна сьміливо, не боячись помилки, казати, що хлїборобство почало ся разом з людьми; а зараз з хлїборобством виникла і приватна власність на землю... Таку теорию подїляє і відомий полїтико-економист Дубиненко . . . Чули про його?

(Конець буде.)

дяв свою участь в тім торжестві. Папа запротестує против сего празника публичною промовою або енциклікою.

— В Бельґії веде ся в парляменті дебата над шкільним законом. Як можна було передвидіти, дебати суть дуже бурливі, але найбільше оспорюваний уступ III., котрим запроваджує ся науку релїґії в народних школах, вже принятий. Мабудь цїлий проект закона перейде.

— В Льондонї інтересують ся дуже ревно справами болгарскою, македовьскою і вірменьскою. Що-до Вірменії, де племя Курдів переслїдує християн, то Анґлїя має в порозуміню з другими державами поставити Туреччинї ультіматум того змісту, що позаяк Туреччина не в силї дати обезпеки своїм християньским підданим, то держави рішають ся установити европейского комісаря з властию віце-короля, котрий би мав право в імени султана управляти всхідно-азийскими провінциями. (Положенє Вірменії було би подібне в такім разї до положеня Єгипту). Vossische Ztg. доносить, що тим віце-королем мав би бути іменований австро-угорский сильний мінїстер фінансів Каляй. Поступованє Анґлії в справі вірменьскій будить підозрінє Росиї, а „Новое Время“ бачить в нїм навіть аґресивність Анґлії і грозить, що Росия нападе Анґлію в Індиї.

— Справа болгарска поступає наперед. Депутация вернула в Софію, витана одушевлено прихильниками Росиї. Того самого дня помістив Fremdenblatt вість з урядових кругів росийских, після котрої всї дотеперішні вісти о успіхах депутациї зводить до зера. Там каже ся, що Росия з болгарским народом не потребує мирити ся, бо прецїнь обидва народи все з собою симпатизували. Що-ж до кн. Фердинанда і его правительства, то Росия стоїть на своїм старім становищи, і анї его вибір на князя анї его правительства нїколи не узнасть законним. Розуміє ся, що така вість зробила в Софії дуже прикре враженє і тому москвофіли не хотять вірити в автентичність еї. Тимчасом кн. Фердинанд виїхав з Карльсбаду до свого тестя і мабуть в родиннім кружку порадив ся, як ему з сего лябіринту видобути ся: симпатию тридержавного союза втратив, а прихильности і узнаня Росиї не здобув. Всюда говорять про его уступленє, а появляють ся вже й кандидати на болгарский престол. І так говорять о кандидатурі грецкого принца Юрия, румуньского короля Кароля і сербского короля Александра. Але кн. Фердинанд голосить тимчасом в своїх часописях, що о его уступленю нема й бесїди. Після заявлень депутациї під проводом митрополита Клементія треба було надіяти ся скорого переступу на православіє як вже не самого кн. Фердинанда, то хоч его сина кн. Бориса, бо в такім разї могла-б — після слів депутациї — Росия узнати Бориса князем Болгариї. Тепер же болгарский мінїстер заграничних справ Начевич каже, що коли митрополит Климентій обіцяв Росиї, що кн. Борис перейде на православіє і що справи заграничні в Болгариї дістануть ся в руки росийскі, то хиба ошукав Росию. Надто подає Meinzer Journal цікавий і характеристичний комунїкат, походячий від княгинї Браґанци. Она каже, що кн. Фердинанд є занадто добрим католиком, щоби відрікав ся своєї віри і виховував свого сина в православію. Князь Фердинанд і его жена готові скорше зречи ся престола, а навіть пожертвувати своє житє. Так писала донька княгинї Браґанци а теща кн. Фердинананда з всею рішучостию. Бідний кн. Фердинанд, він тепер десь радо згадує свої безжурні часи офіцирскі в Австриї. Tempora mutantur.

— В Хінї, в Кученґ вирізано богато християн і християньских місіонарів. Згинуло притім десять анґлїйских підданих. Одного анґлїйского місіонаря спалено живцем разом з жінкою і дитиною. Убито також сїм жінок, а між ними одну піддану Сполучених Держав американьских. Правительство анґлїйске, а так само і Сполучені Держави постановили виступити енерґічно против Хіни.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 10 серпня 1895. р.

Відозва до учителїв. На сегорічних загальних зборах руского товариства педаґоґічного у Львові була висказувана потреба побільшити обем „Учителя“ та видавати его частїйше, чим до тепер він виходив. Однак з рахунків видїлу сего товариства показало ся, що доходи „Учителя“ суть так малі, що годї се зробити, не наражаючи товариство на видатки, яких оно покрити не в силї, бо передплата на „Учителя“ іде ток пиняво і скупо, що ледви покривають ся нею при помочи субвенциї соймової розходи, ложені на редакцию і адмінїстрацию „Учителя“. Розуміємо се дуже добре, що многим учителям приходить се з трудностию і жертвою підпирати своє видавництво, хоч радїб они з душі докинути і свою лепту на поперте власного орґану педаґоґічного; розуміємо і те, що „Szkoła“, орґан польского товариства педаґоґічного, може знаменито материяльно встоятись при помочи з гори походячих наказів і аґітаций за его піддержуванем, та до того і тим, що сам центральний заряд галицких шкіл, Рада шкільна краєва, попирає его в той спосіб, що передплачує аж 300 примірників его для бібліотек шкіл народних, а „Учителя“ анї одного; — не розуміємо однакож того, для чого панове учителї не постарають ся о то, щоби в буджетї шкільнім шкіл чисто руских не вложено тих 4 зр. на передплату „Учителя“, а позваляють натомісць, щоби таку квоту на „Szkoł-у“ призначувано! Таж прецїнь „Учитель“ тїшить ся також довірем Ради шкільної краєвої, бо она препоручає его до бібліотек шкільних, а надто і довірем сойму, котрий певно за порадою Ради шк. кр. его субвенціонує! Чого-ж тут боятись! Чому не станути сьміло за своїм, і просто се сказати тим, що вечеркують квоту ухвалену на „Учителя“ і признають еї на „Szkoł-у“? Чому не упімнутись за своїм? Чому не поперти его бодай там, де вже не треба гроша, але просто сьмілого слова? Нуте панове! Небавом укладатись має буджет шкільний в радах шкільних місцевих! Глядїть щоби в нїм була прелїмінована і квота 4 зр. на предплату „Учителя“! Не спускайтесь одні на других, а постарайтесь, щоби у всїх чисто руских школах находив ся „Учитель“ — тодї будете мати право і обовязок жадати побільшеня его обему і частїйшої появи, чого під повисшими услівями руске товариство педаґоґічне, дбаюче о добро руской школи і еї учителїв, певно доконає! Тож сьміло наперед!“ — Сю відозву поручаємо горячо буковиньским учителям Русьнам.

Пашпорт на тамтой сьвіт. О забобонности буковиньского населеня маємо новий доказ. Дня 1-го с. м. помер в Боянах у своїх родичів вояк краєвої оборони, Дмитро Кучерян. Коли о тім довідала ся військова команда в Чернівцях, віднесла ся она до родичів о звернене пашпорту. Та родичі відповіли, що пашпорту звернути не можуть, бо вложили его помершому в трумну, „аби на тамтім сьвітї не мав трудностий, коли схоче ввійти до неба“.

Величезна лихва. Перед трибуналом випрокуючим у Відни ставав перед кількома днями ґрайзлєрник Лейбусь Тухен з Ряшева. Полїцийне письмо подавало, що Тухен провадив ґрайзлєрню лише про око, в дїйстности-ж був найгіршим лихварем. Вже два рази був караний за обманьство. Послїдний раз обжаловано его о те, що поручникови Шрайберови позичив гроші на 238 процент. Розправу відложено, щоби візвати пошкодованого, котрий перебуває поза Віднем.

Довгий вік. Після найновійших обчислень є у Франциї 213 осіб, що мають понад 100 лїт, між ними 66 мужчин, а 147 женщин! З них є 11 старих кавалерів, а аж 33 старих паннів, отже більше як чверта часть. Жонатих 16, замужних 11; решта вдівцї і вдовицї. Але між женщинами є одна розведена панї, котра розвела ся з своїм чоловіком по переступленю сотного року свого житя!

Розвід мінїстра. Не довго тому назад появила ся у Fremdenblatt-ї вість, що угорский мінїстер гонведів Феєрварі вніс против своєї жінки скаргу і просьбу о розвід. Тепер же заступник жінки мінїстра, адвокат др. Райх, заявляє у Fremdenblatt-ї, що не мінїстер просив о розвід, а его жінка Кароліна з Бідерманів. Процес вже скінчив ся в користь жени. Правда, в часї процесу постарав ся мінїстер о лїкарске сьвідоцтво, після котрого суд поставив жену мінїстра під куратель; але позаяк то наступило на підставі зізнань таких знатаків, котрі з бароновою Феєрварі не говорили навіть двох слів, то мабуть апеляция знесе куратель.

Незвичайний процес відбув ся в послїднім часї перед анґлїйскими судами. Видавцї великого денника замовили собі цїлий ряд статий о Наполеонї I. Коли вже кілька статий було надрукованих, замітили видавцї велику помилку: автор статий подав фальшиву барву очий Наполеона. Така помилка могла пошкодити добрій репутациї денника, і тому видавцї задержали висилку тих чисел і зірвали умову з писателем. Сей же чув ся тим покривдженим і подав цїлу справу до суду. Кожда сторона стояла уперто при своїм, подавала иньшу барву очий Наполеона і доказувала правдивість своїх слів численними доказами, котрі собі обопільно перечили. Судия в своїй мудрости не видав засуду в тій справі, чи Наполеон мав очи синї чи зелені, але за те признав писателеви значне відшкодованє.

З'ужиткованє хрущів маєвих. Як звістно, хрущ маєвий містить в собі значну скількість кислоти фосфорової, азоту і калї, тож від давна придумувано, яким би способом вихіснувати для цїлий господарских сего нераз дуже численно появляючого ся шкідника. Невеликі скількости хруща маєвого уживають на корм дробу або добуванє товщу, а декуди роблено з хрущів маєвих, домішавши вапна, дуже добрий компост. Фірма Ф. Вольф у Віртемберґскім придумала лїпше вихісноване збираних хрущів, бо перероблає їх на мучку навозову. Поодиноким громадам висилає згадана фірма даром алькоголь сїрчаний, котрим найскорше і найлекше убиває ся назбирані хрущі; рівнож кошти транспорту убитих хрущів з громад до фабрики поносить фабрика. Фабрика має величезні апарати до сушеня хрущів, а відтак тре ся хрущі на мучку. Мучка з грущів не псує ся довгі лїта, а містить в собі 11 до 12 процент азоту, 1 до 2 процент кислоти фосфорової і калї, 38% білковини і 10% товщу. Громади доставляють доси хрущів безплатно, вдоволені вже тим, що позбувають ся убитих хрущів, котрі скоро псують ся і видають з себе вонячі ґази; але фабрика задумує платити невеликі гроші за доставлені хрущі, бо в сей спосіб дістане більше материялу до перерібки. З 40 мілїонів хрущів можна дістати 300 сотнарів мучки хрущевої. — Коли то у нас будуть такі фабрики? Мабуть не так скоро, если ще тепер не розуміють на селах потреби збирати і убивати хрущі маєві.

Рента жебраків. Часом і жебракам заблисне щастє. Так оно стало ся в селї Вель у Франциї. В січню 1893. р. помер богатий підприємець і лишив 150.000 франків, з котрих процентн мали розділювати річно поміж жебраків села Веля. Але в часї отвореня тестаменту було в селї ледво 5 убогих, то на кождого припало около 1000 франків ренти. Отже се було для них троха за богато і власти удали ся до судів, щоби ренти розділювано поміж бідних цїлого повіта, але суд відповів, що треба шанувати волю помершого. І так жебраки громади Вель будуть побирати більшу ренту як неодин урядник і парох, а очивидно доложуть всяких старань, щоби не припустити нових кандидатів до ренти.

Похоронений в розтопленій сталї. В арсеналї анґлїйскім в Вульвіх в відливарнї гармат, притрафив ся страшний випадок. Коли до виробленої в земли форми великої гармати, впускали розтоплену сталь, один з робітників Роберт Паркер упав в розтоплений металь і зник в тій хвили. Відлив вправдї задержано, але робітника знайшли цїлком звареного і мертвого.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Петербург, 10. серпня. Російска телеґрафічна аґентура заперечує, мов би звістний комунікат в справі болгарскій був автентичний.

Відень, 10. серпня. Ц. к. телеґрафічне бюро повідомляє, що вість про комунікат російский в справі болгарскій одержало від телеґрафічного бюра Вольфа в Берлині, котре про Росию все добре поінформоване. Надто й ґр. Морентайм, російский амбасадор в Парижи, висказав подібну гадку, як той комуні ат, а й париский „Nord“ дійшов до того самого результату.

Берлин, 10. серпня. На урочисте положенє угольного каменя під памятник народний для цісаря Вільгельма I-го запрошено також кн. Бісмарка. Він має вдарити молотком зараз по членах німецких династий, але перед канцлером Гогенльоге.

Білгорсд, 10. серпня. Тутейший бурмістр Богачевич іменований міністром торговлї.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ПОКЛАДКИ

правдивих **кур браманьских** по 15 кр., **голяндских** чорних з великим білим чубком по 25 кр., **гудан** по 25 кр., **правдивих стирійских кур** по 10 кр., **довгої курки** 30 кр., **трюханів** 30 кр., **срібної віяндотс** по 50 кр., **емдиньских гусий-великанів** по 1 зр., **курят-карликів** 30 кр., **великих стирийских качок і качок пекінґских** по 20 кр., **кохін-хіни** по 25 кр.. Мої специяльні виховки преміовані **так в Австриї як і в заграници вже 27 разів першими преміями**; я розсилаю лише покладки преміованих дуже добрих зьвірят і принимаю всяку відвічальність за добре заплоджене, як і за їх прибуте, чистоту і правдивість раси.

МАКС ПАВЛЇ, Кефлях, Стирия.
(Köflach, Steiermark). 4—4

„ДНЇСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-україньский ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Україньство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд україньского народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.
Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.
З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим рускиим читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 88. Чернівцї, вівторок дня 1. (13. серпня) 1895. Рочник XI

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

ПРОВІНЦИЯ.

II.

Чим же, питаемось, ріжнять ся погляди стрийских опозиціонїстів від львівских? Львівскі під проводом п. Романчука не знають або не хотять знати иньшої причини нашої немочи, як тілько таку, що всхідна Галичина „терпить на рід хронїчного стану виїмкового“, що в нїй панує ворожа система, котра — як казав п. Романчук в радї державній — „кождий свобідний і самостійний розвій Русинів придавлює зелїзною рукою і штучними средствами пробує ослабити їх та підчинити пануючій партиї польскій“. Відколи п. Романчук вступив на дорогу опозицийну, всї відзиви его і прихильників роблять враженє таке, як би всему нашому лиху було винно лише правительство, Поляки, ворожа система, гнет, переслїдованя, а ми, Русини, були тілько невинною жертвою людскої злоби. Ми нїби-то працюемо, тілько правительство і Поляки нам перешкаджають...

Аж тут стрийскі полїтики на перекір львівским кажуть: „Не дивуйте ся, що панує така ворожа система, бо доки ми слабі, доти з нами нїхто не буде числити ся: ми мусимо самі все собі виборoти!“ Атже такий відзив підкопує відразу вартість всїх нарікань з центра львівского! Отже не диво, що *Дѣло* не передруковало мотивів появи *Стрийского Голосу* а *Галичанинъ* випустив у себе з тих мотивів найважнїйший і згідний з нашим погляд, що хоч нам все належить ся, але ми таки все мусимо собі виборoти. Поставленє справи в такий спосіб не тілько не може разити прихильників полїтики п. Барвіньского, котру витворила конечна потреба, але ще й оправдує сю полїтику, хоч не ставить єї як непомильну і гідну наслїдуваня. Становище прихильників полїтики п. Барвіньского не єсть витвором штучним, але льоґічним висновком нашої немочи; будь у нас сила, що-найменче така, як у Молодочехів, а посли наші не потребували би нікому кланяти ся і просити; они тодї могли би ж а д а т и, хоч таки мусїли би числити ся з ріжними обставинами.

В виду того пустословним баламутством вважаемо дальший висказ *Стр. Голосу*, що „серед загалу Русинів стрічають ся нинї голоси, котрі стремленя до консолїдациї пятнують яко блудний крок полїтичний, а навіть яко зраду. Солїдарність Русинів стала в деяких сферах насьмішкою, котрою згірдно обкидує ся тих, у котрих висока полїтика утилїтаризму не забила ще памяти про основні правила динаміки. Факт сей єсть проявою крайної деморалїзациї і наглядним доказом пановання привати личної чи партийної (бо і партийний інтерес, коли ослаблює загальну силу народа, сходить на привату) над понятем загального добра“. Ми раді би знати, кого властиво *Стрийский Голос* має ту на думцї? Ми кажемо рішучо, що навіть урядова часопись руска нїколи не виступала против консолїдациї здорових сил руских, у котрих метою єсть добро рідного народу. Висказ сей стрийских полїтиків уважаемо пустою фразою.

Рівно-ж пустим балаканем вважаемо і сей уступ *Галичанина:* „Появленіе сей газетки произведетъ настоящій Katzenjammer въ тѣхъ сферахъ, которыи на розбитіи галицкой Руси хотѣли пріобрѣсти себѣ лавры и нѣтъ сомнѣнія, що нынѣ-завтра появятся въ письмахъ издаваемыхъ на-счетъ рептильныхъ фондовъ, рѣзкіи и острыи напады и доносы на гг. Олесницкого, Охримовича, Давидяка и вообще всѣхъ тѣхъ людей, которыи то новое періодическое русское изданіе привели къ жизни. Напады такіи должны непремѣнно появитись въ органахъ рептильного фонда, такъ якъ „Стрыйскій Голосъ“ не печатается фонетикою и притомъ высказалъ въ первомъ своемъ ну-

---

Маленькі фотоґрафії
ВЕЛИКИХ ЛЮДИЙ.

—o—

(Конець.)

— Не доводило ся... до нашого бачте глухого кутка доки дійдуть нові теориї, дак у вас вони вже зовсїм старими станутъ.

— На превеликий жаль се правда.. А от ще що спитаю вас: Я з роду на селї не жила: чи я в свому творі не поменьшила народнїх скорбот? великі вони в народї?

— Сего не скажу: на селах я не часто буваю; нарід і його житє морально-духове не гаразд відаю...

— Але-ж чували про те?

— Звістно чував... але коли-б сам, очивисто... лїпше-б впало в вічи. Гадаю одначе...

— Що скорбот много? — перебила поетка.

— Так єсть!... много... — відповів я коротко і нахилив ся взяти бриль та йти швидче, бо почував таке роздратованє нервів, що про біг — треба було перекусити. А поетка того не тямила, взяла мого цилїндра і мовила:

— Дозвольте ще трошки помучити вас. От я ще проситиму вашої ласки послухати мої вірші, коротенькі вони: „Про що думає мужик?“

У мене засвербіло за вухом; але я й виду того не подав; да таки й неввічливо-б було; я сїв, а вона читала:

Біля води.

„Йду повз річки суходолом
На річку дивлю ся,
Та думаю: чи без гроший
Я з річки напю ся?

— Скажіть: чи може мужик справдї так думати?

— Як до мужика...

— Нї, взагалї мужик? Бачте, я властиво хотїла сказати, що у мужика усе куповане, а куповати йому нї за що... Чи думка моя виразна?

— Ба! ще й як! наче олива на водї!

Поетчині очицї спинили ся і впили ся в мене немов дві зеленковаті пявки. Певна річ, коли-б вони були ще трошки постояли нерухомо, так би огонь їх приязний примусив би мене повинити ся і признати ся, що я злукавновав, що думка „Біля води“ зовсїм невиразна. Хвала Аллахові — поетчині очицї швидко заметушили ся і у мене полекшало на серцї... Поетка перечитала ще кілька коротеньких „мужичих думок“. Бажаючи швидко дійти до краю несподїваного „лїтературного дня“, я нї вчому не змагав ся, тільки притакував... А їсти — їстоньки аж-аж як хочеть ся...

— Ще одну хвилечку подаруйте менї: яка ваша думка про призначенє поетів?

— Та що се я на іспитї, чи що? — кажу я собі на думцї —.. як би його швидше вирвати ся? — і кажу до неї:

— Призначенє поезиї і поетів... Як би вам сказати?... про се здаєть ся на цїлий сьвіт однакова думка: будити і зрощувати між людьми любов до людей, до правди, до волї, до всего чистого, прекрасного, благородного.

— Так, так, так! любов, любов, любов тай ще любов; але бачте — се все самі слова і абстракти, коли ми не постановимо собі, що всю оту любов повинні ми — поети — плекати на ґрунтї економічному. А щоб на сему ґрунтї — єдине певному — посїяти і зростити любов, ми мусимо роз'ятрювати болячки економічної несправедливости, роздувати ворогованє проти тієї меньшости, з ласки якої пишаєть ся несправедливість економічна.

— Одначе-ж та меньшість — те-ж л ю д е і ми повинні їх любити,.. А тут виходить і любов і ворогованє...

— Що-ж дїяти! противоріч не минуча.. без неї не обійдеть ся.. А нуте-ж скажіть менї: Яким чином знївечити несправедливість між людьми і тим самим зразу вигоїти народнїй сум, скорботи і всякі бідованя?

— Звістно чим! Гм!... треба ужити якої найрадикальнїйшої реформи усего житя людського во всїх його сферах..

— Так, так, так! — заторохтїла поетка — я давно се кажу... Нуте добре!.. Але-ж як до тієї реформи взяти ся?

— Про те не скажу.

— От бачте і всї ви такі! Коли тримати ся теорий Маркса, хоча вони де в чому задля нас уже пристаріли... Маркс каже...

— Пропаща тепер моя утроба — думаю собі — як почнемо цїдити Маркса, дак зовсїм моя утроба охляне. Що менї дїяти? Оце саме

мерѣ здоровую проґраму". Доноси — то ремесло *Галичанина* і в тім він конкурентів не найде. А що-до здорової проґрами, то нехай Русини виконають єї так як треба, а москвофілів разом з *Галичаниномъ* за короткий час не стане. Не розуміємо радости сеї ґазети з тої причини. Що-до нас, то коли ми — як сказано — на причини нашої немочи дивимось разом зі *Стрийским Голосом* однаково, коли ся ґазетка старає ся загріти Русинів до праці, щоб мали силу, то ми тому не можемо бути противні, тим більше, що за національні пересьвідченя д-ра Олесницкого і п. Вол. Охримовича, редактора сеї ґазети, не боїмось. Нехай тілько і москвофіли підуть за прикладом д-ра Олесницкого і п. Охримовича хоч би в тім напрямі, щоби свої видавництва видавали в народній мові, такій, в якій видає ся *Стрийский Голос*, то ніхто не буде противитись такій консолідациї. Тілько-ж в таку уступчивість москвофілів ми не віримо, а їх радість з появи *Стрийского Голосу* вважаємо облудною.

Кождий Русин може згодити ся і на таку загальну проґраму, яку *Стрийский Голос* поставив. І ми стоїмо за вихіснованєм свобід конституцийних і за найдальшим розширенєм їх. Чи в тій цїли першим жаданєм всїх Русинів мало би бути загальне, безпосередне, тайне голосованє, то річ погляду; ми не віримо в се, щоби наш нарід, з політичним житєм ще доси майже зовсїм не обізнаний, потрафив тепер з того скористати.

І ми єсьмо за піднесенєм економічного добробиту селян і міщан і ми не виступали нїколи против аґрарних реформ.

„Всї Русини, — сказано дальше в проґрамі *Стр. Голосу* — мусять стояти за повною автономією і независимостию нашої народности в тих границях, в яких служить та независимість другим нинї упривілейованим народам нашої держави, т. є. щоби о наших правах і потребах рішали ми самі а не були зависимі від ласки постановлених над нами кураторів". (Постараймо ся о силу, а не будемо мати кураторів! В прочім згода!).

„Всї Русини мусять безусловно стояти за найточнїйшим виконуванєм прав язикови нашому вже признаних і за як найдальшим розширенєм тих прав в дорозї закона. В виду того, що нашому язикови признана конституциєю повна рівноправність, не можемо признавати нїяких концесий там, де лише реалїзує ся се управнене, і то в таких дрібницях як написи або паралельки (!), а противно — мусимо жадати переведеня сеї рівноправности в дїйстности а то передовсїм через заведенє руского язика яко урядового у всїх урядах а яко викладового у всїх заведенях наукових всхідної Галичини". Erklären sie mir, Graf Oerindur, diesen Zwiespalt der Natur! Перше каже ся, що хоч нам все належить ся, але ми мусимо все собі вибороти, значить навіть такі „дрібниці", як написи і паралельки, а тут знов каже ся: „в виду того, що нашому язикови признана конституциєю повна рівноправність, не можемо признавати нїяких концесий" і т. д. Правдивий circulus vitiosus! Та що з того, що конституция признає нам рівноправність, коли сам *Стр. Голос* каже, що треба все собі вибороти! Єсли нам так трудно вибороти собі зневажувану паралельку (таку саму, як та в Цілеї, через котру цїлий парлямент розбив ся), то кілько-ж то сили потрібно, щоб зажадати формального роздїлу всхідної Галичини від західної! В якій би формі і проявила ся та повна рівноправність — ми також за нею, але пробі! зрозуміймо уже раз, що доки не будем самі писати до властий по руски, доти власти не будуть нам відписувати по руски; доки позваляємо, що права нашого язика нарушуємо ми самі (у нас москвофіли), доти не дивуймо ся, що иньші хотять нашим коштом жити; доки не маємо своїх професорів і урядників самих щирих Русинів, доти не можемо користати і з рівноправности в судах і школах. Загальна рівноправність складає ся з таких „дрібниць", як паралельки, написи, викладовий руский язик в поодиноких руских школах. і т. п. Хто виборов одну таку „дрібницю", той помагає загальній рівноправности. Висьміванє таких „дрібниць" сьвідчить просто о наслїдуваню окликів людий незрілих політично. Нехай би нам нинї відступили всї уряди і школи у всхідній Галичинї, ми не могли-б їх заповнити своїми людьми, бо їх не маємо тілько. І знов виходить на наше: перше постараймо ся о силу, а потім борім ся!

„Всїх Русинів вкінци задачею єсть: всїми силами піддвигати просьвіту руского селяньства і єго горожаньске самопізнанє під окликом: все з народом, через нарід і для народу!" — Се остатна точка проґрами стрийских політиків, котрі сподївають ся під свій прапор стягнути всїх Русинів. І против сеї точки нїчо не можемо мати. Розуміє ся, на проґраму в таких загальних нарисах — поминувши деяке неясне мотивованє — кождий Русин згодить ся. Иньша річ, як ту проґраму будуть розуміти москвофіли: яку они просьвіту вважають потрібною для народу, для якої мови мають бороти ся о рівноправність і т. п. Grau ist alle Theorie! В практицї може показати ся, що далеко не всї Русини згодились би на сю проґраму. А вже в що як в що не віримо, то в се, щоби пп. Маркови, Мончаловскі, Луцики, Процики, Войтїховскі і ріжні иньші „Русини", стали такими Русинами, як пп. Олесницкий і Охримович. Стрийскі політики на підставі своїх місцевих відносин може занадто оптимістично дивлять ся на такі відносини в цїлій Галичинї. Може в Стрийщинї др. Олесницкий годити ся і працювати разом з о. Давидяком, видавати разом часопись в народній мові, але з того ще не виходить, щоби так всюди могло бути. Цїлі лїта досьвіду навчили нас, що в спільну роботу народовців з москвофілами вірити годї, а коли ту віру хоче *Стрийский Голос* підтримувати дальше, то робить злу прислугу рускій суспільности. Коли москвофіли воювали против рускої ґімназиї в Коломиї, то видко, они собі руских ґімназий не бажають. Коли они для баламученя дїтвори видають свій „Букварь", то видко, що они таких шкіл, як дотеперішні народні, не хотять мати. Коли они против народовских *просьвітних* товариств ставлять свої і спиняють їх роботу, то видко, якої просьвіти бажають они нашому народови. Одним словом, в щирість згідної роботи москвофілів з народовцями вірити не можна.

На щастє, сю акцию стрийских політиків з їх гнучкою проґрамою, котру москвофіл може толкувати собі по свому, ми вважаємо лише передвиборчим маневром, котрий має на цїли, щоби др. Олесницкий і о. Давидяк стали послами. З самого-ж факту, що політичний осередок у Львові стратив свою повагу, ми не маємо причини тїшити ся. Се вода на млин москвофілів, котрі всюди раді підтримувати роздор, хоч би й поміж опозиціонїстами.

те, що приказка каже: Попав ся, жучку, до поетки в ручку... Всї сьвяті, визвольте мене!..

Чи справдї сьвяті вчули моє благанє, чи вже сама доля змиловала ся надї мною, не відаю; але в ту саму хвилину, коли душа моя стогнала, а утроба скіглила, прийшов кабанковатий чоловік: під обома пахами у його було повно кошиків, та все такі зґрабні... Поетка весело його повитала. Я тимчасом почав прощати ся.

— Нї, нї! не можна, не пущу вас.. затримаю ще кілька хвилин.. Та що се-ж я!... Досї не познаємила вас. Наш поет-публицист Перістенький.

Я поклонив ся. Перістенький протяг до мене руку і подивив ся на мене таким поглядом краніона, що я аж присїв.

— Дещицю чув про вас — мовив Перістенький. — Ви з Галичини здаєть ся? — спитав він у мене.

— З роду там не був.

— Що ви, Перістенький! — озвала ся поетка усьміхаючись — пан Лепер з Кобеляк..

— Я се знаю, що з Кобеляк; та хиба Кобеляки не в Галичинї?

Поетка трохи почервонїла; я подивив ся на долівку, а Перістенький мовив:

— Я досї був певен, що Кобеляки в Галичинї... а се-ж там і „Народ" видаєть ся?

— То в Коломиї — швидко перебила поетка публициста.

— Так, так, так! — полагодив ся Перістенький, вдаривши себе долонею по чолу — от память! чисто як решето!... Ну, як таки! з голови вилетїло, де Кобеляки!... сам же скільки разів там був! Тепер згадав! наче на долонї бачу ті ваші Кобеляки: здоровенне село на самому березї Днїстра, здаєть ся в Бобруйському повітї...

Поетка мовчала, а мене досада взяла, що моє рідне місто, славне на цїлий сьвіт кавунами, так знехтоване, що навіть зьвіринецький публицист його не знає! Ображений патріотизм мій примусив мене промовити:

— Кобеляки — повітове місто в Полтавщинї, Бобруйск — фортеца в миньскій ґубернії, а ріка Днїстер тече на Подолї...

— Так, так! з моєї старої голови клопіт щоденний все повиганяв...

Я бачив, що поетцї якось нїяково і знов почав прощати ся. Вона не змагала ся, тільки прохала „зробити велику ласку і ще раз провідати її"...

Я обіцяв і необзир побіг до росторону..

Михайло Лепер.

НОВА УСТАВА
о поступованю в процесах цивільних.

Рішенем з дня 1. серпня с. р. потвердив цїсар незвичайно важну уставу о т. зв. процедурі цивільній, т. є. о способі веденя цивільних процесів, в котрих спорять сторожи о справи маєткові.

Ся устава почне обовязувати мабуть від р. 1898 або 1899.

Справедливо кажуть, що ся устава викличе великий переворот в судівництві, бо заводить такі зміни в веденю процесів, що они не будуть довсїм похожі на теперішного веденя справ судових. Досі в тих спорах писали т. зв. реплики, дуплики, триплики і т. д., спори могли тягнути ся цїлими лїтами а коштували так много, що і виграючого і програючого процесу майже зовсїм руйнували. Тепер же та писанина має скінчити ся а на ея місце заведе ся поступоване устне, і безпосереднє, таке майже, як тепер при розправах карних і в справах цивільних баґательних.

Обіцюють, що такий спосіб веденя процесу буде коротший і дешевший і що легше буде можна найти справедливість, тим більше, що судия не буде звязаний приписами закона щодо вартости доказів але буде міг оцїнювати их після свого внутрішного пересвідченя. Кажемо нарочно, що „обіцюють“, що так буде, бо чи все те справдить ся, то покаже аж практика.

Одно здаєть ся певним, а іменно, що процес буде тревати коротше, а то длятого, бо не буде так богато писанини, тілько поступоване устне і розправа безпосередна, явна. Нинї, як звістно, процеси карні і баґательні задля явної і безпосередної розправи кінчать ся скоро — подібно буде тепер і при процесах цивільних.

Иньша річ, як буде з коштами процесу і з самою справедливостию. Позаяк нова устава заводить примус адвокатский, отже сторони будуть мусїли мати адвокатів, чого досі не все було потрібно, бо хто міг і хотів, той обходив ся без адвоката. Тож з того можна заключити, що кошти таких процесів будуть значні. Тепер нераз адвокати, бодай декотрі, при розправах карних велять собі платити по 100, 200 і більше зр.; отже так само будуть могли брати і при розправах цивільних. А без адвоката годі обійти ся, бо люди самі не могли би справ докладно розяснити. Стемплів також буде треба, а як буде з комісиями, то ще йно покажеть ся.

Словом, чи новий спосіб веденя процесу буде дешевший, се що-йно покаже ся в практицї. Найважнїйше однакож про те, о скілько через нове поступоване „осягнене справедливости“ буде лекше.

Досі було так, що право рішало, котрі доказательства і о скілько можна сего приняти. Судия мусїв держати ся сего припису і не міг откинути доказу, котрий закон вважав доказом і достаточним. Иноди було з тим зле, бо право годі все передвидїти, знаєть судия може доколи не оцїнити вартість доказу ніж писаний закон.

Тепер важність доказів буде судити і оцїнювати сам судия, отже може уважати их за добрі або за недостаточні. Словом, досі оцїнювання справедливости залежало від писаної устави, а тепер буде залежати від судиї і від трибуналу судиїв; процес не буде опирати ся на мертвім, але на живім материялї. Отже з тим може бути добре, а може й буде зле. Добре буде, коли судия совістний і належито освідчений та досвідчений, але буде дуже зле, як судия таким не буде. Відчувають то всї і тому справедливо говорять, що для доброго поступованя в новой процедурі треба, нам хороших судиїв, отже правительство повинно збільшити число судиїв і хорошо їм платити, щоби могли свої обовязки сповняти совістно, инакше справедливість на тім потерпить. Але чи то вигра[...] мати більше судиїв і добре їм платити? Коли здаєть ся, що тут ще потрібно, щоби судиям видавано як найсправедливійші квалїфікациї, без огляду на всякі протекциї, щоби судиї могли бути справді безсторонними жерцями справедливости.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 2. серпня 1895. р.

Буковинский краєвий президент гр. Гоєс вертає в четвер дня 1-го с. м. назад до Чернівцїв з своєї відпустки.

Іменованя. Управитель мінїстерства просьвіти іменував провізоричного учителя IV-ої ґімназиї у Львові, Роб. Клеменсевича дійстним учителем при тім заведеню.

Перенесеня. Намістник Галичини переніс ц. к. концепістів намістництва: Адольфа Пуницкого з Ярослава до Чорткова, Жиґм. Кречмера з Чорткова до Ярослава, а практикантів концептових намістництва: Стан. Токаржа зі Львова до Снятина і Людв. Виковского зі Львова до Стрия.

Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ видало в місяци липни с. р. 3.245 важних поліс на обезпечене вартосци 1,605.214 зр. (попередного року в липни було 1.749 поліс на 893.611 зр. обезпеченої вартости). Разом від 1-ого січня до кінця липня 1895 есть 17.064 важних поліс на обезпечене вартости 10,034.869 зр. (в тих самих сімох місяцях попередного року було 10.382 поліс на суму обезпечень 6,567.420 зр.). — Шкід прибуло в липни с. р. 39 випадків, отже разом з попередними було до кінця липня с. р. 250 випадків шкід, з котрих виплачено вже 241 шкід, в двох випадках виплату здержано, а 7 шкід власне ліквідує ся. Сума всїх тих 250 шкід виносить 47 процент від суми чистої сегорічної премії.

В міскім театрі в Чернівцях зачали ся вже роботи для слїдуючого сезону. Мабуть не вдасть ся вже сеї осени запровадити електричне осьвітлене, і тому директор Льове дав старі кулїси відновити і взагалї приготовляє все, щоби в день 4-го жовтня розпочати новий і, надїємось, забавний сезон сценїчним жартом „Подорож на всхід“.

Рільниче товариство кредитове основали Кристофор Михалків Богосевич в Руском Баниловї на Буковинї; Коренний капітал виносить 500.000 зр.

Посол Юліян Романчук складав дня 9-го с. м. в салї ради повітової в Калуши справозданє посольске. В справозданю спімнув посол о престациї обшарів двірских і громад на народні школи дальше о допущеню заступника обшару двірского і ради повітової до місцевих рад шкільних. В першім разї не добачає посол особливого улекшеня для громад, бо громади не будуть платити о цїлих 24 зл. річно меньше; а в другім разї після гадки посла громади втратили зовсїм свій вплив на ради місцеві. Дальше вказав посол на недовершену реформу виборчу. — Перейшов відтак до дїяльности руских послів в радї державній і скаржив ся, що нечисленні руські посли не мають майже нїякого впливу, бо навіть одинокий посол робітничий має більше значінє як они. Позаяк з послами з Галичини не можна було дійти до порозуміня, то руські посли удались просто до правительства. Дещо зискано, але знов таки посол Романчук з того не задоволений і тому він перейшов в опозицию, бо-ж прецїнь „система не змінила ся“. Більшість руских послів не пішла тою дорогою що п. Романчук, але єму здаєть ся, що лїпше нїчого не дїстати, як „з ласки“. Правда, посол тут зовсїм не доказав, чи справдї всї иньші руські посли виєднують для Русинів все „з ласки“, чи скорше в дорозї пертрактаций з правительством. Вкінци посол представив справи, якими рада державна занимала ся, іменно покінчену реформу процедури цивільної, і недокінчені реформи податкову і виборчу. З двох перших реформ посол задоволений, бо приносять селяньству деякі полекші, але правительственна реформа виборча, то таки зовсїм нїчого не варта. — Селянин Петрів з Підмихайла зробив закид послови, що по его проголошеню проґрами в 1890 р. настав між Русинами роздор, на що посол відповів, що той роздор був вже перед тим, от як при виборах 1885 р., та пр. коли не хотїли посла приняти в члени „Народного Дому“. Та посол тим не зражав ся, з противно „був завсїгди за помиренем і порозумінем партий, однак завзятїйші з старорускої партиї перебивали всяку роботу в тім напрямі. Старaймо ся вирозуміло поступити, шануймо наші народні святощі, докладаймо силу до підвигненя народу, а прийде до згоди“. Стара вже та байка: завзятїйші (читай: проводирі) з старорускої партиї (читай: москвофільскої кліки) перебивають народовцям всяку щиру роботу, але будьмо вирозумілими й не робім собі з того нїчого, лише подаймо їм, тим ренеґатам, руку до згоди, аби они на нас не гнївали ся !!

Страшна смерть. У Львові хотів для 7-го с. м. 14-лїтний різничий термінатор Люзер Айхель переїхати ся на вальку, котрого маґістрат уживає до убиване каміня. Але упав так нещасливо, що край валька перейшов єму через голову і в одній хвили роздавив єї. Хлопець погиб на місци. Майстер Ноя Ветеря не зголосив ся по покійника, бо бояв ся коштів похорону.

Против холєри. Буковиньске правительство розпорядило, щоби всїх подорожних з околиць Ряшева і Гусятина (в котрих то місцевостях лучило ся кілька підозріних випадків) піддавати пятьденному надзорови. Асанацию міста Чернівцї перепроваджують в кождім взглядї і всякими средствами.

Загадочний труп. На териториї громади Крушельниця шляхотска, повіта стрийского видобув 20-ого липня Іван Федишин з ріки Стрия тїло незвістної дївчини в віцї около 13 лїт, середного віку, убрану в сорочку з грубого домашного полотна, в таку запаску і синю камізольку сїракову. Розклад тїла казав догадувати ся, що труп лежав у водї около тижня.

Вислїджені злодїї. Ще 1884 року дня 5. січня украдено в Будапештї з головного уряду почтового зелїзну скриню з 240.000 готівки. Отже вчиннків крадежи аж вчера вислїджено і арештовано, а суть ними реставратор Сомбор в Будапештї і Йошіка Супичич, властитель готелю в Шелєве під Задаром. Підозріне вже давно звернуло ся против Супичича, але его арештовано аж вчера і найдено у него 80.000 зр. Супичич признав ся, що скриню украв разом з Сомбором, почім Сомбор укрив єї в своїм шинку під „Золотим орлом“ в Будапештї. Сомбора і его любовницю арештовано, але хоч крадїж буде обом злочинцям доведена, то одначе они не будуть карані, бо після угорского закона карного задавнює ся злочин крадежи по 5 лїтах.

Хотів забавити ся п. Ш., суплєнт одної з ґімназий львівских і перебрав ся в тій цїли за женщину. Приїхав минувшого тижня до готелю Цїлінґер у Відни, убраний гарно по жіночому, з темною воалькою на лици, і став бавити ся. Але та „дама“ говорила, таким грубим голосом, що служба готельова почала підозрівати, чи се не мужчина перебраний в спідницю. На картї мельдунковій записала ся дама „Іванна Сгупецка“, жена адюнкта судового з Ряшева. Ще більше здивувала ся служба, коли Сгупецка передала покоївцї перуку до фризиованя. Повідомлено полїцию, а она візвала паню „адюнктову“ до комісарияту, щоби вилеґітимувала ся. Ту переконали ся, що сею дамою був мужчина, 33-лїтний Ів. Ш., суплент одної з ґімназий львівских. Веселий п. Ш. хотів в такий спосіб — як сказав в полїциї, забавити ся. Але жарт не удав ся і „пан професор“ буде мусів тепер відпоручати перед судом. Тай ледви чи буде дальше професором.

Нещастє на морю. Анґлїйский пароход „Катертун“ потонув коло Сельрокс а з ним 60 осіб.

Малі бунтівники. Від часу, коли для забави малого іспаньского короля утворено в Сан-Себастиян перший баталїон дїтий, з котрим Альфонс XIII. відбував муштри, почали в Іспанії як гриби по дощи виринати що-раз нові баталїони. Кожде місто, місточко, навіть і неодно село має вже свої баталїони дїтий, котрі по науцї шкільній відбувають муштри на площах і бавлять очвидцїв своїми зручними оборотами військовими. Місто Ґранада пішло навіть ще дальше, бо постановило малим воякам-дїтям давати плату — мабуть на цукорки. Але о тій платї послїдного часу якось забули, і тодї малі вояки — піднесли

бунт. Они пішли до одної редакциї місцевої ґазети, щоби їй поскаржити ся, а вертаючи розбили камінями три ліхтарні міскі при дорозї.

Одурююча надгорода. В мексиканьских школах мають взірцеві ученики яко надгороду за їх пильність право курити циґаро в клясї в присутности учителя. Часом трафляє ся, що учитель на знак свого задоволеня позваляє всїм курити, сам не випускаючи циґара з уст. Легко собі представити, який чистий воздух панує в клясї.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 12. серпня. Ґазети доносять з Ґедінґу, що при вчерашних перегонах шестого полку драґонів архикнязь Йосиф Авґуст впав при перескаканю перепони з коня, а з ним два иньші офіцири. Архикнязь лише легко ранив ся в лици. Архикнязь разом з подругою був аж до кінця перегонів.

Відень, 12. серпня. Вість, подана в понедїлкових ґазетах, що в буджет на рік 1896 вставлено суму на отворене польскої ґімназиї в Тїшинї, є неправдива.

Льондон, 12. серпня. Звістний комунїкат російский в справі Болгарьи є помимо всяких заперечень правдивий. Є лиш помилка телеґрафічних бюр, котрі комунїкат Nord-а, орґану російского мінїстерства заграничних справ, подали за пізно і хотїли свою недбалість направити другим „видуманим“ комунїкатом.

Копенгаґен, 12. серпня. Царева-вдовиця горячо підпирає кандидатуру грецкого принца Юрия за князя болгарского.

Білгород. 12. серпня. Тут ходять слухи, що принц Юрий по принятю трону болгарского оголосить Болгарию независимим королївством. Російский цар буде его підпирати, бо хоче на независимім тронї болгарскім мати члена споріднеиої собі родини.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Цігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 84 Чернівці, четвер дня 3. (15. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

КОНҐРЕС
немадярских народностий в Будапешті

відбув ся — як заповіджено — дня 10. с. м. Угорске правительство позволило помимо відраджуваня Мадяр-шовіністів на відбутє того конґресу яко віча з характером прилюдним під услівєм, що аранжери того віча відповідають за порядок і за те, що на вічу не буде обговорювати ся жадна незаконна справа. Аранжерам ішло о те, щоби задемонструвати против тяжкого мадярского гнету, а друге, щоби знайти спільну про ґраму діланя для угнетених народностий. Ініциятором конґресу були Румуни семигородскі; і то не дивно, бо власне той тримілїоновий нарід відчуває гнет мадярский найтяжше. Правда, до теперішного незавидного положеня політичного і національного причинили ся й самі Румуни своєю політикою абстіненциї від року 1881 почавши. Они думали, що обструкциєю зможуть добити ся справедливости, а тимчасом надія їх завела. Тоді можна було ще дещо ратувати, а так Мадяри взяли все в свої руки — на 412 послів є аж 392 послів-Мадяр — і переходили з цинїзмом над всякими справедливими жаданями не-Мадярів до порядку дневного. Але так дальше йти не може, бо національне питанє, котре тепер підносять три міліони Румунів і два міліони Словаків, не дасть ся убити могучим словом правительства угорского. Тому умірковані Мадяри, між ними навіть син Кольомана Тіси, шукають modus vivendi з немадярскими народностями. Найбільше скористають на тім безперечно Румуни. — Але й день конґресу був досить незручно вибраний. Кілька день перед конґресом був румуньский король Кароль принятий в приятельский спосіб в Ішли; кілька день по конґресі має зійти ся в Брукселї парляментарний конґрес, на котрий Мадяри висилають численних своїх заступників; надто в послїднім часї знана лїґа культурна в Румунії підупадає. З сих причин політичні круги переконані, що той конґрес не буде мати політичного значіня і чим високопарнїйші резолюциї, тим більше вийде все в користь Мадярів. Румунам не остає ся нічого иньшого, як залишити свою пасивну політику і при слїдуючих виборах вислати до угорского парляменту своїх заступників, котрі будуть мусїли серед тяжкої борби вставляти ся за справедливими жаданями угнетених народностий.

Мадяри ставляли конґресови всякі можливі трудности і в сїй цїли підкупили деяких Румунів, Сербів і Словаків.

На конґресї не явили ся угорскі Русини і Нїмцї, перші задля повної застої в житю народнім, другі задля компромісу з лїберальним правительством. Комітет зложений з 45 членів (по 15 з кождої народности), впускав лише своїх людий за картами вступними. Але поліция впустила без карт своїх шпіонів і комітет мусїв їх викидати. На конґресї не вільно було говорити нї по мадярски нї по нїмецки. Перед зборами відбув комітет довшу нараду над рефератами і остаточно вирівнано деякі різницї поглядів, так що зборам предложено до ухвали готові резолюциї. Голосовано куриями, се значить кожда народність окремо.

Збори зачали ся по 2-ій годинї з полудня. У вступній мові зазначив Румун Манґра, що зібрані не ґравітують до заграниці, лиш в повній преданности до Є. В. цїсаря хотять обставати за своїми інтересами національними. Вибрано трех президентів: Румуна Юрия Попа де Басештє, Серба Михайла Політа і Словака д-ра Павла Мудрона. Кождий з них говорив до зібраних в своїй рідній мові.

Першою точкою нарад була адреса до цїсаря, котру принято без дискусиї і серед оживлених окликів. Адреса звучить: „Ми Румуни, Серби і Словаки зібрались нинї в столици, з вродженими чувствами любови і вірности для Вашого цїс. і кор. Величества, яко хоронителя всїх народів Угорщини. Прийміть В Величество заявлене нашого найглубшого поважаня і преданности“.

Відтак по двогодинній перерві відчитано проґраму і дотичні резолюциї.

МУЖИК.

Нарис

ОЛЬГИ КОБИЛЯНЬСКОЇ.

—o—

Кілько разів чую реґементову музику, все пригадує ся менї одна пригода з молодих лїт. Се діяло ся в однім великім містї в місяци серпню і як раз в полудневій порі.

Я знаходив ся в товаристві паньских польских дам і оглядав прегарні ручні роботи, що менї їх показували. Були се на темнім аксамітнім тлї штучно і дуже ґустовно вигафтовані ґірлянди цьвітів, китиць і арабесок.

Я говорив їм кусливі фрази, бавив такими-ж дотепами, а они „кололи“ мене.

Одна з них panna Wanda (в неї були ніжні, плекані, аристократичні руки. — Нїмець, був би назвав їх „durchgeistigte Hände“) говорила дуже много про осьвіту, про гуманність, про чутє, стояла зі мною майже завсїгди на военній стопі і звала мене глумливо: Гейном.

До сегоднїшної днини не знаю, що споводувало мене тратити з нею стілько часу...

. . . . . .

В сьміхах і жартах зачули ми нараз немов реґементову музику. Panna Wanda метнула ся немов мотиль до склянних бальконових дверий, спрятаних за тяжкими, плїшовими драпериями, і ми вийшли всї троє на балькон, розглядаючись з веселою цїкавостию на всї сторони в долину.

З одної побічної широкої улицї висипала ся під тактовними звуками музики темна, правильно і рівно-однаково ступаюча, довга маса людий — військо.

Звичайно indigo-синї, а тепер запорошені блюзи і уніформи здавали ся сивими. Сонцем опалені і з утоми і голоду також потемнїлі обличя людий видавали ся менї мало що не чорними.

Ступанє сеї маси — одностайне, важке, механїчне, яке-ж характерестичне і як тяжко єго забути!! Нї, як раз тепер не були се люди. Се був якийсь математично до купи зложений механїзм, котрого душу становив сухий такт музики, і котрий порушав і двигав все вперед се цїле дїло штуки і насильства.

Один однїсенький член сего механїзму, саме в послїднім рядї одного відділу, не виконував своєї задачі. Чоловік той був меньший і слабший від своїх камратів, не держав чи не міг з ними кроку держати і остаючись все о крок позад них, храмав.

Мої очи впялились в єго величезні, грубі з сухоти аж почервонїлі шкіряні черевики, і я собі уявив на єго нові глубоку рану. Се уявленє викликало у мене миттю множество найприкрійших спогадів з войскового житя. Я згадав всей труд єго і всю утяжливість служби єго. Згадав брутальність поведеня деяких наставників, брутальність майже казочну, а до того неописану муку простого, до військової служби не привченого, до свободи привикшого селянина — єго жаль і тугу за своїм тихим і простим сьвітом — і мене зацїкавило обличє нездатного вояка.

На нїм мусїло бути щось вирите, якесь рода терпінє, стушінє або може нїмий упір? Однак сонце жарило так сильно, що я прижмурив на хвильку очи, і заслоняючи їх рукою, бачив лиш, як він болючу ногу волїк на силу за собою...

— Що за прегарний образ! — кликнула біля мене стояча Полька з интузиазмом. — Ах Вандо.. он там на чолї послїдного відділу — бачиш того офіцира з піднятою шаблею? — Ох так нехай би ішли всї наші на наших ворогів.. ох Вандо!!

— Я бачу, Ядвіґо. Однак — не вважаєш? Цїлий образ споганює в послїднім рядї храмаючий хам!

Менї бухнула вся кров до лиця і я споглянув на них. На їх гарних сьвіжих устах

Проґрама обнимає двацять точок а зміст єї єсть того рода:

„Придержуючи ся етнічних відносин і історичного розвитку Угорщини, іменно, що Угорщина не єсть такою державою, котрій один нарід може надати національний характер, а противно, що лиш загал народів сполучених в одну цілість може се зробити, — хотять заселяючі Угорщину Румуни, Словаки і Серби з етнічних відносин і історичного розвитку Угорщини витягнути ті всї консеквенциї, котрі суть потрібні для адміністрациї державної з огляду на удержанє і розвиток поодиноких народів Угорщини. Розклад угорскої держави, який повстав з етнічних відносин і історичного розвитку, виключає, щоби одинокий нарід, котрий навіть не творить більшости державної, міг прикладати до себе атрибути загалу населеня. Лиш загалови всїх народів Угорщини прислугує право ідентифікувати ся з державою. В наслїдок сего все те, що хотять назвати мадярско-національною ідеєю державною — приписуючи атрибути одиниці державної лиш одинокому остаючому в меньшости народови, а змагаючи підчинити собі при помочи узурпованої власти державної всї прочі находячі ся в більшости народи Угорщини — суперечить з етнічними відносинами Угорщини і єї розвитком, а заразом грозить услівям істнованя прочих находячих ся в більшости народів Угорщини. Для оборони против сеї небезпечности, котра вже промавляє фактами, а змагає до знищеня услівий істнованя находячих ся в більшости народів, заключають Румуни, Словаки і Серби Угорщини, при задержаню своєї дотеперішної проґрами національної, союз в тій цїли, щоби всїми законними средствами боронити права дотичних народностий і надїють ся, що до сего союза прилучать ся також Русини і Нїмцї Угорщини. Бо сей союз не містить в собі нїчого незаконного, але противно змагає поставити законними средствами відносини Угорщини на природну основу. Сей союз не виключає, що кожда народність в рамах своїх специяльних відносин може змагати до розвитку, а союзні народности прирікають собі взаїмну підпомогу в тих змаганях.

Румуни, Словаки і Серби не можуть бути вдоволені законом о народностях з 1868 р. Сей закон очивидно лиш на се видано, щоби з огляду на відносини Мадярів до прочих народностий служив покривкою перед заграницею. Впрочім єго не придержує ся і тим самим він єсть ілюзоричний. Але як довго се закон, треба єго уважати. Однак скоро ті народности зможуть мати заступників в парляментї, то будуть старати ся о зміну сего закона після засад наведених в сїй проґрамі. Народности находять ся в тім сумнім положеню, що не можуть брати участи в законодавстві угорскої держави, але що Угорщину уважають доменою кождого поодинокого народу, то власть державна старає ся надати парляментови характер заступництва держави з різними народностями.

Відтак союз стоїть за заведенєм загального, рівного і тайного права виборчого. А що повинна бути запоручена свобода в кождім напрямі, то союз домагає ся свободи віроісповіданя і з того погляду буде змагати всїми законними средствами до ревізиї церковно-політичних законів, тим більше, що ті закони суть звернені против національного житя поодиноких народів. Союз бажає, щоби до заступництва своїх інтересів мав іменованого короною міністра без теки, на подобу міністра креованого для Хорватиї і Славонії. Для осягненя тих цїлий буде союз заступлений постійним видїлом, зложеним з відпоручників трех народностий. Рівнож буде союз старати ся о свобідне виконуванє права зборів, а взглядно о виданє демократичного закона зборів і стоваришень — о знесенє судів присяжних або о перенесенє їх в місцевости, де можна вести розправу без товмача — і о удержанє церковної автономії. Вкінци має союз заняти ся справою виготовленя пропамятного письма, котре буде предложене цїсареви, а буде містити постуляти що-до квестиї національної.

Всї резолюциї принято без дебати. Правительственний комісар заявив раз при ухваленю адреси, а в друге при кінци нарад, що ті ухвали виходять від зібраних на вічу, а не від конґресу. Віче, котре відбуло ся поважно і спокійно, закінчив Румун Попе працальною промовою. Викинені задля браку вступних карт особи написали і оголосили сейчас протест против конґресу. Підписані суть народні зрадники, між ними є також рускі москвофіли. Але на тім вартість конґресу не тратить, хоч мадярскі ґазети з того вносять, що конґрес хибив своєї цїли.

Директива для урядників державних.

Предсїдатель в Радї міністрів і міністер справ внутрішних ґр. Кільмансеґ видав на основі ухвали ради міністрів слїдуючу директиву зі взгляду на бережене тайни урядової і виконуваня загального державно-горожаньского права урядниками доржавними:

Неоднократні приключеня показують потребу, щоби урядники державні у всїх своїх кругах корестно понимали виконуванє загальних прав горожаньских і щоби всї члени сего стану мали перед очима становище, яке під сим взглядом займає правительство.

Взагалї нема нїякого сумнїву, що урядникам державним прислугують основані на істнуючій конституциї і законах державних загальні права так само як і другим горожанам державним і дозволяють їм в міру тихже участь в житю публичнім. Але так само нема сумнїву, що на урядників державних вкладає їх уряд і їх службова присяга окремі обовязки, котрих нарушенє потягає за собою нагану після істнуючих приписів дисциплїнарних, що они длятого при виконуваню прислугуючих їм прав горожаньских мусять накладати на себе то обмеженє, яке випливає з їх службових відносин.

Єсть н. пр. ясним, що прислугуюче загально горожанам держави право свобідного переношеня ся з місця на місце, мусить зовсїм природно обмежати ся в наслїдок їх обовязку урядового і они мусять перебувати в тім місци, де служать. Урядник державний знаходить ся взагалї в тім положеню як член других публичних кругів фахових людий, котрі — як то єсть у тих, що належать до стану духовного або войскового — задля своїх окремих станових і фахових обовязків мусять держати ся в певних лиш для їх стану важних границях.

В натурі відносин службових, до котрих урядники державні в наслїдок свого вступленя добровільно належать, лежить особливо то, щоби они мали завсїгди перед очима обовязок тайни урядової, на котрий присягали. При сїй нагоді треба з вагою пригадати, що то зовсїм не полишає ся свобідному осудови поодиноких урядників, судити, котрі із звістних єму урядово фактів або подій треба в інтересї службовім держати в тайнї, але противно, що такий осуд єсть полишений лиш покликаним до того настоятелям і начальникам урядовим.

Загальні права, котрі в публичнім житю насамперед треба брати на увагу суть право свобідного висказуваня своєї думки, право петиций, право товариств і зборів і політичне право виборче.

Право висказувати свобідно свою думку в законних границях признає ся і урядникови державному. Але в справах, котрі дотикають єго службових відносин, або котрі мав він на году пізнати лиш яко особа урядова, мають бути для него міродайними лиш єго приписи службові і єго присяга службова. Так само суперечило би то елементарним понятям конечної поваги і дисциплїни в орґанїзмі властий, коли розпорядженя властий підвластні їм орґани піддавали неприхильній критицї, котра добувала би ся на зверх, як також, коли-б в случаях, в котрих урядники чують ся обидженими своїми начальними властями, порушували публично відносини виходячі з відносин їх службової звязи, через що виходило би аж надто ясно на верх намірене не допустити до того, щоби такі справи осуджували і оцїняли покликані до того в першій лїнії чинники т. є. службові настоятелї.

Таке поступованє не дасть ся погодити з удержанєм порядку в службі, і правительство не може єго терпіти.

Також і право петиций, прислугуючи урядникам державним яко горожанам, має бути їм позістати запорученим, а лиш мають бути недопущені ті форми єго виконуваня, котрі не годять ся з становищем і повагою стану урядничого. Зі взгляду на то, не можна іменно удобряти, щоби з кругів урядничих устроювано публичні або загально приступні збори в тій цїли, аби розважити петициї маючі на оцї деякі інтереси станові, щоби їх укладати, як також, щоби ухвалені постанови з поминенєм начальних властий, подавати до відомости правительству, от хоч би в дорозї тїл репрезентацийних.

Таким поступованєм ослаблює ся природна і дисциплїнарна звязь межи урядниками і їх начальними повагами, та квестіонує ся независимість стану урядничого супротив політичних рухів партийних. Єсть в тім також і зневага загально важного припису, після котрого урядники суть обовязані свої бажаня і жалоби подавати в дорозї службовій т. є. через своїх безпосередних настоятелїв, покликаним до рішаня властям, котрі суть обовязані о скілько можна пильнувати інтересів своїх підвластних. Згаданого припису службового не треба й тогди спускати з ока, коли поодинокий урядник або кількох роблять ужиток з признаного їм конституциєю права петиціонованя.

Правительство звертаючись против остентативних і противних дисциплїнї форм петиціоновань, не думає нїяк виступати против тих прав, які признає і членам стану урядничого загально запоручене право товариств і зборів в цїли відповідного і достойного заступованя своїх окремих інтересів станових. Коли товариства засновані державними урядниками для виконуваня сих загальних прав і скликані збори будуть обмежати ся на інтересовані в тім круги фахові і змаганя урядників в них будуть розбирати ся достойно і предметово, то й правительство буде такі надходячі до него від тих товариств бажаня і жалоби розважати з неупередженою прихильностию.

Але збори, в котрих внутрішні справи стану урядників державних стають ся предметом публичної аґітациї, а поодинокі партиї політичні завзивають ся на оборонцїв урядництва,

---

тремтїв ще погірдливий усьміх, а очи panny Wandy — великі миготячі зорі — дивили ся холодним поглядом в діл.

— В моїх руках знаходив ся ще „Konrad Wallenrod“, котрого — входячи на балькон забув я положити на столї. Тим шпурнув я, не тямлячись з якогось раптового майже бурливого роздражненя, паням перед ноги, і склоняючись з лиховістним усьміхом звернув ся до дверий.

Панї Ядвіґа повздержала мене паньским рухом.

— Не знаю, мій пане, якого рода думки заволодїли вами в тій хвилї — сказала з ледяним супокоєм гордо. — Однак як сьмієте забувати, що знаходите ся ся в нашім товаристві?

— В чиїм товаристві? — спитав я.

— В товаристві Польок! Не забудьте сего на другий раз!

У відповідь склонив ся я лиш іронїчним уклоном і пішов. Але нїколи — і до смерти нї! — не забуду тону, в котрім прозвучали в слїд за мною слїдуючі слова:

— To chłop, Jadwigo...

— Rusin, Wando!...

утрудняють правительству вдоволити предкладаним тим способом жаданям.

Наконець що-до політичного права виборчого, яке має кождий урядник державний яко горожанин державний управнений до вибору, то вже сам обовязок стану не дозваляє єму виконуванє єго в той спосіб, котрий містить в собі демонстративні або з єго станом і з єго присягою невгідні діла. Таким було би, коли-б урядник державний підчас відбуваючих ся для забезпеки свободи виборів при тайнім голосованю виборах, ставав в однім або другім напрямі на становищи партийнім, або ще може при тім розвивав і аґітацийну діяльність.

Таким виконуванєм права виборчого ставить ся урядник в ряди політичних борців і позбавляє себе конечної обєктивности, котра єсть найважнійшим услівєм для сповненя обовязку єго званя.

Коли отже виконуваню загальних політичних прав урядниками державними не ставить ся ніяких дальше сягаючих границь, як їх вимагають природа і окремі обовязки відносин службових, то з другої сторони правительство обовязане і готове в інтересі охорони дисципліни і очищеня публичної адміністрациї від всякої тіни партийности і упередженя поступати з цілою строгостию против урядників, що не зважали би на то, до чого суть обовязані в міру повисших виводів.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 14. серпня 1895. р.

Вибори до галицкого сойму вже розписані, а іменно з округів виборчих громад сільских на день 25-го вересня 1895, з округів виборчих міст і комнат. торговельно промислових на день 30-го вересня 1895, а з округів виборчих більших посілостий на день 2-го жовтня с. р.

Іменованя. При черновецкій фінансовій дирекциї іменовано титулярного надсовітника Оскара Кокштайна дійстним надсовітником, совітника Івана Маєра титулярним надсовітником, рахункового совітника Леопольда Ляйфера рах. надсовітником, титулярного надінспектора Кароля Германа дійстним надінспектором, а комісара Сандика надкомісарем. — Львівске намістництво іменувало ад'юнкта будівництва Ант. Гончарчика в Надвірній комісарем нагляду парових кітлів для повітів надвірняньского і богородчаньского. — Президия галицкої краєвої дирекциї скарбу іменувала скарбових концепістів: Іл Кохановича, Ів. Домбровского, Ад. Менсовича, Лонг. Тота, Павла Дзьопиньского, Марка Кліґа, Вікт. Якубовского, Ад. Косьминьского податковими інспекторами, а концептових практикантів: Володисл. Наймана, Стан. Кокошиньского, Ник. Левковича, д-ра Ант. Першхалу, Йос. Дуду, д ра Жигм. Бітнера, Володим Липецкого, Казим. Людвіґа, Меч. Нендзовского, Алекс. Висньовского, Ів. Шимусика, Ром. Мальхера, Стан. Таласевича, Тад. Сливиньского, Сим. Пильного, Ів. Гаевского і Генр. Ліхтенштайна концепістами скарбовими.

Перенесеня. Лявівска дирекция почт і телеґрафів перенесла официяла почтового Фр. Ґрена зі Львова до Тернополя, а асистента почтового Фр. Балазиньского з Тернополя до Львова.

Зміна властителя. Маєток Чортків (місто) продав ґр. Вітолд Воляньский сестрам милосердия для фундациї убогих запису Єронима Садовского.

Замах анархістичний. Товариство гірниче в Аніш обходили сим днями торжественно 50-літний ювилей служби свого директора інжинера Вілемена. В хвили, коли з костела в Оберхіркурт виходила громада інжинерів і акціонерів з ювилатом на переді, стрілив анархіст 26-літний Климентій Декур пять разів до ювилата з револьвера і ранив єго в голову і в руку. Анархіст мав в другій руці бомбу, котру хотів кинути і тим улекшити собі утечу. Однак бомба вибухла скорше, заким анархіст міг виконати свій намір, і висадила єго самого на два метри у воздух, а коли упав на землю, був уже збезображеною масою. Случайно був при тій пригоді батько анархіста, а наблизивши ся до трупа сина, копнув єго ногою і закликав: „Нужденна каналїо!" Причиною замаху мала бути лична месть за те, що директор Вілемен свого часу відправив був Декура зі служби. Директор Вілемен імовірно виздоровіє.

Визнавець Толстого. Заступник військового лікаря др. Беля Скарван не хотів яко фанатичний визнавець науки Толстого служити дальше у войску яко лікар, бо не годив ся з мілітаризмом. Військовий суд в Кошицях розбирав єю стан умисловий, а потім засудив єго на утрату ранґи, три місяці вязниці, а по відсидженю своєї кари має решту служби відбути яко звичайний вояк в лінії, надто втратив ще й диплом докторский за згодою університету в Інсбруці.

Жидівский фанатизм. В Перемишли наказало тамошне міске бюро здоровля привести тіло пок. Цайлера, котрий нагло помер, до трупарні. Приїхав санітарний віз з хрестом відзнакою женевскої конвенциї. Згромаджена перед домом Цайлера товпа жидів спротивила ся, коли хотіли трупа внести до воза, бо — як казали — то противить ся їх релїґії, щоб жид спочивав під знаком креста. Опір був такий сильний, що прикликано поліцию. Але й супротив поліциї товпа поводила ся ворожо і було би певно прийшло до ворохобні, коли-б не надійшов міский лікар др. Трибульц, котрий позволив, щоби трупа Цайлера перевезено на простім возї. Вправдї поліция арештовала одного з найголоснійших жидів, але вкінци уступила перед зухвальством жидів.

Отсе нагорода! Один подорожний їдучи зелїзницею, згубив в дорозї між Краковом а Львовом 50 тисяч зр. та з розпуки мало не одурів. Гроші сї найшов один з кондукторів їдучих сим поїздом, на земли перед возом, а віддаючи їх властителеви, дістав знахідного — ....20 крейцарів!...

Рада для рільників. Один з лікарів подає дуже цінні вказівки для людий, котрі мусять підчас великої спеки працювати в полю. Дотепер встримували ся робітники, особливо підчас жнив, від питя води, щоби не потити ся більше. Після гадки того лікаря таке поступованє дуже шкідливе для здоровля. Бо спрага є немов осторогою, що орґанізм людский тратить потрібні до відживаня плини і що зближає ся висиханє тканок кровоносних а власне наслідком того є часте пораженє сонцем. Отже длятого треба пити воду, а надто треба пити помалу. Дуже здорово, додавати до води квасу цитринового, бо то гасить спрагу і зміцняє жолудок. Питє горячих напитків, особливо горівки, підчас спеки дуже нищить здоровє.

Підземний трамвай електричний. В жаднім американьскім місті нема тілько електричних зелїзниць, як в Бостонї. В послїднім часї рух там ще збільшив ся і став ся перешкодою для поїздів і перехожих. Длятого заряд міста рішив будувати під землею шлях для електричного трамваю, особливо в тих дїльницях, в котрих в певній порі дня зростає рух повозів і проходів так, що перешкаджає рухови електричних трамваїв. Щоби не було нещасних пригод, заряджено будову підземного трамваю електричного на просторі кілька тисячів метрів.

Шеста часть сьвіта. На засїданю міжнародного з'їзду ґеоґрафів у Льондонї заявив ґеоґраф Борґревенґ з Норвеґії, що він віднайшов шесту часть сьвіта. Земля та лежить на полудневім бігунї і єсть два рази така велика як Европа. Там находить ся богато рослин і мінералів, а особливо богато там ґуана, т. є. перегнивших уже частий птиць і зьвірят, котрими можна землю дуже добре гноїти. На другий рік виїде Борґревенґ туди при помочи Анґлії, котра хоче ту часть землї для себе здобути. Ще їй мало того, що має.

Рідка лїцитация. З Вятки в Росиї доносять, що там незадовго будуть лїцитувати цїлу волость. В адміністрацийній касї Караксалиньскої волости було зложених 4000 рублїв для сиріт; коли-ж вимовлено ті гроші, покалало ся, що в касї є лише 600 рублїв. Начальник повіта заказав волости решту гроший десь видобути і вложити, а сам пішов до відпустку. Тепер прийшов судовий наказ до волости, 4000 рублїв заплатити, бо в иньшім разї буде лїцитувати ся цїла волость разом з 32 селами.

Величезний діямант. З Ріо де Жанейро доносять, що в Порнаньо, головнім місци американьских піль діямантових, знайдено чорний діямант надзвичайної величини. Він важить 3100 карат, отже о 2129 каратів більше, як найбільший доси знаний діямант. Великан-діямант є власностию одної француской фірми, котра тепер з бразиліяньским правительством провадить переговори, щоби той діямант закупити для музея в Ріо де Жанейро.

Хитрий... Один кравець париский ужив дуже доброго способу, щоби пізнати клієнтів, котрі не можуть платити. Оголосив він в часописях, що дуже богата, красна панночка хоче віддати ся, однак просить о прислане фотоґрафії і означене довгів. Розуміє ся — листів з фотоґрафіями і довгами наспіла тьма-тьменна, а хитрий кравець знає тепер добре: котрому паничеви скредитувати, а котрому ні...

Література а... солома. Новочасна література спотребувала дуже богато... дерева і соломи. Европа виробляє річно 34 мілїонів сотнарів паперу, іменно 22 мілїонів сотнарів з шматок і 12 мілїонів сотнарів з дерева і соломи. Річно іде на ту цїль 280 мінїонів кільоґрамів соломи і 50 мілїонів кільоґрамів дерева. Вартість виробленого на цїлім сьвітї паперу представляє суму $2^3/_5$ мілїярдів рублїв, з чого $^2/_3$ припадають на Европу і Америку. Дерева і соломи виходить на то за вісїм мілїонів рублїв. Чи то надмір дерева і соломи в папери причиною, що гарні повісти писані на тім-же папери суть так часто... соломяні і деревяні?...

Склянні доми. В Сполучених Державах будують від від кількох років склянні прозорі доми, котрі звичайно служать на поміщене бюр, маґазинів і т. п. Се є европейске винайдене, але перше уживає ся єго в Америцї. Доми ті будовані з склянних табличок, видутих як фляшки; ті таблички надзвичайно легкі, а притім міцні і витревалі, їх лучать з собою портляндским цементом. Склянні доми виглядають дуже ефектовно.

Голодова криниця. Після донесеня Antiquitäten Zeitung в Вестпреґен находить ся коло Штайн в княжестві Бадиньскім криниця, котра мала воду лише в роках голодових, а іменно в роках 1563, 1571, 1656, 1699, 1741, 1761 і 1816. В послїднім роцї було тілько води, що могла обертати колеса млина. Кождий зі згаданих років відзначував ся неурожаєм і великою дорожнею.

Мілїратизм. „Friede", орґан німецкого товариства мира, подає спис довгів державних і військових, з котрих виходить, що европейскі війска помножили ся з 7.203.000 на 21.597.000 вояків. Довги державні зросли відповідно на 123.240.000.000 франків.

Одоль, средство до полоканє зубів, фабрикантом так дуже захвалюване, складає ся після хемічного розбору д-ра Шнайдера з сальолю, сахарини, алькоголю, олійку мяткового і малих скількостий, иньших ароматичних частий. Все разом варто у фляконах, в яких одоль продають, не більше як 19 кр., а фабрикант каже собі платити 1 зр., а навіть 2 зр.

Померли: В Льондонї, дня 5. с. м. Фридрих Енґельс, один з творців социялїстичної теориї, в 75-тім роцї житя; — у Львові, Іван Свобода, аптикар і бувший бурмістр місточка Грималова, в 54-ім роцї житя; — о. Мяхайло Бачиньский, сьвященик-ювилат, парох Запитова, деканата львівского, в 78-ім роцї житя, а 52-ім сьвященьства; — о. Іван Мандрила, гр. прав. парох в Радівцях, в 77-ім роцї житя.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Софія, 14. серпня. Митрополит Климентій попросив князя зараз по приїзді его о авдиенцию для себе і депутациї. — Князь принимав сегодня депутацию на авдиенциї. Перед тим була одногодинна нарада між князем і митрополитом Климентієм. Потім митрополит представив депутацию, котрій князь теплими словами подякував в своїм імени і в імени народу за тактовний і льояльний спосіб, в який они сповнили свою місию в Росиї. Митрополит підніс у відповіди, що він і его товариші підняли ся яко болгарскі патріоти тої місиї, котру треба завдячувати мудрій ініциятиві князя. Коли їх місия повела ся і болгарскому народови принесе хосен, то завдячує депутация сей результат з одної сторони довірю князя, его правительства і народа, а з другої сторони милостивій зичливости російского царя і любови російского народу.

Петербург, 14. серпня. Російский посол в Парижи барон Моренгайм одержав з нагоди свого 50-лїтного службового ювилею ордер сьв. Володимира першої кляси враз з царским письмом, в котрім цар захвалює роботу посла, котра змагає до піддержуваня добрих відносин між Росиєю і Франциєю, а тим самим і до скріпленя загального мира.

Відень, 14. серпня. З півурядових кругів довідуємо ся, що між князем Фердинандом і митрополитом Климентієм наступило непорозуміне.

Софія, 14. серпня. „Свобода“, орґан партиї Стамбулова, потверджає, що в найблизшім часї наступить сполучене сторонників Стамбулова і Радославова.

Білгород, 14. серпня. Урядовий *Videlo* одержує з Софії вість, що в болгарских кругах двірских є намір оголосити независимість Болгариї.

Льондон, 14. серпня. Льорд Сальсбері пояснить в новій Палаті становиско правительства до різні в Хінах.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просим о се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторогі і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 85. Чернівці, субота дня 5. (17. серпня) 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Чернихівский Месия.

(Звертаємо увагу наших впв. читателїв, особливо сьвящеників, на сю серию статий, яку ми одержали від одного гр.-кат. сьвященика-народовця з Покутя. Справа, ним порушена, заслугує на всесторонну увагу так рішаючих сфер церковних, як і руского загалу. — Прим. Ред.)

I.

Як Чернихівский Месия о. Курдидик научав нарід на загальних зборах філії общества ім. Качковского в Тернополї.

Коли то вже було, як о. Курдидик із Черниховець пописував ся в Тернополї перед членами общества ім. Качковского своїм глаголанієм! Писало тодї дещо й *Дѣло* про него, та вже все було-б і забуло ся, як у нас звичайно все те забуває ся, що треба би памятати; — аж ось добра річ і сама пригадує ся. Сими днями подіставали з почти всї деканальні і парафіяльні аґентури общества ім. Качковского „Русское Слово“ з прилогою: „Кто нашъ просвѣтитель“, т. є. з тою славною промовою о. Курдидика в Тернополї!

Хоч я не аґент общества ім. Качковского, але случайно дістала ся та промова і до мене. Я був би зовсїм не знав, який Месия настав в кацапскім родї, як би не щасливий случай... Я собі думав на підставі того, що чував, що о. Курдидик оттак собі о. Курдидик тай більше нїчого — а то бач он що — він Месия кацапский! Не даром его промову ще й напечатали та розсилають на науку рускому народови... Читаючи ту промову мимохіть приходить охота парафразувати еї, а то-ж і провідна думка еї не иньша, як ось така:

„Знаєш ти, народе руский, що — от бачиш, ти нїчого не знаєш! — ти не чував, що ми кацапи виарендували просьвіту народу? Не чував? Горе тобі! Ти думаєш може, що народовцї тебе просьвічають? Коли ти народовцям віриш, то ти вже стратив віру в Бога і записав душу дияволови! Попадеш ся ти в наші руки! Ти кажеш, що ми тебе не просьвічаємо, тілько баламутимо. Чекай же, я тебе провчу, безбожнику якийсь, що й до еґомостя не знаєш як промовити, уживаєш таких слів, як штани, свиня і и.! То ти так шануєш рідну мову? Будеш же ти, сякий-такий, на днї пекла в самій смолї кипіти разом з своїм бузувіром Шевченком, Огоновским, Романчуком, Барвіньским, Смаль-Стоцким і Франком!

Ти кажеш, що ти не розумієш тої науки, що я тобі кажу? То ти не знаєш, що то ъ, ы, ѣ? О роде проклятий! То вже тії народовцї геть таки до чиста видерли тобі віру в правдивого Бога? Ти вже не пеш горівки, а упиваєш ся Шевченком? Ти не знаєш, що то є наші історическі начала і сокровища? О роде невірний! Прийдеш ти колись під батюшку, а він тобі добре споре спину кнутом за твою невірність!

Покай ся, поки час! Дух сьвятий кацапский — ба! ти певно не знаєш, що то таке дух сьвятий кацапский — от бачиш, який ти безбожник! Та-ж я вже казав, що тройця кацапска то ъ, ы, ѣ, *ъ* то наш Бог-отець, *ы* то наш Бог-син, а *ѣ* то наш дух сьвятий кацапский, нема висшого понад них, хиба один батюшка цар! Отже той дух сьвятий кацапский натхнув мене ще тодї, як я був в бурсї і казав менї тебе просьвічати. І ось я тебе просьвічаю, сам дух кацапский говорить до тебе. Але ти не віриш, ти ще може скажеш, що я тебе не просьвічаю? Та як же тебе, хлопе, й просьвічати! Тілько коло него напрацюй ся, тілько вчи его, а він все дурний, як чобіт, він все ще не знає, що то ъ, ы, ѣ!

Якже-ж менї й брати ся до тебе, дурний хлопе! А мушу тебе учити, бо менї так дух кацапский каже; він учить, що без батюшки пропадеш, як пес на ярмарку. Ет, та що тут з тобою богато говорити? Я тобі так кажу, а ти вір, тай вже, бо инакше набереш! Кажи-ж тепер, що я тебе просьвічаю! Ну, так. Але я тобі, котюго, не вірю; ти тут так кажеш, а зараз знов готов піти до тих проклятих народовців в науку. Чекай! Мусиш тут присягати! (Ану, паламарю общ. ім. Качковского, сюда кацапску евангелию!) Бачиш, хлопе, ту книжку? Читай! Що? не вмієш? Ну, то обійде ся. Всего і так не треба тобі знати... Але ти помимо того любиш нашу азбуку і

З ЖИТЯ.

(Що мене зворушило і чому я мовчав. Французский песимізм, а руский — ріжниця між ними. Руский песимізм має рацию биту. Жовто- пахуче місто. „Наша доля“. Де би я рад бачити як найбільшу консолїдацию. Щасливі питомцї. Чого вони і иньші їздили до Праги?)

Як би не люба, гарна панночка, моя знакома, і не дрібненьке, запашне письмо еї, я був би зовсїм забув за фейлетони „З житя“, отсей затишний куточок, який менї відступила редакция *Буковини* для довірочних балаканок. Хоч на мене був великий напір з радакциї, але я, як на упертого Русина пристоїть, до того ще навіщений руским песимізмом, що, мовляв, нема з ким, нема для кого і нема по що робити, сказав собі: „Мовчи, язичку... шкода ходу до такого роду“... Вірте, або не вірте, гнївайтесь або не гнївайтесь, а воно таки правда. Нехай собі редакция „Буковини“ нарікає на руский песимізм, а він таки має у нас рацию биту. Але про се пізнїйше.

Так ото люба, гарна панночка, моя знакома, присилає менї письмо таке: „Високоповажаний Пане * * *! Я трохи не плачу за веселими фейлетонами „З житя“. Що з того, що п. Ярошиньска повінчала всїх так гарно в оповіданю „Над Днїстром“, але я ще замуж не вийшла і менї смутно. Зголошував ся до мене недавно один питомець, та зміркувавши, що в мене гроший нема, чкурнув і щез, як „Стрѣла“ зі Львова. І я тепер обстаю за еманципациєю Русинок, що не можуть вийти замуж. Може би Ви були ласкаві що о тім написати. Адже вийшла „Наша Доля“, а Ви мовчите. Боїте ся п. Кобриньскої? Не бійте ся, вона простить Вам Вашу критику. А як би Ви собі здобули наші серця ласкавою критикою! Пишіть що веселого, а богато, богато!

Будьте здорові, а пишіть!“

І тут слїдував такий чепурненький підпис, аж любо, але я вам не скажу, хто се. Менї так стало жаль панночки, від котрої жених чкурнув як Стрѣла, що я рішив просити хв. редакцию „Буковини“, щоб відступила менї свої сутерени для фейлетону, щоби я, коли вже не скажу нїчого веселого, то хочи рилюдно міг оправдати ся з мого мовчаня.

Сказано, песимізм мене напав. Тай не який би то французский песимізм, а руский. Французский песимізм єсть наслїдком надміру культури, а руский песимізм наслїдком недостачі культури. Сором признати ся до такого руского песимізму, та, звістно, поміж побожними і сам станеш побожним, поміж розумними розумним, а поміж некультурними некультурним. Нїгде правди дїти. Біда з тих песимізмів, чи французского чи руского, одна й та сама; а що не знати, де культура находить ся в самій мірі і не викликує песимізму, то красше й не дбати о еї високій розвій. По що то драпати ся щораз висше; чи на те, щоби мати честь з висока впасти? Мала потїха, а костомахи можуть ще тяжше болїти. Звістно, хто високо лїтає, той низько паде, тай то звістно, що як меньше вкусиш, то скорше ликнеш — ergo не треба нї високої культури, нї не треба нам високих шкіл нї нїчого високого, щоб не стали — песимістами, коли ми вже й без того такими єсьмо.

Руский песимізм — то сьвятість народна, котру разом з иньшими сьвятостями треба берегти як ока в голові. Все, що рідне, то мусить бути дороге нашому рускому серцю, бо на нїм знати печать рускости. Французский песимізм або й анґлїйский spleen відзначає ся тим, що причиною его суть нерви такі тоненькі, як шовкові ниточки, а наша питома руска „манколїя“ має нерви грубі як посторонки. Рушиш їх пальцем, не відізвуть ся, вдариш їх палицею, мовчать; оперіщиш їх довбнею, ледви ворухнуть ся; підсадиш під них пекольну машину, троха поротягають ся, але за ніч зростають ся знову — і тихо! мовчать... Викинь киртицю на сонце, а вона знов нори шукає... Ба! мої пано-

дорожиш нею? Та-ж то наше тисячліте! Отже та книжка, що ось тут в моїх руках називає ся так собі лиш „Букварь“, але то не буквар, а наша кацапска евангелия. Тут наші начала, тут сокровища, тут наші **ъ, ы, ѣ**. Ну, припадай на коліна, клади руку на книжку і присягай, що отрицаєш ся диявола і всїх слуг его. Ну, добре. А знаєш, хто то диявол і его слуги? Ти думаєш певно, що се той, що ліси крушить! Ото хлопска забита голова! І учи і учи его, а він собі анї вусом не веде. Таже то народовцї! А хто се тоті народовцї? Думаєш, тоті, що з народом? Головочко-ж моя бідна! І просьвічай же такого тумана! Нї, тут иньшої ради нема, як таки присягай! Присягай, що обіцюєш вірно служити лиш нам, а нї, то буде з тобою так, як з тим бузувіром Шевченком, що в Росиї чи там в пеклї, на самім днї мусїв мучити ся. Знаєш тепер, що нїхто иньший, а лиш ми кацапи тебе просьвічаємо? Поцїлуй же тепер книжку! А таку саму книжку дістанеш тут від паламаря, оправ еї в золото, і повісь і носи завсїгди на шиї так, як Поляки свої шкаплїржи, то вона тебе буде хоронити від диявола Просьвіти, від Поляків і шкаплїржів. Бий тепер поклони і перехрести ся! Що? В імя Отця? Не так! Кажи в імя **йора, йори** і сьвятого **ятя,** амінь! Так!“

Отсе зовсїм не на жарт провідна гадка промови о. Курдидика на загальнім зборі філії общества ім. Качковского в Тернополї. Хто не вірить, нехай прочитає собі еї в оригіналї. Я старав ся вірно, як найвірнїйше схопити і передати еї своїми словами, аби читателї *Буковини* добре знали, як просьвічають наш нарід кацапи. Я лиш опустив „маснїйші“ епітети для хлопа, які при тій науцї о. Курдидика треба собі коньче додумати.

Варто приглянутись тій промові руского сьвященика близше.

Руский інститут для дївчат

В ПЕРЕМИШЛИ.

Дня 30. мая 1881 р. завязали перемиські Русини комітет для заснованя бурси для руских дївчат і видали відозву, котра сю справу зробила популярною. Посипались жертви, між иньшими щедрий дар першого члена і основателя бурси, бл. п. крилошанина Льва Кордасевича в скількости 1000 зр., і вже комітет провізоричний міг виказати ся фондом 4.183 зр. 50 кр. Комітет знайшов щирого протектора в бл. п. Преосьв. епископі Іванї Ступницкім. Щоби загріти Русинів до дїла і спомогти своєю сьвітлою радою, являв ся Преосьвященний на засїданях видїлу, брав участь в его нарадах і заохочував сьвященьство вступати в члени товариства. То-ж не диво, що вже 15. червня 1881 р. числило товариство на перших загальних зборах 60 членів. Каса товариства виказувала вже на других загальних зборах 6.742 зр. 26 кр. В р. 1882 позволило галицке намістництво збирати складки на цїли товариства в цїлій Галичинї, а просьба видїлу знайшла в руских серцях прихильний прием. Вливали щедро жертви, між ними значнїйша від бл. п. Ілиї Мурдзи в сумі 2.000 зр. і від Николая Лисикевича в сумі 4.000 зр., так що вже в роцї 1884-ім могло товариство повеличатись сумою 16.183 зр. 66 кр.

Та найбільше поставила на ноги товариство велика льотерия фантова, з котрої вплинуло в р. 1887 чистого доходу 39.277 зр. 79 кр., а що в корінним фондї находило ся 21.802 зр. 17 кр., про-те майно товариства виносило 61.079 зр. 96 кр.; на загальних же зборах в р. 1888 має товариство 63.607 зр. На тих зборах змінено назву товариства „Бурса для дївчат в Перемишли“ на „Руский Інститут для дївчат в Перемишли“.

Того року рішено закупити на Підгірю реальність ч. 21 і 22 від бл. п. архипресвитера Григ. Шашкевича за суму 10.000 зр. і заключено з властителем контракт купна. В р. 1891 виплачено товариству леґат бл. п. крилошанина Юзичиньского в скількости 1.150 зр.

Наближилась нова доба в житю товариства: В роцї 1892 поручили загальні збори видїлові виготовити плян будови на 40 учениць і обдумали плян науки для Інститута. З тої задачі вивязав ся видїл на слїдуючих зборах, де рішено як найскорше приступити до будови і закупити за-для заокругленя реальности дім з огородом від сусїда за 5.600 зр.

Зачала ся невсипуща праця видїлу і комітету будівляного. План будови виготовив інжинер Заячівский, а будову передано будівничому Брунови Балющикови.

Дня 7. жовтня 1893 відбув ся церковний обряд благословеня підвалин під руский інститут. Від того часу поступала будова скоро наперед, мимо трудностий по причинї недоступности і черівности терену будівляного. Нинї стоїть уже дім під дахом і ожидає викінченя, щоби в осени приняти в свої мури сироти по сьвящениках і взагалї рускі дївчата на виховане і образоване.

Так осущить ся, дасть Бог, небавком гадка руского сьвященьства в Галичинї і взагалї руского народу, коли знайдуть ся добрі люди, що подадуть помічну руку товариству в его змаганях. Вправдї дім красує ся на горі побіч катедри і зверха все окінчено, але внутрішне уряджене і введене в житє такої інституциї вимагає величезних видатків, якими видїл не розпоряджає. Видїл приступив до будови з сумою 60.000 зр.; до тепер видав около 40.000, так що лишає ся всего 20.000 зр. Після кошторису вистане та сума на скінчене будови, а лишать ся ледво 6.000 зр. на внутрішне уряджене, оплату учительских сил і на прочі видатки.

Отже тепер поміч руского загалу необходимо потрібна. Треба вступати в члени інститута, бо доси — сором сказати — інститут числить тілько кількадесять членів. Москвофіли відносять ся ворожо до інститута, отже обовязком народовцїв есть, его підтримати. Поручаємо сей інститут сим кругам, в котрих наша часопись розходить ся.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 16. серпня 1895. р.

З нагоди уродин є. В. Цїсаря відбудуть ся у всїх церквах і костелах черновецких богослуженя, а вечером в парку Гебля т. зв. „Kaiserfest“. І провінция буде уродини нашого монарха празнувати різними торжествами.

Іменованя. Старостами в Галичинї іменовані секретарі львівского намістництва Северин Василевский, Юлїян Кокуревич і кн. Павло Сапіга, дальше заступник директора львівскої полїциї Квятковский і мінїстерияльний віцесекретар Антін Поґлодовский; а комісарі повітові Лев Студиньский, Богумил Шелиґовский і Юлїян Федорович іменовані секретарями намістництва.

ве, такими нервами не може похвалити ся жаден нарід в Европі, хиба в Азиї Китайцї. Такий своєродний песимізм находить ся тілько у нашого народу, хоч, звістно, Европа про него не знає, з чого шкода велика!

Західно-европейский песимізм проявляє ся дуже живо: той в себе стріляє, сей в других стріляє, входять в гру штилети, бомби і пекольні машини, руйнує ся се і те, аби повстало що небудь иньше, доконьче иньше; — а наш руский песимізм проявляє ся — як би то казати чемно? ну, нехай буде — лїнивством. Ідеалом Русина, як і кождого порядного смертельника, есть, аби єму і народови було добре. Але що між ідеалами а суворою дїйстностию все була і есть ріжниця і против ідеальних змагань виступає все ріжна чорна сила, то Русин завсїгди має причину до песимізму, котрий заявляє в руский спосіб — лїнивством. А що лїнивство — як се признасть кождий розумний чоловік — все-есть меньше страшне, колюче і болюче, як штилети і бомби — то виходить, що наш руский песимізм есть такою прикметою, на котру ми повинні бути горді, він разом з лїнивством есть народною сьвятостию, котру гріх смертельний нарушувати.

Думаю, що супротив виводів редакциї „Буковини“, котра завзяла ся поборювати руский песимізм, я достаточно доказав рацию биту сеї нашої дорогої національної прикмети. Отож — обертаючи ту всю річ до себе — я мав оправдану причину не боронити ся, коли на мене напав руский песимізм разом з лїнивством. Лїнивство само не есть щось таке, чого би треба соромити ся, бо все зло на сьвітї не походить з того, чого люди не зробили, тілько з того, що зробили, значить: не з лїнивства, тілько з роботи. Праця — як доказують новійші фільософи — не есть чеснотою, тілько потребою (розуміє ся не для Русинів), так як сон, їда або що иньше, але що праця, коли сама не есть зла, то викликує злого вовка з лїса, чим псує загальну гармонїю сьвітову, то лїнивство стоїть висше від працї.

Я Русин — і ті гадки мої, то рускі гадки. А що ми, звістно, їсти таки хочемо, то на то ми належимо до держави і до краю, щоби про нас дбали ріжні власти. Так і я надїючись на ріжні власти, покинув фейлетони „з житя“, бо они — як я замітив — нарушують сьвятість народну, а я занадто добрий Русин, щоб на такі сьвятости кидав ся.

Живу та парю ся на спецї у „жовто-пахучім“ містї Чернівцях (так називає се місто один учений в журналї Die Zeit, котрий мене пересьвідчив, що є на сьвітї жовтий запах і синїй голос і біла тишина), так парю ся, кажу, спокійно на тій сценї, завидуючи всїм гірским туристам, аж ту нараз писаннячко дрібненьке від панночки!... Се такий мотор! сильнїйший від пекольної машини! Розборкало воно мене і я би рад сповнити волю моєї знакомої. Коли-б Ви знали, яка вона гарна! Там то личко, як калина, там то уста як малина і т. д., як то звичайно поети сьпівають, а з негарними дївчатами побирають ся. Годї такій паннї відмовити.

Просить написати щось про „Нашу долю“. Та я би написав, але — бою ся. І чого-б то менї бояти ся? — я-ж такий відважний у себе дома! — так нї, заячесердіє мене бере перед жіночими язиками. Ти їм скажеш слово-два, а вони тобі по трех роках то пригадають, виставлять твою совість чорну, як чорнило, на позорище — ну, а чоловік ще не жонатий тай тілько славу чобі псує, панни не хотять его любити, а жінки дивлять ся як на ворога жіночого роду, хоч я, як би міг, то би їх всїх повиданав замуж лише з доброго серця. Тверде воно в мене на кепскі примирения полїтичні, але на солїдарність, консолїдацию і примирение поміж красним і поганим полом серце у мене мягеньке, як грушка доспіла. Не хочу я брати ся за „Нашу долю“ — нехай уже за ню який жонатий береть ся! який питомець, що сих вакаций оженив ся!

Ах, бути в таким положеню, як тепер окінчені питомцї! Всюди, де є панни, тебе витають, принимають, забавляють — а ти тілько як знаток по дївчинї оком водиш, а вона червонїє ся, як та півонія в еї зїльнику. Так з тиждень-два, відтак осьвідчини, тиха хвиля торгу з тестем — і весїлє! Тиждень знали ся, тиждень, як кохали ся, а за тиждень побрали ся — одно другого не знає, одно перед другим з неодним криє ся, обоє як сьвяті невинні, а там аж по весїлю показують ся характери в правдивім сьвітлї. Солїдарність іде дуже часто в розсипку, настає роздор, а надії на примирение нема. А все тілько задля занадто короткого часу знакомства тай задля облуди товариской. Чи не можна би сего зреформувати?

Та на що ту реформи? Нехай буде, як бувало. Ту би треба нарушити знов одну сьвятість народну, а то коштує роботи...

Перенесеня. Намістник Галичини переніс ц. к. ад'юнктів будівництва Володислава Срочиньского з Бережан до Ниська, Сим. Прушиньского з Ниська до Кракова, а практиканта будівництва Баруха Цанґена зі Львова до Бережан.

З черновецкої дирекциї фінансової. В попереднім числі ми через помилку подали, що титулярний надінспектор Кароль Герман іменований дійстним надінспектором; простуємо сю вість тим, що він одержав титул і характер надсовітника фінансового.

Зміна властителя. Село Пробабин, в городеньскім повіті, купив від дотоперішного властителя Шулима Найберґера, ґр. Витовт Воляньский.

Вписи учеників до ц. к. мужеской семинариї учительской у Львові відбудуть ся в днях 29-го, 30 го і 31-го с. м. На приготовляючий курс можуть бути приняті ученики, що окінчили 14-ий рік житя і викажуть ся сьвідоцтвом окінченої школи 6-клясової, взглядно 2-го року кляси 5-ої в школі 5-клясовій, або 2-гої кляси школи середної. На перший рік семинариї можуть бути приняті ученики, що окінчили четверту клясу середної школи. О принятю рішає вступний іспит. На II., III. і IV. рік не можуть бути приняті нововступаючі ученики.

Перешкоджене убийство. В Волоці селі кіцманьского повіту, спорять Тодор Роговий зі свояками за спадщину. Роговий бояв ся, щоби не програв процесу і роздумував, як би то свояків позбути ся. Думав він, думав, тай купив стрільбу, щоби при нагоді застрілити свого тестя, тещу і їх діти. Але жандармерия довідала ся о его замір: і сконфіскувала єму стрільбу, а Рогового арештовала.

Нещасливий випадок. Побережник у Францталю, Яків Табор, стрілив з дубельтівки до пса, бо думав, що то пес скажений. Вправді пес був тяжко ранений, але ще жив. Тому Табор вдарив его ще кольбою, по голові, але при тім вистріл з другої цівки ранив его в лице так, що він за кілька хвиль помер.

По дорозі на тамтой сьвіт вступив елеґантско убраний панок до черновецкого готелю „Metropole". Там їв і пив на конто, а вкінци вислав портієра до якоїсь пані на улиці Франца, де він мав дістати 50 зр. і принести. Але портієр не знайшов тої пані, а тимчасом панок втік. Поліция викрила в нім старого вже обманця Ріша з Серету. Ріш написав також лист до свого знайомого, в котрім повідомляє его, що хоче задля нервозности застрілити ся, хоч лист писаний такою спокійною рукою, що его радше можна було посуджувати о за грубі нерви. Та видко, перед смертю хотів ще добре погуляти. За таке обдурюване сего сьвіта перед подорожию на тамтой сьвіт, він буде тепер відповідати перед судом.

Пішки довкола землї. З Відня доносять, що там прибули два подорожні Ґустав Кеґель і Фред Торнер, що ідуть пішки наоколо землї. З Сан Франціско в Америці вийшли они дня 10. червня 1894 р., перейшли пішки півперек Америки, переїхали відтак Атлянтийский океан кораблем і ідуть від берегів Франциї дальше півперек Европи. На улицях Відня окружали подорожних великі товпи цікавих.

Памятник на спомин битви під Липском має вибудовати ся на історичнім місци, де Наполеон I. заявив дня 18-го жовтня 1813 р., що его побідили. На середині площі, котра виносить 42.500 квадратових метрів, висипляють горб на 30 метрів високий, і сей має бути підставою для памятника можна. З вершка памятника буде видіти поле битви, місто Липск і поля битви під Мекерн.

Перша поміч при пораженю сонцем. Ознаками пораженя суть: пекуча спрага, незмірна нудота, заворот голови, ослаблене битє живчика, зачервоніла і дуже суха шкіра. В випадках пораженя сонцем повинно ся передовсім ту особу положити спокійно на холоднім місци, потім увільнити еї від всякого убраня, що утрудняє віддих (у женщин звільнити шнурівку, у мужчин стягнути краватку і твердий ковнїрок), а потім дати пити води. По ужитю тих средств звичайно хорому скоро стане лїпше. Не маючи жадної помочи, хорий може легко стратити притомність Тоді віддих дуже скорий, а битє живчика ледво чути. Коротко потім наступають судороги в членах і лици, а нарешті приходить удар мозковий і спонукує смерть. Поки лїкар прийде в поміч, треба в такий спосіб безпроволочно ратувати хорого. Добре також против пораженя уживати хінїни, так як при пропасници.

Розбійничий напад. В Шубранци коло Чернівців напали сими днями невислїджені ґоси розбишаки хату селянина Василя Клемпуша, убили его і хату зрабували, а щоби затерти слїди злочину, підложили огонь і хата згоріла. Заалярмовані огнем селяни надбігли і видобули з огню напів спалене тїло Клемпуша зі шнуром на шиї, котрим розбишаки его удушили. В сїй справі ведуть власти строге слїдство.

По американьски. Щоби пані, котрі колишуть ся на кріслах і читають при тім романи чи там якусь повість, не марнували часу, вимислив якись американець Рішардзон під сїдженем масницю. Елеґантка сидить собі на кріслї і не має иньшої роботи, як лише читати роман, а читаючи она колиши ся в кріслї. Поки она в романї дочитає ся місця, де він і она побрали ся—вже масло готове.

Нова гармата. Президент републики Фелїкс Фор удав ся до табору під Шальон в тій цїли, щоби там придивитись, як дїлає нова гармата винаходу француского. О новій гарматї оповідають незвичайні річи. Дотеперішна гармата польова у Франциї може дати три стріли на мінуту, а кождий ґранат, як пукне, розсипуєсь на 200—225 кусничків. Нова-ж гармата може дати 10 стрілів на мінуту, а мимо того пушка не зміняє позициї і не треба еї все на-ново уставляти. Кождий ґранат нової гармати розпадає ся на 400 кусників. Так нова ся армата есть 6—7 разів лучша від давнїйшої.

Інтересна статистика. Заряд міста Петербург подав до російского мінїстерства внутрішних справ справоздане, з котрого виходить, що Петербург має тепер один мілїон мешканців. Домів є 17.821, з них 5834 з каміня, аж 11.703 з дерева, а 734 з каміня і дерева. В Петербурзї є 22.000 склепів, 45 готелїв, 925 пиварень, 906 складів вина, 213 коршем з горівкою; ресторанів і цукорень є в Перербурзї тілько 66, театрів 13, клюбів 21 і 15 иньших публичних льокалїв. Аптик є лише 61, але за то 28 доків на нічлїги, по більшій части міских. В петербурских домах для бідних є 433 мужчин і 2452 женщин. На добродійні цїли видано в роцї 1894 около 9 мілїонів зр.

Кандидати прав. З кінцем року 1894 було у всїх девятьох округах висших судів в Долитавщинї разом 454 практикантів судових. З них мали 139 всї три державні іспити, 96 правничо-історичний і судівничий іспит, 219 осягнули степень докторів прав. В роцї 1893 було о 66 практикантів меньше. На поодинокі округи припадало: на Відень 161, Прагу 97, Берно мор. 11, Градець 11, Інсбрук 23, Трієст 10, Краків 63, Львів 70, Цара 8 практикантів судових. — Всїх кандидатів адвокатских було в 1894 роцї 1843, а то в окрузї Відень 414, Прага 492, Берно мор. 166, Градець 102, Інсбрук 90, Трієст 53, Краків 161, Львів 332, Цара 32. З них з доси лише 77 іспит адвокатский з успіхом. — Всїх нотарияльних кандидатів було 655, отже о 28 меньше як в 1893 р.; з них здали 362 нотарияльний іспит з успіхом. На поодинокі округи припадало: Відень 154, Прага 92, Берно мор. 45, Градець 79, Інсбрук 24, Трієст 14, Краків 87, Львів 147, Цара 13.

Курка і котята. В одній француской ґазетї описує ся таку незвичайну в звірячім сьвітї появу: Одна кітка, що перебувала звичайно на подвірю, по котрім ходили кури, привела на сьвіт четверо котят. Отже ті котята побудили материньскі чувства в бездітній курцї. Раз кітка вертаючи з проходу, застала курку, як сидїла з розпростертими крилами на еї дітях. Між рідною матерню а прибраною завела ся уперта бійка і курка мусїла уступити. Але на другий день кітка знов вийшла, а курка зараз займила еї місце при котятах. І знов по повороті кітки прийшло до бійки. То повтаряло ся кождого дня так довго, доки котята не відросли. Однако в ґазетї тій не згадує ся, чи котята заховали згадку на свою опікунку.

Щеблї любови. В однім анґлїйским місячнику знаходимо списані слїдуючі степени любови, після котрих означено, кого в якім віцї чоловік любить: Маючи 1 рік любить чоловік няньку, маючи 5 років: маму, 10 років: дни вільні від науки, 16 років: свободу, 20 років: свою дївчину, 30 років: свою подругу, 40 років: свої діти, 60 років: спокій. А в кождім віцї себе самого.

З буковиньского краєвого музею. Сими днями появило ся трете справоздане видїлу бук. краєвого музею. Між поміщеними там працями заслугує на особливу увагу стаття проф. Ромсторфера під заголовком: „Старші насипи для оборони на Буковинї". Цїна книжки 1 зр.

Жаби і погода. Звістно, що між людьми розширена віра, немов би зелені жабки мали прикмету віщувати дощ або погоду. Люди кажуть, що досить таку жабку всадити до скляного слоїка, де є на днї трохи води з піском, і уставити в слоїку драбинку, щоби одержати цїлком точний барометер. Тоді — як кажуть — будуть жабки перед погодою сїдати на драбинцї, а перед дощем сходити на пісок з водою. — Неправдивість сего погляду виказували вже від давна різні учені, а сьвіжо доказав се також професор черновецкого унїверситету др. Ленденфельд. В 58 випадках, слїджених д-ром Ленденфельдом, дали жабки в слоїках 22 фальшиві вказівки. В часї 48 днів, коли він жабки сїдав, лив дощ як з цївки від рана до ночи цїлих 19 днів, а мимо того жабки сидїли на драбинках і анї не думали сходити на долину в пісок. Натомість професор Ленденфельд зробив цїлком инше відкрите: Сходжене жабок на дно і вилажене на драбинку стоїть в звязи з порами дня. Жабки вечерами влазять звичайно на драбинки і сидять на них аж до всходу сонця, рано спускають ся на дно слоїків, не турбуючи ся цїлком о погоду.

Лїкарство на безсонність. Кождому мабуть звістно, як страшно чоловік мучить ся, коли не може заснути. Отже й не дивно, що люди для освободженя від тої муки употребляють всяких лїків, як опіюм, хльоралю та иньших отруй, що-

---

Не сказали-б ви менї, чого тепер прийшла охота нашим питомцям їздити до Праги? Думаєте, що на виставу етноґрафічну? Може. Але то певнїйша річ, що вони шукають солїдарности і консолїдациї з Чешками, котрі, як звістно, заможнїйші від наших домашних попадинок. Нема тепер по що їздити по Галичинї. Панни вправдї є, але гроший нема, а горе чоловіку безгрошнику сущу! Я сподїваю ся, що на женитьбі Русинів з Чешками зискає і полїтика руска; Молодочехи будуть тепер іти з Русинами. Сподїваю ся сего тим більше, що в Празї були і др. Олесницкий з о. Давидяком. Там вони певно придивили ся Молодочехам, випитали ся, чому вони — хоч в порівнаню з Русинами такі сильні — тепер чогось „микитять", обструкцию покидають, щось о підпираню правительства передумують... Чи їм уже опозиция надоїла? Може ще розпитали ся у Вашатого або у Герольда, чи як би Чехи перенеслись у Галичину на місце Поляків, то лучше обходились би з Русинами, чи таки не дали би нам дихати гірш Поляків і Москалїв.. Варто би се знати так для порівнаня.

Цікаво, що тепер кожда руска партия, кромі партиї Барвіньского, висилає своїх заступників на пражску виставу етноґрафічну. Там то Чехи будуть тепер мати докладні інформациї про нас! Але чей і скористають дещо Русини з оглядання сеї вистави, навчуть ся може, що нарід стоїть передовсім своєю власною працею.

би лише на повіки спровадити пожаданий сон. Як дуже такі ліки нищуть людский орґанізм, мабуть не треба аж описувати. А прецінь є дуже звичайне і нешкідливе средство на то. Знаний фізіольоґ Гекслї приглядав ся котам і псам і завважав, що они перед сном кладуть голови між лаби. Отже Гекслї через проби дійшов до результату, що треба лише колдру або простирало натягнути на голову, щоби скорше заснути. Тим іменно приходить до наших грудий меньше чистого воздуха котрий побуджує наш оуґанізм. Нема також страху перед удушенем, бо ми мимоволї в снї стягнемо накривало, котре нам утруднює віддих.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 16. серпня 1895.

	Львів.				Чернівцї.			
Пшениця	від	7.—	до	8.80	від	6.75	до	7.25
Жито	„	6.—	„	6.25	„	5.75	„	6.—
Ячмінь	„	.	„	5.75	„	5.75	„	6.—
Овес	„	6.—	„	6.50	„	5.50	„	5.75
Ріпак	„	9.25	„	9.50	„	.—	„	.—
Горох	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Вика	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Льнянка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Бобик	„	5.—	„	5.40	„	.—	„	.—
Гречка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина черв.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюш. шведск.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кмин	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Аниж	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кукуруза	„	.—	„	.—	„	6.50	„	7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Лезенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьв'та“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 86 Чернівці, неділя дня 6. (18.) серпня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Черниховский Месия.

II.

(Хто безбожник? Орендарі віри і церкви).

Отже віра або лїпше сказати наука Христова повинна бути підвалиною розвитку і осьвіти руского народу — так здає ся хотїв сказати о. Курдидик, хоч того ясно не сказав. Та се не є таке відкрите, на котре о. К. мав би право взяти патент. Кождий сяк-так здоровий на голову чоловік, хоч би він був і найскрайнїйший радикал, знає се дуже добре і без о. Курдидика, що наука Христова не то що повинна бути, але що вона таки дїйсно є підвалиною морального розвитку нашого народу. Та хоть би і хотїв хто у нас в Европі иньшу підвалину класти для морального розвитку якогось народу, то просто не годен. Цїле думане, воля, бажаня осьвіченого Европейця так цїлковито стоять під впливом засад християньскої науки, що нїхто не годен цїлковито виломити ся зпід того впливу; завсїгди буде слїдно в нїм християнина; той могучий вплив християньскої науки видно навіть на нехристияньских Европейцях. Зрештою всї члени народу руского є християни, тим самим наука Христова лежить підвалиною морального розвитку руского народу. На те, щоб руский нарід на тій основі успішно розвивав ся, щоб дійшов до найвисшої досконалости в пізнаню правди, став наскрізь ідеальним християнином, мають Русини учителїв науки Христової, мають сьвящеників і то вже не від нинї а з давен-давна, і їх задача є і буде: як найбільше дбати, щоб засади етики християньскої перейшли в кров і кість народу руского. Отже по що то пусте говорити, що нарід хоче на підставі християньскої релїґії розвивати ся. Чи може хто єго силує, щоб він на підставі иньшої якої релїґії розвивав ся?

Але-ж помимо сего факту, якого зовсїм не дасть ся заперечити, бувають в кождій суспільности, в кождім народї, особливо поміж осьвіченими, люди, що супроти того, *як* учителї науки Христової ту науку проповідують і ширять, *як* вони єї розуміють, суть байдужі, ба навіть нераз займають вороже становиско. Очивидно не буває то так зовсїм без причини, бо-ж так само учителї науки Христової як пр. учителї греки або латини нїчо иньшого як люди, можуть бути добрими учителями або злими. Ті дві річи: саму науку Христову і учителїв тої науки треба проте добре відріжняти, а власне все лихо лежить в тім, що як з одного боку учителї беруть себе за саму науку і людям, що не вірять в учителїв, відмовляють віру, так з другого боку, люди беруть учителїв за науку і виступають проти науки, де завинили самі лиш учителї — виходить на таке, що циган вкрав, а коваля вішають.

І одно і друге зле, дуже зле, яле-ж воно, як кажу, буває всюди, у всїх народів, в кождій суспільности, бо люди людьми і більш нїчого, хоть би вони були і дуже осьвіченими. Все-ж таки треба се доконечно зазначити, що одна з найбільших причин байдужности і противеньства інтелїґентних людий супроти церкви лежить виключно в самих учителях науки Христової; надуживаючи свій уряд учительский для сьвітових особистих цїлий вони викликують опір проти себе, котрий досягне деколи і церкви. Сама проста напасть тут виключена.

При тім всїм треба ще і то зважити, що в житю кождого інтелїґентного чоловіка буває доба, котру найлїпше по нїмецки назвати-б Sturm-und Drangperiode, а в котрій всї зі всїх усюдів зачерпнуті відомости немов роблять, киснуть, щоб відтак вийшли з того якісь засади, якесь суцїльне знанє. В такій добі бувають вибрики і против релїґії. Але не можна сказати, щоб весь нарід або бодай вся

ЖІНОЧЕ ПИТАНЄ.

—o—

Славний писатель скандинавский Авґуст Штріндберґ єсть знаний як великий ворог женщин, через що і жінки єго не люблять, бо їх понижає. Торік оголосив він статю, п. з. „Низшість женщини“ в котрій назвав жінки низшими (т. є. тїлом і умом) від мужчин. На єго думку устрій женщини єсть в порівнаню з мужеским меньше розвитий, єсть формою, котрої розвій здержав ся в переходовім часї поміж молодостию а віком дозрілим.

З доказів фізіольоґічних промавляти має за низшостию женщин: делїкатнїйша шкіра і слабші кости, лице без заросту, взагалї цїла будова тїла, подібна до будови карлика-молодця. Женщина має мати менше розвиту систему нервову, а мозок єї має нїби то меньше звоїв і меньшу вагу. До визначнїйших прикмет жіночого характеру має належати: змисловість, нахил до нерозважного наслїдуваня, недостача ініциятиви, велике залюбоване до сьпіву і танцю — самі такі прикмети, якими відзначають ся раси людий, що стоять на низшім степени розвою (н. пр. муринів), або дїти.

Майже всї змисли, каже Штріндберґ, осягнули висший степень розвою у мужчин, а надмірна вразливість женщин єсть лише доказом їх низшости. Під взглядом ума мають они стояти рішучо низше від мужчин, з чого виходить, що змаганє до рівноправности женщин єсть тілько... пустою мрією.

Ті виводи Штріндберґа надрукував варшавский журнал Tygodnik ilustrowany і візвав Польки, щоби они сказали своє слово про виводи Штріндберґа. Поляки мають уже споре число високо-осьвічених женщин, занимаючих знатні становища чи то в суспільности чи в лїтературі. З них кільканайцять прислали свої відповіди на статю скандинавского ворога женщин. Ми хочемо з тими відповідями Польок познакомити Русинок — се певно буде для них цїкаве і поучаюче.

Першою, що виступила против виводів Штріндберґа, була писателька Валерия Марренє (Моржковска), котра подала докази, що жінки мають декотрі змисли далеко більше розвинені, як мужчини. І так н. пр. вміють женщини розпізнавати делїкатні відтїнки красок далеко лучше від мужчин; і високо-осьвічені мужчини не розуміють ся зовсїм на красках. Доказує она, що на поли умовім жінки зовсїм рівні мужчинам, але рішучої своєї гадки не виповідає.

Писателька Гайота (Рогозиньска) накинула ся мокрим рядном на Штріндберґа, але признала, що жінки в декотрих прикметах низші, а в иньших висші від мужчин, відповідно до сеї або тої сили фізичної або духової, покликаної до дїяльнїйшого житя; признає навіть, що женщини можуть мати якийсь жаль до ладу суспільного, що кривдить їх здавен-давна в ріжних річах, але вкінци радить женщинам вдоволяти ся зовсїм сею долею, яку їм Бо призначив.

Панї Ц. Невядомска (мабуть псевдонїм) уважає т. зв. низшість женщини в богато случаях лише за окремішність, як краска зелена не єсть низшою від червоної, лише окремішною. Фізично єсть женщина взагалї делїкатнїйшою, а хвилями навіть слабшою від мужчин; морально, о скілько єсть розвита, дорівнує мужчинї зовсїм, а умом зрівнати ся може з ним в будуччинї, хоч з того не виходить, щоби не задержала прикмет відрубноти фізичної і умової.

Писателька Остоя (Йосифа Савицка) признає женщинам низшість умову і моральну, але каже, що тому винні довгі столїтя жіночої неволї. Коли-б і найґенїяльнїйший мужчина замість працювати і учити ся — до сїмнайцятого року житя балакав кількома язиками, учив ся подобати ся, а відтак гуляв по балях в тїсній корсетцї і слухав любовних „сухих дубів“ від паничів, то з часом став би дуже поважною материю родини, панею дому, але нїколи ґенїєм.

Писателька Анатоль Крижановский (Наталїя Крижановска) виказує пристрастне заслїпленє, ненависть Штріндберґа до жіночого роду, котра у него стала появляти ся в житю і в творах з часу єго нещасної любови. Від тодї він уже не вміє судити женщин справедливо. Против низшости женщин під взглядом антропольоґічним ставить найновійші докази науки, що мозок женщин не тілько не лекший, але взглядно буває й тяжший (2·18 процент у мужчини, 2·23 про-

его інтеліґентна верства в однім часї піддала ся таким поривам — се дотичить завсїди одиниць, а нїколи загалу.

Як всюди, так і серед нашої рускої суспільности показалось те саме *природне* явище, що над справами релїґії і єї виконуваня люди стали глубше застановляти ся особливо відколи виростаюча руска інтеліґенция почала ставити супроти себе і супроти других більші вимоги. І почались обвинуваченя: з одного боку чути було: ви деруни, ви лиш о свою кишеню дбаєте, ви з віри Христової ремесло зробили і т. д., а з другого боку загреміли голоси: ви безбожники, ви недовірки, а що найменьше: ви радикали і т. д. Ну, як було, так було, до великої з того бучі нїколи у нас не доходило. Супроти похорону Нарольского, котрого ховали без сьвященика, і котрий виставляють одні яко доказ безбожности, можна-б виставити сотки таких випадків, де люди раді були ховати з сьвящеником, просили і платили, що могли, але сьвященики, ще раз кажу, самі сьвященики доводили до того, що люди мусїли ховати без сьвященика. Супроти того закиду, що інтеліґенция руска відтягає ся від церкви, можна-б ще більше навести докорів, що сьвященики самі не дбають о церкву, що їм справи віри і церкви байдужні, і що тим дають вони інтеліґенциї сьвітскій до того причину. От недавно писала *Буковина* дещо про волоску церков у Львові, чого не хочемо тут повторяти; а з другого боку ось який примір позволю собі навести. Був відпуст в містї С., було в церкві богато рускої інтеліґенциї, правилась соборна служба Божа з дияконами, люди набожно молили ся і слухали, а о. декан заразом целебруючий і підчас богослуженя і підчас проповіди і підчас причастія, до котрого приступило яких 600 душ, забавляв при олтарі своїх сослужителїв майже зовсїм голосно, так, що люди, що стояли навколо олтаря, добре все чули, всякими, між тим і неприличними анекдотами і сам реготав ся при олтарі на увесь голос. Тому самому деканови приключило ся раз таке, що проповідник упімнув его поіменно, аби підчас проповіди був тихо і не перешкаджав. Подібних випадків легковаженя собі богослуженя самими сьвящениками можна-б і більше навести. Але помимо того все лишило ся на малих перепалках, до явного роздору між сьвітскою а духовною інтеліґенциєю у нас ще не дійшло, а радикал Франко замалював в своїх „Паньских жартах" тип сьвященика з такою любовю, з такою щирою шанобою, що сказав бись, у Франка, в одній особі і радикал і клерикал. Навіть знаним випадкам в Снятинї не можна придавати якогось засадничого значіня, т. зн. зворушене парафіян проти деяких сьвящеників не можна толкувати тим, що вони стали без віри, що їм віра і церков байдуже. Хто мав спосібність близше вглянути в сю справу, той посьвідчить, що у всїх тих випадках завинили одиниці сьвященики. Не буду тут розтрясати подробиці, бо і ті ріжниці вже тепер зовсїм полагоджені, але і на підставі тих випадків знов таки констатую факт, що у нас нїде доси не прийшло до борби против церкви самої, против віри Христової, що між рускою суспільностию нема атеїстів в повнім значіню того слова. Воно і не можливо, щоб серед одної і тої самої суспільности, що складає ся так з духовної як і сьвітскої інтеліґенциї, наколи вона має моральне і матеріяльне добро народу перед очима, прийшло до різкого ворогованя в питанях, котрі ясні як сонце; може лиш бути тут бесїда про благородну ривалїзацию в працї і в бажанях що-до морального піднесеня нашого народу, сама-ж підвалина морального розвитку лежить тверда як скала.

Але-ж бо у нас, як всї иньші справи народні, так і ту справу в послїдних часах старають ся деякі люди викривити, спровадити єї на иньші дороги, надати їй иньше значінє, вихіснувати єї до своїх мізерних підлих цїлий. В тім то лежить і цїла небезпечність. Таке чисто культурне питанє втягнено у нас в партийну борбу полїтичну, до такого питаня примішує ся партийна злоба. Кацапи сьміють в своїй безграничній зухвалости кидати народовцям в очи, що вони безбожники, що вони „ширять безвіріє", що Шевченко є „месиєю безбожности і гріха" і т. д. Таким чином справа культурно-релїґійна набирає закраски полїтично-народної, і ми дуже боїмо ся, щоб тепер сама справа на тім не потерпіла. Бо-ж ми народовцї не дамо собі від першого лїпшого кацапского мошенника таку зневагу кидати в очі, тим меньше, коли се робить сьвященик; ми не позволимо зневажати прилюдно нашого великого ґенія Шевченка, ми не допустимо, щоб сьвятими річами кацапи у народу торгували для своїх полїтичних цїлий, ми мусимо жадати, щоби власть духовна раз на завсїгди заборонила сьвященикам в такий нїкчемний і зухвалий спосіб надуживати свого становиска і справ віри до полїтичних аґітаций, як се власне тепер зробив о. Курдидик.

Кождий прочитавши промову о. К., мусить признати, що се наскрізь полїтична промова, хоть він єї держав на загальнім зборі просьвітного товариства, що в нїй кацапский аґітатор посьмів віру і церков ужити собі за нїкчемне орудіє аґітацийне против народовців; сьвященик забуває, що він сьвящеником руского народу, він не шанує віри на стілько, щоб з неї для своєї кацапскої сволочи не зробити ґешефту, кидає при-

---

цент у женщини). Коли спосібности жіночого духа мають бути низші від мужеских длятого, ще змисли жіночі меньше розвиті, то в такім випадку льоґіка каже признати, що мужчина стоїть умом низше від таких зьвірів, як н. пр. пес або кіт, у котрих нюх і зір далеко доскональші, як у мужчини. Штріндверґ спізнив ся зі своїми гадками. Не здержиш потока в его бігу — так не здержати і змаганя до рівноправности женщин.

Софія Йотейко, котра єсть доктором медицини в Варшаві, виказує Штріндберґови дїлетантизм в говореню про фізіольоґію; дїлетантизм сей видко в его доказуваню низшости женщини делїкатнїйшою шкірою і недостачею заросту. Чей нїхто не скаже, що когут „висший" від курки через то, що має червоний гребінь або красші пера. Годї уживати слова „рівність", коли говорить ся о двох полах; они між собою відмінні, а катеґориї відмінні можуть бути між собою рівноважні (aequivalentes).

Мария Дзїржановска признає женщинї низший (може відмінний?) устрій фізичний і умовий, але перечить нельоґічному висновкови з того, щоби єї роля і значінє мало бути низше в суспільности. Факти з житя сьвідчать, що щораз більше женщин перестає себе уважати істотами слабими і бере ся в суспільности до роботи після своїх сил і спосібностий.

Даремно — каже якась незнана Полька з Київа — намагають ся важити, мірити низшість женщини, даремно заглядають до систематично задурюваних чашок жіночих, бо сила мудрости, яка в них приспана, дасть ся бачити і осудити аж по столїтях розумної науки. Нинїшні женщини-муринки то твір не Бога, не природи, але сильнїйшої половини людскости, т. є. мужчин, котрі й доси не хотять бачити за собою цїлої величі провини і ганьби, заподїяної на женщинах.

Одна Полька рішає спір словами: силою женщини єсть єї серце, чутє, а мужчини розум і крішкість.

Докторка З. Дашиньска уважає питанє жіноче лише справою суспільною, а не природничою, і тому противить ся, щоби женщину, котра також належить до сотворінь, що звуть ся в науцї природи homo sapiens (мудрий чоловік), уважати низшою від мужчини. Де мова про той сам ґатунок, котрого задачею в природї єсть піддержувати одиницю і давати житє будучому поколїню, там біольоґія не може дїлити поли відмінні на висші і низші, бо хоч їм припали иньші роботи, але ті роботи суть для одної цїли потрібні.

Ще кілька иньших женщин відповіло на закиди Штріндберґа, але ті відповіди меньше важні.

До єї справи додаємо кілька загальнїйших заміток. Опираючись на природї, маємо до дїла з самцем і самицею одного ґатунку. А звістно, що бувають ґатунки, в котрих самицї суть більші від самцїв, мають гарнїйше пірє або вигляд, або суть від них висші. Повірені женщинї так важні для людского роду функциї материньства, відорвали єї від загальної борби о бит і казали їй усунути ся в затишок домашний. Тому то богато прикмет, не підлягаючих впливам натурального добору, не могло належно розвинути ся і не дійшло до такої сили, як у мужчин. Зі зміною суспільних, економічних і полїтичних обставин розвине ся і женщина і під неодним взглядом дорівнає мужчинї, а може его і перевисшить. Впрочім не єсть і не буде женщина рівною мужчинї. Цїле істнованє людскости основує ся на доборі половім. Застановляючи ся з того становища над істотою чоловіка, ми не повинні би росліджувати тілько мужчину або женщину, бо правдивим представителем людского роду не єсть одиниця сего або того пола, тілько пара людий. Один пол єсть доповненєм другого для всесторонного розвою того збірного биту, котрий називаємо чоловіком. Отже з конечної потреби мусять обі части одного істнованя бути відмінні, инакше сей або той пол був би непотрібний. Коли так брати відносини женщини до мужчини, то не має рациї спір над висшостию або низшостию одного пола над другим.

Тимчасом, коли так женщини з мужчинами спорять, чи они собі рівні, рух еманципацийний жіночий обнимає у культурних народів широкі верстви жінок. Н. пр. в остатних часах в Нїмеччинї за впливом Американки міс Сімсон, а під проводом Авґусти Шмідт повстав сего року Bund deutscher Frauenvereine, до котрого приступило 60 жіночих товариств, котрі разом з початком сего року мали 35.000 женщин-членів Нїмцї люблять наслїдувати Америку, а особливо Сполучені Держави. Американьскі еманципантки, котрих число в їх загальнім союзї перевисшає 700.000, були взірцем для Нїмкинь. Нїмецкі еманципантки держать ся сеї розумної тактики, що на тепер не занимають ся всїми дразливими спорами полїтичними, щоби не розбивати ся на партиї, а нато-

людно зневагу на вірних тої церкви, ба навіть на сьвящеників народовців, і очивидно наносить тим самій церкві тяжкий удар, бо будить розгорячене і огірчене против церкви, котрої служителї так з своїми вірними обходять ся. Чи можемо ми се терпіти? Чи можемо ми тому спокійно придивляти ся, щоб наша церков пішла на услуги нікчемної кацапскої роботи против нас таки самих? Ми рішучо тому противимо ся, щоб церков наша стала кацапским аґентом і аґітатором. Ще того у нас не бувало, щоби сьвященик в своїй кацапскій загорілости ставав против сьвященика і закидав єму незгідні з вірою заміри і учинки! Наслїдники такої роботи могли-б бути страшні для самої церкви — може справдї у наших кацапів се і на цїли, що-б таким способом нашій церкві приспорити якихось прикростий і трудностий?! — але ми маємо повну надію, що власть наша духовна своїм рішучим словом положить конець таким кацапским вибрикам.

Перегляд полїтичний.

— Парляментарні ферії дають ґазетам нагоду поговорити про будучу парляментарну сесию. В осїнній сесиї внесе правительство буджет на рік 1896; з тим виринає заразом питанє, хто буде буджет боронити, чи мінїстерство провізоричне чи нове парляментарне? Отже з початком сего тижня говорили, що мінїстерство Кільмансеґа має перевести буджет на рік 1896. Натомість одержує Neue Fr. Presse „рішучу“ вість, що провізоричний кабінет буде з початком жовтня просити о димісию і що в тім часї приступить ся до утвореня дефінїтивного мінїстерства. Яко о будучім президентї мінїстрів все ще говорять лише о ґр. Казімірі Баденім, теперішнім намістнику Галичини. —Попри ту загальну справу інтересують ся поодинокі краї о соймові вибори, а Відень о свої громадскі вибори. Вибори до ческого сойму мають відбути ся між 20. а 30. жовтнем. Молодо-Чехи і також Старо-Чехи хочуть перед виборами скликати великий збір партиї. Коли-б того часу ще не знесено виїмкового стану Праги, то збір відбуде ся в однім з иньших більших міст. Молодо-Чехи хочуть допровадити до того, щоби не вибрано анї одного Старо-Чеха анї прихильника партиї селяньскої; против проводиря старо-Чехів д-ра Ріґера поставлять кандидатом д-ра Чорногорского. Вибори-ж до віденьскої ради громадскої мають відбути ся в третім окрузї виборчім в днях 16-го або 18-го вересня. Вибори в других округах відбудуть ся зараз по сих, так що до кінця вересня буде преведена цїла акция виборча. Приготовленя до виборів суть в повнім розгарі, тут збори лїбералів, там знов антисемітів. Але з лїбералами щось не коньче добре, бо они вічно накликують правительство о поміч, а послїдне розпорядженє ґр. Кільмансеґа толкують в свою користь і надіють ся по нїм, що вже жаден урядник не посьміє голосувати з антисемітами. А антисеміти знов думають, що то розпорядженє зовсїм не спинить урядників в їх переконанях.

В Угорщинї всї ґазети занимають ся конґресом немадярских народностий. Ми подали докладне справозданє в 84-ім числї. Тепер нотуємо лише коротко, про всї совинїстичні мадярскі ґазети пишуть що фіяско того конґресу, але Pester Lloyd каже: „Ми не збільшаємо вартости конґресу але й не зменьшаємо; він становить зворот в історії національного руху. Властиво був се лише рух Румунів з відновленою силою випертий на верх, а Словаки стояли в другій лїнії; Серби лише були окрасою“. Загально думають в полїтичних кругах, що більшу часть проґрами не можливо сповнити. Лїберали висьмівують жаданє конґресу, щоби для немадярских народностий був поставлений мінїстер без теки; „Bukowiner Nachrichten“ з сеї нагоди пише: „Хто з сего не буде сьміяти ся?“ А прецїнь оно не так то дуже смішне, адже і лїберали мали за часів Таффого свого Кінбурґа! А коли в Угощинї можливий мінїстер для Кроатиї, в Австриї для Чехів і Галичини, чому-ж би й Румунам, Словакам і Сербам разом не мати одного мінїстра? Нехай шовінїсти пригадають собі слова короля сьв. Стефана, котрий свому синову сказав: „Слаба і уломна є держава, котра лише має один нарід і однакові звичаї“. Точки проґами конґресу, в котрих говорить ся про адмінїстрацию, суди присяжних, виборче право і закон для товариств, суть точками, про котрі дасть ся з умірковавими Мадярами поговорити. Се признають такі коріфеї, як Банфі, Векерле, Гіронімі, Бушбах, Стефан Тіса і и. Виходить з того всего, що той конґрес промостив дорогу до modus vivendi між Мадярами а угнетеними народностями; слїдує лише послїдним покинути свою пасивну полїтику. — Позаяк в осени має ввійти в житє новий закон о цивільнім вінчаню, то угорскі епископи відбудуть при кінци сего місяця або з початком слїдуючого конференцию в справі виданя послания пастирского і завізваня духовеньства, щоби оно спонукувало вірних заключати супружества церковні, а не цивільні, і щоби старало ся вести метрики.

В Нїмеччинї обговорюють гостину цїсаря Вільгельма в Льондонї. Артикул Standard-а, де сей орґан Сальсберіого дає цїсареви Вільгельмови науку полїтичну, не міг викликати приємного враженя у Нїмців. Про полїтичні справи розговорював цїсар з анґлїйскими мінїстрами Сельсберім, Бальфуром і Чемберленом. Як оживлена була полїтична дїяльність, видко хочби вже з того, що пароход цїсаря „Гогенцолерн“ був сполучений телефоном з Льондоном і Берлином. — Цїкаву вість доносять з Берлина, іменно що Папа римский удав ся цїсаря Вільгельма о охорону для католиків в Хінах, а є їх там 1.092.818.

В Італїї тїшать ся з побіди Кріспіого над Кавальотім. Кавальоті обжалував був Кріспіого о фальшиве зізнанє перед судом і підкупство. Суд відкинув жалобу і заявив, що она має за підставу особисте і полїтичне ворогованє і пристрасть, а справедливість не дасть ся уживати за орудїє для таких жалоб.

В Анґлїї отворено в понедїлок, дня 12-го с. м. новий парлямент. В четвер раджено над бесїдою престольною. Загально дивує всїх, що вже жаден парлямент не був повитаний так безбарвною промовою, як сего разу. В промові не заповідає ся жадних нових законів. Каже ся лише, що европейский мир не є загрожений, висказує ся свій жаль задля різнї з Хінї, і надію, що султан рішить вірменьску справу користно. По нарадах над промовою прийде на порядок дневний буджет, так що парлямент мабуть ще з кінцем сего місяця закінчить свою першу сесию.

В Сербії тепер все спокійно. Мати короля Наталїя перебуває ще у свого сина, але дня 14-го с. м. притрафила ся їй немила сцена. Ото божевільна жена фельдфебля Ілїча вдарила єї кулаком в груди два рази. Божевільну віддали до шпиталю. — Як з Білгорода доносять, заявила Туреччина готовість іменувати сербских епископів в Скоплю і Призренї, а крім того оснувати сербску ґімназию в Скоплю. Межи Сербією а Туреччиною мають вести ся переговори в справі заключеня союза на случай війни. Сербія мабуть заявила, що готова би виставити на границї 60 тисячів войска.

В Болгариї тїшить ся щасливо прибувший князь Фердинанд овациями офіцирів. Слухи про всякі замахи полїтичні показують ся фальшивими. Верх бере партия войскова, котра найбільше уїдає на москвофілів і жадає покликанє Радославова до керми. Партия Радославова сполучила ся вже з прихильниками Стамбулова. Статю Fremdenblatt-у про становище Австриї до Болгариї і докладнїйші відомости в справі болгарскій подамо задля браку місця в слїдуючім числї.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 17. серпня 1895. р.

Краєвий президент ґр. Ґоес вернув сегодня зраня до Чернівців і обняв свій уряд.

205-та читальня „Просьвіти“ завазує ся в Тустановичах, дрогобицкого повіта, заходами о. І. Дашкевича. Статути подано вже до галицкого намістництва.

Товариство руских женщин в Станїславові устроює дня 4-го вересня с. р. в сали міщаньского касина вечер з концертом і танцями. Дохід піде на проектований інститут дївочий в Станїславові.

Справою 10-міліонової позички міста Львова займає ся осібна комісия виделеґована з львівскої ради міскої. Дотепер та комісия відбула вже кілька засїдань і застановляла ся головно над вибором паперу на облїґациї; дальше поручила виготовити відповідний рисунок, а вкінци по довгих нарадах прийшла до пересьвідченя, що треба пустити в курс мале число облїґів на більші суми. Що-до назви паперів, комісия згодила ся, щоби їх назвати „облїґациї позички комунальної міста Львова“. Наколи з мінїстерства надійде невдовзї прихильна відповідь щодо пупілярної безпечности для сих облїґаций, то вже 1-го падолиста с. р. будуть они могли увійти в курс.

Великий Пратер віденьский, знаний в цїлім сьвітї, має цїсар — як довідує ся Neues W. Tagblatt — в 50-ту річницю свого панованя дарувати містови Відневи.

Пригода Маркіза Бакегема в Росиї. В Neue Fr. Presse читаємо: Бувший мінїстер марк. Бакегем гостить тепер, як звістно, в домі дїдича Федоровича коло Підволочиск. Щоби розірватись чимсь в монотоннім житю сїльскім, задумав марк. Бакегем переїхатись до росийского місточка Сатанова, щоби оглянути тамошну церков старин-

---

місць занимають ся тілько справами жіночими.

Сей Bund deutscher Frauenvereine мав сего року в маю в Монахові свої загальні збори. На них явило ся більше женщин з північних провінций, як з полудневих, де еманципация має ще богато противників.

На перший плян висунено незвичайно важну справу заведеня фабричних інспекторок. Справа ся важна особливо в тих провінциях, де по фабриках є вдвоє або і втроє більше робітниць як робітників. Отже для робітниць рішили жадати нїмецкі еманципантки заведеня фабричних інспекторок. Відтак розбирали справу опіки над упавшими морально дївчатами. Жіночим товариствам нїмецким прирік уже найстарший начальник полїциї увзглядпити їх жаданя, особливо настануть від тепер т. зв. Polizeimatronen, котрі будуть опікувати ся неморальними дївчатами. За прикладом Америки, Анґлїї, Швециї, Норвеґії і Данії, рішили нїмецкі еманципантки воювати против алькоголїзму. Дуже заслужила ся в тім напрямі др. Агнїшка Блюм. З иньших справ заслугує на увагу квестия прав жіночих і неслюбних дїтий.

Наш рух жіночий, руский, то лише дрібна мінїятура загального руху. Русинки не спромогли ся ще навіть на власну часопись для обговорюваня своїх справ, хоч їх яка тисячка повинна найти ся, щоб удержати власне видавництво.

ну а при тім познакомитись бодай трохи з Росиєю і її порядками. Маркіз постаравши ся о перепустку, виїхав з Підволочиск до Сатанова. На границі задержали маркіза два російскі жандарми і поспитали о перепустку. Маркіз показав жандармам жаданий документ, але мабуть се було для них недостаточне, бо они взяли між себе маркіза і повели до начальства. В бюрі піддано маркіза основній ревізиї все, що мав при собі, відобрано, а відтак покликано до протоколу. Що він за один? з відки приходить? чого єму потреба в Росиї? яке єму діло в Сатанові? Коли марк з відповів на ті всї питаня, віддано єму дорогоцїнности, мошонку з грішми і прочі ефекти та позволено оглянути церков в Сатанові. Але все ще не довірювали жандарми маркізови, бо не спускали єго з очий; відпровадили до церкви, а відтак в слїд за ним ходили, доки не переїхав з поворотом границї. Прогулька Бакегема до Росиї треба півтретя години і з того припало дві години на переслухане і протоколи а лиш пів години на оглядини церкви. Може маркіз Бакегем — каже N. Fr. Presse — в тих двох годинах, проведених під поліцейскім обухом, набрав більше досьвіду, як перше в лїтах свого урядованя.

Безпосередну комунїкацию між Росиєю а Австриєю хочуть — як доносить „Свѣтъ" — приспішити. В тій цїли відбуде ся незадовго з'їзд представителїв відповідних зелїзниць у Відни.

Сензацийна вість. Професор медицини Марігліано з Ґенуї осьвідчив на медичнім конґресї в Бордо, що він за помочию винайденого ним серум вилїчив з 83 сухітників 61. Се заявлене викликало велику сензацию.

По сегорічні збори земних плодів в Галичинї читаємо в Rolnik-у: Результат дотепер зібраних земних плодів з деякою виїмкою можна назвати пересічно вдоволяючим. Збір ріпаку взагалї добрий. В повітї львівскім починає ся від $3^1/_2$ метр. сотнарів з морґа а доходить до найвисшої цифри 12 м. сотн. В иньших повітах $4^1/_2$, 6, 7, 8 і 10 м. сотн. і скількість висших цифр переважає. — Меньше вдоволяють вісти про збір жита, з виїмкою деяких околиць гірских зібрано вже жито і як було можна надіяти ся, результат не особливий. Число зібраних з морґа кіп виносить місцями 2, 3, 4, зістає переважно між 4 до 6, а лиш дуже рідко доходить висше; 8 і 9 кіп з морґа лучає ся дуже вже виїмково. З богато виїмкових подільских жалують ся на малу скількість снопів. Зерно взагалї не зле, а декуди лїпше, як сподївали ся. Намолот в части відповідно видатний. О взглядно лїпших результатів надійшли вісти з деяких гірских повітів і з частий повітів ярославского і чешанівского. — Користнїйше випав збір пшеницї. Хоч солома і тут не всюди дописала, то сей частковий, впрочім не всюди значний недобір покриває красний ґатунок і добра видатність збіжа. Після донесень з Поділя то й там скількість соломи мала. — Ячмінь, котрого майже жниво на скінченю, каже надіяти ся доброго висліду. Найлїпші вісти надходять з повітів середної Галичини і з околиць Львова, а також з повітів підгаєцкого і бережаньского, а меньші добрі з повітів полудневого Поділя.—Ще лїпше представляє ся всюди овес, на котрий й з Поділя переважно не жалують ся. — Горох пересічно не злий; хвалять собі єго в косівскім і коломийскім, а бобик в підгаєцкім і станїславівскім. — Просо взагалї середне, найлїпше в середних повітах, гірше у всхідних. — Переважно досить добрі гречки, кукурузи і вики, а меньше мішанки, лен та коноплї. — Бараболї майже всюди добрі. В справозданях з кінця липня подають, що бараболї великі і корчі добре зародили. Меньше користні вісти про бараболю наспіли з повіта снятиньского. — Бураки пересічно середні. З товмацкого доносять, що цукрові бураки там красні. — Конюшина дала з першого покосу в богато місцях, як що-до якости наші, так і що-до взглядної скількости, користнїйший результат від того, який виказує другий збір сїна. Подібно здає ся випаде і друга кісьба, заповідаюча конюшинї взагалї лїпший збір, однак з деякими виїмками, приміром в околицях, де жалують ся на миши і де також перший покіс був гірший. Надії на другу кісьбу сїна місцями дуже слабі в наслїдок слабого відростаня трави. Проливні дощі, котрі падали послїдними днями, здаєсь поправлять трохи траву.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма" — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роланда	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторогі і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 87. Чернівцї, вівторок дня 8. (20.) серпня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Чернихівский Месия

III.

(Зрозумілість церковної мови. Що то таке латинїзация? Кацапска віра. Фарисеї. Виїмковий стан.)

Ба не лиш нас всїх загалом але і нашу рідну мову позволяє собі кацап Курдидик, і то знов покриваючи ся плащиком церкви, т. зн. надуживаючи церкви до своїх кацапских аґітаций, зневажати. І того не гадаєм ми більше терпіти; ми не повинні дальше і на се бути байдужні, що кацапи сьвященики проповіди говорять не чисто по руски, а своїм „язичієм“. Всюди треба порядок зробити. Замість пописувати ся прилюдно своїм неуцтвом в словяньскій філолоґії, і балакати, що наше богослуженє зрозуміле для народу, що церковна мова то наша рідна мова, що наша мова а московска то все одно, треба-б, щоб такі Курдидики лїпше дбали о то, аби їх парафіяни розуміли молитви а не говорили пр. в Вірую: скрадавшого при бантийскім три латї,; не говорили зам. сокровище — цукровище; зам. оть лукавого — облукавого і т. д. і т. д. Отсе для сьвящеників робота, се показує заразом докладно, як зрозуміла церковна мова нашому народови. Зрештою ми не перестанемо домагати ся, щоб наш нарід по руски Богу молив ся, хоть би се і як було кацапам немило, щоб і богослуженє, як акафисти, параклис і т. д. зрусчити, аби з него був більший духовний пожиток. Най собі кацапи кричать, що ми дбаючи о більшу зрозумілість богослуженя а тим самим о живійший інтерес для него, дбаючи о більший пожиток духовний з богослуженя, наш обряд латиньщимо; ми на то не зважаєм і не будем звяжати, бо у нас моральне добро нашого народу на думцї, а не Москва, Петербург. Най собі такі Курдидики і всї кацапи любують ся в красотї церковної мови, ми против того нїчого не маєм і самі зрештою се признаєм, але для нас наша рідна руска мова найкрасша і ми не перестанемо твердити, що церковна мова для нашого народу незрозуміла, що через то і богослуженє, особливо утреня і вечірня, для него безхосенні, мертві; наш нарід слухає їх зовсїм безучастно, відмовляє по кілька разів отченаш, а зрештою лиш позїває, винявши хиба „Слава во вишних Богу“ і „Сьвіте тихий“, котрі через те, що заєдно повторяють ся, вбили ся лїпше в память і хоть нарід і їх не розуміє, все таки при їх сьпіві трохи оживляє ся. Аби оживити се богослуженє, аби в народї викликати живу участь в хвалї Божій і в молитві, до сего зовсїм не вистарчить той спосіб, який подає о. К(урдидик) в „Душпастирі“ ч. 23 із 1893 р., весь нарід вивчити на дяків; дяківске галаканє канона і ріжних стихир, або чисто механїчне читанє псальмів і Апостола без найменьшої тїни розуміня се не хвала Божа, се не молитва. Піднесенєм духа до Бога а не лепетанєм незрозумілих слів хочемо ми Богу молити ся. Чи се була цїль словяньского богослуженя? Чи на те переклали сьв. Кирило і Методій грецкі книги церковні на словяньске, щоб їх не розуміти, щоб богослуженє було незрозуміле? Чи на се може, щоб навіть самі сьвященики при богослуженю лепетали слова „никогда же иждиваемый“, „миротворцы“ (гл. Душпастир ч. 23 з 1893 р.) і и., не знаючи їх змислу? Чи на се, щоб сьвященик в щоденній молитві, в псальмі покаяннім, вимовляючи слова: *грѣхъ мой предсмною есть выну*, не знав сам, що говорить, і ще до того і людям фальшиво поясняв змисл, немов то се значить, що гріх є моєю провиною. (Так поясняв один сьвященик, кацапский матадор!)?

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

—o—

I.

Панні Ориси при збираню тарілок зі стола впав ніж і вбив ся острим кінцем в поміст.

— Гість до тебе приїде — озвала ся єї молодша сестра, панна Галя.

— Добре, що до тебе приїхав!... Я вже обійду ся — трохи сердито промовила Орися і з тацкою повною всякої посуди пійшла до кухнї.

В о. Чермінського були слуги, але не було в єго домі звичаю, щоб вони робили службу при обідї. „Нехай — мовляв він — панни до працї заправляють ся; воно й приємнїйше якось“. Панни й заправляли ся в двійку, на переміну. Одна панна Юзя вільна була від того обовязку. Вона була сестрінка паньства Чермінських — користувала ся в них більше правом гостя.

Було вже по обідї. Відсиджувати церемонії при столї не було потреби; гостий не було нїяких. Все-ж таки крім панни Ориси і двох паничів нїхто не рухав ся змісця. Паничі, вставши, проходжували ся, — Юлько по їдальни, а Щерба із-за браку місця по сальонї. Галя і Юзя сидїли при столї, стріляючи до себе веселими очима і галками з хлїба. Мовчки сидїли пан-отець і панї Чермінська. Вони курили папіроски, стріпуючи з них попіл на порожну тарілку. Обоє були задумані, але одно і друге думало про що иньше. Про що думала панї Чермінська, годї було-б відгадати навіть тому, хто знав єї найлїпше, навіть о. Чермінському. Наймарнїйша річ могла бути в неї причиною задуми; найважнїйша справа спроваджувала на неї таку саму задуму як і найбільша марниця. В тій хвили вона могла думати хочби про ті платки срібного снїгу, що облїплювали вперто шибки вікон їдального покою — дивила ся саме на них. Але що о. Чермінський в перстенях сивого диму бачив лиш дві думки, о се можна-б заложити ся: одну думку, чи пійти до польського ксендза на пообідного віста, — другу, чи покласти ся спати.

— Чи дївчина від Лавінського вже пійшла? — спитав він по хвили.

— Від Лавінського? пійшла — відповіла панї Чермінська. — А впрочім не скажу. Подиви ся, Юзю, до кухнї, чи є ще дївчина від Лавінського.

Юзя як пташка схопила ся з крісла, побігла, глянула і сказала:

— Є ще!

— А коли є, то скажи їй, що я нинї на віста не прийду — сказав о. Чермінський і вставши закурював свіжу папіроску. — Мене знову щось нинї гірше в боцї болить; положу ся на годинку.

По тій заяві, котру панї Чермінська приймила легким скривленєм уст і нервовим рухом голови, він вже пустив ся до своєї канцеляриї, де стояли два ліжка. В тім рипнули в передпокою двері і він ще вернув ся. Як серна поскочила на стрічу старому халатникови панна Галя і взяла від него почту: „Дѣло“ і дві кореспондентки. „Дѣло“ відобрав від неї о. Чермінський; картка одна була до Щерби, друга до панї Чермінської. Панї Чермінська прочитала свою тихцем, а прочитавши сказала:

— Чернишевські завтра приїдуть.

— Завтра? — спитав о. Чермінський. — Добре, що написали, бо ми були-б ще на завтра мяса не купили.

Почта мабуть була тою причиною, котра держала всїх пів години по обідї в їдальни. Не стало причини, не стало в їдальни й осіб. О. Чермінський прочитував вже в своїй канцеляриї на ліжку „Дѣло“; він читав єго все „від дошки до дошки“, почавши від телеґрамів, а скінчивши на дописях з провінциї. Жіночий гурток перенїс ся з їдальнї до „бабинця“. Панни посїдали в трійку на софі з ручними робітками; Юлько сїв при столї,—рисував щось. Розмова крутила ся помалу коло звичайних, буденних річий.

— Де Щерба, Юльку? — спитала, вставши й заглянувши вперід до сальону панна Орися.

— Або я знаю; пійшов певно до тїтки.

— Тепер до тїтки? — здивувала ся панї Чермінська, що пускала саме в рух машину до шитя. — Се не може бути; тїтка кладе ся по обідї спати.

— Нї, мамцю, він до учителя вийшов — озвала ся панна Галя, не відриваючи очий від канви.

— То борше вже; певно до учителя —

І само богослуженє в протягу віків змінювало ся, і маєм повне право жадати змінити те, що уважаємо за потрібне. Говорити в таких разах про латиньщене обряду може лише глупий, загорілий кацап, а не сьвященик, дбалий о ширенє віри і науки Христової.

В своїй загорілости горлає о. Курдидик, що наш нарід з цілою рішучостию противний латинїзациї. Він не хоче видїти того, що той наш нарід цїлими товпами ходить по латиньских відпустах, що він досить недвозначно горне ся до костелів; він не хоче призадумати ся, що в тім мусить бути глубша якась причина; він не хоче знати, що не так то дуже давними часами наше богослуженє, говорячи словами о. Курдидика, незрівнано більше було златиньщене, а помимо того наш нарід держав ся церкви; він не хоче зважити, що помимо нашого прекрасного обряду наша церков якось не притягає до себе латинників хотьби і Русинів; він не може доглупати ся, що наш нарід шукає в церкві щось иньшого, як самої мертвої форми; єму байдуже: най пропадає віра, най очивидячки упадає наш обряд, аби лише уратувати в рускім письмі ъ, ы, ѣ! і не допустити до живої мови. Чому? — Бо церковна мова, а після єго думки і ъ, ы, ѣ, лучать Русинів з Москвою і Петербургом.

То „єдинство Руси" зн. Руси і Московщини для него все — се єго віра, се єго надія... се ті ідеали, на підставі котрих рад би він просьвічати наш нарід; єму вже навіть уявляє ся в єго фантазиї, що „сознаніє того единства жие в серцї нашого народа". Нема що казати, богато таких платних і неплатних Курдидиків кацапів потрудило ся над тим, аби сьвідомість того, що Русини і Москалї то одно і те саме, защепити в серце руского народу, але даремна праця, пусте морочене голови, нїчого також не поможе підпирати такі утопії сьвятими річами — вірою, церквою, бо нїхто ще не защепив грушки на дубі, яблонї на липі, сливки на груші.

Не знаю, як кому, але менї скоро попаде в руки якесь кацапске глаголаніє до народу, завсїди приходять на ум ті фарисеї і книжники, що з ними і сам Ісус Христос не міг собі дати ради, що Єго і замучили. Тепер вже знаю, чому се так.

Здоровому на голову чоловікови здавало-б ся, що рускі сьвященики повинні-б всїх сил докладати, аби науку Христову, сьв. письмо, богослуженє наше зробити народови як найбільше зрозумілими, понятними, приступними, що се їх обовязок перекласти сьв. письмо на руску мову, так само як воно переложено вже на всїлякі иньші мови а навіть на московску мову, помимо того що такі Курдидики твердять, що церковна а московска мова то все одно; що вони повинні наставати на те, аби той руский переклад сьв. письма був в кождій хатї і там пильно читав ся, як се буває у иньших християньских народів, щоби тим чином ширило ся слово Боже: міжтим у Русинів є богато сьвящеників, що раді би немов укрити перед народом науку Христову, настають на те, аби слово Боже було для него мертва буква, для полїтичних утопій посьвячують моральне добро народу.

Вже в 16-ім віку витворилась у нас на Руси повна сьвідомість того, що мова церковна для народу незрозуміла, і почавши від того часу пишуть ся у нас словарі церковної мови, толкує ся письмо сьв.; в 19-ім віку, судячи після загального поступу осьвіти, повинні-б ми по тих славних починах наших предків мати вже все те готове, видїти руску біблїю в руках кождого Русина: аж ось замість того саме при кінци 19-го віку такі Курдидики, виродні сини матери Руси, голосять сьміло, що церковна мова то наша рідна мова, і що вона народови — признаючи заразом, що навіть сьвященики єї не розуміють — зовсїм зрозуміла! Лячно стає подумавши, де ми опинились при кінци 19-го віку!

Взагалї супроти церкви рідної находить ся тепер руский нарід в якімсь виїмковім положеню. На Буковинї позасїдали в руских парафіях сьвященики Румуни, що не вміють майже нїчого рускої мови і задлятого не проповідують, богослуженє відправляють по румуньски, не катехизують і т. д.; на Українї не сьміє сьвященик проповідувати рускому народови в єго рідній мові, а у нас позасїдали кацапи сьвященики і в консисториях і по парафіях і меньше більше те саме роблять, що дїє ся на Буковинї і на Українї — вони спиняють релїґійно-моральний розвиток нашого народу. А прецїнь ми в Австриї маємо волю розвивати ся, а особливо в релїґійно-моральнім взглядї могли-б ми зовсїм свобідно після нашої власної волї розвивати ся, але перед усїм треба сьвідомости того, в чім спочиває лихо, і як повинно бути, тодї вже ми упораємо ся з тими, що стоять нашому розвиткови на перешкодї.

Справи болгарскі.

Ми вже в попереднім числї подали деякі коротенькі вісти про болгарскі справи; тепер же хочемо трохи близше їм приглянути ся. Князь Фердинанд приїхав дня 12-го с. м. щасливо до Софії, витаний мінїстрами, урядниками, військом і духовеньством — з виїмкою митрополита Климентія, котрий звинив ся „недугою". Загально завважано, що на двірци не явив ся анї один заступник чужих держав. Дня 14-го с. м. празнував князь девяту річницю свого вступленя на болгарский трон. З тої нагоди злагодили офіцири бенкет, на котрий запрошено князя. Там так дуже одушевляли ся князем, що єго аж на руках понесли до воза. В Болгариї взагалї бере верх партия військова. В неприсутности князя вийшло перше число орґану військової партиї, „Військового Дневника", котрий друкує ся в придворній друкарни. Орґан той накидує ся на москвофілів і сприяє сполученї партиї Стамбуло-

---

згодила ся панї Чермінська. — А ти що, Юльку, робиш?

— Рисує,— відповіла за него панна Юзя.

Панї Чермінська призадумалась на хвильку.

— Але скажи ти менї, Юльку, — озвала ся вона по короткій мовчанцї, — чому ти кольльоквій не робив? чому ти тепер бодай не вчиш ся? Вже люди з тебе сьміють ся. А менї то приємно?

— Коли ви хочете, щоби я вчив ся, то посилайте менї гроші, щоб я у Львові міг сидїти. Я на Камчатку вчити ся не приїхав.

Юлько все називав мале жидівське місточко на Подїлю, де жили єго родичі, Камчаткою. Він, скінчивши ґімназию і записавшись на унїверситет у Львові, нерадо їздив домів; їхати мусїв, коли казали приїздити й не прислали гроший, а виїздив до Львова, скоро лише міг.

— А чого-ж ти сидиш на Камчатцї? — спитала панна Галя. — Я бувши тобою зараз виїхала би.

— А диви ти на неї, яка вона мудра! Дай менї гроші, що вторгувала за барани, то я зараз поїду.

— Барани я за свої гроші купила на весну й для себе їх тепер спродала. Ти міг так само зробити.

— А прецїнь трохи ти міг би вчити ся. Чи ти не думаєш робити екзамену? — вдала ся в розмову мати.

— Добре вам! говорити — вчити ся! Права — то така суха річ, що їх дуже трудно вчити ся, особливо тому, хто не має до них замилуваня.

— І коли-ж ти будеш мати то замилуванє?

— Е-ет! щоб мати до чого небудь замилуванє, треба се перше добре знати.

— Говорила небіженька!... — сказала панна Галя. — Не вчить ся, бо не має замилуваня; замилуваня не має, бо не знає, бо права трудно без замилуваня вчити ся!

— І ти ще будеш тут базїкати? — осьміхаючись звернув ся до неї Юлько.

— Тихо, Юльку! Атже-ж ти собі сам права вибрав, — промовила знову мати. — Ми тобі казали: йди на теольоґію. Твій дїд один і другий був попом, тато твій піп, і ти міг ним бути.

— Дайте ви менї спокій з вашою „будою". Впрочім, коли не зроблю екзамену, дасте менї сто ренських відчіпного, то я й до буди пійду. А тепер ще час...

— А коли не дамо? — спитала панна Орися.

— То поїду до Америки камінє товкти!

— Так по що-ж ти три роки матуру робив? До каміня матури не треба.

Юлько зачав вже щось говорити, та в тім на дворі задзвонило. Всї три панни кинули ся до вікна і заки Юлько та панї Чермінська встали, щоб і собі подивити ся, вони вже з криком: питомець приїхав! як наполохані воробцї втїкали до кухнї, а з кухнї до спіжарнї, з відки ще пару хвиль чути було їх глухий сьміх і шепіт.

Слуга з кухнї прийшла до покою.

— Чого тобі, Ксеню? — спитала не меньше перестрашена панї Чермінська.

— Паннунцї хочуть вбирати ся.

— То занеси їм!

І вона чим скорше наклала їй з шафи повний оберемок сукинок і стаників.

Гість на селї чи на малім місточку в пятницю — то завсїгди клопіт, а вже не пожаданий він в такій ситуациї тодї, коли ним є чужий питомець в хатї з дорослими паннами. Панї Чермінська стратила на хвилю голову. Вона ледви встигла пригладити собі гребінчиком волосє і позбирати з сукнї кусники ниток. В хвили, коли хотїла скочити по мужа, щоб єї виручив і приймив гостя, відчинили ся входові двері. Годї було відходити. Молодий, низенький, русявий та білий з лиця питомець стояв вже в передпокою проти скляних дверий до їдальнї. На щастє з сальону показав ся заспаний ще о. Чермінський. Господарі з двох противних сторін ждали на перше слово гостя, котрий несьміливо якось поклонив ся, потім не знав, що сказати і сказав: Слава Ісусу Христу, а доперва отямившись представив ся:

— Дубович, окінчений богослов...

— Ах, витайте нам — урадовано сказав о. Чермінський, підчас коли Дубович цїлував вже ручку господинї дому, котра все ще не знала, як їй озвати ся.

— Та я нашого батька дуже добре знаю, ми з ним в однім роцї висьвятили ся. І вас — так менї щось здає ся — десь бачив, але де...

— На празнику в о. Суходольского —

ва і Радославова. Заразом заявляє „Військовий Дневник“, що князь в небезпечности, отже треба его хоронити.

Перед приїздом князя писали всї заграничні ґазети, що треба сподїватись державного замаху, що вже все до того приготовлене і т. п., а міжтим нїчо з того не сповнило ся. Все спокійно, а навіть здає ся, як коли-б інтереси кн. Фердинанда стояли не зле. Правда, его заходи в справі его законного становища ще не увінчали ся успіхом, ще не знати, як фактично відносить ся до сеї справи сама Росия, але вже підносять ся голоси, котрі поважно розбирають справу признаня кн. Фердинанда князем болгарским, а се є доказом, що в тій справі щось робить ся поволи.

Доси все розширювано вість, що Австрия не признасть кн. Фердинанда, коли він піддасть ся впливам російским, що взагалї Австрия в тім взглядї робить трудности і т. п. Тепер же простує Fremdenblatt, орґан мінїстерства справ заграничних, ті вісти і називає їх безпідставними висказами деяких ґазет тому, бо прецїнь австрийске правительство при всїх нагодах висказувало бажанє управильненя державно-правного становища Болгариї і що Австро-Угорщина не заступала нїколи в Болгариї еґоістичних інтересів. Австрия не мішала ся нїколи до внутрішного розвою балканьских країв, полїтична самостійність мала бути запоручена межинародними угодами, совістно Австриєю респектованими. Про теперішне становище Австро-Угорщини до Болгариї пише Fremdenblatt: У Відни не мають нїякої причини казати, що вибір кн. Фердинанда був незаконним і длятого не мали обави полишити в Софії дипльоматичного репрезентанта. Коректність того поступованя признала й Росия, тож не домагала ся залагодженя тої справи від Порти. Коли-ж тепер в наслїдок порозуміня межи Болгариєю а Росиєю справа признаня кн. Фердинанда мала би знову прийти на порядок дневний, то для нашого правительства будуть міродайними в сїй справі єдино лиш ті норми, котрі можуть становити основи якогось порозуміня і коректного полагодженя. Ті норми уложені в Арт. III. берлиньского договору. Після дословного змісту того артикулу буде становище кн. Фердинанда яко князя болгарского неоспоримо законним, скоро князь яко вийшовший із свобідного вибору буде затверджений Портою за згодою держав. Коли управильнене справи болгарского престола настане при точнім зберіганю сеї постанови договору, то австро-угорске правительство без обави буде причиняти ся до сповненя тих бажань кн. Фердинанда. Коли-ж би з нагоди управильненя справи престола мали настати які постанови що-до віри князя або династиї, то такі постанови могли би прийти до залагодженя лиш в случайній звязи з рівночасними межинародними кроками для узаконненя становища кн. Фердинанда. Держави же мусїли би рішене о вірі пануючого, не порушене нїяким способом в берлиньскім договорі, уважати за внутрішну справу конституцийну Болгариї.

Наконець мусимо згадати ще про одну справу, котра мусїла би бути залагоджена при управильненю державно-правного становища Болгариї, а то справи унії Всхідної Румелії з Болгариєю. Тут підготовлено залагодженє сеї справи межинародною угодою в 1886 р. на основі конференциї амбасадорів, коли то змінено первістний зміст берлиньского договору. І тепер ще доказом може служити та формулка, що кождочасний князь болгарскій єсть заразом за згодою підписаних на договорі держав ґенерал-ґубернатором Всхідної Румелії.

Коли-б мали наступити які зміни в Болгариї, то Австро Угорщина—після заявленя Fremdenblatt-у—буде ті змаганя підперати льоально на основі межинародних угод і з тим припущенем, що так само будуть поступати і другі держави. Так можна би усунути справу болгарску з першого місця дискусиї, а в тім мають всї кабінети однаковий інтерес.

Так пише орґан австрийского мінїстерства заграничних справ і з того виходить, що коли Росия признасть кн. Фердинанда болгарским князем за згодою Порти, то він буде лише князем болгарским, а не заразом і румелїйским, бо у Всхідній Румелії він може лиш бути ґенерал-ґубернатором. Се значило би ослабити свою власть, отже не знати, що тепер кн. Фердинард вибере. Ся статя Fremdenblatt-у викликала в цїлій заграници дуже добре враженє і заспокоїла деякі горячкові уми, котрі побоювали ся непорозумінь між Австриєю а Росиєю. З Петербурга доносять, що та статя є для тамошних кругів полїтичних несподїванкою і що тепер надїять ся порозуміня між обома державами в справі болгарскій.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 19. серпня 1895. р.

З нагоди вчерашних уродин Є. В. Цїсаря відбула ся в нашім містї о 5-ій годинї зраня серенада військової музики по головних улицях, потім о 8-ій годинї військова парада на толоцї коло публичного огорода. О годинї 9-ій відбуло ся богослуженє за Є. В. Цїсаря в гр. пр. семинарицкій церкві, а о годинї пів до десятої в р.-кат. костелї, о год. пів до 11-тої в гр.-кат. церкві, о год. 10-ій в божници. На всїх богослуженях були заступлені уряди і військо. О 12-ій годинї складали всї уряди і достойники свої желаня на руки краевого президента ґр. Ґоеса. О год. 12-ій був пир в офіцирскім касинї, о год. 2-ій зполудня у краевого президента. Крім того відбуло ся в честь цїсаря стрілянє до цїли за нагородами і народний фестин. Зі всїх лиць видко було втїху і сердечну вдячність для нашого Найяснїйшого Монархи за его мудрий і повний любови провід, котрим Він забезпечує нам мир і свободу і впроваджує свої народи в ряди культурних держав. Всї стани австрийскої суспільности відчувають добродїйства, які для нас вчинив наш монарх, і з дитинною любовію молились, щоб Провидїнє благословили Нашого Найяснїйшого Монарха Франц Йосифа І-го на многі щасливі лїта!

Відзначенє. Правительственний радник професор унів. др. Фридрих Шулер-Лїбльой одержав з нагоди переходу в стан супочинку титул радника двору.

Зі Станїславова пишуть нам: З нагоди уродин цїсарских відбув ся в Станїславові захід і коштом корпусу офіцирского в тамошнім касинї військовім величавий пир на 200 осіб, на котрий запрошено і Преосьвященного епископа Куїловского яко представителя місцевого руского духовеньства. Зпоміж польского духовеньства запрошено також лише пароха о. Кершку. Преосьвященний Куїловский дякувати Богу, подужав на стільки, що міг взяти участь в згаданім пирі...

206-та читальня „Просьвіти“ закладає ся в Дорогомишли, яворівского повіта, заходами тамошних селян. Статути вже внесено до галицкого намістництва.

Варстат ткацкий товариства ткацкого в Косові переняв галицкий видїл краевий від дня 1. вересня с. р. почавши в цїлости на фонд краевий а іменований новий учитель і фаховий управитель Казімір Ямроз обняв уже на власність варстат нового закладу краевого. Куратором того закладу іменував видїл краевий Володимира Лушпиньского, нотаря в Косові, а товариство ткацке відступило свої будинки на поміщенє варстатів, школи і мешканя учителя, а надто обовязала ся доставити для школи потрібної пряжи.

Смерть лихваря. З Одеси доносять, що якийсь Завель, властитель сїльця в Бесарабії, застрілив мілїонера, жида Дияманда, котрий наложив на его маєтність секвестр і грозив екзекуциєю. Дияманда знали загально яко лихваря і пиявку найгіршого рода.

Жидівска божниця в Чернівцях буде одною з перших публичних будівель черновецких, котра буде мати електричне осьвітленє. Тепер провадять ся переговори між черновецким кагалом а заступником електричного заведеня. Треба надїяти ся, що й иньші церкви возьмуть собі з того примір і небавом запровадять у себе електричне осьвітленє.

Нїчого собі лїкар. Як безсовістно всякі шахраї використують непорадність і темноту нашого народа, нехай послужить за новий доказ слїдуючий факт. До селянина Василя Хриняка в Грибовичах, львівского повіта, прийшов зарібник Данило Чуїль з Ясеницї рускої, каменецкого повіта, і представив ся єму яко лїкар, що вилїчить від всяких слабостий. Дав Хриняк єму 1 зр. за поправу молока у корови, а надто визичив єму свій кожух. Від Хриняка пішов лїкар до Андрея Дубляна і взяв у него 10 зр. за лїченє его сина, з котрим разом з материю поїхав до Львова і там їх лишив. Хриняк здибав в четвер свого „лїкара“ і казав его арештувати.

Божевільний убийником З моравского Берна доносять: В селї Голибиць коло Австерлїцу мешкає мельник Николай Генїґ з Мариєю Кепак. Мельник заслаб на тиф, а дня 7-го с. м. показали ся у него ознаки божевільства. Дня 8-го с. м. пішла Кепак до поблизької криницї по воду, а коли вернула, не застала в хатї сво-

---

пригадала мужеви панї Чермінська. — Ви там були, пане, неправда-ж?

— Був три роки тому. Там я паньство теж перший раз пізнав. Отця добродїя бачив я частїйше, тілько паню добродїйку може не пізнав би відразу, хоч моя мати вічно їх споминають. І тепер засилають паньству мої родичі поздоровленє.

— Дякуємо сердечно! А ви, пане, тепер з Добрилївки просто? — спитали майже разом обоє Чермінські.

— Нї, прошу. Я тепер від свого вуйка з Помялова.

— З Помялова!... від вуйка!... — повторила панї Чермінська.

В тій хвили з „бабинця“ повагом вийшла панна Галя. Пан Дубович зробив поважну міну, та зараз-же й осьміхнув ся злегка.

— Маю честь представити вам нашу молодшу доньку, — сказав живо о. Чермінський і зробив рух правою рукою. — А тобі пана Дубовича — і він махнув лївою рукою в сторону Дубовича, неначе-б кланяв ся.

Вони звитали ся, подавши собі руки.

— Вас я торік, панї, на весїлю бачив, — промовив пан Дубович.

— В Рихвици — додала панна Галя.

— Але-ж бо ти, Міцю, забуваєш ся, а я при тобі. Ми навіть пана Дубовича сїдати не просимо.

— Перепрашаю, просимо близше — сказав о. Чермінський і вступив ся від дверий до сальону.

— Просимо — повторила й панї Чермінська.

На пальцях ступаючи, неначе-б бояв ся чого, війшов пан Дубович до сальону, а за ним о. Чермінський. Панї Чермінська скориставши з відповідної хвилї вийшла до кухнї, але зараз же й вернула ся.

— Перепрашаю вас, пане...

— Прошу дуже!

— Ваші конї до Помялова нинї не пійдуть?

— А я думаю, що могли-б.

— Нї, нї, — вдав ся в розмову о. Чермінський, сїдаючи проти гостя на фотели й присуваючи до него пачку тютюну і папірки. — На таку завирюху не можна. Скажіть там фірманови, нехай випряже і відведе до стайнї, а їхати буде можна й завтра.

— Але-ж, Отче добродїю, такий захід.. — почав Дубович.

— Ви не журіть ся, пане. Захід наш, а всхід ваш. І тютюн ваш! — додав о. Чермінський, всьміхаючи ся й присуваючи ще близше пачку тютюну до гостя.

Дубович не протестував вже. Він почав лїпити папіроску, лишивши ся сам на сам з о. Чермінським в сальонї.

(Дальше буде.)

єї маленької дитини. Геніґ казав, що то сусіди дитину взяли до себе. Але показало ся, що Геніґ в божевільстві зарубав серпом дитину, потім єї посікав на кусники і кинув через вікно в город. Геніґа не можна задля тифу перевести до шпиталю. Кепакову арештовано, бо є підозріне, що она нарочно лишила дитину без надзору з божевільним.

Руска читальня в Самушині розвязала ся добровільно.

Весела війна о рабінат вибухла в нґлійскім місті Ґлоґові (в Шотиї) між жидами. В місяци маю помер рабін, а жиди поділили ся тепер на три партиї, з котрих кожда хоче свого кандидата перефорсувати. Але та війна має свої веселі сторони. Провідник одної партиї називає себе „Буляніже“, але ґазети противників пишуть, що „він хиба розум стратив, бо прецінь ані єго батько, ані дід або бабка не були гуситами“! На чолї другої партиї стоїть чоловік, котрий надав собі імя „Ґарібальді“. Не знати лише, яка історична особа стоїть на чолї третьої партиї.

Собачі іспити. В Дрезні роблено сими днями проби, о скілько пси на випадок війни можуть бути пожиточні в армії і одержано такі результати: передовсім висилано против мнимого ворога патролї піхоти. При кождій патролї біг пес. Маневри тревали кільканайцять годин і пси як найдокладнійше переносили депеші від одного відділу до одного. Один кільометр перебігали в двох а що-найбільше в трех мінутах. Відтак компанії утворили ряди боєві в відступах (тіралїєрскі). Стрільцям треба було донести амуніциї — і з тої задачі пси вивязали ся як найлучше. З привязаними на хребті клуночками бігли они від вояка до вояка і ждали терпеливо, поки стрілець не забере собі потрібні набої. Вкінци здали пси іспит також в характері помічників служби санітарної. Вояки удаючи ранених і убитих клали ся під корчами і кінцями, деякі поховали ся в ровах і ярах, а пси, маючи добрий нюх, знаходили їх скоренько. Надибавши такого вояка починали брехати або приносили рукавички, шапки. торби до воза санітарного, даючи тим знати, що в якійсь околици находить ся вояк. А треба знати, що сим разом мали пси діло з жовнїрами зовсім незнакомими, вибраними з усяких полків німецких, котрі перший раз в житю брали участь в маневрах під Дрезном і у виправах з дресованими собаками.

Нещасливий остров під взглядом потворів є Крета. Там дуже часто трафляє ся, що жінки родять яку потвору. Так сими днями народила ся дитина, що мала голову, зуби і ноги пса. Родичі були в розпуці, але на щасте дитина жила лише дві годині.

Помер в Чернівцях концепіст фінансової дирекциї Іван Плях в 30-ім році житя.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Даріем Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар российско-україньский ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Україньство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд україньского народа	—	30
— Кайдашева сімя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70	кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90	„
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10	„
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30	„
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10	„
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60	„
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80	„

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 88. Чернівці, четвер дня 10. (22.) серпня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Черниховский Месия.

IV.

(Остаточна задача і цїль кацапів. Кацапи а Русини. Засліпленє Русинів. Що робити?)

Що-ж тут робити? Зухвалість і цинїзм кацапів навіть в справах кождому Русинови найсьвятїйших повинні вже раз цїлковито нас протверезити і отворити нам очи на їх цїли і роботу. Ми мусимо перестати вже раз обдурювати себе самих думкою, що наші домородні кацапи то нїчого иньшого як руска партия, котра хоче працювати для морального і материяльного піднесеня нашого народу, а лиш добирає до того иньших способів нїж народовцї. Се все неправда. Хоч і як скривають кацапи свої остаточні цїли, хоч і як уміють вони підшивати ся руским патріотизмом, хоч і як їх гавканє на Поляків і на жидів нашим людям може подобати ся і здобуває собі у них популярність, то помимо того треба вже раз знати, що задача і цїль наших домородних кацапів є, передусїм зробити з нас Москалїв, а в разї коли-б се не удавало ся — а воно і не удає ся, не дати двигнути ся нашому народови з морального і материяльного упадку, не допустити до того, щоб руский нарід тут в Австриї став поважним полїтичним і економічним чинником, спинити всякий его розвій, бороздити всяку роботу, піддержувати всяке баламутство, — а все то на те, аби не дай Боже австрийска Русь не зміцнила ся так, що могуча Росия мусїла-б з огляду на ню і з України здоймити пута, або щоб сильна австрийска Русь не звернула на себе очий України і не стала ся притягаючою силою для України. Сю цїль мають перед очима платні кацапи, вони за те і платні; неплатні вірять платним і роблять те саме. Проте треба з кацапами так поступати, як поступають вже від давна буковиньскі народовцї: вони не узнають їх за Русинів, вони не дають їм мішати ся в рускі справи і таким ясним поставленем питаня довели до того, що бодай народовцї між собою згідні не так як народовцї в Галичинї, де саме стосунок до кацапів одних і других дав початок до того, що народовцї тепер розбиті тай в додатку ще й з собою ворогують на втїху ворога кацапа; таким ясним поставленем питаня довели вони до того, що богато людий збалам[illegible] [illegible]их кацапами, прозрівши їх крутанину, пристало назад до руского народу. Най нїкого се не застановляє, що наші домородні кацапи є руского походженя. Адже Черкавскі, Зибликевичі і и. также руского походженя, а чи вони були Русинами? Яка-ж ріжниця між Черкавскими, Зибликевичами а Зубрицкими, Площаньскими і т. д? Одні Поляки, другі Москалї, а жаден з них не є Русином — вони ренеґати рускі. Ба ми маєм і таких людий, що хоть з походженя Русини, стали опісля Румунами, Мадярами, Нїмцями. Чому-ж ми тих не уважаємо за Русинів? Чому ми їх відцурали ся? Бо розум тому противить ся. Що-ж за розумня причина трактувати ренеґатів кацапів инакше як иньших руских ренеґатів? Одні хотїли, щоби ми стали Поляками, другі хочуть, щоб ми були Москалями. Коли-ж ми не хочемо бути Москалями, то і з кацапами мусимо так поступити, як поступили з тими ренеґатами, що пішли на сторону польску; ми не сьміємо уважати їх за Русинів, так як тамтих не уважали за Русинів; ми мусимо їх виключити із народної спільности, ми в жаднім разї не повинні позволити, аби вони мішали ся в наші рускі справи,

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Дальше.)

II.

Тимчасом в „бабинци“ відбували ся фамілїйні наради, в котрих брали участь всї крім о. Чермінського. Сего засудили in contumaciam на розмову з гостем.

— Десь тобі жартувати хоче ся; приїхав, то й поїде! — сердила ся панна Ореся на сестру за єї притик.

— Цить, Орисю! тихше, бо вчує.

— Най чує, овва! — і вона лопнула з цїлої сили дверми, виходячи до кухнї.

— Дай ти їй спокій нинї, Галю — озвала ся панна Юзя — вона така якась не своя тепер. Що ти їй сказала?

— Що-ж я їй сказала? нїчогісїнько, Юзю! Пригадала їй лише той нїж по обідї, а вона вже й дверми лопає.

— Дай ти їй нинї спокій! — ще раз промовила панна Юзя.

Панни, річ ясна, були в тій хвили героями дня, хоч ролї їх потрохи й різнили ся межи собою. Підчас як старші віком доньки о. Чермінського були вже „comme il faut“ панни, одна панна Юзя оставала все ще неначе приватною пансіонїсткою в его домі — вчила ся дечого з книжок, та більше з практики житя, як звичайно водить ся між паннами. Се положенє робило єї зовсїм ще свобідною перед чужими людьми, особливо молодими. Вона ще не чула потреби й не потрібувала вязати ся чим-небудь, — могла в кождій хвили бути природна, як дитина. Подібно було і з Галею тепер. Панна Галя мала вже нареченого, Щербу, котрий саме з'їхав був до дому єї родичів на різдвяні сьвята. Впрочім вона і без того була все свобідна і природна. Давав їй в кождім товаристві свободу і певність себе живий темперамент і незвичайна розвага та проворність. Бистре око єї вміло доглянути в житю те, чого не добачували другі єї ровесницї; набутий в короткім часї досьвід доповнив єї сьвітогляд тим, чого не дала їй наука. Вона покінчила рік тому видїлову школу в Яворові під надзором Василїянок, однак вроджена цїкавість не позволила їй замкнути вже круг своїх відомостий. При кождій вільній хвили, при кождій нагоді вона богато читала. Все те разом — живе успособленє, обсервация житя, школа і власне образованє зробили єї певною себе і рішучою. Єї рішучість пробивала ся навіть в мові; кожде єї слово дзвенїло якось остро, хоч успособленє єї було лагідне і ласкаве. Найбільше звязана чула ся все єї сестра, панна Ориця. Одно і те саме вихованє, одна і та сама школа, одні і ті самі товариства, а яка величезна ріжниця! Хоч двома роками старша від сестри, вона була несьмілива і боязка як серна, все роздразнена, все спосібна сердити ся на всїх і на все, нервова. Вона з домашними навіть говорила, запинаючись на словах. Одно, що таки стояло в звязку є єї вдачею і сповивало якимсь чаром єї особу, була незрівнана майстерска гра на фортепянї. Вдаривши пальцями по клявішах, вона наче ставала не та, що була; переймаючись музикою, забувала на цїле товариство. І нераз рясні оплески та похвали, що сипали ся по адресу Бетовена або Ваґнера, належали ся їй. Починаючи чужою композициєю, вона й сама не стямилась, коли вдаряні єї пальцями клявіші озвали ся новими, незнаними аккордами, імпровізациєю. І по скінченій грі вона се лише знала. Може бути, що причиною єї нервового успособленя була по части й музика, а може ще в більшій мірі обставина, що єї молодша сестра мала більше щастя від неї, пестїйки родичів, коло котрої всї ходили на пальцях як коло ляльки, на котру всї хухали як на полудневу оранжерійну цьвітку в зимі.

— А ти, Юлю, задоволений з гостя? — спитала панна Галя брата, що розхрістаний, без ковнїрика на шиї простер ся недбало на софі.

— Я? а чому-б нї? буде добра вечера. Чи ви вже що ладите?

— Ладимо, ладимо! — защебетала панна Юзя. — Ти єму добре придивила ся, Галю? Він брунет чи бльондин?

— Як облїзлий! А який несьміливий! Я его з торішного весїля вже знаю. Він від Наталї приїхав. В свого вуйка, в Помялові був.

— То в Помялові его вуйко?

— Вуйко. Йди, як хочеш і подиви ся на него, Юзю. Він татка занудить. Коби лиш Щерба прийшов; може-б его забавив.

промовляли в імени рускою народу, давали напрям нашій культурній роботі.

Европа знає вже і узнає Русинів за осібний нарід від Москалів. Австрийска конституция дозволяє кождому народови розвивати ся після вподоби. Най отже наші кацапи використують австрийску конституцию для себе, для свого московского народу, коли є тут який московский нарід в Австриї; най той московский нарід в Австриї плекає собі свою московску мову, свою московску народність, ми єму в тім не будемо мішати, але ніяким чином не дамо того робити на кошт руского народу, не дамо кацапскої мови і иньших кацапских ідеалів накидати рускому народови. Наколи-ж Русини уважають свою народність за осібну від московскої народности, то яким же чином можуть вони уважати кацапів за Русинів? Такі Русини, що помимо того уважають таки кацапів за Русинів, се певно не Русини, а такі-ж кацапи як і тамті. Такі виводи згідні здає ся з розумом, а коли-ж помимо того поступає дехто у нас в Галичині з кацапами инакше, то се є лиш доказом, що таке поступоване не згідне з розумом. Коли ми перестанемо в нашій роботі народній брати взгляд на кацапів, робити їм всякі уступки, задля них самі свої засади ногами доптати, тоді ми зможемо опорати ся дуже легко і з такими Курдидиками, зможемо опорати ся з всіма, що стоять нашому розвиткови на перешкоді; ми опораємо ся і з такими просьвітителями нашого народу, котрі замісць осьвіти отруту защіплюють в серце нашого народу, котрі баламутять і бунтують єго против єго рідної інтеліґенциї, против єго великих ґеніїв; оттоді то ми зможемо ще не одну „пощечину“ себ то не одного поличника дати тим, що в зухвалий спосіб сьміють нас зневажати. Така зухвалість противників, такий їх цинізм лиш доти можливий, доки у нас морочать голови ріжними примиреніями і подібними теориями. Але-ж треба уже раз бути сьвідомим того, що кацапи се найгірший воріг нашого орґанізму народного, він точить єго внутрі мов той рак, точить єго так, що богато не добачає рака, хоть бачить, що від якоїсь хороби орґанізм розпадає ся; кацапи гірші вороги ніж всї вніїшні противники, бо вніїшних противників бачить ся і можна перед ними устеречи ся, а кацапів допускає ся до спільности народної, дозволяє ся їм завдавати трутину народному орґанізмови, а коли орґанізм від тої трутини вже гниє, ще й тоді не добачає ся їх роботи, а складає ся вину на кого иньшого, міжтим кацапи сьміють ся і роблять своє дальше. Доки ми кацапів уважати будемо за Русинів, доти наш орґанізм народний буде такий слабий, як тепер, такий слабий, що від вітру паде.

Але що-ж? У нас люди такі ще засліплені, що не бачать того всего, не бачать, що самі кацапи всюди відгороджують ся хіньским муром від народовців, не допускають їх поміж себе, в свої товариства, а тепер перед виборами самі відрубно орґанізують ся і т. д., не бачать того, що вони держачи ся самі для себе відрубно, втискають ся межи народовців, підюджують одних на других, терроризують, кидають кість незгоди і ненависти — а відтак із всего сьміють ся.

Отся наскрізь політична промова о. Курдидика се належита заплата тим, що вірять в примиренія; єї вага тим більша, що се промова перед виборами; вона показує ясно, що кацапи з народовцями замисляють; може вона нарешті отверезить народовців.

Допись „Буковини“.

—o—

Зі Львова.

(Наука рускої мови в польских школах середних і виділових. Недостача руских шкіл більшеклясових і виділових женьских).

Завдяки нашим князям церкви, а неменьше й жертволюбности нашої суспільности діждались ми уже *руских женьских інститутів у Львові і в Перемишли.* Інститути сї вдоволяють пекучій потребі нашої суспільности і мають по змозї заступити для нас **недостаючі** нам доси рускі школи женьскі висшого типу. В попередній дописи зі Львова порушена була потреба перенесеня котрого з наших *женьских монастирів до Львова:* тоді-б можна подумати о основаню при сім монастири рускої (поки-що приватної) *повної школи виділової женьскої,* подібно, як на пр. школи при монастирі львівских лат. Бенедиктинок. Надіємось, що чи сяк чи так Є. *Е. В Преосьв. Митрополит* зволить увінчати свої дотеперішні сердечні заходи около нашого львівского дівочого інституту, що таку школу незадовго у Львові побачимо, а уділене їй прав школи публичної (як їх мають у нас многі иньші приватні школи) не повинно також улягати сумнївови.

Є се справа пекуча і наглячa. Тож само інститут перемиский поставить собі без сумнїву подібну мету. А за Львовом і Перемишлем підуть згодом і другі міста нашого краю. От саме тепер Поляки, дякуючи своїй енерґії і жертволюбности, оснували *приватну* ґімназию Тїшиї.

Недостача руских женьских шкіл виділових даєсь щораз більше чути, а рускі посли, рускі

На ті слова надійшла з кухні пані Чермінська.

— Ага, Щерба! А де він? Може-б єго справді закликати?

— Я пійду! — озвала ся Юзя.

— Ти? Та він не в тїтки а в учителя.

— Ні, тепер в тїтки; я пійду. А Орися де? В кухни?

— Ні, вона в сальоні; пійшла запрезентувати ся — сказала пані Чермінська. — Пійди-но ти, Галю, до спіжарні. На маєш ключі. Я вже сама не знаю, що-б тут нині на вечеру дати. Щербі хиба дамо в тім покою мясо; але що їм? мясо давати в пятницю не випадає.

— Ет! не журіть ся, мамцю!

Галя взяла ключі і пійшла до спіжарні.

— То всьо байка, — озвав ся вкінци і Юлько, позїхаючи — але де ви єго спати положите?

— Правда, я й сама не знаю, — заклопотала ся пані Чермінська. — Хоч ні! маємо прецїнь зелїзне ліжко; внесемо до сальону; буде спати з Щербою, — Щерба на софі. Мені нїчо не перешкаджало-б, коби лиш був завтра приїхав, не нині, в саму пятницю. Може-б ти, Юлю, взяв на себе ковнїрик і краватку та пійшов до сальону. Негарно тобі ховати ся. Він вже питав за тобою.

— Він питав? Або він мене знає?

— Не знає, але в Помялові єму про тебе казали.

— То він тепер з Помялова їде до дому?

— Куди він їде, я не знаю, але ти, Юлю, вийди, — тоном просьби сказала пані Чермінська і пустила ся до сальону. В дверех вона зустріла ся з Юзею.

— Ти вже?

— Я вже й там була!

— Де там?

— В сальоні! Там є Орися.

— А Щерба?

— Вже прийшов; є там. Вони оба знають ся з Відня.

Пані Чермінська не чула остатних слів.

— А тїтка прийдуть? — спитала вона. — Ти їм казала, хто приїхав?

— Казала, що питомець якийсь, та вони не вірять, — кажуть, що їх дурю, але вбирають ся вже і прийдуть на вечеру.

Юзя вискоком побігла до кухні, до своєї подруги Галї, а пані Чермінська пійшла до гостя.

— Ви, пане Дубович, не блудили де по дорозї? Там така заверюха — заговорила вона.

— Ні, прошу пані добродійки, сюди їдучи не блудив, а як буде назад, то ще не знаю, — відповів Дубович і перевів свій погляд з пані Чермінської на панну Орисю.

Орися почервоніла як півонія, однак пані Чермінська не зрозуміла дотепу і говорила дальше:

— Дивує мене, що вуйко пустив вас нині з хати.

— Мене? мусїв пустити. Я вже й так в него другий, ні, вже третий рік покутую зимою.

— А то як? третий рік?

— А так, прошу пані добродійки. Лїтом дома сиджу, в Добрилівці, а зимою в вуйка звичайно. Се вже третий рік, як я по теольоґії.

— Та-а-к! А перше, на теольоґії ви у Львові були?

— Ні, прошу, в Відни, — сказав, неначе-б чаром хотїв повіяти на всїх, Дубович.

— Правда, правда, хтось нам вже казав, чи не ваш вуйко таки, що ви першим преміянтом скінчили ґімназию в Станїславові, — говорила пані Чермінська.

— В Коломиї, — поправив єї о. Чермінський.

О. Чермінський не з тих був, що то не мають голосу при жінцї. Ні, він був справді господарем дому. Енерґічний і розсудний, поважаний своїми і сусїдами він о цїлу голову перевисшав пересїчних панотців навіть образованем і начитаностию. В полїтичних народовских кругах числили всї на него, як на чотири аси. Дечим, як хоч би своєю поступовостию, рішучостю і згодою теориї з практикою, котра не позваляла єму лицемірити в полїтицї, він вирізнював ся між своїми сторонниками, та вони як раз тому респектувати єго. Так само відносили ся до него й сусїди з противними полїтичними переконанями, москвофіли. Будучи з уродженя вже майстром до всего, він дуже добре розумів ся й на практичних штуках, на столярцї, архитектурі, пасїчництві і з часта своїм досьвідом і знанем дїлив ся з сусїдами. Працею в парохії він з'єднав собі й селян. При тім всїм він був дуже скромний, не шукав почестий. Хотїла єго раз митрополича консисторія деканом зробити — не згодив ся. — Я деканом? А менї се пощо? — сказав. Піп на парохії — свій пан, а декан — консисторський. Ні, я не хочу деканства і клопоту не хочу. — На тім і стало. Нині о. Чермінський не бачив по просту інтересу в розмові з Дубовичем, а може не хотїв бачити і ромавляв лиш тому, щоб не показати ся перед гостем нечемним. Щерба так само не знав, що єму говорити. Він знав Дубовича дуже мало. Панна Орися відповідала лиш на питаня. Ситуацию ратувала одна пані Чермінська, поки не виручила єї Галя, котра в парі з Юзею війшла до сальону і сїла собі на табуреті коло фортепяна.

(Дальше буде.)

товариства і руска праса повинні-б всею силою займитись усуненем сеї недостачі. У нас є вже кілька руских женьских шкіл *чотирокласових*, а ті дівчата, що такі школи покінчили, — *не мають попросту де дальше ходити!* От на пр. у Львові ті, що скінчили взорову школу при женьскій семинариї, або школу Марк. Шашкевича. Що гірше: в тих женьских *польских* школах висшого типу, що доси є, *не вчать майже зовсім по руски*, хоть пляни наукові таку науку („другого язика краєвого") досить докладно нормують. Родичі руских дітий або нерозуміють діла, або мовчать, — се-ж звичайно люди біднійші і під взглядом народним слабше розвинені, а наші „міродайні круги" мабуть по звичаю ждуть, аж — їх правительство товкне: ану! упімніть же ся!!

Коли-ж пляни наукові шкіл 5-ти і 6-ти клясових приписують науку „другого язика краєвого" (отже *руского*, бо руских шкіл *таких* доси нема!), то в плянї для шкіл *виділових* женьских читаємо дуже дивну „увагу": „Статут кождої школи виділової, ухвалений *Соймом краєвим*, рішає, чи другий язик краєвий має бути предметом науки". Отже як? Щоб учити руского, то треба аж рішеня Сойму? Пощо се застережене? Чей не на нашу користь, а се власне дивне. Не знаємо „статутів" дотеперішних виділових шкіл, але річию послів було (і є дальше) вглянути в се, доповнити відповідно дотеперішні статути, а „увагу" усунути.

Стан теперішний недогідний навіть для Поляків, взглядно — польских дівчат: в женьских семинариях є мова руска *обовязковим* предметом науки, тож само при матурі, ба — а деж мають ся єї навчити ті учениці, що йдуть до семинариї з шкіл виділових або учать ся приватно до матури?

В иньшій справі знов звернулось недавно наше львівске тов. педаґоґічне до Вис. Ради шкільної: в справі надобовязкової науки рускої мови в польских ґімназиях у Львові. Чи тов. педаґоґічне дістало яку відповідь і чи зарядила що Рада шкільна — не знаємо. Належало-б оточити науку руского в польских ґімназиях деякою опікою, і не тілько може у Львові. Атже Поляки можуть бути урядниками в руских сторонах — а де-ж мають научитись по руски? Випадало-б може, щоб і в Кракові при одній ґімназиї, а може ще в Тарнові, учено хоть надобовязково, в чотирох відділах, рускої мови, та що-б для сеї науки була норма, були бібліотеки для учеників і т. п. Там же, де наука руского є *„взглядно-обовязковою"*, не повинно-б ся єї спихати між предмети надобовязкові, але урівноправнити, так як урівноправнено науку польского в рускій ґімназиї у Львові, постарано ся о богату і добірну бібліотеку польских книжок і т. п.

Що-до порушеної в попередній кореспонденциї науки релїґії в ріжних школах специяльних (слуг, термінаторів, калїк), то се справа важна. Іде тут о верстви біднійші, що ними наша інтеліґенция таки замало займає ся. Може-б наші енерґічні о о. Василіяни заопікували ся сею справою?

Було-б може також добре, читати для молодїжи на екзортах сьв. письмо в *перекладї на мову народну*, особливо в школах людових. Лат. катехити читають польский переклад, і справдї годї вимагати, що-б дїти розуміли латиньску або нашу церковну мову, або знов що-б слухали не розуміючи.

У Львові переводять ся саме тепер великі реставрациї — та не нашої волоскої церкви, нї! але лат. домінїканьского костела. Може-б єї панове, що до них се належить, зволили потрудитись до тутешної жидівскої синаґоґи, то може зрушить ся їх совість і подумають і про волоску церков. . .

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 21. серпня 1895. р.

Архикнязь Франц Фердинанд д'Есте, найстарший син арх. Кароля Людвика і пресумптивний наслїдник престола, занедужав поважно на острий нежит легких, а лїкарі ведїли єму залишити всякі занятя, перевести довший час в повнім спокою в якімсь лагіднїйшім клїматї та вповни виконувати приписане єму лїчене. Архикнязь, котрий повнить функциї бриґадієра в Будієвичах, взяв відпустку на необмежений час і виїхав до клїматичної місцевости Мендельгоф коло Боцен в Тироли. Віденьскі ґазети зачали доносити о прогульках архикняза по тамошних горах, але тепер урядово констатують, що о яких небудь прогульках при теперішнім станї здоровля архикнязя не може бути й бесїди. Доходять вісти, що архикнязь поїде на осїнь і зиму на Рівієру або до Сан Ремо, але і се поки що не єсть ще рішене.

Презенти на опорожнену парохію Коростів, львівскої архиепархії, одержав місцевий завідатель о. Ярослав Лучаковский; а на Судову Вишню, перемиской епархії, о. Василь Кондрицкий.

З гр. кат. львівсної архиепархії. Митрополича консистория розписала конкурс на принятє до духовної семинариї у Львові з речинцем до дня 20-го вересня с. р.

Конкурси. Росписані конкурси на посади надучителя в Бергометї над Серетом і учителїв в Медзї і Рускім Банилові, з викладовою мовою рускою, а яко предмет нїмецка і польска мова. Речинець до кінця вересня с. р.

Дирекция ц. к. семинариї учительскої в Самборі приймає на приготовляючий, I., II., III. та IV. курс учительскої семинариї кандидатів; вступні іспити будуть відбувати ся і днях 29-го, 30-го і 31-го серпня межи годинами 9—12 зранї і 3—6 по полудни. Ученики приготовляючого курсу мають при вписї предложити: 1.) метрику уродженя на доказ, що укінчили 14-ий рік житя; 2.) сьвідоцтво доброго успіху в науках з III-ої або II-ої кляси ґімназияльної або реальної або з VI-ої кляси школи виділової; 3.) сьвідоцтво здоровля, виставлене приналежним лїкарем повітовим; 4.) в разї перерви в науках сьвідоцтво моральности, виставлене приналежним урядом парохіяльним. Кандидати I-го, II-го, III-го і IV-го року уч. семинариї, котрі побирали науку в заведеню, мають при вписї предложити лиш сьвідоцтво шкільне з 1895 р. і належито виповнений родовід в двох примірниках Від приватистів жадає ся всего, що виказане під 1—4.

Міжпарляментарні конференциї в Брукселї розпочали ся дня 13. с. м. Зі сторони бельґійского правительства повитали участників мінїстри Берлї і Несн. Австрию заступає бар. Піркет, Угорщину Маврикий Йокай, ґр. Альберт Апонї, Вестер, Насманді і Вереш. Зараз зпочатку прийшло до неприємних сцен, бо заступники семигородских Румунів запротестували против того, щоб в 1896 р. відбувала ся конференция в Будапештї. Правда, їх протест відкинемо, але вже з сего видно, ще той мир, під яким ті конференциї відбувають ся, є так сказати-б in usum Delphini. Жаданю, щоби держави покинули оруже і війну, мабуть нї один парлямент не вдоволить; недавно-ж тому впало анґлїйске мінїстерство Росберіого в наслїдок закидів, що Анґлїя за слабо узброєна. Врештї резолюциї суть нїчим в порівнаню з рік-річною мирною роботою практичних мужів державних, котрій завдячуємо теперішні мирні відносини в Европі. Дальше стоїть в проґрамі конференциї охорона для чужинцїв. Ну, охорона потрібна лише в краях ворогів, а там без збруї нїчого не вдїєш. Прецінь нїхто з прихильників мира не буде сумнївати ся, що охорони для Европейцїв в Хінї, Сириї, Мароко не можна инакше осягнути, як лише панцирниками, канонами і вояками. Нїгде не можна право перепровадити без сили.

Степень докторів одержало на черновецкім унїверситетї в роцї 1892/93 27 студентів. Між ними 2 одержали степень докторів богословія 22 — докторів прав, а 3 — докторів фільозофії. На всїх унїверситетах Долитавщини одержало в тім роцї степень докторів 1289 осіб, а то: 16 степень докторів богословія, 556 — докторів прав, а 717 — медицини. Не маємо чого боятися, що за мало буде адвокатів і лїкарів.

Продукция паперу на сьвітї, як подає статистика зібрана одною часописию анґлїйскою — виказує тепер на цїлій земли 3985 фабрик, де виробляє ся річно 7.904 мілїонів лїбрів паперу. Половину того 3.900 мілїонів лїбрів спотребовують друкарнї на книжки і брошури, на часописи припадає 1600 мілїонів лїбрів, а решта іде до иньшого ужитку. Зі всїх народів Англичанин спотребовує найбільше паперу, бо $11^1/_2$ лїбер річно на одну голову. По Анґлїї іде Америка і з'ужитковує $10^1/_2$ лїбри на одну голову річно. Відтак Нїмеччина 8, Франция $7^1/_2$. Австрия вже лиш $3^1/_2$ лїбер пересїчно на голову річно, вкінци Мексико 2 лїбри, а Іспанія $1^1/_2$ лїбри. В Росиї не припадає на одну голову навіть $^1/_2$ лїбри.

Автомати з горячою водою. Вже від двох лїт істнують в Парижи публичні автомати з горячою водою. Користь з сего показала ся така велика, що тепер їх число значно збільшено, а за приміром Парижа має піти Льондон. Ті водні автомати—то високі на 16 стіп стовпи, в котрих у серединї є вода огрівана при помочи ґазу. Хто приступить до стовпа і вкине в призначений до того отвір гріш, то по півтора мінутї дістане огріту до 60 степ. Ц. воду. За 5 сантимів (наших 2 кр.) дає автомат 8 лїтрів горячої води. Цїна то дуже низька, бо лиш незначно перевисшає цїну ґазу, якого би треба ужити до огрітя 8 лїтрів води. Тепер єсть в Парижу 80 водних автоматів. Найбільшу вигоду мають з того господинї при праню, помиваню і т. пп. Автомати суть власностию приватних підприємців, Цїну на воду установив заряд міста.

Кілько викурюють на Буковинї? В роцї 1893 продано на Буковинї 1.549.400 штук циґарів австрийского виробу, 4184 штук гачанна та 10.729.000 папіросів. Всї циґара разом важили 71 метр. сотнарів, а папіроси 127 метр. сотнарів. Тютюну розпродано 4464 метр. сотнарів. Доходу в роцї 1893 було 1.135.040 зр. З того припадає на кождого мешканця 1·72 зр. річно, — коли відрахувати женщини і дїти — на кождого мужчину 3·53 зр. — сума досить показна!

Хитрі Японцї. Один нїмецкий фабрикант флянель в Тірінґії описує такий факт. Перед кількома лїтами зайшло до его фабрики двох Японцїв і просили о роботу. Фабрикант приймив їх, вивчив всего, що потреба і був з них дуже вдоволений, такі були з них спосібні робітники. По двох лїтах вернули Японцї до свого краю і від того часу фабрикант, котрий перше висилав дуже богато флянелї до Япона, не дістав звідтам нї однїсенького замовленя. Показало ся, що погульні, тихі і чемні Японцї вивчили ся у него всього чого потрібували, вернули домів і заснували собі фабрики флянелї на нїмецкий лад. Однако спосіб виробу одного нового рода тонької флянелї якось уйшов увазї Японцїв. І ось одного дня дістає сей фабрикант лист з наклеєним на папері кузником тої нової флянелї і таке письмо: „Любий пане! Як я був в Европі, були ви для мене все такі добрі і тілько мене навчали, що я приїхавши до своєї вітчини заложив собі таку саму фабрику, як ви маєте, і вироблюю флянелю. Дякую вам за се. Але отсеї флянелї, що приліплена до паперу, котрий вам посилаю, не умію ще робити. Будьте ласкаві і опишіть менї, як она робить ся, аби я міг єї виробляти у своїй фабрицї". Очивидно, що Нїмець, дбаючи о свою власну кишеню, не зрадив Японцеви тайни свого виробу, але сей примір показує, який проворний нарід ті Японцї і як они скоро присвоюють собі всї користи науки та не дають ся чужим визискувати. Коби так у нас!

Спростоване. В 85-ім числї *Буковини* закрали ся у вступній статї „Черниховский Месия II." дві немилі помилки, котрі зміняють змисл. Именно на другій сторонї в другій шпальтї в 20-ім рядку згори має бути: „Навіть знаним випадкам в Снятинщинї не можна зрада-

вати"... (не в Снятині), а на третій стороні в першій шпальті в 10-ім рядку згори має бути: „Наслїдки такої роботи" (не наслїдники).

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 21. серпня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.—	до 8.80	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ .	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.50	„ 5.50	„ 5.75
Ріпак	„ 9.25	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ .—	„ .—	„ 6.50	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер", опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра", принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма" — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові творя перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і пьньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 89 Чернівці, субота дня 12. (24.) серпня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене що дня від 8. рано до 8. вечером.

Чернихівский Месия.

V.

(Інтеліґенция а віра і церков. Ународовленє рускої інтеліґенциї. Церков народна).

Занявши оттак ясне становиско супроти кацапів і видячи, що кацапи особливо до церкви нашої добирають ся, аби єї захопити в свої руки і уживати в своїй борбі против народовців, треба далї рускій народній інтеліґенциї не спати, не бути байдужною для церкви, а узнаючи церкву за важний чинник культурний, знаючи, що церква є розсадником релїґійно-морального вихованя народу, треба і народній інтеліґенциї згорнути ся около церкви, стати живими членами церкви і тим допомочи церкві сповнити свою задачу супроти нашого народу. Очивидно не до загалу народовців се говорить ся, бо загал, о скілько знаємо, нїколи не відтягав ся від церкви, але до тих, що задля сих або тих причин були байдужні. Байдужностию як всюди так і тут нїчого не вдїє ся, нїчого не поправить ся: чинна участь всїх буде мати лиш добрі наслїдки. Всякі розумованя тут не на місци, одно розумованє має лиш рацию, а то: що наш нарід єдино ще для церкви має живий інтерес; коли-ж ми почуваємо ся до спільности з нашим народом, що мусим разом з ним мати живий інтерес для церкви.

Обставини, серед котрих наш нарід проживав і серед котрих наша народна інтеліґенция розвивала ся, довгий час зовсїм тому не сприяли, щоб та інтеліґенция почувала ся до спільности з народом. Все, що з народу виходило, покидало разом з заміною сїрака на сурдут также все те, що було народним, відцурувало ся від народу. На всїм народнім лежала печатка чогось згірдного, а так само і церков наша через то, що до неї признавали ся лиш самі мужики панщизняники, була атрибутом пролетариїв признаного хлопа; до неї не дуже радо признавали ся „пани“. Коли-ж під впливом животворного слова Шевченка і иньших лицарів слова збудило ся серед осьвіченїйшої верстви, яка вийшла з руского народу, почуте спільности з тим народом, то і та спільність була довгий час лиш чисто формальна, без змісту, більше уявлена нїж глубоко прочута. Инакше і бути не могло: наша інтеліґенция своїми поглядами, яких набрала ся серед чужих нашому народови елементів, була від нашого народу зовсїм відорвана, і треба було довшого часу, щоб вона не лиш формально але есенціонально приближила ся до народу, злила ся з народом. Ми ще і сегодня не можемо сказати, що той процес ународовленя рускої інтеліґенциї закінчив ся, ще і сегодня мусимо з жалем серця признати ся, що до того, аби межи народом а єго інтеліґенциєю була дїйсна не уроєна спільність, аби у інтеліґенциї рускої було живе почутє народне, досить ще далеко, хоть з другого боку констатуємо великі стараня інтеліґенциї дійти до того. Але-ж бо на се треба бодай десятків лїт — за одну ніч годї ввійти в думки і сьвітогляд народний. Длятого то ще й тепер є богато фальшивого в відносинах рускої інтеліґенциї до народу. Се, що тут сказано, дотичить ся так само сьвітскої як і духовної рускої інтеліґенциї. Помимо того, що духовна інтеліґенция, стикаючи ся безпосередно з народом, могла скорше дійти до цїлковитого поєднаня з народом, так не стало ся: вона старала ся — се уважала за найлїпше — удержати ся на становиску мандатора супроти народу — се був єї первовзір в відносинах до народу, котрий вона копіювала. Але часи помалу зміняють ся на лїпше, а вже-ж загалови нашої народної інтеліґенциї не можна бо-

---

3)

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Дальше.)

— Ви, пані, граєте? — спитав Дубович в Галї.

— Я мало; сестра грає.

Дубович не був на стілько кречний, щоб звернути ся після такої відповіди до панни Орисї. Він звернув ся знову до Галї:

— Я дуже люблю музику. Чи будете, пані, ласкаві заграти?

— Але-ж я справдї мало граю; Орися мене виручить по вечери.

— Ти все тілько: Орися і Орися! А сама не можеш заграти; та-ж ти грала в тім тижни тілько нових куснів!

— Менї все одно — нові чи старі, — заявив Дубович.

— Заграєш, заграєш, Орисю, але аж по вечери.

— Дасть ся видїти, — відповіла панна Орися, а в тих словах зовсїм не було видко охоти. Дайте спокій! — наче говорили єї очи, а на устах заграла усьмішка здивуваня: Чого, мовляв, причіпили ся? Дайте спокій!

Дївчатам при всїй розсїяности помагає в деяких хвилях дуже богато інстинкт, котрий в них є в високім степени розвитий. Вони по кількох словах, по однім погляді пізнають вже, хто з ними симпатизує. І Орися в тих кількох хвилинах зміркувала, що Дубович інтересує ся більше сестрою, як нею. Вона ставала єму нерада.

— А се мій син, правник — сказав о. Чермінський, побачивши Юлька, котрий вийшов саме з канцеляриї і став посеред сальону.

Юлько підійшов близше.

— Дубович, — представив ся, піднїмаючи ся з фотелика гість і подаючи єму руку.

Юлько знав, коли виходити. Вечера була вже на столї. Пані Чермінська просила до їдальнї:

— Просимо, пане, до вечері; але даруйте, що вечера не пишна. Та на селї, в пятницю... — говорила пані Чермінська.

— Але-ж, прошу пані добродїйки — перебив Дубович. — Я також селюх.

— Тепер ви селюх, але по сьвітї бували — в Відни, — завважила панна Галя.

— Просимо, — повторив о. Чермінський. — Ага! Та ми з панем Дубовичем напємо ся перше. Подай Юльку келїшок, а ти, Орисю, тої нашої „кривошапчихи.“

О. Чермінський налив чарку деренївки.

— До вас, пане!

— Многая лїта! — відповів Дубович.

І пійшла чарка мужескою дорогою. Лиш дами не додержували пари. Вони припрошували гостя сїдати і торгували ся з ним за місце при столї.

— Але-ж пане Дубович! Не робіть нам того і сїдайте тут, — промовив о. Чермінський, показуючи єму крісло.

Дубович, як перше стояв неповорушно, так тепер кинув ся до крісла.

— Як сїдати то й сяду!—промовив він з резиґнациєю.

Дубовичеви дістало ся місце проти панни Орисї. Щерба сїв проти Галї. Дубович поданий єму панею Чермінською полумисок взяв, подякував і подав єго Гали. Полумисок обійшовши дївчат, вернув ся знову до него. Він взяв собі трохи на тарілку, але поки почав їсти, перехрестив ся тричі.

— Так, так, то ви пане в Відни були на теольоґії, — промовила пані Чермінська.

Пан Дубович не знав, чи се звернене до него питанє, чи форма здивуваня. Він відорвав очи від тарілки і видивив ся на паню Чермінську.

— То вам ще добре склало ся, що там покінчили, — додав о. Чермінський.

— Чому, прошу, добре?

— Бо тепер вже духовну семинарию у Відни скасовано.

— Ага! — сказав Дубович.

— А скажіть нам, пане, — озвала ся пані Чермінська, — я цїкава знати, чи воно лїпше буде, що семинарию у Відни скасовано, а у Львові подїлено на три части. Юзю, скажи Ксени, нехай пійде по тїтку. Чогось вона не приходить.

Пані Чермінська інтересувала ся полїтикою і національними справами не від нинї. Вона була давна патріотка, бо з приємностию згадувала ті часи, коли то пізнавши в перве свого

дай відмовити щирого стараня дійти до цілковитої спільности з народом.

Одним із тих містків, що нас приближає до народу, є церков народна; треба проте церков народну узнати за свою церков і очивидно супроти церкви відносити ся так, як повинен чоловік, вповні сьвідомий ваги церкви для народу. Ми не хочемо тим сказати, щоб наша сьвітска інтеліґенция стала клерикальною: релігійність а клерикалізм не все одно.

Наша інтеліґенция повинна о то дбати, щоб наша церков перестала бути виключно лиш хлопскою, мужицкою церквою, а стала церквою всїх верств народних — а до того веде жива участь в богослуженю, дбалість о церкву, о єї красу і величавість. Дальше є великі сьвята церковні, як різдво, йордан, великдень, зелені сьвятки і т. д., котрі обходить наш нарід з осібними народними звичаями: треба і рускій інтеліґенциї ті сьвята обходити більше по народному, а не по німецки, по волоски або Бог знає по якому. Треба взагалї скинути з себе плащик байдужности для церкви і особливо в таких разах, де можна-б супроти иньших задокументувати приналежність до рускої народної церкви, треба се і зробити. Таким чином нарід побачить нас вкупі з собою, він навчить ся нас відріжняти від иньших сурдутовців, і до нас стане відносити ся з такою вірою, з якою звичайно відносять ся до себе вірні одної церкви.

Інтеліґенция всїх народів: Москалї, Поляки, Німцї, жиди і т. д. з меньшими виїмками вірна своїй народній церкві і показує се дїлами. Так пр. по містах позавязували латинники товариства для музики церковної, на більші сьвята виступають хори з своїми продукциями, в котрих бере участь не одна Русинка, не один Русин; але як би такому Русинови або Русинцї сказав, пійти до церкви на хори і там засьпівати — то се трохи чи не за образу взяли-б. Отсе сумне явище. Зайдїть до божницї мійскої пр. на судний день або на иньше яке жидівске сьвято, а побачите там всїх банкерів, адвокатів, одним словом всїх вірних жидівскої віри при купі; а богато інтеліґентних Русинів буває пр. на воскресній утрени? Я-б заложив ся, що на лат. резурекциї їх більше. Се-ж значить ся соромити ся своєї віри, а се ганьба. Коли в церкві буває якийсь непорядок, то на то є спосіб, щоб єго усунути, але задля сего або того годї цурати ся своєї церкви! Вдармо ся в груди. Ми мало що або нїчого не зробили, щоб нашу церкву народну витягнути з пониженя, в яке вона за часів неволї нашого народу попала ся; а і се наш народний обовязок, як і все иньше. (Тут така сама вина спадає на наше духовеньство, як і на сьвітску інтеліґенцию). Отже в повній сьвідомости нашого народного обовязку звернїм ся для заспокоюваня потреб душі з цїлим серцем до нашої народної церкви, а тодї та церков, побачивши нову свою кріпку підпору, яку вона колись також мала в інтеліґенциї народній, зможе красше розвивати ся, зможе лїпше заспокоювати духовні потреби народу; а тодї і наша церков буде дїйсно церков народна.

Піп народовець.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 23. серпня 1895. р.

Іменованя. Учитель школи вправ при учительскій ґімназиї в Станїславові, Іван Стайзінґ, іменований головним учителем мужеской семинариї учительскої в Сокали. — Міністерство торговлї іменувало технїчного елева, Мариана Равского, провізоричним ад'юнктом будівництва при ц. к. дирекциї почт і телеґрафів у Львові. — Дотеперішний управитель перемиск ї рускої ґімназиї, професор Григорій Цеглиньский, іменував директором тої-ж ґімназиї; — о. Петро Крипякович іменований дїйстним руским катехитом при IV-ій ґімазиї у Львові.

Санкция законів. Урядова Wiener Zeitung оголосила цїсарску санкцию для законів: в справі увільненя від податку домово-чиншового домів в Перемишли призначених до перебудованя — і в справі десять-мілїонової позички міста Львова.

Вписи учеників до ц. к. академічної (рускої) ґімназиї у Львові на рік шкільний 1895/6-ий відбудуть ся в днях 29-го, 30-го і 31-го серпня. В тих самих днях відбувати-муть ся і іспити поправчі і доповняючі. Вступні іспити до I-ої кляси відбудуть ся 1-го, 2-го, а евентуального і 3-го вересня; вступні іспити до кляс від II-гої до VIII-ої межи 5-им а 15-им вересня. — Пізнїйші зголошеня не будуть увзглядненї.

Вступні іспити і вписи до середних шкіл в Чернівцях, іменно до ґімназиї і гр. пр. реальної школи відбудуть ся в днях 1-го, 2-го і 3-го вересня с. р.

Вступні іспити до I-ої кляси і до кляси приготовляючої в рускій ґімназиї коломийскій будуть відбувати ся в другім термінї (по ферпях) в днях 1 го, 2-го (евентуально і 3-го) вересня с. р. Ученики, що хотять здавати сей іспит, мають зголосити ся в канцеляриї ґімназияльній в днях 29-го, 30-го і 31-го серпня лично в товаристві родичів або опікунів і принести з собою метрику хрещеня і посьвідчене защіпленої віспи або ревакцинациї, а котрі укінчили IV-у взглядно

чоловіка в народній одежи, пізнала і єго товаришів-громадян, їх запал і народолюбство. Привичкою майже стало ся в неї те, що кождого молодого чи старого чоловіка сповідала поперед усего з єго полїтичних переконань.

— Я думаю, що лїпше, — почав відповідати на питанє пан Дубович.

— Чи справдї? — спитав Щерба, котрий доси хвалив собі тактику о. Чермінського і мовчав.

— Зле тілько, що в Відни скасовано, — говорив Дубович. — Але що у Львові подїлено, то воно лїпше буде.

— Відки лїпше? — спитав знову Щерба.

— А відти лїпше, — сказав твердо Дубович, — що все таки лекше буде тром епископам доглядати по кількадесять питомцїв, як одному кілька сот.

— Се правда, пане, — озвав ся о. Чермінський, але бачите не в тім сила, що кобила сива, але в тім, що тягне.

— А хиба-ж тепер добре? — спитав Дубович. — Я сподїю ся, що потім не було-б гірше.

— А гірше, гірше, — відповів Щерба. Вже то одно, що у Відни семинарую скасовано, зле і дуже зле. А що було-б тодї, коли-б і зі Львова прогнано одну третину питомцїв до Перемишля, а другу до Станїславова!... Тепер ще сяк-так було з обрасованєм, а що потім буде? Під Станїславовом на селї десь виросте, в Станїславові скінчить ґімназию, в Станїславові й замкнуть єго вкінци між чотирма стїнами. Нї людий, нї сьвіта, нї бібліотики, нї образованя, не кажу унїверситетского, але хоч би теольоґічного. Доси львівські і віденські питомцї могли бодай похвалити ся унїверситетським образованєм, — дехто міг єго справдї мати.

— А кілько то моїх товаришів пійшло на теольоґію тілько для того, щоб дістати ся до Відня, — сказав о. Чермінський. І пійшли то самі найспосібнїйші хлопцї, бо других не приймали туди.

— Та-ж ти сам, Міцю, слухав також фільозофії, — озвала ся панї Чермінська.

— Слухав і я, але не я був перший; було нас таких дуже богато, бо трохи що не всї.

— А чи тодї безусловно всїм так і можна було ходити на фільозофічні виклади? — спитав Дубович; — в нас можна було лиш руської мови і лїтератури слухати.

— І руської історії, — додав Юлько.

— І руської історії тепер доперва, — поправив Дубович.

— А тодї в 60-их роках мож було слухати все, кілько душа забагла, — відповів о. Чермінський.

— Ну, бачите, пане Дубович, — заговорила знову панї Чермінська, — що до реформи семинарий я з паном Щербою годжу ся, хоч може й ваш погляд має дещо за собою. Але...

Панї Чермінська хотїла видко ще щось на ту тему сказати, та вона лиш в язик вкусела ся.

— Тай правду сказати, — промовив о. Чермінський, — я в тім всїм бачу чужу інтриґу. Семинар взяли в руки люди, котрим може й залежить на єго роввою, та сего якось не видко. Вони розпустили єго так, що дальше й не може бути. А все то мабуть лиш в тій цїли, щоб висші сфери звернули на се увагу й могли сказати: годї, так дальше бути не може! Треба нам взяти ся до того. І візьмуть ся! І віддадуть управу семинариї коли не Єзуїтам ще, то певно Василіянам, а там... всїляке можливе.

— От на що заносить ся, — сказала панї Чермінська до гостя, та сей не озивав ся. Він був збитий з пантелику і почав обслугувати панночок тїсточками, починаючи все від Галї.

— Хто се? — сказала панї Чермінська, звертаючи голову до другого покою. — Пійди, поглянь, Галю!

— Та-ж то тїтка! — сказала Галя. — Так тїточко, так! Приходити аж по вечери! — докоряла вона жартами.

Тїтка не сказавши нї слова на Галинї докори, підійшла аж до стола і доперва тут сказала:

— Добрий вечір!

— Се наша братова, панї Ярчевська, — сказав о. Чермінський і представив їй пана Дубовича.

— Дуже менї приємно пізнати — сказала панї Ярчевська.

— А я гадала, що Юзя мене дурить, — говорила вона, звертаючись до паньства Чермінських. — Тому я і спізнила ся. Та я за вечеру вже дякую.

— А може кусник струдля? з обіду лишив ся, — спитала панї Чермінська.

— Нї, нї, я за все дякую! Хиба чаю випю склянку, — і вона сїла на вільнім кріслї побіч панї Чермінської та Юзї.

— Подай, Галю, тїточцї склянку чаю. Чи вона вже пійшла, правда!

— Пійшла вже, пійшла; — сказала панї Ярчевська.

Розмова стала голоснїйша, але вона вела ся вже зовсїм не на ті теми, що зразу. Можна-б сказати, що теми не було нї одної, або, що кожде речене було новою темою. Будь що будь, Дубович рад був, що попередна розмова урвалась.

Панї Чермінська розмавляла з Ярчевською більше півголосом. В тім підійшла до них панна Галя.

— Мамцю, прошу на хвильку.

— Що, Галю? Йду зараз.

Панї Чермінська встала і вийшла до другого покою, а за нею вийшов незамітно і Щерба.

III-ю клясу народної школи, також сьвідоцтво шкільне. Записи учеників до кляси II-ої, III-ої і IV-ої будуть відбувати ся в днях від 1-го до 3-го вересня.

Вписи до шкіл мужеских і женьских у Львові на рік шкільний 1895/6 будуть відбувати ся дня 29. 30. і 31. с. м. в годинах від 9—12 рано і від 3—6 пополудни. Молодіж ремісничa має записувати ся до шкіл доповняючих промислових в першій половині вересня.

Буковиньскі зелізниці. Тепер коли небавом мають будувати ся нові зелізничі шляхи, не буде від річи запізнати наших читачів з дотеперішним простором зелізничих ліній. Після урядових справоздань мала Буковина зелізниці в довжині 324.921 кільометрів, отже 2·04 процент зі всіх зелізниць долитавских. Се є справді дуже малий процент, бо на 1000 квадратових кільометрів є лише 31·088 кільометрів зелізниці, а на 100 000 мешканців припадає 50.251 кільометрів зелізниці.

Льокальна зелізниця Неполоківці-Вижниця. Міністерство торговлі наказало рішенем з дня 12-го с. м. буковиньскому правительству переведеня ревізиї будучої лінії Неполоківці — Вижниця. Та лінія льокальної зелізниці буде вибудована з нормальними а не, як то було проектовано, з вузкими торами. Комісия огляне ту лінію під проводом прав. радника і старости Бальмоша дня 3-го вересня с. р. в полудне, а евентуально ще й другого дня.

„Русскіи" патріоти. Посол Bejan, секретар „русского клуба" соймового і учитель Александер Купчанко, непіт Григорія, внесли з кількома резешами з чисто руского села Вижні-Станівці, де після послідної конскрипциї на 1413 Русинів винайдено 11 Волохів, просьбу о заснованє волоскої ґімназиї в Чернівцях. Сї оба „русскіи" патріоти підписали ся на самім чолї по волоски; отже маємо вже попри „русскихъ" Bejan-ів і Cupceanc-із. Ось вам патріоти з табора Воляна і Тиміньского! Ба ще один, а то „мѣстопредсѣдательствующій Народной Рады" о. Andreicuicu жертвував на румунізаторске товариство „Scóla ramână" 1 зр. Так стоїть друковано в „Gazet-ї Bucov nei". Не тямлять і найстарші Русини, щоби о. Андрійчук жертвував коли що на руські товариства, знані тільки залеглости его у всїх товариствах, до яких коли належав. Така то жерволюбивість і політична сьвідомість „русскихъ" проводирів.

Помилуваня. Цїсар помилував Павла Стшелецкого, убийника Марії Вайди, засудженого 30-го мая с. р. львівским трибуналом на кару смерти. Кару смерти замінили єму на 18 літ вязниці. — Цїсар помилував також селянина Павла Рижого, засудженого тернопільским судом на смерть за замордоване жінки. Кару смерти змінили єму на довічну вязницю.

В справі еміґрациї до Бразилії одержали власти політичні поручене звернути увагу еміґрантів, що після повідомленя королївско-італійскої префектури в Удіне до пограничного комісарияту поліциї в Кормонс, еміґранти, котрі навіть мають карти корабельні, не можуть задержувати ся в Удіне, коли не викажуть ся, що найпізнїйше до пяти днів від часу переступленя границї можуть удати ся в дальшу дорогу до Ґенуї. Еміґранти, котрі сим не викажуть ся, будуть безвзглядно відставлені до австрийскої границї.

Убийство. Селянин з Жовтанець Петро Страшик заїхав дня 21. с. м. около 6-ої години з полудня возом перед шинок Якова Кіцика при Жовківскій улици ч. 102 у Львові і війшовши трохи підпитий до шинку, велїв собі дати хлїба і мяса за 24 кр. Коли Петро кінчив їсти свою перекуску, війшов до шинку якийсь селянин і повідомив его, що конї скубаючи траву заїхали в рів при дорозї. Петро вибіг на двір і вивівши конї на дорогу, сїв на віз і став утїкати. За ним пустив ся 16-лїтний син шинкаря Йосиф Кіцик і пяний паробок Пенцьорак. Молодий Кіцик вхопив конї за поводи і задержав, а Пенцьорак вискочив на віз, ударив Страшика кілька разів в лице, відтак скинув его на землю і так сильно побив, що житє Петра в великій небезпечности; має розбиту голову. Пенцьорак утїк і доси его не зловлено. Він звістний львівскій поліциї зі слїдства о убийство садівника з Яричева минувшого року у Львові, о котре був підозрілий. Бійці приглядало ся кількох людий, але нїхто не мав відваги відорвати звірского розбишаку від своєї жертви.

Велике спроневірене. З Варшави утїк Володислав Кшивошевский, касиер одної з великих цукроварень під Варшавою, спроневіривши около 500.000 рублїв. Користаючи з необмеженого довіря, яке в нїм покладала надзираюча рада цукроварнї, затягнув около 500.000 рублїв довгу на імя фабрики і ті гроші забрав з собою. Обманець лишив в Варшаві жінку і дїти без удержаня.

В обороні чести. Місточко Фраскаті під Римом відзначує ся між иньшим тим, що має „клюб старих молодців". Перед кількома днями зібрали ся члени того клюбу, щоби запротестувати против вибагливих уборів і примх місцевих дївчат, від котрих неодин з членів клюбу дістав гарбуза. На тих зборах ухвалено змову, щоби всї примховаті і любуючі ся в строях дївчата покарати в той спосіб, аби они остали старими паннами. Коли тоту ухвалу видруковано і оголошено плякатами, зібрали ся всї дївчата з Фраскаті і громадно пішли до дому, де містив ся клюб їх ворогів. Там поздирали они плякати, вдерли ся до середини дому і парасольками та малими ручками дали добру науку поганим молодцям. Неодин з них виходив того дня з клюбу назначений.

Ювилей Марка Польо. В осени с. р. наміряє місто Венеция в Італії обходити торжественно 600-лїтний ювилей славного подорожника, Венецияннна Марка Польо, що 1295 р. вернув з подорожи по всхідній і полудневій Азиї. Марко Польо, его отець і вуйко вибрали ся з свого родинного міста, Венеції, яко купці 1269 р. на далекий Всхід. Маркови тоді було 1 літ. Він перейшов цїлу Азию. Стоячи в службі великого хана Монґолів, відкрив Марко Польо полудневу Азию, вивчив ся дуже богато тамошних язиків і научив ся чотирох способів писаня. На свої часи був найлїпшим знатоком хіньского сьвіта, а й ще довго по нїм не було подорожника, щоби так прислужив ся для науки. Повернув до Европи аж по 26 лїтах, коли став мужчиною звиж 40-лїтним. Єго справоздане з тої подорожи заохотило неодного сьмільчака пустити ся в далекий сьвіт, а і Христоф Колюмб любив себе називати наслїдувачем Марка Польо. — В наміренім ювилейнім торжестві возьмуть участь товариства ґеоґрафічні цїлого сьвіта.

Зрегабілїтований самоубийник. Kurjer Przemyski з дня 14. с. м. пише: Рітмайстер уланів краєвої оборони Роберт Мая перебуває у своєї родини в Перемишли. Дня 31. липня він вибрав ся на прохід, але минув вечір, минула ніч, а рітмайстер не вертає. Дали о тім знати комендї фортеци. Розійшлись телеґрами на всї сторони та без успіху. Лиш одна шинкарка розповіла, що рітмайстер був у неї, лишив револьвер і пійшов туди як до міста. Думали зараз про самоубийство, але не знайшли трупа. Здогадували ся, що втїк за границю, але се показало ся мильним, бо робітники знайшли в лїсї трупа рітмайстра, котрий вибрав собі житє вистрілом з револьвера дрібного калїбру. Тїло почало вже гнити, а круки подзьобали вже лице і ніс. Не сплямив він свого житя дезертерством, лиш вкоротив его собі власною рукою, бо не стало в него відваги до борби з противною долею.

Бурштин. Послїдні бурі в Курляндскім заливі при мори Балтийскім викинули дуже много бурштину на берег. По бури богато людий стало збирати бурштин; находили кусні по 10—15 ґрамів, а лучало ся, що один чоловік назбирав і по кілька фунтів. Прибережні мешканцї мають обовязок заносити узбираний бурштин дозорцям берегів. Ті важать кождому весь узбираний бурштин, а відтак кождий більший кусник окремо і знов віддають всьо властителеви, котрий може собі робити з бурштином, що хоче. Звичайно продають его в місті Клайпеді, а звідтам перевозять его до Кротлїнґен, де его перероблюють.

100.000 рублїв за одну протинку. В записках барона Кобилкова, придворного російского царя Александра II-го, знаходимо опис такої веселої пригоди: В Петербурзї відкрито коротко перед кримскою війною фальшівників монет, між котрими був також ґенерал Нелїдов. Не помогли сим разом навіть просьби его дуже гарної жени. Судиї засудили его на заслане в Сибір. Панї Нелїдова удала ся до царского секретаря Абрагамовича, звістного з своєї проворности і жажди гроша. Він обіцяв їй під словом чести (!), що увільнить єї чоловіка, коли она зложить в однім банку 100.000 рублїв. Панї Нелїдова зробила то, і тодї секретар написав їй подане до царя. Цар довго вагав ся між обовязком і ласкою, але обовязок побідив, і він написав на поданю: Увільнити не можна в Сибір заслати". Абрагамович одержавши сей наказ, мусїв якось ратувати свою честь і — гроші! От він і порадив собі так, що по слові „увільнити" додав протинку. В наслїдок того випущено ґенерала Нелїдова на волю і він зараз другого дня просив царя о авдиенцию, щоби єму подякувати за уласкавлене. Цар розлютив ся і крикнув: „Тут якесь непорозуміне! Мої накази виповнюють ся фальшиво!" Він зажадав від секретаря письмо і зараз побачив, де причина всего! Однак і сам він утїшив ся, що заслуженого ґенерала Нелїдова виратувала хитрість секретаря, тому й запитав лише: „Кілько в тебе коштує одна протинка?" — „100.000 рублїв", відповів боязко секретар. — „Ну, сей раз нехай так вже і лишить ся, але випрашаю собі на будуче такі протинки в моїх наказах". Ґенерал і Абрагамович були уратовані. Чи Абуагамович ще й дальше був секретарем царским, про се записки мовчать.

Дирекция ц. к. учит. семинариї в Сокали подає до прилюдної відомости, що вписи кандидатів на I-ий рік відбудуть ся в днях 29-го, 30-го і 31-го серпня від 9—12-ої і від 3—6-ої години. Кандидати мають при вписї предложити: 1) сьвідоцтво хрещеня на доказ, що скінчили 15-ий рік житя; 2) сьвідоцтво шкільне з IV-ої кляси ґімназияльної або реальної, або також з VIII-ої або VII-ої кляси школи виділової; однак можуть бути приняті також кандидати, що не скінчили ще згаданих кляс, наколи при вступнім іспиті викажуть ся приписаними відомо-

---

— Мамцю, — озвала ся пошепки Галя, — знаєте, що? Лїпше щоб ми не зачинали в друге такої діспути, як перше. Татко тому противні, особливо нинї. Може-б яку забаву зачати.

— А пятниця! — завважала мати. — Хиба будьте ви такі добрі і преферанса запропонуйте, пане Щерба.

— Так! так! преферанса — згодила ся і панна Галя — то буде найлїпше.

Щерба не грав радо в карти і крім преферанса він не знав нїякої другої гри. Та тут він згодив ся теж. Карти були в тій хвили одинокою дошкою спасеня. Він се зрозумів і пійшов та запропонував.

— А з жидиком? — спитав Дубович.

— З жидиком, з жидиком! — відповів Щерба.

— То добре, заграємо.

— Тілько мене прошу звільнити; Щерба „пацер", не знаю як ви, пане Дубович, — промовив о. Чермінський.

— Пан Дубовуч нас всїх обіграє! — сказала Орися.

— Нї, я слабо граю.

— То ви всї, видко, „пацери". До побаченя! — промовив о. Чермінський і встав від стола.

По него прийшла знову дївчина від Лавинського. Він перепросив дуже кречно гостя, і рад, що вийде на хвилю, пійшов на віста.

(Дальше буде.)

стями; 3) сьвідоцтво здоровля, виставлене властивим лікарем повітовим; 4) на випадок перерви в науках сьвідоцтво моральности, виставлене властивим урядом парохіяльним, потверджене зверхностию громадскою. Всї кандидати, котрі зголосять ся до впису, мають піддатись вступному іспитови, котрий відбуде ся 1-го і 2-го вересня. О вимогах ставлених при вступнім іспитї можуть інтересовані розвідатись з обіжника ц. к. гал. краєвої ради шкільної з дня 3-го марта 1895 ч. 27.143, котрий можна переглянути в бюрі ц. к. окружного інспектора в Сокали.

Нещасливий випадок. Львівскі ґазети доносять, що черновецкому канцелїстї судовому Йософови Пожарови притрафив ся нещасливий випадок. Виходячи з зелїзничого ваґону, він впав між ваґони і тяжко скалїчив ся в голову так, що видко було білу нагу кість. Зелїзничі лікарі зашили єму зараз рани.

Померли: О. Омелян Бородайкевич, парох в Гринівцях і товмацкий містодекан, дня 16. с. м. в 56-тім роцї житя; — Софія з Давидовичів Хоминьска, вдова по винницкім пароху, дня 18. с. м. в Винниках коло Львова, в 75-тім роцї житя; — Гаврило Беркещук, професор ґімназияльний в Бродах, в 57-ім роцї житя; — Михайлина з Роговских Ладзиньска, жена ад'юнкта податкового, в Коломиї в 25-ім роцї житя.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 23. серпня. Рішене про утворене нового сталого мінїстерства застеріг собі цїсар по повороті з осїнних маневрів.

Відень, 23. серпня. Після донесень ґазет горить Сіляйн. Цїле місточко згоріло. Шкоди суть величезні,

Берлин, 23. серпня. Головний орґан социялїстичний Vorwärts оголошує тайний наказ презеса шлезвіґскої реґентиї до поліциї, щоби та заборонила всякі публичні походи і маніфестациї социялїстів; а коли-б то було задля важних причин неможливим, то треба віднести ся до реґентиї.

Кольонїя, 23. серпня. Kölner Ztg. запевняє що Росия не зробила депутациї жадні формальні услівя що-до зближеня Росиї і Болгариї.

Білгород, 23. серпня. Сербске правительство мало з Софії вже дістати урядове донесене, що перехід кн. Бориса на православіє є річию постановленою.

Льондон, 23. серпня. До Times доносять з Софії: В мінїстерстві заносить ся на крізу. Москвофіли старають ся о усунене мінїстра для справ заграничних Нацовича і мінїстра війни Петрова. Стоїлов прихиляє ся до москвофілів, але князь не хоче розлучити ся з Петровим і має тепер до вибору військовий кабінет з Петровим на чолї або москвофільский під моральною кермою митрополита Климентія.

Сим подає ся до відомости, що в однім добрім домі в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. Нового Сьвіта ч. 9, поверх I., де єсть також фортепян,

ДІВЧАТА

можуть получити

МЕШКАНЄ і ХАРЧ. 1—3

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврий“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші піснї церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторогі і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 90. Чернівці, неділя дня 13. (25.) серпня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Румунїзаторска бляґа.

Під заголовком: „Der gr.-or. Priesterstand in der Bukowina und seine Sprache“, помістила Bukowinaer Post, орґан барона Н. Мустаци, статю з нагоди питаня, хто буде іменований буковиньским митрополитом. Ми-б не звертали на неї жадної уваги, коли-б она з своїми нарочними неправдами не мала очивидної цїли, баламутити суспільність і впровадити рішаючі сфери в блуд при рішеню того важного питаня.

Ми не будемо тут розводити ся над історичним розвоєм православної церкви і руского народу на Буковинї, бо про се ми писали вже досить часто в „Буковинї“, так що наші читачі в тім взглядї досить добре і безсторонно поінформовані; надто відсилаємо тих, котрі тим важним питанєм інтересують ся, до знаменитої працї бувшого редактора нашої ґазети, бл. п. Сильвестра Дашкевича, п. з. „Die Lage der gr.-or. Ruthenen in der Bukowiner Erzdiöcese“ і до безсторонних розвідок знавця наших відносин в Bukowiner Nachrichten в чч. 2029 і 2030 під заголовком: „Aus dem ruthenischen Lager“, котрі доси нїхто не спроміг ся опрокинути. Орґан барона Н. Мустаци пише, „що православна церков на Буковинї з самого початку була румуньска і що найвисший архипастир єї мешкав в Ясах, а епископ в Радівцях був єго суфраґаном“. Перша часть сего реченя є сьвідомою неправдою і цїла история розвитку православної церкви доказує єї неправдивість. — Загально звістний є історичний факт, що романьскі народи, як Італїйцї, Французи і Іспанцї, належать до латиньскої церкви. Виїмку в тім взглядї становлять одинокі Румуни, котрі виводять своє походженє впрост від Римлян, а прецїнь належать до гр. православної церкви. В чім лежить причина того явища? Мусїла-ж прецїнь бути якась дуже важна причина, чому Волохи — хоч романьский нарід, приняли греко-православний обряд, а не латиньский. Тут знов поучає нас история, що Волохи завандрували в сторони дунайскі, знайшли там вже розвинену культуру славяньску і славяньскі народи, котрі вже давно перед тим приняли християньство і належали до греко-православної церкви. Знаний є історичний факт, що в 1255 р. оснував князь Данило руске князївство галицке, до котрого належала й Буковина. Очивидно мусїло населенє Буковини тодї бути чисто славяньске (т. є. руске) або що найменьше переважно руске. Цїлком отже природно, що Волохи завандрувавши на славяньску (руску) землю і заставши тут розвинену славяньску культуру і славяньский гр. православний обряд, приняли той же обряд від сильнїйшого культурного елементу. І чи можна тут з чистою совістию говорити, що первістно православна церков на Буковинї була румуньска? Перевагу рускої культури в церкві, до котрої належали й Волохи за часів молдавских господарів, доказує ясно і сей факт, що у всїх православних церквах на Буковинї, а навіть в теперішній Румунїї, уживано до найновійшого часу церковні книжки, списані в церковнославяньскій мові так званою кирилицею. Отже Волохи приняли церковнославяньске богослуженє від Русинів. Первістний характер їх церкви був отже восточно-славяньский і сему фактови зовсїм не мішає те, що за часів полїтичного правлїня молдавских господарів на Буковинї підлягала буковиньска православна церков управі митрополити в Ясах.

В 1775 р. відступила Туреччина Буковину Австриї. Як в тім часї стояла православна церков на Буковинї, про

---

4)

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Дальше.)

III.

Про гостя в хатї паньства Чермінських не мож було сказати словами приповідки, що: гість першого дня — золото, другого — срібло, третого — мідь, а четвертого — до дому їдь. Та гість гостеви не рівний. Супроти пана Дубовича положенє Чермінських було дуже трудне.

— Ну, слава-ж тобі, Боже! — аж відітхнула панї Чермінська по виїздї гостя. — За тиждень сьвята, роботи без міри, а ти ще гостя бав!

— Та й як єго бавити? Міри не знайдеш — додала панї Ярчевська. — За дуже бавити — зле, скаже, що полюють на него; замало — ще гірше, гостинности противить ся.

До хати війшов і о. Чермінський, що аж за ворота випроваджував гостя.

— Ну, що? Незлий хлоп, мамо! Але і тумановатий трохи, — додав, звертаючись до Щерби, тихцем.

— На мене він враженя не зробив; він або єзуїт, або удає тілько, Міцю.

— А отже скажу вам, що то вже таке семинарицьке вихованє, — вставила ся панї Ярчевська.

— Семинарицке вихованє? Чому-ж другі не такі виходять? — спитала панна Орися.

— Другі? Другі живійші хлопцї, більше в сьвітї бували і в семинариї не були посидющі. А на того тілько подивити ся, зараз видко — мамин син.

— І порядний питомець був видко, — додав о. Чермінський.

— Порядний, так! і я то кажу, що порядний. Коли-ж бо то ви всї, щоб тілько критикувати... А ти, Орисю, не перебирай так. Кілько ти вже їх перебрала!

Але-ж тїточко! Він ще до мене не залицяв ся. По що ви се кажете?

— А до кого-ж залицяв ся? Випирай ся тепер, — та-ж до мене нї.

— Тай до мене нї!

— Овва, Орисю!

— Нї, нї, — озвала ся панї Чермінська, — Дубович цїлий час звертав ся більше до Галї.

— Тьфу на него, а він що хоче? Та-ж Галя вже заручена.

— Він видко не знає.

— Не знає! Що то значить — не знає! То треба єму дати пізнати і конець.

— Та я вже Щербу просила, щоб звернув на се як не-будь єго увагу.

— А він?

— Що він! Менї то — каже — що вадить, як до моєї нареченої ще й другі залицяють ся? Лїпше для мене. Видко, що гарна, коли не менї лиш одному сподобала ся. От — тобі на!

— Е-ет! Але-ж так бути не може!

— Про мене бути може! — озвала ся панна Орися, що доси мовчки слухала з боку. — Не моє зїлє, не я єго підливати буду.

— Ти бо вже про зїлє! — сказала панї Ярчевська. — Чекай трохи! З того зїля може для тебе вінець виплетуть. Ти може знову про монастир гадаєш?

— А хоч би! Хиба се не можливе, щоб я в монастири учителькою стала?

— Нїхто того не каже, та поки се наступить...

— Коби лиш до весни дочекати. Вступлю ще на один курс до львівскої консерваториї, здам ексамен і в Яворові осяду. Таке собі житє уложу — гей! Буду мати свої гроші, не буду від нїкого залежна, гарне фортепяно справлю собі і буду грати, грати, мій Боже, спокійна і безжурна...

— Орисю, Орисю! Ти вже знову фантазуєш? — заговорила війшовши саме до покою панна Галя. — Ти була-б учителькою в монастири, коби який молодий учитель при тобі...

— Не міряй так всїх після себе, нї! А врештї що тобі дотого?

— А ти, Орисю, не гнївай ся! Галя з практики се знає, — сказала панї Ярчевська і усьміхнула ся. — Недавно й вона ще так фантазувала, моя учителька на селї...

Галя спаленїла і втїкла по тих словах до кухнї.

— А диви, яка учителька! І ти така будеш, Орисю.

се дізнаємо ся з справозданя ґенерала Енценберґа з дня 27. квітня 1781 р., в котрім є списана проґрама церковної реформи епископа Дозітева з Радовець. В шестій точці того справозданя каже ся, що позаяк на Буковині більше як половина говорить мовою рускою, то треба передовсім в краю устроїти друкарню для спорядженя церковно-славяньских книг, котрі до тепер мусіло ся з великими коштами спроваджувати з Росиї. (Гл. Dr. v. Zieglauer: Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichischen Militär-Verwaltung. Стор. 151). Отже після заявленя волоского епископа Дозітева становили переважну часть тодішного буковиньского населеня православні Русини. Й що-ж на се матадори Bukowinaer Post? Додаймо до того, що той сам ґенерал Енценберґ в своїм справозданю з дня 14-го лютого 1781 р. пише: „З 23.000 родин, котрі замешкують край, є ледви 6000 справдішних Волохів!“ (Гл. Bidermann „Die Bukowina unter österr. Verwaltung“). Де-ж тут поділа ся „die feststehende Thatsache, яку твердить Bukow. Post? Не вже-ж всего доси наведененого не знав автор тої статі? Ми з дотеперішного переконані, що єму дуже добре знані всї ті історичні факта, але матадорам Buk. Post ходить лише о те, щоби читаючу публику впровадити в блуд, зле поінформувати рішаючі сфери і для своєї шовіністичної політики представити сьвітови, мов би то буковиньска православна церков мала виключно волоский характер.

Та воюючи неправдою, Bukowinaer Post не соромить ся навіть пускати в сьвіт такі баламутства, на котрих пізнасть ся вже й найменьша буковиньска дитина. Маємо тут на гадці твердженє Buk. Post, що в новійших часах мало зрусчити ся богато волоских сіл на Буковині. А вже-ж зухвалою неправдою є се, що дальше каже Buk. Post, мов би на теольоґічнім факультеті в Чернівцях учили ся доси всї питомці всїх трех краєвих мов докладно і що о румунїзациї нема й бесїди, бо прецінь румуньскі сьвященики мусять в руских громадах говорити по руски. На таке неправдиве твердженє не спроміг ся навіть бл. п. митрополит Андрієвич, котрий в своїх „апольоґіях“ говорив, що всї питомці вчать ся „обох церковних мов“ с. є. церковно-славяньскої і волоскої мови. Як питомці вміють церковно-славяньску мову, се кождому стане ясно, котрий лише почує прав. сьвященика-Румуна в рускій парохії. А навіть, коли-б питомці справдї знали мертву церковно-славяньску мову докладно, то они тим чей-же не навчили ся ще рускої мови! Питомці Румуни слухають через цїлі чотири роки румуньских викладів богословских, слухають також викладів з румуньскої мови і лїтератури на фільозофічнім факультеті і так мають нагоду навчити ся румуньскої мови докладно. А питомці Русини? Руских викладів на богословскім факультеті цїлком не чують, бо таких взагалї нема; викладів з рускої мови і лїтератури не сьміють они слухати, бо то їм заборонено ще від 1886 р. Де-ж они мають навчити ся докладно рускої мови? На викладах проф. Кадужняцкого, котрий свої виклади про славяньскі лїтератури читає по нїмецки? Нї, рускої мови зовсїм не учать ся рускі православні питомці на теольоґії, але за то добре по румуньски, бо мусять слухати румуньских викладів! Коли отже навіть питомці-Русини не мають можности навчити ся підчас теольоґічних студий рускої мови, то що-ж можна сказати про питомців-Волохів, котрі, виховані в румунїзаторскім шовінїзмі, заховують ся навіть ворожо против рускої мови, а помимо того по окінченю теольоґічних наук приходять цїлими хмарами яко сьвященики до чисто руских громад, не розуміючи зовсїм мови своїх парафіян.

Не дивно отже, що при таких обставинах православні сьвященики-Волохи обсьміщують руску мову в церкві і в школї і тим деморалїзують нарід і шкільну молодїж. На се могли-б ми навести богато фактів, а для браку місця хочемо тут лише пригадати такі слова з проповідий сьвящеників-Волохів, як: „вилїзла Ісус на гору і стала рикати“, або „Ісуз щезла і здимидїла“, або знані вже події в народних школах в Руспебоулї і черновецкім передмістю Манастирисках, потім в Давиденах-Зрубі і т. д. і т. д. Загально знані суть оправдані скарги Русинів на поли церковнім, знане також, що навіть правительство стало уважним на ті румунїзаторскі безпорядки, лише Buk. Post. і єї матадори не добачають їх, бо не хочуть.

Ми доказали і сим разом неправдивість і фальшованє історичних дат зі сторони румунїзаторів і можемо лише жалїти над людьми, котрим так дуже подобало ся житє в брехнях і всякій грязи, що з неї не хочуть видобути ся на шлях правди і безсторонности. Та вольному воля. . .

Перегляд полїтичний.

— В Австриї всї ґазети повні комбінаций про склад нового дефінітивного мінїстерства. Намістник Галичини, ґр. Казімір Баденї, був дня 20-го с. м. покликаний на авдиєнцию до цїсаря в Ішли. Приняте мало бути надзвичайно ласкаве. На повороті до Львова конферував ґр. Баденї у Відни з ріжними мужами державними. З того вносять ґазети ріжні комбінациї, після котрих в склад мінїстерства Баденїого мають ввійти ґр. Зедвіц і бар. Ґавч, бувший мінїстер просьвіти. Ґр. Кільмансеґ має вернути на своє становище яко намістник Долїшної Австриї. Вчера ми принесли телеґраму, в котрій сказано, що рішенє в тій справі застеріг собі цїсар аж по повороті з осїнних маневрів. Треба отже ґазетярскі комбінациї брати з резервою до відомости.

— В справі виконуваня народними учителями своїх загальних горожаньских прав видало наше правительство слїдуюче розпорядженє до всїх краєвих рад шкільних: Члени стану учительского при публичних школах народних і видїлових займають таке становище, котре, хоч они не суть у ядниками державними, вкладає на них такі самі обовязки і взгляди. Установлені норми для державних урядників мусять бути міродайними і для учителїв народних. Лежить як на долони, що повне довіря становище учителїв народних вимагає в многих случаях особливої умірности в виконуваню права горожаньского, наколи не має бути захитане то довіріє до повної обєктивности тих людий, котрими єсть повірене виховане молодїжи і коли не мають бути нарушені службові відносини до їх настоятелїв. Краєві Ради шкільні мають длятого видати в тім дусї поучене для народних учителїв.

— В Болгариї, або що найменьше про Болгарию панує в Европі якийсь рід хаосу. Найнеімовірнїйші і впрост собі противні відомости мусять збаламутити суд і погляди тих, котрі без упередженя і безсторонно хотїли би знати, що діє ся в Болгариї. Таке баламутство викликують передовсїм сфери, котрим положенє в Болгариї не сподобає ся, ана першім місци стоять тут рішаючі сфери в Петербурзї, котрі звістним комунїкатом наробили тілько заколоту. Пів урядовий комунїкат Fremdenblatt у, про котрий ми доккадно писали, приніс почасти розяснене. Тепер же маємо дві розмови про Болгарию, іменно розмову одного з співредакторів Neue fr. Presse з бувшим болгарским мінїстром Тончевом і з якимсь

— Е-ет! прошу вас, тїточко... З таким учителем жити... як Дубович... Менї-б справдї учителювати відхотїло ся.

— Цить, цить! Ти прозриш, він заслїпить ся і якось то буде..

— Він і так не довиджує...

— Але...

— Але-ж він о мене не старає ся; я вам вже раз се сказала.

Розмова, в котру панї Чермінська не вдавала ся, була-б тревала може й дальше, коли-б в хату не війшов знову батько.

— Що, що ти вже раз казала? скажи-ж і менї тепер, — спитав він, зачувши остатні слова Орисї. — Що, гарний хлопець Дубович?

— Може для кого.

— А для тебе нї? Ну та не квап ся, він ще тебе й не хоче.

— Бо він сподобав собі Галю.

— Може.

— І будете бачити — ще раз приїде.

— То й довідає ся, що Галя вже не для него, — озвала ся мати.

— Мамцю, я тобі щось маю сказати, — і о. Чермінський вийшов до другого покою.

Панї Чермінська вийшла за ним і примкнула за собою двері, під котрими на пальцях підійшовши, стала панна Орися.

— Ей ти, пустїйко! — накивала їй пальцем панї Ярчевська. — Ну, будь здорова! — і вона вийшла через кухню.

Орися зачувала лиш десь-якесь слого. Розмова в їдальни вела ся тихцем:

— Слухай, Дорцю, не говори ти богато на перед і не зражуй дївчини. Він ще не старає ся, нема що квапити ся з осудом. Коли-б він потім і старав ся, то єї трудно буде вговорити. І Щербі я хотїв би те саме сказати, тілько що менї якось не випадає. Нехай би се Галя сказала. Се-ж в їх інтересї. Чим скорше видамо Орисю, тим скорше і їх заручимо остаточно, хоч вони і так вже як заручені.

— Ти-б, Міцю, і заряз міг се зробити.

— А Орися? Їй було-б то дуже прикро.

— Орися зразу була невдоволена тим; тепер їй все одно.

— Так вона лиш каже, але приємно їй се не буде.

— Нї, вона сама вже раз питала, чому їх не заручаємо.

— Прийде час, пора буде.

— Та я се знаю, але бачиш сам ті вічні непорозуміня.

— Які?

— А от з Дубовичем на приклад. Коли-б вони були вже офіцияльно заручені, не було-б того.

— Я то вже якось зроблю, — сказав о. Чермінський.

(Дальше буде.)

визначним дипльоматом. Тончев їхав з Парижа до Софії, щоби остерігати князя Фердинанда перед дорогою, на яку він пустив ся. Демонстрациї офіцирів не мають жадного значіня, бо офіцири під взглядом політичним суть короткозорі. Росия успокоїть ся аж тоді, коли Болгария стане російскою провінциєю. Се видко з еї поступованя з кн. Александром. Коли сей вернув до Болгариї, уложила Росия 8 точок, забезпечуючих независимість Болгариї в разі абдикациї Александра. Ледви Александер опустив Болгарию, то Росия заявила, що еї ті точки зовсім не обовязують, вкінци не хотіла о нічім більше знати. Стоілова більше ненавидять в Болгариї як Стамбулова, а князь Фердинанд стане ся жертвою російскої політики. — Другий сотрудник Neue fr. Presse говорив з одним визначеним дипльоматом, котрий висказав свое невдоволене з причини найновійшої політики кн. Фердинанда, Становище Австриї супроти Болгариї есть то безінтересовної приятелки, а чи російский міністер заграничних справ кн. Лобанов схоче ділати в дусі крайного москвофільства, не можна наперед сказати, бо кн. Лобанов не дав ся за короткий час свого урядованя пізнати докладно.

— Попри справу болгарску виплила на перший плян знов справа вірменьска через мову анґлійско премієр-міністра Сельсберіого, котрий виразно сказав, що Европі навкучать ся скорше чи пізнійші ті взиваня о поміч, які несуть ся до неї від Порти, і она відмовить Туреччині надаваної їй штучної сили. Порта повинна залагодити вірменьску справу після жаданя европейских держав, бо в иньшім разі султан попаде в дуже зловіщу і поважну похибку, коли щоби формально удержати независимість своеї держави, оперту на умові других держав, відклонить поміч і не послухае тої ради. Він мусить винищити з корінем в своїх посілостях анархію і безсильність. Так сказав Сельсбері в анґлійскім парляменті. Султан находить ся тепер в дуже прикрім положеню, бо годі ему не звернути як найпильнійшу увагу на сю мову Сельсберіого.

В Японії шукають союзника. Анґлія старае ся бути ним, але російскі ґазети знов доказують, що в Японії проявляе ся великий рух в справі заключеня союза з Росиею. З того можна лиш вносити, що Росия і Анґлія ривалізують тепер з собою в Японії.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 24. серпня 1895. р.

Народні школи в Чернівцях. Народну школу черновецку при улици виділу краевого розширено на пятиклясову. Крім того з початком шкільного року буде заведена нова чотирокляcова народна школа при улици рускій. Тим заспокоїть вправді черновецка громадска рада жаданя міских мешканців, але ми жадаемо — і то певне з найбільшим правом, — щоби громадска рада вже раз подумала над основанем рускої народної школи і порішила ту справу як найскорше. Товариство „Руска Школа“ подало в сій справі просьбу перед кількома роками, але то подане запропастило ся десь і не знати, що з ним діесь. Міністерство хоче — як довідуемо ся — вже з наступуючим шкільним роком засновати рускі паралельки при ґімназиї в Чернівцях, а черновецка рада громадска не думае о рускій народній школі! А чей же на се вже досить часу було. Річию руских радників е, заняти ся горячо і щиро тою справою, і довести еї до пожаданого успіху.

В краевій школі шевскій в Угнові розпочинае ся рік шкільний для 1-го вересня с. р. Услівя принятя: 1) скінчене з добрим поступом школи народної або відповідне образоване домове; 2) фізичне уздібнене; 3) скінчений 14-тий рік житя. На відділ другий можуть бути приняті челядники. По першім місяци проби пильні а спосібні ученики дістануть стипендиї. Близші услівя подае заряд тої школи.

Катастрофа в церкві. В день Преображенія 18-го с. м. підчас богослуженя в церкві в Рогізні коло Самбора заняла ся занавіска на престолі в наслідок зле уставленої сьвічки. В одній хвили настала паніка і нарід з криком „горить“ кинув ся товпою до головного виходу. Не помогло накликуване проповідника ані приватних людий, — в одній майже хвили утворила ся при виході формальна жива стирта, в котрій погибло трое людий з сіл околичних а то: селянин з Надиб, дівчина з Воютич і жінка з Ракової, а богато осіб потерпіло тяжші ушкоди — одним повибирано очи, другим поломано ребра, а богато-е лекше покалічених. Зойки, плач, і накликуваня довго лунали ще в ночи по селі як і по дорогах з Рогізна, куда везли ранених домів.

Російскі офіцири в Галичині. Дня 18-го с. м. о годині 6-ій вечером, упав коло стациї зелізничої Нова Гребля, в повіті ярославскім, великий бальон, з котрого висіли офіцири російскі: штабовий капітан Лихачев і лейтнант Мірний з Івангорода (Демблина) а також професор інститута астрономічного в Новій Александриї (Пулавах) Коломийцов. О сім факті прибутя бальоном трех осіб з-за границі на територию галицку повідомлено сейчас старосту в Ярославі і той вислав до Нової Греблі комісаря повітового, щоби перевів слідство. Комісар переслухавши подорожних, набрав пересьвідченя, що подорож бальоном мала на цїли студиї метереольоґічні та що подорожні зовсім не мали наміру висідати на териториї австрийскій а змушені були до сего тим, що бальон гнаний сильним вітром пійшов в напрямі до Галичини. Староство повідомило о сім випадку команду X-го корпусу, а власти військові також не найшли причини до інтервенциї. З огляду на се принято подорожних російских дуже гостинно і позволено їм повернути дня 22. с. м. зелізницею на Краків і Щакову до границі російскої. До Щакової відпровадив їх капітан штабу ґенерального Петрашкевич.

Побите і рабунок. Польний Іван Кузьо обходив в середу свої поля під Львовом і найшов там кількоро волоцюгів, що вигрівали ся в збіжи до сонця. Він зігнав їх з поля, але зле на тім вийшов, бо розгнівані его поступком волоцюги Катерина Головчак і якийсь незвістний мужчина кинули ся на него, побили его і покалічили, а з кишені видерли ему ключі від маґазину і 80 кр. Відтак хотіли ще стягнути з него чоботи, але переходячі тамтуди люди не дали їм сего зробити. Катерину Головчак і еї спільничку Софію арештовано. За волоцюгою, що мас називати ся Михал і есть цеглярем, заряджено слідство, а побитого Кузя віддано до шпиталя.

Жертва міліонера. Богатий промисловець Круп жертвував на цїли робітничої каси пенсийної в Есен в Німеччині один міліон марок. Таке поведене хлібодавця стане певно довголітною запорукою найбільшого порозуміня між ним а робітниками. Дай Боже таких хлібодавців як найбільше!

Конґрес против піяньства. В Базелі в Швайцариї розпочав ся дня 20-го с. м. при великій участи пятий з ряду конґрес для побореня піяньства. Австро-Угорщину заступають др. Чіляґ і Віллї Поль.

Замах на касарню. Туриньска Gazzetta del Popolo доносить з Петербурга: Касарня артилериї в Тулї вилетіла у воздух. Погибло 800 людий між ними много офіцирів. Касарня, котра рівнаесь тепер румовищу, була, як виказало слідство, цілком підмінована. Погибші були розірвані на кусні. Предпринято численні арештованя. — За туриньскою ґазетою повторили сю вість всі італіяньскі ґазети, але що нема о тім згадки в иньших часописах, що мають звичайно добрі інформациї з Росиї, та що не подана дата, коли се стало ся, то здае ся, що оповідане італіяньскої ґазети видумано.

Дикі обичаї в Болгариї. В болгарскій часописи „Юридическій Преглѣдъ“ находимо опис неімовірно диких і нелюдских обичаїв в Болгариї. Членом родини признають там тілько ту дитину, що вродила ся цілком здорова і без ніяких фізичних хиб. Коли дитина мае яку небудь фізичну хибу, котру народний забобон уважае ділом сатани, то й саме дитя уважае ся сатаною в человічім образі і тому оно не мае права до житя: забобон і обичаї кажуть в такім разі убити дитину при самім уродженю. Автор тої стат. в „Юридическомъ Преглѣдѣ“ наводить на доказ такі два випадки: дитину, котра уродила ся з великою головою і з маленькими ногами без костий, уважали за втілене злого духа і длятого убили еї, а потім вкинули в гори; в другім випадку дитину з одним оком на чолї а другім на тімени забив дід і кинув в ріку. Про оба випадки знало ціле село, але нікому не прийшло на гадку докоряти родичам; на них не кинула навіть церков своеї анатеми. Таку саму дикість виказуе й другий звичай при похоронах старих людий, котрий мае на цїли перешкодити переміні старого чоловіка в опира. В тій цїли відрубують покійникам пяти, а в серце встомляють великий цьвях. Так помер в селї Обеля, софійского повіта, в осени 1894 р. старець Стойчо. Щоби він по смерти не став ся опиром, его жінка Суса разом з иньшими женщинами перевела на тїлї небіщика описану операцию т. е. встромили ему в серце великий цьвях, і то ще підчас сьпіваня церковних молитов похоронних.

Летарґічний сон. В селї Воля канївска, в київскій ґубернії, помер по тяжкій і довгій недузї властитель того села Залеский. Небіщика одїто і положено до домовини. На третий день з'їхали ся до Волї канївскої всї сусїди на похорон і дожидали лише сьвященика. Втім з'являе ся в комнаті, де були зібрані гості — небіщик Залеский. Гості і родина почали кричати, утїкати, ховати ся по кутах, а жінки помлїли. Залеский побачивши, що став причиною такого переполоху, та що в комнаті не лишив ся ніхто, лише кілька землїлих женщин, вийшов до сїний, а відтак на ґанок. Власне в тій хвили заїхав перед ґанок сьвященик. Фірман, увидївши, що то его померший пан проходжуе ся, утїк з криком до стайнї, а сьвященик скочив з візка і почав голосно молити ся. Молоді конї, полишені без догляду, сполошили ся крику візника і пігнали в поле, а відтак в ліс, розбили на кусники візок, а один кінь сильно покалїчив ся. Тимчасом мнимий небіщик ледви міг устояти на ногах, такий був ослаблений. Отже звернув ся до сьвященика з просьбою, аби его відвів до ліжка. Сьвященик, охолонувши від страху, завів недужого до комнати і післав зараз по лікаря. Показало ся, що недужий заспав сном летарґічним і коли пробудив ся, став напів притомний ходити по комнатах. Здоровле Залеского, як кажуть лікарі, не есть в небезпечности.

Самовий ство князя. Будапештеньскі часописи доносять о самоубийстві князя Альберта Воронецкого, молодого 27-лїтного чоловіка, котрий надіслав до тамошної поліциї лист, в котрім каже, що відбирае собі житє з — нужди. Перед двома лїтами князь з тої самої причини кинув ся до Дунаю, однако тоді уратовано его. Мимо охоти до праці не міг найти місця і повторив замах на свое житє, хоч доси не найдено слїду самоубийника. Полишив молодшого брата, що жие також в Пешті. Оба брати суть внуками кн. Воронецкого, що погиб 1848 року в мадярскій ворохобни.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 24. серпня. Комісия з кількох консулів в Сальонікі мае удати ся на анкету до Дорпату, щоби розібрати події на турецко-болгарскій границі.

Льондон, 24. серпня. Хіньскі війска в Тієнтсін збунтовали ся, бо їм не виплачено плату. Вояки сплюндровали склепи, а потім забили 100 осіб.

Софія, 24. серпня. Позаяк князь „задля браку часу“ не хотів анґлійского консула приняти на авдиенциї, рішили решта консулів не представити ся князеви перед его відїздом до Варни.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 24. серпня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.—	до 8.80	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ .	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.50	„ 5.50	„ 5.75
Ріпак	„ 9.25	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льняика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ .—	„ .—	„ 6.50	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Сим подає ся до відомости, що в однім добрім домі в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. Нового Сьвіта ч. 9, поверх I., де єсть також фортепян,

ДІВЧАТА

можуть получити

МЕШКАНЄ і ХАРЧ. 2—3

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	--	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 91 Чернівці, вівторок дня 15. (27.) серпня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Рух виборчий.

В справі недалеких виборів до галицкого сойму краєвого забирали ми голос дотепер досить рідко, бо розширюванем ріжнородних, дуже часто суперечних вістий в справі руху виборчого, які появляють ся уже від кількох місяців, можна було тілько шкодити справі. В кождім повіті мусїло перше „перегоріти“, вияснити ся, заким можна було говорити вже про кандидатів на послів. Враженє, яке роблять наші приготовляючі роботи передвиборчі, не єсть добре. Хоч у Русинів мабуть тілько одні вибори суть моментом таким, що розворушують їх та будять з байдужности, однак сегорічні передвиборчі приготовленя не виглядають так, як би у Русинів уже прояснила ся думка, чого можна і треба жадати від кандидата на посла і яка в кождім повіті сила, щоби можна вибрати свого чоловіка послом. Звістна річ, хоч би й пів року приготовляти ся до виборів, то ще сего часу занадто мало, щоби можна ручити за виборців. А у нас завсїгди тілько перед самими виборами починає ся аґітация, що має на цїли піддержанє на короткий час завзятя виборців, а по виборах знов на цїлих кілька лїт устає робота, осьвідомлююча людий. Не диво, що й тепер у галицких Русинів перед виборами що комітет — то иньший розум, що повіт — то инакший погляд на прикмети кандидата на посла.

Народна Часопись в ч. 180-ім висказує ся дуже скептично про акцию виборчу галицких Русинів. „Коли вже тепер Русини не виполїтикують нїчого — каже та часопись іронїчно — то хиба вже нїколи. Подумайте собі лиш то, що у нас взяли в свої руки акцию виборчу аж три головні комітети виборчі: головний, независимий (т. зв. адвокатский) і вполнї независимий (москвофільский). Нехай лиш кождий з тих комітетів поставить по одному із своїх кандидатів в кождім окрузї, а будемо мати вже аж по три на кождий округ. До того ще приступили й радикали до акциї виборчої; они ще не всюди можуть поставити своїх кандидатів, бо головна їх сила доси лиш в Коломийщинї та сусїдних повітах, але й з ними треба числити ся. Вийде з того, що декотрі округи зможуть мати аж по чотирох кандидатів. Возьмім ще на увагу й то, що деякі „народні“ Ради будуть також ставити своїх матадорів, що деякі „тихі“ патріоти поставлять самі себе, що польскі демократи будуть ставити своїх, а шляхта своїх кандидатів, — то й покаже ся, яка велика благодать спливе із сегорічних виборів вже не лиш на самих Русинів, але й на цїлий край. Що Русини при тім вийдуть найлїпше, то річ певна. Але от і ще хтось вийде на них добре — жиди! Ми вже були би й забули на них. Они длятого зробили й найлїпше, що не установили собі нїякого комітету, нї головного нї независимого, нї вполнї независимого, бо чи сяк чи так, чи з комітетом чи без комітету мусять они дістати свою пайку, хоч би й не хотїли.

Але на що о тім богато розписувати ся? Як би хто хотїв схарактеризувати теперішну акцию виборчу, то й паперу би єму не стало! На ту характеристику єсть одно слово, чуже — хаос, або наше — безголове! Бо просимо собі подумати: про якусь акцию головного комітету виборчого не чувати нїчого. За то „вполнї“ независимий (т. зв. москвофільский) зробив своє, а єго штаб ґенеральний виїхав спокійно на прогульку до Праги. Зробив своє? Як то? Ну річ проста: визначив, як нам доносять з двох сторін з провінциї, своїх кандидатів і дав таку директиву: голосувати всюди, де єсть надія перевести вибір кандидата

---

5)

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Дальше.)

IV.

О. Чермінський стояв саме на східцях перед хатою, коли Дубович заїхав возом на подвірє.

— А! гостї до нас! гостї до нас! — відповів він на поклін Дубовича. — А ви що возом в зимі вибрали ся?

— Возом, бо саньми годї; хиба-б їх на колеса поставив.

— Не вже-ж там така дорога?

— Кепська, не приведи Господи! Але що-ж!...

Дубович туй-туй що не сказав вже „Do mojej niebogi, niema złej drogi“, але він в час якось полапав ся; пригадав собі, з ким говорить і, вкусивши ся лиш в язик, сказав:

— Нам молодим нема перепони. Вандрівочка — рідна тїточка, кажуть люди; як раз вже скортить, то й пішки пійшов би на край сьвіта.

— То ще питанє, але просимо до хати.

В хатї о. Чермінського не було вже й половини того переполоху, що підчас першої візити Дубовича. На єго приїзд були вже всї приготовані і сподївали ся єго з певностию на суботу перед Новим Роком. Так бодай говорили Чернишевські, до котрих вступав перед сьвятами Дубович. Вони заявили, що Дубовичеви дуже сподобав ся дім паньства Чермінських, та що єго наміром є приїхати перед Новим Роком і осьвідчити ся о руку панни; якої — сего Чернишевські не знали.

Дубович сьміливійше вже звитав ся з домашними.

— Перепрашаю дуже за такі часті візити, — звернув ся він до панї Чермінської, — але припадок трафив ся. Вісь нам вломила ся, я й до паньства вступаю.

— Е! лїтний ваш жарт, — озвала ся панї Чермінська, — але тепер зима! зимно в передпокою, — просимо до сальону.

— Нї, мамцю, пан Дубович справдї возом приїхав до нас.

— Ти жартуєш?

— Не жартую; подиви ся.

— То в поли певно снїгу дуже мало?

— Оттак, раз єго за мало, а раз за богато, викараскати ся трудно.

— Але вісь цїла, — сказала панї Чермінська. — Та якже вам сьвяткувало ся, пане?

— Дякую, добре, — відповів Дубович, переходячи до сальону.

— А нам нї, — сказала панна Орися.

— Чому-ж?

— Бо танцювати не було кому; всї молоді постаріли ся, а старим охота відпала.

— От, коби був знав! — жалував Дубович, дивлячи ся на Галю. Хоч сам мало танцюю, а все таки був би відважив ся...

— Ми в вас помалу всї таланти повідкриваємо, — сказала панна Галя.

— Як-то?

— Коли ви приїхали до нас перед сьвятами, ви першого дня не знали нї танцювати, нї сьпівати, нї в карти грати.

— А тепер?

— Тепер, — відповів о. Чермінський — до всего потрохи признаєте ся.

— Пізнїйше ще до дечого признати ся буде нагода, хоч я, тепер вже признаю ся, одно лиш хотїв би, знати, а добре.

Дубович з тими двозначними словами звернув ся знову до Галї. Однак панна Галя всьміхнула ся лиш і сказала, як ножицями втяла:

— Тілько не в карти грати!

— Чому? — спитав о. Чермінський, побачивши, що Дубович змішав ся. — Віста не пошкодило-б знати; я єго так дуже люблю.

— Пан Дубович не львівський, видко, семинарист, бо хоч і знає ся на красних штуках, помалу до них признає ся.

— Встидно, прошу панї добродїйки, признати ся до того, чого не богато знає ся.

— То, здає ся, лиш віденські питомцї такі скромні, — сказала панна Галя. — Бо львівські гуляють, сьпівають грають, в карти, жартують. Що вже не доказують! От Лосун, наприклад...

— Е, то правдивий маґік і актор, — сказав о. Чермінський. — Знаєте, що він раз в однім товаристві зробив?

— Що? — спитав Дубович.

— Удав скаженого! Цїле товариство сидїло, розмавляючи, от так як ми тепер, а одна панночка на фортепянї грала. Він — що ро-

москвофіла, на того-ж перелиш[illegible] ґата; всюди же, де би показало ся, що може перейти кандидат головного комітету або комітету независимого, значить ся, де міг би вийти посол Русин, голосувати на польского кандидата. Чи ся постанова дотикає також і радикалів — не знаємо, але думаємо, що москвофіли не мають ніякої причини робити з ними виїмки. З повисшим фактом мусять отже числити ся при теперішних виборах всї Русини і длятого звертаємо на него особливу увагу. Зачуваємо також, що москвофіли постановили за всяку цїну не допустити до вибору п. Романчука. Була би то для него заслужена подяка за то, що хотїв мирити ся з ренеґатами.

З ширшого руху виборчого годї щось певного сказати; можна хиба нотувати на здогад вісти так, як они появляють ся і в других ґазетах. Так і робимо:

В Коломийщинї стоїть кандидатура д-ра Окуневского, против котрої аґітують москвофіли, котрі остаточно, коли не поставлять свого кандидата, будуть голосувати після повисшої засади на польского кандидата. — В Косівщинї стоїть кандидатура давного посла і бувшого мінїстра п. Залеского; підношено також кандидатуру нотаря п. Лушпиньского, але той заявив, що в виду кандидатури п. Залеского, не буде кандидувати. В Снятинщинї кандидує радикал др. Трильовский і сильно аґітує за собою; против него стоїть кандидатура давного посла о. Гаморака, а здаєсь, що і з польскої сторони буде поставлений якийсь кандидат. — В Городенщинї кандидують др. Данилович, адвокат з Коломиї, радикал, і редактор „Дїла“ п. Белей. Кількох тамошних москвофілів дадуть евентуально напевно свої голоси польскому кандидатови, котрим єсть тут п. Ант. Теодорович, властитель Жукова. — В Бережанщинї стоїть кандидатура о. крил. Пюрка; які може мати шанси кандидатура [illegible] — В Рогатинщинї стоїть кандидатура о. Макогоньского, декана і пароха з Липиці горішної. Др. Андр. Чайковский зрік ся тут кандидатури.—В Жидачівщинї кандидує др. Олесницкий зі Стрия а в Стрийщинї о. Давидяк. В дрогобицкім окрузї стоїть кандидатура п. Охримовича. — В Калущинї піднесено кандидатуру п. Коморницкого. — В Турчаньскім підносять кандидатуру маршалка повітового п. Осуховского“.

Сї вісти доповняємо ще другими: В Косівщинї стоять дві кандидатури; був. мінїстра Залеского і господаря Косми Лазоряка зі Старих Кутів. В бучацкім окрузї виринула селяньска кандидатура, Петро Пивоварчук, а з польскої сторони властитель Порхови Цїлецкий. В Скалатщинї кандидує ґр. Козєбродский; в городецкім повітї радник судовий Денис Герасимович; в Яворівщинї ґр. Шептицкий. У львівскім повітї — як нам пишуть — говорить ся про можливі кандидатури: о. Сьвітенького з Вовкова, о. Лепкого з Горбач, о. Гірняка з Винник, Павла Вовка, господаря з Гаїв, і Михайла Шеремети, начальника громади з Місток. Після інформаций нашого дописувателя найбільше поводжене мала би у львівскім повітї кандидатура селянина або учителя, бо в львівскім повітї учителї мають вплив. Против тих кандидатів стоять з польскої сторони др. Т. Мерунович і Трачевский з Чорнушович. Львівский повіт належить до тих, над котрими Русини найменьше попрацювали, хоч лежить так близько осередка.

Допись „Буковини“.

—o—

З львівского повіта.

Ледви, чи є де така рада повітова, як у нас! В нас маршалок сидить в соймі, в радї державній, а секретар в соймі, в ріжних комі[illegible] вітова [illegible] цюють заступники. Не даром люди впід Львова кажуть, що ті панове тілько на те приняли ся своїх урядів, щоби пенсию брати. В нас, каже один селянин, рядять в повітовій радї самі „комісарі від сьруби“ (так називають возьних, що при працї). Через те і не диво, що справи повіта стоять так, як би і не було повітової ради. От хоть би приміром дороги.

Страх, які славні у нас дороги! Хто їхав приміром глиняньским шляхом, або через Лани, Дмитре, Жаравку, Борщовичі, той проклял не то маршалків і секретарів, але і всїх комісарів від сьруби! В других повітах дороги, то хоч переїхати можна, а тут особливо в слотливу пору годї й думати про се.

Раз вибрав ся Є. Е. митрополит на канонїчну візитацию в наш повіт. Рада повітова напугала ся, та давай борзенько ставити мости. Поставили добрі і дорогі мости. На щастє була погода тогди! Тепер мости стоять як хати, а дороги з'їздили так, що годї видрапати ся на високий міст! Але другий раз ще сьмішнїйша була комедия. В околици Миклашева і Білки королївскої відбували ся вправи військові. Всьо ішло добре і хорошо. По полудни як люнув дощик ...! Ну, пани вояки забрали свої [illegible] торнїстри тай по дощи до дому, а за ним віз „Sanitätswagen“. Ага, поїдеш?! На головнім тракті застряг віз та запрягли чотири пари коний, тьма війска начіпало ся до воза, але де там! Раді-нераді лишили віз на дорозї, а самі пішли до дому.

Два днї стояв віз в болотї, аж третього дня прийшли вояки з лопатами віз забирати. А треба знати, що сей тракт є стратеґічний, отже нехай би так, не дай Боже, на випадок війни! Тим трактом прийшло би войско як раз на час! А що-ж бідні людоньки! Їдуть та проклинають уставу дорогову. Болото так обере ся колеса, що і сприх не знати. Конї мучать ся та падають в болотї, аж сум дивити ся на те. І хто би подумав, що така дорога в львівскім повітї і то при кінци девятьнайцятого столїтя!

Рада повітова з правительством торгує ся, а наша худоба в болотї загибає. Кілько то вже разів за ту дорогу я упоминав ся! — каже один війт, але все кажуть: jak rząd da większą połowę, to będziemy murować. Тай зачали з одного кінця від Львова латати. Було їхати в руске сьвято, роблять на гостиньци, каміня бють... Було їхати в польске сьвято, також роблять, а тілько в жидівску суботу був спокій. Докінчити тої дороги не мо-

---

бить? — сїдає за єї плечима, сидить, сидить тихо, а далї при якімсь сильнїйшім акордї як гавкне: гав! Всї видивили ся на него, а він знову тихо. А там знову: гав! Всї в сьміх. Він один не сьміє ся; сидить поважно, як коли-б се не він гавкав. А далї, як почне гавкати: гав-гав! гав-гав! гав-гав-гав! як почне кидати ся на кождого, — всїх до одного виполошив з покою. Навіть слуги з кухнї повтїкали з криком: „панича скажений пес покусав! панич сказив ся!“

— А потім що стало ся? — спитав Дубович.

— Потім? Зразу ніхто не важив ся до него приступити. Лосун вибіг на обістє, казав запрягати свому фірманови конї і поїхав домів. Не минуло два днї, — цїла околиця вже знала, що Лосун сказив ся. Аж десь через тиждень приїздить він знову до того самого дому і показує ся, що те все було лиш добре відограним жартом. Е! він артист в таких жартах. А що встругне, то з сьвіжої бочки!

— Ну, нинї вже такі перевелись, — замітив Дубович.

— Де там перевелись! Та-ж сам Лосун не старий; він ледви чи більше як пять лїт на посадї. І за моїх часів, правда, бавили ся. Ще в Бережанській ґімназиї не було забави без мене і моїх товаришів. А на всїх вечерках в директора ґімназиї лише ми студенти були аранжерами. Інші часи були.

— Ті часи, сам кажеш, Міцю, єще не зовсїм змінили ся, коли й тепер бувають між питомцями такі весельчаки, як Лосун, — сказала панї Чермінська.

— Змінили ся часи, змінили ся, бо що перше було зовсїм звичайне, за тим тепер трохи що не з сьвічкою треба шукати.

— Що-до віденських питомців, то я сказала-б ще, що їх острійше провадять як других; тому вони може й поважні такі як ви, пане Дубович.

— Нї, прошу панї добродїйки, не острійше їх провадять, а волї більше лишають і в сьвіт між люди пускають частїйше. Там є що побачити, там можна в театр пійти, в музеї, в бібліотеку, — можна забавити ся без тих забав, котрі лиш той управляє, кого в мурах запруть.

— Хиба так! А я думала, що без того острійшого провадженя лиш фільозофи такі серйозні, як Щерба.

— А, правда, де пан Щерба? — спитав Дубович.

— Він вийшов кудись. То ви з ним вже з Відня знаєте ся?

— Знаємо ся.

— Він зараз прийде на вечеру, — сказала панна Орися.

— Перепрашаю вас, пане Дубович, — промовила панї Чермінська, — але менї тра до кухнї подивити ся. Галю!

Панї Чермінська і Галя вийшли, лишаючи з гостем в сальонї о. Чермінського і Орисю. Юлько, як звичайно, так і тепер не показував ся. Він не хотїв прибирати ся і сидїв собі в батьковій канцеляриї — малював різнобарвними краскими тарілки місцевого виробу. Не довго була при гостеви й панна Орися. Вона встала, щоб нїбито подати попельничку; поставила єї на столї і пійшла накривати до вечері.

— Витайте! — сказав Дубович, встав з фотелика і підійшов пару кроків на стрічу Щербі, котрий отворив двері до сальону.

— Дай Боже здоровля! — відповів Щерба.

Дубович присунув до свого фотелика другий і вказуючи на него рукою, просив Щербу сїдати.

— Росповіжте-ж менї, що в вас чувати доброго.

— Доброго мало, а злого розповідати не стоїть. Але я вас на вечеру прошу. І вас, отче добродїю, — звернув ся Щерба до о. Чермінського.

— То ви тут ролю господаря на себе взяли? — спитав Дубович.

— Всякі ролї приходять ся часом брати.

— Навіть господаря дому, хочете сказати, — засьміяв ся о. Чермінський.

— А хочби! се для мене лиш почесть.

Дубович задумав ся.

— Просимо, — повторив Щерба.

Дубович в їдальни звитав ся з Юльком сїв побіч о. Чермінського при столї.

— Чи ти бачиш?—шепнув Юлько на вухо Щербі.

— Що?

— Він вже тепер нї разу не хрестить ся.

— Хто?

— Дубович.

— Акклїматизує ся помалу.

Яричева до его свояка до двора, то вже давно повимуровували! За те як вибори, то пан маршалок і пан секретар обіцюв нам золоті мости ставити, а побачимо, що они при тих виборах скажуть?!

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 26. серпня 1895. р.

Іменоване. Др. Володимир Коцовский, дотеперішний суплент при учительскій семинариї у Львові, іменований провізоричним головним учителем при тій школї.

Найвисша санкция. Ухвалений галицким соймом закон о полекши в примусї леґалізациї нотарияльної, іменно при документах призначених до інтабуляциї в дрібних справах, одержав найвисшу санкцию.

Зміна властителя. Добра Новоселиця, Нова Новоселиця і Подолиця, в заболотівскім повітї, купив від Константина Комеровского Леон Теодорович за 128.000 зр.

В доповненю до статий сьвященика п. з. „Чернихівский Месия" присилає нам иньший гр. кат. сьвященик таку вістку: „Наші москвофіли люблять дуже часто покликувати ся на бл. п. митрополита Яхимовича, котрого уважають своїм. Але они, хоч як его поважають, певно не годять ся на ту думку, до якої дійшов бл. п. Яхимович в справі наук для народу. Ще бувши епископом перемиским, Яхимович рішенем з дня 13. листопада 1858 ч. 3015 (гл. д-ра Пелеша: Union, II Band, 933) приказав підвладному духовеньству уживати в науках церковних не „церковно славяньского, але чистого руского народного язика". Що на се скажуть наші Москалї, що у всім покликують ся на пок. Яхимовича, як на первоpядну повагу? У них певно се пересьвідчене бл. п. митрополита не заслугує на увагу".

Конкурс розписаний на посаду учителя в Руспебоул з рускою вукладовою мовою. Речинець до 10-го вересня с. р.

Ревізия шляху для льокальної зелїзницї Неполоківцї-Вижниця, заповіджена бук. правительством на день 3-го вересня с. р., не відбуде ся задля наступивших перепон.

— Що ви шепчете? — спитала панна Орися. — Пане Щерба, прошу брати.

— Дякую. Нїчо. Ми лиш думками обмінюємо ся, — і Щерба перехрестив ся.

— Що ви до печені хрестите ся нинї? — спитала ся панна Галя.

Дубович дивив ся як на комедию. Галя і Орися всьміхали ся нишком. Вони з Щербою і Юльком знайшли ключ до взаїмного порозуміня.

„Пташок" по вечери не вдав ся, бо осіб було за мало. Юзя хора на горло лежала в ліжку.

— Заграй Орисю, — попросила Галя.

Орися сїла при фортепянї і грала.

Душна якась атмосфера запанувала в сальонї. Як подорожний в лїтну спеку водить втомленими очима по просторій рівнинї, чи не загляне де бодай корчик, щоб скрити ся в его тїни і відітхнути, так тут споглядало одно на другого, мовби сказати хотїло: „І доки-ж будемо так... скучати?" Лиш Орися і Щерба були з тим щасливі. Орися, забувши за всїх, виливала свою душу в тонах, а Щерба розкривав свою перед Галею.

Дубович цїлий той час дивив ся на них склянними очима як на комедию, хоч се була скорше нїма траґі-комедия, в котрій єму припала перша роля.

(Дальше буде.)

вісну і в наслідок того утратив мову. В місяци червни с. р. він наново відзискав мову, хоч при говореню терпів страшні болї; тепер ті болї помалу устають. Сей випадок викликав між народом велику сензацию і всї кажуть, що Довганюк відзискав мову по горячій молитві до Івана Сучавского.

З черновецкого міского театру. Інспектор сцени в князївскім двірскім театрі в Кобурґ, Ґустав Віґанд, приїхав уже до Чернівців, щоби сцену нашого міского театру упорядкувати. Директор Льове постарав ся для репертуару о нові штуки, котрі на других більших сценах були грані з великим успіхом.

Рабівничий напад. А ночи з 21-го на 22-го с. м. розбили невислїджені доси злочинцї вікно у шинкаря Йосифа Тілера в Цуринах; один з них звязав шинкаря і его жінку, а другий зрабував все, що попало єму в руки і мало якусь вартість, почім обидва повтїкали.

Самопожертвоване. З Нового Йорку доносять, що ірляндский маляр Тома Говенден упав жертвою страшного нещастя. Побачивши на шинах дитину в хвили, коли надходив поїзд, кинув ся на зелїзничий шлях і схопив дитину на руки, але вже не вспів утечи в час. Своє пожертвоване переплатив житєм, а дитина страшно покалїчена здаєть ся також не буде жити. Артист числив 55 лїт житя.

Нелюдскість лїкаря військового. Magyar Hirlap доносить з Ерлав про такий факт: Резервіст Леопольд Фрайвіліґ мав ставити ся 7-го с. м. до вправ військових при 60-ім полку піхоти, а що від довшого часу нездужав на жолудок, то й замельдував ся в полку. Лїкар полковий др. Тофлер оглянувши его, орік, що він здоровий та мусить стати до вправ, а если ще раз буде жалувати ся на недугу жолудкову, то не мине его тяжка кара арешту. Фрайвіліґ зачав відбувати вправи військові. Вертаючи з одного маршу упав на улици, а капітан велїв віднести его до его приватного мешканя. Покликано лїкаря цивільного і той заняв ся недужим. Скоро про се довідав ся лїкар полковий, вислав чотирох вояків до мешканя Фрайвіліґа з приказом, приставити его до касарнї. Вояки вернули з нїчим, мельдуючи лїкареви, що стан Фрайвіліґа не дозволяє на переносини. Тодї лїкар удав ся особисто до мешканя Фрайвіліґа і оглянувши его, орік, що він здоров. Відтак прийшли чотири вояки з ношами і забрали Фрайвіліґа до шпиталю ґарнізонового. Там помер Фрайвіліґ о 2-ій год. в ночи, а лїкар велїв віднести тїло назад до приватного мешканя. Фрайвіліґ полишив жінку і двоє дїтий в найбільшій нуждї. Слїдство против д-ра Тофлера вже заряджено.

Довговічність. З заміщеної в „Варшавских ґуберн. Ведомостях" статистики населеня в варшавскій ґубернії показує ся, що в ґубернії живе тепер 40 старців в віцї від 100 до 110 лїт і 58 женщин в віцї від 100 до 117 лїт. Найстарший з мужчин 110-лїтний, мешкає в Млоцинах, найстарші женщини: три 108-лїтні в громадах Чисте, Сондзина і Корабієва, найстарша 117-лїтна мешкає в Битони.

Катастрофа в Брікс. Після справозданя бурмістра в Брікс виносить шкода з катастрофи 2.033.130 зр. З того припадає на 31 цїлком знищених домівств 981.958 зр., на 35 в части знищених 670.084 зр., на шкоди 700 людий 381.000 зр. Місто через знищене, каналїзациї і водопроводів понесло на 40.000 зр. шкоди. Доси вплинуло запомог в сумі 135.000 зр., з котрих видало 600 мешканцям частні відшкодованя в сумі 70.000 зр. — Підчас тої катастрофи запала ся в землю в домі товариства копалень вугля також зелїзна каса, в котрій було 200.000 зр. готівкою. Товариство рішило касу відкопати і дійстно по кільканайцятьдневній роботї удало ся касу добути. Ся каса дуже велика і важить 35 метричних сотнарів. Крім згаданої готівки містили ся в нїй ще дуже важні документи і торговельні книги товариства.

Новий спосіб реклями. Мешканцї Швайцариї прийшли в найновшім часї на дивну гадку, щені на цементованих і лаком богатенних домах. Жовті або білі букви відбивають на чорнім днї і їх видко завдяки ломаню промінїв сьвітла на поверхни води. Озеро Леман вже має такі інсерати; небавом прийдуть на чергу иньші озера, але се певно не піднесе природної краси Швайцариї.

Богата жебрачка. В Мельнїк, в Чехах, померла стара жебричка і лишила по собі маєток в сумі 80.000 зр. З них записала своїм двом бідним братям по 15.000 зр., а решту на вибудоване протестантскої церкви в Мельнїк.

Рибка в градї. В містї Ессен в західній Нїмеччинї падав град величини качачих яєць, а в однім зернї найдено рибку довгу на пів пальця. Яко незвичайну річ відіслано єї директорови зоольоґічного огорода в Монастири, професорови Ляндоа котрий відписав, що ся рибка була певне піднесена вихром а радше воздушною трубою з ставу високо у воздух і там покрила єї шкаралупа ледова. Такі случаї, що воздушна труба порпває з собою з води рибу а відтак кидає єї навіть досить далековід ріки, не суть дуже рідкі і у нас навіть досить звістні. З того — як відомо—повстала у нашого народу повірка, що ті риби, які падуть з дощем, дістали ся до хмари з ріки тим способом, що дуга їх витягнула, бо дуга має пити воду. Очивидно, що се неправда. Дуга не пє нїякої води і є цїлком иньшим явищем природи а риба, як сказано, дістає ся з ріки на поле лише при дуже сильних вихрах, т. є. при воздушних трубах.

В житю анґлїйскої королевої Вікториї грає, як се оголосив один з єї підданих, немалу ролю число 9. І так був князь Кент, батько королевої, членом родини, що складала ся з девятьох дїтий; королева є девятим реґентом в Анґлїї від часу революциї в 1687 р.; она уродила ся в 19-тім віку в 1819 р. (1 + 8 + 1 + 9 = 19), і вступила на трон в 1837 р. (1 + 8 + 3 + 7 = 19), маючи лїт 19; єї муж уродив ся року 1819; мала девятеро дїтий; найстарший єї син уродив ся 9-го падолиста і оженив ся з донькою дуньского короля Християна IX-го, що мала тодї лїт 19.

Помер: При кінци послїдного тижня помер Генрик Пардінї, б. властитель унїверситетскої книгарнї, в 76-тім роцї житя. Померший, тесть судового совітника Володимира Ясеницкого, тїшив ся задля свого людяного поступованя загальною симпатиєю. Нехай же буде родинї померлого відрадою в єї тяжкім горю щире співчутє рускої громади!

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 26. серпня. Комісия для сконстатованя стану засївів зібрали ся сегодня при участи 2000 торговельників. В імени правительства повитав присутних секцийний шеф Вайґельсберґ а іменем міста Відня староста Фрібайс і висказали великий інтерес і щиру прихильність правительства і міста Відня для стремлень тої комісиї. По промові президента Шелера, котрий правительству і містови Відневи дякував за прихильність, слїдувало справоздане з видатности сегорічних жнив.

Париж, 26. серпня. Грецкий король приїхав сюда з Ельсбен. — Figaro доносить, що ґенерал Драґоміров возьме яко заступник російскої армії участь в маневрах. — Поліция переконана, що замах на секретаря Ротшільда, Йодвовіца, є анархістичний. Підозріного о той замах учителя в Вінсірн арештовано.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 25. серпня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.—	до 8.80	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь . . .	„ .	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.50	„ 5.50	„ 5.75
Ріпак	„ 9.25	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ .—	„ .—	„ 6.50	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Сим подає ся до відомости, що в однім добрім домі в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. Нового Сьвіта ч. 9, поверх I., де єсть також фортепян,

ДІВЧАТА

можуть получити

МЕШКАНЄ і ХАРЧ. 3—3

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Цігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-україньский ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Україньство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студинъский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 92. Чернівці, четвер дня 17. (29.) серпня 1895. Рочник XI

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Куди іти?

Хто складав іспит зрілости чи то в ґімназиї чи в реальній школї, той певно тямить, як томила его думка, що з собою почати, куди іти, на який факультет записати ся. Легко тому рішити ся, що не має власної думки і власних поривів, а йде втертим, показаним шляхом, слухаючи волї родичів, або бажаючи сам як найскорше добити ся хлїба, що становить у него вже верх всякого вдоволеня і бажань. Але коли у молодця есть уже та сьвідомість, що покінчивши середну школу, на котру складає ся весь нарід, він тим самим приняв ся обовязку віддячити ся по силам своїй суспільности, коли у него есть охота до званя по души, тодї не пішовши за ним, він буде тілько звичайним хлїбоїдом. Отже і молодїж і родичі їх і свояки передумують підчас ферий над тим, яку дорогу житя вибрати для молодїжи, — тай справедливо, бо від сего вибору залежить вся еї будуччина.

Яку-ж дорогу житя радити нашій рускій молодїжи, коли она в більшій части така бідна, що не може собі вибирати званя після вподоби, а тілько таке, котре дає спроможність діпняти ся як найскорше до хлїба. Трудно дати раду такій молодїжи, особливо, коли ідеалами еї суть в більшій части ідеали родичів, що не знаючи самі сьвіта показують дїтям тілько вдоптані шляхи. У нас трохи не в пословицю війшло, що син селянина або міщанина перше всього годить ся тілько на сьвященика, а иньші званя призначені вже для заможнїйших. Але що так есть, то ще з того не виходить, що так повинно бути; треба нашій бідній молодїжи більше відваги.

Хоч ми дуже бажаємо собі, аби суспільність наша мала на приклад як найбільше добрих сьвящеників, але сказати мусимо, що отсе держане ся втертих а вигідних шляхів, так замітне у нашої молодїжи, то наша найбільша хиба. Як в кождій справі, так і при виборі стану і виборі працї, котрій прийде ся посьвятити цїле житє, не стараємо ся пізнати власної натури і успособленя, не хочемо слухати свого замилуваня, але числимо ся тілько з голосом пересїчної опінїї загалу, ідемо слїпо за ним і затрачуємо до решти почуте званя, бажаючи тілько кариєри. Що раз більше недостає нам відваги і віри, що лише розумно вибране зване і щире замилуване до него може з нашої працї видобути хосен для суспільности а щасте для нас.

Ся обставина, що наша молодїж руска так мало числить ся зі своєю вдачею і замилуванем, а силоміць наклонює себе до невідповідного для неї званя, витворила у нас так богато байдужих до загалу людий, ремісників у своїм званю, котрі о стілько лише працюють, о скілько то потрібне для хлїба. А нам же треба не лише батьків, що опікують ся родинами, нам треба ще, щоби ті батьки були Русинами і находили інтерес в публичнім житю та своєю пайкою причиняли ся до народного розвою.

Інтелїґенциї у нас ще надто мало, щоб она могла дати суспільности рускій молоде, сьвідоме своїх цїлий і обовязків поколїне. Наша інтелїґенция зростає головно приростом з селян та міщан, а хоч у тім приростї находять ся дуже часто люди, перевисшаючі своєю вдачею, талантом і характером синів з інтелїґенциї, то все таки далеко більша половина тих селяньских та міщаньских синів не може вийти поза круг ідеалів своїх родин і на перекір всїм своїм спосібностям іде против свого замилуваня. У селянина ідеалом є стан сьвященичий, отже син его повинен бути сьвящеником; инакше

---

6)

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Дальше.)

IV.

— Що ви такого стуку наробили в ночи? Я вже думала, чи не побили ся припадком, — сказала другого дня рано панна Галя до Щерби.

— Ми? побили ся? Правда, між соперниками все можливе. Та сего вчера не було.

— Що-ж стало ся? Ми на той стук всї на рівні ноги позривали ся.

— Проста річ! Коли не позащіпаєте добре гаків при ліжку, чоловік, аби як спав, мусить разом з ліжком провалити ся.

— То се ти провалив ся?

— Відки я? Дубович.

— Як-же се було? Скажи менї.

— Відки я маю знати як, коли я нїчого не видів. Я вже лежав на софі, коли Дубович погасив сьвічку. З пять хвиль білїла ся ще над ліжком его дрібна постать; вкінци він положив ся. Ледви сон почав клеїти на добре мої повіки, заскрипіло щось. Я прокинув ся й гадаю: Певно Дубович обертає ся на другий бік — не може заснути. Аж нї! Знову скрип, а відтак стук, страшний стук. — Що таке? — питаю. Дубович не озивав ся, лиш шарнув сїрником. Запалала сьвічка. Він стояв коло нічного столика. Один кінець ліжка стояв висше, другий разом з подушками на підлозї, а маленька подущинка аж десь посеред сальону. — Катастрофа! — сказав лиш заклопотаний Дубович.

— І що?

— Пробував підняти упавший кінець ліжка і наробив ще більшого лопоту, бо й другий повалив ся.

— Він певно подумав собі, що ми ему навмисне таке зробили?

— Може бути, що й подумав, та я старав ся витолкувати ему, що се слуги забули позащіпати гаки. Я хотів обернути се в жарт. Та чим більше жартував, тим більше ставало его заклопотане. Я й перестав жартувати.

— Де-ж він спав потім?

— На ліжку таки. Побачивши, що не пора направляти, він поправив собі лиш подушки і положив ся, але видко не міг заснути, бо почав зі мною розмавляти.

— Він? розмавляти? з тобою? І що-ж він говорив.

— Богато дечого. Тілько то для мене цїкаве, що про вас всїх нї одним словом не зробив натяку.

— Нї одним словом... ну, се ще нїчого, дасть ся витолкувати.

— А про мене питав ся тілько, чи я ваш свояк.

— Що-ж ти ему відповів?

— Найлекше було відповісти, що свояк.

— І він тому повірив? Се не може бути. Вже хоч би від вуйка міг довідати ся дещо.

— Може й довідав ся, я сего не знаю. Менї він не спротивив ся.

— А то добре! Хоч знаєш, що? Не такий чорт страшний, як его малюють. Дубович не злий хлопець, тілько дуже якийсь непорадний.

— Мамин син, як сказала тїтка. Та може-б нам Галю, пора до церкви пійти; Дубович вже давно в церкві.

— Пійдемо; се-ж нинї твої іменини. А Дубович тобі не ґратулював?

— Нї. Відки має знати?

— То ходїм!

Чистим як снїг обрусом застелений стіл в їдальни паньства Чермінських був заставлений сьвяточною посудою; проміне сонця падало крізь матові, заплакані шибки на срібне начинє, грало барвами дуги в чарках перлистого вина, сяло на кождім лици усьмішкою задоволеня.

О. Чермінський перший взяв свою чарку в руку і встав. Очи всїх звернули ся на него.

— Перший тоаст — промовив він — належить ся нинї солєнїзантови. — І він подививши ся на всїх, звернув ся до Щерби, та черкнув ся з ним чаркою.

— Дякую, — відповів Щерба, черкаючи ся чаркою з другими.

— І спів-солєнїзантцї, — сказала панна Орися, дивлячи ся на Галю, котра почервонїла як рожа.

— Я не скупий, — озвав ся Щерба — тоастом подїлю ся радо, — і він черкнув ся своєю чаркою з чаркою панни Галї.

Дубович несьвідомо робив те, що і другі. Він доперва вихиливши чарку і сївши, почав

„пропаде“. Чи відтак той син чує справді в собі замилуване до того стану, чи він розуміє і хоче радо сповняти свої обовязки — і родичам і єму байдуже; іде о хліб, а не о те, щоби чоловік був зі своєї праці вдоволений. Такі низькі понятя зводять людий на манівці і обнижають дуже їх моральну вартість. Вжити ся хоч би в які обставини можна, але з того ще не виходить, щоби даний чоловік в иньших обставинах не був і сам щасливійший і для других користнійший.

Коли-б можна яку раду дати для нашої молодіжи, то таку: Іди, молодче, куди хочеш, працюй, в чім хочеш, але іди там лише і працюй лише в тім, куди й до чого пхає тебе інстинкт і серце, до чого маєш щиру охоту і талант, словом: до чого маєш зване... Коли підеш иньшою дорогою, або послухаєш намови, праця твоя не дасть тобі ніколи вдоволеня, а суспільність буде вважати тебе тягарем.

Хто винен, що ми Русини маємо тілько байдужих молодих людий поміж інтеліґенциєю, котрих справді треба вважати тягарем? Звістно, не они винні, а їх родичі. Родичі, виряжаючи сина в школу, не обчисляють ся зі своїми средствами, значить: позваляють припадковим обставинам нагинати сина в той або сей бік доволі; відтак не дбають, щоби син мав характер, якого єму жадна школа не дасть, лише дім родительский. З правдивим характером ніколи не погодить ся наклін до кариєри, жаден змисл до „ґешефту“. Де суть характери, там на публичних становищах нема людий, що компромітують ті становища, визискують своє положене для особистих цілий зі шкодою для загалу. А тимчасом у нас так мало характерів, твердих як в криці!

Отже на зване, на замилуване синів повинні родичі дуже зважати; инакше медвежу прислугу роблять їм, силуючи їх до немилої праці на ціле житє. Заразом повинні і родичі і молодіж набрати пересьвідченя, що поза виділами університету є ще ріжні иньші занятя, без сумніву не меньше потрібні і користні так для загалу, як і для них самих. У нас молодіж не хоче знати иньших виділів, як лише богословский, правничий, медициньский, а по части фільозофічний. Вже Русинів-політехніків можна на пальцях почислити, хоч політехніка дає таке широке поле до занятя в житю. Так само і в иньших званях майже не находимо Русинів.

Звістна річ, наша суспільність потребує ще на всїх полях своїх людий; ми не маємо ще ані за богато професорів та учителів, ані правників-урядників, ані лікарів — всї они нам придались би, хоч би їх було як богато, але щоби лише університет мав бути одинокою метою Русинів, то думка хибна і в наслідках для нас шкідлива. Кого не тягне зване на виділ університету, той повинен глядати роботи деінде. І так доки рільництво будемо вважати занятєм лише для селян, чимсь низшим від становищ иньших, доти оно не піднесе ся. В рільництві потребуємо так само осьвічених людий, як і в кождім иньшім званю. У кого є спроможність жити з землї, у того кариєра бюрократична, зависима, не повинна бути ідеалом. Специялїсти в промислї суть нам так само потрібні, як всякі иньші специялїсти в науках. А у нас хто з матуристів має охоту стати промисловцем? Виробила ся несправедлива думка, що промисл то не заняте для інтеліґентного чоловіка — і Русин лишає промисл всїм иньшим, а сам не вважає єго гідним себе. Для ретельних, енерґічних і неустрашимих купців дає торговля добрий і чесний заробок, але й до торговлї не треба бути дїлєтантом, чоловіком, що тілько з розпуки до того бере ся; купцем треба бути також зі званя і науки. Щоби наша інтеліґенция не складала ся з самої зависимої бюрократиї, треба дбати, щоби молодіж сягала по ріжнородні роботи, відповідно до замилуваня, не так як доси.

Тих кілька думок подаємо на розвагу родинам і молодіжи, що тепер вибирає собі дорогу житя. Повторяємо ще раз, що невідповідне заняте, вибране на ціле житє, витворює байдужних людий, а нам таких не треба. Нехай кождий у своїй роботї шукає не лиш хісна і вдоволеня для себе, але й для загалу!

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 28. серпня 1895. р.

Референтом для середних шкіл в міністерстві просьвіти іменований на місце уступившого ґр. Штірка, др. Михайло бар. Підоль з титулом секцийного шефа. Доси він був директором терезияньскої і орієнтальної академії.

Одноклясова система на зелїзницях. В фаховій ґазеті „Райльвай Корльд“ обговорює ся в послїднім числї практичні наслїдки заведеня одноклясової системи на зелїзницях в Америцї. Ту одну клясу повинно ся урядити цїлком вигідно для публики, а хто хоче мати вже незвичайну вигоду, той має право замовити собі два місця. На тім не тратить зелїзниця нїчого, а противно показало ся, що доходи по заведеню тої системи значно ростуть. Правда, для курцїв заведено осібні ваґони.

Сегорічні осїнні маневри відбудуть ся в перших днях вересня в околици Перемишлян і Бережан. Іменно полки 15-ий, 30-ий і 80-ий, дальше 30-ий баталїон стрільцїв, львівский корпусовий 11-ий полк артилєриї і дивізийний 32-ий, вкінци 7-ий полк уланів відійшли в днях 25-го і 26-го серпня в околицю Перемишлян, де 5-го вересня відбудуть ся вправи в 11-ій дивізиї піхоти. Полк 80-ий сконцентрований в Золочеві і відбуває там вправи полкові. Вправи в 30-ій дивізиї піхоти відбудуть ся в околици Бережан і в них возьмуть участь 41-ий полк з Чернівцїв, 24-ий з Львова, 55-ий, котрий уже єсть в Бере-

---

догадувати ся чогось, відтак нагло заговорив до Щерби:

— А я зовсїм не знав, що то нинї ваші іменини. Прийміть-же й мої бажаня. — І він стис Щербі руку. Щерба чув, як та рука дрожала.

Запанувала знову немила мовчанка попередного вечера. О. Чермінський пару разів починав розмову, та єму не вдало ся піддержати єї. Панї Чермінська відповідала на питаня дочок коротко, неначе урядово. Дубович по кождім зверненім до него питаню питав: що, прошу? або дивив ся перед себе.

Паньство Чермінські відгадали причину тої душної атмосфери і були справдї заклопотані.

Одна панна Галя була весела і подавала зручно полумиски Дубовичеви, котрий, дякуючи їй, все якось виминав єї погляду. Він почав звертати свою увагу більше як доси на Орисю.

По обідї всї перенесли ся до сальону. Однак обоє паньство Чермінські не довго бавили гостя.

— Може-б ви, пане Дубович, спочили трохи? — спитала панї Чермінська,

— О, нї, прошу, — відповів Дубович. — Я нїколи по обідї не кладу ся, але паньству я перешкаджати не буду.

— Нї, ви нам зовсїм не перешкаджаєте, — сказав о. Чермінський — і даруєте менї, що я на хвильку положу ся.

— Але-ж прошу дуже!

— Нинїшна відправа в церкві дуже мене втомила, не маєте понятя, — говорив о. Чермінський, виходячи вже до канцеляриї. — Ти, Орисю, можеш заграти що-не-будь.

Панї Чермінська вийшла й собі-ж до „бабинця“. В сальонї лишив ся лиш Щерба з Дубовичем і Орисею, котра почала вже грати Гайднове „Сотворенє“. Дубович, курячи папіроску, стояв з боку коло фортепяна і пускав перстенями клубки сивого диму. Тихцем і незамітно вийшов Щерба з сальону, лишаючи Дубовича сам-на-сам з Орисею. Він сїв собі в їдальни, взяв до рук книжку „Житя і Слова“ і почав читати роман Франка „Основи суспільности“. Однак натрафивши на місце, де панї Олїмпія лає свою слугу, він нїяк не міг погодити враженя сеї лайки з враженєм Гайднової музики, що обивала ся о єго вухо і поставив книжку на столї. Нараз музика втихла, а через яких пять хвиль Орися, мов приском обсипана, вибігла з сальону.

— Галю, пійдемо на прохід! — кликнула вона, спостерігши в їдальни Щербу. — Збирайте ся, пане Щерба. І ви пійдете з нами.

Галя вийшла до другого покою.

— Проси Дубовича, — сказала вона, — а я пійду по тїтку; самі-ж не пійдемо.

— То йди; Дубович пійде.

В чверть години потім мурованим гостинцем ген-ген за місточком ішло пять осіб: в першій парі Орися з Дубовичем, в другій Галя з Щербою, а за ними помалу ішла панї Ярчевська.

— Чи не осьвідчив ся він їй? — спитав Щерба в Галї. — Так менї щось здає ся.

— По чім?

Щерба оповів Гали все, по чім міг лиш того догадувати ся: те, як він лишив Дубовича сам-на-сам з Орисею; як вона якийсь час грала, а потім нагло перестала; як в сальонї було пару хвиль тихо, почім Орися змішана, мов не своя вибігла до їдальнї і запропонувала прохід.

— Але чому так вони сторонять від себе?

— То-ж вона все бокує. А летять, як би гнав хто за ними.

Орися справдї бігла, як коли-б той прохід був для неї панщиною. Вона все тримала ся краю гостинця, йшла по-під високу стїну снїгу, що мов вал довгий тягла ся рівнобіжно з телеґрафічним дротом. Дубович ішов серединою гостинця; обоє розмавляли щось.

— Може-б ми вже вертали? — озвала ся тїтка.

— Ще трошки, тїточко; нехай виговорять ся, — відповіла, всьміхаючи ся Галя.

— Ех, ти пустїйко! Що я тобі казала? Не критикуй, бо скритикуєш. Волиш критикувати свого.

— Мого вже люди скритикували, ще заки я почала. Впрочім я єго не критикую. Він лиш на мамцю першого разу зле враженє зробив.

— Чим?

— Вони самі може не знають. Нюнька — кажуть, тай тілько.

— Ет, ви всї, коби лише зганити; а тобі що до того? Коби їй лиш сподобав ся.

— І я те саме кажу, — промовив Щерба.

— Тепер! А по що було говорити..

— Я нїчого не говорив злого. І тепер

жанах і робить вправи в полку, 1-ий баталїон 58-го полку, 13-ий полк уланів і 31-ий а також 33-ий дивізийний полк артилєриї зі Станїславова. По 5-ім вересни відбудуть ся дво-денні великі маневри Полки, котрі належать до 11-ої дивізиї, пійдуть против полків 30-ої дивізиї. Терен для маневрів назначений між Бережанами а Гологорами. Кромі того відбудуть ся вправи для артилєриї, в котрих бере участь: 14-ий полк гузарів з Чернівців, 8-ий полк уланів зі Станїславова, 9-ий полк драґонів з Бережан. 10-ий полк драґонів з Тернополя, 4-ий полк уланів з Жовкви і кінна львівска дивізия артилєриї. Вправи кавалєриї відбудуть ся коло Козови в часї від 29-го серпня до 5-го вересня.

Попали ся. З Косівщини пишуть: З Америки прийшла вість, що там помер якийсь Галичанин Ґостковский і полишив кількамілїоновий маєток. Позаяк він не полишив нї жінки нї дїтий, то винайдено, що якась родина Козьоровских має дістати ту спадщину. В Кутах жиють шевцї Козьоровскі і тутешні лихварі зараз таки зачали конферувати з ними про їх спадщину. Шевцї Козьоровскі нїчого не знали о тій цїлій історії і продавали „свою спадщину". Жиди давали за кождих 20.000 зр. — 5 зр.! Але шевцї на такий дешевий „ґешефт" не пристали. Зачали ся торги, ну, і в кінци пішла цїна спадщини в гору. Заключено формальні контракти у нотаря Лушпиньского, і славний на цїлу Гуцульщину банкир Єґерман з Косова купив велику часть тої спадщини, бо заплатив аж 1200 зр. Але жиди купували кота в мішку, бо показало ся, що в цїлій історії о спадщинї для Козьоровских не було нї одного слова правди. Шевцї Козьоровскі заробили на тім американьскім гумбуку 3000—4000 зр, а жиди звернули нехотячи зароблений лихвою гріш. Сей факт сьвідчить знову о тім, як безсовістно американьскі адвокати полюють на темноту в народї. Пускають в ґазети (перше анґлїйскі, францускі, а тепер вже у віденьскі і галицкі) фальшиві вісти о спадщинах, беруть потім гроші за „заступництво" спадкоємцїв, котрих завсїгди зголошує ся тьма-тьменна, а вкінци показує ся, що то все лише американьский гумбуґ... Сим разом попали ся жиди і мимоволї дістали добру научку...

Пів крейцара податку. В Kölnische Volksztg. читаємо: В Кольмар мусить один мужик за кусник поля платити річного податку 6 кр. в дванайцятьох ратах, значить, він що місяця мусить платити по ½ кр., а урядники мусять єго записувати в ріжні книжки та виставляти потверджене уплати. Тим отнимають велику роботу. Се їм вкінци надоїло, і тому хотів один урядник вже сам ті 6 кр. платити, але мужик відкинув гордо то предложене і приходить правильно кождого місяця до уплати свого податку в сумі ½ кр.

Отроєнє грибами. Дня 18-го с. м. пішли в Шумлянах, підгаєцкого повіта, селяни Пісецкі, жінка і муж, на гриби до двірского лїса. Вечером зварили узбрані гриби і з'ївши їх потроїли ся та померли тої самої ночи. — В Кошинцях, скалатского повіта, сконстатував повітовий лїкар затроєнє грибами чотирох осіб в однім домі; троє з них померло. Староста з огляду на часті случаї затроєня грибами видав до зверхностий громадских відповідне поучене.

Устні іспити зрілости в осіннім речинци розпочинають ся: в ґімназиї нїмецкій у Львові іспити цїлі і поправки дня 16-го вересня 1895, в ґімназиї рускій у Львові дня 20-го вересня, в ґімназиї Фоанц Йосифа поправки дня 19-го вересня, в IV-ій ґімназиї у Львові іспити цїлі і поправки дня 23-го вересня, в реальній школї у Львові іспити цїлі і поправки 23-го вересня. Абітурієнти середних шкіл, котрі мають здавати поправки, мають зголосити ся в дирекциї одної з тих шкіл бодай три дни перед вьзначеним речинцем, абітурієнти, що хотять складати цїлі іспити, вісїм днїв наперед.

Реальна школа в Тернополи має з днем 1-го вересня с. р. бути розширена, імено має бути отворена пята кляса. В тій справі надійшов вже декрет ради шкільної зі Львова.

Атентат на париского Ротшільда. Ми подали передвчера коротку телеґраму про той атентат, тепер подаємо докладнїйші вісти після віденьских ґазет. Сими днями наспів до палати бар. Альфонса Ротшільда в Парижи при ул. Ляфіт спорий лист, запечатаний пятьма чорними печатками, з дописскою: доручити особисто. Але що Ротшільд перебуває тепер в купелях морских, то лист в добрав секретар Якобский-Йодковіц і винявши сцизорик розрізав один бік куверти. В тій хвили наступила експльозия, а Якобский почув пекучий біль в правім оцї і в пальцях правої руки, на котрих показала ся кров. Експльозия подерла лист на шматки. Слїдство поліцийне виказало, що в куверті була між двома картоновими окладинками маса експльодуюча (вибухове живе срібло) а від неї ішли нитки до берегів куверти. При розтинаню куверти мусїло зачепити ся о нитку і в сей спосіб викликати експльозию. Злочинця вже арештовано, він є анархістом.

Померли: О. Корнилий Саїк, парох в Себечеві коло Сокаля, дня 23. серпня, в 57-ім роцї житя а 30-тім сьвященьства: — Антонїна Борис, жена гр.-кат. пароха в Хащові, в 37-ім роцї житя.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Градець, 28. серпня. Молодший брат князя Аляйна Рогана розбив князеви Ернестови через припадковий вистрїл зі стрільби голову. Князь помер сейчас.

Цетинє, 28. серпня. Парохід „Ростов" привіз від росийского царя дари для князя чорногорского, іменно 30.000 карабінів, 15 мілїонів патронів, канони, динаміту і иньше военне знаряде.

Софія, 28. серпня. Поліция винайшла тайне мацедоньске товариство, котре мало викликати розрухи і убити князя Фердинанда. Поліцийний дозір зміцнений. Подорож князя по краю не відбуде ся.

Петербург, 28. серпня. Автора брошурки „Віте і росийскі фінанси", Ільву Ціона, засуджено на видалене з Росиї і позбавлене всяких горожаньских прав.

скажу: добрий хлопець і навіть розумний, тілько слова з него не добудеш.

— Інакше може й не здавав ся би розумний, — шепнула Щербі Галя.

— Нї, ви не кажіть і того, — сердила ся тїтка. — Добре пану Щербі говорити, коли приїхав собі оттак нїби-то соли позичати, присїв нишком і ґрунт собі підготовив. А він же доперва другий раз в чужій хатї, нїкого нї знав нї видав, як єму сьміливим бути? Не говоріть богато. Але ми вертаємо.

— Орисю! вертаємо! — кликнула Галя і не ждучи, щоб їх пустити знову наперед, вертала з Щербою і тїткою домів.

Дома чекали вже з вечерою. Панї Чермінська, правда, порала ся ще в кухни, тому й панни пійшли їй помагати, а Щерба вступив на хвильку до панї Ярчевської. Дубович пристав до розмови о. Чермінського з Юльком, але що розмова вела ся про архітектуру, то й він більше слухав як говорив. Коли Юлько вийшов на двір, Дубович лишив ся в канцеляриї з о. Чермінським. О. Чермінський почав перевертати між паперами на своїм столї, — шукав нїби чогось. Дубович мовчав. Та коли о. Чермінський звернув ся до него, він поступив кроком наперед і сказав з рішучостию, по котрій все таки видко було, як много вона єго коштувала:

— Отче добродію! Я маю до вас дїло..

— Прошу, — сказав о. Чермінський, прибравши поважний вид лиця.

— Отче добродію, — ще раз повторив Дубович. — Як знаєте, я вже три роки сиджу безвдїльно по укінченю теольоґії. Пора менї висьвятити ся, щоб не мати ще клопотів з військом. Може бути, що я за скоро поступаю тут, але самі бачите, що інакше не можу.

О. Чермінський дивив ся на кусник паперу, що єго мяв межи пальцями; Дубович думав, що він вже нетерпеливить ся і майже одним душком скінчив:

— Коли ваша ласка, я буду просити в вас руки вашої старшої доньки, панни Орисї.

— Га, та я, пане, проти вас нїчого не маю; хоч і мало вас знаю, сказати мушу, що ви чоловік порядний. Впрочім я, не хвалячи ся, скажу, що маю той вроджений дар — пізнавати на перший погляд людий, пізнавати їх навіть тодї, хоч би вони не знати як замаскували ся. Вас я пізнав лише з доброї сторони. Та се ще не все. Я дїтям в себе даю повну волю, а противлю ся їм хиба тодї, коли бачу, що їм щось на шкоду може вийти. Не знаю, що на те моя донька.

— Я з панною Орисею зачав був говорити.

— І що-ж вона?

— На вас, отче добродію, відкликала ся.

— На мене? яка вона невинна! — зажартував о. Чермінський. — Ну, коли так, то се якось буде. А ви коли хочете їхати від нас?

— Я би може...

— Не гадайте, пане Дубович, що нам може ваша гостина неприємна, овшім; та я хотів би се знати, щоб відповідно з часом розпорядити ся в полагодженю сеї справи.

— Я хотів би вже завтра їхати; треба-б якось опорядити ся.

— Завтра... ну, се дасть ся видїти. Та, правда, ще одно. Вам може наговорив хто, що ми великий посаг даємо донцї. Отже я вас упереджую, що нї. В нас гроший покладних нема. Що могли-б дати — то виправу і пару сот на перший розробок. Та й що вам впрочім буде потрібне? Я, як знаєте може, маю вже право держати собі сотрудника. Ви остали б при нас, мали-б в нас печене, варене і услугу, а хату ми-б вам вже десь винайшли близенько.

— Та я там, отче добродію, тим не журю ся. Менї гроші на що? Довгу маю всего на всего сто ренських.

— Не маю причини вас підозрівати, а такий довг — дрібниця.

Дубович був невимовно щасливий; цїле лице єго оживило ся, очи засяли якимсь новим блиском; він кинув ся до руки о. Чермінського, щоб єї поцїлувати. Але той сховав руку по-за себе.

— Пане Дубович, я своїм дїтям не позваляю себе цїлувати в руки. — І він наставив уста, щоб з ним поцїлувати ся.

При столї о. Чермінський був, як завсїгди, спокійний та поважний. Він почав розмову про свої господарські клопоти, в котрій брав живу участь і Дубович. Галя і Щерба були веселі як рідко. Лиш панї Чермінська і Орися були нїби роздразнені, — Орися трохи що не розсїяна.

(Конець буде.)

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 28. серпня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця	від 7.—	до 8.80	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ .	„ 5.75	„ 5.75	„ 6.—
Овес	„ 6.—	„ 6.50	„ 5.50	„ 5.75
Ріпак	„ 9.25	„ 9.50	„ .—	„ .—
Горох	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Вика	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.40	„ .—	„ .—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюш. шведск.	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ .—	„ .—	„ 6.50	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

Сим подає ся до відомости, що в однім добрім домі в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. Нового Сьвіта ч. 9, поверх I., де єсть також фортепян,

ДІВЧАТА

можуть получити

МЕШКАНЄ і ХАРЧ. 3—3

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 93. Чернівцї, субота дня 19. (31.) серпня 1895. Рочник XI

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Рескрипт о вимірі справедливости в справах карних.

Управитель мінїстерства справедливости др. Краль видав слїдуючий рескрипт о вимірі справедливости в справах карних о переступки. Рескрипт той відносить ся головно до президиї висшого Суду краєвого у Відни, але єго удїлено також президиям иньших висших Судів:

„Природне стремлене кождого судиї — сказано в рескрипті — стремлене до викритя правди, не стрічає ся нїгде в цїлім обемі виміру справедливости з такими трудностями, як при вимірі справедливости в справах карних. Вимоги, які мусять бути ставлені функціонарям, котрим повірено ту задачу, що-до їх знаня правничого, досьвіду з житя і прикмет характеру, суть длятого точні і великі. Тому вже від давна признано хибним погляд, мов би в порівнаню з иньшими задачами виміру справедливости, задача судиї карного була побічною або взагалї низшою. Там де ходить о честь, о свободу і право маєткове горожан держави, вимір справедливости повинен бути репрезентований лиш такими орґанами, котрі не лиш здають собі справу з поваги і доносимости високої своєї задачі, але мають також індивідуальні услівя того рода, що можуть відповісти своїй задачі зовсїм без докору. Знаменита дїяльність деяких судиїв карних причинила ся до того, що репрезентовані ними обовязки урядові тїшать ся заслуженим признанем як у їх фахових товаришів так і у всїх кругах людности.

Обставина, що суть всїлякі інстанциї, до котрих треба звертати ся з доходженем свого права, не нарушує зовсїм важности форм переступку і було би хибним, приписувати урядови міряючому справедливість в справах карних, о провини, меньшу доносимість. Оцїнка нарушень права після їх значіня єсть взагалї лиш взглядна. То, що судиї може видавати ся меньше важним або взагалї без значіня, може бути як раз для відносин дотичної особи рішаючим, а в случаю, коли-б було хибно оцїнене, могло би нераз мати з причини свого симптоматичного характеру вплив на цїле мнїнє публичне.

Роблю отже лиш по мисли мінїстра справедливости Ґлязера, коли кладу як найбільшу вагу на добрий вимір справедливости в справах о переступи, бо як то він сказав в своїм рескрипті з падолиста 1873 р. о приміненю процедури карної: „Як-раз на тім поли ходить о особи, котрі би можна здержати на дорозї ведучій до злочину, і о переступленя закона, котрих неувзглядненє підкопує в лїпших кругах людности так необхідно і часто так тяжко оскорблене пошановане для права, а заразом навичку до безвзглядного піддання ся постановам закона“.

Не думаю тут з поодиноких, добачених денеде хиб висновувати загальні внесеня, заразом єсьм переконаний, що прикре враженє, які хиби викликують, знаходять найсильнїйший відгомін як-раз серед фахових товаришів того, котрий зробив похибку. Я готов пояснити многі з тих похибок перетяженем працею. Однакож не можу їх тим оправдати і длятого уважаю за річ конечну звернути на них увагу. Думаю, що можна сподївати ся якоїсь поправи відносин, наколи начальник суду буде добре познакомлений з особистими прикметами підвластного єму персоналу судового і коли тим персоналом буде відповідно послугувати ся. Розпоряджене мінїстерства справедливости з дня 14. лютого 1888 р., вказало вже, що невідповідною

---

7)

ПИТОМЕЦЬ.

Новеля

В. ЩУРАТА.

(Конець.)

V.

— Що тобі, Орисю? Чого ти плачеш? — спитав другого дня рано по виїздї Дубовича о. Чермінський, побачивши, що донька втирає перед ним слези.

— Нїчого, — сказала Орися і вийшла до кухнї.

— Що ви баби робите? — звернув ся о. Чермінський сердитий вже до жінки.

— А чого ти сердиш ся? Хиба ми тут що винні? По що дитину силуєш, коли вона єго не хоче? Не пійду — каже — за него, хоч, що хочете, кажіть! Зразу єго висьміяли: то сякий то такий, а тепер хвалять, щоб лиш намовити. Не пійду і не пійду.

— Коли не хоче, то я єї не силую. Я лиш сказав їй: може надумаєш ся ще, то не треба квапити ся з відмовою.

— Але вона жалує ся, що ти гнївний на неї.

— Ба як тут не гнївати ся! Дурна вона, чи може лиш з мене дурня робить? Коли він в нею говорив, мене не було при тім; могла-ж єму сказати на розум: так або нї, а не відкликати ся на мене.

— Несьмілива, бачиш... Вона здає ся, не відповіла єму навіть нїчого, лиш втїкла з сальону.

— А чого-ж потім ще обоє на прохід потягли ся? Я їх там знаю?

— Тай я не знаю. Галю!

— Чи ви мене, мамцю, кличете? — спитала Галя з кухнї.

— Тебе. Де Орися?

— В спіжарни.

— Що вона там робить? Ти не говорила з нею?

— Говорила щось, але мало.

— Що-ж вона за хімери пускає?

— Я не знаю.

— А де Юзя? — спитав о. Чермінський.

— Коло неї.

— Поклич єї сюди.

— Добре, зараз.

— Ходи-но, щось тебе спитаю, Юзю. Ходи близше.

— Що, вуйцю?

— Що Ориси? Ти не знаєш?

— А що? Плаче в спіжарни.

— Та на кого? На свій розум?

— Каже, що не пійде за Дубовича.

— Або єї хто силує?

— Каже, що Дубович має за тиждень приїхати знову.

— То що з того.

— Нїчого. Він — каже — на поріг, а вона до ліжка і не встане так довго, як довго він в хатї буде.

— Овва! — сказав о. Чермінський, та се „овва“ якось так мимохіть випало єму з уст. Він дуже любив всї свої дїти, а Орисю найбільше, — вона була єго улюблена пестїйка, єго „пшеничка“. Він вже побоював ся о неї, тому й вийшов за нею до спіжарнї.

— Орисю, фе; хто то видїв плакати? Ще й до спіжарнї забрала ся, — перестудить ся, а потім буде менї пхинькати. Ходи до покою.

О. Чермінський пійшов наперед, а Орися за ним.

— Що тобі в голову набило ся, що ми тебе силуємо виходити за Дубовича? Хто тебе силував?

— А по що ви робите єму якісь надії? За чим єму сюди ще раз приїздити?

— Орисю, сину, розваж лиш добре! Чи міг я інакше поступити?

— Ви могли єму відразу сказати: нї і конець!

— Я не міг сего сказати, а ти могла. Не треба було єго посилати до мене. Я не знав, що за мова там між вами була. Сказав, що говорив з тобою, а що, я єго не питав. Гадав, що ти пристала, коли до мене єго відсилаєш. Впрочім і я сказав лиш: якось то може буде.

— Нинї ви знали вже, що се не може бути.

— Я думав, що ти ще розважиш, інакше надумаєш ся.

— Інакше надумаю ся?... розважу?... На те не треба розваги, стрілити дурницю.

— Цить, цить, чого ти так дуже їжиш ся.

— Я не їжу ся, а кажу те, що правда.

— Чим же він тобі так не сподобав ся?

есть річию послугувати ся авскультантами до сповнюваня уряду судиї карного в справах о переступки і піднесло, що відповідає то більше докладности і повазї виміру справедливости, наколи до сповненя обовязків судиї карного уживають ся сили більше вже вправні.

Однакож не кождому вже урядникови судовому, котрий переступив згадану ранґу, можна спокійно повірити уряд судиї карного. В дійстности може богато з них віддати цінні услуги судовій практиці цивільній, підчас коли в судівництві карнім можуть они показати ся недостаточно приготовленими або часто навіть майже просто безрадними.

То само відносить ся ще в більшій мірі до судиї маючого діло з апеляциєю. Сенат апеляцийний повинен своїм складом давати поруку, що хибні пониманя першого судиї будуть знесені і що виступить він або в спосіб лагіднійший, або острійший, скоро лиш при розслідженю предметової сути діла покаже ся, що занедбано відповідного засудженя і укараня виновника, або не унято даного переступку яко характеристичного обяву суспільного з'явища, противлячого ся вродженому людности почутю права або порядку. Позаяк рішенє того сенату есть остаточне і звичайно не дає ся вже направити, то длятого одвічальність есть тим більша.

Подібно як суспільність має право жадати, щоби всякого рода нарушенє права було не лиш строго але й з як найбільшою точностию осуджене, так і загально признаний намір законодателя домагає ся, щоби примінене норм відповідало їх цїли. З того виходить для властий судових обовязок, щоби через відповідний вибір урядників судових до сповнюваня тих задач забезпечив осягнене тої цїли. Прошу отже хвальну президию, щоби впливала в повисшім напрямі і зазначую, що з охотою підопру евентуальні бажаня, змагаючі до відповідного помноженя персоналу судового, особливо же призначеного до виміру справедливости в справах карних.

Si tacuisses....

Нам приходить ся вдруге займати ся орґаном бар. Мустаци Bukowinaer Post. Коли жид-редактор сеї ґазети промовив в справі обсадженя митрополичого престола на Буковині і для румунїзаторских цїлий перекрутив правду, говорячи що православна церков на Буковині була первістно волоска, то ми на таку неправду відповіли доказами з історії, доказами, перед котрими розпадає ся вся румунїзаторска бляґа в нїчо. Коли-ж історія говорить виразно против тверджень румунїзаторских, по що-ж дальше ставити безуспішний упір? Так нї, по приміру своїх покровителїв, котрі в соймі на справедливі жаданя руских послів відповідали так, що пізнати було їх походженє від римских заточників-розбишак, тепер і жид-редактор Buk. Post відповідає зухвало, в спосіб нечемний, як єму властиво й личить. Хоч знає і він і єго покровителї, що пустили в сьвіт неправду, то не хочуть до того признати ся і пишуть дальше своє.

В числї 271-ім писала Buk. Post, що 1) православна церков на Буковині була первістно волоска, 2) що питомцї духовної семинариї в Чернівцях вчать ся всїх трех краєвих мов докладно. Ми в числї 90-ім доказали неправдивість тих тверджень на підставі історичних даних, іменно, що Волохи завандрувавши на славяньску (руску) землю і заставши тут (на Буковині) розвинену славяньску культуру і славяньский гр. прав. обряд, приняли той же обряд від сильнїйшого, культурнїйшого елементу". Що-ж до другого твердженя Buk. Post, іменно що питомцї прав. духовної семинариї вчать ся всїх трех краєвих мов докладно, отже й рускої мови — то сим разом румуньский редактор не міг дальше крутити, не міг в виду наведених у нашій ґазетї доводів писати дальше неправду і спасає ся тут бігством, значить він мовчить про се. Qui tacet, consentire videtur.

Але що на однім місци не міг сказати, то написав на другім у „відповідь" на наші доводи речі, про котрі ми зовсїм не говорили. Іменно розводить ся Buk. Post над тим, що первістно Волохи були римо католиками, потім своїй релїґії стали невірними і приняли православіє. Ми сего зовсїм не перечили і не перечимо, лише писали, що Волохи приняли православіє від Славян, котрі вже в часї завандрованя Волохів на Буковину (в другій половині XIV віку) були православними. З того виходить чей же досить ясно, що первістно на Буковині православна церков не могла бути волоска. Сего Buk. Post не може перечити і за те хоч тїшить ся тим, що церковні книги не були тодї рускі, а славяньскі. З того хоче Buk. Post заключати, що коли вже православна церков не була первістно волоска, то нехай же не буде руска, а лише славяньска! Ми скажемо на се, що й сегодня церковні книги православних Русинів на Буковині суть написані в церковно-славяньскій мові, а не в рускій, але з сего ще не виходить, що нема православних Русинів на Буковині, хоч би сего й як бажала румунїзаторска кліка. Buk. Post дармо тїшила ся, коли думала, що тим зробить Русинам ущерб. Православні Русини придержують ся дальше церковно-славяньских церковних книг, а Волохи нехай мають собі й волоскі, чи які там хочуть. Але чи сяк чи так, першими православними християнами на Буковині не були Волохи!

Що-до часів окупациї Буковини Австриєю 1775 р., то й тодї православні Русини становили більшість. Се доказує письмо ґенерала Енценберґа, на котре ми вже попередного разу покликали ся. Buk. Post хоче зі слів Енценберґ „und ich werde nicht irren, so ich sage, dass aus denen existierenden beiläufig 23.000-Familien schwerlich 6000 wahre Moldauer Familien sich vorfinden werden" заключати, що Енценберґ таки помилив ся. Нехай би навіть так — хоч ми сего признати не можемо — то чей же Енценберґ не міг о дуже богато помилити ся; значить: далеко переважну часть православного населеня на Буковині становили тодї Русини! Се доказує також наведена нами проґрама радовецкого епископа-Волоха Дозітея, але про се Buk. Post не споминає — бо се їй не в лад. Коли-ж прав. Русини переважали, то чи могла прав. церков на Буковині хоч тодї мати характер волоский? Відповідь чей же не трудна: нїяк!

Сему не вадить зовсїм справоздане Енценберґа з дня 11-го лютого 1783, де він для новозаснованих шкіл жадає учителїв-Волохів. Тут на Буковині він учителїв не міг найти, бо їх не було; а прийшовши сам з Семигороду і знаючи, що там є нарід більше розвинений, інтелїґенция волоска більш просьвічена — що-ж є природнїйшого, як що він зажадав учителїв-Волохів з Семигорода?! З иньших країв австрийских не міг спровадити учителїв, бо ті були би Нїмцї або Поляки, котрі, до того ще латиньского обряду, не були-б нї крихту зрозуміли звичаїв і обичаїв буковиньских. Надто міг Енценберґ надїятись, що бук. населенє (по части волоске) не віднесе ся з недовірєм до учителїв-Волохів з поблизького Семигороду.

Такою самою тактикою послугував ся Енценберґ і в справах релїґійно-моральних і жадав для просьвіщеня православних сьвящеників і населеня на Буковині уніятских (!) сьвящеників-Волохів, бо чей же з Росиї не міг замовити православних сьвящеників-просьвітителїв! Тут не може бути й бесїди о тім, що мов то Енценберґ признав свій блуд з року 1781; значить мов то він пересьвідчив ся, що Волохи становлять більшість бук. населеня — так думати може лише шовініст з румунїзаторскою льоґікою.

З доси наведеного виходить: Buk. Post написала в ч. 271 неправду, коли твердила, що православна церков на Буковині була первістно волоска та що питомцї духовної семинариї в Чернівцях вчать ся всїх трех краєвих мов докладно і що о румунїзациї руского народу нема й бесїди; так само написала Buk. Post в ч. 274 неправду, що мов то Енценберґ зажадав учителїв-Волохів, бо пересьвідчив ся, що таки Волохи а не Русини становлять більшість буковиньского населеня. Чи в виду сего не було-б лїпше, коли-б Buk. Post була хоч вже по першій своїй статї в ч. 271 кликнула до себе: „Si tacuisses...", а не кидала сю пословицю нам, щоб ми їй доказали тепер вдруге сьвідоме ширенє неправди!? Неправдою анї Buk. Post анї єї покровителї не убють прав Русинів, забезпечених їм австрийскою конституциєю.

— Чим? І ви ще питаєте?

— Питаю, бо не знаю.

— То я вам потім скажу.

— Що-ж тобі шкодить сказати тепер? Вийди Галю на хвильку.

Галя і Юзя вийшли з покою, лишаючи тілько Юлька і паню Чермінську, котрі підчас тої цїлої сповіди нї словечком не озивали ся. Панї Чермінська і Юлько знали вже все від Орисї; мати держала сторону доньки, Юлькови було все байдужне.

— Ну, тепер вже можеш говорити, — сказав о. Чермінський.

— Скоро він ще раз приїде, то я або з хати втїкаю, або кладу ся до ліжка! З яким він чолом може подивити ся на мене?! То цїлий час надскакував коло Галї і коло Галї, а доперва тодї, коли побачив, що Галя має вже нареченого, він до мене звернув ся. І то ще як? Так відразу — просто з моста!

— Я в тім не бачу ще нїчого злого.

— Нїчого злого?!... То так само виглядає, як коли-б єму наставив хто полумисок з печенею; він пустить ся до одного кусника, а єму скажуть: не беріть того, пане Дубович, бо то сама кість, і він бере другий, перший — лїпший; як не Галя то Орися. Така й симпатия єго: де не посїй, там зогниє, — і Орися розплакала ся.

— Тихо, Орисю, тихо, — почала вговорювати єї мати.

— Нехай менї татко й золоті гори обіцюють, я за него не пійду.

Батько приступив до доньки і поцїлував єї в голову.

— Орисю, — почав він, — я-ж тобі не ворог...

— То напишіть зараз до єго вуйка, щоб він не приїздив більше!

— І напишу.

— Зараз напишете?

— Зараз.

— Оттак буде найлїпше, — сказала панї Чермінська, а сама аж відітхнула лекше.

— А я все таки кажу, що Дубович не злий хлописко, — сказав о. Чермінський. — Що трохи нетактовний, то не єго вина; сидів над книжкою весь час в семинарицьких мурах, не мав де й такту набратись.

— То най би був „шкартував", як другі, — цїлком поважно замітив на те Юлько.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 30. серпня 1895. р.

Перенесенє. Галицка Рада шкільна краєва перенесла суплентів д-ра Гр. Величка з Дрогобича до рускої ґімназиї в Перемишли, а Івана Мануляка з IV. ґімназиї у Львові до Коломиї.

Рух передвиборчий в Галичині. В богородчаньскім бажають кандидатури начальника суду Мах. Кульчицкого; против него стане певно посол Алексій Барабаш, а з польскої сторони — як кажуть — маршалок ради пов. п. Шелиньский. В станіславівскім повіті против п. Гурика стає селянин Винничук. В Гусятинщині ставлять ґр. Ґолуховского. В Жовківщині против д-ра Короля стає Тадей Старжиньский. В бобрецкім кандидує маршалок пов. Вит. Незабитовский; доси був послом Кулачковский. В Монастириских з меншої посілости кандидує Артур Цілецкий.

Зміна властителя. Маєтність Пробабин в городеньскім повіті купив від Саламона Найберґера ґр. Витовт Воляньский.

З буковиньскої краєвої ради шкілрної. На засіданю дня 21-го с. м. позволено на отворене приватної жидівскої народної школи в Садаґурі і засноване приватного інститута в Чернівцях; дійстний ґімназияльний учитель в Радівцях, др. Ледерер, одержав титул професора; Давид Мадерер іменований суплентом при гр. пр. реальній школі в Чернівцях. Іменовано: учителя Василя Станескула в Стульпіканах надучителем тамже; дійстними учителями Евгена Жуковского в Чункові, Альбіна Петрачека в Самушині, Николу Ботезата в Хилишенах, Юрія Брацияну в Ілішештах, Лазара Фльорчука в Воронци, Омеляна Кукелку в Старих Мамаївцях; тимчасовими учителями в Корлаті Николая Кожокара, в Нисших Пертештах Василя Клїпу. Признано пятилїтні додатки: директорови сучавскої ґімназиї Стефанови Драчиньскому четвертий, учителеви в Малім Кучурові Василю Радомскому перший, учителеви в Неґостині Ентихиеви Штрішкови перший, учителеви Вікторови Івасюкови в Луці другий і учит. Ілї Піцулови другий. Вкінци позволено на перенесене учительки при серетскій школі дівочій Вікториї Василович на иньшу посаду і залагоджено меньше важні справи.

Університет львівский мав минувшого курсу загалом 1413 слухателїв — на богословію 310, на правах 906, на медицині 68, а на фільозофії 129. З загального числа 1413 слухателїв було: народности рускої 406 — (з того 223 на богословію, 139 на правах, 16 на медецині, 28 на фільозофії), а народности польскої 1002 (з того 87 на богословію, 762 на правах, 52 на медицині, 101 на фільозофії, і народности німецкої 5 (всї на правах). Після віроісповіданя було: 417 гвеко-кат. (отже між ними 11 перекинчиків на Поляків), 696 римо-кат., 11 протестантів, 1 гр.-правосл. обряду, і 281 жидів (з котрих 236 було на правах, 23 на медицині і 22 на фільозофії.

Холєра в Галичині. Wiener Abendpost доносить: Дня 23. с. м. заслабло в Тернополи кілька людий, а лїкарі сконстатували азийску холєру. Заряджено всяку можливу осторожність против розширеня холєри. Від сего часу зайшли в Тернопли два нові випадки слабости. До N. W. Tagblatt подають, що 24-го с. м. захорувало в Тернополи на холєру 5 осіб, а 3 померли. — Також в Збаражи померла одна особа на холєру перенесену з Росиї.

Задержанє урядової тайни. По приміру ре скрипту ґр. Кільмансеґа видав і бурмістер міста Черновець до всїх орґанів маґістрату обіжник, в котрім наказує їм під строгими карами задержуванє урядової тайни. В обіжнику підносить ся з наганою факт, що о подіях в маґістраті довідує ся публика скорше, як президия маґістрату. Також заборонив бурмістр поліциї зле обходити ся з арештантами.

Нові староства в Галичині. Як ґр. Кільмансеґ заявив в раді державній, правительство намірене побільшити число староств взагалї. В Галичині мають утворити ся староства в Подґужу і Стрижові.

Нещасний випадок. Ме донесли в телеґрамі в послїднім числї про нещасний припадок князя Ернеста Рогана в Еґенберґ коло Градця. З віденьских ґазет довідуємо ся, що князь хотїв свого пса привязати, щоби потім піти на лови, а при тім зігнув ся і шарпнув нехотячи за курок своєї дубельтівки, так що вистріл розчерепив єму голову і він сейчас помер. Князь Ернст був братом пануючого князя Аляйна Рогана.

„Дім і Школа“, місячник педаґоґічний, посьвячений справам домашного і публичного вихованя молодїжи та справам народного шкільництва — буде виходити в Перемишлянах під редакциєю Павла Кирчова, учителя при 5-кл. школї. Найважнїйшу вагу буде місячник той класти на психольоґію, фізіольоґію і гіґієну, а при тім на найважнїйші методи теперішного вихованя. Зовсїм окремий відділ буде присьвячений розвоєви язика у дїтий, теплий кутик визначений також на всякі прояви дотепів, химер та підступів дїточих; вкінци буде місячник старати ся запізнати читачів своїх з змістом поважнїйших публїкаций иньших народів, які дотикати-муть справ вихованя, науки і шкільництва, а не меньше буде подавати бібліоґрафічні вісти цїкавійших праць.

Що робити, аби збіже не загріло ся? Лучає ся, і то часто, що в наслїдок довгої слоти треба звозити вогке збіже до стодоли. Се потягає за собою великі страти, позаяк вогке збіже загріває ся, а вкінци плїсніє і стухлїє. Щоби сему зарадити, подає один господар просте не коштовне средство, якого уживає ся в Анґлії. Бере ся два міхи наповнені сїчкою або половою, уставляє ся в двох місцях не подалеки від себе і укладає ся довкола них збіже верствами, як звичайно. Дійшовши до висоти рівно з міхами, підносить ся міхи висше а збіже укладає ся дальше і так поступає ся, доки не наложить ся аж під верх стодоли. Таким способом робить ся межи зложеним збіжем два отвори для продуву, котрими уходить пара з вогкого збіжа, та збіже осушує ся.

Епідемічна блювота панує в Шипинци, Лужанах і Дубівцях, кіцманьского повіту, у дїтий. Богато дїтий при тім померло.

Замах на зелїзничий потяг. В ночи з 21-го на 22-го с. м. підложено на шляху Львів-Белз на шини бальки, обтяжені камінями. Потяг надїхав, але перетяв бальки і зав з їх поломаних аж до слїдуючої стациї. Жандармериї удало ся вислїдити злочинцїв, суть то селянин Павло Горячий з Рускої Рави, швець Іван Микилович і Яків Калїциньский з Жовкви.

Убийство. Якийсь селянин при дорозї коло Луки, в кіцманьскім повіті, почув немилу воню і знайшов в гущавині убитого селянина, Гната Антонюка. Жандармерия арештовала жінку і доньку Гната, а они признали ся, що в сварцї ударили Гната так нещасливо пральнею по голові, що его убили. Щоби не викрито убийства, они его сховали в гущавині.

Новий віз. Найсьвіжшою новиною на улицях Льондона єсть триколовий віз, збудований подібно як біциклї, що вправляє ся в рух без коний, лише при помочи людских ніг. Новий віз має з переду вигідне сиджинє на дві особи, а ззаду для візника, котрий ногами порушає віз. Віз їздить дуже скоро, а що ним дуже легко правити, то на улицях нема майже нещастних випадків.

Огнетревалу скринку винайшов недавно Варшавянин Теодор Ґіль. До недавна уважано каси огнетревалі т. зв. вертгаймівскі зовсїм безпечними від огню, однакож огнї виказали, що цїлком певними они не є. Инакше, кажуть, при новім винайденю Ґіля. Скринка его видержує найсильнїйшу полумінь. Проби переведені в Варшаві на зелїзници, де скринку вложено до огню з температурою до 1200°, а відтак до огню з низшою температурою, але на час цїлої години — виказали, що всїлякі сховані в скринцї папери і банкноти зістались ненарушеними, наче-б зовсїм не були в огни. З сею скринкою роблено недавно проби на виставі будовельній в Одесї. На площи вистави, в присутности членів комітету і численно зібраної публики, розложено огонь і сторожа огнева розжарювала его майже три чверти години так сильно, що спекота не дозволяла приблизити ся до огню близше, як на кілька стіп. Уставлену в серединї полумінї скринку витягнено по 45 мінутах і пересьвідчено ся, що не лише всї зложені в нїй папери, банкноти і дорогоцїнности нїчого не потерпіли, але навіть не розтопив ся лак на кувертах. Винахідник звернув ся вже до департаменту торговлї і промислу о видане єму патенту.

Новий шпорт. Два студенти університету в Нансі (у Франциї) заложили ся, що дорогу з того міста до Парижа відбудуть на руках. По черзї кождий з них буде через пів години іти ступаючи на руках, підчас коли товариш буде єму тримати ноги до гори. Та прогулька має тревати 20 днів.

Лїтоґрафічний камінь — як проповідають німецкі наукові часописи — стратить вже небавом своє значінє, а заступить его алюмінїюм. При помочи алюмінїєвих плит одержує ся найлїпше і найчистїйше викінчені друкарскі відбитки в красцї чорній і иньшій. Прикмети алюмінїюм полягають на его дешевости і легкости. Коли алюмінїєва плита 96 центим. широка і 1·25 метра довга важить півтора кільоґрама, то камінь таких самих розмірів важить 200 кільоґрамів. Алюмінїюм, відповідно до виробу плит приготовлене, продає ся по 6 зр. за кільоґрам, між тим як лїтоґрафічний камінь такого самого обему коштує 240 зр. Крім того лїтоґрафія богато зискала би на введеню в ужите алюмінїюм, бо тодї можна би друкувати при помочи валків, що о много приспішило би роботу.

Робота листоносів. Щоби зміряти, кілько то кроків робить листонос щоденно, уживано в Німеччинї осібного інструменту. В однім тижни припадало на день, в котрім було дуже богато роботи, 53.660 кроків, а на найлекший день 46.895 кроків, значить листонос робить пересїчно денно 52.000 кроків, т. є. 5 і пів німецких миль. Коли зважить ся, що велика часть тих 5 до 6 миль денних припадає на ходженю по сходах і горбах, то треба признати, що служба листоносів не належить до найлекших.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Будїєвичі, 30. серпня. Окрашене міста покінчене і все виглядає прекрасно. Цїсарский двір буде поміщений в епископскій палатї, де для особистого ужитку цїсаря приготовлено другий поверх; для цїлого цїсарского двору приготовлено 35 комнат. Вчера прибули сюди 18 тисяч вояків ріжнородної збруї. Приплив чужих надзвичайно великий. (До Будїєвич прибуде цїсар на маневри).

Царгород, 30. серпня. Султан телеґрафував до турецких посольств в Парижи і Петербурзї і скаржив ся на становище Анґлії в справі вірменьских реформ і просив о приятельскі прислуги Франциї і Росиї, щоби то становище Анґлії змінило ся. Відповіди суть для Туреччини некористні.

Берлин, 30. серпня. До Berliner Tagblatt доносять з Софії: Положене дуже критичне. Цїла опозиция є дуже обурена; запевняють, що зміна змусить наступити ще перед отворенем собранія. Князь не чує ся безпечним.

Впв. передплатників просимо о вирівнанє залеглостий. За пять місяців, відколи розходить ся розширена „Буковина“, дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Численні признаня,

які ми за той час дістали, суть, думаємо висказом ширшого загалу. Без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини“. Ми не хочемо зазнати на собі наслідків рускої неточности так, як зазнали їх иньші рускі часописи; тому просимо о вирівнанє залеглостий і заповідаємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згодимо ся на таке толєрованє неточности передплатників, яке у Русинів війшло в звичай. Адміністрация „Буковини“ дасть впв. передплатникам всякі можливі полекші у сплатї належитости, але підтримувати несолїдність не думає.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 30. серпня 1895.

	Львів.				Чернівцї.			
Пшениця	від	7.—	до	8.80	від	6.75	до	7.25
Жито	„	6.—	„	6.25	„	5.75	„	6.—
Ячмінь	„	.	„	5.75	„	5.75	„	6.—
Овес	„	6.—	„	6.50	„	5.50	„	5.75
Ріпак	„	9.25	„	9.50	„	.—	„	.—
Горох	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Вика	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Льнянка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Бобик	„	5.—	„	5.40	„	.—	„	.—
Гречка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина черв.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Конюш. шведск.	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кмин	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Аниж	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кукуруза	„	.—	„	.—	„	6.50	„	7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Нігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма“ — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші піснї церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 94. Чернівцї, недїля дня 20. серпня (I. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Против війни.

В пору, коли Німеччина сьвяткувала 25-лїтний ювилей війни з 1870 року з Французами, в Брукселї радила т. зв. межипарляментарна конференция мира над задержанем загального мира в Европі. Се вже шестий раз зійшла ся така конференция. Недавними часами майже що року говірливі часописи з ріжних обставин ворожили недалеку війну та полохали такими поголосками спокійних обивателїв Европи. Від минувшого року таких поголосок що-раз меньше, про війну в недалекій будуччинї нїхто поважно не говорить, а противно завдяки конференциї мира пастали толки про задержане загального мира. Справа та, над котрою відбули ся в серпни наради в Брукселї, занадто важна і в своїй основі людяна, щоби про неї не знав кождий осьвічений чоловік.

В Брукселї радили сего року над орґанїзациєю межинародного мирового трибуналу, що мав би рішати всякі можливі спори поміж державами. Конференция ухвалила візвати держави до утвореня такого трибуналу, а заразом виробила проект орґанїзациї его. Орґанїзация та була би така: Кожда держава без огляду на простір і число населеня вибирає двох відпоручників до трибуналу. Відпоручники будуть визначені зпоміж правників. Інтересовані держави повідомлять о спірній справі секретаря трибуналу, котрий скличе трибунал для вибору референта. Вирок западає більшостию голосів, при чім делеґати спорних сторін усунуть ся від голосованя. Примусового переведеня вироку не установлює ся, бо о державах, котрі удадуть ся до мирового трибуналу треба припустити, що піддадуть ся его рішеню. О осїдку трибуналу рішать держави; він повинен бути назначений в однїй з неутральних держав, лише не в столици. Тимчасом удасть ся президия конференциї до всїх правительств з питанем, чи бодай принципіяльно годять ся на іменоване делеґатів мирового трибуналу. Иньша резолюция висказує бажане, щоби зібрала ся конференция дипльоматів для наради над справою мирового трибуналу. Иньша виголошує принцип, що коли яка держава признала ся в своїй конституциї до тревалої неутральности (як Швайцария), то тая неутральність повинна бути признана і шанована всїми иньшими державами. Вправдї годї мати надію, аби держави небавом заложили такий мировий трибунал, але вірити можна, що колись настане справдї така межинародна институция, котра буде могла полагоджувати хоч дрібнїйші спірні справи. Держави можуть на тепер над тим спорити, чи мали би давати до сего трибуналу лише по двох своїх відпоручників без огляду на простір держави, чи стілько відпоручників, кілько того жадає простір держави. Годї сподївати ся, що на призначуване лише двох відпоручників до трибуналу згодить ся така велика держава, як Росия, котра після думки конференциї мала би мати не більше своїх заступників, як н. пр. Швайцария. В такім випадку могло би притрафити ся, що відпоручники меньших держав переголосували би відпоручників більших держав. І ще иньші закиди найшлись би против ухвал брукселської конференциї, але в основі годї що закинути стараням еї.

Радше годить ся застановити ся над добрими і злими прикметами теперішного мілїтаризму, котрий одні вважають неминучим лихом, а другі добачують в нїм не лише найлучшу забезпеку мира, але й институцию таку, без котрої було би гірше. О сей мілїтаризм іде всїм прихильникам мира найбільше.

З ЖИТЯ.

Як я видавав і продавав свої новелї.

Не знаю, що менї торік було стало ся. Я захотїв стати славним і заробити на Русинах гроші тай видав своїм власним коштом свої новелї під патріотичним заголовком: *На сьвятій Руси.* Новель було десять, всї незвичайно гарні і цікаві, як се признали славні критики з ґазет: *Місяць, Чин* і *Русь.* В новелях тих рішив я кілька дуже важних суспільних питань як питане релїґійне, социяльне, жіноче і иньші; також подав я читачам ідеальні типи: руского сьвященика, що на народні цїли призначує що року по 200 зр.; москвофіла, що не говорить дома по польски; панни Русинки, що дуже бажає вчити ся на університетї фільольоґії; руского посла, що через цїлий рік їсть тілько картофлю і борщ, а всї дїти і сьої доходи відступає на народні цїли; руского письменника, що своїми творами заробив у Русинів 200.000 і купив собі село — словом вивів я на сьвіт божий Русинів таких, що не сором показати їх цїлій Европі. Особливо вдала ся менї одна новеля з романтичною закраскою, котра богато панночок довела до горячих слїз і до того, що мене на вечерках, коли дами мали вибирати до танцю, аж з буфету тягнули на салю танцювати. Вправдї я в танцях далеко не такий вручний, як в орудуваню пером, але сей обяв жіночої ласки доводив мене також до горячих слїз вдячности. Нема вдячнїйшого „народу“ як панни. Коли прийшов prima aprilis, я дістав кількадесять писем, писаних жіночою рукою, в котрих одні дякували менї особливо за новелю „Моя мила“, другі казали, що люблять мене. Але що поміж таким великим числом панночок було за богато гарних і мудрих, то я не міг рішити ся, котру з них вибрати собі, і досї жию кавалером.

На друк новель видав я 250 зр. т. є. весь свій заощаджений маєток, який відложив я собі на чорну годину. Вже-вже почав я був економічно жити і складати гроші на старість, як прийшла отся охота на мене, похвалити ся перед Русинами своїми новелями. Всї ті видавцї, що попарили ся на Русинах, відраджували менї викидати дармо гроші; казали, що у нас не тілько нїхто не купує книжок, але й дарованих не читає; але я в своїм патріотизмі не міг уважати Русинів таким некультурним народом, щоби не розкупив тих 500 примірників моїх новель, які я видав. Я собі числив так: На півчверта мілїонів австрийских Русинів єсть письменних около 800.000 (так статистика каже); з тих 800.000 письменних є що-найменше 80.000 на стілько заможних Русинів, що їх стати на книжку; з тих 80.000 є що-найменче 8.000 таких, що інтересують ся всїм, що друковане; а поміж ними є певно 800 таких, що куплять мої новелї. А я видав свої новелї лише в 500 примірників, назначив на книжку цїну лише по 75 кр. і мав надію, що хоч яку сотку зароблю за то, що писав в потї чола. Чей мізерних сто зр. менї належало ся за мій труд — а вже про славу й не говорю.

Пятьдесять примірників роздав я даром поміж знакомих. Виписав на них гучні присьвяти і усьміхав ся вдоволено, що можу людям роздавати такі дарунки, яких не дасть звичайний смертельник. Десять примірників розіслав я редакциям, котрі мене за то назвали многонадїйним молодцем. Чесні редакциї *Місяця, Чину* і *Руси* зачислили мене навіть до першорядних талантів. Почисливши передплатників тих часописий, я побачив з радостию, що рекляма про мої новелї розійшла ся в 5000 примірників. А що у нас одну часопись читає що-найменче пять осіб, то про мене довідало ся 25.000Русинів. Двайцять пять тисяч! А з тих лише 440 потребувало купити мої недорогі новелї.

Чекаю я місяць від того часу, як видав новелї, не зголошує ся нїхто. Як добрий батько на свої дїти, так я дивлю ся на тих 440 книжок, що в порядку лежать собі на полицях моєї шафи. Що дня стираю з них порох та придивляю ся, як чепурно виглядає моє видавництво. Титул зложений прекрасними орнаментацийними буквами, з котрих звисають букети квіток. Моє прізвище, видруковане скромними малими буквами, запхало ся в куток в самім низу, бо я не люблю вивисшати ся. Папір прекрасний, сторони позначувані елеґантско в низу. Корректа, що трохи мене очий не позбавила, вийшла прекрасна; за кожду похибку плачу одну корону, коли хто найде. Словом, виданє таке, що як би его ще оправити гарно,

Противники мілїтаризму, держачись християньскої засади, любови ближнього, не можуть спокійно дивити ся на се, що такі величезні податки крови і маєтку пожирає військо. Видавати гроші на орґанїзацию масового убийства, кажуть они, то сором а не цивілїзация. Отже бажанем противників мілїтаризму єсть коли не загальне розброєнє, то що найменьше обмеженє сили війска.

Ті, що в мілїтаризмі не бачуть такого великого лиха, кажуть, що розброєнє було би першим гаслом до загальної війни. Велика сила военна держав єсть найлучшою запорукою мира. Коли кожда держава старає ся о щораз більші армії, то війна стає просто неможлива. На даний знак можуть станути під оружієм мілїони людий, котрих на означеній териториї не можна буде анї вести анї виживити. І вже настає думка, що лучше би зменьшити армію лише длятого, щоби єї лучше вивчити і нею лекше орудувати.

Давнїйше невдалі війни були нещастєм для народів і країв, але тепер програна війна була би найстрашнїйшою катастрофою для всїх. Тому то тепер держави, заким рішать ся вести війну, перше ужиють всїх способів для мирного полагодженя спору. Отже, сказано, приятелї мира повинні бути радше прихильниками великих армій, ніж противниками їх.

І в оцїнцї шкідливих наслїдків мілїтаризму єсть богато пересади. Війско, кажуть прихильники великої сили военної, управильнює попит на працю. Хоч тілько молодих людий в нїм служить, людий до працї нїколи не забракло; противно, все працї не доставало. Декотрі галузи промислу опирають ся лише на арміях, котрі консумують богато. Доказ, що поворот мілїонів вояків до продуктивної працї і зменьшенє податків причинились би до збільшеня добробиту, зовсїм не переконує. Вже й тепер народи продукують більше, ніж самі потребують, отже й глядають нових ринків продажи навіть мечем і огнем. На обмеженю або й скасованю війска народи не богато скористали би. Теперішна коротка служба військова не витворює таких специялїстів до убиваня ворога, як давнїйше. Вояк не тратить підчас своєї службп військової своїх прикмет народних, клясових, фахових і т. п., а богато навіть зискує, учить ся карности, порядку, товариского житя, солїдарности, набирає сили, відваги і зручности.

Отже не великий хосен був би з того, коли би приятелям мира вдало ся дїпняти зменьшеня сил военних, або й скасованя їх, коли би всякі спори мав рішати мировий суд, а не війна.

Не дасть ся заперечити, що в тих доказах прихильників мілїтаризму єсть богато правди; істория сьвідчить, що народи (н. пр. римский) стояли тодї найвисше, коли мілїтаризм був у них найбільше розвинений.

Але з другої сторони не дасть ся і се заперечити, що велика засада християньска, любов ближнього, се також ідеал такий, до котрого змагати і в котрий вірити треба. Стративши віру в сей ідеал, узнавши люту, звірску борбу о бит за неминучу, ми тим самим стаємо в обороні „права кулака“, права сильнїйшого над слабшим. Признавши любов ближнього ідеалом найпершим, ми тим самим — бодай в засадї — мусимо признати невідповідними всї ті способи, що людяности і справедливости учать людий побренькуванем мечів і гуком карабінів та армат.

Перегляд полїтичний.

—o—

В Австриї стоїть на першім місци полїтичної дискусиї будуче мінїстерство ґр. Казіміра Баденїого. Що теперішний намістник Галичини має в жовтни с. р. стати президентом австрийского мінїстерства, се уважають всї справою вже рішеною. Іде тепер о склад нового мінїстерства і о полїтику ґр. Баденїого. Спис мінїстрів має вже бути готовий; після поголосок має ввійти до нового мінїстерства маркіз Бакегем яко мінїстер торговлї, ґр. Баденї має задержати теку мінїстра внутрішних справ. Що-до мінїстра для Галичини то говорять, що мінїстер Яворский має уступити і приняти гідність презеса Koła polsk-ого, а его має заступити др. Бобжиньский. Разом з уложенем нового мінїстерства виринає питанє, хто заступить ґр Каз. Баденїого в намістництві Галичини. Яко наслїдників називають ґр. Станїслава Баденїого і бувшого мінїстра фінансів Дунаєвского. Перший мав заявити, що не прийме гідности намістника Галичини, натомість Дунаєвский мав згодити ся на те. Попри ті поголоски істнує ще й третя комбінация, іменно мало би місце намістника Галичини бути необсадженим, доки ґр. Каз Баденї не утворить сталої парляментарної більшости. Коли-б єму се не удалось, має вернути н. своє дотеперішне становище. Що-ж вкінци до полїтики, яку мав би ґр. Каз. Баденї вести, то всї голоси згідні в тім, що новий кабінет австрийский опре ся о умірковані елементи. — Ґр. Казімір Баденї має після донесень ґазет бути покликаним вдруге до цїсаря на день 14-го вересня. — Широко обговорюють молодоческі ґазети тепер шну полїтичну ситуацию і дальше становище молодоческих послів до нового мінїстерства. Молодочехи скликали на день 29-го вересня великий конґрес партийний до Праги. Цїль віча: надходячі вибори до сойму, орґанїзация акциї зі сторони Старочехів, клерикалів і сторонництва селяньского.

В Італїї приготовляють ся з одної сторони до празнованя 20-го вересня яко дня занятя Риму італїяньскими війсками, з другої-ж сторони мало-помалу виступає також конфлїкт з Абісинією. І так півурядовий римский Corriere, котрого редактор Коразінї належить до найлїпших італїйских знавців Африки, запевняє, що війни з володарем Абисинії Менелїком не можна оми-

---

то може сьміло лежати в сальонї на оріховім столї побіч домашних альбумів і заслужених Русинів і кошика з бажанями іменин і нового року.

Так ото чекаю я місяць, не зголошує ся нїхто по мої новелї, так приславлені часописями. Ов! гризе мене то! Думаю собі: треба дати на продаж до книгарнї. Приходжу, кланяю ся, так і так кажу: прийміть мої новелї в коміс, дам вам 25 процент рабату, так як всї видавцї.

Управитель книгарнї скривив ся:

— Коли —каже — думаєте, що ваші новелї купить хто в мене, то помиляєте ся. Др. Храмко який повеліст, а его новель таки не купують; Нїмцї читають їх по нїмецки, Поляки по польски, Москалї по московски, а Русини по руски не хотять читати.

Але я не хотів тому вірити.

— Прийміть, кажу, до себе; все у вас хтось зголосить ся.

— Та менї вже й місця не стає на книжки, все лежить — випрошує ся управитель.

— Я богато не принесу; сто примірників, то богато місця не займе.

— Ну, нехай! принесїть.

Приніс я в книгарню власними руками сто примірників і з вірою в руску суспільність віддав в руки управителя книгарнї.

Жду місяць. Не випадає якось авторови допитувати ся, чи розходять ся его новелї, отже я й не навідував ся в книгарню. По місяци приходжу:

— Якже там мої новелї?

— А що? як лежали так лежать. Нїхто і словом не допитував ся.

Смутку-ж мій! А для кого-ж я їх написав?! Ну, нехай! Дорога до слави терниста... Бували таланти не такі, як я, а люди таки не хотїли їх довший час знати. Якось то вже буде...

Порадив менї один товариш, зібрати адреси що найлучших патріотів, таких, що при своїм патріотизмі мають ще й гроші, і розіслати новелї на їх адреси. Послухав я, зібрав адреси 150 що найлучших і найголоснїйших патріотів і розіслав їм свої новелї. Казали менї: „Люди купували би, але їм треба книжку в руки дати“. Так я й зробив, дав 150 патріотам книжку в руки.

Жду місяць, патріоти мовчать. Жду другий місяць — нема „нї вітру нї хвилї,“ патріоти не відсилають анї книжок анї гроший. Сто пятьдесять примірників; адже то 75 зр. моєї страти! Звідки-ж я приходжу такі дарунки робити зі своєї бідної кишенї! На третій місяць відослав менї один патріот мої новелї; очевидно перечитав їх, бо були порозтинані, посмаровані, покапані сьвічкою і подерті. Написав на книжцї: „Гарні новелї! Дякую вам, що прислали перечитати“ — і відослав менї. Гарний патріот!... А 149 примірників так і пропало по нинїйший день.

Сумував я з місяць після такої страти, а далї думаю собі: „Що впало, то пропало. Поступив я собі непрактично; годї людям накидувати в такій спосіб книжки. Они-ж не просили. Вправдї повинні були відослати книжки, хоч би на мій кошт, але коли не відослали, то може хоч прочитають їх; і з того вже для мене хосен.“

Подибую я знакомого, що знає суспільність руску. Нарікаю я перед ним на свою біду: 250 зр. як в болото кинув, а навіть певности не маю, чи читав хто мої новелї.

— Не дивуй ся — каже він менї — що Русини книжок не купують. Книгарнї наші кольпортерів не мають, а без кольпортажі нема нїчого. Тепер надходять ферії, весїля, празники. Найди собі метких знайомих, що виїзджають на село, дай їм книжки; вони розпродадуть.

Думка знаменита! Справдї так треба зробити. Повинаходив я собі знайомих і дав їм в кольпортажу сто примірників. Тим, що вагали ся приняти ся продавати, обіцяв я по 25 кр. від примірника рабату. Поїхали мої новелї зі знакомими на села.

Жду два місяцї. Знакомі вертають ся у столицю. Здибую одного:

— Не гнївай ся, каже, що не дам тобі зараз гроший за новелї, бо не маю при собі.

— Отже ти продав їх? — питаю ся з радостию.

— Продав, але знаєш: гроші минули ся. Я тобі їх зверну колись...

Здибую другого знакомого, я мовчу про новелї, соромно якось самому про те питати ся. Але він сам починає:

— Ти певно будеш на мене гнївати ся за ті новелї. Неприємно якось продавати, то я роздарував 15 примірників, а пять десь там ще у мене лежить. Ти чей не гнїваєш ся за се на мене?

— Але-ж нї! борони Боже...

Здибую третього знакомого. Сам починає розмову про мої новелї.

— Дуже гарні твої новелї. Я їх читав в родинї і дуже сподобали ся; сестра аж плакала над оповіданем „Моя мила“.

нути. До Массави відходять все воєнні материяли, а вояків до тої виправи мають доставити корпуси неаполітаньскі і барскі; також замовлено пароходи для перевозу війска. Півурядова Tribuna підносить, що облудний Менелік удає прихильника мира до часу, коли єму удасть ся видобути посилки збруї і амуніциї для него прислані а в Аденї (в Анґлії) задержані.

Після гостини румуньскої королївскої пари в Ішлю заговорила праса про становище Румунії до тридержавного союза. І так Köln. Ztg. оголосила обширний лист свого дописувателя з Букарешту о прилученю Румунії до тридержавного союза. Прилучене істнує після гадки дописувателя ще від року 1883, а тепер одержало лише остаточне затверджене. На рішуче прилучене наставав сам король Кароль, а в тім підперали его Дмитро Стурдза і Іван Брациано. Факт, що затверджене формального трактату між тридержавним союзом а Румунією аж тепер наступило, треба толкувати недавним закінченем краєвих фортифікаций румуньских, котрі з одної сторони суть доказом, що Румунія зможе й сама охоронити себе від наїздів військових, а з другої сторони суть запорукою обопільних з'обовязань Румунії за охорону забезпечену їй тридержавним союзом.

Між Сербією а Австро-Угорщиною вибух спір задля безрог. Угорске правительство заборонило ввожене сербских безрог до Угорщини і сим підконало головний предмет сербского вивозу. Вправді правительство цофнуло той заказ, але знову таки его видало, коли задля вибуху зарази між безрогами в Штейнбрух під Пештом австрийске правительство заявило, що заборонить ввожене безрог з Штайнбруху. Білгородскі дневники жадають цлової війни з Австро-Угорщиною, але сербске правительство заказало лише ввожене безрог, мяса і шкір з Австро-Угорщини і Босни.

В Болгариї така душна атмосфера, що то будить підозріне. Всї надїяли ся, що по повороті князя дізнасть ся політичний сьвіт все, що принесла болгарска депутация з Петербурга; надїяли ся також державного замаху і т. и., але всї надії завели, бо як перше, так і тепер не знати, що говорив митрополит Климентій в Петербурзї і що він відтам привіз. Яке становище займе в будучнинї Росия супроти Болгариї, на се найцікавійше питанє не можна задоволяючо відповісти. Тут треба хиба навести поголоски, і гідний уваги лист петербургский до Köln. Ztg. під надписею „Новий курс в Росиї". Після того листу становище Росиї за часів Александра III. супротив Болгариї було цїлком просте; уважано, що Болгария не істнує на сьвітї. Коли надто історія з Паніцою не удала ся, то на росийскім дворі не вільно було вимовити слова Болгария. Від вступленя царя Николая II. на трон належить та політика до минувшини. Болгарска депутация не одержала жадних запевнень рішаючих сфер для Болгариї, але остаточне признане кн. Фердинанда не здасть ся вже неможливим. Тому радив митрополит Климентій перехід кн. Бориса на православіє. Що з того вийде, треба очікувати в короткім часї. Княгиня разом з малим князем Борисом приїхала вже до Болгариї.

Вірменске питанє приберає грізнїйший вид для Туреччини. Порта повідомила Анґлію, Францию і Росию о висланю маршала Шакіра-паши на інспектора провінций малої Азиї, але правительства згаданих держав не приняли того до відомости і згодили ся, щоби по мисли §. 61 берлинского договору в імени всїх на тім договорі підписаних держав зажадати в Царгородї заявленя, які реформи турецке правительство рішучо признасть згаданим провінциям і щоби наставано на заведене контрольної комісиї. Ситуация Туреччини дуже невигідна.

Про Росию подає італїяньска півурядова ґазета Italia сензацийну вість. Після сеї ґазети лагодить ся Росия заняти Корею і оголосити над нею свій протекторат. — З Петербурга доносять, що синод залишив зовсїм гадку висланя місиї до Абесинії.

З Мадриду доносять, що в цїлій Іспанії проявляють ся ознаки революциї. Б Катальонії і Валенциї пороблено зарядженя войскові на великі розміри. Здає ся, що то аґенти републиканьскі з Куби хотять викликати революцию в Іспанії, щоби тим способом не допустити до дальшої висилки войска в Кубу.

В Хінах відбувають ся тепер арештованя і процеси задля різнї християн. При процесах є консули анґлїйский і Сполучених Держав американьских. Чотирох проводирів повішено вже на замордоване місіонарів.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 31. серпня 1895. р.

Є. В. Цїсар подарував погорільцям громади Доброводи, збаражского повіта, 100 зр. а для погорільців в Горі, сокальского повіта 200 р.

Презенту на опорожнену парохію в Ольшанах коло Перемишля одержав о. Микола Котецкий, гр.-кат. парох в Паткові.

Як Русини самі зневажають свою мову. Ми післали були нашу часопись одному гр. кат. сьвященикови в Галичинї на показ, не знаючи, хто він. А він нам відписав так, що ми зараз пізнали, хто він тай які его засади: „Szanowna Redakcya zechce zarządzić, aby do mej osoby w W.... gazetę fonetyczną „Bukowyna" nie przysyłano i т. д. J. K. gr. kat. proboszcz". Що gr. kat. proboszcz J. K. не хоче читати сеї або тої часописи, то вольному воля, але що руский сьвященик до редакциї рускої часописи відписує по польски, то скандал. З сего, що о. І. К. фонетики не терпить, видко, що він з братиї москвофільскої. Не дивота, та братия найбільше піддержує Польщу, хоч як на ню злобить ся... — Маємо ще в руках иньшу квітку з рускої землї. Есть се запросини на весїлє, котре відбуло ся вчера в Коломиї. Сї запросини такі: „Маркела Григорьевна Кмицекевичъ вмѣняетъ себѣ въ честь довести до Вашего свѣдѣнія, что бракосочетаніе ея дочери Александры съ кончившимъ св. Богословіе Авксентіемъ Павловичемъ господиномъ Глѣбовицкимъ — — Ольга Антоновна и свящ. Павелъ Авксентьевичъ Глѣбовицкіе вмѣняютъ себѣ въ честь извѣстить Васъ, что бракосочетаніе ихъ сына Авксентія съ дѣвицею Александрою Февдинандовною Кмицикевичъ — состоится въ 8 часовъ і т. д." Не хочемо господину Авксентию Павловичу і Александрі Фердинандовній затроювати злобними увагами медового часу, та все-ж не можемо здержати ся від загальнїйшої замітки, що найтяжших гонителїв рускої мови доставляє сам руский нарід. Оригінали сих письм можна оглянути в нашій редакциї.

Палата лїкарів. На послїднім загальнім зборі віденьских лїкарів принято одноголосно вне-

---

— А продав ти хоч кілька примірників?

— Нї! Я віз їх тобі назад та — не гнївай ся! — забув у коршмі в Недонитові і опамятав ся аж на зелїзници, що їх там лишив... Годї було вертати ся, бо поїзд відїздив...

— То може би ще туди написати, шкода двайцятьох примірників.

Написали ми письмо до властителя коршми; прийшла відповідь, що в его коршмі нїяких книжок нїхто нїколи не бачив. Ну, певно...

Пішов я до четвертого знакомого в гостї. Балакаємо з годину, не згадує нїчого про мої новелї. Прикро менї самому доцитувати ся; ходжу по комнатї, аж дивлю ся: лежить купка книжок, обвинених папером на підлозї. Я схиляю ся: мої новелї! Та які-ж вони нещасні, немов тиждень лежали в водї, а відтак тиждень в болотї, замаргані, заболочені, сплїснїлі.

— Що їм стало ся?—питаю ся з жалем.

— Замокли в дорозї, як я їхав на ферий. Можеш собі їх забрати...

Забрав я двайцять примірників і приніс зі смутком до дому. Розгортаю, придивляю ся, — нїхто не схоче їх і за дармо; зовсїм знївечені.

Иньші мої кдльпортери, здаєть ся, новелї попродали, але я гроший до нинї за них не бачив... Що-ж робити?... Пропало! скаржити не буду знайомих; самі порядні люди...

Остало ся менї ще 90 примірників новель дома. В книгарнї не купив нїхто анї одного примірника. Забрав я книжки звідтам і лишив тілько 10 примірників, в надії, що таки хтось вголосить ся. Сто вісїмдесять примірників повязав шнурами і виніс у пивницю, бо заваджали менї в хатї.

Моя надія на гроші і на славу щезла і я вже зовсїм не заглядав до тих новель. Нехай їх миши з'їдять, я вже більше писати не буду! Русини нарід не культурний, для них видавай сонники єгипетскі і листи небесні, а не новелї! Вони так розуміють ся на красних штуках, як я на єгипетских гієроґлїфах. Шкода часу тратити... Досада мене взяла, — не дивота!

Пів року не заглядав я до пивницї, став дуже примірним робітником у своїй канцеляриї, ходив собі що вечера на пиво і все, що заощадив, обертав на гулянки. Не варто глядати вдоволеня в якихсь ідеальних змаганях; жите змарнуєш, а Русинів не поправиш. Така вже нация... Красше переживати день за днем, так як вони роблять, і великих цїлий не ставити собі перед очи....

Сего року в лїтї за чимсь то заглянув я у пивницю. Приходжу зі сьвічкою тай розглядаю ся. Лежать мої бідні новелї так смирно у кутику, не ворухнуть ся, такі тихі! Нї сонечко на них гляне, нї теплий вітрець не повіє, нї чоловік до них не навідає ся, хиба може миши. Та нї! і миши їх не рушили, бо мабуть папір був несмачний. Так менї жаль стало моїх бідних новель, що я трохи не заплакав. Боже мій! думаю собі! і будь ту у Русинів літератом. Та красше камінє товчи, як для Русинів писати....

Розгорнув я купу книжок, чую носом: стухли мої новелї; цьвілю від них заносить. Треба, думаю собі, їх пересушити. Повиносив я їх з пивницї на сьвіт божий і рішив порозкладати на сонци.

А в тім домі, де я мешкав, був великий город, дуже вигідний до пересушуваня книжок. Там на сухім місци розложив я против сонця свої новелї, замкнув фіртку огорода, і безпечний, що нїхто не зайде, пішов у хату. За годину вийшов я подивити ся. Справдї нїкого з людий не зацікавили мої книжки, але пять собак старої панни, що жила в тім самім домі, що я, мали з моїх новель потїху. Крізь штахети залїзли в город і гарцювали собі по моїх новелях, аж любо. Один пес держав том новель в зубах, другий якийсь штукар обернувшись до гори ногами підкидав книжку у воздух, третїй і четвертий дерли ся о мої новелї, розумів ся зубами, а пятий грів ся на книжках до сонця.

Ах! собаки прокляті! Чи то я для вас написав „Мою милу"?! Підходжу я нишком до собак, а вони так тїшать ся моїми новелями, що аж менї волосє дуба стає! Як прискочу, як стану метати в собак моїми новелями, летить книжка за книжкою, як бомба, собаки скавулять, кривають, ховають ся, але я не питаю: мечу і мечу, поки прогнав собак аж на улицю... Тодї аж втихомирив ся...

Так то собаки і тїшили ся моїми новелями, і плакали з їх причини, а жаден з Русинів над моєю лїтературскою долею анї не скривив ся... Нехай їх Бог милує, коли такі твердосердні!

* * *

сенє, щобе вибрати як найскорше комітет, котрий має студіовати питанє о припущеню женщин до медициньских студий. — В 18 палатах лікарских в Австриї є 7594 лікарів; з них припадає на Чехи 1922, Відень 1585, Галичину 920, Моравію 656; Низшу Австрию 556, Стирию 496, Тироль 406, Висшу Австрию 320, Шлеск 159, Трієст 134, Каринтию 102, Зальцбурґ 92, Буковину 88, Істрию 68, Форальберґ 51, Горицию і Ґрадиску 40 лікарів,

Розбійничий напад. Недалеко Вашківців напали два подорожні богородчаньского селянина Стефана Столярчука, затягли его в кукурудзу і забрали у него всї річи та 7 зр. готівкою. Окрім того они его тяжко покалїчили і відтяли язик. Нещасливого відвезено до Снятина, а жандармерия арештувала вже одного з рабівників, Николая Зарембу з Вилавча.

Струя нафти вибухла сими днями около півночи з закопу анґлїйского банку в Східници коло Борислава з такою силою і в такій скількости, що формально залила притикаючі поля і терен копальнї. По 48 годинах працї затамовано сю нафтову струю і обчислено денну скількість випливу на 300 бочок. Се явище природи стягає до Східниці богато цікавих з Дрогобича та Борислава.

Вибух Везувія. З цїлої Італії а й з заграниці з'їздить ся тепер до Неаполю богато туристів, щоби приглянути ся вибухови Везувія. Вулькан вибухає тепер сильнїйше і викликує поважні обави. Помимо того вид, який представляють вибухи, має в своїй грозї щось притягаючого. Половина міста вдерла ся сими днями на склони гори, поораної лявою і була сьвідком пожарів, перекидаючих ся з лїсів каштанових і дубових, розсїяних по цїлій горі. Можна дійти лише до половини Везувія, бо потоки кипучої ляви всьо обгорнули, але досить дійти лише до тої точки, щоби побачити так величаві види, яких нїколи в житю не забуде ся. Гору перерізують всюди потоки огня, котрі як розтоплене золото спливають по лїсистих склонах гори. Деякі з тих потоків стоять майже непорушно, иньші котять ся скоро, виливають і палять, а дим величезними клубами підносить ся в гору. Нїяке перо не зможе описати грози і величности того незвичайного виду.

Впв. передплатників просимо о вирівнанє залеглостий. За пять місяців, відколи розходить ся розширена „Буковина", дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Численні признаня, які ми за той час дістали, суть, думаємо висказом ширшого загалу. Без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини". Ми не хочемо зазнати на собі наслїдків рускої неточности так, як зазнали їх иньші рускі часописи; тому просимо о вирівнанє залеглостий і заповідаємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згодимо ся на таке толерованє неточности передплатників, яке у Русинів війшло в звичай. Адміністрация „Буковини" дасть впв. передплатникам всякі можливі полекші у сплатї належитости, але підтримувати несолїдність не думає.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	10
— „Оферма" — новеля	—	20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роланда	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 95. Чернівцї, вівторок дня 22. серпня (3. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Рух передвиборчий.

(Допись з Самбірщини).

Глухий то кут руского сьвіта — та Самбірщина, як взагалї всї землї австрийскої Руси. Мало тут щирих патріотів руских, майже нема читалень наших, нема шпиклїрів громадских, майже нема громадских склепиків і громадских кас пожичкових. Хоч все те могло би бути, бо в Самбірскім повітї є стосунково досить осьвічених громадян — особливо в руских шляхотских громадах близь Самбора. Але вдержує поступ в народнім і культурнім розвою руского народа той дух, котрого від 30 лїт ширить невпинно і безкарно московский штаб у Львові словом і письмом по цїлім краю, той дух, котрий веде Русинів до зневіри у власні сили, котрий баламутить Русинів, що они а Москалї — то один і той сам нарід, той дух, що всяку органічну працю для піднесеня руского народу унеможливляє і що старає ся о те, щоби руский нарід не піднїс ся з свого тяжкого упадку, а то в тій цїли, — по думцї львівского московского штабу і єго прихильників по краю — щоби, як по їх думцї австрийску Русь колись загорне „батюшка“, тодї Москва не мала богато працї з цїлковитим змосковщенєм руского народу.

Длятого-ж та прихильники львівского московского штабу по краю старають ся роботу щирих Русинів розбити — а то всякими дозволеними і недозволеними способами. В Самбірщинї скликали кацапи ще давнїйше збір буцїм то загальний Русинів і вибрали комітет для вибору посла до сойму — чистий кацапский під проводом адвоката Гумецкого із Самбора і поставили на кандидата того-ж Гумецкого, котрий від року станув на чолї Самбірскої кацапщини, хоть тут є менери кацапскі не аби-які, як н. пр. катихит О. Теодор Рипецкий, автор популярної москвофільскої історії Руси, виданої „обществом Качковского“ під іменем Сави Дуди, як катихит ґімн. Ґмитрик і прч.

Русини з народного сторонництва скликали довірочний збір своїх людий в цїли порозуміня що-до кандидата на посла до сойму на 29. серпня в Самборі. Та, як-же здивовали ся, коли там явили ся також архикацап адвокат Гумецкий і о. Марков, рідний брат редактора „Ґалїчанїна“, сотрудник з Райтерович, пропаґатор ідей „Ґалїчанїна“. А стало ся то в сей спосіб, що радикал Михась, війт із Морозович, котрий жиє в великій дружбі із адвокатом Гумецким, покликав Гумецкого на збори, а Гумецкий зловив на улици отця Маркова і втягнув єго на збори, щоби розбити працю Русинів народного сторонництва. Сї два господинове були причиною, що Русини не могли нїчо користного урадити, бо они забирали слово, а не можна було їх за двері видрулити, бо селяни і шляхтичі, що були на зборах, не розуміли би змислу того видруленя і могли би виступити против Русинів народного сторонництва.

Мушу зазначити, що в Самбірщинї є Поляків до 45 процент. Длятого-ж то від початку конституциї майже все виходив тут яко посол кандидат Поляків. І сего разу не буде инакше. Згаданий в горі кацап не має жадного вигляду, щоби яко посол перейшов; і длятого то він думає висунути яко кандидата на посла якого селянина.

Русини народного сторонництва годили ся в тім, щоби кандидатом на посла поставити п. Титка Реваковича, радника суду і начальника суду повітового в Підбужи. Однак п. Т. Ревакович осьвідчив, що кандидатури не прийме.

Лишають ся отже кандидати польскої сторони. Суть то пп. Серватовский, Тележиньский і Созаньский, всї три властителї більших посїлостий. (Альойзий Тележиньский є ще й інжинїром желїзницї у Львові). Серватовский і Созаньский суть ворогами розвою руского народу в народнім і культурнім взглядї і є прихильниками теориї, котру ширив син руского ходачкового шляхтича з Хромогорб, знаний Янцьо Добржаньский, в польскій прасї від ча-

СІЛЬСКА ДОЛЯ.

(Образець з житя).

—o—

Був хмарний, слїтний день в лїтї, коли до сільскої школи прийшла убога вдова, поздоровила учителя і, схопивши єго руку, борзо єї поцїлувала, хоч учитель відтягав руку.

— Звідки ви, ґаздине?

— Я таки з сего села, але ви мене не знаєте, бо я ще в вас не була. Вас то я добре знаю: і в церкві вас бачила і люди за вас богато доброго говорять, що ви громаду на добру дорогу навертаєте і наші дїти гарно вчите. Ви мого синка знаєте, що ходить до школи.

— Прошу, сїдайте! Як ваш син називає ся?

— Михайло М...

— Знаю, він дуже добре вчить ся. А ви яку требу маєте до мене?

— Оттаке моє: Мій Михайлик клопоче менї все голову, до школи до Чернівцїв хоче. Відколи почув, що Капралїв хлопець іде до Чернівцїв, то й він собі забаг. Може би там чого дохрапав ся.

— Та він міг би; хлопець пильний і уважний. А ви маєте чим удержувати єго в Чернівцях?

— Та де маю! Я бідна вдова. Всего маю тілько хатину і пятнайцять пражин огорода, а на то два хлопцї.

— А поля маєте?

— Маю сто пять пражин поля, але вони заставлені на роки. Як мій чоловік — дай му Боже царство! — помер, то мому Михайликови було тогди тілько три місяцї. Лишило ся по нїм господарство красне: обширне обістє, стодола, стайня, комора, колешня, вибачте кармник, кошницї і корова, котру продала я на похорони. Та що з того? Не встиг мій чоловік очи зажмурити, як мої пасерби зараз потім всї будинки порозбивали, все позабирали тай поміж себе подїлили. Ходила я до двірника, не поміг нїчого. Ходила я до панотця, дав менї квиток до суду і я подала ся на ливентар. Поки судове право вийшло, то пасерби роздїлили ся і полем. Тілько всього менї і моїм дїтям лишили, що хату з огородом і сто пять пражин поля. А ту прийшло ся платити таксу і поголовщину; дома ґрейцара не було і я мусїла заложити поле на роки. А потім ще всї податки від року в рік мусїла сама платити, бо казали: „то приходить до мого нумера, до маси.“ Що я, бідна наплакала ся! А треба було собі раду давати, дрібні дїти годувати.

— Богато мали ви дїтий?

— Мала своїх троє, а троє мій чоловік, бо я віддала ся за вдівця. Він мав тогди 56 лїт, а я 17. Мій покійний неньо — дай їм Боже царство — були тогди двірником, як мій чоловік перший раз повдовів. Був то ґазда на все село і люди шанували єго. Став він мене сватати, а я в плач; не піду і не піду! Та неньо присилували мене і я віддала ся. Прожила я з ним 23 роки, а вже 13, як я стала вдовою. Добрий був небіжчик, я привикла до него і ми жили собі в згодї. Коли прочував свою смерть, скликав кількох ґаздів: „Так і так, каже, я вже свої дїти подружив і відвінував, то аби менї по моїй смерти других дїтий не кривдили. То їх господарство, що лишило ся“... Але дїти не сповнили єго волї.

— А ви не маєте більше роду, аби за вами міг хто обстати?

— Маю одного брата в селї, а другого панотцем в сусїдстві. — І селянка назвала панотця. — Брат-панотець каже, що не може менї помогти, бо сам має пятеро дїтий: коштують єго богато. Коли часом їде до Чернівцїв, то вступить до мене, але дасть Біг, нїчого не удїлить.

— То ваш старший брат?

— Він наймолодший. Коли ходив ще до школи, то я вже тогди була віддана. Неньо продали поле на него, все йшло на єго науку, а мій, як їздив до Чернівцїв, то нераз брав з собою муки і бараболь і омасти для него, давав і гроші, але то з часом все забуває ся.

— А ви тепер просили єго, щоби поміг вашому Михайликови в школах?

— І просила і молила: може би з єго дїтьми був на одній станциї, я би харчу з дому носила, від уст собі відривала... Або може би давав хоч по два леви на місяць запомоги, то вже би менї лекше було. Панотчик-брат каже: »Ви не знаєте, сестро, кілько школа коштує. То не на ваші сили. Пригадайте собі журу нашого тата“... Не хоче помагати. А менї аж серце крає ся, коли слухаю, як мій синок пла-

су ери конституцийної, а котру інсценував ґраф Лешек Борковский в першім соймі галицкім — теориї, що: „niema Rusi!“

Мимоходом сказавши, та теория страшенну шкоду зробила не тілько інтересам Русинів, але й інтересам народним Поляків. Она успособила суспільність польску — особливо в Галичині — крайне ворожо до піднесеня руского народу у взглядї народно-рускім і культурнім. Она зродила, зміцнила і розширила ідею межи Русинами австрийскими, що Русини за слабі, щоби розвинули ся яко самостійний нарід і длятого мають бути Русини Поляками, то волїють стати Москалями, з котрими їх в давнину лучили одна пануюча династия Рюриковичів, одна православна віра і одна стародавна церковна лїтература. — А чи знаєте, що до розширеня сеї теориї причинив ся в значній мірі посол першої каденциї соймової ґраф Лешек Борковский? Була то особистість в соймі визначна своєю гарною поставою, своїми бистрими арґументами, своїм родом, своєю лїтератскою повагою, — длятого-ж він був одним з проводирів сойму, на котрого слово всї дуже вважали. Тямлю, як під час сесиї в р. 1865 стрітив ся я зі знаним руским поетом і чистим руским патриотом бл. п. о. Николаєм Устияновичем, котрий тодї був також послом соймовим. Зворушений сказав він менї: „Чи знаєш, що ниньки сказав в соймі ґр. Лешек Борковский (підчас дебати, де йшло о признане якихсь прав Русинам): „Ja nie znam Rusi, ja znam tylko „Polskę“ albo „Moskwę“!“ — І дальше сказав менї о. Н. Устиянович: „Я виджу, що ми надармо боремо ся, виступаючи яко Русини; я маєм стати Поляками, то хто знає, чи не лїпше стати Москалями.“ А треба знати, покійний о. Н. Устиянович — можна сказати — стояв на чолї тих Русинів, котрі против проф. Якова Головацкого, против публїциста Богдана Дїдицкого, а давнїйше против Дениса Зубрицкого і прч. все виступав в обороні рідного язика і противний був принятю московского або недомосковщеного язика.

Отже-ж пп. Серватовский і Созаньский, заперечаючи права народні рускому народови в Галичині, не можуть і не повинні найти підпори для своєї кандидатури у щирих Русинів.

Третий кандидат Поляк, п. Альойзий Тележиньский, є Поляком, що нїколи не заперечував і не заперечує народних прав, які рускому народови яко народови належать ся. Знаю єго від 1870-их років і він все стоїть що-до нашого народа на тім становищи, що нашому народови треба всї права народні признати.

Кацапи виступлять всї, як один муж, против кандидатури п. Тележиньского — длятого, бо они знають, що п. Тележиньский є рішучим прихильником народного і культурного розвою Руси, а рішучим противником омосковщеня Руси.

Поляки-ж не повинні дати ся пірвати шовінїзмом і не повинні разом з кацапами поборювати кандидатуру п. Тележиньского, а підпирати кандидатуру чи то п. Серватовского чи п. Созаньского, бо Поляки не повинні того нїколи забувати, що підривати силу Русинів значить підривати силу народну Поляків, що Русини вже спольщити не дадуть ся, а що насильно польщені будуть липнути перше в думцї і в симпатиях, а потім і в дїйстности до Москви (дарма, що там їм лїпше не буде, як істория учить), що коли Русь змосковщить ся, то тодї мусить ся хоч би і 12 мілїонів Поляків межи однолитою 70-мілїоновою Москвою а однолитою пятьдесять-мілїоновою Нїмеччиною винародовити. А 25 мілїонів Русинів і 12 мілїонів Поляків — в народнім і культурнім взглядї сильно розвинених і себе взаїмно вспомагаючих — се може становити силу, котра і теперішну 70-мілїонову (чисту) Москву у єї аспірациях на захід і полудне Славяньщини і Европи здержати може. Дарма, сеї правди велика часть галицких Поляків — навіть межи найінтелїґентнїйшими людьми — признати не хоче. А таки се правда, і дай Боже, щоби не запізно прийшли до пізнаня сеї правди. В інтересї отже доброї долї так Русинів як і Поляків, є, щоби щирі Русини, котрі не хотять бути винародовленими нї в хосен Москви, нї в хосен Польщі, і щоби щирі Поляки, котрі потрафлють дальше поглянути в будуччину свого народу, щоби і Русини і Поляки дали свої голоси на посла до сойму із куриї сїльскої в Самбірщинї на п. Альойзия Тележиньского. Нехай собі наші домашні Москалї кричать на то, як хотять, то на їх голос, яко на голос ворогів нашого народу, не треба вважати. Тих вовків в овечій шкірі належить вже раз з нашої чисто руської громади викинути: нехай они йдуть в Москву або і Сибір послів вибирати, а ми їх тут не припускаймо до наших народних зборів.

Русин, а Не-Москаль, але й Не-Лях

Закон о пристановищах для піяків.

—o—

В декотрих краях, а іменно в північній Америцї, Швециї і Норвеґії, в Анґлії, Нїмеччинї і Швайцариї суть вже від давна пристановища для піяків, т. є. такі доми, де віддають на якийсь час налогових піяків, щоби їх там або відзвичаїти від піяньства або бодай на якийсь час поправити і зробити нешкідливими. Гадку заснованя таких домів або пристановищ для налогових піяків піднесено перший раз в моравскім соймі в 1888 р., а відтак і в соймі Долїшної Австриї, а в 1892 р. займала ся сею справою також комісия господарска палати послів. Мінїстерство справедливости ідучи за сими голосами виготовило отже проект дотичного закона котрого зміст в головних точках єсть слїдуючий.

Для придержуваня, дозору і догляду налогових піяків можна основувати пристановища для піяків, т. є. заведеня для відзвичаюваня від піяньства. Основувати можуть держава, край, повіт або громада. Також можуть зложити ся кілька країв на основане такого спільного пристановища для піяків. Приняте до публичного пристановища піяків може наступити або в наслїдок добровільного вступленя або через примусове признане. Особам, що з налогу запивають ся, або упивають ся лиш від часу до часу над міру, можна на їх просьбу і після того, кілько місця єсть в такім пристановищи, позволити вступити до публичного пристановища для піяків, коли з огляду на степень розвою їх піяньства можна сподївати ся, що они через то будуть опісля вистерігати ся піяньства. Але на ту

че і просить: „Мамо і ти, брате, прошу вас, дайте мене до Чернівців до школи, може хоть писарем стану, то вам поможу.“ Якжеж нам посилати єго до Чернівців, коли нема за що?! А як він читає! Як возьме читати з біблії або з других книжок, то ми зі старшим хлопцем нераз станемо, слухаєм-слухаєм, і саму роботу забудемо. Я сама пізнаю, хоть і не вчена, що він добре бере ся до науки. Я вам, пане учителю, щиро дякую, дай вам Боже здоровля і добре пановане, аби й ви з діточок ваших мали потїху, — що ви мому Михайлови подарували книжку, а в осени на цїсарский празник новий сердачок. Най вам Бог за то надгородить.

— Він заслужив собі, а ви бідні, то єму належало ся дати.

— Ой, бідна я, бідна! Самі діти то бачать і тому Михайлик хоче далї вчити ся. Він як прийде зі школи, то тілько перекусить дещо і зараз бере ся до книжки, то читає то пише то рахує або щось малює: дармо анї хвилини не посидить. Він за вас ходить лиш два роки до школи, а знає вже тілько, що ми всї дивуємо ся. Мій старший син ходив пять рік до школи та не знає й підписати ся. Він також цїкавий, але за покійного пана учителя — най з Богом спочивають — не було такої науки, як тепер. Тогди, бувало, вся старшина громадска з покійним паном учителем зійдуть ся до коршми і забавляють ся до пізна в ночи; нераз аж на розсьвітку вертають до дому. А відколи ви до нас прийшли, то вже й наука в школї йде инакше. Зразу, мушу вам то сказати, говорили люди: „то якийсь гордий професор, не хоче забавити ся з людьми, як небіжчик“, але до кількох місяців побачили, що так повинно бути. Не була ваша нога в коршмі і старшинї громадскій стало стидно, почали один за другим відтягати ся від коршми, а тепер вже богато людий не пє горівки. А ви, дай вам Боже здоровля, забороняли навіть дїтям ходити коло коршми на танцї. Мій малий, як прийде зі школи, то все менї розповість. Я вам кажу, він кимує*) все, що почує від вас Він нераз каже, як бесїдуємо про нашу кривду, що як би дальше вчив ся і більше письма знав, то би сам виходив без адвокатї свою частку повітци.

— А ви маєте які письма судові за ту спадщину?

— Маю декрета з суду, бо то правда: цїсарский суд є справедливий і дай Боже здоровля тим панам в судї, що моїм дїтям і менї справедливу пайку признали. Кожде з нас маємо шесту часть дістати, а не так, як пасерби позабирали і нас укривдили. Менї ще перед трьома роками вийшло право. Я пішла до суду, а там менї кажуть: зробіть собі просьбу і заінтабулюйте ся. Прийшла я до дому, а ту по кількох днях приїхав пан Гр. з Відня до нашого села. Стали люди ходити до него на пораду тай я пішла до него з декретами. А він їх прочитав, написав менї малий квиток і „йдіть каже, до Чернівців; на сей квиток справлять вас до мого знакомого адвоката. Він називає ся так і так... Він є з попівского роду і зробить вам все, тілько возьміть кілька левів з собою“. Послухала я єго ради. Готових гроший я не мала, мала тілько — даруйте за слово, шаную вас яко ґречних — одного пацючка. Пігнала я єго на торг і продала за 12 злр. Потім принаймила собі фіру, бо я слаба, не годна вже пішки йти. З гіркою бідою винайшла я того пана адвоката, даю єму той квиток, мої судові письма, і прошу, аби менї просьбу зробив. А він на то каже дати собі десятку. — Я прошу єго: „Пане, то за богато за одну просьбу таку велику суму“. „То не може бути дешевше!“ — він на то — „я вам вилагоджу то, як належить ся, і відси пішлю сам до суду, а вам прийде готово вже на ґрунт.“ — Розвязала я платину і дала єму 10 зр., думаю собі: може Бог дасть, чей прийдуть дїти до своєї пайки і будуть єї уживати“. І вернула ся спокійна до дому. Чекаю один місяць, чекаю другий, аж так до пів року. Нема менї нїчого із суду. Їду до Чернівців і питаю пана адвоката, що стало ся з моєю просьбою, що доси нема нїякої вісти. Він на то: „Ідїть до дому, я подам — то вже вам прийде“. — Чекаю я, чекаю даремно, нема нїчо; їду я знов і прошу, а він каже: „принеси, бабо, ще 30 левів, а твій процес скінчить ся незадовго“. То значить: до тих 10 зр. ще 30 зр. аби я доплатила. І кажу я пану адвокатови, що я бідна, не маю більше нїчого, лиш хатку; адже-ж я єї вже не продам, бо де подїю ся з моїми дїтьми? Я просила у него мої письма судові назад, але він не хотїв їх віддати. Була я із своїм братом у него і знов просила, аби менї просьбу зробив. А коли й се не по-

*) Кимувати — тямувати, памятати.

просьбу можна лиш тогди пристати, коли той, що просить, заявить особисто перед судом, що він постановив вступити до пристановища для піяків, щоби там відзвичаїти ся від піяньства. Особи, що вступлять добровільно до публичного пристановища для піяків, не мають вже права з власної волї і коли схотять виходити із заведеня. Они стоять тогди зовсїм на рівні з тими, котрих віддано до такого заведеня наслїдком вироку судейского.

Вироком судейским можуть бути віддані до пристановища для піяків: 1) Особи, що в послїднім роцї рахуючи взад від їх засудженя за піяньство, були вже більше як три рази карані за піяньство. 2) Налогові піяки, що через піяньство зійшли з розуму і длятого були віддані до шпиталю або до дому божевільних і хоч знову прийшли до розуму, але не мають достаточно в собі здібности до здержаливости і до опору против налогу піяньства. — 3) Налогові піяки, котрі хоч і здорові на розумі, але морально і економічно можуть стати ся небезпечними для себе і для свояків або можуть бути небезпечними для тїла других. Особи приняті до публичного пристановища для піяків можуть бути задержані тут против їх волї. Коли який піяк втече з пристановища, то можна зажадати помочи властий судових і адмінїстрацийних, щоби его знов туди приставити. Держати піяка в пристановищи не можна довше як два роки без перерви. Але особи, котрі вже пересидїли через два роки в пристановищи, можна знову туди віддати, скоро они по їх випущеню стались знову налогові.

Пристановища для піяків треба так устроювати, щоби піяки в них відвикали від уживаня алькоголїчних напитків і через відповідне обходжене ся з ними та відповідний спосіб житя набирали більшої тїлесної і моральної сили опору против нових напитків налогового піяньства. В пристановищах, котрих найвисший надзір і догляд серед всяких обставин належить до адмінїстрациї державної можуть бути заведені всїлякі кляси стравунку.

Вирок, що якась особа має бути віддана до пристановища для піяків, прислугує кождому судови повітовому, до котрого та особа належить. Вирок той може наступити з уряду, скоро хтось до року був більше як три рази караний за піяньство. У всїх иньших случаях наступає вирок на внесене. Ставити внесене мають право: родичі, дїти і супруга, дальше опікун або куратор пяницї, відтак настоятель шпиталю або заведеня для божевільних, в котрім піяк через якийсь час перебував, наконець прокуратория державна. Також і начальник громади, в котрій піяк проживає, має право ставити внесене, скоро налоговий піяк може стати ся морально або економічно небезпечним собі самому і своякам або може загрожувати безпечности тїла свого власного або других. Не можна однакож видавати вироку на поміщене в пристановищи для піяків, скоро в краю, в котрім знаходить ся дотичний суд, нема публичного пристановища для піяків або не постарано ся в якийсь иньший спосіб о приміщене налогових піяків, здорових на умі.

Заким буде виданий вирок, чи хтось має бути поміщений в пристановищи для піяків, мусить насамперед перевести ся судова розправа після приписів о поступованю в справах неспорних. Але перед рішенем треба завсїгди вислухати особу, маючу віддати ся до пристановища, і мусить бути предложене мнїнє знатоків (психиятрів). Остаточне рішене о постанові суду повітового, котрою допускає ся віддане особи до пристановища для піяків, застерігає ся трибуналови судейскому першої інстанциї. Суд повітовий має тому трибуналови переслати акти о переведеній розправі ще перед виготовленем судової постанови. Виконане вироку судового прислугує полїтичній власти краєвій. Приняте до пристановища для піяків наступає без взгляду на приналежність маючої віддати ся особи і не може зависїти від попередної уплати або забезпеченя коштів стравунку.

Задержане в пристановищи кінчить ся і дотичну особу треба випустити, скоро вирок в дорозї права змінено, коли скінчило ся два роки. Крім того можна дотичну особу випустити кождого часу із пристановища, коли стан его і степень розвою налогу піяньства не обіцюють нїякого успіху, або коли она занедужає на таку хоробу, від котрої годї лїчити в заведеню. Особи, котрі занедужали би на умі, треба зараз віддати до дому божевільних.

По роцї можна дотичну особу випустити на пробу або на якийсь означений час, або на цїлу прочу часть часу, на який та особа була засуджена до предстановища. Коли-ж би випущений на пробу став знов запивати ся, то власть краєва має постарати ся о то, щоби его віддати знову до пристановища. В сїм случаю час его увільненя на пробу не треба зачисляти до часу, на який він найдовше може бути задержаний в пристановищи. Коли-ж би когось мимо того, що єму вже час скінчив ся, задержано против его волї в пристановищи для піяків, то може він (взглядно его свояки, опікун або куратор) поставити в судї повітовім, в котрого окрузї знаходить ся пристановище для піяків, жадане, щоби не допущено до дальшого задержаня. Крім того уповажнена і прокураторня державна до поставленя такого внесеня, скоро она довідає ся о такім неуправненім задержуваню особи в пристановищи для піяків.

Особа, котру примусово віддано до пристановища для піяків, тратить на час свого задержаня в заведеню і часового увільненя свою власть батьківску, на коли-б їй яка прислугувала. Коли-б така особа мала який маєток, котрий через довше єї задержане був би виставлений на небезпечність, то треба для неї установити куратора.

В проектї закона суть також постанови карні против тих, котрі би умисно старали ся шкодити успішному дїланю пристановищ для піяків. Хто намавляє особу перебуваючу в пристановищи піяків з успіхом до вчечі або помагає їй втїкати, буде караний строгим арештом від одного до шість місяців. Хто особі з пристановища для піяків в часї єї задержаня тамже подає без лїкарского розпорядженя алькоголїчні напитки, або помагає їй роздобути собі тї напитки, буде караний тримісячним арештом; коли-ж би то був сам урядник, слуга або хто небудь із служби в пристановищи для піяків, буде караний шестимісячним строгим арештом.

магало, то я просила, най менї зверне мої декрета, а єму вже дарую і мою десятку, хоть я до того видала на дорогу вже других 9 зр. — А пан адвокат і чути того не хоче — анї сяк анї так. — Уже три роки минуло, нема нї просьби, нї гроший, анї не хоче звернути мої письма. Бідна моя головонько! Прийде ся менї ще відумерти се і мої дїти не будуть нїчо у руках мати.

— Ви пишіть до того пана Гр. до Відня, котрий вас до того адвоката нарадив, най він напише й жадає від него, аби вас заспокоїв.

— Хиба се ще попробую, може прийду хоть до своїх декретів судових, та вже тогди чекала-бим доки мої хлопцї доросли би до свого... Прошу вас, пане учителю, яку раду даєте менї з моїм Михайлом? Він біднятко хотїв би до Чернівцїв, аби далї вчити ся.

— Тут трудна рада, як ви не маєте таких добрих людий, що би вам до чого помогли. Коби у нашій Буковинї були бурси для бідних сїльских дїтий, такі як є в Галичинї по великих містах, то я би написав просьбу і ваш син там би певно дістав ся. Але таких бурс на Буковинї Русини не мають, тай загибає бідна молодїж сїльска.

Коби і наші патріоти постарали ся у Чернівцях хоть о одну руску бурсу, тоби для наших бідних сїльских дїтий було велике добродїйство, а з часом мали би ми й більше своєї інтелїґенциї.

. . . . . й.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 2. вересня 1895. р.

Іменоване. Надзвичайний професор при львівскій технїцї Роман Дзеслевский іменований звичайним професором електротехніки на тій технїцї.

З черновецкого унїверситету. Др. Володимир Мількович затверджений мінїстерством просьвіти яко доцент для середновічної і нової історії на черновецкім унїверситетї.

† Теофіль Бережницкий, радник висшого суду краєвого у Львові, бувший посол до сойму і член видїлу краєвого, президент управляючої ради товариства „Днїстер“, голова товариства „Руска Бесїда“ у Львові, член многих товариств руских — загально поважаний і люблений муж незвичайної честности і доброти серця, щирий патріот руский -- упокоїв ся дня 30 м. м. з полудня в Дорі в наслїдок недуги серця, на котру запав ще в зимі сего року.

Письменний і устний іспит зрілости в черновецкій ґімназиї відбуде сь в днях 9-го до 14-го, взглядно 16-го і 17-го вересня с. р.

Мерзке злочиньство викрито в комітатї Гайду на Угорщинї. В горах найдено там останки тїл трех молодих пастухів і кусники їх одежи. По переведенім слїдстві показало ся, що два вожаї медведїв, котрі волочили ся по ярмарках, зловили тих хлопцїв і покидали своїм медведям живцем на жир. Обох злочинцїв арештовано і они признали ся цїлком до вини.

Перше цивільне вінчане на Угорщинї. Віденьска акторка панна Ядвіґа Марґотъ внесла ориґінальну просьбу до президента угорского мінїстерства Банфіого, іменно о позволене, щоби перше цивільне вінчане на Угорщинї дано їй з актором Юлїєм Габерфельдом, котрий тепер анґажований при „Deutsches Volkstheater“ у Відни. Наречений є жидом з Будапешту, отже є угорский підданий, а наречена є католицкого віроісповіданя. Они ще перед роком заручили ся і все маячили о тім, що мають перші на цїлу Угорщину взяти цивільний шлюб. Мабуть їм се удасть ся, а тодї будуть они щасливі, бо стануть голосними на цїлу Угорщину. Та реклама їм удала ся.

Париский обрізувач ух. Від якогось часу лучало ся в Парижи, що в публичних городах якийсь невислїджений злочинець обрізував дїтям уха. Нїхто не міг догадати ся, що за причина попихала злочинця до сеї звірскости. Аж недавно удало ся полїциї викрити, що виновником есть Юлїй Мер, різьбар, котрий перше був аптикарем. Він потрібував дитинячих ух на взірцї до своїх робіт, а вабив дїти різними ласощами до публичних огородів в корчі і там довершував свого злочиньства.

Археольоґічні нахідки в селї Чехах повіта брідского збогатили ся сими днями новими оказами. На цвинтариску поганьскім видобуто з глубини 35 цм. під орною землею кістяк 155 центіметр. довгий. Наоколо шиї мав він 9 ґузиків з бронзу — вісїм більших а один меньший, дальше масивний нашийник з бронзу і маленькі камінні коралики, котрі в воздусї почали крутити ся; коло уший мав ковтку з бронзу; низше шиї найдено бляшку з бронзу, а на обох руках бранзолету з бронзу грубости мизилного пальця; коло грудий мав шпильки з бронзу на 18 цм. довготи, а низше грудий з обох боків бронзові бляшки з ушками; на других мав бронзові украшеня в формі рурок з бронзу. Сей кістяк лежав головою на полудневий всхід і коло него найдено також два малі кремінні ножики. На тім цвинтарищи найдено вже до яких 40 кістяків, а нї один з них не був так украшений, як тепер розкопаний. При дальших розкопах найдено ще богато кістяків, з котрих деякі були довгости 160—165 цм. Один з них мав зелїзний нашийник, а в головах его найдено мале горнятко. При иньшім, 155 цм. довгім, найдено зелїзний ніж в головах, двоє маленьких горняток і лук з кости,

котрий лежав повисше горняток. Зараз коло сего лежало шість більших зубів якогось нетеперішного звіряти, здаєсь жубра. При однім такім кістяку найдено в ногах дві звірячі голови, одна також з такими самими зубами, а при другім також красно орнаментований сагайдак кістяний. При всїх тих кістяках лежали меньші і більші горнятка, а між ними найшлись дві великі глиняні урни з людскими кістьми напів спаленими, дальше красно емальована скручена шпилька, котра має виразну форму звитого вужа. Замітне се, що при дальшім копаню в напрямі на північ кістяки лежали вже у відміннім положеню, бо головою на полудне. При сих кістяках уже мало бронзу, за те більше зелїза, відтак устає цїлком бронз і при кількох кістяках найдено саме зелїзо а то: зелїзні стріли, зелїзні шпильки, зелїзні нашийники і пр. Взагалї замічено, що се цминтариско в напрямі на північ зміняє свою фізіоґномію, бо при кістяках находить ся більше зелїза а бронзу дуже рідко, а де виключно находить ся зелїзо, там не видко уже горняток і урн. Розкопи там переводив від 8. до 19. серпня учитель школи народної в Чехах п. Сподарик після інструкциї і під доглядом д-ра Шараневича, котрий приїхавши до Чех винайдені цїнні предмети посортував і забрав з собою до Львова враз з дневником розкопів.

Вуж в жолудку. В Linzer Volksblatt читаємо: В Зальцбурґу заслаб син селянина з Ульріхсберґ на жолудок. Слабість ставала чим раз грізнїйшою, а жадні лїки не помагали; отже паробок стратив надію, що буде жити. Не міг нїчого їсти, часто блював, а біль в жолудку ще більше змагав ся. Аж раз, коли два днї нїчого не їв, почув у горлї ласкотане і нахил блювати — і він викинув з себе живу змию. В коротцї хорий виздоровів цїлком. Яким чином зайшла змия в жолудок? Очивидно при питю води з якогось жерела, в котрім змия була ще в формі яйця чи малого зьвірятка.

Місяць в віддаленю о 100 кільометрів. Перед двома може роками богато шуму наробила відомість, що один Парижанин хотїв наклонити комітет уряджуючий виставу в 1900 роцї в Парижи, щоби устроено далевид (телескоп), котрий би приблизив місяць на один метер від очий зрітеля. Хотяй сей проектъ перепав, то все він на щось здав ся. Як доходять вісти, на виставі буде великий далевид, котрий приблизить місяць на 100 кільометрів, а то вже єсть нечуваним поступом. Виріб скла до сего далевиду розпочав славний фабрикант Мантоа і повідомив о тім француске товариство астрономічне. Щоби унаглядпити зближене, яке дасть далевид, п. Мантоа каже, що коли би на місяци була приміром велика катедра француска Notre dame, то дві єї вежі представили би ся як дві тоненькі черточки, а коли би по поверхни місяця переходив полк войска, то через далевид видасть ся він як чорна рухома точка. Однак річи більші н. пр. вулькани буде можна добре обсервувати. Сочки того далевиду будуть мати 1 метер 20 центм. проміру, а сам далевид буде 60 метрів довгий. Вибір сочок займе около чотирох лїт. Найбільший дотеперішний далевид з вистави в Чікаґо, виготовлений тим самим п. Мантоа, мав 1 метер 5 цм. проміру. Що буде в сїм далевидї цїкаве, то его уставлене, при котрім іде о се, щоби як найбільша скількість людий могла з него користати. Далевид буде уставлений паралельно до землї. Образ місяця увійде в его поле при помочи зеркала плоского о двометровім промірі. Образ місяця в далевидї буде відтак відбивати ся на стїнї в сали.

Небезпечности електрики. Коли осьвітлене електричне і уживане електричности взагалї хоронить нас від тих небезпечностий, якими нам грозить ґаз, бо не викликує вибухів, то однако доводить до иньших нещасть, так само сумних в наслїдках, а дуже незвичайних що-до форми. Між иньшими лучило ся н. пр. в Новім Йорцї, що на одній улици була комунїкация цїлком перервана, бо в наслїдок якихсь неправильностий між підземними дротами електричними утворила ся т. зв. електрична полоса, котрої не можна було перейти. Кождим, хто хотїв на улицю, трясла якась невидима сила. То тревало кілька годин, доки не надійшли заосмотрені в ґумові рукавички і ґумову обуву робітники з електричної стациї і не довели дротів до порядку. В Чікаґо знов в однім готели електричність розгосподарювала ся в такий чудачний спосіб, що нїхто не міг пояснити, що з нею стало ся. Здавало ся, що цїлий готель переповнений електричностию як фляшка лейдейска. Люди не могли рушити ся, щоби їх щось не товкнуло, а зпід їх ніг вискакували іскри. Один з готелевих гостий, війшовши до купелї, дізнав чувства, як коли-б его кололи тисячі шпильок; на его крик збігла ся служба, виломила двері і увільнила бідолаху від примусової електричної купелї; однако хто лише війшов до купелової комнати, діставав сильний удар в лице. Едісон, на питане окремої комісиї, який найпростїйший і найпевнїйший спосіб убити чоловіка електричностию, порадив, щоби засудженого віддати яко робітника до котрої небудь фабрики електричности. Се майже певний спосіб убитя чоловіка, бо ті робітники стають з часом такі необережні на небезпечність, яка грозить, що цїлком не стережуть ся і часто спроваджують самі на себе смерть. Одному з них, котрий дуже неосторожно обходив ся з лямпою о силї 12.000 сьвічок, згоріло цїле лице на вуголь, при чім очивидно упав трупом на місци.

Приємне становище редактора. В Daily News читаємо: Одна з найбільших перепон для розвою Хінців є незвичайна скромність народу. Котрий Хінчик знає що про війну з Японом? Хіньскі ґазети не мають жадного впливу на нарід, бо всї вісти суть до неможливости змінені або таки зовсїм фальшиві. Европейцї засновали ґазету, але та не розповсюднила ся в Пекінґу. Там панує лише урядова ґазета, а єї бідний редактор тремтить що дня о своє житє. Треба-ж знати, що за 900 лїт істнованя урядової ґазети відтято 1800 редакторам голови! Бідний той редактор, як він осторожно десь пише свої статї! Як єму Хінців переконати, що їх побіджено? Він мусить писати: „Всї народи на сьвітї слухають нас, лише ті Японцї то бунтівники — але наш цїсар їм то пращає і в своїй милостивости дарує їм тілько а тілько гроший (т. є. відшкодованя военного)“.

По американьски. Співробітники в бальонї то найновійше, на що здобули ся американьскі ґазети. А то стало ся не так для реклями, як більше длятого, щоби подати скорше і точнїйші вісти як конкуруючі ґазети. Коли впускано два пароходи в воду, редакция одної ґазети вислала свого співробітника бальоном у воздух, щоби він все докладно бачив. Бальон був телеґрафом сполучений з редакциєю і співробітник все докладно описував, а редактор зараз списував і подавав до друку. Так редакция могла публицї подати скорше і точнїйші вісти про то торжество, як всї иньші ґазети.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Будїєвичі, 2. вересня. Вчера приїхав сюди цїсар на маневри.

Будапешт. 2. вересня. Конференция епископів закінчена і рішено видати спільне посланіє з протестом против законів церковно-полїтичних.

Софія, 2. вересня. При вчерашнім торжестві уродин султана поводили ся болгарскі мінїстри остентативно, що зробило прикре вражінє на присутних дипльоматів.

Впв. передплатників просимо о вирівнанє залеглостий. За пять місяців, відколи розходить ся розширена „Буковина“, дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Численні признаня, які ми за той час дістали, суть, думаємо висказом ширшого загалу. Без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини“. Ми не хочемо зазнати на собі наслїдків рускої неточности так, як зазнали їх иньші рускі часописи; тому просимо о вирівнанє залеглостий і заповідаємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згодимо ся на таке толєроване неточности передплатників, яке у Русинів війшло в звичай. Адмінїстрация „Буковини“ дасть впв. передплатникам всякі можливі полекші у сплатї належитости, але підтримувати несолїдність не думає.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складї:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всї 9 разом за 9 зр.
З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.
Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., почтою 25 кр.

ПОКЛАДКИ
правдивих кур браманьских по 15 кр., голяндских чорних з великим білим чубком по 25 кр., гудан по 25 кр., правдивих стирійских кур по 10 кр., довгої курки 30 кр., трюханів 30 кр., срібної віяндотс по 50 кр., емдиньских гусий-великанів по 1 зр., курят-карликів 30 кр., великих стирийских качок і качок пекінґских по 20 кр., кохін-хіни по 25 кр.. Мої специяльні виховки преміовані так в Австриї як і в заграници вже 27 разів першими преміями; я розсилаю лише покладки преміованих дуже добрих зьвірят і принимаю всяку відвічальність за добре заплодженє, як і за їх прибуте, чистоту і правдивість раси.
МАКС ПАВЛЇ, Кефлях, Стирия.
(Köflach, Steiermark). 4—4

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

ч. 96. Чернівцї, четвер дня 24. серпня (5. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Митрополит Сильвестер Сембратович — акатоликом?!

(Письмо зі Львова).

Неодно цікаве чули ми Львовяни за послїдних лїт з „богоспасаемого града“ Станїславова, се однак, що ми вичитали в декретї епископского ординарияту в Станїславові з дня 18-го серпня с. р. Ч. 871 орд. в справі ношеня „біретів“, переходить і найдотеннїйші здогади. Доси чули ми звідтам, що „кождий новоерист“ лайдак, що теперішний митрополит і его полїтика то нещасте Руси, згуба рускої церкви і народу; а тепер довідались ми, що він таки — акатоликом! В згаданім бо „декретї“, читаем між иньшим таке: „Поручае ся сказане накрите голови (бірети) уживати так само(?) і тогди(!), як то уживае весь клир католической церкви“. Як завзяте се, так сьмішне. Се справдї лїтурґічний абсурд, покликувати ся в справах чисто обрядових якоїсь церкви взагалї а рускої в особенности аж на „весь католический сьвіт“, бо сьвіт католицкий е один, а обрядів католицких е більше, а іменно після декотрих е пять головних: римский, грецкий, вірменьский, сирийский і коптицкий (папа Венедикт XIV. в конституциї „Allatae sunt“), після декотрих девять, наколи до попередних додадуть ся: греко-славяньский (руский), греко-румуньский, маронїцкий і халдейский (гл. працї д-ра Рікера, д-ра Рітнера і др.). Та мимо того, що у всїх тих обрядах не все е „так само і тогди“ у одних як у других а специяльно у латинників, як того мабуть хоче епископский ординарият в Станїславові, пише папа Лев IX. до Керуляриа: Quia nihil obsunt (нїчо не перешкаджають) saluti credentium diversae pro loco et tempore consuetudines, тому головно, що желанем церкви е, щоби всї були одновірними а не однообрядовцями, специяльно латинниками. Церков наша мае запоручену ненарушимість своїх обрядів найвисшою в церкві повагою і тому зовсїм злишно е, леда в такій дрібницї, як бірети, оглядати ся зараз на „весь католицкий сьвіт“, так само як доси лат. сьвященики від давна покривають голови біретами не тілько в костелах, але і по церквах і зовсїм не оглядають ся на стоячих побіч з голими головами руских сьвящеників.

Заходить питане, що властиво хотїв осягнути референт станїславівский шумною фразою про весь клир католической церкви? Хиба слїпий не догляне, що оклик „так само і тогди як весь католицкий клир“ відносить ся до розпорядженя львівского митрополитального ординарияту, котрому тим самим приписуе ся брак знаня приписів обрядових католицкого сьвіта, а розпорядженю того-ж о накритю голови і підчас сьв. лїтурґії, брак католицкого духа. Тому то з кацапскою завзятостию, котра як вимагае того інтерес, уживае фрази: „To wszystko jedno“, уважав за відповідне кинутись „раз а добре“ на того, котрого полїтика у Станїславові засуджена ex cathedra яко „згуба рускої церкви і народу“, дати митрополиту Галицкої Руси та бувшому професору доґматики на унїверситетї у Львові „лекцию“ на темат католицизму в тій хвилї, коли тойже надіе ся капелюха кардинальского. Hic Rhodus!

Не входимо в те, чи весь католицкий сьвіт стоїть в сїй квестиї по сторонї львівского чи станїславівского референта, хоч не сумнїваемось, що духовник львівскої семинариї о. др. Дольницкий, знаменитість на поли всхідних обрядів, більше компетентний говорити за „весь католицкий сьвіт“, як дехто у

Загадочне питане

Написав І. Карас.

—o—

„Так, тут маете стояти і уважати! Розумієте? За дві годинї будете обмінені! Але виповнїть точно свої обовязки — бо знаете — я не жартую!“

Фрайтер показав ся суворим, поставив вояка на призначенім місци і віддалив ся з підчиненим, котрий аж до тепер був на сторожи.

Вояк, що обняв службу, випростував ся і вдарив рукою по кольбі на знак поважаня для свого наставника, а потім проходжував ся на означенім місци.

Лїтне сонце сияло і своїм горячим промінем припікало вояка. По хвилї він зайшов до будки, щоби скрити ся перед жаром сонця. Сперши ся тут, він вдивив ся в далекі синї гори; здавало ся ему, що бачить посеред них свое родиме село з рядом маленьких, соломою покритих хаток. І тут в одній хатинї він спостеріг свою рідну неньку з тою добродушною усьмішкою на поморщенім лици і свого старенького батька, котрий занимаючись ґаздівством з тугою вичікуе з войска свого сина, щоб міг ему вже раз передати управу господарства, оставивши собі лиш один куток. — Довкола него було зовсїм тихо! — Нїхто ему не перешкаджав в его думках, тілько ластівки увихали ся у сонїшнім жару і десь на даху цьвірінькали воробцї.

В своїй фантазиї уявляв він собі ще другу добре знакому хату, а в нїй двое гарних синїх очий, і здавало ся ему, що чуе чар тих горячих поглядів і бачить ті рожеві уста, з котрих вже тілько разів зцїловував солодкий мід, а прецїнь чим далї вони були солодші й солодші.

Вже то не буде довго тривати!

Сеї осени пійде до дому!

І вояк засьпівав собі по тихеньки перший вірш своеї улюбленої піснї.

Мав уже охоту вівкнути собі, та тут же прийшла ему на гадку важність его служби, при котрій не вільно нї їсти, нї пити, нї курити, а тим меньше сьпівати —бо инакше! — ми то уже добре знаемо.

В ту пору задзвонила десь офіцирска шабля по каміню.

Вояк вийшов борзо з будки, поладнав свое убране, зрівняв чако і глянув довкола себе, чи все в порядку.

На розї „чорної улицї“ появила ся могуча постава високого офіцира. Вояк пізнав зараз в нїй командируючого ґенерала.

Він складно віддав ему вояцку почесть.

Ґенералови сподобав ся відай его зручний рух і він просто до него приближив ся.

— Як називаеш ся, піхотнику?

— Мельдую покірно, ваша ексцелинция, що інфантерист Іван Рурак повнить службу.

Ґенерал зичливо кивнув головою і питав дальше: — Як довго служиш?

—Третий рік, ваша ексцеленцие!—відповів вояк, і ґенерал спостеріг, як блисли радостию его очи.

— Відки ти і що будеш робити, як вийдеш з войска.

— Я з повіту Н., а як поверну до дому, рільником буду.

— А пійшов би ти з охотою до дому?

— Вже тої хвилї дочекати ся не можу, ваша ексцеленцие — сказав вояк і поглянув ґенералови в очи.

— Менї здае ся, тобі тут не зле поводить ся, — сказав ґенерал — дома мусиш гарувати, а тут спочиваеш! А що нї?

Вояк замовк. — Говори собі що хочеш, думав він, дома прецїнь лїпше.

— Що ти маеш за обовязок на сїй сторожи? — питав ґенерал.

— Маю уважати, що — щоби була будка й ся околиця чиста і що — що — і притім умовк...

Чоло ґенерала захмарило ся.

— Кажи дальше, дальше — то ще не все! Говори!

Вояк не відповів нїчого.

Ґенерал бренькав шаблею і злїстно дивив ся навкруги, хотячи пізнати, яка цїль сеї сторожі. Але він не міг нїчого найти, перед собою видів тілько плодовите поле, припираюче до синїх гір, а за собою ряди сїрих домів.

— Прецїнь мусиш знати, ти дураку, чого тут стоїш і чого стережеш? говори!

— Прошу покірно, ваша ексцеленцие — я не знаю! — дрожачим голосом відповів вояк.

Станїславові з подвійною диспензою від науки. Ми про станїславівскі відносини також дещо чули і знаємо. Яко signum loci позволимо собі навести факт, що на самого Спаса с. р. в станїславівскій катедрі на вечерни якийсь наївний проповідник замісць сказати науку о празднику — такої там не було за цїлий день — мов пяний плота чіпив ся рускої полїтики, викрикуючи притім, що „добра на Руси не буде, хоч би і всї наші епископи позіставали кардиналами, если не будуть з Богом“. З сего виходить конечно, що той, що має зістати кардиналом, не є з Богом, правдоподібно длятого, що не є з кацапами.

Так есть! та москвофільска зволоч, у котрої нїчо більше, лише свій інтерес на думцї, сьміє кидати ся на першого князя галицкої рускої церкви навіть з амвона! Ми про сей факт, зовсїм певний, знаємо від очивидцїв. Чи се по католицки? Чи се по католицки трубіти в уха підвладному клирови, що полїтика митрополита то „згуба рускої церкви і народу“, а рівночасно завірювати митрополита о своїм „согласію“ у всїм? Се навіть несовістно і нечестно, не то не по католицки. Чи се по католицки, що кліка кацапска, опанувавши консисторию переслїдує — як знаємо — сьвящеників народовцїв уже за те саме, що вони народовцї? Чи се по католицки, що неодин сьвященик народовець терпить за те, що звістному „Сороцї“ станїславівскому подобало ся оклеветати его до схочу? Чи се по католицки, викидати з шематизму народовця тому, що він подав ся на посаду, на котру розписано публичний конкурс? Але правда, на ту посаду подав ся і „Сорока“. Хороший то буде колись з того „Сороки“ просьвітитель шкільної молодїжи, що недавно виписав ся з одного народного товариства в Станїславові, бо там не бачив таких москвофільских часописий, як „Русское Слово“, „Просвѣщеніе“ і иньші. Чи се по католицки замикати очи на се, як в Станїславівщинї взмагає ся з кождим днем москвофільство між народом, а такі часописи як „Русское Слово“, „Просвѣщеніе“ находять ся трохи не в кождій сїльскій хатї? чи се по католицки, що редакция „Галичанина“, з котрою церковна ерархія не повинна мати нїчого спільного, дістає з канцеляриї епископскої консисториї в Станїславові „Вѣстникъ Епархіяльный“ борше, нїж деякі члени тої-ж консисториї? Коли проте станїславівска духовна ерархія хоче ратувати совість і честь свою, то нехай чим скорше уступить, а небавом покаже ся, що не буде потреби нарікати на митрополита. Нам, духовенству з иньших епархій, незвичайно прикро бачити такий розлад в станїславівскій епархії і чути про се оскорбляючі церков нашу вісти, що вже ходять по цїлій Галичинї.

Н. Н.

Передвиборчий рух в Галичинї.

—о—

В *Правдї* з 30. серпня поміщена добра характеристика передвиборчого руху в Галичинї. Сказано там, що в польскім таборі сим разом проявляє ся більше рухливости, більше завзятя і загорілости, а меньше солїдарности і карности, як се бувало давнїйшими часами. Причини сих прояв лежать в тім, що сегодня вже в т. зв. консервативнім таборі польскім, репрезентованім т. зв. центральним комітетом находять ся люди, що бачать хиби дотеперішного поступованя консерватистів і признають потребу працювати для поліпшеня долї мас народних, признати їм голос в справах публичних і числити ся з тим голосом і оправданими домаганями з того боку. Против консервативного табору виступили „демократи“, що заслонюють ся фразами про велику роботу для люду, а суть ворогами Русинів. Згадавши відтак про живий рух поміж селянством мазурским, *Правда* так характеризує передвиборчий рух у всхідній Галичинї:

У всхідній Галичинї рух передвиборчий а іменно поміж Русинами меньший в порівнаню з західною частию краю, хоч декуди завязують ся комітети селяньскі або відбувають ся такіж збори. Заініціована свого часу п. Романчуком вкупі з пп. Телїшевским, Окуневским, Рожанковским і Королем „велика акция консолїдацийна“ між Русинами, горячо підпирана видїлом львівскої „Народної Ради“ і „Дѣломъ“, і деякими завзятими примирителями провінціональними (як др. Олесницкий, др. Андрій Чайковский, оо. Стефан Городецкий, Евст. Цурковский, Ів. Негребецкий і ин.) — як відомо, не тільки не довела до консолїдациї, не тільки не витворила з москвофілів „правого крила“ (хоч до операциї сеї покликано таких мужів довіря як др. Король, др Кулачковский а навіть - risum teneatis! — Маркова), а з радикалів „лївого крила“ народовцїв (хоч з радикального боку до сеї операциї крім д-ра Окуневского запрошено д-ра Даниловича, д-ра Франка і ин.), але поступоване п. Романчука, „Народної Ради“ і „Дѣла“ відтрутило п. Барвіньского і ґрупу народовцїв, що за ним стоять і, як само „Дѣло“ признавало, мають „спільний ґрунт“ з групою п. Романчука, отже ріжнять ся лише тактикою полїтичною. Ся акция консолїдацийна отже не тільки не осягнула своєї мети, але розбила і ослабила табор народовцїв, а запомогла наново піднести голову москвофілам і зміцнити ся та розширити радикалам. П. Романчук, наущений до сеї акциї консолїдацийної д-ром Олесницким і Королем, що мав метою побороти в підмогою „правого крила“ (москвофілів) і „лївого“ (радикалів) напрям полїтики п. Барвіньского, осягнув о стільки свою цїль, що ослабив і утруднив полїтичну акцию п. Барвіньского в здобуваню національних і культурних придбань для руского народу, але тим підкопав також становище загалу народовцїв, а зміцнені тим робом табори москвофільский і радикальний обернули свій вплив і силу не тільки проти ґрупи п. Барвіньского, але й проти ґрупи п. Романчука (т. зв. независимих). До того розладу причинили ся ще більше змаганя повітових полїтиків независимих, котрі вступають в слїди д-ра Короля, що проклямував принцип — не оглядати ся на Львів (чи се також „принципіяльна полїтика?!) і аранжували та аранжують акцию на власну руку (руска полїтика „вільної руки“) і тим підкопали зовсїм становище львівскої „Народної Ради“. Полїтика ведена д-ром Олесницким в Стрийщинї і Жидачівщинї, дром Чайківским в Бережанщинї, змаганя в Перемишлї, акция о. Таиячкевича члена „независимого“ комітету в Золочівщинї („не оглядати ся

— А тобі того фрайтер но казав?

— Прошу, ваша ексцеленциє, фрайтер менї казав, що бим точно виповнив свою службу, а більше нїчо.

— Де находить ся стражниця? Мушу переконати ся, а гірке лихо тобі, коли ти збрехав.

Настрашений вояк показав рукою в сторону, де стояла стражниця, і салютуючи поглядав боязливо за ґенералом...

— Скажіть менї, фірер, — питав ґенерал перед ним випростованого підофіцира — кілько вояків провадите на сторожу, кілько їх на то маєте, а які їх обовязки?

— Прошу покірно, ваша ексцеленциє, маю вісїм мужа, одного фрайтера і чотири мужа на сторожи. Три з них стережуть скарбову порохівню, чверть години відси ходу, а четвертий стоїть за містом на розї так званої „чорної улицї“.

— Чого стереже вояк на „чорній улицї?“ — питав ся ґенерал.

Фірер мовчав, тілько неспокійно зиркав очима на поблизько стоячих вояків.

Ґенерал почервонїв від гнїву.

— Кажіть! ви то мусите знати!

— Не знаю, ваша ексцеленциє! — шепотом казав фірер.

— Ну, то ви менї красний командант сторожі! То порядок! ви непотрібі, ви лїнюхи! Грім би вас убив! Ви обсаджуєте варту а не знаєте, на що! Може аби там лиш дармували! — сердив ся ґенерал, а шаблею товк так о землю, що она мало не загнула ся. — Так ви знаєте службу виконувати!? Ну, я вас уже научу порядку, що поки будете жити, не забудете. Я вас всїх кажу замкнути! Зараз пішлїть менї до касарнї за службовим офіцером.

Один вояк поспішив до касарнї, а роздражнений пан ґенерал проходжував ся перед стражницею, оставивши настрашених оборонцїв вітчини в трудним положеню.

Не минуло і чверть години, як гарний, молодий поручник явив ся перед ґенералом і просив о приказ.

— Насамперед скажіть менї, пане поручнику, чи ви точно знаєте службові обовязки що-до варти?

— Так есть, ваша ексцеленциє!

— Прошу менї то повісти!

А поручник обясняв:

— Варта складає ся з одного підофіцира, котрому придано одного фрайтера і вісїм мужа. День і ніч стоять чотири мужа на вартї, з котрих три придїлені до скарбової порохівнї, а четвертий стоїть на розї „чорної улицї“.

— Добре, пане поручнику, та скажіть менї тепер, що за обовязок має вояк на „чорній улицї“.

Поручник змішаний спустив очи, роздумуючи над тим...

З нетерпеливостию ступав ґенерал одною то другою ногою, а шабля дзвенїла об камінє. Обличє его зчервонїло, аж посинїло, а его вус зачав їжити ся; очи блестїли гнївно...

— Пане поручнику, я уже нетерпеливий, не маю часу...

— Прошу, ваша ексцеленциє, жаль менї, що не можу на се відповісти, бо я ще за се нїчо...

— Як? Що?! Ви може за се ще нїчого не чули? — перебив ґенерал поручника. — Відки може простий вояк знати! Ха-ха-ха! — засьміяв ся він терпко, — красний порядок! Що днини там стережуть, а не знати, що то за лихо! На мою душу! я инакше з вами поступлю! Ідїть, пане поручнику, назад до касарнї, а як узрите пана полковника, то скажіть єму, що я его очікую на моїй кватирі.

Поручник легко уклонив ся і поспішив сповнити приказ ґенерала. Тимчасом і ґенерал оставив настрашених вояків, увільняючи їх від свого гнїву.

— — — — — — — — — — —

Хто був уже раз в бюрі піхотного полку число *, той би дуже здивував ся, де другого дня по сїй пригодї дїв ся той примірний порядок, що там завсїгди панував. Нинї як коли би там вояки не мешкали. Все було розкинене, акти були порозривані і в найбільшім непорядку: одні на столї, другі під столом, і у всїх кутах знаходили ся старі книжки. В тім хаосї господарили три офіцири під проводом самого полковника, лихорадочно чогось шукаючи. Полковник неодну книжку копнув притім ногою, а були то ті самі книжки, за котрі він нераз ганьбив навіть і заковував вояка, коли з них забув порох стерти. Підоймав всїлякі акти, скоро їх переглядав і кидав потому назад...

На то приступив до него один з офіцирів і подав єму старе, пожовкле письмо. З трудом було можна там прочитати:

на жадні комітети львівскі") і т. ин. довели до повного ослабленя орґанізму руского. Нічого отже незвичайного, що дехто дивує ся, що комітети — головний і независимий — мало проявляють житя, що вигляди на успіхи сих комітетів можуть бути вельми слабі. Сї богаті плоди того засїву консолїдацийного, пропаґованого згаданими висше чинниками, збирає тепер не тілько загал народовців, але специяльно й ініциятори і пропаґатори акциї консолїдацийної, а рух передвиборчий дав вже на се конкретні докази. На зборах в Рогатиньщинї аранжованих о. Городецким і тов., де підношено кандидатуру п. Романчука, виступив один завзятий москвофіл в імени свого табору з домаганем, що п. Р. давно вже повинен піти „въ отставку зъ своєю политикою", а в Калущинї москвофіли зовсїм рішучо виступають против п. Р-ка, а висувають свого кандидата нотаря Бачиньского. Становище п. Р-ка підкопали і деякі члени видїлу „Нар. Ради", котрі вважають п. Р-ка вже зовсїм неспосібним до проводу і оглядають ся за д-ром Олесницким, котрий не тілько такої думки, що до п. Р-ка і єго полїтики, але й що-до „Дѣла" і тому поставив бодай на час виборів замість „Стрѣли" (що якось не вцїлила там, де хотїла) полїтичний двотиждневник „Стрыйскій Голосъ". Другий ініциятор консолїдациї др. Окуневский, котрий свого часу сьпівав на ноту „про упідлюванє, про ласку паньску і т. п." звертаючи се до п. Барвіньского, сам на собі робить досьвіди, чого стоїть акция примирительна з москвофілами, збирає погані напасти кидані на него москвофільским орґаном, мусить бороти ся проти аґітациї д-ра Дудикевича в Коломийщинї, виміреної супроти єго особи (Др. Дудикевич скликав передв. збори на 2. вересня з підмогою москвофілів з Коломийщини, що підпирають єго кандидатуру) і дійшов до переконаня, що „тяжка доля руского полїтика!", як пише у відповіди „Галичанинови". (Може тепер др. Ок-ий дійде до трохи иньшого суду п. Барвіньского?). В Городенщинї ред. Белей також збирає нагороди за пособлюванє акциї консолїдацийної, де під проводом д-ра Окуневского проти п. Белея (що там вже кандидував в 1889 р. і тепер там кандидує) проклямовано кандидатуру д-ра Даниловича (бо після погляду „Хлїбороба" тілько радикали можуть бути добрими заступниками селяньства! — очивидно тому, що богато обіцюють зробити) а радикальний „Народний Голос" Будзиновского голосить явно, що про п. Белея нїхто і чути не хоче! В Стрийщинї др. Олесницкий, що „сконсолїдував ся з о. Давидяком, мусїв уступити місце о. Давидакови, котрий мимо „сконсолїдованя" не пішов до „независимого комітету" д-ра Олесницкого і сотр., а таки злучив ся з Марковом і сотр. і утворив „вполнѣ независимый комитетъ русскій" і задля того др. Олесницкий мусить дальше гледїти мандату, іменно в Жидачівщинї.

Таких наглядних доказів москвофільскої хитрости, перфідиї і злоби могли-б ми ще чимало навести і з иньших повітів (н. пр. з Золочівщини, Бережаньщини і т. п.), та мабуть вже сї драстичні приклади повинні би довести наших „независимих" полїтиків до зрозуміня, що москвофіли се найбільші вороги Русинів і їх розвитку національно-полїтичного та культурного, що всї ґрупи нашої суспільности, які почувають себе рускими, повинні доложити всїх сил і заходів, щоб сего рака, розкладаючого нашу суспільність, вирізати і випечи. Однак як горбатого може виправити лише могила, а слїпому годї бачити Божого сьвітла, так і нашим независимим в їх засліпленю й загорілости годї прозріти і з'орієнтувати ся, якою дорогою їм іти, до якої мети змагати. Бідне „Дѣло", як само признаєть ся в своїй наївности, не може зрозуміти, яку цїль має „собраніе", скликане д-ром Дудикевичем на 2. вересня, коли вже попередні збори, скликані д-ром Окуневским проклямували кандидатуру сего останного! Воно жалкує, що вороговане сторонництв руских причинить ся до побіди польских шляхтичів, бо „Поляки знають, хто для нихъ прихильный: фракція Барвѣньского и старо-Русини (sic!!) та вôдповѣдно до сего поведуть акцію виборчу". А хто-ж то винайшов „старо-Русинôвъ" і пропаґував консолїдацию з ними, як не „Дѣло" і „Народна Рада" з п. Романчуком на чолї, хто доливає найбільше оливи до вогню вороговання між Русинами як не „Дѣло" і єго кореспонденти та фейлєтонїсти, котрі накидують ся з завзятостю і епітетами, до недавна можливими хиба в таких револьверовичів як Ґалїчанін і Kurjer, на п. Барвіньского і єго прихильників, хто накинув ся і накидаєть ся не мавши ще нїякої основи до того на головний комітет руский виборчий як не „Дѣло", хто безнастанно клепче за приводом Ґалїчанїна (za rana matką!) руский суспільности, що „комитетъ т. зв. головный висить нинѣ зовсѣмъ на ласцѣ й неласцѣ Поляковъ", а нїби доказа на те черпає з останного випуска „Правди", з статї про „Соймові вибори". Хто як не „независимі" примирителї „Народної Ради" пропаґують між рускою суспільностю поклик: „вибирайте радше кацапів як „Барвінщуків". Отже супроти всего того справдї чудно, що „Дѣло" і єго кореспонденти жалують ся на дезорґанїзацию, апатию і вороговане Русинів, що побоюють ся вибору „старо-Русинôвъ" до сойму і т. д. Наварилисте консолїдацийного пива, то й випєте єго, хоч будете і кривитись! Не помогла вам нїчого нагінка за популярною примирительною полїтикою, не приєдналисте москвофілів і радикалів кокетованєм з ними, а коли робите нам нїчим невиправданий закид, що ми остаємо на ласцї й неласцї Поляків, то не забувайте, що ви йшли на ласку й неласку ренеґатів-москвофілів, котрі тепер кидають вас в рішучій хвилї, що ми вам давно проговідували.

Полковий розказ

з дня 10. серпня 186*

На приказ місцевої полкової команди тутешна команда фурґонів ставить з причини направи і фарбованя кілька скарбових возів за містом на розї так званої „чорної улицї". Щоби тих возів не ушкодили незвані особи, або щоби з їх частий що не пропало, то піхотний полк ч. * має поставити одного мужа від варти, призначеної для порохівнї для догляду тих возів і треба там поставити одну вартову будку. Та варта має там стояти аж до відклику.

Я приказую і т. д.

Н. Н.
полковник

Полковник помимо своєї злости вибухнув голосним сьміхом. То перед трийцять роками стояло там кілька возів до направи, а хоть направка лиш три недїли тривала, згаданого розказу до сеї пори не відкликано.

Полковник казав прикликати поручника і розпорядив, аби варту із „чорної улицї" сейчас забрано, бо, додав шепотом, „сьвітла команда мала вже по трийцятьох лїтах досить часу той приказ відкликати."

З чеського переклала
Зденка Гнїдий.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 4. вересня 1895. р.

Іменованя. Інспектор торговлї для Галичини і Буковини, Артур Навратіл, іменований надінспектором торговельним. — Управитель мінїстерства судівництва іменував ад'юнкта судового Леовіда Чировского в Сяноцї секретарем ради при окружнім судї в Сяноцї, а судового ад'юнкта Йону Сокаля в Станїславові секретарем ради при окружнім судї в Станїславові; дальше іменував судиями повітовими; ад'юнкта судового Гуґона Ґаруса в Самборі для Устрик долїшних і ад'юнкта повітового суду Еман. Якубичку в Бучачи для Монастириск. — Мінїстер справ внутрішних покликав ц. к. комісаря повітового Кароля Лїдля до служби в мінїстерстві внутрішних справ.

Рускі вечерницї в Римі. З нагоди приїзду Русинів до Риму в осени лагодить ся в колеґії сьв. Атанасія окрім принятя „животного" ще й т. зв. академия — по нашому вечерницї. Они не так для Русинів як для Італїянцїв; Русини будуть гостити Італїянцїв в своїй хатї. Проґрама мішана італїяньска — а сьпіви рускі і мабуть один італїйский. Буде на вечерницях богато італїяньского духовеньства, монсиньори, епископи, а навіть один чи двох кардиналів. Будуть ґр. кат. владики і участники подорожи. Промову має виголосити по італїяньски богослов Д.

Руска ґімназия в Перемишли буде від тепер мати назву „ц. к. друга ґімназия" для різницї від польскої тамошної ґімназиї, котра має називати ся „ц. к. перша ґімназия".

В справі ґрунтового катастру видала львівска „Просьвіта" книжочку під заголовком „Про ґрунтовий катастер, написав др. Кость Левицкий" яко ч. 183 своїх видань. Сего року відбуває ся ревізия катастру ґрунтового, а то є справа для селян незвичайно важна, бо від того залежить, кілько хто податку платить. Тому повинні всї інтелїґентні Русини, котрим доля свого народу лежить на серцю, сю справу прилильнувати. Книжочка „Просвіти" дуже дешева, коштує лише 5 кр., отже треба ту книжочку перечитати і здати докладне справозданє зібраним в читальни селянам. Треба селян поучити, як і що мають робити, щоби тягар податковий собі улекшити, бо занїзні нарікання не поможуть. Тому поручаємо всїм щирим Русинам горячо ту книжочку „Просьвіти" для ширеня єї між народом. Тут не можемо не згадати, що така книжочка придалась би для буковиньских Русинів. Час дуже короткий, отже нехай „Руска Бесїда" возьметь ся скоро за дїло, а зробить народови велику прислугу. Також не зло було би, як би „Просьвіта" на будуче, видаючи такі книжки, брала на увагу і Буковину.

Громадску раду в Лужанах на Буковинї розвязало правительство задля ріжних непорядків і іменувало правительственним комісарем дотеперішного громадского писаря в Великім Кучурові Пшеборовского.

Ческу етноґрафічну виставу відвідїло до дня 29-го м. м. 1.257.481 осіб. Вистава буде закрита мабуть 20-го жовтня. Коли дня 29-го м. м. вступив на площу вистави 1.250.000-ий гість, фризієр Гнат Калюпай, вручено єму від дирекциї вистави 100 корон яко дарунок, а він зараз таки жертвував 20 корон на „Шкільну Матицю".

Сїм медведів убили селяни в однім дни в Жабю. Чотарох убито при облаві в Криворівнї, а трех убили селяни на засїдках. Доохрестне населенє не памятає вже від давна такої многоти медведів, як тепер. Шкоди на кождім кроцї, а один відважний „вуйко" кинув ся перед кількома днями в присутности Гуцулів на вола.

З публицистики. Число ґазет, котре видає ся в якімсь краю, є немов мірилом культури того краю і поступу населеня его. В Буковинї після справозданя судової прокураториї в 1894 р. було 21 ґазет. Після змісту було 10 полїтичних, 3 економічних, 2 рільничі, 2 педаґоґічні, 2 неполїтичні і 1 белетристична. Окрім того виходила 1 церковна днецезальна ґазета. Після мови було 15 нїмецких, 3 рускі, 1 волоска і 1 польска ґазета, а одна була видавана в кількох мовах. Щоденно виходило лише 2, 1 два рази на тиждень, а 2 раз на тиждень, 1 три рази на місяць, 8 два рази, а 5 раз на місяць. — В сїм роцї побільшило ся число ґазет.

Гарний примір патріотизму і жертволюбивости. Ми вже нераз мали нагоду нашим читачам представити горячий патріотизм Чехів, котрий доказує справдїшні чуда. Щедра жертволюбимість Чехів звернена головно на „Шкільну Матицю", котра має тепер в наслїдок крейцарових дарів фонд в сумі 2.485.300 зр. Що в виду того і дїяльність „Шкільної Матицї" мусїла бути хосенна, се певна річ; і так від 1880 р. дось засновало то товариство дві висші ґімназиї і 106 видїлових та народних шкіл і бурс для дїтий з 160 віддїлами. В тих школах є 30 катихитів, 170 учителїв і 159 помічників. До шкіл ходить 9000 дїтий, а окрім того занимає ся

„Шкільна Матиця“ 4000 учениками, котрі ходять до державних шкіл. Тепер видала Матиця відозву до ческого народу, щоби поспішив з новими жертвами, і певно той голос не піде мимо. Так поступає сьвідомий патріотичний нарід і він може сьміло дивити ся в будуччину, а що у нас? Чи богато приходить жертв до просьвітних товариств, щоби ті могли заняти ся бідною молодіжю? Ми ще навіть не маємо бурси рускої пр. в Чернівцях, і тому молодіж підпадає так легко винародовленю. Час уже раз нам стямити ся і взяти собі Чехів за примір в тім взгляді.

Медведі в Татрах. До краківского Czas-у пишуть: Дня 21. серпня спочивали два туристи в товаристві двох провідників і одного слуги коло дому князя Гогенльоге, в долині Білої Води. Несподівано появили ся чотири медведі і побачивши людий, хотіли втікати. Але туристи кидали їм цукру, і они зблизили ся до товариства. Та немало здивувало туристів, коли медведі цілком спокійно з'їдали цукор і хліб, що їм давали туристи, зачали ся навіть бавити, а один перевернув склянку чаю і вилизав єї потім з землї. Сцена була справді дуже гарна, але туристам таки стало ніяково в такім товаристві і они буками відогнали своїх гостий. Коли-ж туристи пійшли в дальшу дорогу, ті чотири медведі вернули назад до того місця і там ще якийсь час бавили ся. — Дехто каже, що ті медведі походять із звіринця кн. Гогенльоге, і тим треба собі толкувати таке чемне поведенє медведів.

Король Мілян знов позичає. Як доносить Estafette, бувший сербский король Мілян веде тепер переговори в справі нової позички, а за безпекою для тої позички має бути річна его плата 360.000 франків. Сербский міністер фінансів мусить подумати о тім браку гроший короля Мілана, котрий наступив задля гри в карти, бо инакше відносини в Сербії зачнуть наново мотати ся.

Пакичі і пастух. В Проскурові, на росийскім Поділю, арештовано трех молодих дідичів: Александра, Николая і Івана Шпановских за убите пастуха Сорочиньскрго, котрий їм украв гроші. Лікарскі оглядини виказали, що Сорочиньский помер від побитя зелізним друком. Отець арештованих, дуже маючий чоловік, хотів зложити за синів 80.000 рублів кавциї, але судові власти не приймили єї.

Сиямска присяга. Давні Греки присягали на Стикс, але новочасні Сиямці не задоволяють ся такою короткою присягою. Коли мали заприсягати нових достойників, то їм відчитано таку формулу: „Коли я спроневірю ся моїй присязї, то нехай би витекла вся кров з моїх жил; нехай мене крокодилї піжруть; нехай мене гр м розірве на двоє; нехай мене засудять на ношенє води в кошах без дна через пекольну полум нь; нехай бим терпів найбільші муки через тілько літ, кілько зерен піску в морях; нехай би я вродив ся наново глухим, слїпим, німим, жебраком, покритим поганими ранами; нехай би мене кинули в пекло і мене там мучили сатани“. Видко, сиямскі достойники дуже безпечні о свою вірність, коли грозять собі всякими грізними потворами, починаючи від крокодилів, в кінчаючи на духах тьми.

Помер о. Василь Коциловский, гр.-кат. парох в Хривниї, порохницкого деканату, в 78-ім році житя, а 51-ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Будієвичі, 4. вересня. Цісар приїхав о 7 год. зраня зелїзницею до Капліц і удав ся зараз таки на поле маневрів.

Будапешт, 4. вересня. Архикнязь Володислав прибув сюди зраня в товаристві архикнязя Йосифа і архикнягинї Кльотильди; з двірця завезли Єго до шпиталю червоного хреста.

Білгород, 4. вересня. Префект міста Враня арештував бурмістра міста і цілу раду громадску. Причиною того кроку мають бути політичні мотиви.

Впв. передплатників просимо о вирівнанє залеглостий. За пять місяців, відколи розходить ся розширена „Буковина“, дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Численні признаня, які ми за той час дістали, суть, думаємо висказом ширшого загалу. Без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини“. Ми не хочемо зазнати на собі наслїдків рускої неточности так, як зазнали їх иньші рускі часописи; тому просимо о вирівнанє залеглостий і запов даємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згодимо ся на таке толерованє неточности передплатник в, яке у Русин в війшло в звичай. Адм ністрация „Буковини“ дасть впв. передплатникам всякі можливі полекші у сплаті належитости, але підтримувати несолїдність не думає.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.
З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.
Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович**
Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ
або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях
написана
учителем Даріем Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улиця Академічна ч. 8.
продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар росийско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенап. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роланда	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарні Г. Чопа.

ч. 97. Чернівці, субота дня 26. серпня (7. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Згода поміж Русинами а Волохами на Буковині.

Ми вже давно чули ту казку про згоду, що дім будувала, про можливість згідливого пожитя поміж двома народами в однім краю, але й доси ми не набрали пересьвідченя, що колись до такого пожитя прийде, бо се просто противить ся понятю борби о бит, хоч і доси згоду, оперту на справедливости, уважаємо ідеалом, до котрого люди змагати повинні. Але коли Волох, заслонюючись дешевою фразою про згоду поміж Русинами а Волохами має очивидно на думцї приспане руского житя на Буковині і геґемонію Волохів над Русинами, то ми против такої єго „згоди“ таки рішучо мусимо виступити, бо така згода — то сон, то мертвеччина, кинена на руский нарід.

Волохи дались би подекуди порівняти з Поляками. В користнїйших обставинах захопивши силу в свої руки, оба сї народи з тяжким трудом дають ся пересьвідчити, що хоч право сильнїйшого велике, але й справедливість заслугує на се, щоб єї пошанувати, тим більше, коли она запоручена австрийским народам державними законами. Відчуваючи слабу силу свого народу, Русини мусять числити ся з тим, що мають сильнїйших сусїдів, котрі по приміру всїх сильних міра сего дають свою силу нераз тяжко відчувати слабшим. Поки Русини не можуть против чужої сили поставити своєї, поти сама неміч спонукує їх не міряти ся з противником, як з рівним, поти мусять они безнастанно упоминати ся о опіку центрального правительства, а сусїдам пригадувати, що hodie mihi cras tibi, поможеш ти менї, то я тобі поможу. Се як природне, так ясне.

Що Поляки не уступають ся нам на кождий наш зазив, сему жаден розумний Русин не може дивувати ся; коли-б ми мали силу, то ми також не поступали би инакше. Але Поляки в значній части постарали ся вже пізнати народні змаганя Русинів, навчили ся розпізнавати дїйстних Русинів від ренеґатів, і о скілько вже зрозуміли, що підпиране руских інтересів, єсть заразом підпиранем австрийских, краєвих, а навіть польских інтересів, о стілько не спиняють чисто-народних змагань руских. За отсе очивидне старане зрозуміти наші відносини і за відношене, чим далї то прихильнїйше до рускої справи, зростає у значної частини Русинів довіре до Поляків, витворює ся та Polenfreundlichkeit, що солею в оцї єсть всїм Волохам, москвофілам і опозицийним елементам. Ся підпора руских інтересів зі сторони Поляків — се кождий вміє оцїнити — далеко більша, нїж волоска, бо Волохи не признають Русинам просто нїчого. Не маючи ясного понятя про історию і теперішне положенє цїлого українсько-руского народу в Австриї і Росиї, не знаючи докладно житя Русинів в Галичинї, опершись тілько на баламутних інформациях фальшивих дорадників руских, они — чи то аристократи чи демократи волоскі — бачать у всїх заходах буковиньских народовцїв тілько ворохобню, під'юджуванє, а не чесну, повну пожертвованя працю для народу, таку народну працю, якої ми на жаль у волоских аристократів не бачимо. А що они до того лучать ся з Русинами, котрі відреклись свого народу і заперечують єму рацию биту, то не диво, що за таку іґноранцию, несправедливість, нелюдяність, словом недозрілість, ми мусимо поневолї чути жаль до Волохів, котрий то жаль переходить нераз в оправдане обуренє і погорду. Нїхто з буковиньских горожан не має патенту на се; що тілько він слу-

---

В день сьвятої волї.

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—о—

І добре і лихе — все від Бога. Дав Бог людям щастє; нїхто-ж, як не Він сьвятий — посилає на людий і нещастє. Тим-то: де талан-доля, там і безталанє; без сього вже, мабуть, не можна. Коли-б людям все тільки щастило, да таланило, що-б тодї й на сьвітї було! Може-б і добре було; а може-б і нї; не вгадати. А вже-ж з старих людий не дурно то приказка йде, що не коштовавши гіркого, не розсмакуєш і солодкого...

От і менї на віку всього трапляло ся. Не скажу, що я нещасниця. Довело ся і щастечка зазнати, і нещастє мене не минуло. За чоловіком за своїм зазнала щастя, та не ким же, як не чоловіком і покарав мене Бог; а за який мій гріх — того не скажу: так-от і в сиру землю піду, не відаючи, чим я прегрішила, чим я сьвятих Єго прогнївила?.. Тай що з того: чи знати, чи не знати? — рук не підложиш, минулого не вернеш; волї Божої не переможеш... Який жеребок випав на твою долю, з таким і каланай мовчки, не нарікаючи...

Я й не нарікаю; я тільки до слова кажу; а нарікати — крий мати Божа!.. нехай менї уста на віки заніміють, замкнуть ся, коли у мене й на думцї є нарікати. І гріх і сором нарікати. Як гляну я навкруги думкою, то й бачу, яка то сила-силюща людий, що бідують куди гірш за мене! У мене що! З мого бідовання тільки душу сум та скорботи хмарою криють; а кістки не стогнуть! нї холоду, нї голоду, нї болїти тяжкої я у себе в хатї захистку не давала; а в інчого!... і Господи!.. інче і голе, і босе, і холодне, і утроба його з голоду, немов та оплінь у важкому возї скиглить!.. Еге!... і нїхто на таких не зглянеть ся!..

У мене — що! не яка там і кара менї випала!.. Може ще то й не кара, а тільки так воно... важко-тяжко може через те, що серце моє дурне; занадто чутке, да перенятливе. Ну, а розум у мене який?.. звістно жіноцький, темний; не спроможний зазирнути на саме дно чужої душі, та й роздивити ся там, як воно й до чого... Що з того, що він зазирав слїпуючи?.. Темно!.. а сьвітла Біг-ма!.. От і переходиш через свої нетри помилки і помилиш ся і заблудиш, — і собі і людям негаразд вчиниш. А проте вини моєї нема й не було. Не я-ж своє серце сплодила; не я його до себе в груди вложила, не я його чутким таким зробила; не можна менї з грудий його виняти; не менї його переробити Мати з батьком таке серце менї надїлили... не менї їх судити... Поможи вже їм Боже на тім сьвітї виправдити ся та всї митарства перейти і нї на одному не зачепити ся.

Дак ото кажу вам про мого чоловіка. Земля йому пером-пушиною! Він був не то щоб яка людина невірна або лиха до мене, або до кого з добрих людий, нї, нї!.. Душа у його була тепла; дружина з його вірна, не зрадлива, не то щоб там до чужих жінок, або-що!.. сего з роду-віку не було за ним. Кохав він мене вірно, щиросердо. Слова важкого я від його не чула, до людий він був не двояк, не лиходїй; в хозяйстві — дбаха невсипущий, кукібник мозолистий. Усїм би гаразд, за все-б дякувати Богові, коли-б тільки не така вдача у його була; а то чисто наче та, прости Господи, підкова зпід коня — не розігнеш її! вже на чому він став, не стягнеш ти його, не повернеш, хоч ти йому приску горячого повно за халяви насип.

Дак отсе-то й не по менї було, і шашелем воно точить серце моє. Але було у його, у чоловіка мого, ще дві великих вади. Тямлю я, що нема чоловіка без вади, як нема живої деревини без кори; а проте вельми вони мене за печінки брали і буцїм — данем тим — трутою, незримо людям, труїли моє щастє. Перша вада у мого чоловіка була та, що він вельми любив чортів згадувати; і встаючи й лягаючи з чортом було не розминеть ся; і за обідом, і за вечерою без чорта не обійдеть ся; по всяк-час ч е р к а є: на що вже й гірше: хлїб сьвятий почне було різати і тут чорта згадає: „яка, отсе, чортяка ніж витупила“; або „чортів ніж хлїба не бере...“ Страх і згадати, як мене вражає було отаке ч е р к а н є! Ну, на що йому здали ся оті чорти? яка йому з них користь? чи вже-ж він не тямить, що з чорта добра не буде до віку?

Отак було міркую собі, тай ну його благати: „Антоне! чоловіче мій любий! голубе мій сизоперий! покинь ти чортів! не займай

жить добре краєви; ми з повним правом признаємо за собою такі заслуги для краю, як Волохи, і всякі інсинуациї про підбурюванє і т. п. краю відпираємо рішучо. Поляками не єсьмо, тілько Русинами, і знаємо красше ніж Волохи, де кінчить ся руский інтерес, а починає ся польский. Закид про нашу Polenfreundlichkeit не єсть ніяким закидом, так як не єсть у Волохів заслугою, що они не старають ся витворити Rumänenfreundlichkeit. А таки всї волоскі часописи на Буковинї не знають иньшого докору супротив буковиньских народовців, як отсе тиканє їм в очи Поляками; впрочім перегризають они арґументи, давно викинені нашими противниками за поріг яко слабі.

З причини посольского справозданя п. Ґріґорчи в Сторожинци, на котрім Волох Петреску промавляв за згодою Волохів з „правдивими" Русинами в соймі (значить пп. Тиміньским і Воляном), часопись бар. Мустаци Buk. Post уважала потрібним дати „Буковинї" і буковиньским народовцям Русинам лекцию, що они сїють незгоду і ворохобню по краю, а мають на думцї тілько посади і аванси (нехай скаже виразно, хто?); за то величає соймову згоду двох послів руских з Волохами яко загальну згоду волоско-руску. „Ми, каже, Буковинцї мусимо признати ся, що не розуміємо, чому правительство підпирає аспірациї руских народовців".

Ох! то правительство! Оно було би найлучшим на сьвітї, коли би по даному прикладу на шкоду в л а с н и м інтересам спомагало москвофілів, котрі — як звістно — суть найлучшими пропаґаторами польонїзациї в Галичинї і румунїзациї на Буковинї, та невдоволеня в нашім народї. Але коли правительство, сповняючи свій обовязок і місию, на перекір преріжним загорілцям старає ся підпирати природні змаганя віками гнетеного народу, тодї они „правительства не розуміють". Але за те ми їх розуміємо, як не можна лучше. Ми розуміємо, що Волохи бажають тілько такої згоди з Русинами, яка би лише їм приносила хосен, а нам нїчого. Они бажають, чужими руками вигребувати собі каштани з жару і тому раді таким мамелюкам з нашого народу, котрі для личних ураз і амбіций дають ся ужити за оруде волоске. Такі низькі слуги їм по души, а правдиві оборонцї рускої справи, дїйсні добрі сини свого народу, то ворохобники в краю!..

Хто є „правдивий" Русин, то не Волохам рішати. Они, що для розвою власної мови і лїтератури покинули наше руске письмо, якого давно уживали, а приняли латиньске, не мають права за приводом москвофілів докоряти нам фонетикою... Они, що їх шовінїзм перевисшає далеко польский, повинні розуміти наші народні змаганя, анальоґічні волоским, але фарисейство каже їм тих змагань не признавати.

Таким чином Волохи підтримують у Русинів ворожий настрій супротив себе, котрого небавом можуть жалувати. Ми знаємо і цїнимо високо волоский патріотизм, але волоскої несправедливої загорілости знати не хочемо і єї поборювати мусимо. Suum cuique, а не одному все, а другому нїчо! Доки у проводирів волоского народа не витворить ся хоч така терпимість до руских справ, як у Поляків, доти нехай не дивують ся, що ми з ними не обходимо ся, як з приятелями, і они, коли бажають добра свому народови, нехай добре розважать, з якими Русинами вяжуть ся у спілку. Та спілка може їм з часом стати костию в горлї, бо она оперта на неморальній підставі. Підпора своєї справи нечестними спільниками помалу може ту справу загирити.

Ми не думаємо тут виступати в ролї учителїв Волохів — горбатого і могила не виправить — і не хочемо відповідати на всї арґументи їх, викинені, як сказано, иньшими нашими противниками вже давно на сьміте; сконстатуємо лише факт, що від смерти бл. п. митрополита Мораря Андрієвича „Буковина" н і к о л и не виступала против Волохів аґресивно, тілько все боронила ся перед ріжними напастями волоских загорілих часописий, отже часопись наша не мала на цїли підбурюваня буковиньского населеня, як се нам безлично сьміє закидати Buk. Post, тілько в добре зрозумілім рускім інтересї боронила народної справи. Коли-ж волоскі часописи не устають в напастях на Русинів, то нехай же потім не дивують ся реакциї у Русинів. Хто сїє вітер, той збирає бурю...

Шкільне торжество в Перемишли.

Дня 3-го с. м. відбуло ся торжественне посьвяченє нового будинку для ґімназиї польскої і рускої в Перемишли, з чим лучила ся також переміна істнуючих доси рівнорядних клас руских на самостійну ґімназию з руским язиком викладовим. На се торжество прибув Є. Е. намістник ґр. Баденї в товаристві віцепрезидента гал. краєвої Ради шкільної д-ра Бобжиньского, члена краєвої Ради шкільної Ал. Барвіньского, та достойників і представителїв місцевих властий, ґенералїцї з комендантом кріпости ґен. Рошковским на чолї, членів Ради повітової під проводом Є. Е. кн. Адама Сапіги і членів Ради міскої. Службу божу відправив перемиский епископ Преосьв. др. Пелеш в спільній авли обох ґімназий, а відтак лат. епископ Преосьв. Солецкий виголосив промову і довершив посьвяченя будинку.

По посьвяченю Є. Е. Намістник промовив до численно зібраної молодїжи обох ґімназий, пригадуючи їй обовязки, а вкінци своєї промови підніс, що вибудованє шкільного будинку для обох ґімназий польскої і рускої, не єсть лише случайне, але се вислїд системи принятої нашими властями шкільними, щоби молодїж польска і руска, побираючи науку під спільним дахом, памятала, що має спільну вітчину і що в любві і згодї має виховувати ся і образувати ся, а відтак дїлати.

В дтак промавляли також оба директори ґімназиї польскої і рускої, констатуючи згоду і мир між учениками обох народностий в перемиских ґімназиях а заразом висказуючи живі чувства вдячности для Є. В. Цїсаря як за утворенє окремої рускої ґімназиї так і за новий будинок шкільний. При кінци тих промов кождий з директорів підніс оклик в честь Є. В. Цїсаря, повторений зібраними трикратно з одушевленєм. В тім самім дусї, що управителї заведень, промавляло відтак двох учеників ґімназиї польскої і рускої — почім уся молодїж засьпівала народний імн. Відсьпіванєм імну закінчило ся то гарне торжество. Намістника, опускаючого авлю, пращала молодїж грімкими окликами.

Львівскі часописи приносять нинї цїлу промову галицкого намістника, котру подаємо і нашим читателям:

„Перед хвилею зволили Преосьвященні оо. епископи відправити службу Божу і довершати посьвяченя того будинку шкільного, призначеного на уміщенє двох повних висших ґімназий.

На мене тепер черга, щоби в імени ради шкільної краєвої, яко шеф адмінїстрациї того краю коронного, висказати в кількох словах, чого потреба, аби той будинок на хвалу Божу і людский пожиток служив і щоби містячі ся в нїм наукові заведеня розвивали ся по мисли законів, приписів, намірів і змагань краєвої ради шкільної. Передовсїм мусять співдїлати директори з учительскими зборами, дальше ученики, а вкінци родичі і опікуни, як також взагалї мешканцї міста Перемишля. — Точність в виповнюваню обовязків, совістність і одноцїлість в праци, прихильність і вирозумілість, оперті о серце і розум, привязанє до знаня, котре мусить вести до ублагороднення і звершености в дїланю, отсе провідні лїнії для директорів і учительских зборів. Ученикам поручаю, щоби виробляли в собі любов для Бога, пошану для старших, постійність в пильности, карність і охайність, заразом щоби відтручували від себе всї злі підшепти, а злим для учеників єсть то, що школа заборонює. Вкінци суспільність, отже родичі, опікуни і мешканцї взагалї, повинні окружати заведеня наукові опікою, печаливостию і прихильностию, дїлати спільно і допомагати учительским зборам;

ти їх; Бог з ними!.. Призначено їм від Бога по болотах в купинах, та в очеретах кублити ся; нехай же вони там собі й живуть і здихають; не наводь ти їх в хату; у нас же в хатї образи на покутї, хрест сьвятий на сволоцї; а ти чортів сюди пхаєш. Чи до ладу-ж воно? Подумай, розкинь головою! вона-ж у тебе не повстяна і не цьвяшком бита..."

Він отсе й схаменеть ся: тихцем, любенько погомонить собі в вуса, та буцїм і послухаєть ся мене. Інчим разом цїлий день не згадає дїдька; а по вечері, аби взяв ся за люльку, так і не втерпить, що-б не ч е р к о н у т и; коли не сакви з тютюном чорт сховав, дак вже-ж нїхто, як чорт, чубук так засмоктав, що й протичка не бере. Або отсе було собака на кого гавкне — і тут без чорта не можна: „який там чорт ходить"; — „на якого лисого диявола вона бреше."

Оттаку нестаточну людину надїлив менї Бог за чоловіка! Одначе-ж трийцять і одно лїтечко я за ним прожила і добра нажила; а все таки до ч е р к а н н я до отого не призвичаїла ся. І що воно за знак? Що воно за причина, що так йому чорти мулили? Неначе на самому кінчику язика чортяка раз-у-раз у його так і сидить було: аби роззявив рота, вона й вилетить; одна вилетить, а друга зараз натомісць сяде...

І вже чого тільки я не робила, чого я проти тих гаспидів не чинила! і язик йому хрестила, і сьвяченою вербою обводила, і Маковієвскою водою піднебення обмивала, не помогло!.. А молила ся скільки!.. що сьвічок тих попоставила! І отець Лука молебнї служив; і язик йому мировав і смирну зпід плащеницї за зуби йому клав! Овва!.. нїчого не брало! Била ся я, побивала ся, тай „годї" сказала. Дала йому волю: нехай ч е р к а є! І не н а ч е р к а в ся він до самої домовини. А я було чую, да вже нїмую: не поможу, кажу собі на думцї, так нехай мої скорботи сидять у затишку, у мене в души, щоб люди їх не чули, не бачили...

А вже друга вада, так хто його знає, як про неї й розказати, з чого його почати? І чудна вона, і сьмішна і віку вона йому вкоротила. Була вона, коли не від Бога, дак прямо від самого того царя болотяного, що по ковбанях полощеть ся, а на купинї на сонцї грїєть ся — бодай би йому старому собацї!... тьфу!.

Щоб зрозуміли ви ваду мого чоловіка і моє лихо з нею, треба вам здалека почати і все моє житє розповісти. Добре! на-те вам, слухайте, коли є охота слухати, стару бабу.

(Дальше буде.)

уморальнювати, уолагороднювати молодїж і підносити супротив неї значіне і повагу школи, а нїколи критикою, або легковаженем річий або людий супротив молодїжи еї не понижати.

Правительство і краєва рада шкільна старають ся і будуть старати ся й на дальше сотворити всї услівя потрібні для розвитку школи, всего, що може причинити ся до підношеня уровени моральної і інтелектуальної та до улекшеня задачі, котру збираю в словах: виховувати і образувати молоді поколїня на побожних, честних, трудящих, до краю привязаних і пожиточних горожан.

Чи-ж виставлене того величавого будинку не есть також одним з численних доказів тої печаливости і дбаня правительства та краєвої ради шкільної? Між тим як в иньших краях громади переважно самі старають ся о відповідне поміщене також і середних шкіл, правительство памятаючи на трудні і тяжкі відносини матеріяльні, в яких наш край находить ся, памятаючи також і на занедбане в минувшости, старає ся в границях можности помагати міским громадам особливо там, де міскі громади обовязкам виключно на них тяжачим ледве можуть відповісти.

Однако виставлене того будинку має ще й иньше глубше значіне, котре при нинїшній торжественній нагоді уважаю за мій обовязок піднести і зазначити. Під одним дахом містимо два рівнорядні заведеня. То не случай. Стало ся то по глубокій надумі, то система, то принцип, то проба, але проба лише в тім значіню, що перша; однако постанова рішуча, що в тих услівях і лише в тих услівях будемо прикладати руку до культурного розвитку обох народів наш край замешкуючих там, де буде справджена причина того, де буде оправдана і де найдуть ся услівя. Під одним дахом, панове, бо вітчина одна, під одним дахом, бо лише під одним дахом мешкають ті, котрі мають сильну волю і постановлене взаїмно любити ся, шанувати ся і цїнити, взаїмно собі уступати і спільний свій інтерес так само розуміти. Отже се не проба в тім дусї, щоби пробовати, чи гадка удасть ся або нї, бо удати ся мусить, маємо в то віру і будемо з зелїзною консеквенциєю переводити ту здорову гадку без огляду на зміну людий, або на різні погляди одиниць. Тими гадками оживлений і перенятий, витаю вас тут, панове, зібраних в тім посьвяченім лише що будинку і взиваю до розпочатя вашої праці в імя Боже".

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 6. вересня 1895. р.

Іменованя. Тит. надсовітник фінансовий Кокштайн іменований дїйстним надсовітником extra statum; совітникови Маєрови і надінспекторови Германови надано титул надсовітників; інспектор Марек іменований совітником, а рахуньовий совітник Ляйфер рахунковим надсовітником — всї при фінансовій дирекциї в Чернівцях. — Дальше при тій самій дирекциї іменовані концепіст Казімір Жуковский податковим інспертором, концепіст Ілярій Ґулка фінансовим комісарем, а практикант др. Епаминонд Григорович фінансовим концепістом. — Управитель міністерства торговлї іменував асистента інспекторату промислового Жиґм. Кремера, промисловим інспектором другої кляси. — Намістник Галичини іменував рахункових официялів намістництва: Брон. Висоцкого і Йос. Полудневского ревідентами; асистентів рахункових намістництва: Йос. Марковского, Мар. Крушиньского, Людв. Хмуровича і Казім. Шибиньского официялами; асистента рахункового в гал. краєвій Дирекциї скарбу Ант. Корчиньского і практикантів рахункових намістництва: Жиґм. Лянча, Ів. Ямрозика, Фр. Браніха, Евг. Дворского, Ром. Логиньского і Мик. Карачевского асистентами рахунковими в департаменті рахунковім намістництва.

Перенесеня. Намістник Галичини переніс ц. к. повітових ветеринарів: Дмитра Марка з Бялої до Чорткова, Лейзора Уріха з Косова до Жовкви, Ів. Вилиньского з Бродів до Сянока, Андр. Мизюру з Чорткова до Нового Торгу, Леона Люблїнера з Нового Торгу до Бродів, Генр. Лянґа з Богородчан до Львівского староства, Хаскля Рафа з Жовкви до Старого Міста; приділив повітового ветеринаря Руд. Тшикопу з Підволочиск до староства в Скалатї, Ант. Шиманьского до Косова, а оглядачів звірят і продуктів звірячих Людв. Невольковича до Підволочиск, і Евст. Нестайка до Богородчан.

Архикнязь Володислав удав ся 2-го с. м. рано в товаристві управителя дібр Лїбіца, своїх придворних урядників, та більшого числа гостий в лїс Адя на Угорщинї і там товариство полювало на дики, а архикнязь шукав за дикими котами. Около 3 години по полудни побачив архикнязь величезного кота, стрілив до него та поцїлив его, однак не забив, а кіт потягнув ся в гущавину. Архикнязь пійшов за ним, тягнучи за собою стрільбу ще набиту одною кулею. Нараз пошпотав ся на галузу та й упав. Втім стрільба вистрілила а куля перейшла архикнязеви повисше правого колїна в бедро, поторощила кість і вийшла на скрізь. Слуга архикнязя, побачивши таке нещасте, остовпів і аж по кількох мінутах прийшовши до себе закричав о поміч. Всї збігли ся та не знали, що такого стало ся. Архикнязь лежав неподвижно з замкненими очима на земли в крови а одїж его тлїла. Перший приступив Лїбиїц, загасив огонь, стягнув одїж і обвязав рану. Архикнязь не обзивав ся і доперва по якійсь хвили отворив очи та просив, щоби дуже осторожно повідомлено его родину о випадку. Відтак перенесено архикнязя при помочи участників ловів та околичних селян до павільону ловецкого, де візвані з Араду лїкарі удїлили раненому першої помочи. Архикнязя оперовано в Будапештяньскім шпитали. (Гл. телеґр.)

Що-до кардинальства Є. Ексц. Сильвестра Сембратовича то — як пише *Душпастир* — вість, котрі подали нїмецкі часописи есть після достовірних вістий з Ватикану правдива. Є. Вел. Цїсар Франц Йосиф, вінуючи руску колеґію, мав виразити бажане, що хотів би мати у себе двох нових кардиналів: епископа Стириї і руского митрополита. Бажаню сему задосить учинить ся на слїдуючім засїданю кардиналів.

Екзамінаторами при іспитах фармацевтичних у Львові іменував управитель міністерства просьвіти в порозуміню з міністром справ внутрішних: з фізики надзвичайної професора д-ра Ігн. Закшевского, з ботаніки звичайної професора д-ра Теофіля Цесельского, з хемії загальної звичайної професора д-ра Брониславa Радзишевского.

Головний руский комітет виборчий у Львові відбув засїдане 2. с. м., на котрім приняв до відомости і передискутував справозданя від комітетів повітових і мужів довіря. Слїдуюче засїдане відбуде ся дня 7-го вересня о год. 4-ій пополудни. — Селяни з Бордуляків, Станиславчика і околиці, з Залозеччини, Топорівщини і и. заявили ся за кандидатурою п. Александра Барвіньского.

Іспитова комісия для буковиньских шкіл народних і видїлових буде на слїдуючі три роки складати ся так: предсїдатель краєвий інспектор др. Кароль Тумлїрж, заступником директор Дмитро Ісопискул; яко члени професори: Лев Галицкий, Ілля Луца, Йосиф Вота, Людвиґ Адольф Симпгинович, Северин Білинкевич, Венцель Пац, Іван Бумбак, Сергій Шпойнаровский, інспектори Омелян Попович, Юрий Жанковский; учителї шкіл вправ Василь Цопа і Николай Шкурган; учитель ґімнастики Франц Ґрілїч і учитель музики Антон Кужеля.

З черновецкого унїверситету. Для фармацевтичних вступних іспитів іменовано яко членів комісиї для фізики проф. д-ра Гандля, для ботаніки проф. д-ра Танґля, а для хемії проф. д-ра Пшібрама. При аптикарских риґорозах будуть питати хемію др. Пшібрам, фармакоґнозию др. Танґль, а також аптикарі др. Барбер і Крижановский.

Холєра в Галичинї. Дня 3-го с. м. сконстатовано в Тернополи 14 випадків занедужаня на холеру азийску, а з тих 2 скінчили ся смертию. Умер один пекар, жид, маючий до 40 лїт, сильної будови тїла, і одна жидівка. Прочі хорі остають під опікою лїкарскою. — Дня 4. с. м. захорував робітник занятий при апаратї десінфекцийнім; відставлено его до бараків холеричних. Дотеперішні випадки холери азийскої лучали ся виключно між жидами; однак дня 4-го с. м. захорувало вже і 4 християн мешкаючих в жидівскій части міста.

Буковиньскі льокальні зелїзниці. Ревізия шляху Неполоківцї-Вижниця відбуде ся дня 9-го с. м. — Роботи коло шляху серетского вже розпочато.

Архиепископска печатня в Чернівцях, перемінена митрополитом Морарем на просту заробкову та на средство румунїзациї і московщеня руского народа, привернена опять до своєї властивої цїли, себ-то печатаня церковних видань, та консисторских розпоряджень і т. п. В наслїдок сеї зміни застановлено друковане румунїзаторскої „Gazet-и Bucovinei" і Desteptar-i та московскої служницї „Буков. Вѣдомостий", котрі то ґазетки друковано тут за пів, ба й зовсїм дармо, з чого вийшло доси до 10.000 зр. недобору. Се розпоряджене викликало у редакторів „Gazet-и Bucovinei" велике роз'ярене, котрому дають вираз в числї з 1. с. м., в котрім звалюють головну вину на конс. радника Bejan-a, що він причинив ся до того через те, що Gazeta Bucovinei стала поміщати ряд статий про стан бук. прав. дицезиї. „G B." плаче, що дальше видаване „Desteptar-i", шовіністичного орґану для народу, майже неможливе, і взиває сьвящеників, що складали гроші на печатню, аби зібрали ся й відняли еї консисториї. „Вук. Вѣд." мовчать; бо число з 3. с. м. не явило ся й вийде хиба, аж г. Тыминьский вижебрає у волоских дїдичів знов кілька левів, або доки прийдуть „пасобія" під тягулом „дарів" гг. Калужняцкаго, Калитовского, Браника, Кириловича, Тыминьского et tutti quanti титулярних меценасів „русской литературы".

Вписи до краєвої рільничої школи в Чернівцях зачинають ся дня 16-го вересня.

Загальний збір бук. секциї лїсничої відбуде ся в днях 28-го і 29-го с. м.

Селяньскі пявки. В який підлий спосіб нищать лихварі темного селянина, подає на се доказ подія, яка лучила ся в Красноставцях, повіта снятиньского. Гриць Тумачик позичив еще в роцї 1875-ім в галицкім заведеню кредитовім на гіпотеку своєї реальности 250 зр., в наслїдок чого его цїле господарство заставничо описано. В якийсь час відтак продає Гриць Тумачик Михайлови Проданюкови зі свого господарства дві парцелї великости 100 квадратових сяжнів за 16 зр. Парцельки ті прилучено проте до господарства Михайла Проданюка, а при закладаню книг ґрунтових заінтабулювано їх на річ того-ж до спільного виказу. Але рівночасно зголошує заведене кредитове свою претенсию і інтабулює довг 250 зр. раз на гіпотецї реальности Гриця Тумачика, Михайла Приданюка анальоґічно і на иньших 4 господарствах в характері спільної гіпотеки. По якімсь часї умирає Гриць, умирає і Михайло, а претенсию банкову набуває в дорозї цесиї особа третя, котра відступає еї знов при помочи цесиї Дмитрови Тумачикови, сиови довжника Гриця. Той за порадою такого операгора, яким есть старий Дувид, вичеркує довг лише з господарства батьківского і рівночасно зробленою цесиєю відступає амортизовану вже претенсию Дувидови Розенгекови, котрий виставляє три иньші кілька-морґові господарства на лїцитацию і обчисляє свою мниму претенсию до кождого з тих господарств на 400 зр. Фрозина Проданюк, опікунка малолїтних дїтий бл. п. Михайла, під загрозою лїцитациї продає два морґи поля а платить Дувидови Розенгекови жаданих 400 зр., позаяк, як каже: „Дувид есть так сильний, що ему нїхто не дасть ради. Він навіть „чорного" не лякає ся". Така сама судьба жде два другі господарства. Дувид має справдї слїдство карне о обман і лихву, однак прокураторая по списаню численних протоколів слїдство застановила, не находячи підстави до дальшого доходженя та в наслїдок сего Дувид Розенгек, котрий претенсию купив у самого довжника (бо дїдич а спадкоємець то після закону одна особа), за 100 зр. заробить 1100 зр.

Нова тарифа зелізнича обовязує вже з днем 1-го вересня с. р. Ціна їзди за 1—150 кільометрів є для III. кляси 1·25 кр., для II. кл. 2·25 кр., для I. кл. 3.75 кр.; за віддалене 151—300 кільом. за кождий кільометер в III. кл. 1·15 кр., в II. кл. 2·15 кр., в I. кл. 3·65 кр; за віддалене від 300—600 кільом. за кождий кільометер в III. кл. 1 кр., в II. кл 2 кр., в I. кл. 3·5 кр.; за віддалене понад 600 кільометрів за кождий кільометер в III кл. 0·80 кр, в II. кл. 1·8 кр., в I. кл. 3·3 кр. Натомісць знижена оплата за подорожні пакунки.

Страшний вибух ґазів мав місце дня 31-го серпня о 6. годині рано в Східници коло Дрогобича в нафтянім закопі Леонарда Висневского. При тім страшнім нещастю не обійшло ся без людских жертв: один робітник, від двох тижнів жонатий, погиб на місци, а 10 других робітників і 2 наглядачі (сини Висневского) потерпіли тяжкі попареня. Причиною експльозиї було в всій імовірности за близьке віддалене парової машини від верху закопа. Кілька днів перед тим, як ми іже доносили, вибухла там ропа і позаливала сусідні поля та поплила потоком аж до ріки Стрий, котру то шкоду обчисляють на 20 тисяч зр. Тепер заложено там шпиталь.

Хиці о вельоципеді. Коли запитав хтось сина небесного царства, що то є вельоципед, він дав таку відповідь: То смалий зьвір, котрого прогальть ся за уха, а змушує ся до бігу копанем пятами в черево.

Весела пригода. Недавно тому притрафив ся презесови одного німецкого „Товариства кравців" такий веселий випадок. Отвираючи засїдане презес сказав: „Панове! взиваю вас всїх, щоби ви повстанем з місць почтили память нашого любого і дуже заслуженого для нашого товариства члена, яким безперечно був вчера померший наш товариш Вільгельм Найман". В тій хвили дав ся чути голос: „Не потрібно! не потрібно! бо я жию!" І Найман, про котрого чутку пустили, що помер, показав ся всїм зовсїм здоровим. Бідний презес став ся жертвою поголоски і — осьм шив с-бе.

Панцирний ваґон. В Америцї винайдено панцирний ваґон зелїзничий, котрий має на цїли обезпечити житє і здоровле подорожних у нещасливих зелїзничих випадках. Звичайний ваґон є вложений в більший, зроблений з чистого зелїза. Між одним а другим ваґоном є спружини, через що подорожні не відчувають сильного трясеня вагона, а в нещастю зменьшають ся наслїдки сильного удару. До того ще й сиджене поставлене на спружинах.

Швайцарске годинникарство. Швайцария все ще єсть вітчиною годинникарства. В роцї 1894 вивезено відтам 560.817 золотих, 2 357.352 срібних і 1.427.400 нікльових, разом 4 345.46 годинників, в вартости 77.848.100 франк в Пересічна вартість золотого годинника виносила 56 фр., срібного 13, а нікльового 9 фр. 70 цт.

Помер о. Іван Голодиньский, гр.-кат. парох в Молошковичах, судово-вишеньского деканата, в 76-ім роцї житя, а 48-ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ"

Будапешт, 6. вересня. Архикнязь Володислав умер о 10-ій годині 45 мінут перед полуднем.

Відень, 6. вересня. Президент мінїстрів Банфі, мінїстер фінансів Люкач і мінїстер Йошіка прибули сюди.

Впв. передплатників просимо о вирівнане залеглостий. За пять місяців, відколи розходить ся розширена „Буковина", дали ми доказ, що наша часопись заслугує на підпору Русинів. Численні признаня, які ми за той час дістали, суть, думаємо висказом ширшого загалу. Без помочи рускої суспільности не можливий дальший розвій „Буковини". Ми не хочемо зазнати на собі наслїдків рускої неточности так, як зазнали їх иньші рускі часописи; тому просимо о вирівнане залеглостий і запов даємо, що в інтересї справи народної і часописи ми не згодимо ся на таке толєроване неточности передплатників, яке у Русинів війшло в звичай. Адмінїстрация „Буковини" дасть впв. передплатникам всякі можливі полекші у сплатї належитости, але підтримувати несолїдність не думає.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини" добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА"
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"
для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891, 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.
З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.
Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович**
Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

„ДНІСТЕР"
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Днїстер", опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра", принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ
або
о просвітї народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улиця Академічна ч. 8.
продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма" — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV, V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 1 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 98. Чернівцї, недїля дня 27. серпня (8. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Анї одного москвофіла!

Як то скоро зміняють ся погляди у „Дѣла“! Ще в маю писала та часопись: „Ми маємо двояких москвофілів, платних і неплатних. Платних ми не поборемо, доки держава росийска буде їх потребувати у нас для своїх цїлий, а неплатних можемо ми народовцї напевно приєднати для справи народної лише з ходом часу честною і орґанїчною роботою для свого народу і для своєї народности“.

Ще в серпни (гл. „Дѣло“ з 10. серпня) на своїм справозданю посольскім п. Романчук чванив ся тим, що „був завсїгди за помиренєм і порозумінєм партий (розуміє ся, народовскої і москвофільскої), однак завзятїйші з староруской партиї перебивали всяку роботу в тім напрямі“.

А в нецїлий місяць потім „Дѣло“ до вістий з Калущини про кандидатуру нотаря Бачиньского против п. Романчука подає таку свою замітку: „Комітет сей (за нотарем Бачиньским) — після наших зовсїм певних інформаций — завязано лише в тій цїли, щоби шкодити кандидатурі п. Романчука, за котрою заявивь ся, з маленькими виїмками, загал селян, бо о тім, щоби кандидатура п. Бачиньского мала шанси, нїхто на серіо не думає. Взагалї москвофіли всюда виступають ворожо против кандидатур народовцїв, а „Галичанин“ видав своїм послушникам на провінциї пароль, щоби навіть там, де би стояли кандидатури народовця і радикала — т. зв. „старі“ підпирали радикала против народовця! Звертаємо на се увагу всїх народовцїв в краю.“

Що-ж се за новий знак? До того „гріха“, за який „Дѣло“ лаяло „Буковину“ в маю с. р. остатними словами, оно тепер само признає ся, звертає увагу всїх народовцїв в краю на перфідию москвофілів! Розчарувало ся в неплатних і платних москвофілах, бо одні і другі рішили виступати навіть против п. Романчука! Приходить розум, та запізно! Надія на якесь примиренє, що мало би розбити всїх противників, завела; народовцї-опозиціонїсти осїли на леду, покинуті навіть д-ром Олесницким, що рішив собі поступати все на власну руку.

Здавало ся, що москвофіли пощадять хоч п. Романчука. Ми читали в в 183 ч. „Галичанина“, що москвофіли пускають п. Романчукови его „прегрішенія“ в непамять; відтак читали ми в тій часописи, що евентуально, „скріпя серце“, могли би й москвофіли віддати свій голос на п. Романчука; аж тут виходить, що се все просто хитрість передвиборча, бо коли у Львові зацитькує ся п. Романчука словом, в Калущинї неплатні москвофіли вчинком доказують єму, що его не хотять знати. От тобі й результати примирения!

А може се тілько в Калущинї не вдає ся? Коли читати безчисленні передвиборчі дописи по руских часописях, то так і видко з них безголове, до якого довела людий сама гадка примирения з москвофілами. З Косівщини на приклад помістило було „Дѣло“ допись, в котрій сказано: „Нїгде правди дїти — богато винні і партийні наші невзгодини. Кількох сьвященників-народовцїв працює тут і працює добре; — та що з того, коли вся проча „твердїйша братия“ нїчого не робить, умисно нїчого не робить, бо — мовляв — мав би вийти до сойму народовець, то красше най вже буде пан мінїстер. І з тих невзгодин виходить така погань, що аж соромно стає про се писати. От до чого ми дійшли!“

Москвофіли видали собі тепер па-

---

2)

В день сьвятої волї.

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—o—

(Дальше).

Не яка там і стара. На сїмнайцятій весні була я, як вийшла нам воля. Я з панських, і чоловік мій панський був: обидвоє ми одного пана були; Марпенкові були, коли знаєте; а не знаєте, так може хоч чули. Панї наша доброї душі людина була, а про пана не можна сего сказати. Панї до всякого привітниця була; а пан осоковатий, пющий, чарки не проливав; усю свою худобу в горілку вбив; не перевів тільки того, що панїне було; бо вона таки на слові кріпка була: як сказала: „мого добра на пропой не попущу, не дам!“ так і не дала.

Мати моя — покриткою мене привела. Казав би хто — прегрішила! Ба! хиба тодї можна було не прегрішити?... Грішила неволя людська, а не люди самі. Попустив Господь людий своїх на поталу панам... ну і грішили... Дївовала я у матері, аж доки в двір не взяли мене. Таке те й дївованє було, що нїчим його й нагадати! і тепер — дивлю ся в його наче в ту воду каламутну; нїчого не видно!.. тьмяно тай годї.

В Пилипівку, саме на Варвари — приходить до нас війт Іванець, — такий він лютий чоловік був; люди його бояли ся, не любили. Приходить і каже до матері:

— Зараз веди дочку до двору.

— На що се? питає мати: а я — як почула, так і обомлїла! „Отсе-ж, думаю собі, і моя черга прийшла!.. чи до двору йти, чи на гиллю високу, чи в воду глибоку, все одно!.. пропала я“... І так тремчу, так дріжу, аж шкура на менї ходить.

— На прачку беруть її, себ-то мене, — промовив Іванець — зараз ідїть...

Мати в сльози, я за нею! як заголосили, дак повна хата суму і голосїння стала! А війт сидить на лаві да:

— Швидче, швидче кінчайте своє голосїння та ходїм!

— Яка з мене прачка! — озвала ся я — не хочу я, не піду!..

— Дурна ти, дївко! — перебив мене війт — тебе не питають, чи хочеш, чи не хочеш, а сказано: йди, ну і слухай ся...

— Знаю я, — каже мати — яку їм прачку треба... панича ждуть.

— Цить, бабо! — гукнув війт — а не то, зацїпить.. Не наше дїло... звістно — твоя дитина; а проте — на все панська воля.. Одягайтесь! ходїм... Звістно для матері дїло доткливе; а все-ж не можна не слухати ся. Ходїм; там вже побачимо, може панї зглянеть ся; тільки не треба перед паном змагати ся: самі знаєте, який він драковистий.

Прийшли ми. Покликали нас в сьвітлицю. Вийшла до нас панї з паном.

Пан зараз до матери:

— Дочку твою — беремо прачкою; се тобі полегкость.. на панщину ти не ходити-меш; роби сама на себе. Чуєш?

Мати йому в ноги; до колїн йому припадає, цїлує їх, та плачучи благає:

— Паночку, батечку! на все ваша воля, а я не согласна! не беріть моєї доні.. ви-ж самі, поздоров вас Боже, добре знаєте, вона у мене одна-єдина... відаєте, і чия вона...

Пан на те нї слова, вщипнув мене за щоку і пішов собі геть. А панї підійшла до мене і каже:

— Нїчого не бій ся!.. тобі добре буде..

— Я, панїйко, не вмію прати..

— Навчиш ся...

Еге! навчиш ся, мовляв чухать струпа.

— Крепи ся, доню! промовила мати, втерла рукавом очи і пішла; а я стою собі біля сїнешних дверий, підперла одвірок і сама не тямлю, що менї робити. Стою, у слїд матері дивлю ся, да слези ковтаю.. Коли-ж хтось мене за рукав смик! я наче зо сну прокинула ся, очима блимнула, бачу: клюшниця стоїть.

— Чого стоїш наче вкопана? — се так вона до мене — йди до роботи, не стій: не в гайки грати тебе привели.

Зітхнула я, жалощі свої сховала на саме дно в серцї і пішла до роботи... На кутю саме приїхав панич: такий він і молодий, да гидкий був: безвусий, недолужний, все — „кахи, кахи“! гонкий, цибатий, да тонкий наче коноплина... жовтий буцїм соняхів цьвіт; та ще й недоріка; зовсїм не до стямку балакав. Було як на яке слово напрутить ся, дак аж почервонїє,

ролю: голосувати всюди, де есть надія перевести вибір кандидата москвофіла, на того-ж перекинчика-ренеґата; всюди-же, де би показало ся, що може перейти кандидат головного або независимого комітету, значить: де міг би вийти посол Русин, голосувати на польского кандидата, або й на радикала. Мають же тепер народовці з ким мирити ся! Мають кого приєднувати для народної справи! І платні і неплатні зводять їх на кождім кроці, просто в очи кплять собі, а ті ледви тепер по примирительнім оголомшеню бачать, що пошились в дурні. Тепер уже й „Батьківщина", орґан п. Романчука, в остатнім 16-ім числі пише:

„Друге лихо з нашою так званою старою або москвофільскою партиєю. Проводир тої партиї, побачивши, що не в силї переперти своїх кандидатів, зачали намавляти своїх сторонників, щоби або не брали участи в акциї виборчій або не важили ся під ніяким услівем голосувати на кандидата народовця. Ту шкідну роботу москвофілів можна вже було бачити в Калущині, де на справоздане пос. Романчука не явив ся ні один сьвященик з старої партиї. Така політика москвофілів вийде на шкоду Русинів, але за то в хосен їх самих, бо не потребують виставляти себе на докори і неприємности зі сторони старость, Поляків і митрополита, котрі так само як москвофіли завзяли ся, щоби не допустити на посла независимого народовця. Москвофіли помимо своєї твердости, уходять в очах Поляків за прихильнійших справі польскій, як Русини народовці. Робота москвофілів виходить нещира, нехосенна а навіть ворожа для Руси; як волять они посилати своїх дітий до польских або жидівсконїмецких шкіл, так і тепер для них милійший послом польский ґраф як Русин народовець".

Так ото від тих москвофілів, що здавали ся такі близькі духом опозицийним народовцям, відпекує ся уже тепер і п. Романчук. Мрія, довго ним леліяна, приняла уже раз реальну форму: примирение мусїв зачислити тілько до мрій.

Ми не входимо в то, що розжалоблене серце посла Романчука не знає тепер своїй тузї міри, а орґан его, „Батьківщина" (як і „Дѣло") кидає ся з більшою лютостию на п. Барвіньского, як на москвофілів. Нам просто сьмішними здають ся такі аґітациї „Батьківщини", в котрій сказано: „В Калускім була би найбільша ганьба для Русинів, если би не вийшов дотеперішний посол Романчук", за те „в Брідскім всї би раді вибрати когось иньшого на місце Барвіньского". Хто сконстатував. так як тепер і „Батьківщина", що нема єдности поміж Русинами і не видно охоти до спільної праці, а замісць того бачимо велике вороговане Русинів одних на других і байдужність, що нема проводу в роботї, — той повинен вміти оправдати політику п. Барвіньского, той повинен також — коли вже єму йде о єдність — сказати своє слово й про д-ра Олесницкого, що вирік ся проводу п. Романчука і львівскої „Народної Ради". Але в тім то й біда, що лекше підлещувати ся збаламученій опінії галицко-рускій дешевим балаканєм про зрадників, як вияснити причини, чому то політичний осередок у Львові разом з п. Романчуком стратив так всюди свою повагу, що его свої не слухають, а чужі просто глузують собі з него. Тажка доля руского політика! — писав др. Окуневский недавно у відповідь на напасти москвофільскі, але ще тяжша доля руского політика, коли свої не хотять по справедливости судити свого. Часи п. Романчука вже минули, ріжні его примирительні мрії розійшли ся, як мрака; вже й прихильники дивлять ся на его роботу з милосердєм, дають єму згонором вицофати ся, але він все ще при помочи своїх часописий підтримує якесь невиразне, баламутне становище народовців. Можна на такі заходи посивілого посла дивити ся з співчутєм, згадуючи давні добрі часи і его заслуги; але в політиці елеґійний тон не придатний; der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen! Иньші думки вже настали! Ми вже не вагаємось!

Не пора тепер ще ворожити, як зложить ся сойм галицкий, котрий нас Буковинців-Русинів повинен обходити, так як буковиньский; не пора ще дораджувати, яку політику вести, але крайна пора настала сказати рішуче слово, з як найбільшим притиском дати правдивим галицким Русинам щиру раду: Не вибирайте послом анї одного москвофіла! Нехай вийдуть і опозиціоністи і радикали, але наші, тілько не москвофіли! В практичній діяльности соймовій чи сякі чи такі народовці зійдуть ся; а коли будуть спорити, то вже не над рациєю биту нашого народу, а над добробитом і просьвітою его; коли будуть годити ся, то вже на спільній основі народній, о котру суперечки не буде! Досить нам уже тих трийцять літ баламутства, вношеного кацапами перед форум краєве і державне! Коли ми бачимо таку недостачу загальної праці, усуньмо на бік ту колоду, завали-дорогу, о котру всї розбиваємо собі голови! Нехай з сими виборами остатна година вибє для ренеґатів, ворогів нашого народу! Наша пароля: Анї одного москвофіла!

доки його вимовить, а тоді вже як сипне, неначе горохом об стіну; не розбереш, що він і каже.

Приїхало воно — те паненя; горницю про його заздалегідь прибрали, причепурили... Клюшниця загадала менї постіль йому слати і все що треба там прибирати...

На Різдво пустили мене до матери; я їй все розповіла, а вона сплакнула і каже:

— Буде, доню, лихо — і почала доумити мене — як і що. А я, не знаю звідкіль вже набрала ся тієї бадьорости тай заспокоюю її.

— Не журись, моя матінко! усе буде гаразд! пила душа з ковша, напеть ся й з дійниці... — На приказки я шпарка була.. „Кажуть, мамо, люди небаром нам воля прийде; тоді я йому дулю під самий ніс...

— Коли то та воля сьвята буде? — зітхнула мати.

— Не до віку, мамо, біс та його діти пановати-муть на сьвіті.

На другий день нового року знов я до двору; справляю свою роботу. До роботи я вабка була; горіла вона у мене в руках.

На Хрестителя, саме так як вже спати лягали — загадує менї ключниця вихтїювати підлогу в паничевій сьвітлиці.

— Я її, кажу, вранці сегодні вишаровала.

— Не твоє діло! роби, що тобі кажуть. Треба слухати ся.. Шарую. Менї й не вдогад, що клюшниця — зводницею була. Аж ось невдовзї — двері рип!.. панич біля мене.. та до мене... я від його, а він до мене... я до дверий; двері на замку. Я стала біля грубки, тремчу і сама себе не тямлю... він знов до мене, а я вихтем йому по тварі!.. Він як дренув мене по щелепах, так я кровю і вмила ся!.. та як заголошу несамовито!.. Він тоді прожогом двері одімкнув і зник!.. Клюшниця до мене: „Цить! цить!".. Де там тобі цить!! і сама я рада не скіглити, дак коли-ж не сила моя спинити ся..

Позбігали ся пани і вся челядь... взяли мене під плечі і відвели в пекарню. Що вже далї було, не памятаю... Прийшла до памяти — дивлю ся — аж я дома, лежу на полу, біля мене неня сидить, да кулаком слези втирає...

Потроху стала я очунювати. В понедїлок на масниці підвела ся, та за тиждень — дав Біг і на ноги стала... До двору менї не загадують йти. Про волю люди вже голосно говорять, що коли не сьогодні, дак завтра прийде вона.

Так воно й стало ся.

Спершу прилинула до нас весняним жайворонком звістка, що в суботу на другому тиждні великого посту прийде воля. І великодня не так люди ждуть, як ми ждали тієї сьвятої суботи. Ще не сьвіт — не зоря, а вже увесь берег так і заграв народом! Ніхто на панщину не пішов; усяке і свою роботу кинуло; і печи ніхто не ростопляв, — усї ринули на берег волю стрівати.

В село до нас треба їхати через річку. Зима того року страх яка велика була: морозами — то воно здоровими не брало; а снїгу навергало врівень з загатами. Весна приспішила; на Евдокії вже й крига пішла. Води нагнало таку силу-силенну, що всю греблю поняла вода і міст на річці знесло, на човнах переправляли ся через річку.

Дак ото в ту сьвяту суботу, скоро заднїло, і я з матірю на берег, подивити ся, як ту волю везти-муть.

Приходимо, народу тиск; усе село так і вивалило. На воді біля берега аж чотири човни, на кожному по два гребці...

Люди — наче води в роти понабирали; мовчать... Аж ось — чуємо — дзинь, дзинь, дзинь!..

— Воля, воля, воля! — так і покотило ся і по березї і по річці і за річкою.

— Рушай, човнами, рушай!!

— Не треба! не рушай! — гукнув соцький: се ще не воля, не вона; се так хтось...

— Ти по чім знаєш, що не вона? а як вона, дак прогаємо зайву годину!.. Рушай, з човнами рушай!! — гукають люди.

— Цить, не рушай, я по дзвонику знаю, що се не вона. Се становий дзвонить; а волю привезе сам єнорал. Слухайте... чуєте, як дзвоник голосить?.. еге! я добре вмію вгадувати. Єнорал почтою прибіжить... почтовий дзвоник наче промовляє: „звертай! звертай!" — а у станового дзвоник — отак як і отсей гукає: „давай! давай!"

Одначе люди не послухали ся: човни рушили... Небавом бачимо: на двох возах приїхало аж четверо панів. Соцький придивляєть ся, придивляєть ся, а далї й каже:

— То становий, а то справник; а хто ще з ними, не вгадаю... Мабуть таки... тее... справдї вона... воля.

— Воля, воля! воля! — знов залунало!

Приплили човни до берега; усї чоловіки наче один — шапки митью з голов, та в гору. Та знов: „воля, воля, воля!"

Тут зараз до церкви, вдарили в дзвона. Зроду-віку не було в церкві у нас стільки народу, як тоді! і церква повна, і на цвинтарі повно, ще й на улиці старі баби да малеча. Після служби вичитали волю... люди радіють, аж плачуть...

(Дальше буде.)

Перегляд політичний.

В Австриї як перше так і сего тижня стоїть на першім плянї будучий кабінет ґр. Казіміра Баденїого. Всї ґазети пишуть про політику того будучого міністерства, а всї згідно підносять, що оно буде поборювати скрайні елементи. Що-ж до складу его, то кружать всякі поголоски; одна ґазета, Voss. Ztg., подала вже навіть готову лїсту міністрів і так мають бути: президентом міністрів і міністром внутрішних справ ґр. Бадені, міністром шкільництва др. Ґавч, фінансів др. Біліньский, справедливости ґр. Ґлайспах, торговлї Екснер, рільництва ґр. Цедвіц, комунікациї др. Мархвіцкий. Міністра Галичини після відомостий Voss. Ztg. не буде в новім міністерстві. Цікаво-б знати, відки та ґазета дізнала ся про такий склад, коли прецінь доси нїчого не чувати про якісь подорожи ґр. Баденїого, котрі вказували би на евентуальні переговори з будучими міністрами. — Тимчасом приготовляють ся деякі краї до соймових, а Відень до громадских виборів, котрі розпічнуть ся дня 17-го с. м. Після донесень віденьских ґазет не мають антисеміти надії здобути собі більшість в радї громадскій, бо лїберали розвинули страшну аґітацию, а в таборі антисемітскім панує роздор. — Цлова війна з Сербією вже застановлена і ґр. Голуховский обіцяв, що „як найскорше буде та справа провірена безсторонно і жаданя Сербії, котрі покажуть ся справедливими, будуть сповнені“. — Сими днями відбув ся в Празї конґрес ческих виділів повітових, щоби нарадити ся над ческою автономією. Пос. Шварц реферував про значінє повітових репрезентаций і розвиток автономії; пос. Пацак реферував о конечности признаня повітовим репрезентациям екзекутивної власти і поставив відповідні резолюциї, котрі принято.

Німеччина обходила дня 2-го с. м. 25-лїтні роковини побіди нїмецких військ над французским цїсарем Наполеоном III. під Седаном в роцї 1870. На ту побіду зложили ся добра орґанїзация військова, стратеґічний ґенїй Мольткого, політичний талант Бісмарка і — сего нїхто не заперечить — хоробрість нїмецкої армії. Що лиш та війна нїмецко-французка з'єдинила всї нїмецкі держави в одну велику цїлість, се також неоспориме. Тому то так пишно устроїв цїсар Вільгельм II. ті роковини, а під его напором й цїла держава. Хтож годен описати всї ті торжества офіцирскі; але одно, іменно то в Берлинї, звертає на себе загальну увагу через промову цїсаря, котра була звернена против социяльних демократів. Цїсар сказав в тій промові, що нїмецкий нарід повинен сам звільнити себе від тої „череди“, а коли нї, то цїсар відкличе ся до своеї ґвардиї. Що нїмецкий цїсар взиває нарід до борби з социяльними демократами, се не новина, але як він представляє собі борбу військом против них (а є їх в Нїмеччинї ококо 7 мілїонів), се не ясно. Чи з сего має виробити ся внутрішний Седан? Певно є, що в слїдуючій сесиї рада державна буде радити над новим законом зверненим против социяльних демократів. З нагоди того торжества вислав цїсар також телеґраму до Бісмарка, в котрій згадує его заслуги около нїмецкої держави, але Бісмарк відповів дуже холодно. По торжестві настала вже реакция, бо тепер социяльні демократи виступають в своїх ґазетах дуже остро против цїсаря, особливо часопись Vorwärts.

Послїдні відомости з Болгариї сьвідчать, що в Софії по тілько моральних потрясенях і заведених надїях наступила сильна апатия, а тамошні рішаючі сфери, здаєть ся, набирають переконаня, що в Петербурзї не думають відступити від раз заінавґурованої полїтики і що о признаню кн. Фердинанда нема мови. Тому можна тепер добачити виразний зворот з москвофільскої позициї. Болгарскі ґазети старають ся переконати, що всї поголоски про москвофільскі аспірациї кн. Фердинанда були лише вимислом противників, а полїтика болгарска є така сама, як за часів Стамбулова. Але ледво показали ся ознаки звороту, то москвофіли виступили вже против князя. І так знаний аґітатор Цанков оголосив проґраму своеї партиї, в котрій домагає ся сполученя всїх полїтичних партий для іменованя нового міністерства, котре би мало перепровадити „вільний вибір“ великого собранія і иньші реформи. Але „Свобода“, орґан партиї Стамбулова, відкинула той проєкт, бо знає, куди провадить „примирение“ з ренеґатами.

Про полїтику Росиї в найважнїйших питанях помістили „Московскія Вѣдомости“ статю. Після неї Росия пильно уважає на ситуацию на всходї і готова несправедливі жаданя Япана відперти оружною силою; в справі вірменьскій Росия вправдї поступала згідно з иньшими державами, але о автомічній Арменії не може бути бесїди; до Абисінії Росия не має тепер жаданя, але претенсиї Італії суть несправедливі і тому Росия їх не узнає; що-до Болгариї, то полїтика Росиї лише тодї змінить ся, коли Болгария дасть докладні і щирі докази поправи, як се обіцяв митрополит Климентій.

В справі вірменьского питаня донесли найновійші телеґрами, що султан згодив ся вже на реформи, які предложили европейскі держави. Але попри то ширять ся в Малій Азиї розбої чим раз більше так, що поїзди зелїзничі можуть лише під надзором війска ходити. В однім домі убито пять людий, між ними двох австрийских пiдданих. В Болгариї надїють ся з того заколоту, при котрім могли би Болгари щось зискати, іменно повну независимість.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 7. вересня 1895. р.

† **Архикнязь Володислав.** Новий тяжкий удар навістив цїсарску родину. Архикнязь Володислав помер вчера о 10 год. 45 мінут перед полуднем в наслїдок ранення при ловах. Архикнязь Володислав Пилип роджений дня 16-го липня 1875, є сином архикнязя Йосифа, найвисшого коменданта угорскої краевої оборони, і архикнягинї Марії Кльотильди. Архикнязь Володислав відзначав ся прекрасними прикметами, а его духові здібности будили гарні надії. Перед двома місяцями відзначив цїсар его наданем ордера золотого руна. Архикнязь упав жертвою нещасливого припадку, о котрім ми вчера писали. Народи цїлої держави щиро відчувають тяжке горе архикняжої родини і найвисшого цїсарского дому.

Іменованя. Міністер скарбу іменував комісаря скарбового Кар. Лозиньского старшим комісарем скарбовим, а скарбового комісаря Тад Сколимовского секретарем скарбовим для округа краевої дирекциї скарбу у Львові.

О. Орест Кисїлевский приділений яко сотрудник до гр. кат. парохії в Чернівцях.

Надзвичайні загальні збори „Рускої Бесїди“ у Львові відбудуть ся дня 23-го с. м. о 7 ій год. вечером в комнатах товариства. Предметом наради буде доповнене числа членів виділу.

Зовсїм несподївано появив ся був дня 5. с. м. в Кучурові великім п. президент краю Гоес. Приїхав в село і, як завсїгди дбалий о просьвіту люду, вступив передовсїм до школи де сподївав ся застати учеників при науцї. Та як же розчарував ся, коли в школї застав лише якогось чоловіка, що удавав, що щось поправляє в школї. П. президент казав собі прикликати учителя, далї двірника, і обох випитував ся, що за причина, що науки в школї нема. Можна собі уявити трудне положенє обох, що не знали, як пояснити п. президентови, чому ще 5. вересня в селї нїхто не думав про науку шкільну. Відтак заїхав п. президент до панотця Воробкевича, котрий єсть презесом місцевої ради шкільної. Нам пишуть, що панотець найшов ся також в дуже немилім положеню, особливо длятого, що не знав, що п. президент був уже в школї і запевняв его, що вже школа отворена..., Кучурів великий належить до черновецкого округа шкільного, котрого інспектором єсть завзятий румунїзатор Жанковский. Шкода, що п. президент не був того самого дня в Кцмани або Заставнї. Panowie в Кіцмани хотять 6 клясову школу помістити в 4 комнатах, а в Заставнї 4-клясову школу в 2 комнатах — в якій цїли, се вже їм відомо... Наслїдки того такі самі, як в Кучурові великім.

Рільничі вандрівні учителї. Міністерство рільництва видало справозданє з дїяльности рільничих вандрівних учителїв за рік 1894. Після того справозданя мали 28 сталих вандрівних учителїв і 285 иньших осіб разом 4376 викладів, на котрих було 313.000 осіб. Сего року було меньше викладів як минувшого тому, бо вандрівні учителї в Дальматиї і Побережю провадили борбу против фільоксери і тому не могли пильнувати викладів. Предмети викладів суть дуже ріжнородні, бо всюди треба увагу звернути на краєві або навіть місцеві відносини і інтереси, але все-ж таки видно, що всї учителї старали ся селян поучити про найважнїйші і жизненні питаня рільничі, так що-до провадженя господарства як також про всякі заходи поліпшеня материяльного биту селян. І так найчастїйше обговорювано в тих викладах рільничі спілки, банки та крамницї, каси Райфайзена, коммасицию ґрунтів і проєкти законів в справах рільничих. Але й поодинокі віти господарства обговорювано, і так рільництво, меліорациї і головно плеканє домашної худоби та дозор еї в слабости і т. п. Виклади краєвих ветеринарів впоряджено в Зальцбурґу і Країнї; коли зважити, що годівля худоби взагалї збільшає ся, то треба би більше уваги звернути на виклади про плеканє і слабости худоби. Міністерство рільництва підпирає всїми способами розвиток науки вандрівними учителями, бо лише таким чином можна в краях, де селяни не можуть науки господарства учити ся в школї, приучити господарів сільских до лїпшого і користнїйшого господарства. — Се коротенький зміст докладного і дуже поучаючого справозданя. Селяни тих країв, де були тоті виклади, певно навчили ся богато від вандрівних учителїв. Мимоволї приходить на думку, хто у нас на Буковинї про се дбає і хто у нас має виклади? Правда, є кількох учителїв народних, котрі мають повнити обовязки таких фахових учителїв вандрівних, але чи можуть они сповнити свою задачу, коли они самі не суть образовані в тім фаху? А яка-ж може бути користь з їх викладів? Чи чув хто на Буковинї, щоби десь в якімсь селї зійшли ся селяни і навчили ся дечого з викладів тих учителїв? Ми про се не чули доси нїчого, а то велика шкода. Тямимо, що в соймі поставив пос. Пігуляк дотичне внесенє; як важне оно, нехай видїл краєвий висуе собі зі згаданого справозданя міністерства рільництва. Ми з своеї сторони бажали-б лише, щоби для добра цїлого краю і цїлого населеня то внесенє рішено користно як найскорше.

Будинок скарбківского театру у Львові взяла в аренду на 60 лїт спілка Лїгиньский і Зьолецкий за річну плату 30.000 зр. Фундация скарбківска має лише платити податки і асекурацию, так що їй річно лишить ся чистих 20.000 зр., а доси мала фундация зиску лише 5000 зр. річно.

Почтові каси щадничі. В місяци серпни вложено до почтової щадничої каси 2.874.011 зр., а виплачено 2.496.541 зр., отже було більше вплати як виплати о 377.469 зр. В чековім обороті вплачено 118.968 980 зр., а виплачено 118.763.6 1 зр., отже вплати більше як виплати о 185.309 зр. Число участників щадничих збільшило ся в тім місяци о 5084, в чековім обороті о 162. Взагалї доси вложено в почтовій касї щадничій 42.392.227 зр., в чековім обороті 54 576.097 зр; участників щадничих було доси 1.091.744, а в чековім обороті 27.638.

На тобі небоже, що менї негожа! Так подумав собі слуга громадский в Крумендорфі, Генрик Пайлї, коли покинула его жінка, та помістив в часописи Zullichauer Nachrichten таке оголошенє: „В четвер по полудни заподїла ся десь моя жінка. Хто еї знайде, буде ласкав за-

держати єї собі, бо я не міг з нею дійти ніяк до ладу".

З недуги. При кінци минувшого місяця повісив ся 56 літний селянин Іван Гладюк в Нових Мамаївцях, бо бачив, що єго недуга невилічима.

Зараза між дикамн в цісарскім звіринци в Ляйнцу ширить ся дуже скоро; доси на 2000 штук згинуло 400, отже побоюють ся, що всї дики вигинуть. Коби то так трохи в наші гори загостила та зараза, аби наші селяни не потребували скаржити ся на великі шкоди від диків!...

Страшна катастрофа лучила ся при кінци минувшого місяця в притулку для богомільців в Ребердоне, недалеко Турина в Італії. Одного дня було в тім притулку, в одній великій сали на першім поверсї, 400 жінок, що ішли на відпуст до Риму. В ночи одна з жінок хотїла очистити нафтову лямпу, що дуже коптїла. Нещасте хотїло що лямпа упала на поміст, покритий соломою. В одній хвили солома стала горіти, а жінки наполохані кинули ся гурмою до дверий і до вікон. Але двері були замкнені на ключ, а у вікнах були сильні зелїзні решітки. Нещастні женщини бігали як божевільні по компаті, аж перегорів поміст і запав ся з ними в долину, звідки часть їх змогла уратувати ся. Число жертв обчисляють на сто; лише з одної громади Понте погибло 27 жінок.

Сербский король в небезпечности. Доносять з Біярц таке: Коли король Александер купав ся в морю під надзором 24-лїтного учителя плиття, Сарасолїого, надійшка нагло велика фаля води і потягла короля з собою. Сарасолї скочив в воду, щоби ратувати короля і завдяки єго холоднокровности єму се вдало ся, але за те переплатив житєм. Єго тїло доси не віднайдено.

Убійство і рабунок. Дня 2-го с. м. знайдено в коршмі при дорозї до Вовчинця умерлу жидівку Перл Копельман. При ревізиї виказало ся, що бракують 40 зр. і кілька пачок тютюну, з чого виходить, що хтось убив коршмарку і потім обрабував єї. Жандармерия слїдить пильно за злочинцями.

Будинок обох ґімназий в Перемишли побудований при улици Добромильскій на великій площи в стилю ренесансовім. До сего будинку дво-поверхового ведуть два входи: правий до части, де містить ся руска ґімназия, і лївий до польскої ґімназиї. Кромі сих є ще два входи, що ведуть до приватних мешкань директорів. Фронт будинку має 100 метрів довготи, а бічні крила близько 50 метрів, в середині саля, котра служить і за каплицю, спільна для обох ґімназий. Сводом під нею поміщена саля ґімнастична 215 квадрат. метрів поверхні. Салї до науки великі і ясні, а коридори в зимі огрівані. Будинок коштував 276 000 зр., а на внутрішне устроєнє видано 10.000 зр.

В суперечці. Іван Сухаровский, 62-лїтний гандляр прецлїв у Львові, посперечав ся в Стрийскім парку з медівникарем Андрієм Колеґою, закидаючи єму, що той украв з єго кошика три грушки, а Колеґа розгніваний, побив сильно Сухаровского. Дня 5. с. м. перед полуднем стрітили ся оба в огородї міскім недалеко мурованої альтани, а сим разом, по короткій сварни, напав насамперед Сухаровский Колеґу і став єго бити грубою пальцею. На те надійшов знакомий Сухаровского, а побачивши, що діє ся, станув в обороні приятеля і вхопив Колеґу за карк і за праву руку. Тоді Колеґа — як каже, у власній обороні — вхопив Сухаровского ножиком і скалїчивег по правій стороні грудий під третим ребром так нещасливо, що скалїчений упав на місци трупом. Убийника арештував поліцаянт і відставив до суду.

О страшній пригоді зелїзничій доносять з Білграда в Сербії. В Раковици, на отвертім перонї зібрало ся звиж 4000 осіб дожидаючих поїзду, котрим — як гадали — мали приїхати богомільці, що удали ся були на посьвячене одної церкви. Коли поїзд показав ся, публика кинула ся до него. Однако се не був місцевий поїзд, лише т. зв. курверский всх дний, котрий не задержуючись перебіг поперед стацию повним розгоном. Стоячі на переді побачили небезпечність і хотїли уступити ся, але не могли, бо з заду попихали їх наперед. В наслїдок того дістало ся богато осіб під колеса льокомотиви і возів, котрі їх переїхали. Доси на певно не знати, кілько осіб погибло, однако множество покалїчених відвезено до шпиталїв.

Хто править Росиєю? В послїднім часї виступає Росия в політицї заграничній так сильно, що се мусить кождого здивувати. Здавало ся з початку, що то сам цар Николай веде ту політику, котра головно звертає свою увагу на всхід, бо звістно, що цар Николай завсїгди інтересував ся всходом. Пригадаймо собі єго стараня коло будови сибірскої зелїзницї, єго подорож до Янану, вкінци живу участь Росиї в війнї хіньско-японьскій. Але відколи цар перейшов ся без поліциянтів і сторожі по Петербурзї і від звістної єго промови до делеґатів земств, він не виступав особисто явно і тому здогадують ся всї, що Росиєю кермує тепер мати царя і міністер Вітте. Цар і молода цариця усунули ся з першого пляну і уникають навіть розмови з представителями чужих держав. Депутацию з Абисінії представлено передовсїм цариці-матери, а потім молодій цариці. Коли один дипльомат просив о авдиенцию у царя, відослано єго до цариці-матери, котра мала би посередничити, але дипльомат не згодив ся на те. Коротко сказавши, цариця-матїр стоїть на чолї сильної, а незадоволеної двірскої партиї, і в народї ширить ся поголоска, що з кінцем сего столїтя вступить на росийский трон великий князь Юрий, теперішний престолонаслїдник. Правда, се суть лише вісти, але звістно, що цар Николай є скромний і боязливий, отже може бути, що тепер є під опікою своєї матери.

Померли. О. Александер Кобриньский, парох в Крилосї, галицкого деканата, дня 3. с. м. в 37-ім роцї житя, а 10-ім сьвященьства.

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер", опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра", принимають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛЇОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історня для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 20
— „Оферма" — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без працї, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар росийско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриї", драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сїмя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 99. Чернівці, вівторок дня 29. серпня (10. вересня) 1895. Рочник XI

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

От тобі орґанїзация!

Дрібний сей факт, що став ся 7. вересня с. р. в Станїславові, але він такий поучаючий, що годить ся єму приглянути ся з загального становища. Против народовского касина „Рускої Бесїди“ — опозицийні народовцї заснували разом з москвофілами иньше касино: „Рускій клюбъ“. Значить, можна би думати, що мало станїславівским Русинам одного касина, треба їм ще другого. Ба! коли-б так було, то вкінци можна би й не дивувати ся тому! Але-ж інтелїґентних Русинів в Станїславові занадто мало на два касина; иньша є причина такої появи, а іменно такий розлад у станїславівскій рускій громадї є наслїдком примирительних теорий, з котрих — як то ми вже нераз писали — народовцї не мали нїколи нїякого хісна а противно шкоду.

Про заложене „Руского Клюбу“ дістали ми таку допись зі Станїславова: „Дня 7. с. м. заснував ся у нас против „Р. Бесїди“ — „Рускій Клюбъ“ і то при помочи „независимих“ народовців. Воля кождому бавити ся, з ким хоче, але над таким фактом орґанїзациї а радше дезорґанїзациї нашої треба нам застановити ся. Тепер роздор в Станїславові стане тривким; москвофіли тому раді і за розбите народовців не відвдячують ся своїм народовским спільникам нїчим; навіть в члени своєї бурси не принимають таких членів „Руского Клюба“, як пп. Бучиньский і Кокорудз. „Рускій Клюбъ“ рішив відтягати членів з „Рускої Бесїди“ і в тій цїли на свої перші збори просив навіть членів „Рускої Бесїди“.

На зборах Клюбу явило ся 12 осіб, а то з москвофілів: Войцїховский, др. Литвинович, Кушнїр, о. Диминьский, нотарияльний кандидат Гузар, Микулин, Шараневич і Ткачуник (пенсиін. учитель), — а з народовців: Бучиньский, Кокорудз, Борис і Стахевич. П. Стахевич, котрий єсть і членом „Р. Бесїди“, дарував для Клюбу портрет цїсаря вартости 45 зр., пригадуючи тим народовцям з клюбу гасло: viribus unitis, котрий то оклик повинні би народовцї мати в памяти...

Прибули ще на збори пп. Мостович, Масляк і Петрик, але тілько в тій цїли, щоби поставити внесене на незавязуване Клюбу, а злуку народовців в однім касинї. Внесене то на жаль упало. При нарадї висказано гадку, що істноване двох касин покаже, по чиїй сторонї більшість... Покликували ся на се, що як в Станїславові суть два товариства музичні (розуміє ся, оба лихі), так можуть бути два рускі касина, дарма, що одно може істнувати лише з кривдою другого.

На закид, що „штучні“ вибори „Р. Бесїди“ дали причину до завязаня клюбу, дав добру відповідь о. Мостович. П. Іван Борис, урядник зелїзницї, витяг на верх особисті причини против двох народовців, котрих назвав прилюдно. Межи повернувшими з Мазурів Русинами розведено аґітацию против „Р. Бесїди“, через що ті сторонять від всякого руского товариства.

П. Масляк питав ся ще, чому Банк звязковий, котрий з Клюбом має одну хату, не хоче приймати скриптів від нотаря Здрассіля, у котрого субституат має право виставляти їх в рускім язицї, тому, що скрипти сї писані фонетикою — і чому селянам відмавляють на фонетичний скрипт позичок. На то відповів директор Ткачуник, що має хто писати фонетикою, то радше нехай пише по польски... На таке dictum народовцї забули язика в ротї і мовчали...

Звертаючи річ до товариского житя, питав ся один, чому на послїднім бали панни рускі так вистерігали ся рускої розмови. На то відповів один з клюбо-

---

3)

В день сьвятої волї.

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—o—

(Дальше).

З церкви велїли усім іти на панський двір. Тут ще раз вичитали волю і сказали, щоб хрестяни ще два годи слухали ся панів; щоб два годи ще робили на панів, так як і робили! тільки нашому братови жіноцтву полегкость зараз зробили, зараз визволили з панщини. — На талан менї ми з матїрю не були з дворових; нас і „в души“ не записували, через те й землї на нас не дали; сказали, як заводили оті грамоти „ваших душ в ревізиї нема, тому й земля в грамотї не прописана“. Мати заходила ся була змагати ся, каже посередникови: „не души їдять, а роти; у кого є ріт, тому й землї треба“; дак хиба нас слухали!.. Не дали тай годї! — „Нема у вас ревізьскої души і квит“..

— Чи вона ревізька, чи не ревізька — змагала ся мати — а годовати її треба.. З чого-ж ми харчовати-мемо свої души? вони-ж такі як і в усїх людий.

— Такі да не такі; у вас не ревізьскі, ваші души жіноцькі, кульгаві.

От до сего тільки й договорила ся.

А проте все-ж таки я більш до двору не ходила, на прачку не ставала: панича того спекала ся: віхоть отой тільки довго менї мулив; все я бояла ся, все думала: чи не буде менї за те чого лихого?.. Дяка нашому Создателеви, нїчого не було, так і присохло!.. а що вже попобояла ся, так цур йому!

В суботу ото стали ми вольними, сьвяткували свою волю і в недїлю, та і в понедїлок нїхто й за холодну воду не взяв ся. Ще-б пак! малий то був у нас великдень!!

У понедїлок, так сказати, як в обідню годину, вийшла я з хати, присїла собі проти сонечка на призьбі, луськаю соняхи та думаю: куди його піти менї? де дївчата з нашого кутка? Думаю собі, аж чую голос десь; я з двору на вулицю: бачу по дорозї рушає юрба людий. Я до неї. Дивлю ся!... Сьвят! сьвят! сьвят! що воно таке?... війт Іванець і соцький Наум — передують; а за ними паробок в мішку; увесь у мішку по саму шию; нї рук, нї ніг його не видко; не видко, як він і переступає.. і не йде він і не стоїть, іти йому по людськи не можна, ногам в мішку тїсно; суне він, наче манїя та..

Про мішок той я чула від людий, а на власні очи не трапляло ся бачити, як у його закидають. Пан наш — куди тобі який вигадливий був на всякі кари! ото-ж він і мішок той вигадав: коли хто пошпетить ся було яким бунтом, — він і звелить його в мішок завязати тай загадає йому в мішку по улицї ходити.. Люта душа була у нашого пана, нелюдська.

— Хто отсе такий в мішку і за що? — питаю я у дївчат. Сама не тямлю, чому менї цїкаво стало знати.

— Се-ж, кажуть, Антін, панський кучер: як загуляв з самої суботи, дак і досї його в дворі не було; конї панські третїй день стоять без догляду, аж ржуть, що не поєні й не годовані... Учора нїкому було панів і до церкви повезти.

— Так отсе така воля! — подумала я собі і якось нехотя кинула очима на того кучера.. Кинула, а очи мої так і прилипли до його тварі.. Глянув і він на мене своїма великими очима... синї вони наче блакит на небі... зустріли ся наші очи!.. Господи, що воно стало ся зі мною? не одірву своїх очий від Антонових! отак і провела я його до двору.. а тут спинила ся; панич да віхоть упали на думку; я мерщій до господи...

Сїла на лаві! якось нїяково менї; не то сумно, не то й журливо і на серцї якось чудно, скорботно, сказати-б; дак нї-ж! нїби там промінь весняний гріє і веселить...

— Сїдаймо, доню, обідати — каже мати.

Сїли.. Вмочила я губи, тай годї; не йде менї на душу борщ наш; не тому, що він нїзчемний, а тому, що Антонові очи так і лищуть у мене в очах...

Другого дня — тягне мене щось на вулицю тай тягне, да так тягне, що не спроможна я не піти. Пішла — сама не знаю чого! стала під вербою, не тямлю, чого стою!.. Прямо — навождение якесь на мене наче хто наслав; наче я не самовита.. Постояла, пішла до двору, спинила ся біля брами, дивлю ся на стайню і думаю: „чи випустили кучера з мішка? от коли-б його побачити“... Замісць того бачу — вайло — ото ключниця суне з пов-

вих, що тому мали бути причиною девять поборників Товариства руских женщин.

Тому що пп. Масляк, Мостович і Петрик не хотіли вступити до клюбу, то остало всїх членів збору 12, котрі вибрали виділ, складаючий ся з 9 членів і 3 заступників, в більшій части з членів збору.

Дар п. Стахевича так сподобав ся, що п. Ткачуник попросив его о дар образу Матери Божої для клюбу...

Тверді з консисториї не почтили зборів схоїм приходом, так само й иньші матадори москвофільскі. Одушевленя не було нїякого, а народовцї чули ся прибиті, бо лише лична амбіция попхала їх в таку неприродну спілку, якої всї иньші народовцї вже вирікають ся і вистерігають ся. Чи прозрять тепер наші?...

Так нам пише наш дописуватель. Ми до сеї цікавої дописи не мали-б нїчого додати, як би факт, в нїй описуваний, не склав ся тепер в пору виборчу, коли ми в Галичинї з непевностию ждемо будуччини, коли ми по передвиборчім руху пізнаємо, яка у нас загальна темнота і несьвідомість і як дуже потрібно нам орґанізациї. Як би там і випали галицкі вибори, по них таки настане неминуча конечність орґанізациї народовців; а хоч би сам передвиборчий рух сьвідчить як найлучше, що до сеї орґанізациї народовців годї вже втягати москвофілів; ми мусимо їх раз на завсїгди виречись.

І ось серед такого, бодай в основі роз'ясненого положеня, станїславівска мала громада руска розпадає ся в користь москвофілів. Свої люди помагають орґанізациї москвофілів. Такого обяву, хоч би там і не знати які були его причини, жаден здоровомислячий Русин-народовець оправдати не може, а тілько жалувати, що так склало ся, і бажати як найскорійшої поправи. Ми не можемо зрозуміти, як такі умні народовцї, як пп. Кокорудз, Бучиньский і п., могли так далеко забути ся, щоби в такий чудний спосіб брати ся до „орґанізациї" Русинів, входити в таку спілку. Хоч касина справи рускої не рішають, але-ж відомо, який вплив має товариске житє на народні справи; отже й сподївати ся не можна нїчого доброго по такім роздорі. А вже в що як в що не віримо, то в се, щоби народовцї могли себе дурити надїею, що сходинами з москвофілами їх перероблять. Москвофільство то недостача власної осьвіти і любови до свого народу, а осьвіти і любови затвердїлих у зацофаних поглядах старих москвофілів не навчиш: шкода заходу!

Голос буковиньского учительства.

—o—

„Щобы то Русинамъ на свѣтѣ не бути" пишуть „Бук. Вѣдомости" в 32. числї й гадають собі при тім ще: „Ахъ, щобы то были одни только Русскіе (Москалї)"! По такім „воздыханіи" плачуть ренеґати далї над тим, що наука руского язика трактує ся не лиш по мачошиному, но по непріятельски, особливо в уч. семинариях, де єї удїляють „люди молодї, непрактичнї и провизоричнї учители". І вичисляють „Б. Вѣд." яко тих молодих, непрактичних і провізоричних учителїв: Глїбовицкого, Клима, Билинкевича, Ружицкого, Шкургана і Шпойнаровского, отже крім молодого але завзятущого Москаля Клима, що тепер „благоденьствує" в Варшаві, та Русина Шпойнаровского, самих своїх старих, не хочемо спорити о то, чи практичних, але не провізоричних „учителей твердого закала". На сей раз можна притакнути „Бук. Вѣд.", що за 23 роки, себто аж до іменованя проф. Шпойнаровского, учено в черновецкій уч. семинариї не рускої мови а „мѣшаного, макароничного язичія", але не щось так як „знѣмченый Юрко", але як недоварений Москаль. Се іменно, а не провізория є причиною, що бук. учителї мало знають рускої мови, бо московскої не навчились і за 20 років учительованя Глїбовицкого з московскої граматики Пілємана, язичія, а не рускої мови вчили і его тверді наслїдники Клим, Билинкевич, Ружицкий і Шкурган.

Аж від 2 років став проф. Шпойнаровский вчити рускої мови із відповіднїйших, бо руских книжок, а новий учитель А. Клим поведе хорошо розпочате дїло далї. Віримо, що „системъ, метода и погляды" уч. Шпойнаровского і А. Клима не ті самі, що їх попередників й тому не до смаку „Бук. Вѣд.", що вони волїли би бачити науку рускої мови хоч би в руках п. Шкургана, помимо того, що сей своїми „списуваними" в „Buk päd. Blätter" показав, що не має понятя о рускій стилїстицї, що він найгірший знаток рускої мови зі всїх его попередників; але мішанина язикова а й найважнїйший місток до московщини, себто етімольоґія, найшли-б у нїм помимо управильненої правописи щирого покровителя, котрий би з властивою єму завзятостию в тім дїлї, яку виявив в кількох нїсенїтних статях румунїзаторско-москвофільского орґану „Buk. päd. Blätter", впоював в питомцїв своїх етімольоґічні мрії.

„Бук. Вѣд." плачуть далї, що надзір над учителями дуже недостаточний, бо нема між інспекторами москвофілів, що учителї народні „яко люди бідні і зависимі" не є москвофільскими аґітаторами, а добрими Русинами.

Про середні школи і унїверситет не хочемо ми. народні учителї, говорити; знаємо тілько по наших дїтях, що в реальній є ученики-Русини, але що Москаль Кирилович, котрий називає руску мову „Gaunersprache" і висьміває руску мову і граматику в школї перед самими дїтьми (так!) і що такий учитель не може загріти серце молодїжи до любови свого рідного. Не хочемо брати в оборону професорів Русинів ґімназиї й вп. дра Стоцкого, бо нема потреби, але се певно, що др. Стоцкий положив около науки рускої мови за десять лїт незабутні заслуги, яких нїхто иньший не поклав, бо він поставив справу рускої мови супроти столїтної путанини ясно як сонце. Слава і честь єму за се, дяка єму і всїм тим, що разом з ним крім тяжкої працї щоденної, яку покликані до того власти признали бездоганною, займають ся щиро й невсипущо з пожертвованєм кождої вільної хвилини ба й свого рускому народови так дорогого здоровля всїми рускими справами. Сей закид „Бук. Вѣд.", що руска інтелїґенция працює в редакциях і товариствах руских, се най-

---

ною вязкою ключів та брязкає їми наче коновал той.. „Цур тобі, хмаро!" подумала я та бігцем назад від брами. — Що-ж би ви собі думали? вона таки мабуть помітила мене тай наврочила; бо з того самісенького дня так мене і нудить, так мене і вабить іти до двору, чи не побачу кучера. Цїлий тиждень що дня никала, та все визирала. Марне! хоч би тобі один разочок побачити... За тиждень чую, люди гомонять: приїде посередник, кучера з паном судити-ме... Кучер би то, скоро випустили з мішка, зараз рушив до міста позивати пана за той мішок.

Справдї небавом посередник приїхав, і людий і пана і кучера кликав, судив їх і присудив, що пан не по людськи зробив, завязавши живу людину в лантух, та ще й звелїв на глум водити його по селу. От за те і присудив посередник: бути Антону вільним і зараз визволив його зпід пана..

До самого Великодня не трапило ся менї нїгде побачити Антона; прочула тільки, що став він до жида — до шинкаря за кучера. А на Великдень — сидимо ми з дївчатами на вулицї. Сидимо, веснянок та гаївок сьпіваємо. Аж ось і паробки йдуть. Прийшли, біля нас поставали. Як глянула я, так і затремтїла!. між ними Антін і так він мене своїма баньковатими очима діймає, серце менї лоскоче... гляне він, наче заговорить; а заговорить — наче заграє... От з того часу..

Е, що вже про те балакати!... звістно дїло дївоче... самі, здорові, тямите — коли дївка з паробком прийдуть ся один одному і по серцю і по мисли... Нема в Бога нїчого лїпшого над кохане...

Зараз після Петра ми й побрали ся. На жнива Антін од йшов од жида. Пішли ми в Рудївку, там у міщанина стали за сніп жати. Тодї давали ще жати — раз за третїй, вдруге за четвертий сніп; не так як тепер стало, нехай Біг милує — за шестий та за семий! Тепер, спини не розгинаючи, та ще коли на доброму та густому житї, то й то за день більш десяти снопів не заробиш, та ще й на своїх харчах. А тодї було: харчі хазяйскі, залюбки було в дох з Антоном шість полукопків поставимо. От у нас без восьми снопів копа заробітку за день; та ще якої женї!! Жень у нас така була, що на пару волів більш як півтори копи не положиш, не повезуть... Жито урожайне того году Біг дав; і навмолот — лїпшого й не треба: по вісїм мірок з копи.. Заробили стільки, що до нового — про хлїб і думати забули. Добряче воно вело ся нам. У матери була телиця. Саме в Спасівку вона отелила ся: гарного бичка привела і сама вдала ся така молочлива, що молока того, хоч купай ся: раз-у-раз і молоко і масло і сир і сколотїни; самі їли в досить і людям надїляли, і так і продавали; за зиму й до Великодня десять карбованцїв корівка та, спасибіг їй, дала нам. Тодї у нас гусари стояли на селї, офіцерні було чимало, дак вона брала у нас і молоко і масло.

Обжавшись, Антін знов до жида. Звістно лїпше-б у жида не служити, так коли-ж і свого дїла нема, а згорнувши руки сидїти — і гріх і сором.

Добренько так у нас все йде.

З нового году став новий шинкар у нас. Старий Лейба помер. От на нового пан і напосїв ся: не держи кучером Антона, тай не держи! Жид йому і те і се: а він і слухати не хоче; притьмом одно зарядив: „не держи, прожени, а не проженеш ти його, дак я тебе прожену".

Жид йому каже: „договор"; а він йому на те: „договор був з Лейбою; нехай він встане тай говорить". Чи чули ви таке? Що-б з мертвих встав!. Мусїв жид послухати ся. Антона мого се так за печінки взяло, що він: не їсть, не пє, ходить наче не самовитий; зубами скрегоче, да панів лає... Я його втихомирюю, а він і слухати не хоче; все черкає. да черкає! Скільки вже він чортів панам назичив. так моя губа того й не вимовить! не то копанками, а цїлими болотами він чортів на панів вергав!.. Черкав, черкав, нарештї як стукне кулаком об стіл, як ревоне, немов в маточину:

— Стрівай же ти, чортова підошво! я свого клину, не дожавши, не кину!

І замовк! з того часу вже про панів нї слова, нї пари з вуст; тай про чортів якось меньше згадує.

Добре. Коли-ж ото чи на масницї, чи на всеїдному тижднї, забула вже давне дїло, а память у мене зрешетїла; знаю тільки, добре знаю, що не в піст; бо ми в той день вечеряли вареники з сиром. День був будений і скоромний. Приходить Наум, соцький; загадує: завтра усїм іти в церкву до служби.

— Що воно за притча така? — питає у його мати — що там таке в церкві буде, щоб усїм іти?.. Та яка там і служба в будень?

— Там вже почуєте яка.. безпремінно щоб усї приходили; молебство за царя буде. Завтра значить роковини волї; наше сьвято.

більша похвала для нашої черновецкої інтеліґенциї, так як ми і помічникам Бук. Вѣд. не беремо за зле їх участь в редакциї сеї часописи, коби лиш ся їх робота мала на цїли дїйстний хосен, а не ширеня баламуцтва на цїли.

Вкінци відмовляємо ми, учителї-Русини, „Бук. Вѣд.“ і всїм єї редакторам та коректорам, головно-ж публично в соймі так хорошо скваліфікованому єго покровителем бар. Кравсом г-ну Тыминьскому не то право, але навіть спроможність судити о тім, кілько знають і як учать учителї рускої мови, котру прозвав один з Тыминьского одномишленників „Gaunersprache, а другий жарґоном, а котрої самостійности і відрубности вони всї разом не признають, єї не вчили ся і не знають. Відпираємо також з обуренєм підлу клевету кинену „Бук. Вѣдомдстям-и“ на нас учителїв, що ми тілько з бідноти і зависимости є щирими австрийскими Русинами, як др. Стоцкий і проф. Пігуляк, а не прихвостнями Тиміньского і єго москвофільскої кліки, якій, дай Боже, „на сьвітї не бути!“

Учитель-Русин, один за всїх.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 9. вересня 1895. р.

Цїсарска подяка бук. учителям. Є. В. цїсар приказав висказати буковиньским учителям подяку за виражену при нагодї ювилею уч. семинариї в Чернівцях непохитну вірність і приданність бук. учительства для найяснїйшого Монархи і Єго в. престола.

Головний руский комітет виборчий у Львові затвердив на засїданю дня 7. вересня на округ виборчий Бережани кандидатуру о. Теодора Пюрка, крилошанина львівскої митрополитальної капітули.

Як дуже потрібна друга ґімназия в Чернівцях, а з нею отворенє руских паралельок, се показує ясно статистика з нового року шкільного. І так на рік 1895/6 записано в першій клясї в 1-ім відділї 54, в 2-ім 60, в 3-ім 58 учеників; в другій клясї в 1-ім відділї 54, в 2-ім 51, в 3-ім 54; в третій клясї в 1-ім відділї 53, в 2-ім 52, в 3-ім 52; в четвертій клясї в 1-ім відділї 46, в 2-ім 53, в 3-ім 33; в пятій клясї в 1-ім відділї 51, в 2-ім 36; в шестій клясї 62 (!); в семій клясї в 1-ім відділї 41, в другім 24; в осмій клясї 48 — разом 884 учеників. Коли в шестій клясї не можна було отворити двох відділів, то се стало ся задля браку салї і учительских сил, а при такім великім числї учеників о докладній науцї й бесїди не може бути. Власти шкільні мабуть дадуть ся сим справозданєм переконати, що отворенє нової ґімназиї, а попри ню й руских паралельок, треба поспішити, так щоби з слїдуючим роком не заходили такі ненормальні річи, як поміщенє 62 учеників в одній клясї.

Рільничі і лїсничі специяльні виклади в роцї 1894. Після справозданя „Land- und forstw. Unterrichtszeitung“ було в 1894 роцї 564 рільничих і лїсничих специяльних курсів і то: 2 загальні рільничі курси для учителїв (в Країнї і Галичинї по 1); 181 загальних рільничих курсів для иньших слухачів (в Чехах 175, Дальматиї 2, Долїшній і Горішній Австриї, Галичинї і Буковинї по 1); 13 курсів про меліорациї, засїяне толок і пашї (в Долїшній Австриї, Тиролю, Чехах і Шлеску по 2, Горішній Австриї, Зальцбурґу, Стириї, Моравиї і Галичинї по 1); 261 курсів про огородництво, плеканє овочів і винограду (в Долїшній Австриї 78, Горішній Австриї і Далматиї по 2, Тиролю і Каринтиї по 5, Стириї 95, Країнї 4, Трієстї 8, Гориции 19, Істриї 21, Чехах 17, Моравиї і Шлеску по 1, Галичинї 3); 57 курсів про молочарство (в Тиролю 4, Стириї і Галичинї по 1, Чехах 40, Моравиї 11); 9 курсів про пчільництво (в Долїшній Австриї 3, Горішній Австриї і Чехах по 1, Моравиї і Галичинї по 2); 3 курси про лїсництво (в Тиролю, Форальберґу і Буковинї по 1); 16 курсів ветеринарских (в Горішній Австриї і Моравиї по 2, Тиролю, Дальматиї і Шлеску по 1, Чехах 3, Галичинї 6); вкінци 21 иньших курусів. — Се справозданє говорить досить ясно, як мало робить ся в тім взглядї у нас, специяльно-ж на Буковинї. Ми й сим разом звертаємо ся до бук. сойму краєвого з предложенєм, щоби він подумав над сею справою як найскорше і залагодив єї по прикладу иньших країв.

Оповіщенє. Як відомо, низше підписаний оповістив в часописях, що з днем 1. липня с. р. буде видавати ґазету для дяків „Дякôвскій Гласъ“, однак з причини малого числа присланої передплати а богато зголошень, що в осени пришлють, відложив виданє до IV-ого кварталу т. є. до 1-го жовтня с. р. Ґазета дяківска єсть конечно потрібна для піддержуваня як розвитку дяківских товариств, так і дяківскої справи, однак мимо найлучшої волї одиниць она не буде в силї удержатись, если єї самі дорогі братя дяки як морально так материяльно не підопрете, — чи видавати або нї! Тому звольте присилати чим скорше передплату по 1 зр. на руки підписаного. а з 1-ним жовтнем с. р. уже вийде перше число. — Ігнатий Полотнюк, управитель хору катедрального в Станїславові.

Румунїзация в дївочій школї? Нам доносять з віридостойного жерела про таку подію: До черновецкої висшої дївочої школи на улици палати краєвого приходить до впису дївчина. Записи провадять дві учительки пп. Слївиньска і Турецка. На питанє, до якого віроісповіданя належить, відповіла дївчина, що до гр. православного, а дальше, що дома говорять по руски, значить матерною мовою тої дївчини є мова руска. Але се не сподобало ся паннї Турецкій і она звернула ся до учительки Слївиньскої з словами: „Запишіть яко матерну мову волоску, бо она прецїнь православна“. Се чули присутні в канцеляриї учительки, але не важили ся перебивати такому способови румунїзациї. Таке саме дїяло ся в кількох иньших випадках. Що се поступованє п. Турецкої є наскрізь несправедливе і противить ся шкільним законам, се чейже ясно, а додати-б ще до того, що учителька в такий спосіб хоче придбати Волохам кількох дївчат на шкоду Русинів. Ми звертаємо ся до компетентних властий з просьбою, щоби сю справу провірили і відповідне зарядили.

Вицофанє одноґульденівок. Після урядового справозданя є з кінцем місяця серпня 1895 в обізї одноґульденівок на суму 2,184.965 зр. Доси стягнено і знищено паперових одноґульденівок від липня 1894 року зачавши на суму 55.698.396 зр.

Зелїзничий міст між стациями Ґурагумора і Фрасин в кімполюнґскім повітї згорів з доси невислїджених причин.

Нещасливий випадок. Селянка Анна Кавалюк у Вікнї, заставнецкого повіта, сушила коноплї і поставила їх на піч. В ночи зачали коноплї горіти і поки надійшла поміч, селянка згоріла. Єї пятилїтну дитину виратовано.

Герой зпід Маджентн. В часї сегорічних маневрів на Угорщинї припав одному полкови піхоти постій в сїльци коло Секеш Баралїя. Очивидно цїле село виринуло, щоби приглянути ся воякам. Полковник Емилїй Найгольд добачив серед товпи старого селянина з військовою поставою і з золотим медалем на грудях. Під'їхав до него і питає: „Де ви одержали сей медаль?“ „Під Маджентою, пане полковнику“. — „А чим ви визначили ся?“ — питає полковник дальше. — „Мій капітан а відтак і поручник упали в битві, отже я яко капраль обіймив команду над компанією. Ми побили неприятеля і забрали єму дві гармати“. — „То дуже гарно!“ закінчив полковник. Кілька днїв пізнїйше припадав день уродин Є. В. Цїсаря (18-го серпня). Якже зачудував ся хоробрий Йосиф Патакі (так називає ся старець), коли одержав запросини на офіцирский обід, який полк устроював з нагоди сего торжества. Єго посадили між двома капітанами і пили єго здоровлє. В часї обіду замітив один офіцир, що Патакі яко властитель золотого медалю за хоробрість побирає дожизнену премію 45 кр. денно. — „То, друже, належить ся тобі цїлком справедливо“ — промов полковник. Здивований старець заявив тодї, що він о тім нїчого не знає і що до нинїшного дня не одержав анї разу 45 кр. Як зачувати, займили ся офіцири зараз сею справою, щоби привернути ветеранови єго права. Наколи від битви під Маджентою минуло вже 36 лїт, то Патакови належить ся 5913 зр. разом з процентами.

Трійнята привела на сьвіт селянка Мария Балчук в Баранівцї дня 5-го с. м. Всї три хлопцї здорові. Балчук не має маєтку, отже дістане запомогу від правительства.

Можна було предвидїти. Ґеорґієв, імовірний убійник Стамбулова, втїк сими днями з слїдчої вязницї в Софії. Болгарскі власти роблять всякі заходи, щоби — єго не віднайти.

Вертаємо ся ото другого дня з церкви. Антін мій минає свій двір.

— Куди ти, Антоне? — питаю.

— Треба.

— А обідати?

— Я до обіду верну ся.

Пішов. Менї й не вдогад, куди він; хоч би хто й зарізав мене, дак би вроду-віку не вгадала. Невзадовзї вернув ся він; такий веселий, всьміхаєть ся, твар йому аж сяє, наче роса на сонцї.

— От, каже, оскому збив, дак так що збив; на всї заставки виправ?

— Що? кого? — дивую ся я.

— Нїкого більш, як не його.

— Да кого се?

— Отого лисого чорта, пана..

— Нашого?

— Який він наш!.. у нас тепер, опріч Бога, нема пана... Ну, тай виправ же!..

— Та за що-ж? та як же ти посьмів?

— Я не сьміяв ся. А за що, питаєш? За те, що чому він в церкві не був?.. за царя не хотїв молити ся? забув, який сегоднї день!.. Тепер памятовати-ме.. Ну, тай виправ же!.

— Буде-ж тобі тепер!.. наробив ти лиха! Пропали ми!.. — та як згадала я отой клятий мішок, так уся і затремтїла; трушу ся наче мене пропасниця бє. От, думаю, лихо! тепер може і про мій віхоть згадають...

— Не бій ся — заспокоює мене Антін — нїчого не буде; я його не прилюдно, а сам на сам; нїхто того не чув і не бачив; нїкуди йому й писнути; проковтне мовчки тай годї.

— Ти-ж йому що?... не вже ти його побив..

— Нї, нї! бить не бив! нехай його вихор побє об суху дорогу.. я тільки виправ його.. Прихожу, аж він в своїй кацавейцї сидить на ґанку да люльку смокче... Я любенько шапку з голови, низенько йому вклонив ся. Він на мене вовком дише; а я йому так приязненько:

— Добрий день, пане! з сьвятом будьте здорові!...

— Яке там у тебе сьвято? — бовкнув він, а я йому:

— Не в мене самого, а в усїх добрих людий сегоднї велике сьвято; от ми й до церкви ходили; за царя помолили ся, продовжи Боже йому віку довгого! А ви, пане, певне забули про наше сьвято? Не диво!... сьвято сегоднї у людий, а у панів — „урвихвіст“; людям сегоднї день радощів, а про панів він „утрислези“... Дак отсе я й прийшов вам нагадати.

— Ти здурів! — гукнув він — геть!

А я наче вкопаний стою, тай почав його прати: вичитав йому і мішок і все, що знав; зганьбив його, да тодї знов поклонив ся і пішов... Доки він схаменув ся гукати на людий, я вже геть за брамою був... Гукай, думаю собі!.. хоч ковбика свого ввірви, нїчого тепер вже не вдієш...

(Дальше буде.)

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 9. вересня. Міністерство внутрішних справ виготовило проєкт закону о надзорі над приватними закладами обезпечень.

Будапешт, 9. вересня. Угорске правительство піднесе особову тарифу для третьої кляси на державних зелізницях угорских, а знесе першу клясу. Натомісць буде заведений „відділ люксусовий“, а ціна їзди в нім буде о 50 процент підвисшена.

Париж, 9. вересня. Вчера зраня знайдено перед палатою міністерства справедливости пекольну машину. Сегодня зревідують, що в ній було. Догадують ся, що то вчинок анархістичний. Поголоска, мов би перед палатою елізейскою знайдено бомбу, не потверджує ся.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня 9. вересня 1895.

	Львів.		Чернівці.	
Пшениця	від 7.—	до 7.30	від 6.75	до 7.25
Жито	„ 6.—	„ 6.—	„ 5.75	„ 6.—
Ячмінь	„ 5.20	„ 5.50	„ 5.25	„ 5.50
Овес	„ 5.20	„ 6.—	„ 5.30	„ 5.75
Ріпак	„ 8.25	„ 8.60	„ .—	„ .—
Горох	„ 5.50	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.20
Вика	„ 5.80	„ 6.20	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.20	„ 4.75	„ 5.—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ 45.—	„ 50.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 50.—	„ 55.—	„ 43.—	„ 50.—
Конюш. шведск.	„ 40.—	„ 45.—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ 5.75	„ 6.—	„ 6.—	„ 7.—

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 літрів 14.25--14.75.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сімя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Даріем Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. З друкарні Г. Чопа.

Ч. 100. Чернівці, четвер дня 31. серпня (12. вересня) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Кандидати на послів.

Письмо зі Львова.

Акция виборча до галицкого сойму краевого розпочала ся вже в цїлім краю на добре. Денеде відбувають ся вже правибори, денеде розпічнуть ся завтра, позавтра. Так як комітетів руских есть чотири, то і в кождім майже окрузї виборчім есть по кількох кандидатів. Москвофіли наші, що зразу, здавалось, ішли рука в руку з комітетом независимих народовців або з радикалами або з сепаратистами, то независимо від всяких комітетів з'орґанізували акцию виборчу (в Стрийщинї, Жидачівщинї, Жовківщинї та Золочівщинї) — ті москвофіли, управляні „Радою Русскою“ або Богданом Дідицким, поставили майже в кождім окрузї виборчім явно або потайно кандидатів своїх і на дїлї не зсолїдаризували ся з ніяким другим сторонництвом. Радикали заволодїли лише трьома округами: Коломиєю (если кандидатуру д-ра Окуневского можна назвати радикальною), Городенкою і Снятином. В прочих округах виринають кандидатури народовців: комітету головного і независимого.

В послїдних днях була ще надія, що комітет независимих народовців, зрозумівши, що приятелї їх — москвофіли — зрадили їх, навяжуть якісь близші зносини з комітетом головним, але надія розбила ся о надмір віри у власні сили із сторони независимих. Нинї висять независимі у воздусї з своїми кандидатами. Орґанїзация їх в повітах показує ся дуже слабенькою і недостаточною. Однакож не хочемо пересуджувати, тим меньше, що недалека будучність покаже успіхи тої орґанїзациї.

Комітет головний найшов [illegible] 20 округів собі прихильних, в котрих переводить вибори своїх кандидатів. Случайно в деяких повітах кандидатами его суть одні і ті самі лиця, на які зглянув ся і комітет независимих народовців. Тут дїло пійде легше і успіх певнїйший.

Перейдім поодинокі округи виборчі по черзї. І так: в Бібрцї поставлено кандидатуру архітекта Нагірного, голови комітету независимого. Успіх сумнївий, а не був би таким, наколи повіт був би згодив ся на кандидатуру судиї Сосновского.

В Богородчанах перейде кандидат комітету головного, судия М. Кульчицкий.

В Борщеві поставили москвофіли кандидатуру Дорундяка.

В Бродах побіч дрібних кандидатур селяньских і москвофільских стоїть кандидатура посла Барвіньского.

В Бережанах поборе ся крил. Теодор Пюрко з независимим д-ром Чайковским.

Бучач заснув сном праведного.

В Цїшанові стоїть кандидатура головного комітету. Кандидатом есть крил. Чехович з Перемишля.

В Чорткові стоїть кандидатура д-ра Горбачевского, котру комітет головний радо потвердить.

В Добромили вийде послом давнїйший посол соймовий Павло Тишковский, властитель більших посїлостий, Русин.

В Долинї стоїть кандидатура о. Небиловця.

В Дрогобиччинї стоїть кандидатура пос. Ксенофонта Охримовича.

В Городку не повело ся комітетови головному розвинути акцию виборчу.

В Городенцї попри кандидатури д-ра Даниловича і редактора Белея виринула кандидатура проф. Волод. Шухевича.

---

4)

В день сьвятої волї.

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—o—

(Дальше).

Я мовчки похитала головою, нїчого йому не сказала, тільки подумала: „коли-б з сего диму та не кинуло на нас полумем“. Так воно на мое й вийшло: чи я в таку лиху годину подумала, чи то вже від Бога таке судило ся, чи від кого лихого, — не скажу; а тільки з того з самого разу і почало ся мое лихо, мої скорботи і не спекала ся я їх, доки Антін мій був живий. Став мій Антін з того разу таким злостивим да мстивим до панів, що я зродувіку й не сподївала ся. Нехай би вже він над своїм паном мстив ся за мішок за отой, а тож нї! що пан, що полупанок, хоч зовсїм ему не знаемий, аби, — кажу — пан той ворог його... Ворогує Антін на його і мстить ся, да так чудно, що прямо я нїчого й не тямлю. Цїлий рік отсе він нїчого, людина — як людина, нї до кого з панів важким словом не обізветь ся; аби-ж прийшов отой день сьвятої волї, так він і зґедзкаеть ся, наче його дрик укусив. Де-б він не був, що-б він не робив, усе покине, а піде да вилає пана.... Казали-б ви: „свого пана“, дак — кажу-ж вам: нї!... Чудна, занадто чудна людина в сему разї був небіжчик, нехай вже царствує. І не яка, як не отся його вада і з сьвіта його звела — і менї лиха і клопоту завдала...

З Марченками, дак все йому якось таланило, не попадав ся; без людий було вилає то пан, хоч як на його лютує, а нїчого не вдїє: бити ся рука не підіймала ся, страх брав; думка така, що й Антін не без рук.... Та старий Марченко не довго й жив: то пив, а після волї так закурив, що за три роки з перепою і дуба дав. Став син його: і з сим нїчого, вилає і присохне. Вперше він вилаяв його з церкви йдучи. Се було вже на пятий рік після волї. Марченки наші тодї вже оголїли: стали з них такі пани, що на двох одні штани, тай ті без гудзиків... До церкви вже не бігали четвернею, а на власній парі, як і всї люди хрищені... Дак ото йдемо з молебства, — молебство те сьвятої волї заведено у нас що року правити, в той день, коли цар зпід панів нас визволив... Еге, дак ідемо. Попереду за всїх звістно паничик, той самий, що я колись віхтем помировала... Антін до його; шапку зняв, вклонив ся, да тихцем, на пів голосу, щоб нїхто з людий не чув, і ну! його штаповати! „ах, ви, каже, пани-голоштаньки“ і всяково так... Панич, звістно, на те не сподївав ся; з'умив ся, роззявив рота, слухає... На лихо йому ще заікуватим був; заким спроміг ся слово промовити, Антін вже в господї!.. сидить, наче й не він! люльку смокче та весело всьміхаеть ся...

Під вечір староста йде повз нашу хату, викликав Антона і питає:

— Що ти, йдучи з церкви, казав паничеви?

— Нїчого не казав; прохав, чи не зарадив би він мене грішми на відробіток... У мене подушне ще неплачене... Він каже: „подумаю“, а я кажу: „подумайте, а я навідаю ся“, на тому і край.

— Чи не брешеш ти, Антоне? — каже староста — гляди! коли що, моя рада: піди лїпше, повинись, перепроси панича; а то як напише до посередника...

— Нехай пише; його воля....

Не написав...

А на другий рік Антін знов за свое.

Йдемо ми, він і я з матерю на молебство. Певне, що в Антона нїчого лихого на думцї не було; ішов він з доброю душею, так же тільки що вийшли ми з свого переулка на велику улицю, сусїль ми на панича!... Антін на його, він на Антона — наче ті вишкварки на сковородї... панич тільки сичить, а слова не вимовить; а мій його шпетить, да шпетить!.. отак до самого цвинтаря.... Панич на сей раз вже не проковтнув, а до судї, до мирового. Судею у нас тодї був пан доступливий і такий то, казали люди, дотепа, що другого такого на цїлу нашу ґубернїю не було.

І нас з матїрю до судї. Судя питає, чи чули ми, як Антін лаяв панича? „Ти, каже судя до мене, хоч і жона йому, через що я тобі і присяги не дам, а говори правду.“

— Я в сему нї в чому невістна — кажу я — нїчого не бачила і не чула... Слобонїть мене...

В Гусятині не найшов комітет головний посла для себе.

В Ярославщині мабуть орґанізував акцию комітет независимий.

Яворів під управою твердих вибере д-ра Шептицкого.

В Калуші попри кандидатуру пос. Романчука і нотаря Бачиньского (твердого) виринула кандидатура о. Рожаньского.

В Каменці запевнений вибір пос. Стан. Баденїого.

В Коломиї кандидує др. Окуневский.

В Косові по зреченю нотаря Лушпиньского кандидує б. мінїстер Залеский.

Лїсько заснуло сном блаженних для Русинів.

У Львівскім окрузї кандидує п. Нагірний.

Мостиска не звернули ся до комітету головного.

В Надвірнї вибір о. Мандичевского певний.

В Підгайцях стоїть кандидатура посла д-ра Дам. Савчака.

Перемишль не віднїс ся до комітету головного.

Так само і Равщина перейшла над комітетом центральним до порядку дневного.

В Рогатинщинї ситуация непевна; там буде бороти ся пос. Торосевич з о. Макогоньским.

Рудки сплять і відай не прокинуть ся.

Самбір ставить кандидатуру Бережницкого в послїдній хвилї. Побіч того кандидують з польскої сторони інжинер Тележиньский і Созаньский.

Сянок спить.

Скалат пробудив ся в послїдній хвилї і здав судьбу свою на комітет вповнї независимий.

В Снятинї стоїть кандидатура посла Гаморака против радикальної д-ра Трильовского.

В Сокали кандидує пос. Вахнянин против писаря громадского Михальчука.

В Станїславові стоїть кандидатура посла Гурика против селянина Винничука.

В Старім-містї стоїть кандидатура о. Мих. Зубрицкого, попирана і независимим комітетом.

В Стрию поставив др. Олесницкий кандидатуру о. Давидяка з Тухлї.

Тернопільщина не проснула ся доси.

В Товмачи стоїть кандидатура совітника судового п. Т. Заячківского.

В Теребовли кандидує п. Ольпиньский.

В Турцї кандидує о. Чапельский против д-ра Антоневича.

Залїщики сплять і не пробудять ся.

В Золочеві видвигнув свою кандидатуру о. Данило Танячкевич против мінїстра Яворского.

В Збаражчинї кандидує п. Тад. Федорович і два селяни.

В Жовкві кандидує др. Король, поставлений д-ром Дрималиком.

В Жидачеві кандидує др. Олесницкий, поставлений о. Давидяком.

Допись „Буковини“.

З Топорівців.

(Про непорядки в нашім селї).

В нашій громадї, у Топорівцях, дїють ся часто великі злодїйства і пачкарства, котрих трудно з села позбути ся, бо занимають ся ними самі „порядні“ люди. Доки не став двірником Костакій Двірничук, той сам, що в роцї 1884, бувши двірником, спроневірив громадскі гроші, за що відсидів у вязници 18 місяців, доти здавало ся, що з села злодїї посчезали; але відколи той Двірничук при помочи посесора Йоселя Фішера став знову двірником, в селї знов завели ся злодїйства і пачкарства, бо, як той каже, від голови рибу чути.

Тепер нашого двірника Костакого Двірничука на приказ скарбової сторожі знов увязнили. Ріжно про него говорять, але то правда, що доброго не богато. Тай він сам не дбав о то, аби про него була добра слава, тілько повинаходив собі ріжних спільників тай в селї завів такі непорядки, що їх цїлими лїтами треба буде усувати. Біда ще в тім, що за ним ріжні пани, не знаючи его, уймали ся, а нам не вірили, коли ми скаржили ся на Двірничука.

Аж прийшов недавно час, дуже прикрий на Двірничука та его спільників. Люди розповідають собі, за що то нашого славного двірника — взяли до суду. Ото за вола, украденого в Росиї. Під конець місяця липня сего року казав Двірничук своїм спільникам, щоби єму на храм Ілиї постарали ся о мясо в знаний спосіб. Отже 1. серпня Митро Кирстюк доставив двірникови мяса; було оно з вола, украденого в Росиї а зарізаного в Топорівцях. Кирстюк привіз мясо возом до Двірничука і зложив у его пивници. А потім Двірничук дізнав ся, що то волове мясо і угнївав ся на Кирстюка: „Адже я вам, каже, виразно казав, постарати ся менї о свиньске мясо; досить менї вже волового“! Відтак пішов Двірничук у пивницю, відрізав там великий кусень з привезеного мяса, а решту казав Кирстюкови забрати. Забрав Кирстюк мясо і пішов.

Де не взяв ся по дорозї жандарм Бельчук, приловив Кирстюка з мясом і привів до громадскої канцелярнї. Хоч Кирстюк відразу сказав жандармови, що то мясо походить з краденого вола, але в канцелярнї обстав Двірничук за своїм спільником і почав мясо на вагу продавати.

Донесло ся то все до скарбової сторожі і в арештї опинили ся Двірничук, Кирстюк, Михайло Часлїй, сини Кирстюка Дьордїй і Танаско і Кость Хиран. Самі спільники.

Гадав двірник, що нема пана понад него, аж от єму знов урвало ся. Він ще й писаря найшов собі такого, що цїла громада з него сьміє ся. Зве ся він Костакий Доппа з Кучурова малого. Прийшов до нас тай в корчмі танцював босо і цилїндер хотїв заставити за чвертку пива, тілько жид не дав. Рада громадска приняла була собі давнїйше пиьшого доброго і чесного писаря Вінкентія Фрґіля, але той не хотїв згодити ся іти рука в руку з двірником

І мати так само: „невістна“ і більш нїчого. А більше судї тому і нї в кого спитати... Антін же стоїть собі перед судом такий сьвятий да Божий, наче немовлятко те... Глянула я но його і не жалковала, що трохи з шляху праведного перед судею звернула!.. Він же менї дружина... Та я за свого чоловіка віддала-б половину свого віка, сама-б себе на поталу пустила, не то що!.. Та я раднїйша-б небо до його прихилити... Сказано: куди голка, туди й нитка; куди чоловік, туди й жінка...

Судя, значить, нїчого Антонови... а панич тільки язика прикусив.. нїяково йому...

Тай менї нїяково стало: все-ж таки хоч і на потребу своєї дружини, а зорехала, а вдруге і те не добре, що люди візьмуть нас на зуби!.. притиснуть сюди і віхоть і мішок і жида і старого пана... У нашому селї, нїчого гріха таїти, люди язикаті; любять піднебення чухать.

Знов же і те менї на думку впало: чи нема тут якої лихої притчі? що воно та знак такий, що — аби прийшов день сьвятої волї, дак Антін і сварить ся і лаєть ся з паном? Та коли-б було за що, а то як я тобі, Господи! не до ладу воно... Добре, що досї наче на водї слїд зникав... а що як би люди сторонні те чули? Судя каже: „острогу не минув би“!.. Он воно що! З чого-ж воно все отсе?.. міркую собі, голову ламаю; а не тямлю, як дійти до краю; тай де той край?

Стала мене журба часом за серце ссати: мало хиба з мене того лиха, що од чортів його не відверну, а він ще й до пана шевською смолою липне. Не горазд воно щось, а що саме, де той вузлик і не вгадаю... Що-ж його в Бога дїяти? чи в людий ради питати, чи своєю головою хисту доходити, щоб одвадити Антона від тієї лайки? А одвадити, хоч ти що, а треба; бо душа моя чує, що без якоїсь лихої пригоди не обійдеть ся. — Не дай Боже чого — шкоди зазнаємо тяжкої; бо саме тільки, що почало у нас хозяйствечко зросту набірати ся: уже у нас і конячка завела ся, вже й пара трейтяків-бичків; з ними Антін вже й в супрягу стає з кумом Прохором... Земельку вже наймаємо; свій хлїбець маємо; в лїтку обоє на ролї, а прийде зима, він фурманує... Усе горазд і двоє дїточок коло нас, наче пташенята ті, весело щебечуть. От тільки, кажу вам, всего мого й лиха, що оті чорти да лайка з паном. Журба з них мене вялить...

В осени панич наш звалив ся з ніг. „Кахи да кахи“, та на самого Михайла так закахикав ся, що мокротиння, як сперло йому дух, дак він і простяг ся..

У мене, прости мене Мати Божа! на души полегшало: не то, щоб я йому смерти бажала, а гадала собі, що тепер вже нї з ким буде Антонови лаяти ся; а менї того тільки й треба. Розвидняло ся у мене на души.

Прийшов день сьвятої волї: своїм звичаєм люди молебство відправили. Я вже до церкви, прости Боже, не ходила; не можна було, мати не здужала, дїток нї на кого було покинути, а до церкви їх брати побояла ся; бо в той день незвичайно холодно було: мороз, снїг, фуґа наче в пилипівку... Дак Антін сам ходив. Вже як він ще до церкви йшов, так я помічала собі, що у його десь щимить... такий він невеселий, суворий і до дїтий непривітний: то було Парасочки він з рук не спускає, а то й словом не обізвав ся до неї... А вже як з церкви вернув ся, дак і на людину непохожий! не чоловік а хмара він, густа аж темна... Уся твар йому сумом-нудьгою взяла ся... Мене усю так у печаль і кинуло! злякала ся вельми; думаю: занедужав він. Я до його і те і се, голублю його, дїти коло його вють ся, наче метелики коло квітки. А він мовчки сидить, сопе, люльку смокче да чортів згадує... Ох! як же у мене на серцї важко стало!... Пораю ся собі коло печи, а від його очий не одірву; горшки біжать, а я їх не бачу.

Сїли обідати. Він чи лизнув чи не лизнув...

— Антоне! чого ти такий сегоднї? — питаю.

— Який?

— Не суразний... Тобі не добре? Не здужаєш? де в тебе болить? прилїг би на печі?“

— Нїгде в мене не болить... Тяжко...

— Чого-ж тобі тяжко?.. скажи, мій голубе? подїли своє лихо зі мною; воно й полегшає...

— Нї вже! не з тобою менї дїлити ся; не ти менї поможеш...

— Та що-ж таке у тебе? Скажи! не тай ся од мене... скажи!

Бачу: він трошечки помякшав; я тодї до його ласочкою; то з того боку, то з другого, — у вічи до його зазирну; цмокну в одно око: цмокну в друге; а в самої — чую, шпари в серце позаходили; да таки достарала ся до свого...

тай двірник не хотів его тому приймити. Може тепер і в тім настане який порядок в селї.

Тай таке то у нас. Рада би громада собі добра і просьвіти та все найдуть ся таки свої власні вороги в селї і шкодять. Але ми не дамо ся і на своїм поставимо; коби тілько власти змилосердьли ся над нашим селом — і коли переконають ся по совісти, що Двірничук на двірника не відповідний, то щоби его зробили нешкідливим.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 11. вересня 1895. р.

Архикнязь Петро Фердинанд удав ся по відбутих маневрах на шість-тижневу відпустку до своєї родини в Зальцбурґу.

Відзначеня. Є. В. Цїсар надав канцелїстови повітовооо суду в Жидачеві Стан. Кухарскому золотий хрест заслуги в признаню его посьвяченя і успішної дїяльности в часї пожару судового будинку в Жидачеві.

З черновецкого унїверситету. З зимовим семестром 1895 розписаний конкурс на дві стипендиї для студентів рускої національности в сумі по 105 зр. Речинець для подань до 20-го падолиста с. р.

Нова гр. кат. церков зачне ся з роком 1896-им будувати в Серетї на Буковинї. Та мурована церков буде коштувати 16.000 зр., з котрих 10.000 зр. дає релїґійний фонд, а решта зі складок має бути зібрана.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ видано в місяци серпни с. р. 4.134 важних поліс на обезпечене вартости 1,877.500 зр. в. а. Разом з попередними було в тім роцї до кінця серпня 21.198 важних поліс на суму 11,912 369 зр. в. а. обезпеченої вартости. В роцї 1894 було в тім самім періодї 14.067 важних поліс на суму 7,951.704 зр. в. а., — показує ся отже постоянно в тім роцї приріст о 50 проц. Шкід прибуло в місяци серпни 51 случаїв, — отже разом з попередними всїх шкід в тім роцї есть 301 случаїв, — котрих 273 шкід виплачено до кінця серпня, 16 виплачено в перших днях вересня, а 12 (зголошених 31-го серпня, 1-го і 2-го вересня) есть в лїквідациї. Сума всїх тих (виплачених і зголошених) шкід виносить на власний рахунок 47.684 зр. в. а. Супротив того стоїть дохід з премії чистої сего року 101.773 зр. 14 кр. і сума зарезервована з попередного року 35.597 зр. 47 кр. Фонд резервовий взріс до суми 32.931 зр. — без дочисленя біжучих процентів, — есть в цїлости ульокований в цїнних паперах.

В справі еміґрациї до Бразилїї оголошує львівский комітет сьв. Рафаїла: „Правительство бразилїйске“, побоюючись, щоби еміґранти не заволїкли холери до Бразилїї, стримало часово еміґрацию з Галичини. Просимо всїх людий доброї волї, щоби чим скорше повідомили селян, наміряючих еміґрувати, о здержаню еміґрациї. В листах і відозвах поручало ся селянам, щоби ґрунтів не продавали і не старали ся о пашпорти, поки не одержать повідомленя, що вже є для них білети на корабель. Нинї поручає ся їм се тим більше, позаяк перерва в руху еміґрацийнім може потревати навіть кілька місяців. Делеґати комітету вже одержали повідомлене о здержаню руху еміґрацийного“.

Щедрий дар. Властитель села Михалївки, прилученого до парохії Звинячка, в кудринецкім деканатї, борщівского повіта, п. Дашкевич, дарував то село для гр. кат. Чина оо. Василїян. Ті вже осїли там і устроїли собі каплицю при обители. Домінїкальна власність в Михалївцї виносить 195 морґів орного поля, 31 морґів лугів, 8 морґів пасовиск а 75 морґів лїса, разом 309 морґів.

Огонь. Дня 23-го серпня вибух огонь в Івана Пригаря в Топорівцях і спалив всї будинки. Огонь був великий, так що годї було до него приступити. Добре, що з двора привезли сикавку, то она богато помогла. Тай в тім щасте, що то була крайна хата від толоки.

Дотепні злодії. Дня 28-го серпня заїхало двох панів до готелю Йосифа Левенталя в Добромили на нічліг. По вечери зажидали від властителя готелю, аби їм дав кождому окрему комнату і Левенталь так зробив. По чівнечи оба гостї встали, спакували готелеву постїль, образи і инші річи загальної вартости около 100 зр. і винесли вікном на поблизькій міст. Один зі злодіїв пішов на поліцию з просьбою, щоби єму вистарала ся о фіру, бо — як казав — якийсь Крук, фірман з Ляцка, котрий їх мав перевести до Хирова, скинув їм пакунки на мостї і не хотїв дальше їхати, бо завтра рано мав їхати до лїса. Поліциянт, одержавши наговоду, вистарав ся дїйстно о фіру, а що був пересьвідчений, що має до дїла з невинними подорожними, поміг їм ще спакувати на фіру украдені в готели річи. Злодії заїхали до Хирова і взяли з собою річи до Стрия, звідки найімовірнїйше мусїли утечи до Львова.

Конґрес журналїстів. В днях 13-го до 17-го с. м. відбудуть ся в містї Бордо у Франциї засїданя міжнародного конґресу журналїстів. Найголовнїйшим предметом нарад буде уряджене постійного міжнародного центрального бюра товариств печати різних держав, щоби таким чином виробити звязь і взаїмну підпору між всїми ґазетами в чисто ґазетярских питанях. Ся гадка була піднесена вже на конґресї в Антверпії в липни 1894 р. Тодї установлено комітет, на чолї котрого стояв редектор Neues Wiener Tagblatt-у, В. Зінґер. Позаяк ґазети набирають в теперішнім суспільнім житю чим раз більшої ваги, то треба ту гадку підпирати всїми силами, щоби піддержати моральне і социяльне положене ґазетярства.

Завзяті Мазури. В ночи на 8-го вересня на гостинци, що веде до Березовицї великої коло Тернополя недалеко господи на „Погулянцї“ убило кількох Мазурів, працюючих при будові зелїзницї жида-фірмана. Річ була така. В корчмі на Погулянцї при горівцї посварили ся зелїзничі робітники; на те надійшов згаданий фірман і вмішавши ся до сварнї, мав обидити Мазурів. Они хотїли вже в корчмі побити его, але їх якось утихомирено. Однако кількох завзятїйших вийшло з корчми, а засївши ся на гостинци, убили відтак фірмана ножами і обухами. Трупа найдено досьвта. Кількох убійників поки-що утїкло, але одного зловила вже жандармерия і відставила до суду.

Нещасна пригода. Вечером в роковини битви під Седаном запалив якийсь незвістний чоловік перед костелом Сальватора у Вроцлаві штучний огонь, зроблений з пустого ґраната. Наступив сильний вибух і ґранат розлетїв ся на штуки, та покалїчив по части небезпечно 13 осіб. О дному з покалїчених треба було відняти руку, другий, котрому відломки ґраната роздерли живіт, умер. Крім того покалїчені два робітники і двоє шкільних дїтий. Иньші легко ранені.

Пожиточна новість. З Копенгаґи доносять, що там завязало ся недавно акцийне товариство, котре має на метї будувати на публичних і рухливих точках міста телефонїчні будки. Крім телефонів ті будки мають служити різним иньшим цїлям. Буде в них можна купувати всї ґазети, писати пильні листи, користати з малого інформацийного бюра, міняти банкноти, а вкінци буде там все чоловік до чищеня чобіт на жадане перехожих. Перших десять будок стане вже в осени на найрухливійших площах міста. Тою вигадкою випередили Данцї навіть Американцїв.

Яке множество риб жиє в мори, видко з приближеного обчисленя нїмецкого ученого, професора Гензена, що минувшої зими робив наукові розслїди на мори Північнім, або т. зв. нїмецкім. Проф. Гензен доказує, що на однім квадратовім метрі поверхнї моря находить ся пересїчно 122 рибок і яєць. Коли возьмемо на увагу, що поверхня Північного моря виносить 547.623 квадратових кільометрів, або стількож мілїонів квадратових метрів, то в самім Північнім мори жило би звиж 66 білїонів риб і яєць. Значіне тої суми можна собі в той спосіб лїпше представити. Після справозданя нїмецкого товариства рибацкого коштує мілїон нарибку з лїпших родів 2633 марок, отже весь нарибок Північного моря в однім роцї коштував би 166 мілїярдів марок, т. є. таку суму, якої не видають всї держави разом на сьвітї за один рік.

Фатальна ворожба Берлиньска ґазета Vossische Ztg. пригадує з нагоди 25-лїтного ювилею побіди Нїмцїв над Французами особливий і може одинокий в своїм родї факт, що зловіща ворожба сповнила ся. Та ґазета подала в своїм числї з дня 28 го серпня 1870, отже кілька день перед битвою під Седаном, нотатку, що французкий цїсар Наполеон III. тратить свої надії і немило згадує предсказане Нострадамуса, котрий заповів: „Вісїмнайцять лїт без чверть року буде істнувати друге цїсарство французке.“ Voss. Ztg. додала від себе: „Знаючи о тім предсказаню, побоює ся Наполеон III. упадку свого трону в день 2-го вересня 1870 р., бо по державнім замаху оголосив себе дня 2-го грудня 1852 р цїсарем.“ Ся пророча ворожба здїйснила ся, бо 2-го вересня 1870 рішила битва під Седаном судьбу Наполеона.

Неприятелькою електрики, є анґлїйска королева; упредженя єї до електрики неможна ніяк побвроти. В жадній своїй палатї она не терпить електричного осьвітленя, анї навіть не позваляє на мотори електричні. Коли хтось з слуг сказав їй, що небавом для порушуваня валків має бути уживана електрика, королева тому спротивила ся і заявила, що скорше треба би в деяких фабриках запровадити назад ручну роботу, щоби бідні люди зарабляли, анїж запроваджувати всюди електрику.

Число 99. Особливостию міста Аквілї в Італії є число 99. Провінция Аквілї має 99 сїл, в містї є 99 костелів і каплиць, в публичних огородах є 99 водограїв, муніципальна палата має 99 вікон і т. д. Словом, число 99 переслїдує то місто. А що найгірше, що кождої ночи о 12-ій годинї треба вислухати 99 ударів в дзвони з вежі катедри на честь традициї числа 99.

В приступі бжевільности. В Шалярд на Угорщинї лучила ся страшна пригода. Жінка селянина Людвика Бокор терпіла на нервозність, але єї успокоювали в послїднім часї — як здавало ся — з успіхом. Коли-ж минувшого тижня єї чоловік щось робив на подвірю, приступила она з питанем, що варити на вечерю. Він нїчого не жадав, але коли повернув за нею до хати, побачив свою чотиримісячну дитину з розтятим

— Того менї тяжко — признав ся він — що нї пана нї панича нашого нема — нїкого менї вилаяти... а не вилаяти не можна; не вилаю дак занедужаю...

— Сьвят, сьвят! Антоне! перехристи ся...

— Не поможе.

— Гарненько помоли ся Пречистій; се тебе лукавий так спокушає, серце тобі ссе.

Отак раджу його, а сама собі думаю: „справдї шкода, що панич умер... Нехай би він його лайнув; паничеви-б з того не завадило, а він би отак не мучив ся... Се йому так пороблено, наслано на його, хто-ж би се такий?...

Глянула на Антона: Боженьку мій любий! який же він змучений!... Жаль так і закипів у мене на серцї! приміла-б я що робила...

— Чоловіче, мій милий! вдар лихом об землю! Нїчого-ж не вдієш; нема панів; з гроба вони не встануть...

— Нема пана — каже він — хоч би полупанка...

— Деж його взяти?

Посидїв він ще трошки; за шапку та в хати.

— Добре, думаю собі, нехай провітрить ся. Се-ж він нї куди, як не товар попорати; заким попорає — вітром сум його й розвіє ся.

(Дальше буде.)

горлом в ліжку. В тій хвили кинуло ся божевільна жінка на него з ножем, щоби й его зарізати, але він вирвав їй ніж з рук, і потім з надійшовшими на его крик людьми жінку звязав. Судово сконстатовано, що божевільна мати зарізала дитину перед тим, як питала свого чоловіка про вечерю.

Заколов власного брата. В Енценкірхен на Угорщині повстала між 32-літним Альойзом Кіслінґером і его 34-літним братом Каролем Кіслінґером сварка за пса. Сильнійший Альойзий повалив свого слабого брата на землю, щоби — як каже — ним потрясти добре. Але Кароль витяг з кишені ніж і пхнув ним брата в жолудок. Помимо лікарскої помочи помер тяжко ранений Альойзий около півночи а его брата-убійника арештовано. Померший Альойзий Кіслінґер був знаний в околици розбіяка і був вже кілька разів караний за тяжке побите.

Найбільший реалізм. В італійскім місті Турині відограно в послідним часі драму „Труп в ріці По" з дуже великим успіхом. В першім акті витягають з По трупа з справдішної води. В другім акті представляє ся трупарню, де лежить шість трупів. Найбільше вражінє зробив пятий акт, в котрім їде похоронний повіз з дванайцятьма звичайними домовинами; повіз перевертає ся, а одна трумна отворяє ся і труп випадає з него впрост перед очи убійника! Ну, по такім представленю публика певно не спить.

Фальшивий Христос в Америці. Американьскі ґазети пишуть тепер про появлене фальшивого Христа в Ілінойсї, американьскій державі. По своїм званю він пастух безрог, а виступив в осібнім убраню, подібнім до одежі Христа, щоби зробити тим більше вражінє, і начав проповідувати. На якійсь фермі устроїв він собі „чебо", в котре війдуть согрішивші против шестої заповіди. Вкінци держава видала закон, після котрого кождий, котрий приписує собі божество або божі прикмети або видає себе за сьв. Духа або Христа, буде караний вязницею на два роки. Фальшивий Христос попав ся вже в тюрму.

Пил в школах. Один німецкий лікар обчислив, що 40 до 50 дітий, котрі вчать ся в клясі 60 метрів обводу, поликають підчас погоди 200 ґрамів пилу і бруду, а підчас непогоди 300 до 400 ґрамів. В кождім ґрамі пилу або бруду є 500.000 до 1.800.000 зародків отруї, а сї виробляють в жолудках дітий різні слабости. Штучним способом виловив той лікар в клясі за 5 мінут 100 штук таких зародків, а в звичайній комнаті за 10 мінут лише 6.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Прага, 11. вересня. Є поголоска, що виїмковий стан знесуть ще перед гостиною архикнязя Кароля Людвика в Празї в перших днях жовтня.

Білгород, 11. вересня. Вже певна річ, що екскороль Мілян не верне вже до Сербії.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма" — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриї", драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер", опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра", принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні, II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 101. Чернівцї, субота дня 1. (13.) вересня 1895. Рочник XI

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковинї.

I.

(Австрийский патріотизм а згода народів. Австрийскі Русини а Україна. Москвофільство серед Славян, его початок і цїли).

Спокійна і чисто річева відповідь *„Буковини“* в ч. 97-ім орґанови бр. Мустаци „Bukowinaer Post“ діткнула, видко ся, п. барона до живого, бо ось в числї 279-ім з 10-го вересня накинулась „Buk. Post.“ на „Буковину“ і на Русинів народовцїв буковиньских з таким завзятєм, з такою пристрастю і лютостю, які зовсїм не личать не то якому благородному баронови, але навіть такому смертельному чоловікови як Штекель, які можна хиба лиш подибати серед людий, у котрих нї слїду почутя чести, справедливости, пристойности.

Коли-ж вже таки доконечно захотїлось п. баронови про сю річ говорити, коли відповідь „Буковини“ его не то не вдоволила, а ще гірше розлютила, то хочемо ще кілька слів до сего предмету докинути. Забираючись писати про згоду Русинів і Волохів на Буковинї, ми зовсїм не маємо надії переконати п. барона, а чинимо се просто длятого, що сама річ дуже важна для краю, і що проте кождий добрий син нашого краю повинен глубоко і докладно над сею справою застановити ся.

Починаєм від лїкарства, яке дає „Buk. Post“ на згоду поміж Русинами а Волохами на Буковинї. „Однакова любов до династиї і до держави палає в грудях обох народів, тота сама віра лучить їх нерозлучно. На тій самій землї родились вони і родять ся, ті самі (?) звичаї і обичаї, так вони ростуть. І може-ж кому удати ся, зробити з Русинів і Волохів ворожих собі братів? Нї, нїколи!“ — На се ми п. баронови ось що скажемо: Щоденний досьвід учить нас, що не то що два народи, але дїти одного батька і матери, що родились під одною в рівній мірі дорогою їм стріхою, зросли в тій самій вірі і серед тих самих звичаїв і обичаїв, люблять аж страх свого батька, свою матір, люблять свою рідну хату, а прецїнь тота горяча любов їх до рідного батька, до рідної хати не спиняє їх, щоб, коли зайде колїзия інтересів, себе ненавидїли, не спиняє їх, бути собі ворогами. Таке прецїнь буває. А так само буває і таке, що два народи, хоть зросли на тій самій землї немов під одним дахом, хоть горячо люблять ту рідну землю, скроплену потом і кровю своїх дїдів і прадїдів, хоть з однаковою охотою готові кождої хвилї лити кров свою за цїсаря і его Високий Дім, хоть одна їм віра, — все таки самі з собою не можуть погодити ся, часто з собою ворогують, а нераз стоять супроти себе немов найзавзятїйші вороги. За доказами на се не треба далеко шукати; вони самі аж занадто яскраво кидають ся нам в очи: возьмім в Чехах Нїмцїв і Чехів, або на Угорщинї і в Семигородї Мадярів і Волохів, або в Тиролю Нїмцїв і Італїянцїв, або в Дальмациї Сербів і Хорватів а Італїянцїв або таки Сербів і Хорватів і т. д. Так само і в Галичинї Русини і Поляки а на Буковинї Русини і Волохи мають свої неполагоджені ще рахунки. Нїхто чей же не відмовить тим всїм австрийским народам в їх цїлости австрийского патріотизму, а помимо того кождий бачить, що нема згоди між тими народами. Видко ся отже, що австрийский патріотизм і льояльність австрийских народів іде собі своєю дорогою, а згода або незгода тих народів знов своєю осібною дорогою, і одно від другого зовсїм не залежить; видко ся, що не в тім сук, не в тім хиба, а причини згоди чи незгоди

---

5)

В день сьвятої волї.

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—o—

(Дальше).

Довгенько його не було; вже присмерком прийшов в хату; і не пізнати його: такий веселий, регочеть ся, дїток обіймає, цїлує.

— Знайшов таки свого — каже до мене — одвів душу.. Пораю ся ото під повіткою, чую: щось іде; зирк — панок якийсь і біля шинку став. Я швидше туди. Аж то Рудівський Ничволоденко; змерз він, дак зайшов погріти ся до шинку; от я на його вилив усе, що було на серцї...

Зуміла ся я: — За що ти, питаю ся я, на його напав ся? він же нам нїчого і панок з його добрий!

— А проте — каже він — все-ж таки панок він, нїхто більш... Я не винен тому, що він менї під руку підвернув ся.. Менї в сей день треба було когось з панів вилаяти; не вилаяв, так би занедужав; може-б і вмер.. От-що, щоб ти знала!...

— Не тямлю — кажу я — за що і про що...

— А віхоть — тямиш? а мішок тямиш? а жида не забула?.. У! — Та так на мене глянув, що мене аж страх взяв..

— Дак то-ж, кажу, хиба Ничволоденко?.. то-ж наші Марченки.

— Усї вони одним миром мировані..

От ти й говори з ним; думаю собі, та щоб не гнївити вже його й кажу:

— Який вже з Ничволоденка пан! тільки що штани поверх халяв...

— Одначе-ж комолий віл і гулею бє.. та годї про се!.. амінь!

— Амінь чи не амінь, а Ничволоденко тобі сего не подарує — подумала я собі, одначе примовчала, Антонови сего не вимовила, щоб вже не дратовати його. І добре зробила, що не говорила, бо воно на моє й вийшло; а коли-б була сказала, він би тодї на мене вину звернув, сказав би: „твій язик наврочив.“

Ничволоденко не подаровав свого, подав позов до судї; а судя взяв тай зчислив з Антона 25 карб. кари. Нїчим було у нас заплатити, дак корівку мою пограбовали і продали.. Що я з того лиха-журби зазнала, дак і не сказати! Що я поповбивала ся, що я поплакала! Чи то-ж не корівка була! первачка, рідна, питома, сама я її випоїла, сама на руках виносила!.. що мого догляду на неї пішло!.. а на удій яка вона була! Цебер молока давала! Вже-ж і я за нею не два цебри слїз вилила; стало-б тих слїз і Ничволоденка втопити; хоча правду сказати і він не винен і не на його ті гроші пішли.. А все-ж корівки тієї, моєї лисенької голубки, і тепер менї жаль... Вона така була рахманна, добра!. у хату сама приходила!.. Прийде було да так любесенько: ме! я зараз лусну хлїба, посолю, посолю, тай дам їй.. А вона — хлїба кусне і в руку мене лизне, поцїлує.. вдячлива душа була. Почну було доїти, вона стоїть, наче вкопана, не поворухнеть ся, тільки так на мене позирає, як не заговорить; буцїм хоче спитати: чи досить молока? А чистючка яка з неї була: зроду було на мокрому не ляже, тільки на сухій соломцї.. Пійла було як пє, так не бовтає його, не колотить мордою на днї; а так любенько тихцем смокче його зверху; напеть ся, зараз до ясел да губенята свої об з'їди і бітре; наче людина. І нїхто її тому не вчив... Сказать би, у матері переняла, дак мати її того не вміла, тай з себе мати її, хоч і добра була на молоко, а не охайна коло себе, наче та жидівка стара: раз-у-раз задрипана і хвіст у гною. Чистючка — моя „Лисочка“ була. Та ще й масти її Бог надїлив такої, що на всї села не було такої другої: така ясно-полова, аж жовта; проти сонця було наче золото те вилискуєть ся! Шеретинка в шеретинку; одна до одної наче так і прилипла: наче хто усю її половою облив!.. а хвіст — чорний, обіймистий, наче коса в дївки. Ріжки у неї наче виточені, а на лобі лисинка білесенька, та не просто лисинка, а наче зіронька та кінцї розпустила на вісїм сторін!.. Дак отаку то мою корівку пограбовали і продали!.. Се-ж вони шматок душі з мене виняли. Не пішла вона на користь і тому, хто її купив: слези мої випадком йому випали.. Купив її Рудівський писар — Василенко... Вона, нещасниця занудила ся без мене та небавом і здохла... Так йому, тому Василенкови й треба: нїколи не купуй нї краденого, нї грабованого.. Я наче

мають свій корінь де инде. Та зрештою сам бр. Мустаца нівечить таки в тій самій статї свою теорию, бо австрийский его патріотизм зовсїм его не спиняе, із глубини своеї душі ненавидїти Русинів буковиньских.

Ба, на се п. бр. Мустаца знайде зараз свій викрут, він зараз таки скаже: се неправда, Воляна і Тиміньского я люблю, я люблю весь руский нарід, лиш оттих Русинів, що скупили ся з цїлої Буковини около черновецких руских товариств, що орґаном їх е „Буковина", тих я ненавиджу, я ненавиджу т. зв. Українцїв (die s. g. Ukrainzen). А чому? Ось чому: бо — тут п. бр. Мустаца знов натягае на себе плащик австрийского патріотизму і льояльности і каже: „бо рускість (der Ruthenismus), якій служить черновецка „*Буковина*", не е анї патріотична анї льояльна. Вона споглядае на Україну, вона марить про се, що воскресне 20-мілїонова держава". Ось якої запіяв п. бр. Мустаца! Русини народовцї після его думки се зрадники державні, з котрими просто на шибеницю!

Ми вже попередно сказали, що балакаючи про згоду Русинів і Волохів, не треба примішувати до того австрийского патріотизму, але коли п. бр. Мустаца розводить про се мову лиш з того становиска, то ми тому дуже раді, що маем нагоду і про сей темат з п. бароном отверто розмовити ся.

Оклепана се пісенька в таборі волоскім, що ми Русини народовцї споглядаем на Україну, на Київ; такий закид зробив вже Русинам др. Вольчиньский в соймі в маю 1893 р. Та на се дістав він від др. Смаль-Стоцкого на засїданю 17-го мая 1893-го р. ось яку відправу: „П. посол др. Вольчиньский не знае, видко ся, стосунків або навмисне їх перекручуе, коли каже, що Русини і то саме ті, що не хочуть бути москвофілами або просто Москалями, споглядають одним оком на Київ. Стосунок межи австрийскими Русинами а Киевом зовсїм не такий, як пр. межи Сучавою а Букарештом. Румунія се самостійна національна волоска держава і можна-б бодай зрозуміти, коли-б який австрийский Волох вздихав до свобідної держави волоскої. Але-ж Київ стогне в московскім ярмі, проте кождому здоровому на голову чоловікови чей же буде понятно, що жаден щирий Русин, винявши хиба москвофілів або Москалїв, не мае найменьшої причини, вздихати за московским ярмом. Могло б хиба бути противно". Се чей же ясне як сонце, а прецїнь п. бр. Мустаца, хоть ми его зовсїм не уважаемо за придурковатого чоловіка, торочить такі нісенїтницї наново. Але п. барон хитрий і не робить се без причини, а причини тої ось в чім треба шукати.

Межи людьми, що грають якусь важнїйшу ролю в якійнебудь суспільности а тим самим в краю, нема вже нинї настілько слїпого і безглуздого чоловіка, щоб не бачив кертичної роботи Росиї поміж Словянами. Вже хоть би недавні подїї в Сербії і в Болгариї повинні-б звернути на се его увагу. Що Росия закинула свої сїти і на австрийских Русинів, що вона викликала серед австрийских Русинів цїлу партию москвофілів, що вона тоту партию підпомагае і щедро грішми вивіновуе, що задача і остаточна цїль сеї партиї, як се недавно в ч. 88-ім було сказано в „Буковинї", е: передусїм зробити з нас Москалїв, а в разї коли-б се не удало ся, — а воно і не удае ся, не дати двигнути ся нашому рускому народови з морального і материяльного упадку, не допустити до того, щоб руский нарід тут в Австриї став поважним полїтичним і економічним чинником, спинити всякий его розвій, бороздити всяку культурну роботу, піддержувати всяке баламутство, а все то на те, аби не дай Боже австрийска Русь не зміцнила ся так, що могуча Росия мусїла-б з огляду на ню і з України здоймити пута, або що-б сильна австрийска Русь не звернула на себе очий України і не стала ся притягаючою силою для України; що тота москвофільска партия, працюючи над тим, аби убити самостійний природний розвій народу руского, висьміваючи всюди рідну нашу мову яко Gaunersprache або яко Wirtshaussprache von Charkow, зневажаючи наших народних ґенїїв, посилаючи своїх дїтий до польских замість до руских шкіл і т. д., е тим самим підпорою польонїзациї, е пропаґатором невдоволеня в рускім народї, е тою машиною, що безнастанно звертае очи Русинів очивидно не на Київ, а на Москву та на Петербург, про се все знае вже у нас кождий сяк так образований чоловік, про се вже далї і воробцї на даху цьвірінькають. Знае про се і п. бр. Мустаца, знае дуже добре.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 13. вересня 1895. р.

Іменованя. Катихитом при низшій ґімназиї в Бучачи іменований катедральний сотрудник зі Станїславова о. Антін Войтїховский.—Канцлер капітули і ректор семинариї духовної у Львові о. Лев Туркевич іменований деканом, крилошанин капітули о. Александер Бачиньский іменований канцлером, а префект семинариї духовної у Львові о. Іван Чапельский іменований крилошанином ґремі яльним капітули у Львові. — Крилошанин ґремі яльний капітули львівскої о. Теодор Пюрко іменований парохом архикатедральним сьв. Юрія у Львові. — Концепіст галицкого намістництва Адам Лещиньский покликаний до служби в ц. к. мінїстерстві віроісповідань і просьвіти.

Отворене читальнї „Рускої Бесїди" в Садаґурі відбуде ся в недїлю дня 22-го с. м. о 3-ій годинї пополудни.

знала, що вона у його здохне: як взяли її на налигач — у мене серце так кровю і обмило ся.. а як вивели з двору, я вдарила ся в груди, та як заголошу... За саму царину провела її та все оплакувала. Вертаючи ся — зло мене взяло на Антона: „се-ж все не через кого, як не через його", думаю собі; приміла зубами-б в твар йому впила ся... Люта я тодї на його була; думала: прийду до господи, так його коромеслом і опережу! і гріха не побою ся! з'їв він мою „Лиску"... Прийшла: сидить він під хатою на призбі; глянула на його, а у його слези з очий цївкою...

— Се ти за „Лискою"? — питаю..

Він головою кивнув; я тодї — ну його до серденька пригортати; де те й зло подїло ся... Пригортаю, і сама плачу да Ничволоденка кляну...

До самого вечера ми плакали на призьбі. про „Лиску" вже з того часу нї він менї, нї я йому нї слова, хоча моя „Лисонька" нїколи у мене з памяти не виходила і до віку до суду не вийде!... не можна її забути... Отже хоч як я вбивала ся за „Лискою" за своєю, а думала собі: „Бог дав, Бог і взяв! нехай!.. нехай „Лисчина" душа спокутуе Антонові гріхи. Тепер він сам бачить, що воно не переливки з панами мірятись чубами. Еге! зрозуміе свою бабу, тай схаменить ся і заречеть ся.

Так я думала, та не вгадала! не така була Божа воля.

Не докажу вам, яким ото робом усе добро Марченків перейшло до нових панів, до Петрунькевичів. Вони не тутешні родом, десь там зза Десни, казали люди; а де та в Бога Десна, я вже й не скажу. Дак ото приїхали вони до нас на село. На веснї приїхали. Пан і панї: дїтий не було у них; вона безплодницею і вмерла. Людина з неї, як людина; трохи пришелепувата та вельми довговяза, а то все нїчого, так як і в усїх добрих людий. — А чоловік у неї — дак нї!.. з себе він моторний, хрін його не взяв, да вдача—собача. Кирпу проти людий так драв, що й кочергою її не достанеш.

Чуемо: поміж людий гутірка йде, що новий пан хоче в нашому селї якийсь новий лад заводити, щоб, бачте, все по новому. Усе-б тото, що досї було, знїкчемнїло, старе вельми стало. — „Що-ж то він нове вигадае?" думають люди. Помічаю я, що люди наші захожують ся взяти його на глузи; бо вже дїд Кіндрат не дурно-ж процїдив раз скрізь зуби що „у нового пана що дня сучка пяна"... Як їй не бути пяною — додав мій Антін — коли у його і свинї пиво пють...

— То бач, — мовив Кіндрат — свинї не наські. а якісь нові.. У його усе „нове"; старе, каже, знїкчемнїло... Дивись!... Знїкчемнїло! Сонце старійше за все на сьвітї, а чи знїкчемнїло воно?.. Новий пан справдї в свинотї кохав ся, заходив ся розводити нових свиний, такі вони наче голі та довговязі такі були. Не пішли йому в руку, повиздихали до ноги.

Ну от і прийшов новий день сьвятої волї. Я була певна в собі, що в Антона лайка чисто з голови вилетїла. Йдемо з молебства. Антін повернув до свого перевулка, а староста до його:

— А ти, Прядко, куди? забув хиба, що треба на громаду? Ходїм лишень?..

— А що менї в громадї?

— Як що? рада буде про пастуха, та про город коло цвинтаря і піп буде і пан буде...

— Ходїм — каже Антін і з голосу його чути, що він наче чогось зрадїв. А мене так і кольнуло в серце. — Нї, кажу собі на думцї, не пущу я його самого; піду з ним; щоб чортяки знов не нацьковали його на пана.

Він змагав ся, щоб я не йшла, а я таки не послухала ся, пішла і вже й на ступінь від його не відходжу, стережу, наче просо від тих злодїїв непритореннних, від горобцїв.

Пан ото і зняв річ про те, що не слїд в лїтку свиний по селу пускати без догляду, а треба череду свинячу завести, пастуха до їх приставити, а під випас пан своєї землї дасть. Громада на те нїчого, наче й пристае; бо думка у пана таки не ледача була. Дїд Кіндрат тодї й питаеть ся: „А хто-ж у нас за свинопаса стане?"

Антін мій і вихопив ся на те:

— Вже-ж — каже — нїхто, як не той, у кого свиний більше; нїхто так як він не тямить свинячої вдачі, значить він і поводитиметь ся з ними уміючи, по свинячому...

— Чи до гичи-ж воно буде? — озвав ся хтось. У кого на селї свиний найбільше?

— У пана — відповів староста.

— Так се-б то виходить на то — озвав ся Антін — що панови й ставати за свинопаса..

Я його за рукав сїп: „схаменись, Антоне!" а він мене локтем під бік да на мене; „цить! не твоє дїло". Я кинула на його очима і злякала ся; такий він суворий, такий охмарений да страшний, що я аж затремтїла і замовкла,

Головний руский комітет виборчий у Львові на своїм засїданю дня 12. вересня затвердив отсї кандидатури на послів з меньших посїлостий до галицкого сойму; 1. на округ виборчий Станїславів п. Йосифа Гурика, господаря з Угринова і дотеперішного посла. 2. На округ Снятин о. Кирила Гаморака зі Стецеви, дотеперішного посла. 3. На округ Дрогобич п. Ксенофонта Охримовича, дотеперішного посла. 4. На округ Рогатин о. крил. Йосифа Макогонского, декана і пароха з Липиці Горішної.

До гр. прав. реальної школи в Чернівцях записало ся з шкільним роком 1895/96 до I-ої кляси 135 учеників, до II-ої 111, до III-ої 70, до IV-ої 76, до V-ої 76, до VI-ої 64, до VII-ої кляси 27, разом 559 учеників.

Про руский театр, котрий дає тепер представленя в Бережанах, довідуємо ся від офіцирів 41-ого полку піхоти, котрі вернули з Бережан з маневрів, що Найд. Архикнязь Петро Фердинанд дуже сподобав собі наш театр, гру артистів, піснї наші і штуки. Бував дуже часто на представленях нашого театру разом з офіцирами і інтересував ся живо сею інституциєю. Було би добре, як би наш театр приїхав в догідну пору до Чернівців. Ту би вже громада руска постарала ся, щоби не мав страти, а духа руского піднеслось би. Найлучша пора була би з весною слідуючого року, коли виїде з Чернівців німецкий театр.

Вечерок з танцями відбуде ся в Стрию в льокали „Руского Касина“ в недїлю дня 22-го с. м. заходами стрийских руских академиків.

Перший з'їзд галицких друкарів. У Львові відбув ся тепер з'їзд галицких друкарів, на котрім радили над запровадженем нормального цінника для цїлої Галичини. По довгій дискусиї ухвалено вже зібрати статистичні дані що-до плат складачів на провінциї а також житеві відносини в поодиноких містах Галичини. Обради відбували ся надзвичайно спокійно і поважно. По з'їздї наступив спільний обід, а потім від'їзд до Черлян, де відвидїли фабрику паперу.

Щедрий дар. „Ческа академія імени Франц Йосифа“ рішила на внесенє звістного щирого приятеля Русинів Франтїшка Ржегоржа дарувати львівскому товариству „Просьвіта“ до відділу бібліотеки імени „Франтїшка Ржегоржа“ всї свої дотеперішні видавництва.

Добре відповів. Про збори в Коломиї скликані д-ром Дудикевичем доносить Gazeta Kołomyjska: По уконституованю зборів забрав голос др. Дудикевич і говорив довго, широко та з властивою собі красномовностию на темат близьких виборів, поучаючи зібраних о кваліфікациї будучого посла і потребі скорого оглянення ся за кандидатом. Відповів селянин з Березова в тім дусї: „Знаємо ми вас добре. Ви Москаль і тягнете нас під кнут до Росиї, де так „добре“ нашим україньским братям. Хоче ся вам їх долї, ну, то ідїть туди ви і всї вам подібні, а нам дайте спокій. Впрочім ми вже від місяця маємо і комітет і кандидата“. — Легко уявити собі замішанє, яке настало серед москвофілів по тій сьмілій бесїдї селянина з Березова. Др. Дудикевич запитав з іронїєю бесїдника, „хто его так навчив“ так говорити. „Навчив, або не навчив“ — відрубав селянин як сокирою — „а вам зісї питати мене о то“.

В справі електричного осьвітленя міского театру в Чернівцях рішили I., II. і III. секция ради громадскої предложити радї таке: за цїлу цїну осьвітленя в сумі 6000 зр. ґарантує громада; 4500 зр. платить сама громада, а решту 1500 зр. товариство театральне, котрому ся сума в ратах відтягне ся при виплатї позволеної субвенциї.

Фальшиві корони. Управитель лїсів у Францталю Авґуст Люґест одержав від тамошного селянина Николая Антоша при заплатї за дерево фальшиві корони. Фальсифікати зроблені з олова, дуже подібні до правдивих корон, лише замісць слів Viribus unitis є кілька звіздок. Жандармерия пошукує за фальшивніками.

Знов пожар зелїзничого моста. На зелїзничім шляху Долина-Вигода згорів міст зелїзничий і в наслідок того здержано на тім шляху рух поїздів на необмежений час.

Статистика народів в Австриї. Статистика виказує, що в австрийских краях є 23.47 .056 мешканців взагалї, а після народности припадає на Нїмців 8,461 580, Чехів 5,472.871, Поляків 3,719.232, Русинів 3.105.221, Словінців 1,176.672, Сербів і Хорватів 644.926, Італїянців 675.305 і Волохів 209.110. Нїмцї репрезентують ледви третю часть загального числа мешканців, а не хочуть з неналежних їм прав нїчого признати иньшим народам. А де жиди? їх певно зачислено в Галичинї до Поляків, а в Буковинї до Нїмців.

Бог ту копальню золота відкрито в полудневій Африцї, в анґлїйскій кольонїї Капланд. Тамошнї капіталїсти закуповують великі простори пустої і каменистої землї, а місточко Кімберлї, до недавна глухе, збільшає ся з дня на день.

З заздрости. Селянин у Волоцї Николай Урсуляк подружив ся перед роком з красавицею того села. Але небавом зачали говорити, що жінка єму невірна. Чи то правда — хто то може знати. Досить, що Урсуляк благав свою жінку, потім грозив їй, а вкінци рішив вмерти. Дня 10-го с. м. витягли его умерлого з криницї. З заздрости відобрав собі житє.

Спритні злодїї. В часї сегорічних маневрів лучила ся у Львові рідка крадїж. При улици Чарнецкого коло пожарної вартівнї єсть касарня т. зв. „Фаєрпікета“. В тім будинку стоїть залогою один відділ 80-го полку піхоти на I-ім поверсї, а на долинї стоїть заєдно варта. Заднї двері виходячі на подвірє не замикано добре і з того скористали злодїї Станислав Світляк і Казимир Курок. Они оба підглядїли, що двері не замкнені і добули ся в білий день до касарнї. Від улицї пильнувала будинку войскова варта, від подвіря-ж входили і виходили спокійно злодїї, виносячи, що удало ся. Слїдство полїцийне викрило, що безличні злодїї були в касарни вісїм разів в день а крім того два рази в ночи. Они дібрали ся до офіцирскої їдальнї, забрали звідтам около 30 слоїків конфітур і соків, столове накритя з хіньского срібла, розбили дорогу шафу памяткову, де був ґенеральский мундур послїдного властителя полку кн. Шлезвіґ-Гольштайн, дістали ся до сусїдної комнати, в котрій були зложені на час вправ підофіцирскі куфри і розбивши їх, забрали з них всї річи. Злодїїв викрив полїцийний аґент Шпанґ, а украдені річи відобрано, по части вже з других рук. Золоті прикраси здерті з ґенеральского мундура відкопано на Високім Замку, а що ще пропало з касарнї, покаже ся аж тепер по поворотї 80-го полку з вправ.

Нещастна пригода з падаком. Від якогось часу щораз більше ширить ся забавка з падаком, котра забирає дуже богато жертв. Вже в сїм роцї погибло кілька людий, а оногди лучив ся такий випадок в Кракові. Перебуває там тепер звістний у Львові зі штук з бальоном і падаком п. Шимяньский. Отже оногди оголосив він, що якась анґлїйска „міс Анна“ спустить ся падаком в парку Краківскім на землю. Коли дійшла хвиля „представленя“, міс Анна — мимоходом сказавши мабуть не Анґлїйка — а таки наша Галичанка — була дуже неспокійна і пригноблена. Ледви слухала пояснень п. Шиманьского, як має уживати падака. Коли-ж бальон підніс ся в гору і падак від него відчепив ся, не уміла его „міс Анна“ уживати, або може страх заволодів нею, досить що спадаючи досить скоро, упала на дах костела св. Анни а з даху скотила ся головою на долину. Візвано зараз ратункову стацию, але поміч єї не здала ся нї нащо, бо жертва тої чудацкої забавки упала в надто великої висоти.

Нещастя на мори. Норвезкий пароход „Ксеня“ спіткнув ся з іспаньским пароходом „Мonілля“ і потонув, а з ним 6 подорожних; решта вратована. — Турецкий пароход „Ісмаіл“ наїхав на якийсь анґлїйский корабель. „Ісмаіл“ потонув враз з залогою і 60 подорожними.

Бідачиско. . . Сими днями на одній з головних улиць Парижа звернув на себе загальну увагу якийсь бідно одїтий чоловік, котрий, заточуючись, вийшов на середину улицї і там звалив ся на землю. Зараз зібрала ся товпа, явив ся полїциянт, підоймив незнакомого і переніс на хідник при помочи милосердних людий, котрі пізнали чи догадали ся з мови того смертельно блїдого чоловіка, що він умирає з голоду. Зараз стали давати нещастному гроші, купили для него хлїба, котрого він не міг проковтнути: так був ослаб. Тимчасом полїциянт доглянув, що умираючий якось дуже уважно слїдить за двома панками, що перешукували кишенї публики. Полїциянт віддав зараз недужого до шпиталя, а сам пішов слїдом за кишеневими злодїями до одної з гостинниць. Тут сїв собі в кутику і слїдив їх уважно, як они дїлили між собою накрадені річи; коли-ж в гостинници явив ся і мнимий умираючий з голоду, полїциянт закликав на поміч полїцию і арештував дотепних злодїїв.

да мовчки молю ся: „союзом любови та згоди звяжи, Христе“...

Пан того не стерпів, щось засскварчав, а Антін блище до його, взяв ся в боки і каже:

— Ви, пане, так заторохтїли, наче колесо по грудї, буцїм ви злякали ся чого... Ви говоріть з повагом, не бійтесь, не вважайте на те, що я бондар, а говоріть зо мною як з простим чоловіком...

Люди зареготали, а пан так і приснув... Ну, з того й пішло у них!.. і посипав Антін наче з рукава борошно шкулкими словами..

За те-ж і йому, моєму Прядцї — нехай вже він царствує! — добре насипали: на цїлий тиждень судя звелїв в хурдиґу його закинути..

Сорому було нам на цїле село.

Тодї я зарекла ся і сама собі заприсягнула: як діждемо дня сьвятої волї, не пущу Антона з двору; хоч він нехай мене бє-катує, а не пущу.. просто на плечі йому сяду, округ шиї обівю ся, а не пущу. Діждали. Він мої думки і спостеріг... Ще й на сьвіт не займало ся, як я прокинула ся: зирк! — нема Антона в хатї. Я швидче ноги в чоботи, кожушанку на хребет, та за двері. Ник я під повітку; — нема його; ник у хлївець — нема; я в суточки, в кухню, в комору — нема. Де-ж він дїв ся?.. Біжу до двору, до шинку, до церкви, нїгде й духу його нема! Людий розпитувала — чи не бачив хто?... нїхто не бачив.

Сиджу я собі, сумую; вже й до печи руки не беруть ся; діжу треба-б місити, а я сиджу.. Вже люди з церкви йдуть, а я сиджу; все думаю: де дїв ся Антін? і так менї і в головї і на серцї недобре, аж в очах тьмяно... Скотинка реве не поєна, не годована; а я з лави не підведу ся... Аж двері — рип! Антін в хату...

— Де ти був?

— Там нема, де був?

— Кажи: де?

— На хуторі у Мищенка. — Се такий панок був; хуторцем собі на одшибі жив.

— Чого тебе туди носило?

— Звістно, чого...

— Кажи чого? признавай ся!

— Наче не знаєш... вилаяти треба було...

— І вилаяв?

— Виправ...

— Лишенько-ж моє важке, горенько моє тяжке! — заголосила я — мало тобі „Лиски“! мало фурдиґи!... тепер тебе!.. прямо в москалї!.

— Старий, не годжу ся... — Ще й жартує.

— В острозї згниєш...

— Хоч би й під острогом; а не можна, не можна менї інакше!. Але не турбуй ся! Мищенко панок добрячий, до позвів не охочий; та я його без людий, сам на сам...

— Що-ж він тодї? не бив?

— Нехай би попробував!.. нї!.. тільки й сказав: „Чи ти здурів, чоловіче? Чи мати тебе дурнем на сьвіт породила?“

Дійстно Мищенко не позивав, спасибіг йому...

(Конець буде.)

Практичне зарядженє. Відомо, що поліцийні викази більших европейских міст поміщають часто вісти о заблуканих на улицях дітях, котрі не уміють подати назвища родичів анї їх мешканя. Тимчасом Японцї найшли на то раду, щоби такі діти як найскорше відсилати назад до родичів. Іменно в більших японьских містах, мусить кожда дитина мати малу табличку, на котрій виписане назвище родичів і їх мешканє, а тоту табличку або пришиває ся до одїня, або вкладає ся до кишенї. — Подібне зарядженє в Европі — але для дорослих — видали войскові нїмецкі власти в війнї 1870 року. Кождий нїмецкий вояк носив при собі бляшану табличку з назвищем, що улекшувало розпізнаванє убитих і ранених у війнї.

Історія Франциї в 1000 словах. Перед двома тижнями одна американьсяа ґазета впала на оригінальну гадку і оголосило конкурс на написанє в 100 словах історії Сполучених Держав американьских. Але Французи не могли вибачити Американцам, що они їх випередили таким оригінальним помислом і ну-ж собі щось подібного! Figaro оголошує конкурс на написанє в 1000 словах історії Франциї за цїну 500 франків. Історія француска є більша і богатша в подрібностях як американьска, длятого мовляв треба аж 1000 слів на єї написанє. Речинець до 1-го жовтня. Цікаво, як автор вивяже ся з своєї задачі — але певно найбільше на тім зискає само Figaro.

Померли: В Раківци, богородчаньского деканата, о. Евгений Індишевский, дня 6-го с. м., в 37-мім роцї житя, а 11-тім сьвященьства; — в Болехові о. Михайло Петрушевич, сотрудник і катихит, також писатель, поміщавший свої твори в „Зорі" під іменем Михайла Новицкого, дня 8-го с. м. в 26-тім роцї житя а 2-ім сьвященьства; — в Гусакові коло Мостиск Ілия Фитькало, емеритований офіцир, в 73-тім роцї житя; — о. Софроній Телесницкий, єромонах чина сьв. Василія Вел., в монастири в Підгірцях в 62-ім роцї житя.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ".

Відень, 13. вересня. Цїсар приїхав сюди о 9 год. 45 мін. Перед двірцем стояла публика, котра урядила цїсареви овацию. — Намістник Галичини, ґр. Казимир Баденї, приїхав сюди зраня.

Відень, 13. вересня. Черновецкий рим. кат. парох Йосиф Шмід іменований почетним крилошанином львівскої рим. кат. капітули.

Марсилія, 13. вересня. На перевозовім пароходї „Коморен", котрий мав відплисти до Тонкінґу, вибух в трупарни огонь і скоро розширив ся. Цїла залога і одна часть товару уратована; пароход згорів цїлковито. Задля великого вихру богато пароходів потерпіло шкоду, один зачав на далекім мори горіти, але огонь загашено.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. І. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. І.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо", оповіданє	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 20
— „Оферма" — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без працї, оповіданє	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. І. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії", драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. І., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. І. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. І.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. І.	— 20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том І.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сїмя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер", опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра", принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші піснї церковні. XII) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарнї Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

Ч. 102. Чернівці, неділя дня 2. (14.) вересня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковинї.

II.

(Барон Мустаца а москвофіли. 20-міліонова руска держава. Державно-політична сповідь Русинів. Льояльність Волохів а Русинів).

Бр. Мустаца, як сказано, знає задачі і цїли москвофільскої партиї. Прецїнь покійний Александер бр. Василько ще в 1869-ім р. підносив сю справу в соймі, а 1893-го р. на засїданю з 16-го мая обговорив в соймі цїли і змаганя москвофілів др. Смаль-Стоцкий так обширно і докладно, що яснїйше годї вже говорити; писало ся про се і в ріжних ґазетах, перед очима всїх веде ся завзята боротьба межи Русинами народовцями а москвофілами. Всї, як кажу, се знають, бачать се, лиш один бр. Мустаца сего якось не добачає; ба, не то недобачає, а ще явно і тайно підпирає тую партию, дає дрощі на товариство акад. „Буковину“, що відтак зістало розвязане правительством власне задля москвофільскмх аґітаций, ходить на вечерки того товариства, притягає в соймі Воляна і Тиминьского до себе, котрі відтак, аби прецїнь мати яку таку опору, будять на ново до житя приспані вже за Піна і Пачого недобитки москвофільскі, орґанїзують своє товариство, починають видавати одну і другу ґазету москвофільску, в чім знов таки запомагає їх бр. Мустаца; одним словом він стає ся протектором москвофільства на Буковинї. І якже єму при таких обставинах признавати, що хтось там стріляє оком на Москву та Петербург? Противно, аби се закрити, аби слїди того затерти, аби відвернути очи всїх від роботи москвофілів, він знаючи добре, що закидує ся зовсїм явно москвофілам, потребує доконечно кинути Русинам народовцям щось подібного в очи і каже, що ось то вони стріляють очима на Україну, зовсїм не питаючи на се, що закид такий, зваживши культурні змаганя Русинів народовців а положенє Києва в московскім ярмі, є просто бездонна нісенїтниця.

Що-ж дотичить другого закиду, котрим вже таки зовсїм наголову гадав побити бр. Мустаца Русинів народовців, а то що їм привиджує ся в снї, що воскресне 20-міліонова руска держава, то се просто слїпий набій, котрий нїкого не перелякає. Русини народовцї зовсїм не криють ся з своїми ідеалами, і їх свої і чужі люди вже добре знають. Памятають вони і про Україну і про Київ, а як памятають, се сказано виразно в числї 11-ім з 29-го марта с. р.: „Вся Русь-Україна завсїгди нам перед очима. Основувати самостійну руску державу годї народови, що полїтично і національно такий нерозвитий, як нарід руский; доля Русинів в Росиї занадто добре знана, так що анї на хвильку не може заманути ся щирому Русинови, шукати в Росиї спасенія для руского народу. Де-ж зрештою має шукати руска інтеллїґенция пристановища для рускої народности, як не в Австриї, в котрій засадничими уставами кождій народности запоручено можність свобідного розвитку, і де навіть самим Русинам, помимо некористних обставин, все таки удалось, виєднати для себе деякі культурні і материяльні здобутки?!

Розглянувшись добре, заявляємо виразно, що після нашого найглубшого переконаня наш руский нарід зможе аж тодї роздобутись на найвисші добра культури, коли тїсно сполучить свою справу народну із справою Австриї. Интерес народний сего домагаєсь!“ Ось державно-полїтична сповідь Русинів народовців! До того заявленя „Буковини“ можна-б хиба лиш ще ось що додати: Якби так Україна була собі самостійна, свобідна, національно-руска держава, так як пр. Румунія є національно румуньска держава, в такім разї може і могли-б

---

6)

В день сьвятої волї.

(Спомини баби Оривки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

—o—

(Конець).

Минув ще рік.

Всю ніч перед сьвятою волею — я вже й очий не заплющувала; все стерегла, щоб у ночі Антін не зник з хати. Лежу да зпід рядна сочу його; бачу: він встав, тихесенько озув ся, одяг ся, підперезав ся, вже шапку бере з кілочка; я тодї зпід рядна, в чому була, прожогом до дверий; розпяла ся: „Стій, кажу, хоч убий мене, а не пущу з хати“... Він до мене: „геть! не жартуй“...

— Не до жартів!... куди ти злаштовав ся?

— Пусти...

— Не пущу...

— Пхну!...

— Пхай, а не пущу, за ноги вчеплю ся...

— Пусти, а то бити му!..

— Хоч убий, а не пущу. Знаю куди ти! До панів!.

— Пусти! — як закричить він, дак наче в шкури вилазить. Я трохи злякала ся була, похолола, але — Мати Божа зглянула ся на мене, піддала менї духу, зараз я отямила ся і кажу:

— Хоч ти кричи, хоч верещи, а не пущу — і ну! його вмовляти, образумлювати. А він і собі троха схаменув ся, вже не кричить, а просить ся. Да так жалїстно, так жалїстно просить ся:

— Жінко моя! ягідко моя люба! пусти мене, не муч мене! не доводь мою душу до гріха... Пусти!... Зроду-віку нї в кого не просив ся; хоч що менї робили, хоч як били, в мішок закидали, а я не просив ся, мовчав, терпіз; а тепер не витерплю; прошу ся у тебе: пусти, пусти мене!

Бачу я: трудно йому, аж слези на очах виступили, тай менї не легко; треба менї на своєму встояти і кажу:

— Не пущу...

— Не пустиш?

— Не пущу...

— Дак клич же попа, нехай сповідає і причащає мене, бо я чую, що помру... Нудно менї; трудно менї на серцї... щось підступило, давить, дух спирає. Ой, ой! пусти! — Та з сїми словами, як заплаче, заголосить!... І жалїстно менї і сумно і страшно менї стало... Дїти зо сну позскакували і собі голосять... Що-ж менї робити, що менї чинити? Чи панів милувати, чи свою дружину мордовати? Сидить він на лаві, плаче, а я чую, що слези його в серце до мене капають і там приском печуть.. Хоч би він схопив ся, думаю собі, да одіпхув мене від дверий; я-б вже й не пручала ся; лучше-б він вдарив мене; менї-б не так тяжко було; не сила-б моя була єго спинити... дак нї-ж! Сидить він наче приборканий, не лютує, да плачучи просить ся, жалю менї задає... Переміг мене жаль; я двері на вте-ж!

— Іди!

Закурів він, тільки підошви манячать, а я тодї собі в слези...

Пощастило нам того разу. Панів не було на селї; вони ще вчера поїхали до міста; дак Антін видрав там у їх у господї якогось недопанка, та на йому й погострив свого язика. Обійшло ся нї на чому.

А я стала собі на думцї: з чого отсе у його, у Антона мого, земля йому пером, отакий попуск Божий? Цїлїсенький год він чоловік такий, що дай Боже і всїм людям, хоч в ухо його бгай. Аби-ж прийшов день сьвятої волї — він і займеть ся проти панів. З чого воно?.. Радила ся я з попом. „Се у його перехід — каже батюшка — над ним треба-б „ордію“ вичитати; але я не вмію того. Се треба у Виноградний манастир, десь аж за Київом; там ченцї вичитують“... Слухаю я, а собі думаю: „а що, як та „ордія“ поможе стільки, скільки помогли досї усї оті молебства, що я у тебе наймала?... Пропащі тільки гроші мої, пожаль ся Боже.“

Тільки я й примірковала собі, що на все воля Божа і проти неї чоловік нїчого не вдїє. Нехай же воно йде, як Бог дає...

найти ся межи австрийскими Русинами люди, котрі, припустім, будучи невдоволеними обставинами австрийскої Руси, вздихали-б до України, так само як один або другий Волох чи то на Буковині чи в Угорщині або в Семигороді може й дійсно вздихає до Румунії. Але і то не доконечно. Прецінь загал австрийских Волохів ніхто не стане посуджувати о зраду державну задля того самого, що поза границями Австриї є собі свобідна Румунія; прецінь і велика часть Німців проживає в Австриї, і Німці австрийскі помимо сусідної національної німецкої держави є загалом взявши добрими австрийскими патріотами. Не вжеж Русини мали-б бути в данім разі гірші ніж Волохи? Правда, бувають і такі народи, у котрих вірність, любов до краю і до держави річи дуже тандитні, котрі тими річами торгують, але не треба зараз таки після тих циганів судити всіх других, пр. Русинів. А вже-ж такого суду про себе не стерплять Русини від Волохів! Від них бодай не стануть Русини вчити ся австрийского патріотизму і льояльности. Волохи Русинам в тім зглядї не взорець! Бо коли на Русинах чи то на буковиньских чи на галицких, винявши очивидно москвофілів або таки просто Москалів, отже не Русинів, від котрих самі Русини поли втяли, і з котрими не хочуть мати нічого спільного, коли, як кажемо, на Русинах нема ні найменьшої змази, нема і слїду чогось такого, що противило-б ся австрийскому патріотизмови і льояльности, коли Русини власне за свій патріотизм заслужили собі у цісарів австрийских навіть на почесне прізвище Тиролців всходу, то Волохи мають дещо такого на сумлїню, що не коньче кваліфікує їх до того, бути нам Русинам взірцем австрийского патріотизму і льояльности. Не руске, але волоске було товариство „Arborosa“, що в р. 1875-ім, коли зрештою цїла Буковина, між тим і буковиньскі Русини, обходили величаво столїтні роковини прилученя Буковини до Австриї, висилало до Яс телеґрами, переповнені виразами смутку і жалю, що Буковина зістала відорвана від Молдавії; не рускі але волоскі визнатні люди і проводирі їздили саме тоді до Яс, аби брати участь в смутній памятці відорваня Буковини від Молдавії; не руске але волоске товариство Concordia заряджувало недавно тому против волї австрийского правительства молебні набоженьства в Буковині за успіх замішаних в політичний процес проводирів волоских в Семигороді; не рускі але волоскі студенти взивали волоских студентів виключених в Семигороді за демострациї до витревалости в упорі против власти; не рускі але волоскі студенти брали участь в конґресї в Констанца виміренім против Австриї і дістали за своє непатріотичне і нельояльне поведене від власти нагану; не руский але волоский посол вихваляв в раді державній поведене тих студентів; не Русини а Волохи вивісили були недавно тому в Кімполунґу фану з румуньским трікольором. Чи отсе може австрийский патріотизм? Чи отсе докази льояльности? — І при тім всім сьміє зухвалий Волох казати, що „рускість, якій служить Черновецка „Буковина“, не є анї патріотична анї льояльна“, сьміє давати нам науку патріотизму і льояльности?! Се вже зухвалість безгранична! Нї, панове! Хоть би Ви і як злобили ся на нас, хоть би Ви і як нам грозили: ми не злякаємо ся ваших погроз, ми, ще Богу дякувати в Австриї під охороною законів, а на тій дорозї за Вами нїколи не підемо, ба, станемо навіть завсїгди як один муж против Вас.

Після того всего кождому ясно стане, чому то діяльність Русинів народовців не знаходить признаня у зухвалих боярів. Вона таки нїколи не знайде там признаня, бож прецінь Русини народовці поставили собі за цїль (гл. „Буковина“ ч. 11): працювати над тим, щоб у руского народу збудити интерес до житя державного, щоб руский нарід виховати так, аби він виявляв всім напрямі здоровий погляд і хосенну діяльність, — се-ж декому не на руку; Русини народовці зовсім не плачуть, а тїшать ся, що Буковина зістала прилучена до Австриї, вони не демонструють против Австриї, не вдають ся в жадні затії звернені против Австриї, — ну, така праця і така діяльність Русинів народовців мусить очивидно у тих, що вздихають до вільної національної держави Румунії, заслужити собі на погорду; вона у них непатріотична, нельояльна.

Після того всего кождому вже зрозуміло, чому то ті панове про Русинів народовців завсїгди лиш одно горлають, що вони ширять в краю несупокій і ворохобню. Річ ясна: хто тим панам не йде під лад, хто ще в додатку має відвагу сказати їм слова правди в очи, той ворохобник, той бунтівник! Але розберім ще і сей послїдний їх закид против Русинів народовців.

Так воно і йшло до самої Антонової смерти; здаєть ся цїлих двайцять років. Не малий то час! Богацько пребогацько всього за сей час перемінило ся: що тоді тільки сходило, тепер вже виросло; що тоді починало зростати, тепер вже зістаріло; а що тоді починало старіти ся, за двайцять років струхло, спорохніло... І над нами трохи Господь зглянув ся, послав на нас свою руку благу. Антін, правда, не позбув ся своєї вдачі, не покинув своєї вади лихої лаяти панів в день сьвятої волї; але Господь сокрушив панську гординю. Пани і з нашого села і з сусїдних переняли ся думкою, що не треба уважати на Антонову лайку, бо він в той день людина не притаманна... А наші люди не так думали: гомонїли, що Антін кара Божа на панів за гріхи їх. Раз, кажуть, на рік буває день сьвятої волї — і раз в той день Господь карає панів... І так воно буде аж до девятого колїна. Не буде, кажуть, Антона Прядки, буде хто інчий, кого там Бог призначить допікати панів за їх неправди над людьми... Се-б то так, наче колись кажуть, в далеку давнину було, перед якимсь потопом...

Не скажу, чи так воно, чи не так; що чула, те й переказую, а сама я розуму не доберу, де правда.

Як почали ото пани не вважати на Антона, як ославили його несамовитим, дак з того часу не геть я турбовала ся, тільки було і опасую ся, щоб не напав ся він на кого такого, що не тямить його вдачі, тай потягне його в суд... Спасибіг Богови, не трапляло ся такого, мабуть Мати Божа одвертала.

Так от, бачте з якою чудною людиною мене доля спаровала!.. Е-ех! коли-б не ті дві вади у мого Антона, звіковала-б я з ним, не зазнавши ніже єдиної хмарної години!.. Так, кажу-ж вам, — нема щастя без нещастя... Не було-б ночи, не було-б і дня...

Чудна, чудна людина був небіжчик!.. упокой Боже його душу з сьвятими і з преподобними. Чудно він і вмер.

Кажу вам: як ославили його несамовитим, дак з того часу пригоди з його вади не трапляли ся, хоча він і не покинув свого призначення. Почне було своє вичитувати, дак, коли той, на кого він напустить ся, огризнеть ся супроти його, він того не довго лає... Аби-ж хто змовчує, того вже він випере до поту; доти прати-ме, доки і в самого сорочка хлющем візьметь ся. Та все нїчого було, гаразд; нїхто не позивав; а земських начальників тоді ще й в заводї не було; нікому було накидати ся на нашого брата! Крий Господи, були-б тоді земські начальники, вони-б Антона мого живцем в сиру землю загнали. Тепер таке завело ся, що гірш як за крепацтва було: тепер аби хто з людий не скинув перед яким недопанком навіть, шапки, зараз того земський начальник в хурдиґу, або й під різки... Добре зробив мій Антон, що помер заздалегідь, коли ще земським начальником і не смердїло...

Чудно так, кажу вам, помер Антін.

Того году, як судило ся йому вмерти, замануло ся йому мірошниковати. „До хазяйства, каже, я вже старий, підтоптав ся; нехай син править; а я собі млин споруджу, тай мірошниковати-му.

— Тай добре-ж — я йому на те; — дай Боже час добрий! може мірошникуючи і панів кинеш лаяти...

— Нї, Оришко! сего й не думай і не гадай про се; не кину...

— Чому?

— Тому, що ти не тямиш...

— Чи вже?! До срібного волося дожила, а розуму й на стілечки не нажила!

— А вже-ж не нажила. Тобі здаєть ся, що я панів лаю?

— А то-ж кого, коли не їх?

— От бач і не тямиш, голово!.. То я неволю людську лаю... Щоб ти знала — як прийде день сьвятої волї, так у мене й закипить на серцї проти неволї людської. — Коли-б я її побачив, я-б її зубами загриз; та не знаю, яка вона, чи така як ота холера, чи така як трясця?.. Не знаю! Тілько всего і знаю, що така вона саме, як пани; бо пани-ж неволять людий... Так?.. вони?

— Та нїхто-ж як не вони — кажу я.

Дак ото заходили ся ми коло млина. Треба було заздалегідь дерево на клїтку вивезти. Купив він у Маслаченка і на клїтку і на вал і на рамена. Поїхали рубать. Рубає він собі деревину, березу чи що; цюкає та цюкає, а вона зразу як шугоне, та на його; він хотів відбігти та не встиг; ступнів зо три відбіг, вона його й причавила і гіллєм і цївкою; ноги так йому і росплющила...

Привезли його до дому, знесли в хату... Ледві він дише... Покликала я попа... запричастив він його... День — другий, третій, — не оживає чоловік, не вмирає; а на четвертий день попрохав їстоньки... Зрадїла я невимовно... Думаю: одужає... І дійсне був би одужав, ко-

Перегляд політичний.

Нічо не знаменує ліпше політичної тишини, яка запанувала не лише в офіцияльнім політичнім сьвіті, але також в публіцистиці, як факт, що анї з подорожи нашого цісаря на маневри в Щетинї, анї гостина німецкого канцлера кн. Гогенльоге в Петербурзї анї прогулька льорд-майора Льондону до Парижа не дали предмету до далекосяглих комбінаций. Подорож австрийского цісаря на маневри німецких війск в Щетинї є новим доказом, що дружне порозуміне між обома державами стоїть непохибно і зміцняє ся з кождим днем. Се доказали й Німцї, котрі з одушевленем витали нашого цісаря і сим висказали свої щирі симпатиї для его мирної політики. Цісар з Щетину верне до Відня і прийме наново ґр. Казимира Баденїого на авдиенциї. Намістник Галичини виїхав зі Львова і був у Празї, де нараджував ся з ческим намістником ґр Туном над політичною ситуациєю. З Праги поїхав ґр. Казимир Баденї до Відня і буде переговорювати з ріжними впливовими особами, між ними також з проводирями сполученої лївиці, котра дня 13-го с. м. відбула нараду над теперішною політичною ситуациєю і мабуть над еї становищем против будучого міністерства ґр. Баденїого — Вибори до сойму дальматиньского вже перепроваджені; в Чехах стоять на порядку дневнім передвиборчі збори і справозданя посольскі. Виїмковий стан буде знесений ще перед 9-тим жовтня, котрого то дня надіють ся приїзду архикн. Кароля Людвика яко заступника цісаря на ческу виставу.

В Угорщинї дав нагоду до дискусий по часописях президент угорских міністрів бар. Банфі, котрий оногди складав перед своїми виборцями в Сіляді-Шомльо справоздане посольске. Банфі заявив, що угорске правительство поки-що не має потреби предкладати парляментови виїмкових законів против аґітаторів, котрі підбурюють нарід, бо тепер можна спустити ся на здоровий розум люду. Але коли би показала ся потреба, то угорске правительство не злякає ся того способу і докаже, що має силу і знає еї ужити против підбурюючих аґітаторів. Але тепер настав якийсь роз'єм між ними і немов то успокоєне, і тому правительство предложить короні помиловане осіб, засуджених в процесї о румуньске меморандум.

Німеччина стоїть ще під вражінем промови цісаря Вільгельма. Социяльно демократичний орґан Vorwärts виступив дуже остро против неї і тому конфісковано одно число его за другим, а вкінци арештовано головного редактора. І иньші ґазети, котрі також виступили против цісаря, стрітила та сама доля, а їх редакторів арештують. Цісар, видко, хоче социяльних демократів знищити і бере ся передовсїм до їх орґанів. Чи такий гнет поможе, треба сумнївати ся.

Іспанія клопоче ся повстанем на Кубі. Війскам іспаньским не коньче добре веде ся, хоч офіцияльні справозданя доносять о побідах війск. Президент міністрів заявив оногди дописувателеви „Harald-а", що до Куби відїде ще 25.000 вояків і що є надія на цілковите усмирене повстанців.

Акта про убите Стамбулова находять ся від кількох днів в апеляцийнім судї в Софії. Слїдчий судя сконстатував, що окрім Ґеорґієва — котрий недавно втік з вязниці — і візника, ще знані два иньші убійники, але їх не можна віднайти. Трудність лежить в тім, що сьвідки не пізнають убійників, бо сї перед убіством не були — окрім невинайденого Галина — в Софії. Виходить таке: Ґеорґієв, котрого вина доказана, втік; візника мають за зложенем кавциї випустити на волю, а двох убійників не можна найти. Такого треба було вже з самого початку сподїватись, бо болгарска справедливість судова то чиста іронія.

Донесеня про рух македоньский, мов би то там вже цілком утихло, суть неправдиві. Вправдї о більших відділах повстанців не чути нічого, але за то показують ся в західних частях краю горстки людий (30—50), котрі все граблять і підпалюють турецкі села. Ті відділи походять правдоподібно з Болгариї. Там аґітация помимо заказу зі сторони правительства все ще не устала, що доказує факт, що сими днями зібрали три офіцири в Бурґас 30 людий, щоби їх попровадити до Македонії. Але їх коло границї придержано і розброєно, а офіцирів віддано властям. До Daily Thelegraph доносять, що тепер в Македонії є пять відділів повстанців, котрі добре узброєні і стоять під проводом болгарских офіцирів.

В справі вірменьскій доносять, що султан справдї згодив ся на предложені европейскими державами реформи. Одною з головних точок того меморандум було орґанізоване комісиї, котра мала-б чувати над перепровадженем реформ в Арменії, і утворене т. зв. сталого комітету в Царгородї. Предсїдателя тої комісиї іменує після предложеня амбасадорів сам султан, а то іменоване мають потвердити европейскі держави, підписані на берлиньскім трактатї. Дорадниками того предсїдателя мали бути іменовані два християньскі заступники. На чолї сталого комітету, котрий мав би складати ся з шістьох членів (між ними найменше трех християн), має стояти якийсь висший цивільний або войсковий турецкий достойник. Комітет має розслїджувати всякі неправильности адміністрациї, приймати жалоби і їх провірювати. А амбасадори мають право з тим комітетом безпосередно порозумівати ся через товмачів. Коли султан пристав на ті предложеня, то справа вірменьска війде тепер в стадію переговорів, бо до цілковитого полагодженя еї ще далеко, дуже далеко. Були такі дорадники султана, котрі не хотїли допустити до тих реформ, а тепер они кажуть, що Вірмени будуть стреміти до цілковитої независимости, а повага турецкої держави богато потерпить. Може бути, що в тім є почасти рация, але з того ще не виходить, що держави зле дораджували Туреччинї; годї Арменію лишити без реформ, бо там діють ся навіть після урядових твердженъ нечувані надужитя в адміністрациї краю і надуживаня власти.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 14. вересня 1895. р.

Іменоване. Рим. кат. парох в Радівцях Едвард Нїстенберґер іменований почетним крилошанином львівскої рим. кат. митрополичої капітули.

Краєвий президент Буковини ґр. Ґоес виїхав на інспекцию вижницкого повіта.

Із Станіславова пише нам наш дописуватель: Члени Руского клюбу у відповідь на допись „Буковини" в ч. 99-ім пишуть у Надісланім в „Дѣлѣ" ч. 194., що Руский клюб не есть товариством москвофільским, тілько народовским, на доказ чого наводять спис виділових, нїби самих народовців. Отже треба знати, що між виділовими є три москвофіли, і заступниками суть три москвофіли. Заступників в Надісланім не подано. — Сказано в згаданім „Надісланім", що я одного виразного народовця і двох невиразних зачислив до москвофілів. Дуже би-м рад не вважати їх москвофілами, але народовства їх голї пізнати з того, що належать до Общества Качковского... Аґітацию між Русинами, що остатними лїтами повертали з Мазурів, ширено; то заперечити не дасть ся; занимав ся тим найбільше п. Б., що на своїм білеті підписує ся „фірманьска челядина". Аґітациї ті не знайшли віри. — Пп. Кокоруз і Бучиньский боронять ся тим, що не старали ся о членьство Руской бурси, отже москвофіли не могли їх і приняти. Я того не писав, що они старали ся; я тілько писав, що нехай они старають ся, а побачуть, що їх не приймуть в члени бурси. Нехай спробують; будемо мати доказ, хто кому робить уступки. — Сказано, що лише п. Мостович не хотїв вступити до клюбу, а пп. Масляк і Петрик нїби хотїли. Отже пп. Масляк і Петрик не хотїли також вступити до клюбу, бо записали ся і належать до Бесїди. — З того, що москвофіли явили ся на вечерку в честь Шевченка, не можна робити нїяких висновків в користь нашу. Унїятска москвофільска молодїж у Львові уряджує богослуженя за Шевченка в православній церкві, а мимо того поневірає ідеали Шевченка і наші. Купчанко писав також в „Просвѣщенію", що лиш він і его прихильники правдиво почитають Шевченка, а „Ляхомани" его переслїдували... Чи має тепер настати така порода „прихильників" народовских, як оттак львівскі студенти, Купчанко і и.? Взагалї скажу: легко закинути менї і „Буковинї" клевету, але труднїйше найти таких, щоби повірили в правдомовність доносувателя „*Дѣла*".

Вечерок з танцями відбуде ся в Тернополи в великій сали замковій дня 1 го жовтня с. р.

ли-б не настиг день сьвятої волї... А тож саме за тиждень настиг...

Ледві стало сьвітати, чую я: Антін мій, — упокой Царице небесна його душу! — так тяжко — важко стогне, та до мене, так болїсно:

— Жінко! чи знаєш, який сегоднї день?

— Сьвятої волї, — кажу йому, а собі думаю: „і тепер не забув".

— Поратуй же мене, а то пропаду...

— Чим же менї тебе ратовати? Рада-б я небо до тебе привернути; душу свою до тебе вложити...

— Нї, не те!... не те!.. возьміть мене, винесїть на сани, да везїть до панів...

— Господь з тобою, Антоне! не відь чого замануло ся тобі... як се можна!.. на дворі така холоднеча, тобі з хати не можна; в хатї під кожухом дріжиш!.. Вгамуй ся, голубе мій! перехрестись да читай: „ослаби, остави"...

— Не поможе! нї що не поможе!.. везїть мене; чую, що смерть прийшла по мене!. он вона в кочергах вже стоїть; я її бачу... Глянь! як зуби вискалила... Бачиш...

— Да заспокой ся!.. не відь що тобі ввиджаєть ся...

— Нї, не ввиджаєть ся; я виразно бачу її... Поратуйте-ж мене, не дайте менї занести гріха на той сьвіт...

— Попа — питаю — покликати? — і бачу, якось твар йому мінить ся, не та стає, зблїдла і опала...

— Не попа, а пана... нема пана, хоч недопанка... ратуйте!..

Та з сїм словом як заридає!.. А потім:

— Тривай! тривай! не підходь ще!.. Я зараз, зараз... везїть мене швидче до панів!.. Жінко! придерж її, не пускай її до мене...

Зуміла ся я, не тямлю — про кого він каже: придержати? в хатї опріч мене да сина нікого... А він все своє:

— Не пускайте її до мене, нехай підожде, доки верну ся від панів...

— Кого не пускати? — питаю.

— Смерти, смерти! он вона наставляєть ся йти по мою душу...

Отут вже і я стеряла ся... Не збагну — що й почати; тай кажу синови:

— Бігай швидче по кума Мусїя, нехай іде, раду дає...

Заким прийшов кум, Антін мій усе одно верве: „везїть мене; я зараз; підожди..."

Прийшов Мусїй. Антін вже не познав його: може через те вклепав ся, що кум був в жупанї; дак він і взяв його за пана. Скинув на його очима; такі вони зробили ся, наче сонні, да тодї й почав: „Ой ви, пани-голоколінцї! бодай вам і те і се, і пяте і десяте!" І чого вже він їм не бажав! страх і згадати... Бажав, бажав, тодї як заскрегоче зубами, дак аж їжавка на його напала...

— Бігай, сину! за попом — мовив кум. Антін блиснув очима...

О тепер, каже, йди!.. іде, іде!.. Ох! ратуйте!..

Та з сїм словом і Богови дух віддав...

Чудна людина, чудна і смерть її.

Упокой його со сьвятими!..

29-го березїля 1895 р.

Огонь в суді. В Кутах, косівского повіта, вибух дня 11-го с. м. в суді огонь і наробив великої шкоди. Богато актів згоріло: огонь був підложений.

Гал. краєва рада шкільна рішила на засіданю з дня 9-го с. м. іменувати суплентами в середних школах: о. Івана Чапельского заступником катихита при рускій ґімназиї у Львові, Людв. Козловского суплентом при II. ґімназиї у Львові; затвердити в учительстві в середних школах: Мих Константиновича при ґімн. в Тернополи, Фр. Бізоня при ґімназиї в Новім Санчи, Сатурн. Квятковского при II. ґімназиї у Львові. Перенести суплентів в середних школах: Йос. Мазура з ґімназиї в Бучачи до Станіславова, Вінк. Тирана з ґімназиї в Коломиї до Бучача, Мих. Курка зі Стрия до IV-ої ґімназиї у Львові. д-ра Мик. Сабата з ґімназиї в Станіславові до Коломиї; Брон. Старецкого з ґімн. в Золочеві до Ярослава.

Цікавий процес скінчив ся тепер с. м. перед судом присяжних в Тернополи. Обжалувана була Мария Демянів і єї любовник Лука Галан, що убили в ночи на 24-го мая с. р. Івана Демянова, чоловіка Марії, а потім кинули трупа до Дністра. Галан каже, що єго кликала обжалована лише на те, щоби кинути трупа убитого до Дністра, але про убійство саме не хоче нічого знать. Обоїх засуджено на кару смерти через повішене. Оборонці зголосили жалобу неважности.

Музикальна корова. Якийсь селянин з Гольштайну продав свою корову знайомому селянинови в сусіднім селі. Але корова не хотіла дати ся доїти новому властителеви. Коли-ж властитель поскаржив ся, довідав ся, що корова дуже „музикальна“ і дасть ся без перешкоди доїти, коли засьпівати їй гарну пісню. Зараз зробили пробу. В присутности більшої громади людий пішла дівчина, котра мала доїти, до обори сьпіваючи знану німецку пісню „Ach wie ist's möglich“ — і корова вслухавши ся в ту гарну пісню дала ся справді доїти. Який же то тепер товар настав на сім сьвіті!

Штучний запах цьвітів. В часописи Natur химик Вільон оповідає о новім промислі: штучно закрашувати і надавати запаху цьвітам. Фіялки, рожі, левконії, каже він, одержують о много сильнійший запах, сли покропить ся есенциєю їх запаху, а щоби задержали сей запах довший час, уживає ся ґліцерини. В деяких торговлях можна дістати вже готові перфуми до цьвітів. Так приміром „віолетіна“ складає ся зі 100 ґрамів алькоголю, 100 ґр. ґліцерини і 10 ґр. есенциї фіялкової. Щоби відсьвіжити зівялі цьвіти, треба їх замочити в амоняку а відтак покропити есенциєю. Єсть еще і иньший спосіб надавати цьвітам штучний запах: цьвіти кладе ся в деревляну скринку, охолоджену зі споду ледом. Верхом скринки суть дірки, через котрі впускає ся вугляну кислоту з запахом дотичного цьвіту. Огородники париські надають цьвіткам зовсім иньший запах як природний. І так можна дістати боз з запахом рожі, гвоздики з запахом фіялків і т. п. Одним словом, чоловік силує ся природу змінити.

Кілько звізд на небі? Звіздарня в Парижи занимає ся тепер зладженем міжнародного катальоґа звізд, як то рішив конґрес астрономів в 1887 р. В тій цїли фотоґрафують небо ночами, а доси вже є 180 клїшів. Пересічно на кождій фотоґрафії є 335 звізд, а в цїлім катальозї будуть поміщені три міліони звізд — число імпонуюче!

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сімя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 103. Чернівці, вівторок дня 5. (17.) вересня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковині.

III.

Чи Русини бунтівники і ворохобники? — „Widerliches Coquettiren mit dem Polenthum in Galizien“).

Що то значить ширити несупокій і ворохобню? Кождий знає, що се річ така, котра підпадає під деякі параґрафи устави карної. Коли-б отже Русини народовці були такі завзятущі бунтівники і ворохобники, як їх представляють Волохи, то очивидно жаден з них не виходив би ніколи з кримінала на сьвіт Божий, а ґазета наша „Буковина“ була-б що хвиля конфіскована, а прецїнь не було анї одного такого випадку хотьби на лїк, щоб Русин народовець задля того ввійшов в колїзию з відповідними параґрафами устави карної, щоб „Буковина“ наша була конфіскована. Але берім річ в благійшім того слова значіню, скажім, що то підбурюванє і підюджуванє ведуть Русини народовці лиш в такій малій мірі, що не можуть їх досягнути параґрафи устави карної. В такім разї просимо доконечно подати нам бодай факта: де, коли, против кого підбурювали Русини нарід. Фактів таких анї одного панове ті не подають, бо очивидно не можуть; вони сами видять, що як би хотїли щось певного подати, то не остоять ся, бо все, що скажуть, покаже ся неправдою; вони проте кидають лиш на всї боки порожні слова в тій надії, що прецїнь найде ся хтось, що повірить їм на слово. І так читаємо пр. і в названім числї „Buk. Post“ ось що: „Вона (зн. „Буковина“), що палає найгорячійшою ненавистю против Волохів, нападає їх виливаючи свою їдь в кождім своїм рядочку, вона, що маючи перед очима ледви застигле тїло покійного митрополити, кидає ся без памяти на покійника, що ледви розстав ся з житєм“... Ну, кличемо всїх чесних людий на сьвідків, і просимо показати нам хоть один рядочок „Буковини“, до котрого можна-б віднести оттаке обвинуваченє; самі-ж заявляєм тут ще раз, що від смерти бл. п. митрополита Мораря Андрієвича „Буковина“ **нїколи** не виступала против Волохів аґресивно, т. зн. нїколи не починала якоїсь сварки, тілько завсїгди (т. зн. кілька разів) лиш боронила ся перед напастями волоских ґазет, якось і тепер примушена відпирати напасть „Buk. Post“. Просимо отже о факта!

Ще одно таке голословне твердженє читаємо в ч. 277-ім сеї ґазети: “Все, говорить ся там, що єї („Буковинї“) не до шмиґи, і то без розбору, чи нїмецке, чи жидівске, чи румуньске, чи романофільско-руске, кидаєсь у неї до одного горшка, і обсипуєсь простацкою напастею, клеветою, підозріванєм“. І знов таки просимо о конкретні факта. Ми певні, що нам нїколи жадного і найменьшого такого факту не пропущено-б плазом, коли-б були якісь такі факти; але їх нема, їх не наводить „Buk. Post“ анї жадна иньша волоска ґазета, а завсїгди лише просто напастує ся нас такими голословними твердженями. Нам завсїгди тяжко було вдумати ся в тоту льоґіку і псіхіку товпи, що свого часу кричала: распни, распни Єго! Аж тепер, коли ми самі найшли ся в подібнім незавиднім положеню, розуміємо єї і видимо ясно, що наневно розпняли-б і нас, коли-б могли, коли-б ми не стояли під охороною австрийских законів.

Оттак обговорили ми подрібно всї закиди Волохів против Русинів народовців. Тяжкі вони, такі тяжкі, що коли-б дало ся доглянути хоть тїнь їх, Русини народовці не могли-б свобідно рухати ся. Брак австрийского патріотизму, брак льояльности, ворохобня — се не жарти. Лиш одна хиба, що все се сказано просто на вітер, без найменьшої підстави. Не дивно проте, що тяжка бомба, вимірена против груди рускої, відбила ся о невинну і сильну своїм патріотизмом і любовю до рідного краю і до держави грудь з такою силою, що торощить тепер того, котрий єї так гарно виціли. Так воно, так: чоловік стріляє а Бог кулї носить!

Ба, ще не все, ще одну річ закидують Волохи завсїгди Русинам народовцям, а кладуть вони єї трохи не на рів-

Вік наших письменників.

—o—

Хто у нас найстарший віком письменник? Панько Олелькович Куліш. Родив ся ще 8. серпня 1819 року, значить: Куліш уже 77-лїтний старець. Коли числити єго лїтературну діяльність від 1843 року, то вже тому два роки минуло цїлих 50 лїт, як він працює у нашій лїтературі. І саме в 50-лїтні роковини своєї лїтературної діяльности видав Куліш у Женеві спорий новий збірник своїх поезий п. з. Дзвін. Чому-ж імя старенького Куліша не згадує ся тепер з такою пошаною, як би такий довголїтний, вельми талановитий робітник на ниві народній заслугував? Чому в 50-лїтні роковини єго лїтературної діяльности — так рідкі роковини у наших письменників! — Українцї-Русини не пошановали Куліша ювилеєм? Годї було. Коли-б Куліш на старість не був величав насиля і деспотизму, коли-б не погорджав козацтвом та гайдамаччиною, не бив поклонів перед такими московскими царями, котрі на те не заслугують, не ненавидів науки і лїтератури нашої, не обкидав болотом памяти Шевченка, не показував взагалї так богато безсильної, старечої злоби — Українцї-Русини не забули би великих заслуг Куліша, простили-б єму богато промахів і вдарили би чолом перед таким довголїтним робітником; — а так... годї було.

І доживає так Куліш свого віку без тої загальної симпатиї, якою би певно тїшив ся, коли би не поневіряв ідеалів народних. Він же талант великий, він же й Українцем доси є, бо й доси пише по українськи. Відвдячуючись за старечу злобу Кулїшеву байдужностию, письменники наші про него мовчать. Та як і говорити письменникам про него, коли він у своїм песимізмі всїх має за слїпих і пустослових?

До Тараса за річку Ахерон шле питанє:
Кому-ж я передам, коханий брате,
Твоє добро сьвяте, над всї скарби багате?
Собакам, чи вовкам, чи людям безголовим,
Тим язикам лихим, калїкам кривомовим,
Письменникам слїпим і пустословим?...*)

Добро сьвяте с. є. поезию високу, многодумну, переняту Кулїшем по Шевченку, не має він уже кому передати... Чи справдї у нас такі негідні наслїдники Шевченка? Нї; так зле не єсть, але Куліш песиміст на старість. Все-ж він віком своїм Нестор наших живучих письменників.

*) Гл. „Дзвін“, 25.

Дивно складає ся, що жінка Куліша, Олександра (Ганна Барвінок), письменниця у нас одна з перших, — також найстарша віком поміж нашими лїтератками. Она родила ся 23-го квітня 1828 року, отже їй тепер уже 68-ий рік.

Виходить, що Куліш зі своєю женою то у нас найстарша родина лїтератска, що не відцурала ся своєї мови. Як би то гарно було, як би сю поважну родину, з котрою звязаних стілько і гарних споминів з пів сотнї минувших лїт, обгортала тепер загальна симпатия! Ганна Барвінок тїшить ся нею, тілько чоловікови єї не прощають всїляких памфлетів. Може пристрасти затихнуть з часом — і ми доживемо часу, коли з гордостию вказувати-мемо на се подружє, прощаючи Кулїшеви похибки, а памятаючи тілько заслуги єго і жінки для лїтератури. Коли-б сей час не був далекий!

*

Другим найстаршим письменником нашим — маю на думцї тілько живучих — то Іван Гушалевич, знаний всїм ще з 40-их років з творів, писаних в нашій мові, знаний відтак тисячам учеників львівскої рускої ґімназиї яко улюблений, добросердечний катихит. Він родив ся 4. грудня 1823 р., отже єму вже 72 роки. Коли буде мова про розбудженє галицкої Руси,

ні із зрадою державною, а то нашу Polenfreundlichkeit, наше „безупинне і обридливе залицяне до Поляків в Галичині („stetes und widerliches Coquettiren mit dem Polenthum in Galizien“). Припустім, що се правда, так що-ж в тім за гріх? Та-ж галицкі Поляки належать до австрийскої держави, та-ж порозуміне Русинів з Поляками в Галичині годі назвати порозумінем Русинів із ворогами австрийскої держави, та-ж після звістної теориї бр. Мустаци про згоду народів в наслідок австрийского їх патріотизму так навіть мусіло-б бути. „Однакова любов до династиї і до держави палає в грудях обох народів, тота сама віра (додаємо: в Галичині—католицка) лучить їх нерозлучно. На тій самій землї родились вони і родять ся, однакові (?) звичаї і обичаї, так вони ростуть. І чи-ж може кому удати ся Русинів і Поляків перемінити в ворожих собі братів? Ні, ніколи!“ — кликнули-б ми mutatis mutandis разом з „Buk. Post.“ і пригадали-б тим панам їх власні слова. І справді, які би ми були щасливі, коли-б могли вже тепер про відносини Русинів і Поляків в Галичині оттаке сказати. Пожаль ся Боже, зовсім так воно ще не є, і довго ще, здає ся, не буде, так само, як на наш превеликий жаль ще богато переплине води в Прутї, нім межи Русинами а Волохами на Буковині прийде до якогось порозуміня.

Та не в тім хиба, скажуть нам панове Волохи, що галицкі Русини наближують ся до Поляків, бо „за витворенем між Русинами в Галичині партиї прихильної Полякам богато промовляє“, але відки Русини буковиньскі приходять до того бути прихильними Полякам? „Їх безупинне обридливе залицяне до Поляків в Галичині є безнастанний тревалий удар на ціле населене краю, без ріжниці народности, котрий годі мовчки зносити“, —кричить „Buk. Post.“ Припустім знов, що панове Волохи в праві, що залицяне Русинів буковиньских до галицких Поляків рівняє ся просто зраді державній, в такім разї повинні Волохи, коли хочуть робити другим закиди, хоть самі бути чисті від подібного закиду, а то ми на підставі виводів кількох черновецких ґазет, як Bukowiner Nachrichten, Bukowinaer Rundschau, Gazeta polska в послідних днях могли-б Волохам так само сказати: „Ваше безупинне обридливе залицяне до Гогенварта і єго клюбу в Відни є безнастанний тревалий удар на ціле населене краю, без ріжниці народности, котрий годі мовчки зносити“! На се, ми знаємо, відповідь у них готова: що попови вільно, то дякови засї, — та ми не робимо їм з того закиду, помимо того, що той союз їх з Гогенвартом дав ся нам добре в знаки; звістно, кождий шукає собі союзників, де може, і щасливий, коли їх найде. І ми самі чули-б ся справді дуже щасливими, коли-б найшли для наших руских справ такого могучого союзника в польскім клюбі, як Волохи в клюбі Гогенварта, та на жаль, хоть „Buk. Post.“ се вже таки зовсім на певно твердить, ми того не можемо сказати. Може бути, що теоретично взявши, польский клюб нам прихильнійший ніж Гогенварт з своїм клюбом, але се не мало доси жадних практичних для нас наслідків на Буковині. Та-ж „за підмогою віденьского польского клюбу ради державної удало ся вам для деяких ваших прихильників вижебрати висші публичні становиска“ — кличе „Buk. Post.“ На се взиваємо ми польский клюб на сьвідка, аби ствердити, що се неправда, що се така сама проста видумка „Buk. Post.“, як все иньше у неї. Ми тут цілком отверто заявляєм, що з нашими жаданями звертались ми завсїди лише до австрийского правительства, до австрийских міністрів — більше до нікого, і дістали від австрийского правительства одного члена в Радї шкільній краєвій і одного референта тамже а заразом інспектора для руских шкіл на Буковині — і поки що більше нічого. І отті два здобутки наші панам Волохам не дають спати. Вони хотїли-б, щоб і австрийске правительство з нами так поступало, як вони поступають, а що найважнійше, хотїли-б до висших публичних становск не допустити анї одного Русина — се ми виразно читаємо із зневажливого тону („вижебрати“) сеї їх замітки, се ми виразно бачимо в тім факті, що Волохи маючи в Видїлї краєвім і в гр. прав. консисториї спроможність вислати яко заступників до найвисшої шкільної власти по одному Волохови і по одному Русинови, вислали вседи лиш по два Волохи. Їм дивно, що правительство надолужило заподіяну нам Волохами кривду і іменувало також одного Русина членом Ради шк. кр.! Їм дивно, бо де-ж хто чував, щоб Русин мав мати голос в Радї шкільній краєвій? Правда, він там один на дванайцять, але таки є. І за сю зичливість маємо ми бути їм вдячні? За се їх любити? Але мовчім, бо жадати свого доброго права, се у них ворохобня, нельояльність, брак патріотизму і т. д.

Отже знов таки показує ся, що — хотьби ми сего і не уважали за жаден гріх — нема жадного залицяня буковиньских Русинів до галицких Поляків. Просимо зрештою о певні факти.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 16. вересня 1895. р.

Перенесенє. Директор гр. прав. ґімназиї в Сучаві, Стефан Драчиньский, перенесений до ґімназиї Разумовского в третій дїльници у Відни.

Конкурс росписаний на посаду надучителя двоклясової народної школи в Кліводині з рускою викладовою мовою. Речинець до 1-го жовтня с. и.

Бук. краєва Рада шкільна заказала черновецкій міскій Радї шкільній допускати неплатних т. зв. Probecandidaten і Probecandidatinnen по зложеню кваліфікацийного іспиту до дальшої неплатної практики. Де-ж потрібно учительских сил, там належить оснувати місця платних учителїв помічних. Сим закінчено вже раз безправне визискуване окінчених питомців семинарских, котре лише в Чернівцях, а більше нїгде не було, а натомісць буде більше платних учителїв.

Рада міста Львова рішила дати 100 зр. підмоги для інтернату сьв. Йосафата при учительскій семинариї у Львові.

Австро-угорский банк підвисшив стопу процентову для векслїв на пять, для позичок на державні ноти і заставні листи на пять і половину, а для иньших цінних паперів на шість зр. від сотки.

єго імя все згадають з вдячностию. Якою-ж симпатиєю він знов тїшив би ся тепер і яко письменник, коли би твори свої був писав, так як в 40-их роках, і дальше в народній мові! Були би єго всї знали і цінили, бо твори єго не щоденні; а тимчасом він — разом з иньшими своїми ровесниками — стратив віру у самостійний розвій України-Руси, покинув народну мову, а тепер єго творів не вчисляють нї до нашої нї до росийскої лїтератури, бо не написані нї нашою нї росийскою мовою. „Особую русскую литературу“ — як казав Піпін — витворили москвофільскі письменники, жертви росийскої пропаґанди, і з тою лїтературою нїхто не числить ся, нїхто до неї не признає ся. Українцї-Русини стали байдужі до Кулїша за єго зневажане славної бувальщини, а до Гушалевича за єго відступ від народної мови. Мстить ся опінія народу на тих, що нарід зневажають, тяжше, як би їм здавало ся. Не поможе й праця їх і талант, коли они не йдуть в користь свому народови, коли не опирають ся на своїм рідним ґрунтї. А нам шкода, велика шкода кождого таланту, кождої сили, охочої до працї! Кілько-ж ми значних талантів стратили?! Хто тому винен? Що нам робити, щоби не тратити й на будуче?... Нехай собі кождий сам відповість на ті питаня.

*

Зі старших наших письменників живуть на славу і хосен народови ще отсї письменники, у котрих уже 50 лїт житя або давно минуло, або минає.

З черги найстарший віком є Яків Іванович Щоголїв, котрий родив ся 1824 року; отже має 71 лїт. Він обходив сего року 50-лїтний ювилей своєї лїтературної дїяльности і досї не покинув пера. Поезиї єго стрічаємо часто в *Зорі*.

Відтак по Щоголеві віком найстарший Данило Мордовцїв; родив ся 6. грудня 1830 р., має 65 лїт. — По нїм іде Буковинець Ізидор Воробкевич з віком 59 лїт (родив ся 5. мая 1836 року); велика лїтературна дїяльність містить ся у тім, не так то й дуже глубокім віку буковиньского многозаслуженого патріота.

Від него лише о кілька місяців молодший єсть дїяльний від трийцяти кількох лїт, щирий патріот український Олександер Як. Кониський, котрого прекрасне оповідане: „В день сьвятої волї“ появило ся в попередних числах *Буковини*. Великого поважаня зазнає імя сего патріота так на Українї як і в австрийскій Руси.

Від Кониського о два роки молодший Іван Нечуй Левіцкий (13. падолиста 1838 р.) — тепер єму 57 лїт.

Корнило Устиянович має 56 лїт (1839 р.), Михайло Старицкий 55 (родив ся 1840 р.), Марко Кропивницкий 54 (1841 р.), Іван Тобилевич (Карпенко-Карий) 50 лїт (14. вересня 1845 р.). Кілько лїт Панасови Мирному, що замовк від якогось часу на превелику шкоду для нашої лїтератури, годї дізнати ся з історії лїтератури.

Низше 50 лїт мають Григор. Бораковский — 49 лїт. Ольга Косачева (Олена Пчілка) 43 роки; Григорий Цеглиньский 42 роки; Наталя Кобриньска 40 лїт: Іванови Франкови пішло на 40-ий; Володимир Масляк 37; Юлїя Шнайдер Німентовска має 33; Василь Чайченко 32; Мусїй Школиченко 31 лїт.

*

Тут, звістно, не перечислені всї наші письменники і люди науки; та нема під рукою метрик старших письменників, а про молодших ще пора згадувати. Хоч до речі сказати-б можна, що молодих, починаючих письменників, або й таких, що вже „фірму“ потроха собі виробили, в австрийскій Руси — коли почислити — зовсім не меньше, як на Українї, і то немаловажних талантів. Аби лиш більше читачів, аби охота до книжок, аби меньша скупість в піддержуваню видавничого руху, а письменники є і будуть. Між нашим народом таланти

Посольский мандат з більшої посїлости Станїславів-Товмач зложив дотеперішний посол Станислав Цїньский.

До народної школи в Чернівцях при улици палати краєвої записало ся з початком сего шкільного року до І-ої кляси 186 хлопців, до ІІ-ої 134, до ІІІ-лї 153, до IV-ої 184, до V-ої 55, разом 712 хлопців. Після народности є 334 Нїмцїв (між ними 273 жидів), 192 Поляків, 161 Русинів, 21 Волохів, 3 Чехи, 1 Мадяр. В тій школї вчать один надучитель і 8 учителїв.

Убійство. Оногди вечером прийшов якийсь вояк з 24. полку піхоти і наймив візника Венямина Сіґаля до Винник, звідки мав привезти свого пана. По 10-тій годинї вечером, коли приїхали до села Курович, ударив вояк недалеко коршми візника кілька разів по голові і копнув его так, що той непритомний упав з воза, а сам вояк хопив віжки, затяв конї і утїк. По хвили надійшли селяни, занесли непритомного до коршми, де за хвилю скінчив житє. Пустили ся в погоню за зеком, однако не здогонили его, бо недалеко від коршми найшли лише конї привязані мотузом до дерева, але вже подушені. За убійником заряджено слїдство.

З богатством до гробу. З Монахова, столицї баварскої, доносить, що оногди зложено там до гробу жінку богача Біркеля з брилянтами вартости 45.000 марок (27.000 зр.). Не дивниця, що в послїдних часах було в Нїмеччинї кільканайцять випадків нарушеня гробів. Якісь злодії роскопали гроби і повитягали трупів шукаючи за богатствами, а не знайшовши нїчого, полишали тїла порозкидані на земли.

Нещасливий випадок. 12 лїтний хлопець селянина Петра Івануца в Молодієві грав ся в стрільбою так нещасливо, що вистріл пішов ему в груди і его тяжко ранив.

Заміна домовин. В Мерані помер недавно якийсь російский ґенерал з Риґи; в тім самім часї померла там і панї Г., капіталїска з Берлина, а еї тлїнні останки вислано на телеґрафічне жадане кревних до Берлина. Перед кількома днями мав відбути ся похорон панї Г. Але яке було здивоване кревних, коли при отвореню домовини побачили в нїй трупа російского ґенерала в мундурі! По довшій телеґрафічній корреспонденциї виказало ся, що тлїнні останки панї Г. вислано через помилку до Риґи, де еї похоронено з військовими почестями.

Намірене самоубійство цїлої родини. Дня 11-го с. м. о 5-ій год. рано знайшли зелїзничі робітники на шинах зелїзної дороги цигана Антона Терешкову, его жінку і троє дїтий, котрі очікували над'їжджаючого потягу. Терешкова рішив задля нужди вмерти враз з цїлою родиною. На щасте ще успіли робітники родину вирятувати.

Охорона очий. Директор першої клїніки для очий в загальнім шпитали у Відни, проф. Ернест Фухс, взяв собі за темат до одної з своїх розправ розслїди над охороною людских очий, при чім звернув свою увагу й на вплив електричного сьвітла. Передовсїм заняв ся проф. Фухс „охоронними окулярами" і пересьвідчив ся, що загал вважає зелену барву специяльно здоровою для очий і тому захвалює ся людям з ослабленими очима перебуване в просторах з переважно зеленою барвою. На тій самій засадї припоручають зелені охоронні дашки і надто зеленковаті і блїдофіолетові окуляри. Се переконане так дуже було вкоренило ся, що попередник проф. Фухса, проф. Арльт, казав лавки в своїй викладовій салї помалювати зеленою барвою. Сегоднїшні розслїди дали цїлком противні результати. Звістно, що кожде фарбоване скло втомляє один нерв очної тканки більше як иньші, і тому ті улягають скоршому з'ужитю як другі. Синї і зелені скла впливають шкідливо на очи. Найраціональнїйшим було би уживане таких охоронних окулярів, котрі однаково ослаблюють вражінє всяких промінїв сьвітла. Найбільше надають ся длятого сїрі або перекольорені скла.

Корона анґлїйскої королевої зроблена з брилянтів, взятих з старої корони, і дорогих каменїв, котрі дала сама королева, іменно смараґдів, рубінів і сафірів. Найгарнїйшим каменем є уміщений в серединї брилянтового хреста славний рубін, котрого дон Педро дарував Едвардови І-ому Страшному. Корона анґлїйскої королевої є найтяжшим і найневигіднїйшім діядемом з всїх, які взагалї европейскі монархи носили. Она окрашена окрім великого рубіна і сафірів, 26 меньшими сафірами, 11 смараґдами, 4 меньшими рубінами, 1363 брилянтами, 1273 диаментами, 4 більшими а 273 меньшими перлами.

Для зарібку. В цирку в Барсельонї продукував ся недавно дикий чоловік, котрий визначав ся дикою тварею, покритою цїлком волосем, цїлковитим браком убраня і якимись страшними викриками. Публика подивляла того дикого чоловіка, а францускі ґазети посьвячали ему цїлі статї. Але дехто не довіряв ему і вкінци таки показало ся, що то не дикий чоловік, а урядник міский, котрий свій мундур і уряд хотїв замінити за вигіднїйший.

Нужда мінїстрів. Француский Figaro пише, що бит францускогo мінїстра, котрий не має власного маєтку, зовсїм не є сьвітлий і завидний, як би то на око здавало ся. Француский мінїстер ако такий побирає річно 60.000 франків, а яко сенатор чи посол 9000 фр. З того він видає річно: на одержане повозу 10.000 фр., чотири великі обіди 4800 фр., десять звичайних принять 6000 фр., два бенкети 7000 фр., тоалета жінки 8000 фр., на добродійні цїли 7500 фр., кошта подорожий 3000 фр., на заступлене его між виборцями 3300 фр., на приватне помешкане 2500 фр. (Приватне помешкане кождий мінїстер мусить мати, бо не знає анї дня анї години, коли перестане бути мінїстром.) На дрібні видатки свого „старшого" сина 2400 фр. (Мінїстер завсїгди має старшого сина). Лишає ся отже на одержане ґаздівства, виховане дїтий і свої приватні видатки тілько 14.500 франків. А хотячи жити відповідно свому станови, не можна з того нїчого заощадити. Один з мінїстрів сказав: „кождий шеф державних маґазинів стоїть під тим взглядом лїпше як ми, бо жиє спокійнїйше і ґазети его не натягають як нас". Иньший знов мінїстер заборонив свому синови ходити до реставрациї, щоби не сказали: „Слухайте, заплатим синови мінїстра обід". Теперішний посол Альфонс Гумберт сказав: „Я не є на стілько богатим, щоби міг стати ся мінїстром, бо жив би у вічній боязни, що колись не зможу свому фірманови заплатити склянку пива".

З бук. краєвої Ради шкільної. На засїданю з дня 11-го с. м. вибрано комісию з пятьох членів для обради закону о реґуляциї платнї учителїв; рішено справу ґеоґрафічних кар; ухвалено, що інспектор має сам рішати рекурси против кар за неносилане дїтий до школи; відкинено просьбу громади Гнотешти о запровадженє волоскої викладової мови замісць рускої; рішено дати учителям вказівку що-до їх полїтичного відношеня; іменовано молодшу учительку Розу Каган сталою учителькою, помічну учительку Анну Весловску провізаричною учителькою, провізоричну молодшу учительку Вероніку Телїман стабілїзовано — всї в Серетї; молодшу учительку Софію Млодніцку перенесено з Глїбоки до Серету; іменовано учителя Стефана Нанасіого надучителем в Бергометї; ґімназияльний учитель др. Рудольф Деволецкий одержав титул ґімназияльного професора; ґімназияльні професори Іван Скобельский, Леопольд Швайґер і Володислав Кочиньский одержали перший, др. Альфред Павлїчек і др. Герман Рump другий, а Віктор Прелїч четвертий пятилїтний додаток; такий самий додаток признано дальше професорови при учительскій семинариї Ілиї Луца, учителеви при школї вправ Василеви Цоппа і учителькам Аннї Копач і Люїзї Тарабанович; уч. Атанасій Зазонтї в Ропчи одержав перший, молодша учителька в Рошоши Евґенія Хотинчак другий, а учителька у Вижници Адольфіна Стратийчук третий пятилїтний додаток.

Коли їли і їдять обід? Час обідний не був нїколи певний. І так в чотирнайцятім віцї францускі королї сїдали до обіду о 8-ій год. зрана, а лягали спати о 8-ій год вечером. Пізнїйше був припис: Вставай о 5 ій, їдж обід о 9-ій, вечерю о 5-ій, лягай спати о 9-ій год., а будеш жити 99 лїт. За часів Генрика IV-го і Людвика XIV. сїдали до обіду о 11-ій рано, за Людвика XV. о 2-гій і так було аж до часів революциї, коли то яко час обіду запроваджено 6-ту год. пополудни. — В Анґлїї за часів Генрика VIII. снїдали о 7-ій рано, а обідали о 10-ій год. перед полуднем. За королеви Єлисавети, коли то кусник твердої солонини і склянка пива становили звичайне снїдане найбільших дворових дам — їли обід о 11-ій перед полуднем, а вечерю між 5-ою і 6-ю год. пополудни; тепер же в тім часї сїдають там до обіду. — В Індиях обідають аж по заходї сонця. — У нас до часів революциї обідали о 12-ій год. в полудне, а пізнїйше змінено час обіду, як кому вигідно. Але найлїпша рада що-до пори обідної така: Богатий нехай сїдає до обіду, коли голодний, а бідний, коли має що їсти.

Против сухіт. Нова сировиця ґенуеньского лїкаря, проф. Мараліяно має в деяких випадках дуже помагати. Але доси проф. Мараліяно не оголосив, як він одержує той лїчничий плин. Знають лише те, що через плекане сухітничих прутнів одержує надзвичайно сильну культуру їх, котру щіпить коням і ослам, щоби з них видобути вкінци плин, котрого уживає до лїченя сухітників. Коли легкі дуже нарушені, лїк Мараліяного не помагає, але де сухоти ще не розвинули ся сильно, коли іменно тепло тїла не переступило 38° Ц., там его плин показує ся помічним. — Так судять італїяньскі учені лїкарі.

великі, та нема кому їх видобути на верх, підтримати, заохотити. А они-ж становлять славу народу!

*

На Буковинї, як се замітили умні люди, руска інтелїґенция, вихована під чужими впливами, майже не знає рускої лїтератури; попит на книжки нїякий, або дуже незначний. Чи богато Буковинцїв знає твори тих письменників, що я їх вичислив повисше? Певно, що мало хто. Правда, що трудно їх роздобути, та як би була охота до читаня, то один за другим допоминав би ся книжок, а тодї можна би видавати цїлі бібліотеки — давнїйших і новійших творів. Самих творів Кониського, як би їх видати разом, назбиралось би (певно сказати годї) з кільканайцять томів. А хто знає давнїйші писаня Кониського? Давнїйших видавництв не дістанеш і молоде поколїнє тілько з чутки знає лїтературу 60-их та 70-их років. З тої самої причини і давнїйші твори Ів. Воробкевича мало знані. А він працював в кількадесятьох видавництвах!

А от ще приклад. Буковиньска Русь горда на свого соловія, Юрия Федьковича — і має бути на кого горда! Вже небавом буде десять лїт від его смерти — а чи спромогли ся буковиньскі Русини дати наклад на комплетне видинє творів свого соловія? Як би у нас більше амбіциї народної, то тисяч, два тисячі Русинів буковиньских скинулось би по левови, або зібрало дрібними датками таку суму — а вже впорядчик творів Федьковича найшов би ся і видав їх. Тут же на Буковинї і селяньство заможнїйше, як в Галичинї; інтелїґенция наша повинна дбати, щоби й селяни були сьвідомі, почували свою гордість народну, як Чехи, і бодай дрібними лептами скидались на народні цїли.

Тепер, коли що-раз більше розбуджує ся руский рух на Буковинї, дбаймо о підтримуване щиро-руских видавництв. Хто за нас буде журити ся, як ми самі не пожуримось? А роботи так богато, так богато! де не глянь, всюди придавсь би сьвідомий народний робітник! Звідки-ж їх взяти? Помалу настануть. А тепер хто лиш чує себе Русином, нехай на других не спускає ся, тілько сам в імя Боже бере ся до роботи для добра народу!

*

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Софія, 16. вересня. Македоньский журнал „Право“ доносить: Відділ повстанців башибожуків сплюндрував і підпалив місцевість Обідум. Полонених коло Неврекопу повстанців мучено або їм голови відтято. 13 люда мучено на наказ Валіса горячими щипцями, а потім їх живих закопано. „Право“ уважає то за пімсту Турків на Болгарах за їх плюндроване дня 26-го серпня с. р.

Париж, 16. вересня. Поліция сконстатувала, що замах на Ротшільда не вийшов від анархістів, а від социяльних демократів, котрі в той спосіб хотіли пімстити ся на Ротшільді яко президенті північної зелізниці за віддалене робітників підозріних о социялізм.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Реклямация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня 16. вересня 1895.

	Львів.		Чернівці.	
Пшениця	від 7.—	до 7.35	від 6.80	до 6.90
Жито	„ 6.—	„ 6.45	„ 5.90	„ 6.—
Ячмінь	„ 5.25	„ 5.75	„ 5.50	„ 6.—
Овес	„ 5.—	„ 5.30	„ 4.70	„ 4.80
Ріпак	„ 8.50	„ 8.80	„ 8.25	„ 8.50
Горох	„ 6.—	„ 9.—	„ 5.25	„ 6.—
Вика	„ 5.80	„ 6.20	„ .—	„ .—
Льнянка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик	„ 5.—	„ 5.25	„ 4.75	„ 5.—
Гречка	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ 45.—	„ 48.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 45.—	„ 55.—	„ 43.—	„ 50.—
Конюш. шведск.	„ 35.—	„ 40.—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.60	„ 5.70

Хміль —.— до —.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 літрів 14.25--14.75.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар росийско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриї“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: История рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сімя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, именно: а) з Вечерні. б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „ 90 „
3) оправлений цілов полотно з золоченями і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

Ч. 104. Чернівці, четвер дня 7. (19.) вересня 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковині.

IV.

(Становиско „Буковини“ до галицких Русинів. — Як Волохи розуміють добро краю, а як Русини-народовцї.)

Сказано, залицяня буковиньских Русинів до Поляків нема. За те є щось иньшого, до чого ми цїлком щиро признаємо ся, є щось такого, що панове Волохи задля своєї невирозумілости ледви чи схочуть розуміти, але ми на те не питаємо, воно таки є.

Волохи запізнають наше становиско, особливо-ж становиско нашої ґазети. По перше вони не хочуть, здає ся, видїти, що той самий руский нарід, який жиє тут на Буковині, жиє також збитою масою в сусїдній з Буковиною Галичинї, що той руский нарід разом взявши становить якийсь орґанїзм народний, що він яко цїлість, хоть розділений на два краї, має якісь спільні інтереси народні, що одних і других Русинів лучать спільні культурні потреби, спільна культурна праця і т. д. Та не самі лиш Русини, але майже всї австрийскі народи, пр. Нїмцї, Чехи, Словінцї, находять ся в такім положеню, що з границями поодиноких країв не паде разом їх границя етноґрафічна. Всї ті народи почувають ся до якоїсь спільности, не дивно, що і буковиньскі Русини знають, що в Галичинї жиє майже три мілїони їх братів, не дивно, що доля тих галицких братів живо їх обходить, а так само і Галицкі Русини нами інтересують ся. Се все властиво само собою розуміє ся, але є люди, що як раз таких річий не хочуть розуміти.

По друге, Русини буковиньскі і галицкі яко етноґрафічна цїлість разом взявши як з одного боку мають сусїдів Волохів, так знов з другого боку Поляків. Пожите з сусїдами для кождого народу річ дуже важна. Пожите те може бути добре або зле, сусїди можуть богато пакостити, а можуть і помагати, а се впливає також зле або добре на справи внутрішні кождого народу.

З сусїдами раді би ми добре жити. Ми не лиш поставили собі за задачу (гл. „Буковина“ ч. 11.) „доложити всїх сил своїх, аби мирно полагодити всї ріжницї міжнародні і дійти до справедливого modus vivendi“, а раді таки дійсно перевести сю нашу засаду в житє. Чи-ж може маємо ми бути за всяку цїну ворогами наших сусїдів? Ми того нїяк не хочемо, се не лежить зовсїм в нашім інтересї. А що нам не все удає ся прийти до порозуміня, і боротьба не завсїгди дасть ся оминути, се не наша вина. Ми помимо того не перестанемо о то дбати, длятого і в боротьбі тямимо завсїгди на те, щоб єї закінчити а не доводити до цїлковитого розбрату. Коли-ж стосунки наші сусїдскі бодай де в чім поліпшають ся, коли пр. стосунки Русинів галицких до Поляків починають в послїдних часах після нашої думки трохи лїпше укладати ся, то се лиш добре, сего ми лиш бажаємо, і за тим промовляємо, аби прийшло до цїлковитої згоди, до цїлковитого порозуміня. Ми не можемо нїяк доглянути, щоб в тім лежало якесь нещасте.

Наша ґазета „Буковина“, хотячи стояти на висотї свого завданя і маючи ще до того велике число передплатників в Галичинї, мусить проте з одного боку пильно займати ся загальними і спільними справами всїх Русинів, отже і галицких, а з другого боку мусить застановляти ся також і над відношенем Поляків до Русинів, над їх сусїдским пожитем.

І одно і друге, як ми се напевно мусимо із ріжних натяків волоских ґазет заключати, не подобає ся Волохам. Вони би раді межи нами а галицкими Русинами поставити хіньский мур, вони би раді, щоб ми про Поляків і не згадували. А що ми не годні вволити їм волю і самі собі підтинати жили і задля того твердо опираєм ся на тім, що нїхто не має права жадати від нас, аби ми від своїх галицких братів Русинів відкаснули ся, аби ми їх виреклися; а що ми з другого боку доторкаючи ся стосунків сусїдских між Русинами а Поляками в Галичинї відповідно нашій за-

З ЖИТЯ.

—o—

(Михайло Петрушевич. — Питане до читачів „Буковини“, на котре відповісти годить ся. — Як то стало ся?).

Дня 8. вересня 1895 помер у Болехові молодий чоловік, котрого можна було числити до справдї многонадійних, бо великий талант свій вже почав був звертати на добро рідної лїтератури. Коротку вістку принесли часописи: „В Болехові помер о. Михайло Петрушевич, сотрудник і катихит, також писатель, що поміщав свої твори в „*Зорі*“ під іменем Михайла Новицкого, в 26-ім роцї житя, а 2-ім сьвященьства“. І більше нїчого. А тут тілько надїй можна було зі всею справедливостю покладати на сего чоловіка!

Сего року лучило ся менї читати зшиток рукописий его, присланих для „Зорі“. Було там кілька нарисів, з котрих в „Зорі“ с. р. появили ся вже Паламар (в числї 8-ім) і Душа (в числї 15-ім) — а иньші певно появлять ся. З тих коротких нарисів остало ся в мене доси велике враженє; автор, хоч ще не показував великої вправи в писаню, вражав своєю ориґінальностию в помислах, обсервациєю житя і безперечним талантом. Небавом потім появив ся в *Зорі* его Паламар, „студия з паламарского житя“. Підглянув се житє молодий сьвященик добре, коли так богато вірних сцен з него подав у своїм короткім нарисї. Молодий сьвященик приходить у присїлок. Паламар старає ся використати сю нагоду в той спосіб для себе, щоби збути ся ріжних „сьвітских“ обовязків супротив сьвященика, а проте доходів не стратити. За его приміром иньші, що стоять близько престола, передумують над способом, як в користь свою обкроїти „цивільну листу“ молодого сотрудника. Всї ті поміченя дуже вірні і підхоплені зручно.

В другім нарисї: Душа знати при тім всїм ще й лучше оброблене. Хто хоч раз зблизька придивив ся сїльскому житю, того сильно вразять знаменито підхоплені сцени в сїм нарисї. Він невеличкий, а ми з него так і пізнаємо тяжку долю сьвященика, що не зважаючи на ніч і мороз, мусить їхати до хорого далеко сповідати; відтак бачимо родину вмираючої, як сварить ся о спадщину, дарма що хвиля не до того; далї сумний похід і хоронний зі сваркою, вкінци чуємо ориґінальну суперечку сьвященика з фірманом-мужиком, котрий думає, що коли душа по смерти зараз відходить на другий сьвіт і не йде за домовиною на цминтар, то на що тїлу-порохови похорону і „паради“? Сей нарис на мою думку сьвідчить не лиш про великий талант, але вже й про значну вправу пок. автора в артистичнім писаню.

Відтак післав був пок. Мих. Петрушевич на конкурс *Зорі* оповіданє, котре такий знавець лїтератури як др. Франко, оцїнив в той спосіб (гл. ч. 11. *Зорі*): „З иньших оповідань, що були предметом нарад комісиї, виріжняєть ся особливо оповіданє „Градобур“ (автор: Мокій Евдокієвич — псевдонїм). З погляду на ориґінальність теми, бистроту обсервациї народного житя, пластику представленя деяких подробиць і якість малюнку оповіданє се виріжнює ся між усїми творами сего конкурсу. Автор — талант незвичайний і сильний, жаль тілько, що невироблений. В его оповіданю нема нїчого шабльонового, конвенціонального, перенятого від других, — усе своє в добрім і лихім напрямі. Псказано тут мужика, побитого, кривдженого і не находячого правди. Горівка, домашні і сусїдскі гризоти, вкінци вплив читаня всяких божественних та апокрифічних творів і загальна темнота окруженя доводять его до божевіля. Сцена, як мужики з усего села збігають ся дивити ся на божевільного і „давати єму раду“ — описана дуже гарно, хоч може трохи пересадно ярко. Одужавши трохи з нападу божевіля сей мужик в часї надходячої градової бурі почуває в собі надприродну силу, біжить на горб за селом, кидає ся під хрест і „боре ся“ з бурею, поки вкінци не удає ся єму прогнати єї. І від тепер він стає справжнїм, фаховим градобуром. Коли-б не сей конець, котрий

саді промовляємо за порозумінем, накликуємо одних і других до згоди, то в тім думають Волохи мати причину до виступленя против нас яко ворогів краю, думають мати причину, посуджувати нас трохи не о зраду краю, специяльно-ж задля першого оскаржують вони нас о нахил до унії, а задля другого о „обридливе залицяне до Поляків в Галичині“.

Поминувши се, що Волохи не мають, як кажемо, права вмішувати ся в наші внутрішні справи — а обі ті справи се наші внутрішні справи і нікого иньшого окрім Русинів не обходять — відмовляєм ми їм ще з осібна цілком рішучо всякого права, клеймувати нас ворогами краю, називати нас зрадниками краю. Коли-ж Волохи думають, що лише виключно вони мають тото право, промовляти в імени краю, видавати суд від імени краю, то се нічого иньшого як лиш новий доказ зухвалости, якою вони взагалі відзначають ся. Та-ж Волохи становлять ледви третину населеня цілого краю, третина-ж не цілий край! Не поможе тут також нічого, покликувати ся на якісь ніби то історичні права, з котрих дало-б ся видедукувати первеньство і верховодство Волохів на Буковині. Хто в історії шукає правди, тому тота історія нічого иньшого не каже, як що Молдавія, а особливо Буковина — і то просим ще з осібна добре зважити: Буковина на полудни від Прута, бо се іменно була первістна Буковина — була, від коли починаєсь єї історія, не волоским, але руско-волоским краєм. То, що в Молдавії панувала якийсь час династия волоского походженя, нічого не доказує: за часів тої династиї аж до половини 12-го в. мовою урядовою Молдавії і мовою церкви була мова словяньска, а се більше доказує. Не вже-ж може нам з того, що господарем нашим молдавским свого часу був циган Стефан Рчван, заключати, що ми всї були циганами? Не вже-ж були ми, і Русини і Волохи, Греками, коли панували у нас Греки Фанаріоти? Зрештою ми тепер в Австриї, маєм конституцию, а тота нічого не знає про первеньство і право верховодства Волохів на Буковині. І ми Русини також маєм тут якесь слово і тямимо, що значить добро краю, що значить ворог і зрадник краю. Крім Русинів і Волохів є ще і Німці на Буковині і вони також мають голос.

Правда, ми инакше розуміємо щасте краю, ніж Волохи. Вони ідентифікуючи себе з краєм, є того переконаня, що край тоді буде щасливий, коли їм буде добре; ми-ж знаємо добре, що ми лиш частина краю, хоть поважна, бо становимо 42 проц. всїх мешканців, але все таки лиш частина. Що-ж, як би ми чули ся щасливими, чули ся, як то кажуть, як в дома, а всї иньші ні, всї инкші були-б невдоволені і чули-б ся немов в комірнім, чи тоді можна-б говорити про щасте цілого краю? Щасте краю, єго розвій культурний і економічний лежить в тім, щоб всї складові єго части були вдоволені, всї чули ся в своїм краю як в дома, щоб край давав всїм спроможність культурного і матеріяльного розвитку. Де-ж є невдоволені, де одні жиють на кошт других, де одні пани а другі раби, там нема щастя.

Після нашої думки кождий добрий син краю має обовязок дбати о добро краю. Дбаючи о добро якоїсь складової части краю, кождий тим самим дбає о о добро цілости. Але та дбалість о добро одної частини не сьміє діяти ся з кривдою других складових частий, бо хто так дбає, хто рад визискувати всї сили краю лиш для себе, для своєї одної частини, той має перед очима лише свої самолюбні цїли а не добро цілого краю, той не є добрим сином краю. Нехай Волох дбає о волоский нарід, аби єго культурно і материяльно піднести, нехай Русин дбає так само о руский нарід, нехай один другому в тім не бороздить а противно ще навіть помагає, тоді край наш зростати ме в силу і в повагу.

Поводуючи ся такими високогуманними, — правда, може для декого занадто ідеальними, ніби то глупими — засадами в нашім діланю для краю, ми не то що зовсїм не почуваєм ся єго ворогами або зрадниками, але могли-б навіть закинути Волохам їх занадто вузке і самолюбне становиско, задля котрого край не то що не поступає, але терпить. Задля того-ж самого, що ми инакше розуміємо добро і щасте краю ніж Волохи; задля того, що ми не хочемо ніяк признати тої волоскої тези, що Волохи а наш край то все одно, ми зовсїм ще не вороги краю і не зрадники. Противно, се як раз доказ, що ми Русини маємо живий інтерес для краю, що ми промишляємо над єго долею, дбаємо о єго розцьвіт, одним словом, що ми маємо для краю серце, як добрі єго сини. Почуте спільности з галицкими Русинами зовсїм нам в тім не стоїть на перешкоді, щоб виповнити щиро свої обовязки супроти Буковини, бо ми почуваючи ся до тої спільности заразом узнаємо границї і ріжницю віри межи буковиньскими а галицкими Русинами, ми знаєм се добре, що вірою ми тут навіть близші Волохам ніж нашим братам Русинам галицким; ми ніколи не старали ся границї ті знищити — за відділенем Буковини від Галичини стояли і Русини; ми ніколи не нагадали ся ріжницю віри затерти; противно, за самостійність Буковини стояли ми і постоїмо завсїгди не гірше Волохів; душехватства, перетягуваня з одної віри до другої ми ніколи не похваляли і не похваляєм, а вже-ж ніколи не вдавались ми в аґітациї релїґійні. Ніхто не в силї найти доказів, котрі могли-б ствердити наші провини в тім згляді. Пощо-ж на вітер говорити, пощо кидати на нас клевети, що „нам нічого не сьвяте анї віра, анї вітчина“? Чи не є се все проста напасть на нас, котра має на цїли лиш закрити правдиві причини боротьби волоских загорілцїв против нас? Хочете, панове, доконечно бороти ся з нами, боріть ся, але уживайте до того, як се честним людям пристоїть, збруї честної а не підлої, затроєної всякими

може насунути думку, що автор пише се на серіо і коли-б взагалі писательска технїка і почуте міри естетичної у автора були більше вироблені, оповідане се можна-б було признати одним з найлїпших із усего, що надіслано на сей конкурс. Так, як є, воно не надає ся до друку; та комісия згідно признала, що в авторі єго ми маємо чималий талант, котрий повинен всїх сил доложити, щоби розвити ся як найкрасше.“

Мокій Евдокієвич — то був, як чуємо, також М Петрушевич. Не міг він скористати з доброї ради, бо за вчасно розстав ся зі сьвітом, на превеликей жаль і більшої громади, а не лиш самої родини.

* * *

Як то сталося? Рівночасно, як „Просьвіта“ видала книжечку д-ра Осипа Олеськова: „Про вільні землї“ появило ся видане „Общества им. Мих. Качковского“ під заг. „О Бразиліи и другихъ, мало заселенныхъ краяхъ. Написавъ В. М. Л.“ Не було-б в тім нічого дивного, що оба товариства познакомлюють нарід з рухом еміґрацийним; але тут дивне що иньше, як пише Василь Лукич в 17 числї *Зорі*: „Ми, каже, задали собі труду й перечитали сю книжку (общ. Качковского) та сконстатували, що від 1—13 стор. поданий в ній текст згаданої книжочки „Просьвіти“ з деякими змінами а від 13—44 стор. дословний переклад книжки „Просьвіти“ на язичіє. Повстає питане: чи автор книжочки „Просьвіти“ др. Осип Олеськів дав одну і майже ту саму рукопись обидвом товариствам і тілько на книжочцї „Просьвіти“ підписав ся повним іменем, а на „изданію общества Качковского“ криптонїмом В. М. Л., — чи може який господин В. М. Л. присвоїв собі працю д-ра Олеськова? Для наших лїтературних відносин цікаво було-б се знати“. Воно ще з иньших причин було-б цікаво довідати ся правди, бо „пригода“ дуже характеристична.

* * *

Французскі, німецкі, польскі і иньші часописи культурних народів завели у себе звичай, в ріжних справах удавати ся з питанями до своїх передплатників. Запитають ся старих кавалерів, чому не женили ся — зараз сотня-дві старих кавалерів подає причини, звичайно дуже цікаві для всїх читачів. Запитає ся часопись, чи може панна, котрої суджений помер, когось другого також щиро любити, — і читачі присилають сотки відповідий, незвичайно цікавих і поучаючих. Кождий говорить з досьвіду житя. І так в ріжних справах. Ті відповіди часописи друкують. Читачі інтересують ся тим, дають богатий материял редакциям, часопись стає цікавійша. Чи можна би такий спосіб спробувати у нас? Збирає мене велика охота, поставити одно невинне питане до читачів „Буковини“. На се питане може кождий відповісти з досьвіду, а коштувати се може кождого тілько 2 кр. на кореспонденцийну карту. Питане таке: Яких розривок уживає інтелїґентна родина руска у вільнім часї? Іде н. пр. осінь і зима з довгими вечерами; щодня найде ся і кілька годин свобідних від занятя — так що в таку пору робить руска родина? які єї найлюбійші розривки дома в родиннім крузї і при гостях? чи лектура належить до уживаних розривок? що би в тім взглядї придало ся?

Ставлю се питане і маю надію, що відповість хоч пятьдесять читачів „Буковини“; з тих відповідий зложить ся маленький образок родинного житя, з котрого можна буде пізнати, що там добре і відповідне, а що ще придалось би. Кождий може подати замітки з власного житя або з житя знакомих. Відповіди — чим скорше, тим лїпше — можна посилати до кінця сего місяця.

клеветами, підозрінями і всякими иньшими підлотами; така збруя жадному борцеви не приносить чести. Чесна боротьба, поводована правдивою любовю до краю, вийде краеви лише на користь, вона причинить ся лише до того, щоби очистити край від всякого сьмітя, підлоти, грубого еґоїзму, чорної тьми. Така-ж боротьба, яку ви против н с ведете, будить лише огірчене, завзяте, пристрасть, а се нікому — анї суперникам самим анї краеви не може вийти на пожиток. Така боротьба, в котрій ви, аби нас до землї повалити, перебираете на себе лише уряд прокураториї і більше нічого, доказує ясно, як лихо мусить стояти справа, котру ви в такий спосіб заступаете. Бо в тій хвилї, як закиди ваші падуть, окажуть ся безпідставними, як ось тепер, а ви окрім них не маете жадних иньших причин, аби против нас ворожо виступати, виступае на верх зовсїм яскраво сама лиш проста напасть. І в самій річи напасть, проста безпідставна напасть і більше нічого е ваше послїдне виступлене против нас.

Перед виборами до галицкого сойму.

—o—

Акция виборча розвинула ся в Галичинї на цїлій лінії, так що можна еї вже досить докладно переглянути й здати собі з неї справу.

Мабуть кождому, хто слїдив за сею акциєю за весь час еї розвою, два замітні явища в разом і прикмети еї кидались все на ново а очи: 1. Дезорґанїзация дотеперішних наших полїтичних сторонництв, і 2. їх безпроґрамовість.

Дезорґанїзация проявила ся не лише в рускім таборі. Правда, бувала й давнїйше опозиция, і то завзята, против т. зв. центрального польского (краевого) комітету — з польскої сторони; она-ж довела до основаня осібної селяньскої орґанїзациї полїтичної (Związek). Але раз — опозиция ся була слаба сама собою, більше неґативна, Związek обхопив лише невелику територию, о населеню сильно перемішанім нїмецкими кольонїстами (т. зв. Głuchoniemcy), отже була ся опозиция — о скілько проявилась дїлом — більше льокальна. Про опозицию т. зв. польских демократів, особливо по містах, і згадувати шкода: були се опозиціонїсти особисті, що скоро по своїм виборі на послів перемінились на кандидатів на гофратів, коли не на мінїстрів (Щепановский, Рутовский і др.). Впрочім і селяньский „Związek“ завів надії „Курієра львівского“; провід в нїм взяли духовеньство і богатші селяни.

Але була ще й друга причина слабости сеї польскої опозициї: супротив неї стояли в таборі консервативнім, бодай в великій части, люди спосібні і патріотичні, вишколені тяжкою полїтичною боротьбою попередних десяток лїт, люди, що стояли на основі інтересів реальних і дуже добре були осьвідомлені з реальними обставинами, а були і нераз не без широкого образованя. Найменьший з них ще був справжним полїтиком — а тепер? На місце людий, що сьвідомо й рішучо йшли туди, куди вели їх переконане й ширше поняті інтереси реальні, ступили або люди, що в них нема нї ясности нї згоди, а нї — то люди без полїтичного образованя, ледви з сякою-такою бюрократичною рутиною; і сї послїдні взяли очивидно провід. То-ж не дивно, що польска опозиция виявила ся тепер значно сильнїйше: з'орґанїзував ся справжнїй польский антикомітет „краевий“, що обгорнув своєю дїяльностию й села й міста, а навіть глядае прихильників серед більшої посїлости. Не дивно й се, що й серед найблизших прихильників, а навіть членів властивого комітету т. зв. „краевого“, підносять ся голоси невдоволеня, проявляе ся потреба подрібної, реальної проґрами й — рішучої дїяльности (Ценьский, Ґурский). Бо-ж чей і при найбільшій автономії „краевій“ годї так все а все здавати на екзекутиву; адже в Нїмеччинї чи Франциї, хоч уряд там чисто-національний, е все таки безліч полїтичних партий, з дуже реальними, подрібними проґрамами.

Бо так як тепер, хоть приносить се без сумнїву честь галицкій краевій екзекутиві, і в краю і в галицкім соймі полїтичних партий так як не було; нема їх і в „Колї польскім“ в радї державній. Є хиба особисті кружки, що раді-б мати деяке полїтичне забарвлене, а властиво сходять ся в отсїм однім: займають ся своїми особистими або кружковими дїлами й покладають ся у всїм на свої звязи і вплив серед екзекутиви! Є то полїтика з дня на день, а тимчасом в краю бачимо застій, пригноблене і нужду. Анї в соймі, анї в „Колї“ нема, окрім хиба особистих, нїяких сциссій, все полагоджуе за кулїсами екзекутива; і дискусій нема, бо про річеву сторону справ мало хто що-небудь довідати ся може. Посол Торосевич, чоловік щирий, хоч ультра-консервативний ворог Русинів, оповів недавно в „Gaz. Narodow-ій“ богато дечого цікавого про таке закулїсове полагоджуване справ краевих в соймі, на пр. про значні страти поношені краем при затяганю пожичок краевих; а кілько то подібних справ проходить в таких обставинах майже зовсїм незамітно!...

Подібний стан річий добачаемо і в таборі рускім. Нїколи ще звязи центральних руских комітетів з провінциєю не були такі слабі, нїколи ще не було так тихо проті комітети, — при тім нїколи ще не була у нас виборча дїяльність на провінциї так зовсїм без якої-небудь полїтичної основи, як при сих виборах. „Не оглядати ся на Львів“ — стало ся майже окликом, а натомісць появилось дуже богато комітетів і кандидатур чисто льокальних, часто зовсїм без полїтичного забарвленя, або з забарвленем дуже неясним, на пр.: Олесницкого, Давидяка, Трильовского, Винничука, Михальчука, Новаковского, звістний комітет Косарчука і т. п. Супротив сего стте ся успіх виборчої акциї чисто случайний, залежний не від центральних комітетів, їх впливів і звязий і їх „проґрам“, але залежний зовсїм від місцевих обставин і — від екзекутиви.

То само, що про виборчу акцию взагалї, треба сказати майже й про всїх доси відомих нових кандидатів. Розуміе ся, що й про якусь спільну акцию будучих руских послів, вибраних серед таких обставин, досить тяжко виробити собі якесь точнїйше понятє. Чим і як займуть ся они? Замітне й се, що теперішні наші центральні комітети навіть самі себе не відріжняють полїтичними проґрамами: они відріжняють себе зовсїм не проґрамами, але зависимостию“.

Отся наша дотеперішна дезорґанїзация і безпроґрамовість е в деякій части спадщиною часів давних, але лише в части невеликій. Дазнїйше кождий Русин, до якої-б він себе „партиї“ не числив, уважав себе тимсамим й громадским дїячем, заступником свого народа; трохи не в кождім інтелїґентнім Русинї, а тим паче в „рускім послї, бачили тодї відразу й чоловіка, що тут же упімне ся о „лїси й пасовиска“. Можна і треба було й тодї приготовити собі самостійно ґрунт в своїм виборчім окрузї, як се зробив свого часу дуже вдачно пок. Никола Січиньский, але і комітети центральні і всї повіти і всїх кандидатів лучила одна ясна провідна гадка: праця для народу. Розумній полїтичній дїяльности Володимира Барвіньского удалось навіть перевести досить сильну орґанїзацию загалу Русинів на сїй природній, спільній основі. Але орґанїзация ся вимагала щораз нової, обдуманої дїяльности, а сего не зрозуміли ті, що взялись вести чуже дїло дальше; они думали, що розпочаче дїло буде робити ся дальше само, а они тілько грітись і пожинати будуть...

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 18. вересня 1895. р.

Про утворене нового мінїстерства. Як заповіджено, був галицкий намістник ґр. Каз Баденї дня 14-го с. м. на авдиенциї у цїсаря і перебрав місию утвореня нового дефінїтивного мінїстерства В двох слїдуючих днях відбував ґр. Казимир Баденї конференциї, між иньшими з секцийним шефом ґр. Ґлянцом, з мінїстром краевооборони ґр. Вельзерсгаймом, ґр. Кільмансеґом з президентом державних зелїзниць др. Білїньским і президентом палати послів бр. Хлюмецким. Пополудни відбули ся наради у бюрі президента державних зелїзниць д-ра Білїньского, в котрій взяли участь ґр. Баденї, бр. Ґавч, бр. Ґлянц, ґр. Ґляйспах, ґр. Ледебур. По нарадї удали ся всї ті панове на пир в т. зв. сали радників двору в реставрациї двірця західної зелїзницї. Бар. Ґавч тоастував на честь ґр. Баденїого, а сей на всїх иньших присутних. Дня 16-го с. м. вечером вернув ґр. Баденї до Львова, щоби за 14 днїв остаточно передати аґенди намістництва свому імовірному наслїдникови князеви Санґушкови. Надїють ся в день 4-го жовтня іменованя нового мінїстерства з таким складом: ґр. Казимир Баденї президент мінїстрів і мінїстер внутрішних справ, др. Білїньский мінїстер фінансів, бар. Ґавч шкільництва, ґр. Ґляйспах судівництва, ґр. Ледебур рільництва, ґр. Вельзерсгаймб краевої оборони. Місце мінїстра для Галичини мае бути необсадженим, щоби не надавати новому мінїстерству характру польского, а тимчасово буде аґенди провадити др. Білїньский; так само не буде обсаджене мінїстерство для Чехів. — Дотеперішний галицкий маршалок краевий кн. Санґушко мае стати намістником а ґр. Станїслав Баденї, брат дотеперішного намістника, маршалком краевим. — Се все суть поки-що лише поголоски, але они мають певну підставу і длятого ми їх подаемо.

Іменованя. Надзвичайний професор економії на львівскім унїверситетї др. Станїслав Ґломбиньский іменований звичайним професором того-ж предмету. — Управитель мінїстерства іменував начальника суду в Заболотові Адольфа Сіховера радником краевого суду при окружнім судї в Коломиї.

Перенесеня. Управитель мінїстерства судівництва переніс радника краевого суду Едм. Кольба з Коломиї до краевого суду у Львові. — Нотар з Ходорова Паславский перенесений до Підгаець, а нотар Сухард з Підбужа до Ходорова.

Головний комітет виборчий у Львові затвердив яко кандидатів на послів до сойму з меньших посїлостий: 6) на товмацкий повіт, совітника суда в Коломиї, Тита Заячківского; 7) на староміский повіт о. Михайла Зубрицкого, пароха в Мшанци; 8) на турчаньский повіт крил. Івана Чапельского зі Львова.

Посольске справоздане буде здавати пос. Олександер Барвіньский дня 19-го с. м. в сали ради повітової в Бродах.

З перемиской епархії. Презенту одержали: На Кропивник новий, дек. дрогобицкого, о. Володим. Коростеньский, а на Ольшаницю, дек. яворівского, о. Володим. Левицкий.

Вечер з танцями на дохід бурси ім. сьв. О. Николая в Перемишли відбуде ся дня 1-го жовтня с. р. в сали міскій міста Перемишля. — Вечер з танцями відбуде ся дня 2-го жовтня с. р. в Коломиї в сали каси ощадности.

Розбійниче убійство. Ми в однім з попередних чисел донесли, що якийсь вояк вивабив візника Венямина Сеґаля зі Львова, его потім тяжко побив, так що той помер, з сам всїк з кіньми і возом. Убійника винайнено в Збаражи; е то вислужений вояк 15-го полку Салямон Ашкіназ, котрий признав ся, що убив Сеґаля і зрабував ему 20 зр. та продав конї, щоби купити собі цивільне убране; сам не мав гроший, а в вояцкім мундурі встидав ся вертати домів. Найшов причину!...

О цікавім полїцийнім розказї доносить „Новороссійскій Телеграфъ“: Якийсь полїцийний

старшина Василієв видав до підвладного єму офіцира такий розказ: „Позаяк поліция урядила собі на сегоднїйший вечер затьмінє місяця, то маєте ви враз з чотирма жандармами повнити службу і дбати о порядок поліцийний“.

З причини руского сьвята в пятницю вийдуть два слїдуючі числа „Буковини“ разом.

Помер в Чернівцях о. Евстахій Скроховский, др. теольоґії, професор на львівскім університетї, в 52-ім роцї житя; — в Кракові б. архиепископ Жиґмонт Щасний Фелиньский; — о. Евгеній Проскурницкий, гр. кат. парох в Городници, гусятиньского деканату, в 33-ім роцї житя, а 7-ім сьвященьства; — в Чернівцях Ева Вальштайн, мати редактора „Bukowiner Nachrichten“, Адольфа Вальштайна; — о. Антін Ґелитович, гр. кат. парох в Чукві під Самбором в 83-ім роцї житя а 56-ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 18. вересня. При вчерашних виборах громадских з третьої виборчої курії вибрано виключно антисемітів у всїх 18 дїльницях; в X-ій дїльницї буде тїснїйший вибір між нїмецким націоналом і антисемітом. Лїберали втратили 12 мандатів, між ними всї 7 з середного міста.

Боцен, 18. вересня. До хорого архикн. Франц-Фердинанда покликано проф. Шретера.

Передплатників, котрі в доручуваню „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Рекламация бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторогі і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович**. Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	— 20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч., II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезиї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтий	— 20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезиї	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без працї, оповідане	— 20
— Лис Микита Ґетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	— 50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезий	— 60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf den Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сїмя, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепа, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповнїйший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часї великого посту. VI. Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїлов полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чопа.

ч. 105 і 106. Чернівцї, недїля, дня 10 (22) вересня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковинї.

V.

(Правдиві причини непорозуміня).)*

В попередних статях виказали ми докладно безпідставність всїх закидів, які против нас підносять Волохи; ми показали также, що задля тих причин, які вони подають, не може, ба і не повинно бути незгоди межи Русинами а Волохами. Коли-б се мали бути одинокі причини незгоди і непорозуміня, то в тій хвилї, коли ми їх роз'яснили так, що кождий здоровий на голову чоловік мусить признати нам рацию, мусить бачити безпідставність піднесених против нас закидів, згода була-б готова; але на жаль так не є, до згоди і порозуміня ще далеко. Се-ж доказом, що не тоті а иньші є правдиві причини незгоди і непорозуміня, такі причини, що їх панове Волохи не хотять признати а лиш гарненько укривають поза тими причинами, а причини ті такі ясні, так самі кидають ся в очи, що їх не лиш ми видимо і підносимо, але і другі добачають і так само підносять і кажуть, що лиш тодї буде згода, коли тоті правдиві причини усунуть ся. Так пр. Bukowiner Nachrichten, орґан лїберальної партиї, зараз таки в ч. 2090 у відповідь на статї Buk. Post вказали на тоті причини. Дивним дивом одні Волохи їх не видять, а як їм на них вказувати, не чують. Отже аби дати їм нагоду перевести з нами в тій справі чисто річеву дискусию, позводимо ми собі пригадати їм нераз вже нами підношені правдиві головні причини незгоди.

По перше: Цїлком неправно захоплену власть в свої руки визискують Волохи не лиш виключно для себе як більше ще против нас. Неправно захопили вони власть у Видїлї краєвім, неправно опанували гр. прав. консисторию. І одно і друге склалось головно на то, що церков і школа, сї для кождого народу найважнїйші підойми морального і материяльного добра не то що не сповняють супроти Русинів своїх обовязків, але вони повернули їх нам на шкоду, повернули їх на те, щоб причиняли ся до винародовленя Русинів.

Неправно захопили вони власть в Видїлї краєвім, бо після Божих і людских прав не належить ся їм більшість з куриї малої посїлости, не належить ся їм більшість в соймі, і вони єї нїколи не були-б мали, коли-б не сумної памяти бр. Алезанї, котрий їм надав тоту перевагу. Ми зовсїм їм не відмовляємо права убігати ся о мандат посольский і в руских повітах, та-ж ми добре знаєм, що наша конституция не опирає ся на куриях національних, але на куриях інтересів, але чи були-б вони без помочи правительства там вибрані, се кождий, що знає наш край, мусить заперечити. Зрештою Видїл краєвий повинен бути дїйсно краєвим і мати інтереси краю перед очима, Волохи-ж почувають себе і там лиш Волохами і надуживають єго власти лиш для себе. І так інтерес краю вимагав би, щоби з Видїлу краєвого були заступниками в Радї шкільній краєвій один Русин а один Волох — Волохи-ж вислали двох Волохів; той самий інтерес наказував би, щоб іменуючи своїх заступників до повітових Рад шкільних Видїл краєвий брав на се взгляд, що в повітах (ми маємо тут на думцї мішані повіти) є і Русини; так не стало ся. Видїл краєвий не повинен зо-

*) Передусїм мусимо справити одну важну друкарску помилку, яка позістала в IV-ій статї: В Молдавії була урядовою мовою мова словиньска аж до половини 17-го віку, а не, як там надруковано, до половини 12-го віку. В половині 12-го в. самої Молдавії ще навіть не було.

З ЖИТЯ.

(Моя гостина в Чернівцях в роцї 1934).

Що зі мною стало ся? Вчера — так, вчера ще вечером молодим, сильним молодцем поклав ся я спати; а нинї сходяче сонце, кинувши сніп лискучого проміня у мою комнату, збудило мене, посивілого, немічного старця. Де я? що зі мною? Встаю і виглядаю вікном. Я в горах... Через вікно бачу недалекий темний яр, а за яром лїс. Саме тепер підиймає ся сонце понад лїс. Легенький вітрець пахощами смерек віє у мою комнату... В ярі журчить потік...

Скоренько мию ся, вбираю ся і виходжу на подвіре. Чи то сонна мрія, чи справдїшне житє? Чи не казка менї снить ся? Гарна, пишна, як отся картина природи, на котру дивлю ся...

Там в низу далеко — бачу — їде зелїзниця; парової машини вже перед нею не видко, — се електрична зелїзниця...

Кличу мого слугу, нема єго. Дивлюсь на годинник, година шеста. Він пішов певно по часописи... Протираю собі очи, нагадую вчерашний день і великим дивом дивую ся тій зміні. Вчера — адже вчера справдї я був ще молодий, сильний мущина, а нинї... Я вертаю в комнату і дивлю ся в зеркало. Нинї я сивий сїмдесятьлїтний старець, волосє і довга борода мов снїгом припали, чоло і лице зморщило ся, тїло всохло, сили в собі такої, як вчера, не чую...

Надходить слуга з часописями.

— Добрий-день вам, бадїко! Чого так рано стали?

— Годї спати; такий гарний ранок. Скажи менї, сину, який тепер рік, бо я не тямлю.

— Адже 1934-ий рік!

— 1934-ий! Правда, я й забув! Гм... може й забув... Дай же менї ґазети й книжки.—Тисяч девятьсот трийцять четвертий рік! Значить, се вже двайцяте столїтє! А я-ж ще вчера, ще вчера... жив при кінци 19-го столїтя!... Чи мене моя стара память заводить? Нїяк не можу собі здати справи з того.

Іду з ґазетами і книжками у гайок смерековий, садовлюсь на лавку, накладаю окуляри і беру в руки *Буковину*. Велика часопись, листів вісїм друку щодня. Годї й прочитати за день, та ще менї старому з моїми слабими очима і внемощілою памятию.

Дивлюсь на дату ґазети: *Чернівцї, дня 5. серпня 1934 року.* На вступі відозва до буковиньских Русинів, писана горячими, одушевленими словами, щоби з'їхали ся на велике сьвято: 100-лїтні роковини уродин Юрия Федьковича. Дня 8-го серпня 1934 — сказано в ґазетї — відбуде ся в великій сали черновецкого „Народного Дому“ великий концерт, уряджений першорядними рускими силами, на памятку великого буковиньского поета, в 100-лїт по єго уродинах. Буковиньска Русь, перебувши ріжні тяжкі невгодини в 19-ім столїтю, тепер зросла, зацвила; інтелїґенциї набрало ся тисячі, селяни прозріли, — 100-лїтні роковини уродин Федьковича сьвяткує вся буковиньска Русь, як один муж. Заразом буде відслонений величний памятник в честь Федьковича на могилї єго. Другого-ж дня відограв руский театр Федьковичевого „Довбуша“.

В додатку розіслала *Буковина* комплетне ілюстроване, критичне виданє творів Федьковича, своїм передплатникам даром. Прекрасне виданє, не можу ним налюбовати ся. Над сим виданєм працювало кількох учених; ілюстраций достарчили рускі малярі та рисовники... Сльози радости капають з моїх старих очий. Господи! дякую Тобі, що дозволив єси менї дожити такої радістної хвилї!

Треба доконче їхати до Чернівцїв, хоч як менї старому трудно вибирати ся в дорогу. Вже давно не був я в Чернівцях, а там тепер нове молоде житє; нове поколїнє охочо боре ся за добро свого народу. Чернівцї стали майже руским містом. Міщаньство сьвідоме, села навкруги рускі, селяни, міщани і інтелїґенция стали одною родиною... Боже, Боже! а як то було ще недавно, тому лїт сорок... не більше, тілько сорок лїт!

Дня 8. серпня 1934 року зрана вибрав ся я електричною зелїзницею до Чернівцїв. На кождій стациї всїдали сотки осіб, що їхали також до Чернівцїв. Небавом, за кілька годин переїхав я кількадесять миль, і на полудне станув у столици Буковини. Зі мною приїхало множество Гуцулів. Комітет зложений з кількох старих патріотів, недобитків з 19-го віку великого числа живих молодих людий пови

всім мішати ся в вибори чи то до сойму чи то до Ради державної, міжтим він свій вплив кладе лиш на шальку волоску. Волоскі члени Виділу краєвого надуживають поваги виділового на се, щоб перед людьми і громадами понижати руских послів і аґітувати против них. Нераз приходили до нас люди із скаргами на се, що особливо один матадор і душа Виділу краєвого на їх оправдані і справедливі просьби до Виділу краєвого ось як до них промовляв: „Тепер прийшли ви до мене? А як я казав вам не вибирати послом Стоцкого, то ви мене не слухали? Ідіть же тепер собі до Стоцкого, нехай він вам се зробить; і не вибирайте на другий раз людий, таких як Стоцкий, що вам нічого не може помочи, а слухайте мене, тоді Виділ краєвий все вам зробить". На се можемо кождої хвилї поставити сьвідків.

Се лиш грубші кровини, виходячі із переваги Волохів в Виділї краєвім супроти Русинів — дрібнійших не списав би на воловій шкірі. Нехай отже Волохи усунуть ті причини, а один золотий міст до згоди буде положений.

Неправно захопили Волохи власть і в гр. прав. консисториї, бо після Божих і людских прав належить ся там місце і Русинам, як се колись було за добрих часів. Прецінь Русинів православних на Буковинї є 250.000 душ, а Волохів лиш 208.000. Прецінь маємо на Буковинї 134 чисто руских парафій, а чисто волоских лиш 98. Але за нещасної ери Алєзанього все перевернено горі корінем: на владичім престолї і в консисториї засїли самі Волохи. — Русинів, що не поумирали, усунено на бік; до висших єрархічних степенїв не допущено жадного Русина. Захопивши таким чином власть в руки, звернено єї против Русинів. Наслїдки того описані докладно в книзї Die Lage der gr. orient. Ruthenen in der Bukowiner Erzdiözese, і ми не станемо їх тут на ново розтрясати. Замість називати тоту книжку „пужденним памфлетом", просимо дуже хотьби один із наведених там фактів збити і показати его неправдивість. Фрази такі як „пужденний памфлет" і т. п. нічого иньшого не доказують, як лиш немічь Волохів, котру хочуть закрити зневажливими словами. Наслїдки того обговорені також послом Пігуляком в сойсї, де знов таки фактів нїхто не опрокинув. Дійшло до того, що нинї в руских парафіях дїйствує 78 сьвящеників, котрі або не вміють по руски анї слова, або так страшно калїчать, що їх нїхто не розуміє; — ми готові кождої хвилї подати їх імена; дійшло до того, що в гр. прав. семинариї на 50 питомців виховуєть для руских парафій ледви 6 сьвящеників.

Гр. прав. консисторня повинна бути в рівній мірі дбалою о душевне добро не лиш Волохів але і Русинів. В справи полїтично-національні не повинна консисторня мішати ся, бо в такім разї мусить одна народність, що приналежить до гр. прав. церкви, бути покривджена. Міжтим консисторня мішала ся дуже живо в вибори, причім завсїгди ставала против Русинів.

Аби дати вираз своїй безсторонности в справах національних, повинна-б гр. прав. консисторня висилати до Ради шкільної краєвої яко своїх заступників одного Русина а одного Волоха, а так само до сойму одного Русина а одного Волоха, міжтим тота консисторня висилала всюди лише по двох Волохів.

Се чей же не за високе жаданє Русинів, мати свого священика, мати свого владику — мати своїх духових дорадників, а сего Русини православні на Буковинї не мають, але нїколи не перестануть о то допоминати ся. Волохи могли-б і тут усунути причини невдоволеня і тим побудувати другий золотий міст до згоди.

Ми вказали тут на такі поля, де Волохи, маючи власть в руках, могли-б супроти Русинів заняти справедливе становиско; тим ми дали також відповідь Buk. Post, котра твердить, що Волохи не мають анї сили, анї впливу, щоб роздавати Русинам ласки. Та ласки ми таки від Волохів так само як в Галичинї від Поляків жадної не хочемо, ми лиш упоминаємо ся о наше добре право, і ми его дістанемо; лїпше було-б, коли-б ми его дістали по доброму, без опору Волохів; се було-б доказом, що Волохи хочуть згоди, хочуть порозуміня, що вони вирозумілі на наші потреби.

Правда, ми добре се розуміємо, що хто привик панувати і засмакував в тім, той не радо попускає власть з своїх рук, але вимагаємо і від Волохів тої вирозумілости для нас, коли ми допоминаємо ся о наші добрі права. Як довго Русини не чули нїяких потреб, так довго Волохи могли панувати собі, але тепер ми, пізнавши свої права, чуємо і маємо потреби, отже жадаємо їх заспокоєня, притім не бажаючи нїякої кривди Волохів. Волохи мусять лише подїлити ся панованьм. Не ненависть, не вороговане, а лиш наше прикре положенє, приневолює нас, виступити против Волохів, коли вони супроти наших справедливих і оправданих жадань оказують ся несправедливими. Нема жадної розумної причини для ненависти. Прецінь тілько соток лїт живуть Русини і Волохи при купі на Буковинї, історня звязала їх тїсно з собою, ба навіть були свого часу дуже приязні зносини Молдавії з Галичиною, т. зн. з галицкими Русинами, як пр. з митрополією в Галичи. Волоскі господарі будують церков у Львові і підпомагають взагалї Русинів. Все те ми добре памятаємо, але коли ми тепер допоминаємо ся о свої права загарбані Волохами, то се зовсїм не є ненависть.

Як би ми шукали собі лише простої

тав нас грімким сьпівом і промовою на двірци, почім електричними трамваями поїхали ми до „Народного Дому".

Чи мене очи милять? Чи се той „Народний Дім", що я его вчера... то есть не вчера, а під конець минувшого віку бачив? Очам своїм не вірю. Напротив вірменьского костела велика, прекрасна триповерхова камениця з порталем і колюмнами від фронту, зі статуами наших поетів і патріотів на примурках, а в горі на даху золота напись: „Народний Дім".

— Се Народний Дім? — питаю ся молодого комітетового.

— Наш Народний Дім — відповідає гордо. — Ви ще его не бачили? прошу, я можу вам его показати. Чи зможете ходити? — бо то ходу богато. І ті дальші каменицї аж до унїятскої церкви то наші.

— Наші? — дивую ся я. — Ходім! ходім! я хочу бачити. Не вважайте, що я старий, ведїть мене; коли на таке дивлю ся, то молодїю, сили набираю ся.

Повів мене мій молодий товариш насамперед в салю. Тяжко менї старому йти по сходах, але йду. Єсть і вінда, що виносить на поверхи, але я бою ся нею їхати в гору; не привик до тих новітних звичаїв. Нехай уже по старому походжу по сходах; то безпечнійше.

Завів мене в салю. Саля велика, просторa з ґалєриями; помістить кілька тисяч осіб. Прикрашена портретами діячів ще з минувшого віку і новими — цїла ґалєрия їх. Зі старих патріотів в живих ще тілько двох-трех остало ся; прочі вже покрила зелена мурава.

— На що вам такої великої салї? — питаю ся у проводиря.

— Потрібно; ту ми сходимо ся і бавимо ся; ту театр наш грає і концерти відбувають ся. Народу нераз зберє ся тілько, що й тої салї мало. Вже думаємо окремий руский театр собі будувати, так як у Львові собі вибудовали.

Дивую ся я...

З салї пішли в иньші комнати. Проводир поведив менї з радостию:

— То наше касино; занимає цїлий партер. Бачите, як ми гарно урядили ся? Ту сходить ся вся наша Русь днями і вечерами. Оповідали менї, що в минувшім віцї маленька руска громада душила ся в кількох вузеньких комнатах; Народний Дім виглядав тодї як касарня з Наполеоньских часів; був низенький, непоказний і на вид зовсїм неестетичний. Я тих часів не тямлю, але покійний батько оповідав менї. А тепер що ви скажете?

Я тілько плечима здвигав з дива.

— А то наша інституция фінансова в отсих комнатах — говорив мій проводир дальше, коли ми йшли коритарями. Там не підемо, щоби урядникам не перешкаджати. Почала ся та інституция, так сказати-б, з нічого вже тому бл. ько 40 лїт. А тепер вже мілїони маємо в обороті; ми піддвигнули цїлі села з упадку і на власні гроші заложили свою третю руску ґімназию в Чернівцях. — А ось-тут наше товариство асекурацийне: „Прут"; розвиває ся дуже гарно. — Тут знов комнати Рускої Ради і Рускої Школи. — З того боку Руска Бесїда. Від часу, як селяни побачили хто їм брат, як осьвіта розігнала темноту сільску, видавництва Рускої Бесїди розходить ся в 50.000 примірників.

— 50.000 примірників! — повторив я тихо.

— Вам дивно?

— Ну, вже-ж; я памятаю часи, коли тілько 300 примірників розходило ся.

— Лише триста! — здивував ся знов мій товариш. — Наша „Гуцульска ґазета" для селян розходить ся тепер навіть в 60.000 примірників. Селяни стали тепер такі полїтики! А літературу як нам знають! А як про свій добробит навчили ся дбати! Та сама земля, що нагодувала перше чверть мілїона буковиньских Русинів, живить тепер близько 400.000 наших людий. Але ходім дальше!

Пішли ми, минаючи комнати руского жіночого товариства, салю сьпіваків, салю ґімнастичну — і ще цїлий ряд комнат, поки вкінци не війшли сходами на подвіре, а з подвіря в пишний город, що тягнув ся поміж двома рядами камениць аж до давної рускої улицї, а тепер улицї Федьковича.

— То те все наше? — питав ся я йдучи городом.

— Наше, то значить: народне; буковиньских Русинів власність. Ось-тут в тім домі в партері друкарня „Буковини" з електричними моторами. Шість машин ледви може дати раду наваловї працї. На першім поверсї редакция і комнати складачів. Від улицї находить ся в тім домі книгарня. — Се друга довга камениця, то народна школа імени Федьковича, яку ми заложили для міщанских дїтий за власні гроші. Правда, гарний памятник? — З то-

напасти, то ми по смерти митрополита Морара-Андрієвича були би не застановили нашої борби против волоскої єрархії; а ми ту борбу не лише покинули, але навіть піднесли радо змаганя адміністратора дієцезиї, по котрих можна було надіятя ся справедливого звороту до ліпшого у відносинах до Русинів (н. пр. в справ' Купчанка).

Перед виборами до галицкого сойму.

—o—

(Конець.)

Переходячи до поодиноких наших теперішних партий, бачимо поперед всего цілковиту політичну дезорганізацию й безпрограмовість у колишних „твердих". „Партия" ся держить ся одинісенькою негациєю, і ся негация — попри цілковитій майже політичній безчинности — лучить сю партию, лучить навіть досить сильно. Дармо глядали-б ми у сеї партиї хоч би слїду політичної програми, розумієсь — позитивної: чого домагає ся она для народу, в якім небудь напрямі? Дармо читаємо цїлі річники органів сеї партиї!... Негация народовців, які-б они собі не були, негация цїлковита на дїлї, бо чейже такі Королї, Давидяки і т. п. тверді дипльомати самі своїх фраз про згоду не беруть і не можуть брати поважно. Та ще хиба щирене невдоволеня, попри якімсь дуже неясним замороченім москвофільстві — отсе вся „діяльність" твердих. Адже є „москвофілами" й Чехи, й Словаки, ба й многі Поляки, але ті „москвофіли" належать при тім до всяких політичних партий, мають свої осібні інтереси, жаданя, справи; Чехи на пр. є всі потрохи москвофіли, але чи є хоч один чи-то старо-, чи молодочех, чи омладініст, що не мав би певного погляду на яку небудь з ческих політичних справ? Лише наші тверді — або негують — на ріжні способи — і хиба ще ждуть, або йдуть сліпо за показками своїх „благотворителїв", а поза тим анї не думають ломити собі над чим небудь голову. Покликатись на програму радикалів, як се зробив „Галичанинъ" в одним з послідних чисел — се таки за мало, — се фраза, та хиба ще один наглядний доказ більше, що власної програми — окрім негациї — у твердих таки зовсїм нема. Ті самі люди, що закинули Романчукови порушенє національного питаня при проклямованю „нової ери" (вже то п. Романчукови нїколи не бракує політичних термінів і фраз: сам видумав „нову еру", а коли захотїв єї спекатись, сам вилаяв єї та видумав „новий курс"; ну і термінольоґія також — „робота") ті самі. що твердили, що нїби-то національність не є „проґрамою", але „фактом" (а основою програми, нї?), ті самі люди роблять те-ж саме, тілько на противний бік: Романчук твердить — они неґують, а роботи і ту і там — дасть-Біг.

. Один Володимир Барвіньский умів притягнути до поважної політичної діяльности також многих твердих. Опісля трудились над сею задачею деякі радикали, та надармо, може для того, що проґрама їх діяльности за мало держала ся реального ґрунту. Народовці повинні-б доложити таки всїх сил, щоб за взором В. Барвіньского усунути недовір'є й бездїяльність тих твердих, що щиро прихильні народови. Але й самі тверді повинні задуматись: куди властиво ведуть они нарід? Годі-ж іти на осліп, годі — чи в часописях чи в соймі, спускати ся з дня на день, — треба поставити собі цїль і трудитись для неї, хоч би се була собі й одна з точок радикальних програм. Ми переконані, що всяка, яка-б она не була, праця на основі реальної політичної проґрами, мусить довести й до рішеня національного питаня. „Любіть" собі Москалїв, як „люблять" їх Чехи, чи хто там, але робіть щось позитивного для народа, приложіть голови й рук, та не забувайте, що хоч ви й „любите" Москалїв, ну — й Москалї певно люблять вас, то все таки ви чей не схочете здаватись цїлком на їх ласку, ми-ж не раби московскі!... На жаль не видно серед теперішної твердої акциї виборчої у нас нї слїду якоїсь такої позитивної політичної проґрами. Натомість видно от що: „твердий" п. Рожанковский уступає свій повіт дуже чемно мінїстрови Яворскому. Неґация і — прострация.

Серед теперішних народовців — поминувши бездушних фіґурантів, як Романчук, Белей і др. — звертає на себе увагу адв. др Олесницкий. Та що-ж, при всїм признаню для єго таланту й щирої без сумнїву волї, видно в єго політичній дїяльности таки трохи за богато примішки особистої: кидає на сю діяльність і єго політична „єдїлка" з твердим дипльоматом Давидяком: дарма єї як небудь виправдувати, задля сеї єдїлки мусїв др. Олесницкий уступити о. Давидякови свій властивий (стрийский) виборчий округ. А вже поза д-ром Олесницким дармо глядаємо між давними народовцями — людий: є між ними один, та на жаль чоловік неполітичний. Він містить час-до-часу дуже красні замітки в „Дїлї"; замітки сї визначують ся талантом, знанєм річи і горячим патріотизмом. Коли-б народовцї становили суцїльну партию, то чоловік сей — др. Корнило Чайковский — був би дуже пожаданою силою: він і тепер взором служити може, та на жаль гинуть єго замітки в теперішнім „Дїлї" як одинока зелена пальма в безмежній пустини голов і душ панів фіґурантів... Він не в силї оживити людий, що механїчно збувають з дня на день свою часописну „панщину". (Тай той чолов'к тепер, як з остатних вістий вже по написаню сеї статї дізнаємо ся, не знати з якої розумної причини виступив против кандидатури о. Чапельського в Турчаньскім. Чи п. Антоневич лучший кандидат? Додамо ще, що о. Чапельский зрік ся кандидатури).

Цікаво, як розвине ся дальша діяльність наших радикалів по смерти Мих. Драгоманова, особливо наколи-б др-ови Трильовскому удало ся перевести свій вибір. Новооснований „Громадский Голос" займає ся майже виключно доривочною аґітациєю, а се ще анї не реальна проґрама, анї не реальна діяльність.

Що-до послів, що перейдуть в порозуміню з руским „головним" комітетом виборчим, то маємо повну над'ю, що займуть ся они усильно поперед всего справами просьвітними. в слід за дотеперішною діяльностию пос. Ол. Барвіньского так в наших товариствах, як і в Радї шкільній краєвій. В справах шкільних у нас взагалї є ще богато до зробленя. Що-до справ економічних — то скажімо, в якім напрямі розвине ся діяльність сих послів, могла-б послужити важна й замітна промова, проголошена свого часу в радї державній послом Вахнянином (гл. чч. 74, 75 і 76 *Буковини!*).

———

В „Правдї" з 15. вересня с. р. читаємо про рух виборчий в Галичинї такі замітки: „Вибори соймові з сїльских громад мають відбути ся вже 25. вересня і тому рух виборчий находить ся в повнім розгарі. Комітет центральний польский видав недавно відозву, в котрій висловлює, що лише wspólnem działaniem Polaków i Rusinów możemy osięgnąć lepszą dolę, однак, на скілько нам відомо, нїчого не зробив задля того спільного дїланя і між сим комітетом а головним руским комітетом нема нїякого компромісу. Се й найлїпше показує загорджені

го боку то дім бурси; великий, правда? Але-ж бо й є в нім дітвори, і хлопців і дівчат, на сотки їх числити. Більшу половину з них удержуємо даром. Треба було до того і господарских будинків; они стоять там дальше. А ту Народна Торговля, великий склеп, найбільший на всї Чернівцї. Місто почало розвивати ся щораз ширше і тут для Торговлї місце знамените. — А город як вам подобає ся? Чи не гарний? Особливо як засияють в нїм вечером електричні лямпи, дітвора наша не може натїшити ся. Тут і ми собі походжаємо лїтом. Ходїм тепер перед школу. Бачите статуу Федьковича посеред зїльника? Того зїльника пильнує дівоча бурса та ще й як пильнує! Діти люблять того поета в сердаку гуцульскім... Уміють поважати борців народних...

Під такою силою нових вражінь я старий зовсім знеміг ся. Невже-ж те все правда? не казка? не сонна мрія?

— Як же ви — питаю ся у свого молодого товариша — дійшли до того? Адже то великі суми коштує!

— Сам нарід зложив! Ви ще певно памятаєте ті часи — а я знаю їх з історії — коли наш нарід прозрівав, розглядав ся недовірчиво в сьвітї, дороги шукав собі... Такий стан тревав до кінця минувшого віку. Але небавом потім надано конституцию в Росиї — і наш нарід на всїх руских землях рушив ся, мов бджоли на ярі до роботи. Як чоловік, що посидить довший час у темници, мусить відтак помалу привикати до сьвітла сонця, поки з радостию побачить, який сей сьвіт гарний, так і нарід, позбуваючись темноти духа, спершу не вірить, не може привикнути до осьвіти; але привикнувши сам бажає сонця, сам тужить за осьвітою, сам єї спомагає. Настали нові часи, нове молоде поколїнє, котре завдяки патріотичному учительству передовсїм, а відтак і буковиньскому духовеньству, котре до Русинів пригорнуло ся, так щиро почало інтересувати ся народними справами, що до десяти лїт доказало більше, ніж перше за цїле 19. століття. Вечером побачите золоту книгу, де вписані добродїї, що жертвували свої гроші на народні цїли. Памятаю н. пр., що богате село Брідок зложило само 25.000 корон, не відразу, але до кількох лїт. Топорівцї зложили 5.000 корон, Дорошівцї 20.000 корон — Товтри 20.000, Вікно 15.000, Самушин 20.000, Веренчанка 10.000 корон і так ріжні села. Що року складали то більшу то меншу суму на народні цїли; нїякого сьвята і празника, весїля і хрестин, забав і розривок домашних не минули, щоби по кілька сотиків не скинути ся. Так нераз про жарт зложили при першій лїпшій нагодї з десять корон. Богатші ґазди давали й тисячї. Гуцул Дьордїй Федорюк записав сто фалеч поля на Народний Дім. Єго портрет ви бачили в салї. Другий господар, Костакій Миронюк, вмираючи бездїтно, весь свій маєток — близько 300.000 корон — записав на бурсу. Єго портрет висить в салї бурси. Старенький селянин з поморщеним лицем, так і дивить ся добродушно з портрета на ту дітвору, що благословить єго. Кілько дітий могли ми утримати даром і виховати завдяки єго фондациї! Інтеліґенция, знаєте, вміла походити коло справи. Як би не один учитель, що довгі лїта коло того фундатора бурси ходив та навчав єго, як найлїпше користно гроші ужити і вічну памятку по собі зіставити, то може би він був і не записав. А так дав ся пересьвідчити старенький і добре зробив. Красшого памятника не міг собі і бажати. Декотрі села наложили на себе правдивий податок народний; дійшло до того, що як богач давав корону, то біднїйший, щоб єго засоромити, давав дві, а тодї богач витягав десятку і таки переміг біднїйшого. Жертволюбність настала велика; приклад робив своє; нїхто не хотїв бути гіршим. Правда, що й інтеліґенция в нас горячо-патріотична; не така, як була при кінци минувшого віку.

Зложений гріш став ріжними дорогами вертати ся знов в нарід. Н. пр. нашої „Гуцульскої ґазети" розсилаємо селянам близько 20.000 даром. Чи то не помагає осьвітї? А народних шкіл і ремісничих удержуємо сам вже близько сотню. Все можна зробити, коли тілько інтеліґенция хоче попрацювати коло народу, а сам нарід зрозуміє цїль і добро осьвіти. — — Та пора вже нам на кладовище, на відкрите памятника...

Кільканайцять тисяч людий залягло кладовище на Горечі. Сьвящеників звиш сотни. Настрій торжественний. По молитвах за упокій душі буковиньского соловія, при котрих сьпівав хор зложений з двох-сот сьпіваків, по кількох промовах Буковинцїв, Галичан і Українців, віделонено величавий, марморний памятник незабутного поета. Між иньшими старенький, 80-лїтний Гуцул, що памятав ще Федьковича, простими та горячо відчутими словами

вже польским комітетом кандидатури для східних повітів краю, де центральний комітет попоставляв своїх кандидатів також там, де виступають і затверджені вже кандидати головного комітету руского. Ми вже давнійше вказували на те, що вельми неполітично було-б, коли-б Поляки консерватисти, котрих репрезентацією єсть центр. комітет, бажали втрати свої на заході винагородити собі захоплюванем мандатів на сході. Однак в складі теперішнього центр. комітету не найшли ся, як видно, люди ширшого політичного погляду. Се також показує, на скілько правдиві були вісти, ширені орґаном т. зв. независимих „Дѣломъ“, наче-б то головний руский комітет висів на ласці центрального комітету“.

Головний рускай комітет виборчий на своїм засіданю дня 17-го вересня затвердив дальші кандидатури: 9.) На округ виборчий Надвірна — о. крил. Корнила Мандичевского з Надвірної; 10.) на округ виборчий Богородчани — п. Михайла Кульчицкого, начальника суду повітового в Богородчанах; 11.) на округ виборчий Городок — п. Дениса Герасимовича, радника і начальника суду в Янові; 12.) на округ виборчий Городенка — п. Володимира Шухевича професора у Львові.

У списі кандидатів на послів в ч. 100 „Буковини“ було сказано між иньшим: „В Борщеві поставили москвофіли кандидатуру Дорундяка“. Так нам написав наш дописуватель зі Львова і в тім випадку помилив ся, бо не москвофіли поставили кандидатуру Дорундяка, а народовці. З тої помилки вивели наші противники преріжні здогади і підозріня, в котрих нічого більше не видко, тілько пристрасти виборчі. Як би ми так хотіли визбирувати всякі похибки у наших противників, то назбирали би їх далеко більше, ніж у себе. На інсинуациї не чуємо потреби відповідати. На галицкі вибори дивимось безпристрастно і здалека, в сам розгар їх не мішаємось, а своє слово про них вже сказали і ще скажемо. Думаємо, що необективности ніхто нам не закине.

Вибори до віденьскої ради громадскої.

—o—

День 17. вересня с. р. стане для Відня і німецкої партиї ліберальної памятним. Стало ся, що можна було вже давно предвидіти, а чого німецка партия ліберальна найбільше побоювала ся: антисеміти побідили у Відни при виборах до ради громадскої на цілій лінії. Побіда антисемітів у Відни має не лиш чисто місцеве але й трохи ширше політичне значінє. До недавна ще був Відень одною із найсильнійших підпор сполученої німецкої лївиці, але в міру того, як зростав антисемітизм в столици держави, слабла і та підпора. Ліберали зі страхом споглядали на то, а шукаючи за причинами добачили їх також і в поступованю правительства; они докоряли давнійшим правительствам тим, що ті правительства давали можність розрости ся антисемітизмови і домагали ся від правительства енерґічнійшого виступленя против сеї партиї. Треба пригадати собі ті часи, коли то ліберальна партия виступала навіть против міністра Пленера, свого члена, докоряючи єму, що він замало уживає свого впливу в сім напрямі. Коли при виборах в квітни сего року антисеміти на 138 член в ради громадскої здобули собі аж 64 мандатів, пішов в ліберальній партиї немалий страх, а ще більший пішов, коли в маю с. р. д-ра Люеґера, проводиря антисемітів, вибрано першим віцебурмістром. Звістно загально, як ся справа закінчила ся: остаточно правительство мусіло розвязати віденьску раду громадску і за 600 літ перший раз у віденьскім ратуши засів правительственний комісар. Розріст антисемітизму у Відни був між иньшими також тою, хоч найменьшою причиною, котра спонукала німецку лївицю і довести остаточно до того стану політичного в нашій державі, який маємо нині.

Коли німецкі ліберали сподівали ся, що нові вибори до віденьскої ради громадскої дадуть ліпший, користнійший для них результат, то грубо помилили ся. Вся ліберальна праса з передовим орґаном партиї N. Fr. Presse доказує згідно, що вже нині можна на певно сказати, що антисеміти будуть мати у віденьскій раді громадскій більшість і що др. Люеґер стане бурмістром. N. Fr. Presse з резиґнацією взиває ліберали, щоби они не тратили відваги, не розбивали партиї, не клонили ся перед авантурником а вистояли в борбі виборчій аж до кінця. Одну потіху знаходить для себе головний орґан ліберальної партиї в тім, що навіть февдальні і християньско-социяльні орґани прийшли нині до того переконаня, що віденьскі вибори впливають і на державу, що політична акция, яка виходить з віденьского ратуша, розстягає ся також і на Раду державну. Виходить з сего ясно, що ліберальна партия як і давнійше возьме в свою проґраму борбу з антисемітизмом а в дальшій консеквенциї виходить з того, що й новий кабінет буде мусів мати на увазі сю справу, коли схоче сперти ся між иньшими і на сполучен й німецкій лївиці.

Вибори, котрі відбули ся у вівторок, виказали страшну неміч ліберали, а величезний зріст антисемітів. Заразом годить ся назначити, що помимо небувалої доси участи в виборах не було поважнійшого заколоту, що тим більше гідне уваги, що сим разом борба між обома сторонництвами була незвичайно завзята. Третя курия виборча вибирає 46 радників; з тих доси було в руках антисемітів 34, а ліберали 12. Результат виборів у вівторок такий, що всї мандати дістали ся антисемітам, лише в дільници Фаворітен прийде до тіснійшого вибору між антисемітом і німецким національом. Партия ліберальна не одержала ні одного мандату.

Числа відданих голосів виказують величезний зріст антисемітизму в Відни. В році 1891 (при послідних громадских виборах) було в третій курії виборчій голосуючих 51.570, з тих голосували лише 36.365, т. є. 70 процент; на антисемітів припало 20.688 голосів, т. є. 57 процент, а на ліберали 14.803 голосів, отже 42 процент. При теперішних виборах було управнених до голосо ання 54.680, а з них голосувало 40.878, значить 79 процент. З тих 40.878 голосів віддано на антисемітів 30.710 т. є. 73 процент, а на ліберали лише 7.348 голосів. З зіставленя чисел виходить, що голосуючих прихильників антисемітизму приросло в послідних чотирох роках около 10.000, а ліберали за той час втратили 7000 виборців. При теперішних виборах вибрано найвиднійших проводирів антисемітскої партиї як Люеґера, Порцера, кс. Візінґера, Свободу, Польцгофера, Ґреґоріґа, Купку, кс. Лячку, Штайнера і и.

Перегляд політичний.

— Нове дефінітивне австрийске міністерство, котре з початком місяця жовтня має вступити на місце теперішного урядничого міністерства, вже цілком зложене. Міністерство Кільмансеґа сповнило серед трудної ситуациї свою тяжку місию, зробило честь австрийскому урядництву, бо вложену Є. Величеством на него задачу сповнило совістно: буджет на рік 1895 ухвалено, нову цивільну процедуру принято, а окрім того ще деякі принципіяльні рішеня запали в поодиноких міністерствах. Треба признати, що провізоричному міністерству годі було дальше сягаючі проєкти перепровадити в житє, а що то міністерство з самого початку мало характер провізоричний, о сім не можна було після кількаразових заявлень ґр. Кільмансеґа сумнівати ся. Ситуация парляментарна не змінила ся, она лишила ся так само трудна, як при розпаденю коаліциї. Сего зовсім не запізнає ґр. Казимир Баденї, що видко також з способу, як він взяв ся до зложеня нового міністерства. Бувші коаліцийні сторонництва відчужені собі, а на умірковані партиї зачали мати деякий вплив радикальні елементи. Так виглядає тепер парлямент і до такого парляменту має ґр. Баденї звернути ся з великими задачами. Тому не сьміє, коли взагалі нове міністерство має сповнити свою задачу, такий парлямент мати вплив на міністерство. На се звернув, як видно, ґр. Баденї вже свою увагу, бо склав нове міністерство з людий, котрі не суть членами парляменту, а відзначають ся фаховим знанем; з другої-ж сторони ґр. Баденї не впускав ся доси в жадні переговори з яким небудь сторонництвом і таке поведенє задержить аж до отвореня осінної сесиї ради державної. Імовірно дня 22-го жовтня відбуде ся перше засіданє, а на нім викладе ґр. Баденї свою і свого міністерства проґраму. В тій проґрамі містить ся передовсім нова реформа виборча, а з того видко, що ґр. Баденї не думає операти ся живому і справедливому жаданю виключених доси з політичного житя низших кляс помимо зазнаних в сій справі трудностий. Дальше стоїть в проґрамі нового міністерства переведенє податкової реформи, котра вже за коаліцийного міністерства майже була до кінця ухвалена. Новому міністерству не трудно буде, деякі точки, що були так сказати-б „каменем преткновенія“, сунути, а в такім разі треба надіяти ся, що

які висказав своїм тремтячим голосом, зворушив всїх до сліз. Тої хвилї не забуду до смерти. Я так і заплакав та з зворушеня мусїв присїсти на могилку. Боже! Боже! тепер би тілько жити менї, а мої днї вже почислені... Благослови, Господи, ту патріотичну громаду, що чує ся, як одна родина...

Великою лавою став нарід вертати до „Народного Дому“. Ще був час на концерт, отже всї реальности Народного Дому залягли тисячі народу. Хоч як уже менї старому ноги не служили, а я пішов розглянути ся. Зі всїх сторін з'їхали ся люди, хоч навіть села устроювали у себе свої власні концерти в честь Федьковича. Ту люди знад Днїстра, ту знад Черемошу, там знов з'їхали ся з ферий всї бурсаки; ту бачу депутацию з України — менї аж голова крутить ся у тім натовпі народу.

І довелось менї, певно остатний раз перед смертию, почути величавий концерт на честь Федьковича. В салї Народного Дому, осьвітленій електричними канделябрами, зібрав ся тиск народу; ґалериї залягли бурсаки. На естрадї серед зелени красував ся портрет Федьковича, мальований ще сучасним єму малярем. Почались продукциї. Найкрасші концерти, які я коли чув, блїдли перед сим. Могучий хор сьпівав пісні єго, яких уже тепер не потрафить ніхто писати. Оркестра, вложена з вихованців бурси, відограла знаменито кілька творів. Була ще й друга оркестра, войскова.

Та де менї старому й описати сей концерт!... Цїлі привітні промови понадходили телефонами з ріжних сторін руских. Одушевленє було таке, якого я й не затямив ніколи. За білети і з добровільних датків зібрало ся 20.000 корон і ту суму зараз призначено на стипендию ім. Ю. Федьковича. По концерті наступила забава, але я вже був такий втомлений вражінями, що ледви дихав. А тут завтра ще представленє театральне; будуть „Довбуша“ грати. Чую, що богато гроша видали на нові декорациї. Треба буде піти... Ох! який же я втомлений! Звичайна річ, старість не радість...

Ну, і хто би був сподївав ся, що Русини так доробляють ся! Га! коли так, то і я не гірший; маю я там зложених троха гроший; не богато того буде, яких 20.000 корон — треба їх дарувати Народному Домови. Вже він їх зужиткує добре. Для кого менї лишати? Прожив цїлий вік самітно, а смерть уже за плечима. Нехай мають по менї памятку...

— — — — — — — — — — — —

Крикливий будильник мій, наставлений на шесту годину, став так дзвонити на цїлу хату, що я на рівні ноги зірвав ся. Протираю очи... тру чоло рукою... Дивлю ся на стїну: а там стїнний календар показує менї: 20. вересня 1895 р. Не вже-ж те все менї тілько снило ся! Яке-ж гірке розчарованє!

Розчарованє?! — — Буковинцї, кріпка галузе великого народу, чи вам такі сни не снять ся? Чи ви не бажаєте собі, щоб ті сни здійснили ся? Бажаєте собі? А коли бажаєте, так дбайте-ж, щоби то правдою було, а не сном!

Евмен.

реформа податкова буде ухвалена, коли деякі елементи не будуть опозицию уважати цїлию свого істнованя. Але безперечно найважнїйшою задачею нового мінїстерства буде відновлене угоди з Угорщиною, котра має як найбільший вплив на фінансові і економічні інтереси Австриї. По новім мінїстрі фінансів др. Білїньскім треба сподївати ся, що з'уміє інтереси нашої держави охоронити перед всякими стратами. В сих справах потребує нове мінїстерство як найсильнїйшої підпори заступників народу і ґр. Баденї мабуть не дармо надїєсь тої підпори від патріотичних і умірковaних послів, тим більше, що здає ся приготованим, сильною рукою придавити всякі скрайні аспірациї.

Не меньше важною річию загальної ваги суть вибори до віденьскої ради громадскої. Як випали они в третім окрузї подаємо на иньшім місци, а тут хочемо лише дещо про вибір з другої куриї сказати, котрий відбуде ся в понедїлок, дня 23-го с. м. Вже при послїдних громадских виборах в 1891 р. мали антисеміти на 18.514 голосуючих 8951 голосів, а лїберали 9392; а мандатів мали антисеміти з сеї куриї 24. Коли-б їм вдало ся задержати ті 24 мандати, то антисеміти тим самим мали би вже більшість, а один з виднїйших проводирів їх, др. Патай, заявив дописуателеви якоїсь угорскої ґазети, що антисеміти здобудуть 30 мандатів, але їм головно іде о середмістє, котре лїберали доси уважали своєю твердинею. Нема сумнїву, що антисеміти будуть в радї громадскій мати більшість, а тим самим зможуть вибрати бурмістра після своєї вподоби. Ходять вісти, що не др. Люеґер має стати бурмістром, а князь Альойзий Лїхтенштайн, бо антисеміти не хочуть за богато дразнити лїбералів і свою побіду визискати в безвзглядний спосіб.

Як ми вже попередного разу донесли, вибори до дальматиньского сойму з сїльских куриї вже скінчили ся, і то з тяжким пораженєм Італїйцїв і дальматиньских панславістів під проводом кс. Біянкінїого. Натомісць вийшло з тих виборів побідоносно сторонництво славяньских народовцїв з проводирем др. Кляїчом на чолї. Сего тижня відбули ся вибори з палат торговельних, котрі видали такий самий результат.

Нїмецкий канцлер кн. Гогенльоге вернув до Берлину і є цїлком задоволений з своєї подорожи. Підчас єго перебуваня в Петербурзї розвеселись вісти, що між ним а нїмецким цїсарем повстало непорозуміне з тої причини, що цїсар заявив ся за внесенєм устави против перевороту, а кн. Гогенльоге тому спротивив ся. Отже National Ztg. в тій справі заявляє, що та вість є неправдива, бо цїсар взагалї не думав о такій уставі, отже не може бути й бесїди о якімсь непорозуміню або уступленю кн. Гогенльогого.

В Італїї розпочали ся торжества з нагоди 25-лїтного ювилею занятя Риму італїяньскими військами. При отвореню тих торжеств прийшло до розрухів, в котрих взяли участь так републиканцї, як клерикали, як також прихильники социялїстів. Полїция мусїла робити порядок. Загально замічено, що представителї т. зв. католицких держав: Франциї, Австро-Угорщини, Іспанії, Портуґалії не брали участи в тих торжествах. Папа не видав, як того сподївали ся, окремої енциклїки.

В Бельґії одержав клерикальний закон шкільний королївску санкцию.

В Болгариї ситуация як перше так і тепер неясна. Kölner Ztg. запевняє, що замір оголошеня независимости Болгариї був, іменно тодї, коли знаний комунїкат, здавало ся, знївечив всякі надії Болгариї на протекцию Росиї. Дальше оповідає той корреспондент, що високо поставлені особи з Софії телеґрафували до Петербурга до компетентних сфер, щоби звідтам дораджувано кн. Фердинандови опущенє краю. В такім разї міг би наступити єго поновний вибір. Але князь не пристав на таку жертву. Що-ж до зміни § 38 тірновскої устави, то не потреба єго зміняти, бо князеви прислугує й без того право змінити віроісповіданє престолонаслїдника. В сїй справі має президент мінїстрів Стоїлов переспрaвляти з митрополитом Климентієм. — Цїкаву телеґраму з Софії подає корреспондент Frembenblatt-у, іменно слова росийского царя Николая до болгарскої депутациї. Цар мав сказати: „Мій дїдо сотворив Болгарию, мій батько боров ся о єї свободу, а я піду в їх слїди і буду старати ся допомогти Болгариї до спокійного розвою, отже до певної консолїдациї. Надію ся що приязні відносини з Болгариєю небавом будуть відновлені.“ — Що-ж до убійства Стамбулова, то ся справа цїлком затихла. Сими днями одержала вдова по Стамбулові довірочні донесеня від незнаних їй осіб, що они знають убійників єї мужа, але боять ся пімсти правительства і тому не можуть сеї тайни відкрити, поки теперішне правительство не демісіонує. Видко, що дуже лихо стоїть з справедливостию в Болгариї, коли полїция не може винайти убійників — до того она сама признала ся — а приватні люди кидають на правительство таке підозрінє...

— Сербія бачила минувшої недїлї великий збір найбільшої партиї, партиї лїберальної. Той збір тим важнїйший, що на нїм окликано бувшого реґента Рістіча проводирем партиї і президентом центрального комітету того-ж сторонництва. Потім Рістіч мав промову, котрої короткий зміст задля єї важности подаємо нашим читателям: Сербія стоїть перед тяжкими задачами, а на півострові балканьскім спокій зачинає ся заколочувати. Дає ся чути далекий гук, але хто знає, чи не є він близший, як неодні судять. Серби не мають причини викликувати несупокою, але они мушуть бути приготовленими на всякі важні випадки і не сьміють допустити до найменьшого ушкодженя сербских інтересів. Султан може той ворохобний рух успокоїти справедливими реформами і рівноуправненєм всїх народностий в Македонії і Старій Сербії. Сербія єму в тім не буде на перешкодї, але треба зважати на те, що Македонія є також patrimonium сербскої народности. З того можуть вийти заколоти, і тому мусить Сербія старати ся о зміцненє военної сили. Дальшою важною справою є реформа фінансова і ревізия конституциї з 1888 р., бо теперішна конституция з 1869 р. є вже застаріла. Сею дорогою лїберали сербскі ішли і дальше іти муть.

— Вірменьска справа зачинає ся мало-по-малу розвязнювати. Турецкий султан вкінци подав амбасадорам европейских держав мемориял, в котрім по части згоджує ся на предложенє тих амбасадорів з дня 11-го мая с. р. Той мемориял містить пять точок, а іменно: 1) Всї урядники адмінїстрацийні з виїмкою правительственних президентів і намістників будуть відповідно до мешканцїв іменовані зпоміж турків або християн; 2) в жандармериї можуть офіцерами бути також християни; 3) начальників громад вибирає рада старших; 4) громади мають право удержувати громадску полїцию; 5) в Царгородї буде установлений комітет надзорчий, зложений з Турків, котрі будуть переговорювати з трьома амбасадорами европейских держав безпосередно, а не через мінїстерство заграничних справ. Так отже в тім мемориялї не принято предложень фінансових і судових а також деяких докладнїйших постанов що-до адмінїстрациї. В дипльоматичних кругах уважають, що на підставі того мемориялу зможе прийти до порозуміня, лише Анґлія тим незадоволена.

В Хінах вибухло нанозо повстанє; повстанцї палять і грабують, що їм попаде під руку. — Тумчасом між Хінами, Росиєю і Франциєю вже в недалекім часї прийде до поновної позички. Гроші має дати Франция за порукою Росиї, але Нїмеччина при тій фінансовій операциї цїлком поминена. В звязи з тою позичкою стоїть заснованє росийско-хіньского банку, до котрого Франция має доставити $^{9}/_{10}$ цїлого капіталу. В тій справі виїхав вже росийский мінїстер фінансів Вітте і директор петербургского інтернаціонального банку Ротштайн до Парижа.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 21. вересня 1895. р.

Іменованє буковиньского православного митрополита наступить не зараз, як заповідали часописи, але з кінцем жовтня, або й троха пізнїйше, коли нове мінїстерство почне урядувати.

Др. Олександер Колесса одержав від мінїстерства просьвіти позволенє, не в Чернівцях але у Львові вкладати про руску мову і лїтературу.

Помилуванє засуджених в процесї о меморандум семигородских Румунів наступило скорше, як можна було надїятись, іменно вже дня 17-го с. м. Засуджених випущено з вязниць о год. 2-ій, а они приняли ту радістну вість з одушевленим кликом „Най жиє наш король! най жиє угорске правительство!“ Всї засуджені хочуть виїхати до Відня, щоби цїсареви подякувати за уласкавленє.

Ческу народописну виставу в Празї відвідало до дня 16. с. м. 1,498.607 осіб за платними білетами. Та вистава буде отворена до дня 20. жовтня, отже Чехи надїють ся, що число гостий дійде до 2 мілїонів.

Подяка. Учитель п. Албін Носієвич зібрав на весїлю учителя п. Стефана Семенюка з Чорногуз на „Народний Дім в Чернівцях“ 4 зр., за що видїл сего товариства складає добродїям щиру подяку.

Посьвяченє нового будинку ґімназияльного в Сучаві відбуде ся дня 4-го жовтня с. р.

Підвисшенє проценту. Дирекция буковиньскої щадничої каси рішила дня 17. с. м. підвисшити відсотки в справах векслевих з пять на пять і половину.

Чи так оно у нас? Від одного песиміста-Русина дістаємо таку замітку, котра має містити характеристику Русинів. „Видали ви — питає ся він — у нїмецких журналах ілюстрациї до: „Wasmuth's Hühneraugenringe in der Uhr helfen sicher“? Там і рисунок і фантазия і типографічне виконанє прекрасне. Рисунків таких вийшло вже тьма, а всї захваляють Васмута Hühneraugenringe. Я маю один нагнїток на нозї і він менї допікає нераз гірше, ніж всї москвофіли разом, але я таки Васмутових перстенїв і не пробував. Чому? Чи менї докучливий нагнїток такий дорогий? Нї! я рад би єго позбути ся, але я не довірчивий Русин, волю терпіти, а не пробувати. Я з цїкавостию приглядаю ся американьско-нїмецкій ілюстрованій реклямі, подивляю фантазию Нїмця, що видумав такий спосіб реклями і так богато платить за него; я би рад, щоб хоч — — розуміє ся, не для реклями — наші образкові видавництва мали такі ілюстрациї і таких рисовників, словом ріжні думки викликує у мене така рекляма, але нагнїток свій я терплю, бо я Русин, що не любить пробувати, чи що поможе. А тут менї все здає ся, що як би ті „перстенї“ зовсїм не помагали, то й така рекляма не нагнала би фабрикантови тілько гроший, щоби єго на такі оголошеня стати. Отже в результатї по ріжних думках — доходжу до висновку, що у Русинів рекляма не має значіня, посьвідченя поважних людий безвартістні, фантазия винахідників безцїльна, словом нема способу захвалити Русинам хоч би і як пожиточну та красну річ. Вони подивують ся, що є щось таке між Русинами, скажуть се й другим, але набути сю річ не хотять. Така моя думка про Русинів“. Чи має рацию сей песиміст?

Про огнї на Буковинї. Після урядового справозданя було в 1892 р. в громадах 158 огнїв, при чім 241 хат ушкоджено. З тих були 82 покриті соломою, 155 деревом, 4 хати з иньшим покритєм. Виразно замічає ся, що жадна з погорілих хат не була покрита цеглою, металем або лупком, а се напоминає людий, щоби дахи своїх хат робили з огнетревалих материялів. З ушкоджених хат було 65 обезпечених, а се знов сумний знак, як мало у нас на Буковинї розширена інституция обезпеченя. У 14 погорільцїв був і рухомий маєток обезпечений. Шкоди обчислено на 113.749 зр., а на рухомім маєтку

на 55.346 зр., отже разом на 169.095 зр. Що-ж до причин огнів, то огонь був підложений в 5 випадках, котре то число в порівнаню з таким числом в иньших провінциях є дуже мале. Причиною огню були діти в 9, а дорослі в 21 (!) випадках; в 15 разах причиною була недостаточна осторожність. в 4 недостаточне чищене комінів, а в 2 випадках неосторожне употреблене огню в фабриках. В найчисленнійших разах — 100 — причина огню незнана.

Страшне нещастє. На шляху Байрут-Дамас впала іскра з льокомотиви на ваґон і сей зачав горіти. Подорожні вправді дали знак о небезпечности, але машиніст не відважив ся на стрімкій дорозі задержати потягу. Коли-ж вкінци потяг став, два подорожні вже цілком згоріли, 8 було тяжко ранених, а богато иньших легко. Машиніста і его помічників увязнено.

Страшне розбійниче убійство. На дорозі від зелізничої стациї Чернівці до Серету стоїть коршма. Властительку Ріфку Розеншток знайдено на підлозі в кусники роздерту, кров обрискала стіни, а в цілій хаті були сліди страшного злочину. Річи лежали розкинені, стіл і шафа розбиті. За злочинцем пошукує жандармерия.

Місто Фрізах в Каринтиї, гарне місточко, згоріло до тла.

Незнана причина. В Тернополи засів на лаві обжалованих дня 16-го с. м. Антох Витайло, селянин з Ягольниці старої, що в ночи на 4-го червня с. р. убив задля якоїсь малої причини в страшний спосіб свою жінку Марию. Лікарскі оглядини виказали, що Витайло розбив макогоном бідній жертві цілу голову і лице на дрібні кусники. Що було дійстною причиною незгоди між супругами, не можна було викрити, то лише певне, що убита була дівчиною дуже скромною і моральною і такою лишила ся, коли вийшла замуж, що виходить з зізнаня різних сьвідків Сьвідки потвердили також, що й обжалований, котрий числить доперва 23 роки, вів аж до убійст а спокійне і трудяще житє а уряд громадский виставив ему дуже добре сьвідоцтво. Обжалований боронить ся тим, що допустив ся убійства по пяному та що не був цілком щасливий з жінкою, бо она називала его смаркачем і оглядала ся за другими паробкама. Судиї присяжні потвердили одноголосно питане в наврямі убійства, а трибунал засудив Витайла на 7 літ тяжкої вязниці заостреної постом.

Вигадчивий кравець. Один кравець в Берлині зробив комітетови промислової вистави, що має там відбути ся на другий рік, предложене. що устроїть на площи вистави велику кравецку робітню, в котрій гості будуть могли за кілька годин діставати готове одіне по ціні 25 марок (14 зр.) Крім того зобовязав ся відчислювати від тої ціни 5 марок (3 зр), если гість віддасть ему старе одіне. Комітет не дав ще доси відповіди промисному кравцеви.

Тріюмф медицини. Під таким заголовком подає льондоньска Pall- Mall Gazette таке: До послідних часів уважали лікарі сухоти горляні не до вилїченя і навіть не знали в який спосіб дати полекшу страшним болям, які суть получені з тою хоробою. Др. Шмід з Франкфурта, а особливо др. Кравзе з Берлина, котрий почав в лїченю уживати квас молочний, одержали вже деякі користні результати своїх метод, але найбільшу заслугу в радикальнім лїченю сухот горла здобув собі лікар варшавский др. Герінґ. Его метода лїченя, котру приняла вже більшість специялїстів, полягає на операциї т. зв. „кіуретованю", с. є вишкробуваню внутр гортанки хорої тканки. Розуміє ся, що така операция вимагає великої зручности, та не кождий лікар може підняти ся єї і тому то дотепер не єсть так популярною, як би повинна бути. До того не єсть она средством універзальним та уздоровляючим у всїх случаях без виїмки. Однак в часї 6-лїтних досьвідів, др. Герінґ в 20 випадках вилїчив цілковито, а в иньших наступило поліпшене, або бодай усунене терпіня так, що хорий міг приймити поживу. Др. Герінґ запрошений льондоньским товариством ляринґольоґічним здавав там справу зі своїх досьвідів і як подає згадана часопись, метода та знайде в Анґлії без сумніву велике поводжене.

Страшною смертию згинув в Ліоні у Франциї 24-лїтний тамошний двигар Ейсет, котрий хотів показати велику відвагу і дав ся фотоґрафувати у великій клїтці з дикими звірятами тамошної менажериї. Клїтка та була зроблена так, що по єї середині була мала порожна переділка а з боків були переділки зі звірятами. Ейсет зайшов до тої порожної переділки, мав там оперти ся об крати тої переділки, де був лев, і так дати ся відфотоґрафувати. Лев спав; але Ейсетови було того за мало; він сягнув рукою через крати. щоби подразнити льва і нехотячи відсунув защіпку від дверців. В тій хвили вискочив лев, кинув ся на Ейсета і відкусив ему голову, а відтак вхопив тіло і затягнув до своєї клїтки. Фотоґраф, що на то все дивив ся, так був перепудив ся, що в першій хвили навіть мову стратив; коли опісля опритомнів і наробив крику, прибіг усмиритель звірят, та сторожі, але з нещасливого чоловіка остались були вже майже лиш самі кости.

Парохід на шинах. В поблизькости Копенгаґена вибудовано пароход так, що він може пливати по воді і посувати ся на шинах. Проби з тим ориґінальним пароходом видали як найлїпші результати. Він призначений до їзди по двох озерах розділених вузким пасмом землї, і переходить з одного озера до другого по звичайних шинах зелїзничих. На обох кінцях дороги водної впущені шини в воду і там суть прикручовані до сильних бальків. Серед двох рядів палїв впливає пароход на шини, котрих положене докладно відповідає положеню колес пароходa. Так всуває ся пароход на шини і переїхавши скоро до берега другого озера, спускає ся в той сам спосіб до води. Пароход має сильну машину, котра після потреби сполучена з колами або шрубою. На пароходї помістить ся 77 пасажерів.

Американьский помисл. Все, що належить до порядного похорону, отже похоронні пісні, нагробні бесіди і молитви, будуть — так думає американьский грабар з Ґревсенд — повинти фоноґрафи. При похорні 15 місячної, незвичайно великої дитини Авґуста Бір зроблено пробу з тим винаходом Едізона. Коли родина померлої, котра важила 40 кільоґрамів, зібрала ся над гробом; відмовив фоноґраф передовсім Отче-наш, і то голосом найлїпшого похоронного бесїдника, потім відограв похоронний квартет Мозарта, а вкінци трогаючу похоронну пісню — чим і скінчив ся похорон. Очивидно людий було дуже богато, а промисловець з Ґревсенд буде певно мати богато замовлень, бо то в Америці діє ся. Лише сьвященики і півці з того винаходу не будуть задоволені.

Нема нїчого нового на сьвітї. Ми в однім з попередних чисел донесли про анархістичний замах на секретаря париского Ротшільда експльодуючим листом. Як потім розслїди показали, злочинець не винайшов жадного нового помислу, а пішов лише за взірцем ірляндских Фенїянів. Перед десятьма роками підчас ірляндских розрухів одержало богато анґлїйских послів такі листи з тим самим вибухаючим средством. На щастє осторожність охоронила тих послів від злих випадків. Рівно-ж без успіху одержали бувші французскі міністри Констанс, Егісен і Трельгарно оправлені книжки, котрі при отвиранню мали вибухнути. Забиване людий на віддалене сягає далеких часів. Папа Климентій XII. помер через отроєне восковою сьвічкою, котра при паленю видавала убійчі ґази. Затроєні рукавички мали спонукати смерть Дон Жуана д'Австрия. В Італії винайшов якийсь князь Савеллї особливий спосіб убійства. До своєї жертви сказав: „Возьми сей ключ і принеси менї з тої шафи паперу". Коли жертва хотїла ключем отворити шафу, висував ся з голови ключа затроєний штифт і колов жертву в долоню. Против затроєня тодї не було средства. Соромна то історія помисловости чоловіка!...

Дивне весїлє В італїяньскім місті Турині подружили ся в перших днях сего місяця два близнюки Гуґо і Ґуідо Палаці з близнючками Евфразією і Вірґінією Тевенет з Турина. Обидва брати подібні до себе до непізнаня, тож само сестри.

Відкритє великих золотих покладів завдячують люди майже все чистому припадкови. В роцї 1857 шукав убогий чоловік своїх ослів і наткнув ся при тій нагоді на поклади золота в Ґіяні, за котрими дармо глядав Вальтер Ралеґ. Поклади золота в Новій Шкотиї відкрив 1861 року один чоловік, котрий задержав ся над потоком, аби напити ся води. Він побачив між рінею кусник золота; став дальше шукати і показало ся, що надибав поклад. Копальні золота в Північній Каролинї в Америці, відкрив одного дня хлопець, що пішов до ріки купати ся. Він підкнув ся на якімсь жовтім камени. Коли каменеви лїпше придивали ся, показало ся, що то була груда золота, 25 фунтів ваги. В Калїфорнії, славній з богатства золота на цїлий сьвіт, відкрив его якийсь Джемс Маршаль, коли копав в огородї цебулю. Він побачив на рискали між глиною жовтий порошок, в котрім відтак пізнав золото. Славні колись ірляндскі копальні золота в Вікльов відкрив случайно чоловік, що для розривки пішов ловити рибу до ріки. Двайцять лїт добував з ріки золотий пісок, не сказавши о тім нікому. По тім часї оженив ся з молодою бідною дівчиною і відкрив єї свою тайну. Але жінка задала собі, що чоловік одурів і розповіла о своїм нїби нещастю всїм приятелям. За два місяцї, як люди кинули ся й собі до ріки шукати золота, добули его на суму 150.000 зр.

Довги Европи. Пересїчний смертельний чоловік може потїшити ся, коли побачить, кілько то довгу має стара Европа. Довг Франциї виносить 24.759 мілїонів марок, або на кождого мешканця по 640 марок; Анґлїя, котра опановує всї моря сего сьвіта, має 13.447 мілїонів марок довгу, отже на кождого єї мешканця припадає 345 марок; Італїя 9.954 мл. марок, на особу 325; Австро-Угорщина 6.455 мл. марок, на особу 300; Німеччина 13.121 мл. марок, на особу 260; Росия 14.895 мл. марок, на особу 123; Портуґалїя 3.133 мл. мар., на поодинокого мешканця 600; Греция 760 мл. марок, на особу припадає 300 марок. Взагалї виносить довг европейских держав 110.000 мілїонів марок, а числячи степень процентовий по 4, то платять ті держави річно 3.850 мілїонів марок процентів...

Стамбулов поетом Звістно, що Стамбулов довго шукав для себе відповідного занятя, поки кинув ся в політичне житє, але певно мало людям звістно, що великий болгарский патріот був і поетом. Росийский ґазетяр Буринїн, котрий в 1877 р. мешкав у Букарештї, розповідає, що одного дня приніс ему Стамбулов том своїх поезий. Передовсім запевнив поет ґазетяра о своїй прихильности і на доказ, що й він сам є дневникарем, показав одно число свого дневника „Молода Болгария". Богато говорив про великих болгарских патріотів, одушевляв ся їх дїлами, а вкінци видобув з лївого чобота один том „Поезий і пісень". В них не можна було винайти якихсь романтичних стихів, але за те богато скарг против деспотів, котрі гнетуть свій нарід. Тодї він ще не міг знати, що й ему прийде ся пізнїйше сильною рукою провадити свій нарід до порядку і часом виступати яко деспот против ріжних — як думав — непатріотичних змагань деяких Болгарів.

Потїшителї вдови. Нововідкриті копальні в західній Австралії, котрі притягають тілько мужчин, є властиво обіцяною землею для женщин, бо там великий попит на жінки. Чому оно так послухайте: Коли недавно тому молода жінка втратила свого чоловіка, зараз осьвідчили ся їй всї мужчини, котрі мали якісь зносини з єї чоловіком підчас его слабости, а іменно: аптикар, котрий робив лїкарства; лїкар, котрий лїчив помершого; предприємець похоронів, котрий его вложив до гробу; сьвященик, котрий его похоронив, а вкінци й грабар, котрий его в землю закопав. Але замісць вибрати одного з тих пятьох кандидатів, котрих одинокою заслугою було, що вирядили єї чоловіка на тамтой сьвіт, молода вдова дала свою руку шестому кандидатови, властителеви дому. Тим она сплатила разом і довг за помешкане, а був він вже немалий.

Розбитє вертгаймівскої каси. Львівскі злодії довершили такої штуки, що можуть рівняти ся з найзручнїйшими міжнародними злочинцями. Іменно при улици Валовій ч. 8, де єсть гостин-

ниця Ґарфункля до пізна отворена, находить ся підручний маґазин головної львівскої трафіки. До маґазину входить ся з сїний вузким заслоненим переходом коло сходів. Отже в часї між суботою вечером а понедїлком рано добули ся до того маґазину злодії і розбили там тяжку зелїзну вертгаймівску касу та забрали з неї 200 зр. готівкою і золотий годинник. Акцию кредитового банку на 1000 корон і дві кредитові акциї по 100 корон, викинули злочинцї на землю. Злодії перевертїли двері каси від переду сталевим сверликом, а відтак порозбивали долотами і зелїзними дротами двері та замок до крихти і дібрали ся до середини. Знатоки кажуть, що так розбити касу могли лише люди добре обзнакомлені з устроєнем кас і вправні в слюсарскім званю.

Шпиталь для звірят. В недавно виданих памятниках подорожи довкола сьвіта Архикнязя Франца Фердинанда д'Есте есть опис шпиталю для звірят в місцевости Пінжраполь коло Бомбаю в Індиї. О числї нещастних сотворінь, котрі находять там на старость притулок, можна мати понятє, що самих коров есть там 400, а всї пригадують ті біблїйні корови, що мали представляти голодні роки. На осібнім подвірю і в осібних будинках містить ся кождий рід звірят. Суть там відділи для коний, псів, мали, овець, папуг, курий, голубів і т. ин. Шпиталь заложено завдяки записови одного мілїонера Індийця. Удержанє шпиталя коштує величезні суми.

НАУКА, ШТУКА і ЛЇТЕРАТУРА.

(Нові книжки.)

У нас за остатних двайцять лїт починали ріжні видавцї вже кілька разів видавати так звані: *Дрібні бібліотеки.* Мали они надію таку, що, коли у Русинів гроший нема на великі книжки, то на брошурки їх певно стати. Але всї видавцї видко зле виходили на своїх видавництвах, коли переставали видавати свої „бібліотеки.“ Може бути, що декому й вертали ся часом гроші за наклад, але вертали ся так помалу, що на правильне видаванє бібліотеки їх скупі звичайно засоби грошеві не вистарчали. Щоби дрібна бібліотека могла удержати ся, мусить мати на кождий випуск зараз що найменше 500 відборців, а такого числа відборців годї у нас найти. У нас ще не було випадку, щоби яка брошурка, хоч змістом цїнна, але цїною дешева, розійшла ся до року в 1000 примірників. Про більші книжки і казати нема що; на них попит дуже а дуже малий, дарма, що про неодну книжку критика висказує ся дуже прихильно. Найлучшим доказом на се (а таких доказів можна би зібрати більше) есть то, що мимо так широко розвиненого культу Шевченка, критичне гарне виданє „Кобзаря“, котре товариство ім. Шевченка коштувало грубі гроші, доси дуже мало розійшло ся і попиту на него нема.

Не помагає видавничому рухови нїяка критика, нїяка реклама, — наші лїтерати пишуть для двох-трех соток читателїв, а прочі Русини мабуть обходять ся зовсїм без книжок. Як така байдужість інтелїґенциї кривдить страшенно і морально і материяльно авторів і видавців — о тім чей не треба розписувати ся; се можна собі представити. Звістна річ, нїхто не пише і не видає для себе, тілько для других, а коли ті „другі“ нецїкаві, то по щож видавати? А видавати таки доконче треба, коли маємо перед сьвітом складати сьвідоцтва нашого духового розвитку і дозрілости. Тимто нїколи не буде слів заохоти за мало, щоби Русини покинули вже раз ту свою байдужність до руху лїтературного. Певна річ, що не всї такі убогі, щоби їх на книжки та часописи не стати; певна річ, що навіть і біднїйші інтелїґентні Русини при добрій волї могли би собі складати малі бібліотеки (наші видавцї дають всякі полекші при купованю), котрі то бібліотеки суть не лише потребою, але й сьвідоцтвом в хатї, що тут хтось дивить ся на сьвіт троха ширше, нїж темний селянин.

Сказано: у нас вже дрібних бібліотек було кілька. Трьома наворотами видавав дрібну бібліотеку др. Іван Франко; видавав др. Евгеній Олесницкий, видавало товариство Академичне Братство, видавав Василь Щурат, видавав Кость Паньковский — і всї они (кромі К. Паньковского, котрому щасть Боже до дальшого видавництва) тілько починали видавати, видрукували найбільше кільканайцять випусків і покидали видавництво, бо звістно, нїхто тратити не хоче.

Сего року знов один молодий письменник зі Львова взяв ся видавати на власну руку *Унїверсальну бібліотеку.* Доси вийшли три випуски сеї бібліотеки (разом чисел 8). Перший випуск сеї бібліотеки становить праця знаного не лише у нас, але й у Нїмців економіста Вячеслава Будзиновского, гідного наслїдника В. Навроцкого. Праця та зве ся:

Хлопска посїлість в Галичинї і новочасні суспільно-реформаторскі змаганя. (Сторін 118, 16-ки). В праци тій познакомлює автор читачів докладно з социяльним положенєм руского селянина, поясняє справу скоро поступаючого роздроблюваня хлопскої посїлости і змаганя до концентрациї великих посїлостий; говорить дальше про рільничий пролетарият, шукаючий зарібків на чужій землї; розважає питанє, які реформи були би потрібні в хлопскій господарцї і хто ті реформи має перевести; вкінци сформувавши основи, котрі були би міродайні в цїлій полїтичній акциї радикальної партиї, автор поясняє, чим має бути радикальна партия і які єї головні цїли. Лишаючи оцїнку сеї книжки людям фаховим, звернемо на се увагу, що нїмецкий журнал Die Zeit подав у себе з сеї працї докладне справозданє і оцїнив єї високо. Праця та молодого економіста разом з єго твором, друкованим в Записках товариства ім. Шевченка п. з. „Аґрарні відносини Галичини“ поясняє докладно стан і потреби галицкого рільництва. З часом постараємо ся познакомити читачів „Буковини“ з дослїдами В. Будзиновского. „Хлопска посїлість“ коштує 35 кр.

Другий випуск унїверсальної бібліотеки, то: *„Новелї* Дениса Лукіяновича“, перші твори молодого письменника (сторін 86, 16 ки). То самі смутні змістом образки. Один з житя стражників скарбових, другий з селянского, а три зі станїславского бруку мійского... Автор, прихильний до реалїстичного напряму, бачить — як звичайно у молодих — самі смутні сцени в реальнім житю, хоч то житє так само богате і в сцени веселі. До того він любує ся в ярких ефектах кінцевих, звичайно дуже траґічних, а не все таких, що роблять враженє: природних.

Надстражник скарбовий Прондовский, чоловік здеморалїзований, страшенно поневіряє жінку. Дитина вмирає, а саму Прондовску вовки з'їли на кладовищи. Донька священника, що описує в своїм дневнику то нещасливе пожитє родинне, рішає ся не виходити замуж без любови, а радше бути учителькою (*„З єї дневника“*).

„Ганина подорож“ — то патольоґічний образок. Дївчина з хоробливою фантазиєю під впливом казок про вови, пекло і т. п., з забобонним страхом перед зелїзницею-чортопхайкою, їдучи зелїзницею кидає ся і гине під колесами поїзду. Показана ту психольоґія дитини, вихованої в нездоровій атмосфері забобонного страху.

Дальші три образки з мійского бруку також невеселі. Перша заповідь церковна, образок грубо тенденцийний. Бідний шкляр Йосьо вставляє вікна (в недїлю, коли спочинок недїльний!); полїцай стручає єго з руштованя і Йосьо забиває ся. Образок сей має гарно підхоплену сцену розмови з жидівкою, котрій Йосьо винен гроші.

Сабашева вечера — сумний образок жидівских злиднїв. В замкненій, розваленій „Мариямпільскій оберже“ в зимі полїцай ловить жидівску родину, веде єї на полїцию, а тимчасом полишена в оберже дитина гине.

Як бачимо — такі закінченя новель, хоч від них волосє дуба стає, роблять враженє ловів на ефекти і неприродности. Але есть в тих образках безперечний великий дар обсервациї, есть — як на перші твори молодого письменника — значна вправа в писаню, есть добре змаганє зрозуміти душу людску і есть основа людяна. Всї ті прикмети автора найбільше видко в найлучше, на мою думку, написаній новелї з мійского бруку п. з. *Шлюсар завинив...* Завинив іменно зіпсований 20-лїтний синок маґістратского радника, Мариян Трохим, мамин любимець, недоварений ґімназист, що залицяв ся до слуги Магди, котра мала свого милого, Вербівского, презеса „батярского касина“ в Мариямпільскій оберже і провідника злодіїв. А за провину сего молодика, потерпіло цїле „батярске касино“, котре замкнено під зиму, чим відібрано численним бідакам одинокий приют. В тім образку і родинне житє маґістратского радника прикре, і товариство молодиків, з котрими товаришує Мариян, робить сумне враженє, і поганий шинок, званий „батярским касином“, повен всякої бездомної товпи, викидів суспільности, оголомшує чоловіка нездоровою, гнилою атмосферою, будить вправдї спочутє, але заразом і відразу. Автор не вбирав ту нїчого у квітки, тілько в спосіб натуралїстичний зобразив се дно суспільности. Єго симпатиї за тими пониженими викидами суспільности, він вважає їх добутком суспільного неладу і відкриває відважно всю безодню моральної гнилї, в котрій пробиває ся одиноке тілько людянїйше, хоч в свій спосіб понятє, чувство любови слуги Маґди до провідника злодіїв. Ті люди з Мариямпільскої оберже не можуть уже вернути на добру довогу, бо хоч би у них і найшла ся охота до того, сильні сьвіта сего, почавши від полїцаїв а скінчивши на маґістратских радниках, не дадуть їм піддвигнутись з морального упадку.

В авторі сих новель бачимо талант, що має всї прикмети до дальшого розвою; однак звернули-б ми єго увагу на се: Реалїстичний напрям в писаню не лежить в тім, щоби і самому і читачам казати перебувати лише у всяких гнилих відносинах; а тенденцийність звичайно шкодить лїтературним писаням, бо на тенденциї є иньші способи, а не твори артистичні, в котрих має бути правда, а не нахилюванє обявів житя в той бік, куди тенденция каже. Відтак автор мусить вважати дуже на стиль, котрий у него вельми занедбаний, і на мову, що у него не свобідна від таких слів, як: „таїнственний, розходить ся о те (іде о то, а не розходить ся), був в станї, не безспокойтесь, тра, бремя, плян зглядом неї, знужденє, сочувствіє, вопрос, намятний (namiętny), сокровище, фаєрмахир, ретїш (-ретязь), пачка людий і т. п.) Слова і фрази такі, як морда, най го ясний шляк трафить і и., хоч они до злодійского касина дуже відповідні, але як би без них в новелях, призначених не для злодіїв, можна обійтись, то се нїчо не пошкодило би вартости новель. Est modus in rebus. Байдужність про форму проявляє ся у автора недбалим стилем і наувагою навіть на таке, що герой в „Шлюсар завинив“ раз зве ся Мариян а другий раз Микола. Формі взагалї мусить автор посьвятити як найбільше уваги.

Новелї, Лукіяновича, коштують 40 кр. — Унїверсальну бібліотеку — як і всї наші видавництва — можна набути через ставропигійску книгарню у Львові. ул. Руска ч. 3, або книгарню ім. Шевченка у Львові ул. Академична ч. 8.

Телеґрами.

Хемнїц, 20. вересня. На зелїзничім шляху Фрайберґ-Реденав спіткнули ся військовий потяг з тягаровим. 8 людий погибло, 45 ранено.

Будапешт, 21. вересня. Зміст пастирского посланія вже знаний; епископи грозять, що не посьвячені церквою супружества не будуть узнані і наступлять потім церковні кари.

Рим, 21. вересня. Папа одержав з нагоди роковин занятя Риму італїйскими військами 1500 кондоленцийних телеґрам, головно з Італїї.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 20. вересня 1895.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.—	до 7.35	від 6.80	до 6.90
Жито	„ 6.—	„ 6.45	„ 5.90	„ 6.—
Ячмінь . . .	„ 5.25	„ 5.75	„ 5.50	„ 6.—
Овес	„ 5.—	„ 5.30	„ 4.70	„ 4.80
Ріпак	„ 8.50	„ 8.80	„ 8.25	„ 8.50
Горох	„ 6.—	„ 9.—	„ 5.25	„ 6.—
Вика	„ 5.80	„ 6.20	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик . . .	„ 5.—	„ 5.25	„ 4.75	„ 5.—
Гречка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Конюшина черв.	„ 45.—	„ 48.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 45.—	„ 55.—	„ 43.—	„ 50.—
Конюш. шведск.	„ 35.—	„ 40.—	„ .—	„ .—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ 6.—	„ 6.25	„ 5.60	„ 5.70

Хміль 55.— до 70.— злр. за кільо у Львові, оковита за 10.000 лїтрів 14.25--14.75.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академична ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без працї, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавридї“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V, і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісьня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїло в полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 107. Чернівцї, вівторок дня 12. (24.) вересня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

І ще раз згода поміж Русинами а Волохами на Буковинї.

V.

(Правдиві причини непорозуміня).

(Конець).

По друге причиною незгоди есть се: Не лиш там, де Волохи мають власть у своїх руках, вистрашають вони против Русинів аґресивно, але тота аґресивна борба веде ся взагалї на цїлій лінії. Аби ослабити Русинів, аби їх голосови віднати вагу, викликали вони, специяльно-ж бр. Мустаца межи рускими послами в соймі, котрі перед тим ішли разом, роздвоєнє. Волохи підпирають відтак москвофільску партию, котру ми з ріжних причин мусимо поборювати; тим що стають по стороні наших національних противників, викликують цїлком непотрібно огірченє і против себе. Ми-ж в їх домашні справи не мішаємо ся, не повинні і вони тикати своїх палців межи двері.

Волохи настановлені сьвящениками в руских селах займають ся румунїзацією Русинів, як в Роґожештах, Джеміне, Рус-Молдавицї, Михальчу, де завели неправно волоску мову в школї. Ба і тепер не перестають Волохи ріжними штучками дбати о заведенє волоскої мови в школах чисто руских громад: докази на се Глиниця, Костинцї, Кабин, Кучурів малий, Кіцмань, Бобівцї, Іпотешти, Руспебоул, Бряза і т. д. Чи се може мають бути докази жичливости волоскої для Русинів? Чи ми маємо на се мовчати? Ми цікаві видїти хоть одного Русина, котрий би годив ся на таку згоду. Се може хиба такий Волян і Тиміньский, для котрих добре слово бр. Мустаци більше значить, ніж все иньше на сьвітї, але нїхто більше. І „Православная Буковина“, не лиш ми підносить голос против румунїзациї — один орґан п. Воляна і Тиміньского мовчить. Але Волян і Тиміньский се ще не руский нарід на Буковинї. Згода бр. Мустаци з Волянем і Тиміньским се ще не згода Волохів з Русинами. Не треба себе дурити, а вглянути глубше в саму річ, чи серед таких обставин можлива згода. Нїчого не поможе бр. Мустацї той зневажливий тон, з яким він про Русинів народовців відзиває ся. Най лїпше почислить бр. Мустаца партию Тиміньского і Воляна, а переконає ся, що не найде і 30 інтеллїґентних Русинів, щоб до неї приналежали — цїлий загал рускої інтеллїґенциї на Буковинї се Русини народовцї. Зрештою най Волохи не зважають на се, хто з Русинів промовляє, хто ставить жаданя, а най беруть саму річ, трактують справи річево, а тодї буде легко прийти до згоди, до порозуміня. Доки-ж Волохи для Русинів мають лиш зневажливі слова, а більше нїчого, доки воюють против нас клеветою, підозріваними і т. п., доти нема що говорити про згоду, бо хоть би Русини і як бажали собі згоди, то не мають з ким годити ся; до згоди потрібно двох. Правда, поки що мають Волохи Воляна і Тиміньского, котрими заслоняють ся, а як тих не стане, що тодї? Волохи нехай добре застановлять ся, що тодї їх жде.

Так доказали ми фактами, що полїтичні проводирі бук. Волохів дбали дотепер виключно лиш про піддержанє свого самолюбного пановання, а не про справедливу згоду з Русинами, і власне в тій цїли старали ся всїма силами загарбати в свої руки цїлу автономічну краєву управу, цїлий заряд православної церкви і переважний вплив в краєвій шкільній Радї.

Про загальне добро австрийскої держави, що в першій лінії залежить безперечно від пожаданого добробиту всїх до сеї держави приналежних народів, не журили ся так дуже волоскі полїтики. Виховані під впливами вузких самолюбних поглядів не могли сї пани набрати відповідного зрозуміня для таких загально гуманних ідеалів, а тим меньше могли вони загріти ся до працї, котра мала би стреміти до заспокоєня справедливих потреб і бажань загалу. А вже-ж найменьше міг дотеперішним проводиром бук. Волохів сподобати ся просьвітний і економічний розвій бук. Русинів. Тут добачили вони і то цїлком справедливо, найнебезпечнїйший удар вимірений против їх ненаситного пановання.

Длятого то з найбільшою ненавистию кидали ся волоскі полїтики все на наших щирих патріотів, котрі з пожертвованєм свого здоровля і майна старали ся совістно о просьвітний і економічний розвій руского народу на Буковинї, котрі все явно виступали в обороні свого народу против ворожих затїй ненаситних самолюбів. Так нападали волоскі полїтики вже в першій добі коституцийної ери на найстаршого нашого патріота о. Василя Продана, помимо того, що о. Василь Продан зачисляв себе до так званої „консервативної“ партиї, отже не був нї „фонетиком“ нї „Українцем“.

В новійших часах, коли бук. Русини, помимо дуже невідрадних обставин, з'уміли прецїнь власною працею розвинути між народом більший національний рух, переконали ся нарештї волоскі полїтики, що годї Русинів змести з лиця сего сьвіта самим криком. Треба було отже ужити до сего иньшої штучки, иньшого підступу, а до такої роботи надавав ся найлїпше роздор, який під напором московскої аґітациї запанував тепер між Русинами. Пізнали волоскі полїтики сю найслабшу сторону Русинів і вдарили в ню з цїлою силою, навязали з нашими кацапами полїтичні зносини і крикнули прилюдно на цїле горло: „Ми живемо з Русинами в як найлїпшій дружбі; між Волохами а Русинами панує на Буковинї як найлїпша згода; бук. Русини не мають нїяких потреб, нїяких бажань, а цїлий неспокій, цїлу вражду, викликують в краю лиш сї очайдухи „новоеристи-Українцї“, що для особистих цїлий запродали ся Полякам, та хотять спольщити та златиньщити Буковину.“

От-таку то пісеньку запіяли волоскі полїтики; засьпівали пісні, якої навчили їх полїтичні союзники, наші домородні кацапи. Та на щастє вже майже цїлий розумний сьвіт пізнав ся на фарбованих кацапских лисах, а у нас знає вже майже кожда дитина, що то є кацапи. Та-ж кацапи самі заявили вже цїлком явно, що вони Росияни та хотять і наш нарід загнати під росийский кнут. До „Пітера“ провадить кацапска дорога і длятого наші реніґати з найзавзятїйшими ворогами нашого самостійного народного розвою, нашої народної просьвіти, нашої народної культури. Спинити розвій нашої національної сили, нашої народної просьвіти і нашої народної культури — се є перша і найважнїйша задача кацапскої роботи. Таку саму полїтику супротив Русинів провадять і теперішні полїтичні проводирі бук. Волохів, бо-ж і вони раді для своїх самолюбних цїлий придушити кождий живійший рух руского житя. Тут лежить правдива причина союза Волохів з кацапами, тут лежить правдива причина всїх клевет і напастий, якими то так правдиво по боярски обсипують наших патріотів волоскі полїтики в своїм нїмецкім орґанї „Buk. Post.“

Але всї ті клевети і напасти не здадуть ся нї на що; а вже найменьше

зможуть вони відстрашити наших патріотів, боронити рішучо приналежні права нашого народу і старати ся всїма силами про его просьвіту і економічний розвій. Чей-же і волоскі полїтики прийдуть вже раз до зрілого пізнаня теперішного поступового духа часу; чей-же і волоскі полїтики вже раз переконають ся, що при теперішнім загальнім поступі просьвіта, самосьвідомість і почуте людскої гідности чим раз більше а більше ширшають між масами народів, а се витворює нові потреби, нові бажаня, які заспокоїти треба. Розумна політика мусить з часом конечно привести і волоских полїтиків до переконаня, що їх теперішний союз з кацапами не придасть ся до нїчого, а противно, що добро нашого краю і пожадане мирне пожите Русинів і Волохів вимагає конечно вирозумілих зносин між щирими заступниками сих народів.

Се мусить колись наступити; ми раді би, щоби се стало ся як найскорше, бо від сего залежить, як сказано, загальний добробит нашого краю.

Коли се наступить, устануть всї клевети і напасти „Buk. Post“, і аж тоді настане порозуміне, якого ми цїлим серцем бажаємо.

Вкінци на здивоване Buk. Post., як можуть москвофіли підпирати посередно або безпосередно в Галичинї польонїзацию а в Буковинї румунїзацию, скажемо коротко: „Говори до гори, а гора горою“. Ми на сю тему вже кількадесять разів писали, а тепер маємо иньшу роботу, нїж наново переконувати невірних Томів. Впрочім нагадаємо і се при нагоді.

Рух виборчий.

Головний руский комітет виборчий на своїм засїданю дня 20. вересня затвердив дальші кандидатури на послів:

На округ виборчий Броди — п. Олександра Барвінького, радника краєвої Ради шкільної; на округ виборчий Долина — о. Василя Небиловця, пароха в Перегиньску; на округ виборчий Підгайцї — д-ра Дамяна Савчака, члена Видїлу краєвого у Львові; на округ виборчий Сокаль — п. Наталя Вахнянина, професора академічної (рускої) ґімназиї у Львові; на округ виборчий Тернопіль — п. Павла Думку, господаря з Купчинець.

Дня 19. с. м. складав пос. Барвіньский перед виборцями в Бродах справоздане з своєї посольскої діяльности. Зборам проводив о. Мандичевский. Присутних було около 150 виборців, майже самих селян, 8 сьвященикiв, кількох учителів і т. п. П. Барвіньский в 2½ годинній бесїдї розказав про справи в Радї державній і в Соймі, обговорив, що треба би робити для подвигненя хлїборобства а відтак відповідав на численні запитаня і домаганя. Збір ухвалив відтак однодушно вотум довіря для п. Барвіньского, а виборцї заявили, що і дальше бажають п. Барвіньского бачити своїм заступником і будуть однодушно підпирати его кандидатуру. Збір відбув ся вельми поважно.

Дня 17. вересня ставав пос. Вахнянин перед виборцями повіта судового белзкого, щоб здати їм справу з дїяльности клюбу руского Ради державної. Виборців зібралось до 60. Крім них явило ся на зборах і богато міщан і інтелїґенциї белзкої і дехто з сусїдства. Зборів тих ужито і до того, щоб на них представились три кандидати посольскі до сойму: проф. Вахнянин, Лука Михальчук і властитель Переспи, совітник вислужений Краіньский. Зборам проводив посадник Белза, Мілевский. Пос. Вахнянин здав передовсїм справу з того, що посли рускі ради державної зробили для народу руского, именно для поправи лихого економічного положеня селяньства. Він розказав популярним способом, що при помочи вправдї ще недокінченого закона податкового, хлїбороби одержать полекшу в податку ґрунтовім (10—15 проц. від реньского) і домовоклясовім (до 20 проц.); що через ухвалену ревізию катастру ґрунтового селяни мають право упімнутись о справедливійше заклясоване ґрунтів своїх та що посли галицкі упоминались у правительства о зниженє контінґенту податку ґрунтового взагалї а именно для Галичини, де той контінґент від 1882 р, від так зв. реґуляциї податку, зріс з 4,600.000 зр. на 5,558.000 зр. На дальше посли будуть упоминатись у правительства і о обниженє належитостий, именно при спадщинах і закупнї парцель ґрунтових. Побіч облегченя тягарів державних треба ще селяньству прийти в поміч через спілки господарскі селяньскі, котрі хлїборобам нашим доставляли би доброго насїня, всякі погної, знарядів господарских, дешевого кредиту, і котрі посередничили би в продажі збіжа як і старались би закуплювати для громад парцельовані случайно частини обшарів двірских. Пос. Вахнянин указав і на потребу упрощеня і удешевленя адміністрациї автономічної, на інтензивнійше мелїороване землї, лучшу (як доси) реґуляцию Буга, піднесенє годівлї товару і другі реформи, посредством котрих можна би поправити долю хлїборобів, стогнаючих під тягаром податків. Дальше вказав бесїдник на потребу реформи закона дорогового і конкуренциї філїяльних громад на будову материх церков. По представленю того, які рускі школи роздобуто для духового двигненя народу руского, перейшов до заходів своїх для повіту сокальского. Він вистарав ся именно о заснованє семинариї учительскої в Сокали, де 46 дїтий селяньских і маломіщаньских образує ся вже на учителів народних; він і вихлопотав для навіщених повеню Буга субвенцию з фондів державних в сумі 5.000 зр. і помочи грошевої для деяких погорівших сїл, именно в послїднім часї Лещатова. Яко кандидат посольский до сойму краєвого прирік пос. Вахнянин постаратись о субвенциї на будову доріг повітових з Белза до Варяжа і з Сокаля до Радехова; о заснованє школи гончарскої в Сокали і школи вправ з руским язиком викладовим. Заходи послів руских були щирі — сказав бесїдник — а притім на кождім поли успішні. Що-до відносин клюбу руского Ради державної до „Кола польского“ то ті відносини були приязні. Бесїдник сконстатував, що „Коло“ не спинило в нїчім змагань клюбу руского в розширеню національних прав народу руского. Такі приязні відносини треба називати послам руским і в соймі краєвім. Тепер не пора на свари, а треба спільними силами братись за економічне двигненє краю, именно дрібних хлїборобів.

По послї Вахнянинї виступив з річию п. Л. Михальчук. Він не доторкнув ся ніяких справ реальних в річи своїй, а сказав лиш, що яко хлоп буде боронити справ хлопских, а кандидує він для того до сойму краєвого, бо его поставлено.

Третїй кандидат, п. Краіньский заявив, що він кандидував в щирім намїреню нести поміч селянам, що одинакож в виду кандидатури пос. Вахнянина він уступає.

Зібрані приймили річ пос. Вахнянина з дїйстним одушевленєм. Лиш селянин з Торок Баранович обставав за тим, щоби вибрати послом „хлопа“. Рівнож і деякі невиборцї з Вижлова, приведені нарочно на збори для попираня кандидатури п. Михальчука, заявились за тою кандидатурою несьмілими покликами (іза плечий других): ми за Михальчуком.

В четвер стане пос. Вахнянин перед виборцями в Сокали. Вибір пос. Вахнянина єсть майже запевнений. Правибори переводились без всякої пресиї.

Волоска ревіндикацийна політика в сторожиньскім повітї.

* * *

„Православная Буковина“ в ч. 17. помістила під таким заголовком сю надіслану з провінциї статю, котру ми задля єї важности наводимо в повній основі:

„Сумні, дуже сумні появи починають бистро розповсюджувати ся в сторожиньскім повітї, особливо-же в станівскім судовім окрузї. Майже всї Волохи тутешного повіта, виймивши кількох правдиво честних Волохів, як також і їх ревні помічники волоскі перекиньчики — прикладають всїх сил, аби сей чисто руский повіт зволощити. І так пустили вони в хід цїлу румунїзацийну машину з єї численним апаратом, як то волоскі полїтичні урядники, учителї-румунїзатори і такі-же сьвященики, аби придбати племени Траяна чисельну більшість і щоби зербувати для ідеї dela Nistru pân'la Tisa (мрія поета Eminescu) з рускої крови і кости послушних яничарів. Таке душехватство мотивують названі patres patriae тим, що рускі села станівского повіта як Станівцї, Костинцї, Кабин, Бобівцї, Драчинцї, Глиницa і пр. були колись-то волоскими. Коли то именно було, історня о тім не знає, то можна хиба найти в апокрифічних історнях, написаних партийними волоскими „ученими“, котрі рускому народови відказують права істнованя на его рідній, прадїдній буковиньскій землї. І наші румунізатори попали, де болестне місце в руского народа: они взяли ся за румунїзацию єго народних шкіл. В згаданім повітї іде тепер о розширенє нар. шкіл і то одноклясових на двоклясові, двоклясових на чотириклясові. Тут именно являє ся для поборників de ginte latină прекрасна нагода заговорити своє могуче слово що-до впровадженя викладового язика. В сій статї ми наведемо тілько факти, котрі ми можемо ствердити сотнями сьвідків і навіть офіцияльними актами, що находять ся будь в громадских канцеляриях, будь в старостві сторожиньскім, будь і в канцеляриї краєвої шкільної Ради.

І так ми зачинаємо.

1) Громада Глиницa н. Прутом відзначая ся своїм особливо чистим руским населенєм. Конскрипция з 1890 р., котру впрочім, як ми пізнїйше докажемо, в нашім повітї сфальшували тутешні шовіністичні Волохи, виказує 1757 руских жителів, і ані одного Волоха. Коли-ж перед двома місяцями ішло о то, щоби розширити глиницку нар. школу і в тій цїли зійшла ся громадска рада і на чолї єї двірник дідич Фльондор, приїхав також і комісар староства Волох п. Маковей. Коли-ж хотїли перейти до денного порядку над викладовим язиком, заявив ц. к. комісар п. Маковей, котрий є дуже ревним Волохом, що радні громадскі повинні ввести волоский язик тому, що в Глиницї є циганьска кольонія, котра є — волоскою! Гадку румунїзаторского правительственного комісаря підтримав з особлившим інтересом громадский начальник волоский дідич Фльондор і аґітациї обох при темнотї громадских радних удалось, що громадска рада рішила — введенє волоского язика. Але обдумавши лїпше, що они зробили і пізнавши далекосяглість свого рішеня, підписали всї радні, котрі три днї вперед підписали згадане рішенє, протест до шкільної краєвої Ради з тим, що они волоского язика не хотять. Наслїдком того відбуло ся комісийне розслїдженє під проводом самого ц. к. старости також Волоха Бальмоша. Пійшли знов в хід всї аґітацийні средства і половина радних підписала знов рішенє в користь волоского язика; але увидївши, що нарід такий страшенно противний введеню волоского язика, згодив ся п. староста на внесок учителя п. Щербановича, котрий положив найбільші заслуги для руского язика, абы волоский язик не заводити. Честь і слава таким ревним і неустрашимим борцям за свій прадїдний руский язик!

2.) В сусїдстві Глиницї лежить село Кабин, заселене на половину бідною шляхтою, на половину мужиками. Від коли люди тямлять, не було чути в згаданім селї нїколи волоского слова, нї в селї нї в церкві, бо не було для кого, так як Волохів тут зовсїм нема. Але не зважаючи на такий фактичний стан річий, все таки найшло ся при послїдній конскрипциї завдяки махинациям тамошного гром. писаря Волоха Паладія і „ревним" заходам пароха Кабина о. Ізидора рицаря де Барбір, 78 Волохів на 702 Русинів. Сей панотець почав уже від кількох років свою „ревну просьвітну" дїяльність для волоских цїлий; так начав ся пробивати при богослуженю з початку тілько десь-недесь волоский „культурний" язик, відтак все більше, так що тепер уже більше як половина богослуженя — на волоскім язицї. Коли-ж Волохи почали аґітувати за підписами на волоску ґімназию в Чернівцях, поаґітував сей „ревний" пастир і вислав із Кабина, з того з поконвіку руского Кабина петицию о волоску ґімназию, заосмотрену підписами руских людий, межи ними і одного Поляка! Пописав ся руский Кабин, і красно використав темноту своєї пастви „просьвітитель" єї о. Барбір, научаючи нарід, що „що нас обходить, яка буде „волоска" школа в Чернівцях, коли того жадає наш капітан і президент (-іс)! Ми на то гроший не маєм давати". Встид! Але не на тім тілько ограничилась „національна дїяльність" о. Барбіра. Минувшого року поставив жид Герш Клїнґер, інспірований до того, як опісля сам признав ся, таки о. парохом, в громадскій радї внесенє, аби в народній школї в Кабинї заведено волоский язик. Внесенє упало, хотяй єго піддержував дуже ревно і о. парох... Перед кількома недїлями прийшло і в Кабинї до розширеня одноклясової школи на двоклясову і тепер показала ся красна нагода для о. Барбіра задовольнити свої волоско-національні „переконаня". Разом з гром. начальником — своїм рідним братом — перепровадили єї оба національні борцї, що в гром. радї рішено заведенє волоского язика вісьма голосами против чотирох, котрі послїдні заявили вотум меньшости. Як в Глиницї так і в Кабинї нарід спротивив ся заведеню чужого єму волоского язика і подав протест в краєву шкільну раду з більше як сто підписами. І тут заслуга учителя п. Александра Барбіра, котрий, хоть кревний о пароха, остав ся вірним свому рускому народу, з якого вийшов. Згаданий протест ще не рішений, але мабуть буде рішений в користь желаня руского населеня, не зважаючи на задушевні бажаня волоских урядників староства і о. пароха і єго брата.

3.) Село Бобівцї граничить з Кабином і є чисто руске-мужицке, хоть конскрипция, завдяки аґітациям згаданого sub 2.) Паладія і сьвященика-Волоха о. Іляуца виказала на 1805 Русинів аж 112 Волохів.

При розширеню школи з двокласової на триклясову назбирано заходом о. пароха кілька підписів в користь заведеня волоского язика. Але між тим школу розширено з руским викладовим язиком, а романофільска фракция особливо-ж о. парох лишив ся — з нїчим, бо згадана петиция перейшла дорогу інстанций і застрягла десь в актах. (Учитель з Бобівцїв п. Зота, син поліцая-Русина, ставши над'учителем, грає вже як зачуваємо в волоску трубку. Прим. Ред. *Буков.*)

На конець остає ся ще поговорити 4) о Драчинцях, одній з найбільших руско-мужицких громад. Конскрипция виказала 2760 Русинів а анї одного Волоха. За кілька днів відбудуть ся наради над розширенєм двоклясової школи на чотироклясову. Хотяй язиком викладовим, як уже видко з конскрипциї, не може бути иньший, як лиш руский, — та все таки зачинають ся аґітациї, як нам донесено, в користь волоского язика. Знаючи о. Луческула, тамошного пароха, стоячого вірно на сторожи своєї рускої пастви (о. Луческул є волоский патріот і великий приятель старости Бальмоша і комісаря Маковея. *Пр. Ред. Буковини*) ми не хочемо і не можемо вірити в того рода слухи; противно ми переконані, що він, о. Луческул, постоїть енерґічно за права увіреного єму руского стада." (о чім ми дуже сумнїваємось. Ред. *Бук.*)

Так пише „Прав. Буковина", що хоч не вірить в самостійний розвій нашого народу, але не може спокійно дивитись на такі кривди буков. Русинів і став сьміло в їх обороні. Лише „Буков. Вѣдомости" тих кривд не бачать і мовчать як закляті. Звістно, на чиїм возї їдеш, того й пісню сьпівай!

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 23. вересня 1895. р.

Бук. краєвий президент ґр. Ґоес виїхав вчера на інспекцию радовецкого повіту.

Іменованя. Комісар повітовий Станислав Зимний покликаний до служби в ц. к. мінїстерстві внутрішних справ. — Др. Самуіл Зайднер іменований концепістою при дирекциї скарбовій в Чернівцях. — Бук. Видїл краєвий іменував в порозуміню з правительством д-ра Йосифа Богосевича громадским лїкарем в Бергометї н. С, д-ра Рунеса в Ілїшештах, а д-ра Гутшнекера в Лужанах.

Презенту на опорожнену греко-кат. парохію цїсарского надання в Білих Ославах надало гал. намістництво о. Ів. Партицкому, дотеперішному пароховн в Торговици.

Новий полк у Львові. 12-тий полк гузарів прибув до Львова і помістив ся в уланьских касарнях.

Remedur. Читателям „Буковини" відомо, як за б. митрополита Морара волощено систематично метрики, викази метрикальні і шематизми, де прізвища руских людий і назвиска сїл руских вбирано на волоский лад, щоби дати до запізнаня, що чисто рускі села були колись волоскими, указуючи на собою сфабриковані імена населеня. Против сего виступило буковиньске краєве правительство в розпорядженю з 4-го червня 1895. Н. 8197. на адресу гр. пр. консисториї: „Ueber Anzeige des Buk. k. k. Landesschulrathes, wienach bei Anlegung der Schulmatriken hierlands häufig die Wahrnehmung gemacht wird, dass in den von Seiten der Parteien vorgewiesenen Taufscheinen die Geschlechtsnamen der Kinder in der Lautirung und Schreibweise nicht vollständig übereinstimmen mit den denselben gesetzlich zukommenden Namen ihrer Eltern, sieht sich die k. k. Landesregierung veranlasst, das hochw. Consistorium zu ersuchen, die unterstehenden Pfarrämter anzuweisen, bei Anlegung der Taufmatriken und somit auch bei Verfassung der auf deren Grundlage ausgefertigten Taufscheine die Geschlechtsnamen ingenauer, buchstäblicher Uebereinstimmung mit den, dem betreffenden Matrikenführer auf die vorgeschriebene Weise nachgewiesenen Geschlechtsnamen des Vaters, beziehungsweise der unehelichen Mutter der Einzutragenden zu immatrikuliren." До сего розпорядженя додано в циркуляри з 5-го липня с. р. зі сторони гр. пр. консисториї: „Архиеп. консисторня є з сего случаю приневолена, зробити уважним весь клир на велику одвічальність, яку беруть на себе ті, що з неуваги або з иньших намірень, будь при вписї імен крестних і родичів в метрики, будь при витягах з тих документів сповняють нелеґальности і викликують непорядки, яких не можна справити.

З цїлейскої ґімназиї. До впису до першої кляси утраквістичної ґімназиї в Цїлеї зголосило ся 110 учеників. А Нїмцї доказували, що она непотрібна.

„Матушка Росия за довго тримає нас при війску". З сими словами приїхав оногди на кони черкез на інспекцию поліцийну в Чернівцях і розповів, що він разом з чотирома товаришами-черкесами втїкли з Хотина, їх дотеперішного місця перебуваня. Єго товариші чекали за черноведким мостом і всї пять просили, щоби приняти їх в оборону. Поліция відобрала їм оружє і мундур — бо они були цїлком по маршовому убрані, та помістила їх поки-що в громадскім арештї, а потім їх випущено на волю. Се не одинокий випадок дезертирства козаків. Сего року прийшло до Черновець їх більше як 20 і найняли ся до роботи. Загально хвалять їх робучість і скромність, але якось в Росиї їм не веде ся, коли они втїкають від тамошного добра...

Почала виходити бібліотека проповідий п. з. „Рускій амвонъ" в Перемишли. Появив ся іменно перший випуск І. тому. Стор. 48. Цїна 30 кр. В першім випуску находять ся проповіди епископа Пелеша і Маркіяна Шашкевича.

Банда циганів, зложена з більше як 40 осіб, приїхала 11. с. м. двома великими фірами до Вікна, заставнецкого повіта, при чім цигани своїм звичаєм розпорошили ся по цїлім селї, просячи хлїба, полотна і т. д. Сї гостї відвідали і господаря Івана Осадця, а заставши чоловіка і жінку на подвірю, зачали перед ними всїлякі харамани плести. Найбільше забавляли доматорів тим, що приступили до купи аниж і їли єго як худоба. Але не всї цигани були тут; одні забавляли господаря і господиню, а другі потихонько всунули ся до хати, відтворили шуфляду у шафи і спрятали відти 400 зр. Аж на крик доньки з хатчини, що цигани пійшли до великої хати, опамятав ся господар, але увійшовши до хати, не застав уже нїкого. По відходї сих непрошених гостий, прийшло єму на гадку, подивити ся до гроший; та лиш засвистав, — шуфляда була розімкнена а за грішми і місце застигло. — Зараз дали знати до жандармів, котрі циган в аж в Мусурівцї на перевозї через Днїстер здогонили і, хотя у них все до рубця перетрясли, гроший не найшли, чого всї і сподївали ся. — Їх завернули і віддали до суду, але гроші пропали, бо нїхто не признав ся до крадїжи. — Сей удар тим тяжший на Івана Осадця, бо днем перед сею шкодою у него корова удавила ся і згинула.

Затроєнє грибами. В Лїпканах недалеко Новоселицї зварила селянка Анна Долащук грибн на обід. Коли она разом з своїми чотирма дїтьми лише троха з них з'їла, всї дістали корчі і по кількох мінутах померли в страшних болях. Як опісля сконстантовано, грибн були затроєні.

Нещасливі випадки. Робітник Іван Долобан у Вікнї працював при молотїльнї так неосторожно, що дістав ся під колесо, відки єго цїлком роздавленого видобули. — Селянин Михайло Безенер стинав у лїсї дерево, котре припадком впало єму на голову і в тій хвили єго забило.

З нужди і жалю. Смерти під колесами поїзду шукав собі і найшов дня 19. с. м. бідний 50-лїтний господар з Гаїв великих під Тернополем. Нужда і розпука по утратї жінки мала єго пхнути на дорогу самоубійства. На другий день рано найдено єго труна страшно порозриваного. Ліва рука лежала осібно, права нога і рука осібно, а решту тїла потягнула машина о яких 30 метрів дальше. — В австрийскій Новоселицї жили супруги Шенфельд в щастю. Коли-ж муж в дорозї до Росиї згубив всї гроші, відобрав собі житє вистрілом з револьвера. Вдова мусїла від того часу тяжко бороти ся зі своєю незавидною долею, але вкінци не могла дальше терпити нужди і в пятницю строїла ся фосфором, лишивши два листи до своїх кревних.

Нові стрільби винайдено в Римі, котрими через відповідне визискуванє розвиваючого ся підчас стріляня ґазу можна в одній мінутї вистрілити 1000 куль. Нїчого собі! Та річ не в тім, аби богато стріляти, але добре стріляти.

Примусова наука в Росиї. Гадка впровадженя примусової науки в Росиї знаходить чим раз більше прихильників. Курска ґубернія в тій справі видала вже рішенє. А тепер в нижноновгородскій ґубернії число шкіл має так бути збільшене, що кожда дитина зможе учащати до школи.

Телеґрами.

Клявзенбурґ, 23. вересня. У відповідь на промову наджупана Бельді сказав цїсар: „Знаю, що в виповненю задачі не становить язикова ріжниця жадної перепони, так само як лише плеканє правдивої любви до вітчини і поважанє законів, котрі кождого однаково хоронять й з'обовязують, та хосенна праця дають державі силу і запевнюють правдиве добро населеня.“ На промову старшого рабіна висказав цїсар своє задоволенє, що жиди в Семигородї без перешкоди уживають прав, які їм забезпечені законами і королївскою охороною; що жиди напевно покажуть ся гідними поважаня иньших горожан і рівної для всїх королївскої милости загально хосенною діяльностию і несамолюбними патріотичними чувстами.“

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Розказ про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історня Руси ч. I. 25 кр. Історня Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопля 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Вечерниці Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** зр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академична ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриї“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V., і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрики, студия	—	20
— Перестрога	1	—
Василь Щурат. Пісьня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня руской літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої. в) з Повечерниці великої. г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на праздники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з лїдитами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на праздники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Колядки і иньші пісні церковні. XII.) Месяцеслов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
2) оправлений на-ніж в полотно з одиничними відтисками — „ 90 „
3) оправлений цїло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
5) оправлений на-ніж в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять пересилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почасию можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня в уділах аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 108. Чернівцї, четвер дня 14. (26.) вересня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Чернівцї дня 25. вересня 1895.

В хвилї, коли се пишемо, відбувають ся в Галичинї вибори до сойму. Як они випадуть, тепер зрана ще не знаємо; дай Боже, щоб на користь Русинів, хоч Русини далеко не у всїх повітах попрацювали так, щоби собі заслужили мати руского посла. Кажемо виразно „заслужили“, бо чей уже кождий се знає, що хоч нам богато належить ся, але як собі не виборемо, то не будемо мати. А Русини против обурюючої аґітациї зі сторони сильнїйших дуже часто ставили тілько — байдужність.

Як перед шести лїтами, так і тепер правибори не обійшлись без надужить, хоч не всюди, але в численних повітах. Передвиборчий рух майже на цїлім сьвітї, не тілько в нас, але й в Америцї і в Анґлїї, де також є конституция, не обходить ся нїколи без тих сумних обявів, які ми остатними часами бачили в Галичинї, але правду сказати треба, що то поневіряне конституцийної свободи мусить справедливо обурювати кождого правого чоловіка. Слова „анархісти, социялїсти, атеісти“ на адресу чи то польских чи руских селян занадто часто можна було стрітити перед виборами у польскій прасї. Та праса, замість старати ся клясові ріжницї вирівнювати в справедливий спосіб, сама ще викликує ті ріжницї і дає причину до оправданого опору. Справедливі бажаня куриї малої посїлости не дадуть ся такими закидами збити. Ті закиди доказують лиш, що у верховодячої верстви польскої — о скілько можна судити з голосу польскої праси — нема найменьшого зрозуміня потреб сільскої курнї, а специяльно національних потреб руского народу, зложеного головно з хлїборобів-селян. Коли-ж рускі посли — то посли селян, то їм добре треба памятати такі погляди, що найвиразнїйше показують ся перед виборами.

З другої сторони інтелїґенция руска в більшій части показала ся нездарною. Недавно подала одна польско-шляхотска часопись статю п. з. Wściekłość nierobów (скаженість неробів). Під неробами мала на думцї прихильників Романчука. Поминаючи се, що та часопись не має права кидати Русинам в очи таким докором, який могла би сьміло звернути на адресу польских неробів, котрим корінний польский люд такий байдужий, як торішний снїг, — ми pro domo sua мусимо собі сказати, що те завзяте, яке проявляє ся у нас лише підчас виборів (і то мало де), то дійстно завзяте слабосилих дїтий; а та байдужність, котру ріжні нероби заслонюють про око людске нїби то страхом перед митрополитом, Барвіньским і т. п., то підле фарисейство, в котре нїхто не вірить. Атже близько сотня сьвященників підписала відозву не опозицийного, народовского комітету, але москвофільского, і нїчо злого не стало ся тим сьвященикам! Значить, оправданя для апатиї, котру ріжні недозрілі люди приписують новоерству, ми не находимо. Вдармо ся в груди і скажім собі: ми про нарід також не дбаємо!

Той закид неробства, яким ми докоряли справедливо нашій інтелїґенциї, зрозуміли тепер всї. Вже й „Дѣло“ писало н. пр. так про старомійску інтелїґенцию:

„Богом а правдою у нас не богато сьвящеників займає ся народними справами, а через се нам нїчо не може удати ся. По части партийна ненависть, а по части загальна апатия, ба навіть нездарність спинюють і найлїпші змаганя. Кождий дбає лиш про себе. Один на другого відказує, один другого підозріває, а роботи як нема, так нема! А прецінь повинно бути инакше! Де люди не годять ся з якою гадкою або когось не долюблюють задля якоїсь причини, то ще не оправдує їх, щоби від всего умивали руки! — Своє таки треба робити! при правиборах постояти твердо, відтак зійтись і поставити такого кандидата, на якого більшість пристала. Сего можна би домагатись від патріотів! А у нас, на жаль, богато сьвящеників навіть не являло ся до правиборів!...“ У кого-ж тут особисті цїли на думцї?

„В декотрих повітах нашого краю — писало Дѣло на иньшім місци — панує в справах виборчих така байдужність серед рускої інтелїґенциї, що не відповідає ся навіть на запитаня комітету повітового: які вийшли з правиборів виборцї, мимо того, що вислано до кождої громади формуляр до виповненя.

ЖЕРЕЛО ЗАБУТЯ.

—o—

(З поезий прозою — Ярослава Врхлицкого).

Ігумен Фульґентій стояв опертий о мур монастирского огорода і розсїяно споглядав в даль. Молитвослов випав єму з руки в густу непотоптану траву.

Була се хвиля перед самим заходом сонця. Старі дерева монастирского огорода, повного запаху, розжарені богатим багревом луни заходу, горіли мов чудові пнї рубінові, їх листє яснїло неначе смараґди, цїлий сад виглядав чародійно, як райский огород, що про него стільки оповідають старі лїтописи. Десь колись перелїтаюча пташка або мотиль були радше подібні до летючого цьвітка або спадаючої зьвізди.

Все яснїло, горіло, все купало ся в пахощах незвичайної сили і примани.

Була таємна хвиля переходова, коли день клонить ся до вечера, і вже не день і ще не зовсїм вечір, хвиля, в котрій душа навіть в найдужше в материї заклята, не чує тягару кайданів і вірить, що спосібна мати крила і полетїти за сьвіти.

Ігумен був незвичайно смутний. Але не був то смуток людий, що добровільно вирекли ся сьвіта і при помочи аскетизму старають ся згасити послїдні іскорки житєвої ворохобнї. Єго смуток був зовсїм иньшого рода. Був то смуток душ, жаждучих житя, смуток, що імає ся остатньої соломки, щоби виратувати потопаючу душу — смуток, котрого жерело в тім, що радо розколисали би всї дзвони грудий у величну симфонію, славлячу любов, тріюмф духа, красу і велич, лиш до того не достає нам одного услівя, котре уможливило би се — забутя минувшини.

Ігумен піднїс голову, пробудив ся з глубокої задуми і задивив ся в багряні чари заходу. Нараз станув перед ним муж в одягу прочанина; на голові був у него широкий капелюх з звичайним мотузочком, в руках костур, при боцї клуночок і тиква. Постави був стрункої і благородної, на лици пробивав ся висказ вразливої лагідности і спокійної резиґнациї. Ігумен кивнув єму приязно.

Ігумен спохмарнїв; навіть не замітив, що богомолець вліпив в него очи в незвичайний спосіб, немов хотїв всатись ними в цїле єство єго. Не дожидаючи питаня, ігумен мовив:

— Я думав, що може був би щасливійший від тих всїх прочан, що може менї удалось би найти то, о чім маячить цїлий наш вік, за чим в далекі дороги вибирають ся убогі і богаті, молоді і старі.

Здавалось, очи богомольця наскрізь перешивають ігумена. Під їх маґнетичним впливом ігумен мовив дальше. Єму здавалось, що сповідає ся перед якимсь висшим єстством і через те скидає з душі давний тягар, з котрого перше навіть собі самому не міг здати докладно рахунку. Говорив спокійно, тихо, легко дрожачим голосом:

— Всїм нам та думка дошкулює. Скілько-ж корабельників згинуло задля неї на незнаних морях! Скілько-ж знов оповідають монастирскі леґенди і хронїки за лицарів, котрі виїхали глядати за тим чудом! І не найшли, не найшли, а менї якийсь таємний голос мовить, що я був би щасливійший від них...

Очи богомольця сьвітили, як дві зьвізди огнисті, а їх промінї вбивали ся в то місце, де під грубою рясою дрожало неспокійне серце ігумена.

— Говорю про жерело молодости. Вірю, що воно істнує, але де? Вірую, що єго колись винайдуть, лиш хто буде тим щасливим і чи зрозуміє він спожиткувати свій винахід з користию для людскости? Чи зрозуміє покористуватись ним хоч би тілько для власного пожитку? Що се за глубина питань, і хто відповість на них?

Як вже не солїдарність в справах публичних, то бодай проста чемність вимагає — відповісти. У нас того нема! Тая байдужність в деяких повітах довела до того, що навіть без пресиї зі сторони виборчого комісаря повибирано майже всюди війтів та присяжних, котрим в староствах дають тепер інструкциї: на кого мають голосувати..."

Спільні кандидати головного і независимого комітету: Роман Сосновский в Бібрцї, Мих. Кульчицкий в Богородчанах, Ден. Герасимович в Городку, Т. Якимів Кеба в Гусятинї, о. В. Небиловець в Долинї, др. Т. Окуневский в Коломиї, о. О. Макогоньский в Рогатинї, Ос. Гурик в Станїславові, Мих. Зубрицкий в Старім містї, Павло Думка в Тернополи і Тит Заячківский в Товмачи — разом 11 спільних кандидатів.

Кромі них головний комітет поставив ще кандидатури Пюрка, Барвіньского, В. Шухевича, Охримовича, Федоровича, Мандичевского, Савчака, Вахнянина, Гаморака, Чапельского і Тишковского на Добромиль.

Центральний польский комітет з уваги на головний комітет не ставив своїх кандидатів лише в 13 повітах: Богородчани, Броди, Долина, Дрогобич, Калуш, Коломия, Надвірна, Підгайцї, Снятин, Сокаль, Станїславів, і Збараж. Значить, та „велика ласка", якою — по думцї всяких опозиціонїстів — мав тїшити ся головний руский комітет у польского центрального комітету, виглядає зовсїм не на ласку, а противно на кривду, як справедливо підносила „Правда". Але се не перешкаджало ріжним напастникам дорікати головному комітетови зависимостию і т. п.

Спільні кандидати независимого і москвофільского комітету: на Бережани — Савчук; Борщів — Дорундяк; Долину — Дїдоха; Жидачів Олесницкий; Жовків — Король; Львів — Нагірний; Перемишль — Новаковский; — Перемишляни — Сїкорский; Самбір — Бережницкий, Стрий — Давидяк; Тернопіль — Думка і Чортків — Горбачевский — разом також 11 спільних кандидатів,

З тих лише один Павло Думка з Копичинець потверджений і головним комітетом, значить всїма трьома.

Замітна річ, що п. Романчук був тепер вже лиш кандидатом одного, независимого комітету. Впрочім, як кажемо, ті комітети, що стояли так ворожо против себе, при виборі кандидатів побачили, що мусять числити з ріжними обставинами і оглядати ся. Независимий народовский комітет, котрий у своїй відозві писав, що не буде оглядати ся на нїкого, і головний комітет, про котрого зависимість тілько паперу списали, найшли 11 кандидатів спільних. Видко, що дуже великих ріжниць поміж поглядами народовців нема. Ми й маємо надію, що вибрані нинї посли народовцї полишуть давну тактику ворогованя против себе а зійдуть ся при спільній роботї.

Нова платня бук. учителїв.

—o—

Одна черновецка ґазета помістила минувшого тижня дві статї, в котрих подає проєкт, як би належало управильнити платню бук. учителїв, котрий то проєкт є, як довідуємось, нїчим иньшим як проєктом закона, котрий предложено в радї шкільній краєвій. Позаяк таким способом через якогось протектора тої ґазети урядова тайна стала явною, то не вагаємось і ми подати єї нашим читачам-учителям.

Отже всї сталі учителї і учительки буковиньскі мали-б бути подїлені на три катеґориї.

До I. катеґориї належали-б директори і директорки та учителї й учительки видїлових шкіл, з котрих одна половина мала-б 900 зр., а друга 800 зр. річної платнї.

До II. катеґориї належали-б надучителї й надучительки народних шкіл, з котрих $^{1}/_{10}$ часть мала-б платню 1. ступня т. є. 700 зр., $^{3}/_{10}$ частий 2. ступня т. є. 600 зр., а $^{6}/_{10}$ частий 3. ступня т. є. 500 зр. річно.

До III. катеґориї належали-б сталі підучителї й підучительки, з котрих одна половина мала-б платню 1. ступня т. є. 450 зр., а друга половина платню 2. ступня т. є. 400 зр. річно.

Провізоричні учителї й підучителї та учительки й підучительки, що мають кваліфікацийний іспит, побирали-б платню найнизшого ступня дотичної катеґориї т. є. при видїлових школах 800 зр., а при народних 500 зр. річно. Учителї й учительки та підучителї й підучительки провізоричні, котрі мають тілько сьвідоцтво зрілости, побирали-б річну ремунерацию 360 зр.

Таку саму нагороду 360 зр. побирали-б і всї учителї-помічники.

До кождої із сих катеґорий придїлятимуть учителїв після числа лїт сталої служби, а при рівнім числї лїт служби мали-б першеньство учителї лїпше кваліфіковані, а при рівній кваліфікациї старші віком, а межи рівними і що-до віку учителями рішав би льос.

Краєва рада шкільна сама посувати-ме учителїв за порядком з низшого ступня на висший, без конкурсу; перенесенє-ж з III. катеґориї до II. або й до I. буде відбуватись в такий самий спосіб, як тепер кожде іменоване.

Посуненє з низшого ступня на висший залежати-ме від успіхів дотичного учителя; краєва рада шкільна може проте учителям, котрих службова дїяльність недостаточна, відказати підвисшеня платнї на певний або й на неозначений час.

Новоіменовані учителї стоять на найнизшім ступнї платнї дотичної катеґориї, так само учителї, що перейдуть до Буковини з иньшого краю.

Краєва рада шкільна означає після повисше поданого проценту річно число учителїв кождого ступня, а в листопадї кождого року пересуває учителїв, що прийде на них черга, до висшого ступня з правом побирати висшу платню від 1. сїчня слїдуючого року.

Всїм сталим учителям і підучителям належить ся безусловно пятилїтний додаток а то в I. катеґориї по 80 зр., в II. катеґориї по 50 зр., а в III. катеґориї по 30 зр. річно. Однак учителї I. і II. катеґориї можуть дослужитись не більше як 6, а підучителї (III. катеґория) не більше 2 додатків. Сї додатки не будуть більше зависїти від того, як учитель сповняє свої обовязки.

Управителї шкіл діставати-муть далї додатки функцийні, а то при одноклясових школах 30 зр., при 2 клясовмх 50 зр., при 3 кл. 100 зр. а при 4- і більше клясових 150 зр., директори видїлових шкіл по 200 зр. річно.

Так само належить ся управителям шкіл квартира або нагорода і то в місцевостях низше 2000 душ мешканців 30%, а в більших місцевостях 40% найнизшої платнї дотичної катеґориї.

Всї учителї, котрі побирають вже тепер більшу платню, як та, котра-б їм по черзї припала, затримають ту платню доти, доки не прийде на них після нової ранґи ряд до висшої платнї, але вони не будуть поставлені в ряд після їх теперішної платнї, а після числа лїт служби, взглядно після кваліфікациї чи віку.

Катихити побирати-муть платню 1. ступня кождої катеґориї.

Всї прочі постанови дотеперішних законів остають незмінені.

Тепер почав говорити богомолець:

— А ти думаєш, ігумене, що тобі помогло би і принесло би користь жерело молодости, коли-б тобі судилось відкрити єго? Як ти помиляєш ся! Глянь аж на дно своєї душі і відповідж менї на одно питанє: Чи ти без вини?

Ігумен задрожав на ті слова. Чув як сором румянцем бє єму на лице, і він похилив голову мов то під вагою власти, котрої не понимав.

Богомолець говорив дальше:

— Що тобі і всїм таким, як ти, прийшло би з жерела молодости? Ви напились би, відмолодїли, але заразом відмолодїла би і сьвідомість провин, якими коли-небудь обтяжили свою совість. Не час робить нас старими, але провини, — то, чим коли-небудь согрішили против людскої гідности своєї, против свого призначеня, аби хотїти добра і бути добрими. Напиток молодости скріпив би у вас єдино ту сьвідомість і той тягар провин, і ви чулись би ще дужше нещасливими нїж перед тим. А така доля була би долею всїх, бо — скажи, хто з нас без вини?

— Нїхто, нїхто — хлипав в роспуцї ігумен. — Але скажи сам, що-ж иньшого нам лишає ся?

— Знаю средство лїпше, а найшов я єго в часї своєї богомільної дороги — відповів прочанин. — Се також жерело, вправдї не то чудесне, вимаячене вами у снї жерело оживотворяючої молодости; се гірке вино але здорове, одиноке, що може уздоровити того, хто гріхом стратив єдину, правдиву молодість душі.

Ігумен підніс очи на прочанина; зїницї єго розширились, палахкотїли огнем бішеної туги.

— Ти найшов то чудо? Коли, де?

— Меньше з тим — відповів оминаючо богомолець. — Досить, що маю і що можу дати тобі чашу, коли хочеш і не лякаєш ся.

— На бою ся, хочу! — закликав ігумен.

Богомолець здїймив з себе клунок. Добув з него деревяну, з пістацiового дерева виробленy чарку і почав ляти до неї з тикви, що висїла при єго боцї, якийсь чорний плин. Останний відблеск зорий західних озолочував єго блїде лице і надармо силкував ся в чорнім лїку розжарити слабу появу борби старого бурштина.

Повну по береги чашу подав ігуменови.

— Що се? — спитав він, підносячи чашу до уст.

Захід погас, сїрі тїни почали класти ся на землю. Ігумен випив. Через хвилю задивив ся в ті сїряві тїни, богомолець розплив ся єму у них, потім країна цїла, потім лягли вони єму важко на очи і на груди, потім чув ще, як би якась зимна рука вибирала у него з грудий то, що єму там роками тяжило, зробилось єму легко, свобідно, чув себе покріпленим, молодим, усьміхав ся мов крізь сон, потім голова єго опустилась, тїни вганялись довкруги него і над ним, вкінци, сам став тїнию і пропав в їх темній, непроглядній дружинї...

Пізно в ночи найшли єго наполохані монахи під муром монастиря. Каплї студеної роси сьвітили єму як жемчуги на бородї і вусах; на грудех, де колись серце неспокійно било, лежав білий цьвіт ясминевий; на лици застиг усьміх невисловленого щастя.

От і весь проєкт. Наколи сойм его прийме незмінено, чого надїємось в інтересї нашого шкільництва, то доля нашого учительства на якийсь час таки поліпшить ся, на більше поліпшене ледви чи позволить фінансове положенє краю, котрий вже сим мав би більший видаток о 40.000 зр.

Одно желали-б ми, щоб сей новий закон увійшов вже в житє з роком 1896., а не, як кажуть, аж з роком 1897.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 25. вересня 1895. р.

Два доповняючі вибори послів до ради державної з курії громад сїльских в округах Перемишль-Добромиль-Мостиска (по пок. Тишковскім) і Бучач-Чортків (по пок. ґр. Воляньскім) розписала президия гал. намістництва на день 31-го жовтня с. р.

Презенту на гр.-кат. парохію в Модричо уділило гал. намістництво о. Ник. Івановскому, дотеперішному парохови в Новосїльцях.

Вечерок з танцями в Тернополи відбуде ся вже дня 1-го жовтня, а не — як було заповіджено — 4-го жовтня с. р.

До рускої ґімназиї в Перемишли записало ся на сей шкільний рік разом 321 учеників, і то до I-ої кляси 64, до II-ої кл. 42, до III-ї 37, до IV-ої кл. 30, до V-ої 29, до VI-ої 27, до VII-ої 30, до VIII-ої 24, а до приготовляючої кляси 38 учеників.

40-лїтний ювилей служби буде дня 29-го с. м. обходити правительственний радник і директор дирекциї прав. релїґійного фонду, Йосиф Вослоцкий.

Град на Буковинї. Ми оногди писали, кілько шкоди робить огонь на Буковинї. Попри огонь є ще й другі елементарні явища, котрі майно людий нищать. До них належить також град. Урядове справоздане констатує, що в 1892 р. на Буковинї було 15 днів, в котрих падав град. З них припадало на місяць май 1, червень 5, липень 6, а серпень 3 дни. Град наробив шкоди в 40 громадах на просторони 4981 гектарів 2386 господарям. І тут бачимо сумний доказ, що обезпечуване майна у нас на Буковинї майже зовсїм занехане, або дуже мало розширене, бо на тих 2386 господарів були лише 24 обезпечені. Передівь дідичі, арендарі і господари повинні з сего научити ся, що против несподїваних шкід можна обезпечити ся; на се суть асекурацийні товариства, для нас Русинів „Днїстер“ у Львові. Шкоди виносили в згаданім роцї разом 96.621 зр. Одно хиба може нас потїшити, що град у нас не так часто падав як в иньших австрийских краях, але проте шкоди в нас більше як деинде, саме задля недостачі обезпеченя збіжа.

Став своїм власним дїдом... В Тірусвіль в Пенсильванії відобрав собі житє якийсь Віліям Гарман. Причиною самоубійства було пересьвідчене того нещастного, що він є своїм власним дїдом. Дуже точно виясний ту справу власноручний лист самоубійника. „Я оженив ся з одною вдовою — пише він — що мала дорослу дочку. Мій отець часто відвідував нас, залюбив ся в моїй пасербици і вкінци повів єї до престола. В наслїдок того став він моїм зятем, а моя пасербиця віддавши ся за мого вітця, стала тим самим моєю материю. Вскорі потім уродила менї жінка сина, котрий, ясна річ, став шваґром мого вітця, а моїм вуйком, яко брат моєї мачохи. Жінка мого вітця обдарувала его також хлопцем, котрий став рівночасно моїм братом і заразом внуком, бо був сином моєї пасербицї т. є моєї дочки. Тимсамим і моя жінка стала моєю бабкою, бо була материю моєї мачохи т. є дочки. Я знов був рівночасно мужом моєї жінки і заразом єї внуком — а що муж бабки якогось чоловіка єсть его дїдом, отже і я був моїм власним дїдом“.

Рада для академиків-Русинів. Русини, студенти унїверситету, чи то зі звичаю, чи задля недостачі відваги і средств, не люблять переносити ся до унїверситетів в иньших краях, тілько котрий н. пр. кінчив ґімназию у Львові, той і записує ся на львівскім унїверситетї. А ми радили би кождому студентови, щоби хоч на один-два роки по змозї виїздив в иньший край. Не маємо тут на думцї того, що в иньших унїверситетах нераз красше подає ся наука — унїверситет все унїверситетом, де би він не був, — але маємо на думцї ті обставини, серед яких приходить ся молодїжи розвивати ся на горожан. Перебуваючи цїлий молодий вік свій н. пр. в однім лише Львові, не може студент набрати ширшого сьвітогляду, думки его стають односторонні. Він бачить все лиш тих самих людий, чує все ті самі погляди і не має на них контролї. Потрібно ему доконьче побути хоч з один рік в якійсь иньшій громадї, щоби пізнати й иньші думки. Ми думаємо, що як черновецкі студенти-Русини повинні на якийсь час записувати ся в львівскім унїверситетї, щоби хоч привчити ся лучше рускої мови; так знов львівскі академики-Русини повинні хоч на рік записувати ся н. пр. в черновецкім унїверситетї, коли на віденьский не мають гроший, щоби привчити ся німецкої мови, так доконьче потрібної всюди, і притім пізнати також громадяньске житє черновецких Русинів, не в однім відмінне від житя львівскої громади. Тепер, коли настає зимовий семестер, повинні би рускі академики о тім подумати. У Львові повинно би найтись кількох руских академиків, охочих перенести ся до Чернівців. Житє тут зовсїм не дорожше, як у Львові, а місто далеко здоровійше від Львова, розривок богато, товариство „Союз“ має красну бібліотеку, „Народний Дім“ також; є своя власна хата, город і кругольня, — тілько до того всего за мало своїх людий. Нагоди навчити ся німецкої мови є повно, і на унїверситетї і на кождім кроцї; а то річ не маловажна. Отже повинні би найти ся охочі до переселеня академики, котрих „Союз“ і руска громада черновецка певно повитали би з отвертими раменами.

З Коломиї пишуть нам: До руских паралельних кляс при коломийскій ґімназиї вписалось на сей рік учеників: до I кл. 68. (доси та кляса не подїлена), до II. 36, до III. 30, до IV. 22, до приготовляючої 25. (В польскій ґімназиї, де є майже половина жидів, є всїх 400 учеників разом з Русинами). Се число є найкрасшим доказом, що руска школа знайде своїх учеників, скоро родителї і опікуни переконають ся, що всякі злобні поголоски руских ренеґатів є часто укартованим пляном на знищене працї щироруских людий, котрі поволеньки а тихеньким ходом, жертвуючи свою працю для добра загалу, поступають битим шляхом до мети народних ідеалів. А вже сегорічна I. кляса в порівнаню до давнїйших лїт виказує, що з часом усї дооколичні Русини зрозуміють вагу рускої школи та не будуть жахати ся мов якого опoлоха нової правописи, що зразу їх так відвертала від запису дїтий до руских кляс тутешної ґімназиї. Немало причиняють ся до розцьвіту руської ґімназиї щирі змаганя управителя та учителїв, що без огляду свій обовязок з повним посьвяченем при невигодї льокалю працюють над осьвітою і вихованем руских дїтий, а надто і прихильність високих властий шкільних до сеї нової інституциї додає повної заохоти до спільної тяжкої працї. Заходами-ж учительства та ревного о. катехита (кл. Кульчицкого) отворено сего року інститут (платний) для учеників руских кляс (низшої) ґімназиї, а надзір добровільно ведуть члени збору учительского, та й є надїя, що при жертволюбности публики в слїдуючім роцї можна буде збільшити число місць а навіть умістити безплатно кількох пильних учеників. Всьо дасть ся зробити, тілько треба більше: довіря та жертви і підмоги матеріяльної із сторони коломийскої Руси.

Викопи в старім княжім замку в Сучаві. Міністерство шкільництва дало консерваторови проф. Ромсторферови наказ, систематично перешукати старий княжий замок в Сучаві і призначило на ту цїль 300 зр. В Сучаві заложив ся комітет з старостою Дуіінкевичом на чолї, і завдяки помочи зі сторони ради міскої зачато з днем 6-го серпня розкопи, при чім винайдено деякі старі річи артистичної вартости. Їх поміщено в мо[illegible]

Поправка. В попереднім числї на підставі хибної інформациї скривдили ми п. Зоту, учителя з Бобівців, тим, що посуджали его о користолюбні симпатиї до Волохів. Від компетентних людий довідуємо ся, що ся інформация була хибна, що як найрадше простуємо. Коли-ж би бук. учителї стояли більше в звязи з редакциєю, похибок таких не було би.

Громадскі вибори у Відни. В понедїлок відбули ся дальші вибори до ради громадскої у Відни з другої виборчої куриї. З сої куриї мали вже послїдного разу антисеміти 24 мандатів, а лїберали 22. Сим разом одержали антисеміти 32 мандатів, значить они здобули дальших 8 мандатів, а лїберали лише 14. Лїбералів вибрано в дїльницях: Середне місто, Леопольдштадт і Альзерґрунд. Доси антисеміти мають 78 мандатів, т. є. 8 понад абсолютну більшість; але їм іде о те, щоби здобути разом 92 мандатів, аби мати дві третини всїх 138 голосів. Отже тепер мусїли би антисеміти в першій куриї одержати 14 мандатів, що їм мабуть вдасть ся.

Нова орґанізация державних зелїзниць. Fremdenblatt потверджує вість, що намірено заряд державних зелїзниць цїлковито змінити, і тому натепер становиско президента державних зелїзниць не буде обсаджене. Секцийний шеф Хербер стане тимчасовим управителем ґенеральної дирекциї і перепровадить реорґанізацию, по чім певно наступить утворене нового міністерства комунїкациї. Докладного плину тої реорґанізациї тепер, розуміє ся, не можна подати, але мабуть буде утворених кілька більших дирекций зелїзниць, котрі безпосередно будуть підлягати міністерству комунїкаций. Fremdenblatt думає, що та реорґанізация буде переведена до нового року.

Обув подорожїла. Шевскі майстри у Львові відбули в недїлю збори і ухвалили на них підднести цїну обуви від 10 до 20 процент, дальше заложити спільний склад обуви і власну торговлю шкіри, щоби увільнити ся від визиску дотеперішних торговельників шкір.

Конґрес дневникарів. Дня 14-го с. м. отворено в Бордо другий міжнародний конґрес дневникарів. На конґресї явило ся 120 членів. Отворив конґрес редактор N. W. Tagblatt-у Зінґер. По вступних промовах вибрано старшину для поодиноких ґруп; для Австро-Угорщини вибрано Зінґер і Ракоші, а секретарем ґр. Щавиньский-Брохоцкий. Переходячи до порядку денного розпочав конґрес наради над статутом товариства, про котре ми докладнїйше писали в ч. 100. Всї точки принято. Вечером відбув ся великий пир.

Виродна мати. 31-лїтна Францішка Заморска, слуга на передмістю Стрижівскім в Ряшеві, замордувала перед двома тижнями свою 6-лїтну доньку огидний і небувалий доси спосіб. Заморска провадила вже від кількох лїт розпустне житє, наслїдком котрого була донька Аґнїшка, котру она доси виховувала. Але сподїваючись не вдовзї товаришки для Аґнїшки, ибрала она єї в найлiпшу суконку, вмила єї і вичесала, а потім післала з збанком по воду. Аґнїшка нічого не здогадуючись пішла до криницї, але за нею вибігла й мати. Коли-ж дитина зігнула ся над цимбринами, вхопила єї мати за ноги і вихнула до криницї. Дитина зловила ся цимбрин і жалісним голосом просила маму: „Мамо, не топіть мене, коли мене не хочете, я піду від вас між люди і не буду вам заваджати“. Але виродна мати не дала ся ублагати і з лютостию втрутила свою власну дитину в криницю. На крик дитини надбіг зелїзничий будник, але витягнув нещасну вже неживу. Люту матір арештовано сейчас.

Пчоли вигріли курята. В одного француского пасїчника здохла квочка на яйцях. Пасїчник не міг нїгде другої квочки роздобути, а тут шкода було ему добре підсиджених яєць. В такім клопотї прийшло ему на гадку вложити яйцї в улїй. Як згадав, так і зділав. Завив всї яйцї в два аркуші бавовни, зробив відповідне місце в улїю і вложив їх там. Як відомо містить улїй 38 степенїв (Ц.) теплоти, а такої теплоти потребують і курята. По двох недїлях вилупцала ся більша часть курят. Нїмецкі часописи заохочують пасїчників до дальших проб. А скоро би ті

оправдали ся, то пчільні улї були би найлїпшою штучною машиною до виплоджуваня курят.

Чудо в Липницї. Від кількох днів вандрують люди до лїса під Липницею в Галичинї, де після поголоски появила ся на однім дереві матїр Божа. Дерево є оточене ясностию, котру не кождий бачить, і виливає виздоровляючо на хорих. Повідомлено о тім власти, щоби сконстатувати, чи не заходить тут ошука, вимірена на визискуване темного люду.

Денні доходи монархів обчислено недавно; показало ся, що султан має денно 80.000 марок, австрийский цїсар 50.000, італїйский король 32.000, анґлїйска королева 40.000, нїмецкий цїсар 40.000, бельґійский король 8.000, президент Франциї 3.000. Найменьше має президент американьский Сполучених Держав, бо лише 700 марок денно.

Помер о. Іван Абаджер., гр. прав. парох в Теодорештах, в 59-ім роцї житя.

Телеґрами.

Львів, дня 25. вересня. Послами з Русинів вибрані:

1. На Броди: Олександер Барвіньский.
2. На Калуш: Модест Каратницкий, ад'юнкт судовий в Калуши.
3. На Богородчани: судя Мих Кульчицкий.
4. На Долину: о. Вас. Небиловець.
5. На Дрогобич: Кс. Охримович
6. На Коломию: др. Теофіль Окуневский.
7. На Надвірну: о. Корн. Мандичевский.
8. На Підгайцї: др. Д. Савчак.
9. На Сокаль: Н. Вахнянин.
10. На Снятин: о. Кир. Гаморак.
11. На Товмач: Тит Заячківский.

(Тих 11 було кандидатами головного а по части і независимого комітету) Кромі них вибрано:

12. На Перемишль: Ст. Новаковский.
13. На Станїславів: Винничук.
14. Остапчук. (Сих двох імен, Винничука і Остапчука, в другій телеґрамі, нам присланій, не находимо).
15. Федорович.

Банфі-Гунїяд, 25. вересня. Цїсар виїхав о 7-ій год. зрана на поле маневрів. На вижинах Чішкеш і Рісеґ спіткнуть ся мабуть обидві сторони армій на цїлій лїнїї.

Берлин. 25. вересня. Урядова ґазета оголошує гончий лист за Гамерштайном, бувшим редактором Kreuzztg., котрий зфальшував векслї і т. п.

Мадрид, 25. вересня. В провінциях Сараґосса і Толедо наступила в кількох містах через сильну зливу повінь. Богато домів запало ся, шкода величезна, зелїзниця до Сараґосси перервана.

В Дрібній бібліотецї, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролїсок, поезиї Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)
Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республика на Афонї — Василя Щурата (10 кр.)
Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповідане (10 кр.)

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА"

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Розказы про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Істория Руси ч. I. 25 кр. Істория Руси ч. II. 28 кр. Лен і конопля 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жаворонки і лїси 20 кр. Вежмин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирик і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, берети золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер", ввертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огнених під найприступнїйшими услівями і почасе можливо найвисші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра", приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерницї малої, в) з Повечерницї великої, г) з Утренї, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на праздники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з підпустами. VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородицї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородицї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на праздники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Колядн і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта" і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений цїло в полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенника зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА"

в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку"

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за річник, а всї 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр. —

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.

ч. 109. Чернівцї, субота дня 16. (28.) вересня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з інстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца, в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Вибори до галицкого сойму з куриї сїльских громад.

Ми вже в телеґрамах попередного числа подали спис вибраних руских послів в Галичинї. Єсть їх всїх лише 14. (Федоровича не вибрано, тілько Остапчука в Збаражчинї). Результат сих виборів не маємо причини називати дуже користним для нас. Ми стратили два мандати, замісць зискати хоч кілька більше. Перше мали ми 16 послів, а з епископами 19, а тепер з епископами маємо тілько 17. Що декотрі кандидати головного комітету, як Чапельскій, Пюрко, Зубрицкий і Шухевич, перепали, винні тому по части обставини, задля котрих два перші не явили ся перед виборцями, а два другі виступили аж в остатній хвилї; винні інтриґи москвофілів (в Турцї і Старім містї) і независимих народовців (в Бережанщинї), винен польский центральний комітет, котрий на перекір ріжним слухам, зовсїм не оглядав ся на головний руский комітет; винно й „Дѣло“, що на кождім кроцї кидало головному комітетови колоди під ноги, не зискавши при тім і для своїх великого успіху.

Один лише важний успіх сих виборів радо потуємо, а іменно се, що між нашими послами, в середу вибраними, нема анї одного москвофіла, так як ми висказали се бажанє в ч. 98., своєю дорогою не сподїваючись, щоби москвофіли так відразу упали. Коли-ж так стало ся, то ми народовцї можемо бути тому дуже раді. В поглядах вибраних послів найдуть ся певно деякі ріжницї, але се вже великий здобуток, що всї стоять на основі народно-рускій і всї дбатимуть о національно-політичне і культурне піддвиженє руского, нашого народу.

Заким подамо ріжні відзиви повиборчі, які появлять ся в наших часописях, занотуємо вперед результат виборів в рускій сторонї Галичини, звертаючи увагу на пропорцию голосів при руских кандидатах.

Бібрка. Голосовало 142. Вітолд Незабитовский одержав голосів 95, Роман Сосновский 47.

Бучач. Голосовало 220. Артур Цїлецкий одержав 184 голосів, Михаїл Саварин 34.

Бережани. Голосуючих 163. Генрик Шелїский одержав 105 голосів, о. Теодор Пюрко 50. Семко Савчук 8 голосів.

Броди. Голосовало 205. Олександер Барвіньский одержав 175, Іосиф Мончаловский 29. Вибраний Олександер Барвіньский.

Богородчани. Голосовало 101. Судя повітовий Михайло Кульчицкий одержав 58 голосів, Олекса Барабаш 42, Петро Курись 1. Вибраний Михайло Кульчицкий.

Борщів. Голосовало 197. Мечислав гр. Борковский одержав 156 голосів, др. Михайло Дорундяк 40 голосів.

Чесанів. Голосуючих 144. Юлїян князь Пузина одержав 114 голосів, др. Франц Сороньо 30.

Чортків. Голосовало 120. Станислав Рудроф одержав 110 голосів, Антоні Горбачевский 10.

Дрогобич. Голосуючих 186. Ксенофонт Охримович одержав 185 голосів, прото вибраний.

Долина. Голосуючих 168. о. Василь Небиловець одержав голосів 121, Юрко Дїдоха 47. Вибраний о. Василь Небиловець.

Городок. Голосуючих 142. Адолф бр. Бруницкий одержав 122, Дионїзий Герасимович 20.

Городенка. Голосовало 170. Антін Теодорович одержав 108, Володимир Шухевич 62.

Гусятин. На 184 голосуючих одержав гр. Адам Голуховский 135 голосів

Почуте національне.

Промова — *Юрія Брандеса.*

—o—

Дня 1. лютого 1894 р. при посьвяченю нового будинку вольнодумного товариства студентского в Копенгаґі мав славний на цїлий сьвіт даньский письменник Юрій Брандес до студентів промову о почутю національнім. В сїй промові росказані відносини даньскі, а ті відносини — з малою ріжницею — такі подібні до наших, руских, що ми уважаємо відповідним подати сю промову Брандеса в повній основі. Притім звертаємо увагу на ее, щоби наші читателї при кождім поодинокім уступі сеї промови завдали собі питанє: „А як у нас?“ Відповіди найдуть ся дуже легко, а — наука чей не піде в лїс.

Спитайте ся, панове, чого потрібно, щоби чоловік міг розвинути всї свої спосібности і все виконати, до чого єсть спосібним?

Ото істота єго мусить розбудити ся; чоловік не повинен згинати ся під безнастанним напором журби і зневіри; мусить бути або щасливим, або чути, що єго якийсь могучий нахір, довіре к себе самого або гордість підносить.

А коли те саме питанє поставите цїлому поколїню і народови, то й тодї розбудженє настрою, спільної сьвідомости і щасливого вітхненя, в котрім все удає ся, що важнїйше, і все зробить ся, що величне, залежить тілько від того, щоби одиниця чула ся піднесеною.

Та одиниця мусить мати волю до будженя розвою, або пірвана рухом розвоєвим мусить она зрозуміти, що єї несе филя прихильного вітру або споріднення душ. В одиницї мусить повстати сьвідоміеть сил, подвоєних тим почутєм, що велика цїлість, до котрої належить, бажає станути на вершинах могучости, богато вже довела до дїла, а ще більше думає довести.

Так чують цїлі поколїня в народї, коли у них зашумить вихор ентузиазму для культури і краси, як в Італїї в епосї ренесансу, а в Німеччинї в часи гуманїзму; або в хвилях пануючої сьвідомости побіди, як в таких краях, котрі нагло дійшли до сили.

Але менше о жерело почути — до него не доконче потрібно, щоби розвинув ся внїшний обем краю, як в Німеччинї або Росиї. Лише одиниця мусить відчувати се, що єї край розцвитає, що сонце вітчини підносить ся. Так було до недавна в Італїї, так ще нинї єсть в Норвеґії. Тодї із збірної душі народу відвага і довіре до власних сил проникає в душі одиниць. Тодї на власну руку чоловік іде вперед, повен підприємчивости, повен віри в житє і будучність свого народу.

Таких прикмет, як відваги, довіря у власні сили, сьмілости, віри в житє і в будучність не найдеш у наших земляків сучасних на даньскій землї. Чому нема їх, то легко можна вияснити. Не богато з наших людий чує, що бере участь в розвоєвім руху, або що їх сей рух підносить; а ще менше єсть таких, що бажають єго розбудити. Підкладом того всего, о чім ту говорить ся і що ту дїє ся, єсть глубоке пригнобленє.

Перші обяви того настрою находжу в р. 1870. Коли перед кількома лїтами один патріот-книгар видав історию Данії у францускій мові, щоби з'єднати симпатиї для народу і краю, показала ся в однїй із знаменитших часописий Франциї оцїнка того твору, котра виповідала думку таку: „Та книжка гідна читаня, бо кождий нарід, чи великий чи малий, може з неї брати науку, як в політицї не треба поступати. Бачимо ту, як нарід, незле вивінований, попадає через політичний нерозум з одного нещастя в друге і цїлає ся зі становища великої держави на становище семирядного краю; ми бачимо, як обсяг власти єго меншає, а независиміть єго щораз більше обмежує ся. Єсть се тип політичного упадку.“

Не розуміла сего докладно та ґенерация, до котрої я належу, бо ще сонце 20-лїтної весни огрівало наше житє. Ми вправдї знали Кнуда Великого, Вальдемарів і Марґарити, війни зі Швециєю і їх наслїдок, ми знали точки мира

Василь Мотика з Кривенького голосів 49.

Ярослав. Голосувало 203. Кн. Юрий Чарториский одержав голосів 103, Андрій Борович 98, два голоси розтрілені.

Яворів. Вибраний одноголосно ґр. Іван Шептицкий.

Калуш. Голосуючих 154. Модест Каратницкий одержав голосів 79, Юліян Романчук 75. Вибраний Модест Каратницкий.

Камінка. Вибраний ґр. Ст. Бадені.

Коссів. Голосувало 155. Филип Залеский одержав 151 голосів, Козьма Лазоряк 3, Юра Луканюк 1.

Коломия. Голосуючих 202. Др. Теофіл Окуневский адв. з Городенці, одержав голосів 178, др. Василь Юрченко адвокат з Коломиї 23. Вибраний др. Теофіл Окуневский.

Львів. Голосуючих 221. Теофіл Мерунович одержав 166, Василь Нагірний 55 голосів.

Ліско. Вибраний Іосиф Віктор.

Мостиска. Голосуючих 150. Станис. гр. Стадницкий 115 голосів, Тимко Микита 35 голосів.

Надвірна. Голосовало 137. Вибраний одноголосно о. Корнило Мандичевский.

Перемишляни. Голосовало 151. Ґр. Роман Потоцкий одержав 134 голосів, Іван Сикорский 17.

Перемишль. На 166 голосуючих одержав Стефан Новаковский, селянин з Торок 93 голосів. Князь Адам Сапіга одержав 73 голосів. Вибраний Стефан Новаковский.

Підгайці. Голосовало 127. Др. Дамян Савчак вибраний одноголосно.

Рава руска. Голосовало 187. Франц. Єнджейович одержав 127 голосів, адвокат др. Яминьский 60 гол.

Рогатин. Вибраний Николай Торосевич.

Рудки. На 129 голосуючих одержав др. Лев Яклиньский 97, Тома Дяків 32.

Самбір. Голосовало 149. Фелікс Созаньский одержав 111 голосів, Іван Бережницкий 38.

Скалат. Голосовало 174. Шасний ґр. Козебродзкий одержав 154 голосів, Ант. Криворучка 18, Максим Криворучка 1, Федько Щур 1.

Стрий. Голосовало 1 2. Кароль ґр. Дідушицкий одержав 92, Василь Давидяк 70 голосів.

Сокаль. На 175 голосуючих одержав Анатоль Вахнянин 112 голосів, Лука Михальчук 61 голосів, Михальчук 2 голоси. Вибраний Анатоль Вахнянин.

Станіславів. Голосуючих 162. Лазар Винничук одержав 91 голосів, Осип Гурик 62, иньші розстрілені. Вибраний Л. Винничук.

Старе місто. На 96 голосуючих вибраний Казимір Фірлей Біляньский. О. Мих. Зубрицкий одержав 36 голосів.

Снятин. Голосовало 153. О. Кирило Гаморак одержав голосів 109, др. Кирило Трильовский 41, Осип Теодорович 3. Вибраний о. Кирило Гаморак.

Товмач. Голосовало 169. Тит Заячківский, радник судовий з Коломиї одержав 94 голосів, Володимир Гнівош з Золотого Потока 73 голоси. Вибраний Тит Заячківский.

Тернопіль. Голосуючих 174, абсолютна більшість 88. Одержали голосів: Юл. ґр. Коритовский 98. Павло Думка, господар з Копичинець 76.

Теребовля. Голосуючих 143. Вибраний одноголосно др. Юліян Ольпіньский.

Турка. На 102 голосуючих вибраний одноголосно Бронислав Осуховский.

Збараж. На 136 голосуючих одержали: Тадей Федорович 62. Дмитро Остапчук 74 голосів. Вибраний Дмитро Остапчук.

Золочів. Голосуючих 307. Міністер Аполінарий Яворский одержав 246 голосів. Семен Юркевич 58.

Заліщики. На 121 голосуючих Ант. Хамец вибраний одноголосно. 25 здержало ся від голосованя.

Жовків. На 179 управнених голосовало 169. Тадей Старжиньский отримав 110 голосів, Король 59.

Жидачів. Голосовало 106. Кароль д'Абанкур одержав 59 голосів, др. Олесницкий 47 голосів. Вибраний Кароль д'Абанкур.

З давних руских послів перепали Антоневич, Барабаш, Федорович, Гурик, Король і Романчук; а о мандати не старали ся: Герасимович, Кулачковский, Рожаньский і Телишевский.

Польскі селяни висилають тепер до сойму 10 послів — селян; наші тілько трех, разом буде 13. Давнійше було в соймі тілько 6 селян. З давнійших послів соймових з курії сільскої остає ся і тепер 40, нових же послів прибуває 34.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 27. вересня 1895. р.

Др. Шулер фон Лібльой, бувший через 20 літ професор черновецкого університету, переніс ся на пенсию і виїхав вчера з Чернівців.

Нова платня бук. учителів. В сій нашій статі з ч. 108 пропущено, що до II. катеґорії належать не тілько надучителі й надучительки, але також всі сталі учителі й учительки. Дальше сароступати-б ще й те, що провізоричні підучителі й підучительки з іспитом кваліфікацийним побирати муть платню найнизшого ступня III катеґорії, отже лиш 400 зр.

Новий будинок шкільний посьвячено в Іванківцях на Буковині дня 21 с. м. При посьвяченю явило ся богато мужиків.

В Чернівцях вибухла шкарлятина і ширить ся дуже поміж дітьми. Має бути з 300 хорих дітий. На остатнім засіданю ради міскої була із-

---

в р. 1645, 1660 і 1814*) але не робили з того загальних висновків про рід сего руху. Ми підносимо ся, — так нам здавало ся. Війна з року 1848—1850 додала нам довіря у власні сили: скандинавскі надії і обіцянки викликали вражінє, що небавом зросте наша вітчина.

А потім надійшов рік 1864**). Рік сей не побільшив нашої вітчини. Скорчила ся стара вітчина.

Але й тоді не вірила молодіж, що сила наша і впливи вже рішучо упали. Сподівали ся реконституциї, — сповирали найперше на Австрию, а потім на Францию. Коли перші мрії в р. 1866 упали, тоді з тим більшим одушевленем і з тим сильнійшою вірою, — вірою, котрої я бодай не державсь — вхоплено ся остатної великої надії. Небавом настала війна поміж Німеччиною а Францию, а наслідки сеї війни знаєте, панове.

Тепер уже ніхто не міг заперечити факту: ми, тоді ще живі Данці, стояли над берегом пропасти; нашого духа не підносили щасливі пригоди і потішаючі відносини. Справді, можу сьміло сказати, що мало котра ґенерация почала своє житє під напором так пригноблюючих вражінь, як поколінє, котре молодостию розцвитало в р. 1864., а в р. 1870 зближало ся до мужеского віку.

Спаралїжованою і зломаною була Данія на вні; в нутрі утрата Шлезвику викликала знесенє червневої устави ґрунтової, а від р. 1870 пануюче народно-ліберальне сторонництво навіть поза полем політичним подало ся в напрямі очивидної реакциї. Налякане першими обявами социялїстичного руху серед робітників і ознаками вольнодумних змагань в кругах інтелїґенциї, зробило ее сторонництво несподіваний скок.

„Одончіть їх! — отсе гасло поитентатів, а поміж зневагами, метаними на неспокійних духів, найшов ся також закид, що обі ґрупи поступають собі непатріотично і не по народному.

О скілько помалу, але певно зростаюча орґанізация робітників змагала до того, щоби капіталїстам утруднити спроваджуванє чужих робітників і тим самим поліпшити долю даньских робітників, — о стілько не поступала она собі ніяк не патріотично; а о скілько літературний рух змагав між иньшим до того, щоби даньским читателям давати правдивійші інформациї про положенє Европи, ніж втерті погляди, о стілько рух сей був наскрізь патріотичним; в ту хвилю годі було навіть подумати собі щось патріотичнійшого. В р. 1864. корабель наш розбив ся о страшенну невіжу в справі дійстних відносин Европи. В р. 1870 ми туй-туй булиби потонули в пропасти погуби, через той самий настрій духовий, що нас без упину наповнював вірою в те все, що було нашим бажанем; вже справді була крайна пора, щоби розширити знанє окружаючого нас сьвіта. А частина тодішних змагань духових ішла до того.

Внутрішний стан краю був хороблинний. Від р. 1864 Европа перестала нами інтересувати ся. Довгі часи ми були малим інтересним народом. Тягнуло ся то досить довго, заким вкінци ми зрозуміли, що інтересними вже не всьмо. Одним словом, не богато було таких пригод в початках сїмдесятих літ, котрі будили в нас довіре, що належимо до суспільности, в котрій рух поступовий і розвоєвий.

Проте-ж деяка частина тодішної молодіжи вірила в поступ і атмосферу, сприяючу розвоєви, бо чула сильно у власнім нутрі розвій і поступ. Один з тих молодців, що вже нині не жиє, так відмалював сей настрій повісти в Niels Lhyne:

„Були они переповнені новими напрямами, пані новими теориями, дикі силою нового і засліплені его зораною всьвістию... Ентузиазм приступу (штурму) шалів в душах молодих і була там віра в сьвітло великих зьвіад духових і була там надія, як море. На орлиних крилах підносив їх запал і росло серце відвагою тисячів... Які-ж то були хвилї чудові, а повні надії! З яким дивним чутєм слухало ся невиразних, таємних шепотів душі, котрих звук вилїтав в сьвіт дійстности, як удари довбень о мури сьвятині, як дико вибиваючі тони пузонів, як свист Давидових каменів, коли летять на чола Голїятів, і як фанфари певні побіди".

Наші політичні відносини почали нас небавом несланити. Вже провізория з р. 1877 викликала в сусідних державах здивованє. В Берлині я чув дипутуючих в тій справі послів. Один з них казав: „В Данії розбили конституцию. Міністерство кабирає фонди, котрих сойм не ухвалив. Дивіть ся: то школа Бісмарка!" Другий відповів: „Ні, ні, ту нема порівнаня. На щось подібне у нас не відважили ся". А яка-ж невинна була та провізория супротив

---

*) В р. 1645 стратила Данія всї німецкі посїлости, в р. 1660 шведскі провінциї, в р. 1814 Норвеґію.

**) В р. 1864 стратила Данія Шлезвик і Гольштин.

терпеляция, чому мійский фізикат зовсім не звертає уваги на ту пошесть. Може бути, що по тій інтерпеляциї фізикат заопікує ся дітьми. В Чернівцях все йде sehr gemüthlich.

Товариство „Просьвіта“ розсилає свій календар на 1896 р. лише тим що не залягають з вкладками. Оправний календар коштує 50 кр., неоправлений 35, з пересилкою 50 кр. Адресувати треба: Товариство „Просьвіта“ у Львові, ринок ч. 10., I. поверх.

О. Стефан Добряньский, гр. кат. сьвященик в Рогізні коло Яворова, обходив дня 21. с. м. 50-літний ювилей свого сьвященьства і заразом золоте весіле. З сеї нагоди іменовано его совітником консисторским.

Нові мундури войскові. Окрема комісия при міністерстві війни предложила вже цісареви до потвердженя нові приписи що-до мундуру войскового. Після тих приписів у войску блюзи не буде, офіцири дістануть вафенрок з двома рядами ґузиків. Вилохи і їх краски лишуть ся. Замісць теперішних темних плащів і офіцири і вояки станутъ носити однакі що-до крою і форми, але ясно-сиві плащі. Вісти ті ще не певні, але кружать поміж офіцирами. Знесене блюзи уважає дехто невідповідним. Вигіднійше в блюзі, як у вафенроку, котрий тепер войско мало би все носити, не тілько на параду.

Зі Станіславова пишуть нам: Провокований кацапскою безличностию, зложив о. Касиян Куницкий пораз другий гідність совітника і референта тутешної епископскої консисториї. Кацапска ґосподарка в тутешній консисториї довела управу епархії уже майже до абсурду. Се загально звістна річ, що хто держить з тутешною кацапско-духовною клікою, на чолї котрої стоїть відомий „Сорока“, може бути всім, бруднійшим від хлоньского кожуха, як се сказав один пан колятор зпід Станіславова, може бути навіть з гидких процесів добре знаним тутешній ц. к. прокураториї а мимо того получати всякі можливі і неможливі „отличія“ з ласки кацапско-духовної кліки, лишень один щирий народовець солею в оці тутешним Анухтинам. Що сьвятого може бути у сеї кліки, управляючої de facto консисториєю, котрої „приятелї“ так ласі не лиш на чужі гроші, але й чужі листи підкрадають? „Вам якась Україна прийшла до голови“. Такими безличними словами провокує ся ту приїжджаючих „по всякій потребі“ сьвящеників народовців. „Нам не треба Поляків, бо ми маємо конституцию!“ — викрикує ся з компетентного місця, але нехай но ті Поляки запросять якого „маститого“ достойника на „яствіе і питіе“, як се було ту приміром 22. вересня с. р. по посьвяченю нового будинку „Sokoła“, тоді тих самих Поляків „благає ся“ з безвстидним лицемірством яко „starszych braci o przewodnictwo“. Дасть Бог, що поволи пізнають ся і тутешні Поляки на фарбованих лисах, а від кандидатів до мітри епископскої будуть жадати чогось більше як хитрої бляґи. Се-ж лежить чейже не лиш в інтересї Русинів, але й Поляків, щоби на наших престолах владичих засїдали люди розумні, поважні і честні. Sapienti sat.

З пересердя. Якийсь Ґіо, француский фабрикант в місті Френе жалував ся від довшого часу на посередні податки, які мусїв платити державі. Одержавши недавно нові рахунки і візваня, обчислив всьо, що до тої пори коштували его податки, а коли пересьвідчив ся, що заплатив вже 60.000 франків міністерству скарбу, попав в таку розпуку, що поїхав до Парижа, удав ся просто з двірця до міністерства і тут з великим гнївом почав оповідати свій клопіт одному урядникови. Урядник очивидно відповів, що всї податки, які Ґіо заплатив, були приписані правом і ему не стала ся ніяка кривда. Почувши таку відповідь, фабрикант добув з кишенї револьвер. Урядник бояв ся нападу, утїк до другої комнати і звідтам почув по хвили чотири вистріли. Надбігли возьні і найшли Ґіота за земли без руху — майже неушкодженого, бо лише одна куля легко скалїчила шкіру на голові, другі три застрягли в стїнї. Конець того самоубийчого замаху буде такий, що фабрикант крім належних податків заплатить ще 16 франків кари за недозволене ношене оружия.

Глина яко опал. В місцевости Чорне Місто, між Баку а нафтовими жерелами в Барахтанах на Кавказї, найшли поклади глини, котра дає ся уживати на опал. Сей винахід треба завдячити припадкови. Фірма братів Шибаєвих, що на великі розміри експльоатує нафтові жерела, хотїла в Чорнім Містї вибудувати резервоар на нафту. Коли робітники копали землю, закурив один з них папірос і кинув сїрник на землю, але глина зачала горіти і огонь вибух полумям. По кількох годинах згашено огонь і аж тоді показало ся, що натрафлено на поклад глини, котрої мешканцї тої околицї від давна уживали на опал замість дерева або вугля. Та глина видає при паленю меньше диму, а також меньше саджі як дерево. Сю єї прикмету відкрито по перший раз в 1861 р. Она має барву сїру або чорну, є товста і горить в кождій печі і на вільнім воздусї. Ся глина може стати ся поважною конкуренткою вугля яко опалу.

Таке здало би ся й в Чернівцях. В великім американьскім містї Сінсінаті завели ся були від якогось часу такі порядки, чи радше непорядки, що міский уряд не дбав о чистоту улиць і купи сьмітя занечищували всї проходи. Всякі накликуваня і нарікання місцевих ґазет нїчого не помагали, бо рада міска не звертала на них нїякої уваги. Отже жінки всяких станів рішили взяти ту справу в свої руки і наклонити маґістрат до більшої дбалости. Одного дня появило ся на першорядній улици сто пань в гарних одїнях, капелюхах, з лопатами і мітлами в руках і почали пильно замітати. В млї ока зібрало ся коло них множество людий, заохочуючи їх оплесками в їх роботї. Богато з пань велїли собі винести обід на улицю, їли его на порогах каменниць, а відтак ставали дальше до роботи. Коли сонце зайшло, були головні улицї міста від многих місяців перший раз чисто позамітані. Той поступок відважних жінок осягнув свою цїль, бо батьки міста так ним завстидали ся, що від того часу стали більше дбати о чистоту міста.

Кава і алькоголь. Дуже часто рядять лїкарі в борбі против алькоголю уживане кави. Се вцправдї має свою рацию, але не треба думати, мов би кава була зовсїм невинним напитком. Звістно прецїнь загально, що нервові люди по ужитку кави стають дуже роздразненими; меньше звістним мабуть є, що по довгім надмірнім ужитку кави появляють ся хронїчні ознаки затросня. На послїднім засїданю „Societe medicale des hospitaux“ мав проф. Турет дуже поучаючий виклад на сю тему; він виказав майже ті самі ознаки затроєня від кави як від алькоголю. Передовсїм наступають перешкоди в травленю і роздразнене нервів. Апетит зменьшає ся значно, а в деяких хорих стає відраза до густої страви така велика, що хорі хотять лише їсти хиба хлїб вмочений в каву. Заразом наступає безсонність або, коли хорий може спати, непокоячі сни і страшна змора, дальше трясене членів і дрожане губів, язика, а навіть всїх мускулів в лици. Помимо всего хронїчне затроєнє кавою не виступає так часто, як затроєнє алькоголем, а надто можна его вилїчити застановленем питя кави на якийсь час.

Вечер з танцями відбуде ся заходом товариства „Родина“ в Коломиї дня 3-го жовтня с. р. Вступ від особи 1 зр.

Щезає село. Небавом карти Льотаринґії треба буде поправити, бо незадовго щезне село Ніданш коло Мецу цїлком. Якийсь пан Курель для побільшеня своїх ловів закуплює хати селяньскі, руйнує їх потім і засїває дерева, щоби мати більший лїс. Коли отже деякі селяни, котрі ще своїх хат не попродали, не схотять мешкати посеред лїса, то самі скоро відтам виберуть ся. Задля примхи якогось богача щезне село, про котре в старих грамотах з 12-го віку споминають.

Вдячність цигана. В однім селї приняїс циган свого хорого хлопця до чоловіка, о котрім ішла слава, що вміє від всякої слабости лїчити. І справдї сей чоловік дав хлопцеви якийсь напиток, від котрого хлопець видужав. Батько дуже тїшить ся і хоче показати свою вдячність. За якийсь час приводить він до сего чудотворця коня, справдї не дуже доброго та й не дуже гарного, але відки лїпшого взяти, коли циган бідний. Чудотворець приймає коня, а циган вандрує в иньшу сторону. Кілька день потім прийшла полїция до того чудотворця по коня: циган не знав як показати свою вдячність, а що був бідний, то вкрав коня для свого добродія.

З зависти напали селяни в Пояна-Штампі (під Чернівцями) Петро Кіпер і Дьордій Василюц 19-лїтного паробка Аксентія Пілуґа і так его тяжко побили, що він слїдуючого дня помер. Убійників увязнено.

Новий Люкуль. Син бувшого ґенерального почтмайстра американьских Сполучених Держав, Радман Вандмакер, властитель фабрик у Філядельфії, урядив в бульоньскім лїску в Парижи недавно тому фестин, котрий коштував 60.000 зр., помимо, що було лише 22 гостий. Двайцять і дві карити завезли запрошених гостий на місце. Гарні фонтани, поміщені на величезних скалах з леду, удержували стало приємну температуру. Окрім їди одержав кождий гість цїлу рибу, штуку баранини, штуку дрібного птаха з труфлями, кіш шампана, кіш бороскинь, і кільканайцять фляшок цїнного вина. По пирі одержав кождий гість на памятку дорогий брилянт. — А тепер послухаймо, що каже New Age на те: Відки Вандмакер мав на таку орґію гроші? Від спрацьованих, на смерть помучених і нужденно плачених офіциялїстів фірми Вандмакер, котрі самі жають в страшній нуждї і не дістають відповідної нагороди за свою працю. Надто у сего пана за кождий хоч би найдрібнїйший блуд наступає грошева кара, котру відтягають від плати.

Урядники у Франциї. Недавно тому оголошено цікаві статистичні дані, котрі відносять ся до урядників у Франциї і плати, яку побирають. В роцї 18.6 було у Франциї 189.000 урядників, побираючих 305 мілїонів франків річно; сего року досягло число урядників 250.000 — а плата виносить 407 міл. фр. Пересїчна плата виносила в 1876 р. 1610 фр. річно, а тепер 2000 фр. Низку як 1000 фр. плату одержує 183.750 урядників; від 3000 до 3999 фр. — 110.850 урядників, від 10.000 до 19.999 фр. — 1565 осіб; від 20.000 до 200.000 фр. — 212, а президент републики має 1.200,000 фр. річної плати.

пізнїйших! Пізнїйше, коли сей стан безконституцийний став тривким, Данїю подвійно маловажили за границею. Сьміяли ся зі сторожів права, законів і моральности, котрі правили сим краєм Лїліпутів, і поважанем не дарили народу, котрий з року на рік, з одної десятки лїт на другу зносив терпеливо такі безправности.

Все, що впрочім Данцї в новійших часах зробили, будило мало, може за мало уваги. Найважнїйше наше дїло: переворот в рільництві, — так скоро а добре виконаний перехід до нової форми продукциї масла, — не міг викликати загальнїйшого враженя.

З нагоди віденьскої всесьвітної вистави в р. 1873 оголосив один Француз, безсторонний судя даньского краю в Gazette des beaux arts досить обширну оцїнку шведскої і норвежскої вистави штук красних, — а про нашу вітчину не сказав анї слова. Наша участь в парижскій виставі в р. 1878 була навіть після сьвідоцтва даньских часописий така нещаслива і мізерна, що Данія, если єї не порівнаємо з Сан Маріно і Монако, стояла найнизше від всїхъ країв сьвіта. Тодї чути було дуже часто в Парижи гадку, котра повинна стояти перед очима всїх Данців, як страшна зловіща критика, яку про нас раз сказали, а яка не повинна була нїколи появити ся з пятном правди на чолї: Le Danemark s'efface!

(Дальше буде).

Телеґрами.

Відень, 27. вересня. Нині рано вернув цісар з маневрів до Відня.

Будапешт, 27. вересня. Після Bud. Corr. видав цісар письмо до мін. війни Кріґгамера і міністрів оборони краєвої Вельзерсгаймба і Фаєрвери відручне письмо з похвалами і признанєм за виобразоване всїх війск і витревалість їх при маневрах. Рівночасно відручним письмом до презеса міністрів Банфіого і управителя ради міністрів Кільмансеґа висказав їм своє вдоволенє за принятя підчас подорожий і маневрів. Дотичним повітам казав цісар подякувати за гостинність.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слїдуючій цїнї:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дїтий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. І. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплї 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і лїси 20 кр. Венямин Франклїн 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові, *улиця Валова ч. 11*, засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академична ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. І. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. І.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. І. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїберат. позвах з Московщиною	—	50
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриці“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. І., II., III., IV., V, і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. І. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісьня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. І.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. І.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том І.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Понались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: І.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Лїтурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Лїтурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недїльні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цїлого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Сложарского** по таких цїнах:

1) Молитвенник брошурований	—	зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	„	90 „
3) оправлений цїло в полотно з золоченями і відтисками	1	„	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	„	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	10 „
6) оправлений цїло в шкіру з золоченями і відтисками	1	„	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	„	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Цїна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.

Ч. 110. Чернівцї, недїля дня 17. (29.) вересня 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Думки по виборах.

I.

По борбі виборчій настає тепер час розваги і орієнтованя в ситуациї. Побідителї радують ся, а побіджені розважають, хто тому винен, що їх переможено. В Галичинї нас побідили знов Поляки, як побіджають уже з давних-давен. Давнїйше ми величали ся в таких випадках „моральними побідами“ і тим втихомирювали свою совість, на котрій не бачили нїякого гріха і провини, бо нашому упадкови були винні — після загальної думки — все лиш Поляки і правительство. Між собою находили ми вправдї хрунїв, але й тих не брали за результат того, що ми собі народу не виховали, тілько за витвір польский. Тепер перед виборами попри ті давні причини часописи „відкрили“ декотрі й иньші причини — але ми про них скажемо своє слово пізнїйше.

Перше подамо відзиви часописий руских і москвофільских про результат виборів. *Дѣло* в ч. 206 пише так:

„Вибори до сойму з сїльских громад довершені, а їх результат такий: Число руских послів зменьшило ся; Романчук, Олесницкий, Король, Гурик перепали; найсильнїйші округи виборчі, як Стрий і Жовків, де від настаня конституциї завсїгди виходив руский посол, дістали ся в руки Поляків.

На місци Романчука засяде в соймі байдужний Русин-правительственник, на місци Короля дїдич шовініст, на місци Гурика форитований дворами війт. А щоби перед короною і перед сьвітом був новий доказ довіря руских мужиків до польско-шляхотских rząd-ів, то по-при косівскім повітї ще й золочівский вибрав собі заступником мінїстра-rodaka.

Полїтика Postaramy się — z żelazną konsekwencyą — pod jednym dachem, при помочи незаконностий і насильств, посунених до послїдних границь, сьвяткує новий триюмф.

Але тілько в східній Галичинї, на демократичній Руси! На заходї, в шляхетскій Польщі, хлопи-Мазури здобули собі дванацять мандатів і повалили такі стовпи шляхотско-правительственні, як Стадницкий, Менциньский, Цоль. Они стали тепер полїтичним фактором, з котрим будуть числити ся; Русини яко самостійний чинник полїтичний перестали входити в рахунок.

Отсе плоди „нового курсу“, полїтики понижения і бляґи! (sic!) Остатна пора для людий, що їй служили, віддаючи ся якимсь ілюзиям, завернути, если не хотять стягнути на себе вже не громів одної або другої партиї, але проклятя цїлого народу. (?!)

А ми — не зломані анї прибиті, але з подвійною, з потрійною силою возьмемо ся до працї народної на всїх полях, а іменно також до викорінення лизуньства і хрунївства.

До дїла, до дїла, до дїла!“

Троха дивно звучить сей вступ при таких дальших замітках *Дѣла* про вибори:

„Отже в рускій части Галичини вибрано: 33 Поляків, кандидатів центрального комітету польского, і 14 Русинів. Межи послами Русинами суть: 1 льокальний кандидат польских дворів (Винничук в Станїславові), 1 льокальний кандидат Поляків, правительства і т. зв. головного комітету (руско-правительственної фракциї) (Каратницкий) 6 кандидатів сего-ж комітету (Барвіньский), Вахнянин, Савчак, Охримович, Мандичевский, Гаморак), 4 кандидати головного і независимого комітету (Окуневский, Небиловець, Кульчицкий, Заячківский). 1 кандидат селяньский вийшовший з повітового комітету независимого (Остапчук) і 1 кандидат комітету людового, затверджений комітетами независимим і всенародним (Новаковский). Більше-менше независимих послів-народовців буде отже шість, але з них есть лише

---

2)

Почуте національне.

Промова — *Юрія Брандеса.*

—o—

(Дальше).

Le Danemark s'efface! — то значить: Данїя гасне, вяне, а імя єї вже не являє ся на людских устах. Данїя остає за кулїсами, вже не виступає на сцену, або спотикає ся о власні ноги, коли входить і виходить. Не есть се слово остатне і одиноке, котре заграниця про нас сказала, але есть найвиразнїйше, найгрізнїйше з тих всїх, які ми про себе коли почули. Єсть то слово, котре ми повинні памятати. Відповідало оно таємній тревозї богатьох Данців.

Знане ще одно слово, котре тодї нераз можна було почути, і то не легкодушно кидане, але в розпуцї: „Ми нарід засуджений на смерть!“

По таких болїсних вражінях не було щирости у тих всїх одушевлених даньскою вітчиною, які появляли ся в даньских піснях клюбових. Кожде серце радувало ся, коли зашумів буковий лїс або місяць засияв над нашим Сундом і Белтом, радувало ся воєнним лавром, що Данїю окрасив в далекій минувшости, і лавром здобутим колись або і нинї в лїтературі і штуцї; але гнеть являло ся терпке питане: в якій струї ми живемо? Чи та струя підносить нас в гору, чи скидає нас в низ?

Характеристичне то, що найбільший лїрик нашої землї, котрого оклик: „Най жиє Данїя!“ найголоснїйше лунав, — котрий навіть через якийсь час сьпівав лише „вівати“, — тому кілька лїт висьпівав свою любов до вітчини в троха занедбаній формою, але змістом знаменитій книжцї п. з. Запроданий*), то значить: запроданий діяволови, погубі; зміст сеї книжки такий, як заголовок брошури покійного Ольденбурґа: „Розклад наш зростає, — наш розклад вже готовий.“

Слова: „На смерть засуджений“ тиснуло ся на уста найспосібнїйшого, а по вдачі найоптимістичнїйшого поета.

Всї ви, панове, знаєте, що Европа звернула тепер свою увагу на північне, скандинавске духове житє і єго лїтераттру. Однак знаєте певно, що з лїтератур трьох народів даньска має найменше поважаня в Европі. Швеция і Норвеґія вражають Европу виразними очертами лїтератскими, — le Danemark s'efface!

В остатних лїтах стало голосне прізвище Штріндберґа; він видав се і те в мові французскій, а пізнїйше постарало ся кількох за границею мешкаючих Шведів, звернути на него увагу европейскої публики безнастанною критикою і реклямою.

Однак передовсїм Норвежцї виперли Данців з поля европейских перегонів. Імя Ібзена побідило і видобуло на верх без числа иньших норвежских імен. Ібзен не був такий щасливий, як єго краян Ґріґ, котрий уже в молодім віцї мав сьвітовий розголос. Слава великого поета росла помалу.

В р. 1872 перетолковано з моєї ініциятиви перші працї Ібзена на німецкий язик. Пізнїйше один Данець, проф. Гоффорі в Берлинї, з'єднав разом з кількома німецкими приятелями Ібзенови таку славу в Німеччинї, якої сам єго ґенїй був би нїколи так скоро не зискав, а може за житя й зовсїм не здобув. З Німеччини рознесли чужоземцї по цїлім цивілїзованім сьвітї єго славу, котра все росла й росла.

Ібзенівским руслом поплили пізнїйше иньші норвежскі поети і писателї, з'єднуючи собі увагу Европи. Норвежцї уміють дуже добре звертати увагу чужих людий на свої знаменитші, а навіть менше знамениті таланти. Скоро тілько який Норвежець щобудь напише, що варто читати, зараз грають тарабани від північних кінчин Норвеґії аж до Лїндеснес. Скоро тілько чужоземець похвалить Норвежця, хоч би тілько в приватнім письмі, зараз в цїлій Норвеґії друкують ту похвалу і сотки тисяч людий наводить єї, хоч би она не мала часом більшого значіня.

А у нас в Данїї відносини инакші.

Тілько тодї, коли даньского письменника зачіпить чужоземець, — навіть тодї, коли за-

*) Роман Гольґера Драхмана: „Запроданий.“

один знаний і випробований на політичнім поли. Т. зв. староруска партия побита цілком, бо на 27 кандидатів еї перейшов лише 1 не належний властиво до неї селянин (Новаковский); радикальна фракция буде також заступлена лише тим самим селянином: руско народна партия независима на 26 своїх кандидатів буде мати тілько 6 репрезентантів, однакож не всї суть вповни здекляровaними еї сторонниками; правительственна фракция руска, поставивши 22 кандидатів, а котрої визначні члени заповідали вибір 24 руских послів, має з помежи тих кандидатів вибраними 11, з котрих 4 належать однакож більше до независимого сторонництва. В цілости результат виборчів есть гірший не тілько як з року 1889, але й як з року 1883, де вийшло вправдї лише 9 послів руского комітету, але межи ними такі люди як Качала, Романчук, Січиньский („старо-руска" партия мала свого Антоневича), а крім них були ще Русини кандидати, польского комітету Кащевко, Сїнгалевич, Білиньский, Ковальский, котрі часто держали з ними разом. Цікавою і знаменною появою есть зовсїм несподїваний вибір радикального селянина Новаковского в однім з найслабших повітів для Русинів і селян, і то против такого силача, як кн. Адам Сапіга; се однакож здає ся певним, що до пораженя кн. Сапіги причинило ся его суперництво з намістником ґр. Баденїм. І кн. Юрий Чарториский перейшов в своїм повітї лиш дуже слабенькою більшостию голосів против польско-селяньского і руского кандидата. Найтяжша борба була в Калуши і в Жидачеві; там руский кандидат дістав лише о 4, тут о 15 голосів менше від польско-правительственного." Так пише „Дѣло".

Перегляд полїтичний.

Як перед тим склад кабінету Баденього був загальним предметом дискусиї, так тепер тим предметом є лише полїтика будучого кабінету. Всї сторонництва розбирають тепер свое становиско до того міністерства, котрого нї один член не належить до парляменту. Сполучена лїберальна лївиця нїмецка розбирала вже сю справу і дійшла до результату: покищо треба їй вести полїтику вільної руки. Сего можна було тим більше сподїватись, що ґр. Казимир Баденї не переговорював з жадним членом того клюбу. Що клюб польский буде нове міністерство піддержувати, се певна річ; а що-до клюбу ґр. Гогенварта, то він ще жадної наради не відбув, бо ґр. Гогенварт, презес того клюбу, тепер ще в купелях. Так стоїть справа найбільших парляментарних клюбів. Опозицийні партиї, головно-ж молодочехи зачали потроха вже висказувати свою гадку про міністерство Баденього. І так помістив один з найвиднїйших членів тої партиї, пос. Айм, в „Narodnich Listach" велику статю, в котрій каже, що дальше перебуваня ґр. Туна яко намістника Чехів спонукує молодочехів скріпити свою опозицию. Але заразом остерігає п. Айм молодочехів, щоби не загнали ся за далеко в опозицию, бо то справі ческій пошкодило-б вельми. Молодочехи не можуть навернути з своеї дотеперішної дороги, поки полїтична ситуация не буде яснїйша. „Narodni Listy" промавляють за енерґічною, але обережною і розумною опозициею і концентрациею народних сил. Статя кінчить ся словами: „Нова ера не буде иньша як стара, отже й Чехи мусять лишити ся старими". Видко, що обструкция надоїла молодочехам і они радо би піддержували міністерство, коли би їх запевнено, що кабінет справедливі і розумні жаданя їх увзглядпить. Се зможе наступити лише тоді, коли молодочехи звернуть з своеї дороги і послухають слів своїх умірковaних проводирів. Які жаданя мав би руский клюб ради державної ставити до нового міністерства (на жаль, ми буковиньскі Русини ще й доси не маємо й тілько хісна з нашого „руского" посла д-ра Волина, щоби бодай тихенько упімнув ся о якесь добре право наше), про се ми при найблизшій нагоді напишемо обширнїйше. — Кабінет має бути іменованим дня 3-го жовтня, а зараз потім стане ґр. Казимир Баденї яко кандидат на посла з більшої посїлости краківского округа, при чім виголосить промову на-пів програмову. Всї очікують з великим зацікавленем тої промови, надїючись в ній напевно хоч малого нарису будучої дїяльности нового кабінету. — Велика борба лїбералів і антисемитів у Відни скінчила ся великою побідою по стороні антисемітів. Они вийшли з виборів до ради громадскої в великій більшости. Ми вже донесли, що в другій виборчій курії они осягнули 32 мандати, а лїберали лише 14, значить антисеміти тим вже мали 78 мандатів, отже абсолютну більшість. Дня 26-го с. м. відбули ся вибори з першої курії, при котрих антисеміти одержали 13 мандатів, а лїберали 32. З сеї курії мали антисеміти вже шість мандатів, а тепер они здобули 7 нових. Так отже вийшли антисеміти до ради громадскої з 91 мандатами, а лїберали з 46. Лїберали радять тепер над своєю будучою тактикою в раді громадскій, а властиво над тим, чи не було-б найлїпше провадити полїтику абстиненциї. Чи то що поможе, о тім сумнїває ся Fremdenblatt і відраджує від такого карколомного кроку.

Для Італії був сей тиждень тижнем торжеств. Відкрито в притомности короля і королевої памятники Ґарібальдіого, Мінджетіого і отворено новий „міст Гумберта" над рікою Тібером. Президент міністрів Кріспі мав до короля промову, котра була провокацию папи. Але Ватикан на те поки-що відповів лише смиренними молитвами о Божу охорону перед ворогами папи. Заразом потішав себе папа кількома тисячами кондоленцийних телеграм, котрі наспіли при тій нагоді зі всїх сторін сьвіта; християни зложили богато тисячів „гроша Петра" на сю хвилю.

Франция стоїть під сумним пражівом автентичних справоздань з Мадаґаскару, де французкі війска все ще не можуть прийти до порядку з ворохобниками. Доси задля розголосу не пускано ті справоздання в сьвіт, але тепер вернуло около 700 хорих вояків до Франциї і розповіли про цїлий нелад тамошний страшні річи. Справа представляє ся вкоротцї так: Міністерство війни вислало 15.000 вояків ріжного рода і з ріжних країв до Мадаґаскару, як тодїшний міністер війни Мерсіє казав, „щоби жаден полк не втратив свого удїлу в побідоносній славі Франциї". Між тими вояками були також молоді люди. Вже по дорозї терпіли вояки страшні муки від спеки і ще більше від пропасниці (т. зв. жовтої febra).

чінка дурна, а напастник — мірнота, оголошує ся ту пригоду в 50.000 примірників.

То поколїнє, котре в осмім і девятім десятилїтю змагало до того, щоби піднести загальну сьвідомість Данії, а через те саме еї гарну лїтературу, в котрій появив ся грізний застій, стрітило сейчас негамовану відразу у своїх внїшних формах. Треба було починати будову на нагім ґрунтї.

Хто читав статї часописий, надаючих тон, підчас нїмецко-французкої війни, хто їх читав за границею з деяким розумінем того, чим тодї була Европа, той зрозуміє мої слова: „нагий ґрунт". Не ентузиазмом, але гнилими яблоками привитано признані пізнїйше таланти як Якобзена, Драхмана, Шандорфа.

Лише одушевлені молодцї відважили ся будити рух умовий серед тодїшних гнилих відносин, а хто не хотів перед потентатами вітчини покірно схиляти голову, той мусів розвинути в собі богато волї і витревалости. Праса — і то вся праса — не дала у себе доступу для молодих письменників. Знаю одного лїтерата, котрий в р. 1878 помістив свою остатну статю в обороні себе яко платний анонс в однїй часописи даньскій і котрому відтак через девять лїт жадна щоденна даньска часопись не дала у себе доступу, щоби ему викинути з рук оружія против напастий, спадаючих як град.

В тім самім часї, в котрім зростав лїтературний розголос Норвеґії, Данцї старали ся тілько о то, щоби знеславити ті нечисленні даньскі твори, котрі своєю сьмілостию з'єднували собі заграничну публику. Данцї не допускали до покупу лїтератури в своїм краю і по силам убивали признаня еї за границею. Ті іменно, що мають претенсию до репрезентованя народних чувств, обявили сумну недостачу любови вітчини і виповіли війну против душ, вилїтаючих понад уровень конвенціональних погладів: та війна дїлала на ві краю одурюючо, а в нутрі спізнювала і гамувала признаня і повагу.

Жадне даньске імя не вибігло з апреолею одноголосного признаня Данців поза границю краю. Оно появляло ся обчорнене, збезчещене, безвучне. Жаден даньский талант не засяяв у блеску сего народного поважаня і пересадної почести, котрі часто першим суть степенем до европейскої слави. Він переступав границю понижений, а до того нераз фатальні відносини краєві занадто гамували розголос властителя імени, щоби міг найти сильнїйший відгомін.

Треба тямити, що на осуд власного народу в тих справах кладе ся значну вагу. Гарна лїтература не має чейже, як музика, малярство або строга наука, просто сьвітової натури. Краса і партість лежать ту в значній мірі у формі язиковій, котрої не можна жиндем пересадити або перетолкувати на чужий ґрунт. Все остає ся якась частина, котру чужоземець мусить приняти на добру віру земляків письменника. Норвежский автор чув все на чужині за своїми плечима Норвеґію, — натомісць даньский письменник за границею має звичайно Данію против себе. Головні земляки зачіпають его у французких часописях, безіменні дописувателї копенгаґскі кидають ся на него в берлиньскій, нїмецко-російскій або голяндскій прасї, а навіть даньске бюро телеґрафічне не є безстороннє. Даньский письменник мусів собі нераз сказати: „як би не було на сьвітї моїх найблизших земляків, то я таки може побідив би."

Очевидно та обставина не є ще одинокою причиною того, що Данія в опінії европейскій займає низше становище ніж Норвеґія. Коли би ми за границею постарали ся й о найдикшу рекляму, то й таке поступованє нїчо би не помогло. Схарактеризований мною фанатизм есть вправдї дуже шкідливий і відразливий, але не есть ще самою недугою, лише обявом даньскої недуги, не есть самою причиною гасненя Данії в очах заграниці, лише одним з безчисленних наслїдків сеї причини.

Причина лежить глубше.

Причина та така, що в остатних двайцяти лїтах взяли ся тут до поважної, а на жаль під неодним взглядом удачної проби, щоб край духово знищити, і замінити в пущу. На око могло би здавати ся, що факт такий чисто полїтичний і хоч що року повертаючий, а проте відокремлений, як провізоричне право фінансове або его затвердженя найвисшим судом краєвим або взагалї відносини наших судів до правительства, — могло би здавати ся, що такі справи не мають впливу на умове житє краю, спосібности, почутя, погляди, рід і напрям фантазиї. Чи лїтература і штука не може цвісти, хоч в полїтицї є застій?

Так! се дуже гарно сказано, а проте-ж справа має ся инакше.

Припустім, що якесь правительство старає ся взяти в армо нарід, — припустім, що

Щоби мати хоч деяке понятє о тих муках, вистарчить сказати, що з одного відділу, зложеного з 3.000 вояків, за вісїм днів згинуло більше як половина! Кілько з тих 15.000 вояків тепер ще жиє, сего не можна докладно знати, але певно не більше як пята часть, решта погибла не в борбі з повстанцями а від пропасниці. Хорих не можна плекати як слід, бо на 600 хорих є лише 6 слуг! Всї питають ся здивовано, чому Франция не має доси кольоніяльної армії, котра була би витревалїйша супротив того клїмату Африки? Тут наведемо загальну гадку, висказану одним французским офіцером: „Війна провадить ся не між Французами а повстанцями, а між міністерством війни і маринарки!“ Головний блуд лежить в тім, що головну управу перебрало міністерство війни а начальним командантом наставлено ґенерала, котрий горячі краї знає лише — з книжки. Війну провадять ізза зеленого стола — а через те гинуть вояки тисячами і бачили доси лише два рази ворога! Така байдужність о житє вояків, котрі радо положили-б своє житє за добро вітчини в борбі з ворогом, а не з клїматом, справдї непростима. Про се судити-ме парлямент, котрий сеї осени має війти ся; певно не обійде ся там без тяжких і оправданих закидів против міністерства, а чи оно зможе оправдати ся, о тім люди обзнакомлені з тими справами дуже сумнївають ся.

Болгария діждала ся вкінци промови митрополита Климентія — бо головною особою в Болгариї є тепер не князь Фердинанд, а він. В промові виступив він остро против теперішного міністерства, від котрого надіяв ся більше рішучого навернення до москвофільства, єдино спасаючого Болгарию. Переступ князя Бориса є необходимо потрібним для добра нациї і династиї. Вкінци митрополит Климентій затвердив автентичність слів царя, в котрих говорить ся о скорім поліпшеню добрих відносин. (Ми вже в попереднім перегляді про се донесли). Отже тепер вилїзло шило з мішка: єдино спасительним для Болгариї має бути переступ кн. Бориса на православіє і піддане під росийский вплив. А більше нїчо?...

В Хінах все ще не перестали переслїдувати християн. Сего тижня в цїлій провінциї Че-кіянґ, головно-ж в місті Кін-Гоа, наліплено відозви против чужоземців і християн.

той нарід слабий, що в нїм мало характерів, а найменше в публичнім житю, що треба би єго перше виховати і призвичаїти до свободи, бо в кількасотлїтній малолїтности стратив свої сили, стратив іменно відпорність на покуси, — припустїм, що правительство того народу посуває ся так далеко, щоби розписувати формальні премії за сервілїзм! — припустїм, що правительство, очивидно без наміру, перте силою обставин, затирає вкінци при помочи майже 20 лїт гнету індивідуалїзм, ломить характери, забиває сьвіжість, оригінальність, відвагу, змисл правди, здорове довіре у власні сили, — то тоді прихильники такого правительства, коли між ними находять ся інтелїґентні люди, нараз одного дня побачуть, що держава стала ся пустинею, де цїннїйша рослина може рости і розвивати ся лише з незвичайним трудом. Відкриють они, що молодше поколїнє не має нїякого полїтичного таланту, — а вже про полїтичні характери і не казати.

Повстали ту відносини, котрих не можна назвати анї аристократициєю анї демократициєю, але ґеронтократициєю — правлїнєм старих, дійстно! старих і молодих старців. Всюди на почестних місцях при кермі правительства і в адміністрациї, в штуцї і науцї, в театрі і цензурі підносить правительство старців голову Медузи з кучерами не завсїгди правдивими. А молоді старцї ще гірші від старих.

(Дальше буде.)

Вправдї анґлїйскому міністерству удало ся приневолити покарати головних ворохобників, але виноватий намістник вийшов цїлком чисто, так що Анґлїя задумує з цїлим напором настати на єго покаранє.

Дрібні вісти.

Чернівцї, дня 28. вересня 1895. р.

З черновецкого унїверзитету. Дня 4. жовтня в полудне відбуде ся в авлї черновецкого унїверзитету інавґурация нового року шкільного.

Народ, часопись наших радикалів, перестає виходити. Натомість під редакциєю В. Будзиновского почне виходити двотижневник п. з. **Радикал** — для рускої інтелїґенциї. Попри „Радикалї“ буде дальше появляти ся популярна часопись „Громадский голос“ два рази в місяць. М. Павлик, дотеперішний редактор „Народа“, чоловік дуже заслужений для радикальної партиї, очивидно прибитий смертю Драґоманова, і сам недужий, уступає місце молодшим. В радикальній партиї починає ся також новий період.

Складка. На Народний Дім в Чернівцях зложили: інспектор Попович з забави 1·20 зр., п. Стефанія Венгрзнович, дїдичка Глиниць і Софія Кшиштофович, дїдичка Вижниці 5 зр.; гр. кат. сьвященик о. Бобикевич складку гр. кат. сьвященьства деканата сучавского в сумі 5 зр. Видїл Народного Дому складає своїм добродїям щиру подяку.

Добрий син. В Липканах коло Новоселиці убив син рідного батька. То було дня 24. с. м. Максим Данилевич, 26-лїтний мужчина, напав свого батька, 72-лїтного старця і жадав від него 4000 зр., що були сховані в скринї. Батько вагав ся видати гроші. Тодї син вхопив сокиру і розчерепив старому голову так, що той зараз помер. Потім забрав гроші і утїк. Тисячку найшли потім люди на земли; мабуть спішив ся у бійник і згубив.

Постріленє. Селянин з Магали Дмитро Войчук вертав онгди вечером до дому. Недалеко моста над Прутом стрілив хтось до него два рази, але тілько легко зранив. Полїция глядає тепер розбишаку.

До характеристики циганів. Від п. П. Ільницкого, адвоката в Коломиї і ц. к. совітника висшого суду краєвого, дістаємо такий цїкавий причинок до характеристики циганів: Вичитавши в ч. 107. „Буковини“ о банді циганів в Вікнї, пригадав я собі подібний випадок на Уграх з 1854 року, коли яко я судія слїдчий такий сам випадок доходив. В 1851. р. найшла банда циганів до Барцанфальва в хату богатого селянина. Зразу приймив їх господар гостинно, умістив їх на громадскій толоцї, бо намовили єго, що єму для церкви виллють дзвін. Приходили на нараду через кілька день, а потім вибрали ся старші з господарем В. І. в місто закупити матеріяли до дзвона. Тимчасом прийшло до позісталої дома жени В. І. з 20 циганок з дїтьми на подвіре і почали штуками забавляти челядь. Кілька циганок зайшло в хату, намовили ґаздиню до ворожби, обступили єї наокола при столї, а тимчасом другі дістали ся тихцем до запертого алькира, дібрали ся до замкненого на дві колодки куфра, забрали цїлу чвертку сороківців, наложили в мішок камня і знов колодки заложили. По тій крадежи, ще й почастовані молоком, попращали ся з ґосподинею. В ночи повернув ґазда без матеріялу, бо цигани в місті щезли. На другий день хотів В. І. сховати гроші, що взяв був до міста і спостеріг крадїж, але вже за пізно, бо по циганах в селї вже анї слїду не було. Післали за ними погоню на всї сторони, урядово і позаурядово. Нарештї приарештовано їх в „Теичу“ і відставлено до суду цїлу банду з женами і дїтьми, разом 47 осіб. До грудня 1854. р. зіставали они в вязниці непереслухані, много з них в тім часї взяла смерть на волю, і позістало лише кілька змарнїлих циганів та 19 жінок. Обнявши тую справу, жаль менї їх стало, що так довго терпіли. Взяв ся я щиро до роботи, аби ту справу як найскорше закінчити — і вже було близько до того, щоби для браку доказів всїх на волю пустити. Нараз дістаю рапорт начальника вязниць, що через вікно виходяче на улицю випав один цванциґер. Заряджена остра ревізия вязниць не мала жадного успіху. Я взиваю пошкодованого, показую єму знайдений цванциґер, він пізнає єго яко свій, єму украдений, бо сказав наперед, яким знаком кождий цванциґер і таляр був значений. Незабавом випав знов через вікно другий і третий цванциґ-р. Питаю, шукаю всюди, годї найти сховок. Нарештї маючи вже певність, що скрадені гроші мусять бути лише у увязнених циганів, кажу дозорцеви вязниць, аби циганам заповів, що на другий день будуть випущені з вязниці на волю, а потому спроваджаю всїх на вартовню з їх манатками і розпочинаю особисту ревізию так мужчин як жінок зі всїми формальностями. Пересмотрівши всїх, нїчого не найшов я, аж нараз там, де одна з циганок одягала ся, упав на землю капчук довготи 6 цалїв, а в нїм були самі таляри. Звідки сей капчук випав? Сказати не можу, але прошу додумати ся. Прикликана акушерка видобула ще 600 зр. Потім признали ся цигани, що в той спосіб переховують крадені гроші, перстенї, зиґарки і т. п. Скромність не позваляє жандармериї переводити таку ревізию, а тимчасом... Подаю сей факт з моєї довголїтної практики судейскої в краю циганьскої свободи для добра обкраденого циганами господаря в Вікнї і для інформациї жандармериї.

Вплив лїсів на залюднене краю. В наукових кругах вже нераз займали ся впливом, який безперечно лїси мають на залюднене краю. В послїдних часах порушено те питанє у Франциї. Трийцять департаментів, в котрих винищено цїлковито лїси, стратили від послїдного спису людий в 1886 р. не меньше як 80.000 мешканців. Сьміло можна правом природи уважати слова: „Коли долина має бути залюднена, повинні в горах бути відповідні лїси, бо залїсені гори хоронять людий від усуваня ожеледців, котрі роблять звичайно богато шкоди і утримують певну мірну вогкість воздуха і т. п. А як бракне дерева, то рільник опускає своє давне місце і посуває ся дальше і дальше; через що околицї заміняють ся в пущі. Те саме дїє ся в декотрих околицях Африки і Азиї, а середна часть Азиї залюднює ся з кождим днем більше, причиною чого не є тілько зелїзниця, котру тепер будують через Сибір, але й богаті лїси. Після докладних обчислень виносять шкоди через виливи ріх у Франциї річно 89 мілїонів франків. Коли-б отже гори Альпи і Піренеї відповідно залїсено і повений не було, то край зискав би річно около 80 мілїонів фр., що рівняє ся удержаню 100.000 селяньских родин, котрі в теперішних обставинах попадають в руїну.

Хіньска чемність. Лїпшого доказу про хіньску чемність, як слїдуючий лист, мабуть не треба. Лист сей писав редактор одної хіньскої ґазети свому дописувателеви і звиняє ся в нїм задля непринятя статї. В докладнім перекладї лист той звучить: „Дивись на твого слугу, що лежить Тобі в ногах. Я кланяю ся Тобі і благаю від Твоєї милости, щоби Ти позволив менї жити і промовити. Твій поважаний манускрипт зволив сьвітлом свого величавого змісту нас осьвітити. З одушевленем ми прочитали єго. Присягаю при тлїнних останках моїх предків, такого гумору, такого патосу, тілько глубоких думок я ще нїколи не читав. З страхом і трепетом відсилаю сей манускрипт. Бо коли б я хотів оповістити той скарб, котрий ти менї присилаєш, то цїсар дав би наказ, що можна лише таке поміщувати, котре рівняє ся Твоїй рукописи. А коли хто, як я, знає лїтературу, то він переконаний, що за 10.000 років не появить ся нїчого так доброго, як твоя рукопись. Тому відсилаю тобі Твоє письмо. Прошу 10.000 разів о Твою милість. Вір менї, моя голова лежить в Твоїх ногах; роби з нею що хочеш. Твоїх слуг слуга“. Нераз заходить потреба і в нас так відповідати образливим дописувателям: все дуже гарне, але простїть, що годї друкувати.

З еманципацийного руху. В анґлїйских ґазетах знаходимо звістки про теперішний рух еманципацийний між женщинами. Довідуємо ся,

що панна Ґолфроа осіла в Мельбурн яко адвокат. Др. Фльоренция Бачон покликана на посаду доцента ґеольоґії в Брін Мавр колеґії. Се є одинока женщина, котра одержала в знанім університеті Джона Гокенса степень доктора фільозофії. Панна Ґертруда Персон в Бостоні одержала першу нагороду за найліпшу розправу з загальної хемії; о ту нагороду старало ся разом з нею 52 мужчин. Др. Іванна Кембель Ґарвер мала недавно в медичнім товаристві в Пенсильванії відчит о одідичуваню ріжних тілесних слабостий, котрий звернув на себе загальну увагу. Она є від 1880 р. головним лікарем женьского відділу в державнім домі божевільних в Гарісбурґу.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

Приятелям в Селєтині. Треба мати певні докази в руках; инакше ми не можемо друкувати, бо нас би скаржили. — **Наш у Київі.** Все полагодить ся; передрук готов.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцеляриї товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр. Повістки для дітий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. І. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопліі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академична ч. 8.

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. І. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. І.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. І. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриді“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. І., II., III., IV., V, і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. І. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісьня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. І.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. І.	—	20
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сімя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всїх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: І.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV.) Молитви для ріжного віку, стану і в ріжних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами. VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцеляриї товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Сложарского** по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	— зр.	70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	— „	90 „
3) оправлений ціло в полотно з золоченями і відтисками	1 „	10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „	30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1 „	60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „	80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.